

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΠΡΩΤΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1909

Η επανέκδοση του παρόντος ετυμολογικού λεξικού του κουτσοβλαχικού ιδιώματος, εκατό χρόνια μετά τη συγγραφή του από τον Κωνσταντίνο Νικολαΐδη, αποτελεί ευγενική χορηγία του κατοίκου Μεγάλων Λιβαδίων Κιλκίς Γεωργίου Κοστίκα.

Στον φίλο Αβέρη Κουαΐδη
με ειλικρίνη
Κωνσταντίνος Νικολαΐδης

Εκδόσεις "GUTENBERG PRINT"
Μεγάρεβο Μοναστηρίου

2009

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Του Γιώργου Ι. Συνεφάκη

Προέδρου του Συλλόγου Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης
'Ο Γεωργάκης Ολύμπιος'

Στις 28 Σεπτεμβρίου 1908, στην ακόμη υπό τουρκική κατοχή πόλη της Θεσσαλονίκης, η παλαιότερη και πολυπληθέστερη ομάδα των Βλάχων της Θεσσαλονίκης, οι οποίοι κατάγονταν από το Λιβάδι Ολύμπου, ίδρυσαν τον Σύλλογο των Βλαχοφώνων Ελλήνων με την επωνυμία "Όλυμπος".

Σαραντατρείς πολίτες της Θεσσαλονίκης, εκφραστές μιας πολυπληθούς Λιβαδιώτικης και φυσικά βλαχόφωνης κοινωνίας, προσηλωμένοι στην ελληνική ιδέα, πρωτοστάτησαν στη δημιουργία αυτού του Συλλόγου για να αντιδράσουν με τον εντονότερο δυνατό τρόπο στη ρουμανική προπαγάνδα, η οποία ήταν σε μεγάλη έξαρση εκείνη την εποχή. Συντάκτης του 1ου καταστατικού του Συλλόγου ήταν ο Λιβαδιώτης Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, γυμνασιάρχης στη Θεσσαλονίκη και συγγραφέας του περίφημου για την εποχή του «Έτυμολογικού Λεξικού της Κουτσοβλαχικής Γλώσσας», το οποίο εκδόθηκε στην Αθήνα το 1909.

Η σύνθεση του 1ου Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου ήταν η εξής : Ελευθέριος Χατζηκώστας (Ιατρός) Πρόεδρος, Δημήτριος Ζάννας (Ιατρός) Αντιπρόεδρος, Λάζαρος Αντωνιάδης (Καθηγητής) Γεν. Γραμματεύς, Ιωάννης Μπαλτατζής (Διευθυντής αστικής Σχολής) Ειδικός Γραμματεύς, Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου (Εμπορος) Ταμίας.

Σύμβουλοι: Ιωάννης Βούβαρης (Υποδηματοποιός), Γεώργιος Γριζόπουλος (Εμπορομεσίτης), Σοφοκλής Βελλίδης (Υπάλληλος Τραπεζής), Μιχαήλ Τσοβαρίδης (Ξενοδόχος), Ανέστης Παχύνας (Καφεπώλης), Τζων Τέγος (Υπάλληλος), ο συντάξας Κωνσταντίνος Νικολαΐδης (πρώην Γυμνασιάρχης).

Για την ιστορία, αναφέρουμε και τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου (πολλοί από εμάς θα αναγνωρίσουν ενδεχομένως και προγόνους τους), τα οποία είναι τα εξής: Ιωάννης Ν. Ζάννας, Χαρίλ. Γ. Ζουζακίδης, Σωτ. Ζήσης, Αλκιβιάδης Δ. Τσαπούλης, Δημ. Χ. Παρασκευάς, Σωτήριος Δήμου Ρέχας, Ξενοφών Καλαμπαλίκης, Σωτήριος Αθ. Μιάτης, Αντώνιος Κ. Φωτίου, Δ. Βλαχάβας, Λάζαρος Πασχάλης, Γεώργιος Ιωαννίδης, Αντώνιος Κυλώνης, Πέτρος Ν. Περδίκης, Χρήστος Πάϊκος, Σωτήριος Κοκήδης, Θωμάς Περδίκης, Θωμάς Π. Πελιάφας, Αναστάσιος Ν. Τσιτσιφάκης, Κωνσταντίνος Ευθυμίου, Σαράντης Δημητρίου, Αστέριος Παχέος, Νικόλαος Γ. Χρυσόχοος, Λάζαρος Ν. Χαλκιάς, Ιωάννης Α. Κάλφα, Ιωάννης Γ. Γριζόπουλος, Αθανάσιος Καραλάς, Στέφανος Κ. Παπασυννεφάκης, Αντώνιος Πετράκης, Χρίστος Ν. Γανούσης, Κώστας Παπασυννεφάκης.

Κύριος και πρωτεύων σκοπός του Συλλόγου των εν Θεσσαλονίκη Λιβαδιωτών Ολύμπου και του Κωνσταντίνου Νικολαΐδη ήταν η αντιμετώπιση της τότε περιρρέουσας ατμόσφαιρας, όπου σκοπίμως από διάφορα κέντρα επιχειρείτο η ταύτιση της εθνικής συνείδησης με τον χρησιμοποιούμενο από τον λαό γλωσσικό κώδικα. Η ειδοποιός χρήση της βλαχικής αποτελούσε το κύριο είδος τροφής για την ενίσχυση της τότε ρουμανικής προπαγάνδας (αρκετά υπολείμματα της οποίας εμφανίζονται εν πολλοίς και σήμερα) και του αφελληνισμού των βλαχόφωνων Ελλήνων, που προβλημάτιζε ακόμη και τους ακραιφνώς προσηλωμένους στην ιδέα του Ελληνισμού Ολύμπιους Βλάχους. Η τότε οθωμανική εξουσία υπέθαλπε και ευνοούσε κάθε προσπάθεια διαίρεσης των υπηκόων της, υπηρετώντας το δόγμα “διαίρει και βασίλευε”, επιχειρώντας με βάση τη γλώσσα και τη λαϊκή κουλτούρα να διακρίνει τις εθνότητες και να διαιρέσει ιδιοτελώς τους λαούς. Σήμερα η επιστήμη έχει τεκμηριώσει οριστικά (και θεωρείται πλέον αυτονόητο), ότι δεν ταυτίζεται η γλώσσα με την εθνότητα. Υπάρχουν εξ άλλου πάμπολλα τέτοια παραδείγματα, τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο, όσο και σε άλλες ηπείρους. Ασφαλώς ανάλογες θεωρίες ήταν γνωστές και τότε, οι σκοπιμότητες όμως τις διαστρέβλωσαν. Για πολλούς το διακύβευμα της διεκδίκησης χώρου στη Βαλκανική ήταν σημαντικό, διότι η Βαλκανική και το Αιγαίο θεωρούνταν και ήταν πάντοτε χώρος ζωτικός και ελκυστικός.

Αυτός ο άνθρωπος λοιπόν, ο λόγιος γυμνασιάρχης Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, με μεταπτυχιακές σπουδές εκείνα τα χρόνια στο πανεπιστήμιο της Λειψίας, συνέγραψε, με τη στέρεα επιστημονική του γνώση και ήθος και μετά από άοκνες προσπάθειες και πολυετή μόχθο, το “Ετυμολογικόν Λεξικόν της Κουτσοβλαχικής Γλώσσης”. Επρόκειτο περί ενός επιστημονικού και τυπογραφικού άθλου για εκείνα τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα, ο οποίος απετέλεσε μια σαφή και καθαρή απάντηση στη ρουμανική προπαγάνδα και

ανέδειξε την ιστορική και διαχρονική διασύνδεση της κουτσοβλαχικής με την ελληνική γλώσσα. Το λεξικό αυτό ήταν ένα ισχυρό όπλο άμυνας με επιστημονική τεκμηρίωση για τους βλαχόφωνους Έλληνες, που είχαν δώσει και έδιναν τον αγώνα για την απελευθέρωση της Μακεδονίας.

Ο ίδιος αυτός άνθρωπος, που συνέταξε το 1ο καταστατικό του Συλλόγου των εν Θεσσαλονίκη παροικούντων Βλαχολιβαδιτών του Ολύμπου, με το μνημειώδες αυτό έργο του λεξικού, αναζήτησε για πρώτη φορά στα χρονικά την ετυμολογική προέλευση των λέξεων της κουτσοβλαχικής και αντιπαραβάλλοντάς τις με τις αντίστοιχες δακορουμανικές, κατάφερε να καταρρίψει τους μύθους της ρουμανικής προπαγάνδας και να τεκμηριώσει επιστημονικά την ελληνικότητα του βλαχόφωνου στοιχείου. Ο Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, με τα όπλα της επιστήμης και μόνον, ανατρέπει τα προπαγανδιστικά κατασκευάσματα των Ρουμάνων και φτάνει στο συμπέρασμα: “Μέγα χάσμα μεταξύ της κουτσοβλαχικής και της ρουμανικής καθ’ όλα μεν, ιδίως δε κατά το λεξιλόγιον”, ενώ σοβαροί επιστήμονες της εποχής συναινούν εκόντες-άκοντες με τα επιστημονικά πορίσματα του Κ. Νικολαΐδη.

Πρόκειται αναντίρρητα για μία μέγιστη προσφορά του Κωνσταντίνου Νικολαΐδη (όπως και των λοιπών ιδρυτών του Συλλόγου Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης) στη διατήρηση της εθνικής συνείδησης, σε μία εποχή που πολλοί προσπαθούσαν να αναγάγουν τη γλώσσα σε κουτσοβλαχικό ζήτημα, πλαστογραφώντας την ιστορία, μιλώντας για βλάχικη μειονότητα και για ιδιαίτερη εθνότητα. Και όλα αυτά ερήμην των ανθρώπων που με αγώνες και κοινωνική προσφορά για τον Ελληνισμό, με το πάθος τους για την ελληνική παιδεία -τουλάχιστον επί δύο αιώνες πριν- είχαν διακινδυνεύσει πολλές φορές και είχαν μοχθήσει για την προκοπή του τόπου τους.

Ο Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, συγγράφοντας το λεξικό του, ήξερε ότι αναλάμβανε ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα. Οι ειδικοί το ξέρουν ότι “πλήρες” λεξικό δεν είναι δυνατό να υπάρξει. Τόλμησε το εφικτό κάτω από δύσκολες συνθήκες. Είναι η πρώτη φορά (1909), όσο γνωρίζουμε, που καταγράφεται και ετυμολογείται η κουτσοβλαχική γλώσσα με τρόπο επιστημονικό. Πρόκειται για έργο θεμελιακό στη μελέτη αυτής της γλώσσας της βαλκανικής και ιδιαίτερα της ελληνικής χερσονήσου, της γλώσσας που μιλούσαν Έλληνες, κυρίως της Θεσσαλίας, της Ηπείρου και της Μακεδονίας, αλλά και της διασποράς.

Ο Κωνσταντίνος Νικολαΐδης κατατάσσεται στην κατηγορία των αφανών εκείνων μεγάλων πατριωτών, αγνώστων στους πολλούς και γνωστών μόνον σε ορισμένους ειδικούς, ο οποίος με το έργο του και τις πράξεις του θωράκισε τον Ελληνισμό, εξοπλίζοντάς τον με αδιαμφισβήτητα επιστημονικά

τεκμήρια, ώστε να αποκρούσει επαρκώς τις προπαγανδιστικές και υστερόβουλες εναντίον του επιθέσεις της εποχής, που είχαν ως στόχο την αλλοίωση της γεωπολιτικής φυσιογνωμίας των Βαλκανίων.

Ο Σύλλογος Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης 'Ο Γεωργάκης Ολύμπιος', η ιστορική συνέχεια του Συλλόγου των εν Θεσσαλονίκη παροικούντων Βλαχολιβαδιτών του Ολύμπου 'ΟΛΥΜΠΙΟΣ' (με τροποποιήσεις του καταστατικού του το 1929 και το 1977), είναι περήφανος για το τέκνο του Λιβαδίου Ολύμπου Κωνσταντίνο Νικολαΐδη. Το όνομα του Ντούλα (Κωνσταντίνου) Νικολαΐδη, ως συνεπούς συνεχιστή των αγώνων του ήρωα Φιλικού Γεωργάκη Ολυμπίου, προστίθεται ως ανεκτίμητο κόσμημα στα άλλα ονόματα των τέκνων του Λιβαδίου Ολύμπου, των αγωνιστών της πατρίδας, της παιδείας και του πολιτισμού. Ο Σύλλογος Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης 'Ο Γεωργάκης Ολύμπιος' είναι περήφανος για όλους τους Λιβαδιώτες, συμπατριώτες και πολλούς από αυτούς μέλη του, όπως την ψυχή του Μακεδονικού Αγώνα ιατρό Δημήτριο Ζάννα, τον υπουργό της κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου μηχανικό Αλέξανδρο Ζάννα, τον μεγάλο διανοούμενο Παύλο Ζάννα, τον πρέσβη Κυβερνίδη, τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης Πέτρο Συνδίκια, τον νυν Πρόεδρο του Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα και πρώτο Δήμαρχο Θεσσαλονίκης μετά τη μεταπολίτευση Δημήτρη Ζάννα, τιμηθέντα από την Ακαδημία Αθηνών και την Πολιτεία για την αντιστασιακή του δράση στην Κατοχή μαζί με τον δικηγόρο και Επίτιμο Πρόεδρό μας Γιάννη Τριάρχου, τον φιλόλογο-συγγραφέα και πρώην Διευθυντή του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κώστα Προκόβα και πολλούς άλλους.

Ο τελευταίος, ο κος Κώστας Προκόβας, συνεχίζοντας την παράδοση των μεγάλων παιδαγωγών, διανοουμένων και συγγραφέων Λιβαδιωτών, που την τίμησε με μοναδικό τρόπο ο Κωνσταντίνος Νικολαΐδης με το λεξικό του το 1909, εκτός των άλλων έργων του, συνέγραψε και το Λεξικό της Κουτσοβλαχικής του Λιβαδίου Ολύμπου (λέξεις, ιστορία, παράδοση και λαϊκός πολιτισμός παράγωγα, συνώνυμα, ετυμολογία), για να 'μπορέσει κι αυτός να ανταποδώσει τα τροφεία στην πατρίδα του', όπως ο ίδιος λέει. Στο θαυμάσιο και ογκωδέστατο (720 σελίδων) αυτό έργο, που δεν είναι ένα απλό ερμηνευτικό λεξικό ή ένα γλωσσάρι, ο συγγραφέας καταθέτει άπειρα λαογραφικά και ιστορικά στοιχεία του τόπου του και της ευρύτερης περιοχής του Ολύμπου, κάνοντας το πόνημά του να αποτελεί ένα γλαφυρότατο αφηγηματικό λογοτέχνημα. Ο συγγραφέας αφιέρωσε το έργο του στους 'επώνυμους και ανώνυμους ανθρώπους του Λιβαδίου που έζησαν, έδρασαν και κράτησαν με καρτερία και αξιοπρέπεια το ήθος της ορεινής κοινότητάς

μας' και έκανε την εξαιρετική τιμή στον Σύλλογό μας, να του δωρίσει τα δικαιώματα της έκδοσης. Ο Σύλλογός μας το εξέδωσε ιδίως εξόδοις το 2006 και από τότε κοσμεί τις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες της πόλης μας και της χώρας, όπως και πολλές ιδιωτικές.

Περιποιεί μεγάλη τιμή για τον Σύλλογό μας που ο ρέκτης Πρόξενος της Ελλάδας στο Μοναστήριος Μάρκος Τριπολιτάκης μας πρότεινε να καταθέσουμε αυτό το κείμενο αντί προλόγου, στο υπό επανέκδοση “Ετυμολογικόν Λεξικόν της Κουτσοβλαχικής Γλώσσης”, ώστε να τιμήσουμε και εμείς τη μεγάλη πνευματική μορφή του Κωνσταντίνου Νικολαΐδη. Μετά από 100 χρόνια, η επανέκδοση του μνημειώδους έργου του, του πολύτιμου αυτού εργαλείου μελέτης και έρευνας, το οποίο απετέλεσε ένα άρτιο επιστημονικά και ακράδαντα τεκμηριωμένο όπλο άμυνας για τους βλαχόφωνους Έλληνες που έδιναν τότε τον αγώνα για την απελευθέρωση της Μακεδονίας, αποτελεί μία εξόχως ευγενή ενέργεια και μία οφειλόμενη απότιση φόρου τιμής και σεβασμού στον συγγραφέα. Η έκδοση αυτή θα μείνει ως παρακαταθήκη στις νέες γενιές, δεδομένου ότι εκτός από ένα πλούσιο απόθεμα λέξεων και νοημάτων μιας γλώσσας που σήμερα συρρικνώνεται συνεχώς με δραματικό τρόπο, μεταφέρει και την ατμόσφαιρα της παραγμένης εκείνης εποχής. Μιάς εποχής, με τα Βαλκάνια να είναι ένα κουβάρι εθνοτήτων, μετακινούμενων ως πιόνια σε μια σκακιέρα, πάνω στην οποία παίζονταν και παίζονται ακόμη και σήμερα παιγνίδια χωρίς κανόνες, γεμάτα ψευδομεγαλοϊδεατισμούς, ανιστόρητα ιδεολογήματα, κυνικές στρεβλώσεις και παραχαράξεις της ιστορικής αλήθειας και όπου (κατά τη ρήση του Τσώρτσιλ) παράγεται περισσότερη ιστορία από όση αυτός ο πολυτάραχος τόπος μπορεί να καταναλώνει.

Ίσως αυτή η έκδοση και τα νοήματά της που βρίσκονται μέσα και κάτω από τις λέξεις της, αποτελέσουν ένα καμπανάκι αφύπνισής από την ιστορική μας ραστώνη, την δημοκρατική μας τεμπελιά, την συνειδησιακή μας αγρανάπαυση και την πατριωτική μας σκουριά, στις οποίες έχουμε πολλοί από εμάς περιπέσει.

Χαιρετίζοντας την θαυμάσια αυτή ιδέα της επανέκδοσης του λεξικού Νικολαΐδη και συγχαίροντας τους πρωτεργάτες της,

Εκ μέρους του Συλλόγου Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης, το Διοικητικό του Συμβούλιο

Γιώργος Συνεφάκης Πρόεδρος, Διονύσης Κοκκινοπλίτης Α/πρόεδρος,
Άσπα Καραβίδα Γενική Γραμματέας, Κώστας Μουσένας Ταμίας, Ελένη Φουρκιώτη, Μίμης Τζημάλας, Φρόσω Χρυσικού-Ντάμπου

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΠΡΩΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1909

ΤΩΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩΙ

ΚΑΙ ΘΕΙΟΤΑΤΩΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΙ

ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΩΙ Γ΄

ΠΑΝΕΥΛΑΒΩΣ ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ἀνά χειρὸς πονήματος ὠρμήθην ἐκ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως συγγράμματος παραπλησίου, ὅπερ νὰ ἐμφαίνῃ τὸ εἶδος καὶ τὸ ποιὸν τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος, ὅπερ κοινῶς Κουτσοβλαχικὴ γλῶσσα λέγεται. Ὑπάρχουσι μὲν οὖο μικρὰ λεξικά, τὸ μὲν τοῦ Stefan Mihaileanu, ρουμουνιστοῦ, ἐκ σελ. 550 «Dictionar Macedoromân» ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκδοδομένον δαπάνῃ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τὸ δ' ἕτερον τοῦ J. Dalametra, ἐπίσης ρουμουνιστοῦ καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον ἐκδοδομένον ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκ σελ. 226 δαπάνῃ τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα εἶνε ἀπλᾶ λεξικά, ἐρμηνεύοντα τὰς λέξεις εἰς τὴν ρουμουνικὴν (Δακορρουμουνικὴν) γλῶσσαν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑποδείξεως τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον αὐτῶν σκοπὸν, ὡς φαίνεται. Τὰ ἔργα ταῦτα, συντεταγμένα ἀπὸ σκοποῦ προσηλυτιστικοῦ, εἶνε προωρισμένα νὰ διδάσκωσι τοὺς ἀπὸ τοῦ ἑλληνισμοῦ δι' ἀθεμίτων μέσων ἀποσπωμένους βλαχοφώνους ἑλληνόπαιδας τὴν ρουμουνικὴν γλῶσσαν, ἵνα οὕτω μετὰ μίαν γενεάν τὰ Κουτσοβλαχικὰ ταῦτα λεξικά ἀντικατασταθῶσι διὰ ρουμουνικῶν, καὶ λαλῆται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ (Βαλκανικῇ) Χερσονήσῳ ἢ ρουμουνικῇ γλῶσσαι.

Ἄλλ' ἐγὼ εἰς οὐδένᾳ τοιοῦτον προσηλυτιστικὸν σκοπὸν ἀποβλέψας, ἀλλ' εἰς ἀπλήν δήλωσιν τοῦ εἶδους καὶ τῆς σχέσεως τῆς Κουτσοβλαχικῆς γλώσσης πρὸς τὴν ρουμουνικὴν, δὲν ἐδίστασα, νὰ παραθέσω καὶ τὰς ταυτοφώνους ἀντιστοίχους ρουμ. λέξεις,

ὅπερ εἶνε δυνατόν νὰ σκανδαλίση τοὺς ζωηροτέρους πατριώτας καὶ προκαλέση παρεξηγήσεις. Πρὸς ἄρσιν τοιούτων σκανδάλων καὶ παρεξηγήσεων καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου ἐπιστημονικοῦ σκοποῦ ἀνέλαβον τὸ δυσανάλογον πρὸς τὰς δυνάμεις μου ἔργον, τὴν σύνταξιν οὐχὶ ἀπλοῦ ἐρμηνευτικοῦ λεξικοῦ, ἀλλ' ἐτυμολογικοῦ, ἐν ᾧ εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης οὐ μόνον τὰς ἀντιστοιχοῦς ρουμουνικάς λέξεις μεθ' ὑποδείξεως τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν λοιπῶν δυτικῶν νεολατινικῶν (ῥωμανικῶν) γλωσσῶν, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ἡ κοινὴ λατινικὴ βᾶσις ἔλων τούτων, δυτικῶν τε καὶ ἀνατολικῶν. Ἡ ταυτόφωνος λ. χ. ὁμοιότης καθ' ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς Κουτσοβλαχ. λέξεως μίν/τε (minte) = νοῦς ἐκ τοῦ λατ. mens-mentem, πρὸς τὴν ρουμ. minte ἔχει ἀνάλογον ἐν ταῖς δυτ. νεολ. γλώσσαις, διότι ἐκ τῆς αὐτῆς λατ. παράγονται αἱ τρεῖς ταυτοφωνόταται λέξεις τῆς ἰτ. ἰσπ. καὶ πορτ. mente. Ἡ ἐκ τοῦ λατ. pruina καταγομένη Κ/βλαχ. μπρούμᾶ (brumă) = πάχνη καὶ ἡ ταυτόφωνος ρουμ. brumă ἔχουσιν ἀνάλογον ἐν ταῖς δυτ. νεολατ. γλώσσαις, διότι ἰτ. bruma, ἰσπ. bruma, πορτ. bruma, γαλ. brume. Ἡ Κ/βλαχικὴ φᾶν/τᾶνᾶ (fântână) = πηγὴ, ἐκ τοῦ λατ. fontana, καὶ ἡ ταυτόφωνος ρουμ. fântână ἔχουσιν ἀνάλογον ἐν ταῖς δυτ. νεολ. γλώσσαις, διότι καὶ ἰτ. καὶ ἰσπ. καὶ οἱ προβ. fontana, γαλ. fontaine, πορτ. fontinha· καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Ἐν ἐκάστη σελίδι εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης τοιαύτας ὁμοιότητας, αἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύουσιν, ἢ ὅτι ἀμφότεραι αἱ γλώσσαι, αἱ δυτικαὶ νεολατινικαὶ καὶ ἡ βλαχικὴ ἔχουσι βᾶσιν κοινήν, κατάγονται ἀπὸ τῆς δημώδους λατινικῆς. Εὐρίσκει δὲ ἐν τῷ αὐτῷ λεξικῷ ὁ ἀναγνώστης μεγίστην διαφορὰν ἐκφράσεως τῆς αὐτῆς ἐννοίας μεταξὺ τῆς Κ/βλαχ. καὶ Δακορρουμ. Οἷον: οἱ Κ/βλαχοὶ τὴν σταφυλὴν λέγουσιν αούᾶ ἐκ τοῦ λατ. uva, ἰτ. ἰσπ. πορτ. uva, σαρδ. ua, οἱ δὲ Ῥουμοῦνοι μεταχειρίζονται λέξιν σλαβικὴν strugure. Οἱ μὲν Κ/βλαχοὶ λέγουσι χιάβρᾶ (hiavră) = πυρετὸς ἐκ τοῦ λατ. febris, γαλ. fièvre, ἰτ. febbre, ἰσπ. fiebre,

ἀλλ' οἱ Ρουμοῦνοι *friguri*, λατ. Οἱ Κ/βλαχοὶ λέγουσιν: αὐῖῶ (αἰῖῶ) = γέρων ἐκ τοῦ λατ. *avus* = πάππος * *avusius*, οἱ δὲ Ρουμοῦνοι *moș*, ἔπερ σλαβικόν. Ἐν ἐκάστη σελίδι πολλάς τοιαύτας λέξεις εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης. Τὰ ἐλίγα ταῦτα παρέθηκα ἐνταῦθα, ἵνα χρησιμεύσωσι πρὸς ὁδηγίαν τοῦ ἀναγνώστου. Τὴν δὲ μεγάλην διαφορὰν καὶ ἀπόστασιν τῶν δύο τούτων γλωσσῶν βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ προχείρῳ λεξικολογικῷ πίνακι.

Ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἡ ἐκπόνησις τοιοῦτου ἔργου ἀπαιτεῖ μακρὸν χρόνον πρὸς συλλογὴν τῶν λέξεων καὶ εὑρεσιν τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, περιωρίσθην ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς ταύτην μόνην τὴν ἐργασίαν, ἣν μετὰ πολλοῦ πόνου καὶ μόχθου ἀποπερατώσας παρέδωκα πρὸ ἐνιαυτοῦ καὶ ἐπέκεινα εἰς ἐκτύπωσιν. Ἀλλὰ δυστυχῶς λόγοι ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῆς θελήσεώς μου προῦκάλεσαν τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ προλόγου μόνου ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου παρελθόντος μέχρι τῆς σήμερον.

Μέσα βοηθητικὰ πρὸς συλλογὴν τῆς ὕλης εἶχον α') τὴν μνήμην μου, ἣν ἀνασκάπτων ἀνεκάλυπτον τὰς ἀπὸ τῆς βρεφικῆς μου ἡλικίας τεθησαυρισμένας λέξεις, β') τοὺς ἐνταῦθα Κ/βλάχους τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, γ') τὰ γλωσσάρια τοῦ Καβαλλιῶτου ἐν ἔτει 1774, Δανιήλ ἐν ἔτει 1807 καὶ Δημόνια τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀρχομένου, καὶ «*die Arumunen*» τοῦ κ. G. Weigand. Τὸ λεξικὸν τοῦ J. Dalametra, ἐκδοθὲν ἐσχάτως μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐργασίας ταύτης κατ' ἐλάχιστον ἐχρησιμοποίησα ἐν τῇ ἀναγραφῇ ἀντιστοιχῶν τινῶν ρουμ. λέξεων. Ἐν δὲ τῇ ἐτυμολογίᾳ τῶν λέξεων βοηθήματα ἔσχον τὸ Μέγα ἐτυμολογικὸν τοῦ B. P. Hasdeu ἐν Βουκουρεστίῳ, οὗτινος ἔμωσ μόνον τὸ α καὶ ἐλάχιστον μέρος τοῦ β, βα εἶνε ἐκδεδομένον, τοῦ R. de Chiac, *Dictionnaire d' étymologie Daco-romane, éléments latins* Francfort 1870, καὶ *éléments slaves ect.* 1879, καὶ τὸ νεώτατον: *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache, lateinisches Element, von Dr. Sextil Pușcariu, Heidelberg 1905,*

καὶ Histoire de la langue roumaine, par Ovide Densusianu, Paris 1901. Ἡ δὲ λοιπὰ συγγράμματα καὶ περιοδικά, ὧν χρῆσιν ἐποιησάμην, ἀναγράφονται ἐν τῷ κειμένῳ.

Πρὸς ἀκριβεστέραν καὶ ὡς οἶόν τε πιστοτέραν ἀπόδοσιν τῆς προφορᾶς ἐχαράχθησαν καὶ ἰδιαίτερά τινα στοιχεῖα, περὶ ὧν ἐν σελ. με' δίδονται ὁδηγίαι, ἐφ' ᾧ πολλὰς χάριτας ὁμολογῶ τοῖς ἀξιότιμοις ἐκδόταις κ. κ. Π. Δ. Σακελλαρίου.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου μεταβὰς εἰς Βόλον ὑπέβαλον τὸ χειρόγραφον ὑπὸ τὴν κρίσιν ἑξαμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ Βλαχοφώνων Ἑλλήνων, καταγομένων κατὰ τὸ ἐπισυνημμένον ἔγγραφο, ἵνα βεβαιότεραν τὴν γνώμην μου σχηματίσω περὶ τῆς ὀρθῆς ἀποδόσεως τῆς προφορᾶς τῶν ἀναγραφομένων λέξεων, περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν. Μετὰ πολυήμερον δ' ἐξελεγκτικὴν ἐργασίαν, ἣ ἀξιότιμος ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε τὴν κατωτέρω κρίσιν αὐτῆς, ἐφ' ᾧ πολλὰς χάριτας ὁμολογῶ τοῖς φιλοτίμως ἐργασαμένοις.

Οἱ ὑποφαινόμενοι, καταγόμενοι ὡς κάτωθι, ἐν κοινῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ φιλοπονήσαντος τὸ παρὸν Ἑτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς Κουτσοβλαχικῆς γλώσσης κ. Κωνσταντίνου Νικολαΐδου, πρώην γυμνασιάρχου, διεξεληθόντες ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τούτου, εὖρομεν, διὰ πιστῶς καὶ ἀκριβῶς ἀποδίδεται ἡ προφορὰ τῶν λέξεων, ὡς εἶνε αἱ ἐν χρήσει εἰς τὰς πατρίδας μας ἀναφερόμεναι καὶ ἀναγραφόμεναι τοιαῦται, πρὸς δὲ ἀνεύρομεν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων πλήρη καὶ ἀκριβῆ, ὡς καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν. Συγχαίροντες ἀπὸ καρδίας τὸν μελετηρὸν καὶ ὀργανιστὴν τοῦτον ἐργάτην διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ ἐμφανιζομένου ἔθνικοῦ πονήματος, συνάμα δὲ ἀρίστου ἀμυντικοῦ ὄπλου κατὰ τῶν παραλόγων ὀφειγῶν ρουμουνι-

κῶν ἀξιώσεων εὐχόμεθα, ὅπως, διὰ τὸ ἐπίκαιρον τῶν περιστάσεων, ταχιστα ἴδῃ τὸ φῶς τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἐν Βόλῳ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1907.

Νικόλαος Παπανικολάου, ἐκ Μεισοῦ, Πρωτοδίκης, τὰ νῦν δὲ πρόεδρος τοῦ ἐν Καρδίτῃ Πρωτοδικείου.

Ἰωάννης Γραμματικός, δικηγόρος ἐν Βόλῳ, ἐκ Περιβολίου, Ἐπαρχίας Γρεβενῶν.

Δημήτριος Γενη - Σεβδάς, ἐκ Βλαχολιβάνου τοῦ Ὀλύμπου, τελωνιακὸς ὑπάλληλος (τελειόφοιτος γυμνασίου).

Νικόλαος Σακελλαρόπουλος, ἐκ Βλαχολιβάνου, παραγγελιοδόχος (τελειόφοιτος γυμνασίου).

Γεώργιος Ἰ. Τσούγκας, ἐκ Κρουσόβου, ὠρολογοποιὸς ἐν Βόλῳ.

Σωτήριος Γ. Ζουρναζόπουλος, ἐκ Μοναστηρίου.

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἄνω ὑπογραφῶν.

Ἐν Βόλῳ τῇ 2 Φεβρουαρίου 1907.

Ὁ Νομάρχης Μαγνησίας
Κ. ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Τὴν χρησιμότητα καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἔργου διεσάλπιγξε πρὸ πολλοῦ ἡ ἐκκλησιαστικὴ «Ἀλήθεια» τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ πρακτικῶς Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας καὶ λοιποὺς Ἐπισκόπους.

Σημείωμα.

«Διαβιβάζοντες καὶ αὐτῇ τὴν συνημμένην ἀγγελίαν ἐπικαίρου καὶ χρησίμου συγγράμματος περὶ τῆς λεγομένης Κουτσοβλαχικῆς γλώσσης, ἐκδιδόμενου ὑπὸ ἀνδρὸς ἐλλογίμου καὶ ἀρμοδίου, συνιστῶμεν, συνοδικῇ διαγνώμῃ, ὅπως, διὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ ἔργου καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν ὑποστηρίζουσα αὐτό, ἐγγράφῃ ὅσους δύναται συνδρομητὰς καὶ ἐπιστρέψῃ ἡμῖν ταχέως τὴν ἀγγελίαν».

ΙΩΑΚΕΙΜ

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΠΙΝΑΞ

*Περιέχων ὀλίγας λέξεις ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς
καὶ τῆς Βυζαντιακῆς.*

*Ἀγγελῶν, (ángel^u) = ἄγγελος· ρουμ. Inger. Εἰστίγθη διὰ
τοῦ Χριστιανισμοῦ.*

*ακικᾶσέσκου, (akikâsésku) = ἐννοῶ, καταλαμβάνω· ρουμ.
întseleg, λατ. ἐκ τοῦ ἐλλήν. ἀπεικάζω.*

*ανάφᾶρᾶ, (anáfâră) καὶ ἀνάφουρᾶ = τὸ πρόσφορον, καὶ λει-
τουργιὰ καὶ τὸ ἀντίδωρον (oblata ostia)· ρουμ. pâne bine-
cuventată, ἴδε ἐν σελ. 41.*

*ανιουρζέσκου, (anjurzésku) = ἐσφραίνομαι, ὄζω, κοινῶς
μυρίζω· ρουμ. miroseasc, ἑλλ. Ἐκ τοῦ ἐλλ. μυρίζω· ἴδε σελ. 46.*

*ανντουμουσέσκου, = συναντῶ, κοιν. ἀνταμώνω. Κατὰ Wei-
gand ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀνταμείδομαι, ὅπερ ἀδύνατον, ἀλλὰ μόνον ἐκ
τοῦ νλν. ἀντάμωσα· ἴδε σελ. 48.*

*βουτίνᾶ, (vutină) = ἡ βυτίνη, «βυτίνη παρὰ τοῖς Ταραν-
τίνοις» Ἡσυχ. ρουμ. ulcior, λατ.*

γιάδαμου, ἴδε ἐν σελ. 130.

*γίε, (γίε) = βία, σπουδή· ρουμ. grabă σλαβ. Ἐκ τοῦ
ἐλλ. βία.*

δοάρᾶ, = δωρεά, δῶρον· ρ. dar. Ἐκ τοῦ ⚠ δῶρα ἀντὶ δῶρον.

δόγμαᾶ, = δόγμα· ρουμ. dogma. Διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ.

ευλογίε, (evlogie) = εὐλογία· ρουμ. urătsiune, λατ.

ζνίε, (zníe) = ζημία, ἐξ οὗ ἡ λέξις· ρουμ. pagubă, σλαβ. ισουσέσκου, (isusésku) = ἀρραβωνίζω· ρουμ. logodesc, ἔλλ. ἴδε σελ. 180.

κίπou, ρουμ. chip = εἰκὼν, μορφή, ἐκ τοῦ ἑλλην. τύπος.

κίσă, (kísă) = ἔρεβος, σκότος, ὁ Ἄδης. Ἐκ τοῦ ἑλλ. πίσσα· ρουμ. intunerec, λατ.

κόθουρου, (kóθuru) ἴδε ἐν σελ. 225.

κοπίε, (kopíe) = ποιμνή, κοιν. κοπάδι· ρουμ. túrmă, λατ. Ἐκ τοῦ Βυζαντικοῦ κοπή, κοπία = ποιμνή· καὶ ἄλλ. κοπέ.

κούρμου, (kúrmu) = πρεμνίζω, ἀποκόπτω· ρουμ. taiu, λατ. Ἐκ τοῦ ἑλλην. κορμός.

κουτέτζου, (kutédz^u) = τολμῶ· ρουμ. cutez, ἔλλ. ἴδε ἐν σελ. 242.

μάτσου, = ἔντερον (mats^u)· ρουμ. mats. Ἐκ τοῦ ἑλλην. ματτύα· ἐκ τούτου καὶ λατ. matia = intestinae.

μπλάστιμου, (blástim^u) = βλαστημῶ· ρουμ. blestem. Ὡσαύτως διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

μπούτε, (bute) = ξύλινον δοχεῖον οἴνου, κοιν. βαγένι· ρουμ. bute. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλ. βύτις ἢ βοῦτις καὶ βουτίον παρὰ Δουκαγγίω· ἴδε λέξιν.

μφάσου = σπαργανῶ τὸ βρέφος, κοιν. φασκιώνω. Κατὰ Weigand ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. ἐμφαίνομαι, ὅπερ ἀδύνατον, ἀλλὰ μόνον ἐκ τοῦ λατ. infascio, ἴδε σελ. 334. Τὰ δύο ταῦτα καὶ τὸ πριπόδᾶ ἐμφαίνουσιν, ὅτι ὁ Weigand δὲν ἀποκρούει τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς.

νίκου, (ník^u) = μικρός· ρουμ. mic. Ἐν τῷ Corp. inscr. graec. 13,498 ἀπαντᾷ «ζωδιακὸν μικρόν», ἴδε Dens. 201.

ντρούμου, (drúm^u) = ὁδός, ἀγυιά, κοιν. δρόμος, ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις· εἶνε συνήθης ἐν τῷ βορείῳ τμήματι, ἐν Μογλενοῖς, ἐν Μολδοβλαγία, καὶ ἐν Βουλγαρία.

ουνίδă, (unídă) = κάμπη· ρ. omidă. Ἐκ τοῦ ἑλ. ὁ μιάσ.

ουργίε, (ur-gíe) = ὄργη, θυμός· ρουμ. urghie.

ούρμᾶ καὶ **αούρμᾶ** καὶ **ούλμᾶ**, παρὰ Δαλ. (úrma, aúrma, úlma)=ἕγνος· ρουμ. urmă. Κατὰ Dens. ἐκ τοῦ ὀσμῆ· ἴδε σελ. 201, καὶ τοῦ ἀνά χειρᾶς λεξικοῦ σελ. 395.

ουρνέσκου καὶ **ουρμέσκου**, (urnésku, urmésku)=ἔρμῶ· ρουμ. năvălesc, σλαβ.

ουσαῖκον, (usăku)=ὁ ρύπος τῶν ἐρίων· ρουμ. usuc. Ἐκ τοῦ οἰσύπη καὶ οἰσπη καὶ οἰσπώτη καὶ κατὰ Σουίδαν οἰσπάτη· ἴδε καὶ σελ. 398.

ούτζᾶρε, (údzâre)=οὔθαρ, ὁ μαστὸς τῶν ζώων· ρουμ. uger. Ἐκ τοῦ ἐλλ. οὔθαρ.

πάντε, (pâte)=ἔδαφος· ρ. pământ, λ. Ἐκ τοῦ ἐλ. πέδον.

πριπόδᾶ, (pripôdă)=περιπόδιον· ρουμ. caltsun, λατ. Τὴν λέξιν ταύτην πλημμελῶς ἐσχέτισεν ὁ Tomashek πρὸς τὴν Δακικὴν προπέδουλα, ὅπερ ὁ Διοσκορίδης ἐρμηνεύει πεντάφυλλον (βοτάνην)· ἴδε Dens σελ. 24.

προάσπατον, (proăspăt)=πρόσρατος, ἐξ οὗ ἡ λέξις· ρουμ. proaspăt.

σκάφᾶ, (skáfă)=ποτήριον, κοιν. σκάφα, ὅπερ ἐκ τοῦ σκάπτω· ρουμ. păhar, σλαβ.

σμεάρᾶ, (smeără)=τὸ κοινῶς μυρρώνι. Ἐκ τοῦ ἐλλην. μύρρα· ἴδε σελ. 490.

σπαῖνον, (spănu)=σπανός· ρουμ. spân.

στούπον, (stupu)=κυψέλη· ρουμ. stup. Ἐκ τοῦ ἐλλην. στύπος. ἴδε σελ. 512.

στούρον, (sturu)=στύλος, ἐξ οὗ ἡ λέξις· ρουμ. stâlp, σλ. ἴδε σελ. 512.

τᾶκνέσκου, (tâknésku) ἴδε σελ. 521.

τάλαρον, (talaru)=κάδος· ρουμ. putină, σλαβ. Ἐκ τοῦ ἐλλην. τάλαρος.

τᾶμπᾶνᾶ, (tâmbână)=τύμπανον· ρουμ. tobă, λατ.

τζάμᾶ, (dzămă)=ζωμός· ρουμ. sos καὶ zămă. Ἐκ τοῦ ἐλλην. ζέμα.

τζᾶροῦ, (dzǎru) = ἄρος, τυρόγαλον· ρουμ. zǎr. Κατὰ τὴν ὀρθότεραν ἐτυμολογίαν τοῦ Pușcariu ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τόμῳ τοῦ Jrbr, σελ. 65 ἐκ τοῦ ἑλλην. διαρρεῖν, διάρροια, διάρροή.

τινίε, (tinie) = τιμή, ἐξ οὗ ἢ λέξις· ρ. pretis, onoare, λ.

τράστηροῦ καὶ τάστηροῦ καὶ τράστου, ἐν Μοναστηρίῳ (trástiru) = σκκίδιον πήρα, κοινῶς τουργᾶς καὶ τράστηρον· ρουμ. traista. Ἐκ τοῦ ἑλλην. τάγιστρον κατὰ Dens σελ. 360, κατὰ δὲ Meyer ἐκ τοῦ «δράστης = κόρινος» Ἡσύχ. ἔπερ ἐκ τοῦ δράσσω = περιλαμβάνω.

τσικόρᾶ, (tsikóřǎ) = κιχώριον, κοιν. ραδίχια· ρουμ. tsikqare. Ἐκ τοῦ ἑλλ. κιχώριον.

φάρμάκου, (tǎrmáku) = δηλητήριο, κοιν. φαρμάκι· ρουμ. farmec.

φίτρον, (fítru) = βλάστη, φίτρον, ἐξ οὗ ἢ λέξις· ρ. germen, λ.

φρίκᾶ, (fricǎ) = ὁ φόβος· ρουμ. fricǎ, ἐκ τοῦ φρίκη.

χάου, (háu) = τὸ χάος· ρουμ. prǎpastie, σλαβ.

χάσκου, καὶ ἐν τῷ βορείῳ τμήματι κάσκου (hásku, kásku) = χάσκω· ρουμ. cascade.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

κάθε, (káthe) = ἕκαστος, κοιν. καθείς καὶ κάθε· οἶον: κάθε ὄμ^{ου} = πᾶς ἄνθρωπος· ρουμ. oricare καὶ tot, λατ.

καν, (kan) = οὐδείς, κοιν. κανείς. Παρὰ Δαλ. ρ. nimeni, λ.

πάσα, (pása) συνων. τῷ ἄνωτέρῳ, οἶον: πάσα ράε = ἕκαστον (πᾶν) πρόβατον, πάσα σεᾶρᾶ = καθ' ἑκάστην ἐσπέραν, κοιν. πᾶσα βραδειά, ἴδε die Aromunem von G. Weigand, τόμ. II σελ. 230, ἔνθα γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως, ἴδε καὶ Olympo-

Walachen, τοῦ αὐτοῦ σελ. 110, ἔνθα γίνεται χρῆσις ἐν ᾧσματι ἐκ Βλαχολιβιάδου.

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

απού, (arú) = ἀπό, μόνον ἐν συνθέσει· οἶον: απουδίνντου = πωλῶ καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τοῦ ἐμπορεύματος, κατὰ τὸ κοινῶς: ξεπωλῶ· ρουμ. vind tot, λατ.

απουμπεάου, (arubεά^u) = ἀποπίνω· ρ. beá^u peste tot, λ.

απουντόρμου, (arudóρmu) = ἀποκοιμῶμαι· ρ. adorm, λατ. **απουφάκ^{ou}** (arufák^u) = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω· ρουμ. me ostenesc, σλαβ. **απουφούγκ^{ou}** (arufúg^u) = ἀποφεύγω, ἐκφεύγω, ρουμ. fug in fine, λατ.

κάτα, (káta) = κατὰ μετὰ αἰτ. = συμφώνως· οἶον: κάτα οὐρσιτα α αμιράλουⁱ = κατὰ βασιλικὸν διάταγμα· ρουμ. conform, λατ. 2) ἔχει διανεμητικὴν σημ. = ἀνά αἰτιατικῇ· οἶον: κατὰ ουν (kátâ un) = ἕκαστος, καθείς (κατὰ ἕνας)· κατὰ ντόⁱ (kátâ doi) = ἀνά δύο· ρουμ. câte unul, câte doi. Περὶ τῆς ἀρχαιοτάτης χρήσεως ὑπὸ τὴν σημ. ταύτην καὶ περὶ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῆς καὶ εἰς ἄλλας νεολατινικὰς γλώσσας ἴδε Densu-sianu «Hist. de la lang. roum.» σελ. 163.

μάτα, (mata) = αὖθις, πάλιν καὶ μάτα. Εἶνε ἡ πρόθεσις μετὰ, ἣτις καὶ ἐν συνθέσει κεῖται, οἶον: ματαγίν^{ou} (mataγίν^u) = ματαέρχομαι· ρουμ. jaraš, τρκ.

ματαβέντ^{ou}, (matavéd^u) = ἐπαναβλέπω· ρουμ. jaraš ved.

πάρα, (pára) = ὑπὲρ μετὰ αἰτ. = λίαν, σφόδρα, κοιν. πάρα οἶον: παρακρεπάτᾱ ἐσχου = εἶμαι πολὺ λυπημένη, περίλυπος· ρουμ. prea, λατ. Συνηθέστατα συντίθεται μετὰ ρήμ. λατ. ὡς:

παραβίον = παραθέλω· ρουμ. fǎrte voiu, λατ. παρακάντον = καταπίπτω, ικετεύω· ρουμ. rog cu intsisentsǎ, λατ.

παραμάκον, (paramǎk^u) = τρώγω ὑπὲρ τὸ δέον, κοινῶς παρατρώγω· ρουμ. mǎnc fǎrte, λατ. παραμπεχόν (parabeh^u) = παραπίνω· ρουμ. beau prea mult, λατ. παραφάπτου = ὑπερώριμος, κατὰ τὸ παραγεννημένος.

Ἡ πρόθεσις ξι (ksi) = ἐκ, ἐξ, κοιν. ξε, μόνον ἐν συνθέσει, οὐ μόνον μετὰ ρημάτων ἑλλην. ἀλλὰ καὶ λατιν. οἶον: ξισπυρσέσκου (ksispirsésku) = ἐκκοκίζω, κοιν. ξεσπυρίζω - ξεσπύρσα· ρουμ. desghioc. Τὴν λέξιν ἀναγράφει καὶ ὁ Δαλ. ξιφλουδισέσκου (ksifluðisésku) = ἀποφλοιῶ, κοιν. ξεφλουδίζω· ρουμ. scot coaja, λατ. † σλαβ. ξιχᾶσέσκου (ksihâsésku) = ἐπιλανθάνομαι, κοιν. λησμονῶ καὶ ξεχνῶ - ξέχασα † εσκου· ρουμ. uit, λατ. Καὶ μετὰ λατ. οἶον: ξισπουμετζον (ksispumédz^u) = ἀπαφρίζω, ἐξαφρίζω καὶ κοιν. ξεαφρίζω. Ἐκ τῆς προθέσεως ξι καὶ τοῦ λατ. spuma = ἀφρός· ρουμ. scot spuma, λατ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

αγάλια καὶ παγάλια, (agǎlia καὶ pagǎlia) = ἡρέμα βραδέως, κοιν. ἀγάλια· ρουμ. incet, λατ.

αγνάγκια, (agnanghia) = ἀπέναντι, κοιν. αγνάγγια = ἔναντι· ρουμ. fatsǎ in fatsǎ, λατ.

αγώνια, (agónia) = ταχέως ἐν σπουδῇ. Ἐκ τοῦ ἀγών, ἀγωνία· ρουμ. repede, λατ.

αλήθεια, (alíthia) = ἀληθῶς· ρουμ. adevǎr, λατ.

άμα, (áma) χρονικόν = εὐθύς, ὡς, κοιν. ἄμα· οἶον: αμαβίνε = ἄμα ἦλθε· ρουμ. indatǎ, λατ.

ανάμεσα, (anámesa) = μεταξύ, ἐν τῷ μέσῳ, κοιν. ἀνάμεσα· ρουμ. in mijloc, λατ.

ανάπουδα, (anápuða) = ἀναστροφάδην, κοινῶς ἀνάποδα· ρουμ. anapoda.

ἀναργα καὶ **ανάργα**, (ánarǵa καὶ anárǵa) = βραδέως, ἡρέμα, κοιν. σιγὰ καὶ ἄναργα· ρουμ. încet, λατ.

ἀνντα, (anda) χρον. = ὅταν, ὅτε, κοιν. ὄντας· ρ. când, λ.

αραιά, (areá) = σπανίως, κοιν. ἀργιὰ ἐκ τοῦ ἀρχιός· ρουμ. rar, λατ. Ἡ λέξις ἀναγράφεται παρὰ Δαλ.

ἐξαφνα, (èksafna) = αἰζνης, αἰζνιδίως, κοιν. ἔξαφνα· ρουμ. năpraznie, σλαβ.

ιά = ἰού, κοιν. ιά, πρβ. ιὰ ἔρχομαι· ρουμ. jata.

ἴσια, (ísia) = κατ' εὐθεΐαν, κοιν. ἴσια· ρουμ. drept, λατ.

καθεράρᾶ, (kaθeράrǎ) = ἀείποτε, πάντοτε, καὶ κάθε ὥρα· ρουμ. purure, σλαβ.

κουγίε, (kuǵie) = ταχέως. Ἐκ πρβ. λατ. con καὶ τοῦ ἑλλην. βία· ρουμ. repede, λατ.

μάλιστα, (málista)· ρουμ. aša, λατ.

μάνι - μάνι, (mani-mani) = ταχέως, κοιν. μάνι - μάνι, (ἰταλ.)· ρουμ. repede, λατ.

μιζίε, (mizíe) = μόλις, χαλεπῶς ἴσως ἐκ τοῦ μόγισ· ρουμ. abia, σλαβ.

μ/πάντε, (mpáde) = γαμαί, κοιν. κατὰ γῆς. Ἐκ τοῦ in + πέδον· ρουμ. jos pe pământ, λατ.

νᾶθξάμᾶ, (nâθξámǎ) = ὀλίγον, ἐκ τοῦ una καὶ θέαμα· ρουμ. nitsei, λατ. ἴδε σελ. 335.

ντάϊμα, (dáima) = αἶ, κοιν. πάντοτε, καὶ ντάϊμα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. daime· ρουμ. în totdeauna, λατ.

ντίπ^{ου}, (díp^u) = οὐδέν, οὐδόλως, κοιν. τίποτε καὶ ντίπ^ι· ρουμ. nimic, λατ.

πάλε καὶ **πάλι**, (pále καὶ páli) = αὖθις, κοιν. πάλιν· ρουμ. din nou, λατ.

πουτέ, (puté) = οὐδέποτε, κοιν. ποτέ· ρ. nici o dată, λ.

τάχα, (táha) ὀιστακτικόν = ἴσως, τάχα· ρουμ. oarecum, λ.

ταχυνά και ταχνά, (tahiná, tahná) = αὔριον τὴν πρωΐαν, κοιν. ταχειά· ρουμ. dimineatsa, λατ.

τουράρα, (tuqará) = εὐθύς, ἀμέσως κοιν. στήν ὥρα· ρουμ. îndatǎ, λατ.

τόρα, (tora) = νῦν, κοιν. τώρα· ρουμ. acum, λατ.

χώργια και αχώργια, (hórgia και ahórgia) = χωρίς, κοιν. χωριστά και αχώργια· ρουμ. separat, λατ.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

αμ, (am) = μήπως, κοιν. αμ· οἶον : αμ νου βόιου : = ἄμ δέν θέλω ; ρουμ. oare, λατ.

άμα, (áma) ἐναντ. = ἀλλά, κοιν. ἄμα, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ, áma· ρουμ. darǎ, σλαβ.

ας, μόριον παρακελευσματικόν, οἶον : ας γίνᾱ = ἄς ἔλθῃ· ἴδε πελ. 86.

η, (i) = συνδ. διαζευκτικὸς· οἶον : η τίνε, η έου = ἦ σύ, ἦ ἐγώ· ρουμ. sau και ori, λατ.

μάκᾱ, (mákǎ) αἰτιολ. μετ' ἀντιθέσεως = ἀλλ' ἐπειδή, ἀλλ' ἄρα. Ἐκ τοῦ μα = ἄμα, ἔπερ ἴδε ἄνωτέρω και τοῦ λατ. kǎ = διότι ἴδε σελ. 181· ρουμ. dacǎ, λατ.

ώστε, (oste) συμπερ. ὥστε. Και λοιπόν· ρουμ. prin urmare, λατ.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

α, ἑλλην. ᾱ και ἄ.

αχ, (ah) σχετλιστικόν, κοινὸν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις. ρουμ. ah.

ε, (θ) ἑλλην. ἔ ἢ αἶ· οἶον: ἔ λοιπὸν τσέ τζῆτσ'; = ἔ λοιπὸν τί λέγεις;

λέλε, (léle) = σχετλιαστ. = ἄγ, καὶ λέλε· ρουμ. ah.

ω, (ο) θαυμ. = ὦ; ρουμ. O.

ωχ, (oh) σχετλ. = ὦχ; ρουμ. oh.

αλοίμουνου, (alimun^u); ρουμ. vai, λατ. vae, ἑλλ. οὐαί.

μπομπό, (bobó) σχετλ. καὶ θαυμ. = βραχί, κοιν. μπομπό· ρουμ. auleu.

ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΚΗΣ

Ὡς ἰλλυρικῆς καταγωγῆς ιδιότητες τῆς Βλαχικῆς ἐν γένει Γλώσσης ἐθωρήθησαν τὰ ἐξῆς φαινόμενα·

Υπὸ ἔποψιν φωνητικῆν μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ ἡ συναίρεσις τῶν δύο α ἐν τῇ λέξει κάλ^{ou} kál^u = ἵππος, ἐκ τοῦ caballus. Ὁ σλαβιστῆς γλωσσολόγος Miclosich προύτίμησε τὴν ἰλλυρικὴν ἐπίδρασιν, ἵνα μηδὲν ἴχνος ἑλλην. ἐπιδράσεως πρὸς διάπλασιν τῆς Βλαχικῆς γλώσσης ἀποδειχθῆ. Ἄλλὰ δὲν ἔχει ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τὴν συναίρεσιν ταύτην τῶν δύο α εἰς ἐν α μακρὸν συνηθεστάτην; Τὸ μνάα-μνᾶ τί λέγει; Τὸ Ἄθηνάα, Ἄθηνᾶ; Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἰλλυρικὴν, ἐξ ἧς δὲν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν παραδείγματα, διότι οὐδὲν γραπτὸν μνημεῖον αὐτῆς σώζεται: Τὸ δ' αὖτ' ἔ πρό τινων φωνηέντων καὶ συμφώνων δὲν εἶνε μόνον ἰλλυρικόν, ἀλλὰ καὶ ἑλληνικόν, σωζόμενον μέχρι σήμερον ἐν Βριωτία, Θεσσαλία, Μακεδονία, Κρήτη, Κύπρω καὶ παρὰ τοῖς Αἰγαιοπελαγίταις. Περὶ τούτου ἴδε ἐν τῇ ἀξιολόγῳ συγγραφῇ « Ἀλβανικά » τοῦ φιλτάτου κ. Λουκᾶ Μπέλλου, ἱατροῦ καὶ πρώην βουλευτοῦ Θεβῶν.

Ἡ τροπὴ τοῦ di ἢ δι εἶνε ἑλληνικὴ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ Ζεὺς,

Διός, Zaconus = diaconus διάκονος και ζακόνι (διακόνιον) και ζαβουλιά = διαβουλιά (διαβολή) και ζύγρα κατά τόν σοφόν καθηγητήν του Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζηδάκην εκ του διύγρα. Τήν επίδρασιν ταύτην αναγνωρίζει και ο Densusianu· ἴδε Hist. lang. roum. σελ. 107. Ἡ τροπή του φ εἰς θ εἶνε κοινή ἐν τε τῇ Ἀλβανικῇ και Τσακωνικῇ· ὡς τὸ ἑλληνικὸν φίλος γίνεται ἐν τῇ Τσακωνικῇ θίλε, τὸ ἑλλην. νύμφη γίνεται νύθη, και ὡς τὸ ἑλλην. ἔφα ἐν τῇ Ἀλβαν. γίνεται εθα, ἢ θα, οὕτω και τὸ λατιν. feminium γίνεται ἐν τῇ Βλαχικῇ θεάμινου.

Τὸ προθεμ. α ἰδίως πρὸ τῶν ἀπὸ ρ (r) ἀρχομένων λέξεων, ἀλλὰ και ἀλλαγῶ, ὡς αούρμα (aurmă) = ἴχνος, ὅπερ εἶνε ἰδίωμα τῆς Κ/βλαχικῆς, ἐνῶ ἡ Ῥουμουνικῆ λέγει urmă, ἴδε Densusianu σελ. 329 και τοῦ ἀνά χειρας λεξικοῦ σελ. 2 ἐν λέξει αβίνου.

Τὰ γραμματικὰ πάθη, ἡ συγκοπή, ἡ ἐξαίρεσις συμφώνου, ἡ ἀφαίρεσις, ἡ ἀποκοπή, ἡ μετάθεσις, ἡ ἀφομοίωσις, ἡ ἀνάπτυξις φωνήεντος, ἡ παρενθεσις συμφώνου, ὡς (στρῆμιμου = στρατός), ἡ σύμφυσις και ἡ παρετυμολογία εἶνε κοινότατα ἐν τε τῇ ἑλληνικῇ και τῇ Βλαχικῇ.

ὑπὸ ἔποψιν μορφολογικὴν ἔχομεν τὰ ἐξῆς φαινόμενα ἐπιδράσεως ἑλληνικῆς· α') τὸν σχηματισμὸν τοῦ μέλλοντος ἀναλελυμένως, ὡς και ἐν τῇ ἑλληνικῇ, διὰ τοῦ θα = θά· ὡς τὸ θά ἐγένετο ἐκ τοῦ θέλω, οἶον, θέλω γράψει και θά γράψω, οὕτω τὸ θα εἶνε γ' ἐνικὸν προσ. τοῦ βόιου (vóiu) = θέλω (volo). βόιου σ' φύγκου — θα σ' φύγκου και θα φύγκου = θά φύγω· β') τὴν ἀναλελυμένην ἔκφρασιν τοῦ ἀπαρεμνάτου διὰ τοῦ ἐνεστῶτος μετα τοῦ τελικοῦ συνδέσμου σᾶ και σ' οἶον: γίνου σᾶ θᾶ θέντου (gínu sã vã védũ) = ἔρχομαι, ἵνα σᾶς ἴδω· γ') τὴν ταυτότητα τῆς ἔκφρασεως ψευδοῦς ὑποθέσεως· ὡς δηλ. ἡ ἑλληνικῆ λέγει: ἤθελον γράψει και θά ἔγραπον (ἔγραπον ἄν) οὕτω και ἡ Βλαχικῆ ἐν γένει λέγει: βρεᾶ (vrea)· εἶνε δὲ γ' ἐν. προσ. παραπ. τοῦ βόιου (volebam)· δ') τὴν κατάληξιν ἔσκου (esku) ἐκ τῆς ἑλληνικῆς

ισκες πρὸς παραγωγὴν ἐπιθέτων, οἷον: βᾶσιλικέσκου (vâsiliké-sku) = βασιλικός, ουμνέσκου (umnésku) = ἀνθρωπικός, ἀνθρωπινός, ντουμνέσκου (dumnésku) = δεσποτικός, ἀρχοντικός, ἐκ τοῦ ντόμνου = κύριος (dominus). ε') Τὴν κατάληξιν ἐτζου ἐκ τῆς ἐλλ. ἔζω (édzu) πρὸς παραγωγὴν ρημάτων, οἷον: πᾶτέτζου (pâtedz^u) = βαπτίζω· μπᾶνέτζου (bânedz^u) = ζῶ, ἐκ τοῦ μπᾶνᾶ (bână) = ζωή· ς') Τὴν κατάληξιν ιε ἐκ τοῦ ἐλλην. ια, οἷον: πᾶράκᾶλίε (pârâkâlié) = παράκλησις· ζ') τὴν κατάληξιν ξάσᾶ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἰσᾶ (διακόνισσα), οἷον: πριφτεξάσᾶ = ἰέρεια, θηλ. τοῦ πρέφτου.

Ὑπὸ ἔποψιν σημασιολογικὴν συνηθεστάτη εἶνε ἡ μετάπτωσις τῆς σημασίας, ὅπερ φαινόμενον ὑποδεικνύομεν ἐν τῷ Λεξικῷ διὰ τῆς ἐκφράσεως «κατὰ τὸ ἐλληνικόν»: ἐν τῇ λέξει λ. γ. ασπάργκου (aspârgu) = διαφθείρω, καταστρέφω, κοιν. χαλνῶ, προσθέτω καὶ τὴν σημασίαν: ἀνταλλάσσω (νόμισμα) κατὰ τὸ νεοελληνικόν: χαλνῶ χρήματα. Ἐπίσης ἐν τῷ ρήματι αρῖντ^{ου} (arîd^u) = γελῶ, 2) ἀπατῶ, κατὰ τὸ ἐλλην. «σ' ἐγέλασα» = σὲ ἠπάτησα κτλ. Ἡ δ' ἐλληνικὴ μορφή τῆς συντάξεως φωρᾶται ἐν ἐκάστη σχεδὸν προτάσει. Πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθείας τῶν εἰρημένων ἀνάγνωθι τὸν κάτωθι διάλογον τοῦ κ. G. Weigand.

Διάλογος συντεταγμένος ὑπὸ G. Weigand ἐν τῷ
συγγράμματι «Olympro-Walachen»,
(σελ. 121-122). Κουτσοβλαχιστί.

- 1) Ευχαριστησέσκου, γκίνε = εὐχαριστῶ, καλᾶ.
- 2) Ἐσκου σκλάμπ^{ου} = εἶμαι ἄσχημα.
- 3) Κούμ^{ου} τρέτσ^ι = πῶς περνᾶς;
- 4) Κούμ^{ου} χίτς ἀστᾶτζᾶ = πῶς εἴσθε σήμερα;
- 5) Μπτσίν^{ου}, νᾶθξᾶμᾶ = ὀλίγον.

- 6) ξάστε νιπουτούτ^{ου} = εἶνε ἄρρωστος
 ντι όπτου τζᾶλι ἀπὸ όκτώ ἡμέραις.
- 7) Βα σι σᾶ μπᾶρξάσλᾶ = χρειάζεται (θέλει) νὰ κυτταχθῆ.
- 8) Χιβρεάστε, αρε χιάβρᾶ = ἔχει πυρετόν.
- 9) Αρκουρᾶ = ἐκρυολόγησε.
- 10) Αρε γκούχτικ^{ου} = ἔχει βῆχα.
- 11) ξάστε νᾶθεᾶμά μα γκίνε = εἶνε ὀλίγον καλλίτερα.
- 12) Νιπουτεᾶρα = ἡ ἀσθένεια.
- 13) Γιάτρουλ^{ου} γίνε κάθε τζούα = ὁ ἰατρός ἔρχεται κάθε ἡμέρα.
- 14) Πιστιφέσκου κᾶ νου βα = πιστεύω νὰ μὴ
 Χίμπᾶ τσιβᾶ εἶνε τίποτε.
- 15) Αχᾶν/του κάμα γκίνε = τόσω καλλίτερα.
- 16) Χρισέσκου μούλτου = χαίρω πολύ.
- 17) Πιστιφέσκου σι σᾶ τραρνᾶ γκίνε = πιστεύω νὰ γυρίση καλὰ
 (νὰ βελτιωθῆ, ἀναρρώση).
- 18) Σμπουρᾶτς μούλτου κουγίε = ὀμιλεῖτε πολὺ ὀγλίγωρα.
- 19) Σμπουρᾶτς κάμα παγάλια = ὀμιλήσατε πλειὸ παγάλια.
- 20) Τε αρῖντς, χῖ αρῖθ^{ου} = ἀπατᾶσαι, εἶσαι ἀπατημένος.
- 21) Νου ντουκῖ = δὲν κατάλαβα.
- 22) Ντι^{ου} γίνε ατσέλ^{ου} γκράϊ^{ου} = πόθεν ἔρχεται (παράγεται) ἡ
 λέξις αὕτη;
- 23) Τζι νᾶπόι πᾶρᾶκᾶλσέσκου, αέστου = εἶπέ πάλιν (ἐπανάλαβε)
 νίκα ουνᾶ γάρᾶ παρακαλῶ τοῦτο ἀκόμη
 μᾶ φορά.
- 24) Σι νᾶ τσέμ λα σουφρᾶ = νὰ πάμε εἰς τὸν σοφρᾶν (εἰς τὴν
 τράπεζαν).
- 25) Μπᾶγκᾶς μούλτου = ἔβαλες πολὺ.

*Ἀντίστοιχον Δακορρουμουνιστι ὑπὸ G. Weigand
ἐν τῷ συγγράμματι «Olymro - Walachen»
(σελ. 121 - 122).*

- 1) Μουλτσουμέσκ, μπίνε = εὐχαριστῶ καλῶ.
- 2) Νου μι ε μπίνε = δέν μου εἶνε καλῶ.
- 3) Κούμ ἴτσι μέρτζε ; = πῶς σᾶς πηγαίνει ;
- 4) Κουμ ἴτσι ε αῖ ; = πῶς σᾶς εἶνε σήμερα ;
- 5) Πουτσίν = ὀλίγον.
- 6) Ε μπόλναβ ντε σπτ τζίλε = εἶνε ἄρρωστος ἀπὸ ὀκτῶ
ἡμέραις.
- 7) Τρεμπούε σᾶ στεα ἴν πατ = πρέπει νὰ μείνη εἰς τὸ κρεββάτι.
- 8) Αρε φρίγκουρι = ἔχει πυρετόν.
- 9) Α ρετσίτ = ἐκρυσόλησεν.
- 10) Αρε γκουτουράι = ἔχει βῆχα.
- 11) Ε μάι μπίνε = εἶνε καλλίτερα.
- 12) Μπράλα = ἡ ἀσθένεια.
- 13) Ντόκτουρουλ βίνε ἰν τοάτε τζίλελε = ὁ ἰατρὸς ἔρχεται καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας.
- 14) Νᾶντᾶζντοᾶέσκ κᾶ νου ε τσεβᾶ σεριὸς = πιστεύω νὰ μὴ εἶνε τίποτε σπουδαῖον.
- 15) Ατᾶτ μα μπίνε = τόσω καλλίτερα.
- 16) Μᾶ μπούκουρ φοάρτε = χαίρω δυνατά.
- 17) Ντουρέσκ μπούνα ἴνσᾶνᾶτορίρε = ποθῶ (εὐχομαι) καλήν ἀνάρρωσιν.
- 18) Βορμπίτς πρεᾶ γκούτε = ὁμιλεῖτε πολὺ ὀγλίγωρα.
- 19) Βορμπίτς μάι ἰντσέτ = ὁμιλεῖτε ἀργότερα.
- 20) Γκρέδῖτσι - ατσι γκρεδῖτ = ἀπατᾶσθε.
- 21) Νου κμ ἴντσελές = δεν ἐνόησα.

22) Ντε ούνντε σε τράτζε βόρμπα; = πόθεν τραβιέται (παρά-
γεται) ή λέξις;

23) Τζι γιάρκας, τε ρογκ, απθόστα = είπέ πάλιν, σε παρακαλώ
ήνκα οντάτα αὐτὸ ἀκόμη μιά φορά.

24) Σα μέρτζεμ λα μάσα = νά υπάγωμεν είς τήν τράπεζαν.

25) Μι άί πους πρεα μουлт = μου έβαλες πλειό πολύ.

Τήν διαφοράν καί απόστασιν τής Κ/βλαχικῆς ἀπὸ τής Ρου-
μουνικῆς διαρρήδην ἀνομολογεῖ ὁ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Πανεπι-
στημίου Ρουμοῦνος καθηγητῆς κ. Ν. Jorga, γράφων τάδε ἐν τῇ
ἱστορίᾳ του σελ. 99, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ:

«Παρὰ Χωνιάτη διαρρήδην ἀναγράφεται, ὅτι οἱ ἐλευθερωταί
τοῦ βλαχικοῦ καί βραδύτερον τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ ἐλάλουν
ἰδίαν γλῶσσαν, ἣτις μέχρι τῆς σήμερον λαλεῖται ὑπὸ τῶν «Μα-
κεδονορουμεῶνων» (Κουτσοβλάχων) τῶν Arămăni (Arumă-
nen). Εἶνε διάλεκτος ρουμουνική, ἀλλὰ μόνον ἐάν θεωρήσωμεν
τὴν ἔννοιαν τῆς ρουμουνικῆς γλώσσης ὑπὸ εὐρυτέραν σημασίαν.
Κατὰ τὸ λεξιλόγιον ὁμως, τὴν κατὰ προτίμησιν χρῆσιν τῶν
λατινικῶν καί σλαβικῶν μερῶν τοῦ λόγου, καί κατὰ τὴν ὄλην
ἐξωτερικὴν μορφήν αἱ διάλεκτοι αὗται φαίνονται ὡς δύο διάφοροι
γλῶσσαι, καί ὁ Ρουμοῦνος τοῦ Βουκουρεστίου οὐδέλλως δύναται νά
συνεννοηθῇ μὲ τὸν Κουτσοβλάχον τοῦ Μοναστηρίου (Βιτώλια)».

Καί αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ μονονουχί φωνῆν ἀφιέντες λέγουσιν, ὅτι
μέγα ὑφίσταται χάσμα μεταξὺ τῆς Κουτσοβλαχικῆς καί Ρουμου-
νικῆς καθ' ἑλα μὲν, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ λεξιλόγιον. Διότι ἐκ τῶν
ἀναγεγραμμένων ἐν τῷ παρόντι λεξικῷ 6,657 κουτσοβλαχικῶν
λέξεων, αἱ 2,605 κατάγονται ἐκ τῆς λατινικῆς, 3,460 ἐκ τῆς
ἐλληνικῆς, 150 ἐκ τῆς ἀλβανικῆς, 185¹⁾ ἐκ τῆς σλαβικῆς, αἱ δὲ
λοιπαὶ εἶνε πεποιημένα, τινὲς δὲ ἀγνώστου καταγωγῆς. Τῶν δὲ
ἀντιστοίχων ρουμουνικῶν αἱ 3562 κατάγονται ἐκ τῆς λατινικῆς,
685 ἐκ τῆς ἐλληνικῆς, 1165 ἐκ τῆς σλαβικῆς, 295 ἐκ τῆς
τουρκικῆς, 192 ἐκ τῆς γαλλικῆς, 87 ἐκ τῆς μαγυαρικῆς (οὐγ-

1) Ἴδε σημείωσιν.

γρικῆς), ὅθ' ἐκ τῆς ἁλβανικῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ πεποιημέναι, καί τινες ἀγνώστου καταγωγῆς.

Σημειωτέον, ὅτι οὐδεμίαν μαγυαρικὴν λέξιν ἔχει ἡ Κουτσοβλαχική. Αἱ δ' ἐκ τῆς Τουρκικῆς καταγόμεναι ὑπολογίζονται ὡς νεοελληνικαί, διότι εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Κουτσοβλαχικὴν διὰ τῆς Νεοελληνικῆς, ὅπερ γενικῶς ἐν ἄλλαις ταῖς λέξεσιν ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ πληθυντικοῦ· οἷον: ντᾶβᾶ (dâvǎ) = ἄγωγή, πληθ. ντᾶβάτζ (dâvâdz) ἐκ τοῦ νταβάδ(εις): ντᾶβάτζή (dâvâdzi) = ἐνάγων, κατήγορος, πληθ. ντᾶβάτζήτζ (dâvâdzîdz) ἐκ τοῦ νταβατζήδ(εις), κᾶλφᾶ (kâlfă) = ὑπάλληλος, κοιν. κάλφας, πληθ. κᾶλφάτζ ἐκ τοῦ καλφάδ(εις), ὁηλ. διὰ συγκοπῆς φωνήεντος τινος α, ἢ ο, ἢ η, ἢ ε, μεθ' ἧ τοῦ δς γίνεται τζ (dz) ἀντὶ ζ ἑλληνικοῦ.

**Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Κουτσοβλαχικῆς πρὸς τὴν
Δακορρουμουνικὴν καὶ ἡ Θεωρία τοῦ R. Rösler**

Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἐν τισιν ἐπαρχίαις τῆς Ρουμουνίας τὰ χει-
λικὰ p, b, v, f, m, πρὸ τοῦ i, ie διατηροῦνται ἄτρεπτα, οἷον: pept, λατ. pectus, piatră, λατ. petra, corbi, λατ. corvi, bine, λατ. bene, fir, λατ. filum, fier, λατ. ferrum, vin, λατ. vinum, miercuri, λατ. *mercuris, ἐν ἄλλαις ὁμοίως ἐπαρχίαις τὰ αὐτὰ σύμφωνα ἀκούονται τετραμμένα εἰς λαρυγ-
γικά· οἷον: kiept, kiatră, corghi, ghine, hir, γιν. nier-
curi. Ἄλλ' ἡ τροπὴ αὕτη ἐν τῇ Κ/ελαχικῇ γλώσσῃ εἶνε κανονικὴ καὶ συνήθης ἐν ταῖς λέξεσιν, αἵτινες εἰς ἀρχαίους χρόνους εἰσῆ-
χθησαν εἰς τὴν γλώσσαν ταύτην, οἷον: kiale, λατ. pelis, kiap-
ptine, λατ. pecten, kieptu, λατ. pectus, kέρdu, λατ. perdo, ghine, λατ. bene, her^u, λατ. ferrum, hicat^u,

λατ. ficatum, γίνῃ, λατ. vinum, γιnghits, λατ. viginti, durnire, λατ. dormire, niare, λατ. mel κτλ. Ἐν δὲ ταῖς ξέναις λέξεσιν, ταῖς μὴ ἐκ τοῦ λατ. καταγομέναις, ἄλλοτε μὲν τὰ χειλικὰ τρέπονται εἰς λαρυγγικά, ἄλλοτε δὲ μένουσιν ἄτρεπτα, οἷον: kisă, ἑλλην. πίσσα, ακικᾶσέσκου, ἑλλην. ἀπεικάζω, tinie ἑλλην. τιμή, ἀλλὰ kupie, ἑλλην. κοπή, pită, fise, miră. Αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις καὶ πλεῖσται ἄλλαι, ἃς εὕρισκει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ Λεξικῷ, εἰσῆχθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους· ὥστε ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι ἡ τροπὴ τῶν χειλικῶν εἰς λαρυγγικά συνετελέσθη κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ μέσου αἰῶνος.

Ἄφοῦ λοιπὸν τοιαῦτα εἶνε τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα, ἀφ' οὗ ὀηλ. ἀλλαχοῦ μὲν τῆς Ρουμουνίας τὰ χειλικὰ τρέπονται εἰς λαρυγγικά, ὡς καὶ ἐν τῇ Κ/βλαχικῇ, ἀλλαχοῦ δὲ μένουσιν ἄτρεπτα, ἐρωτᾷ ὁ Densusianu ἐν σελ. 312, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ θεωρῶμεν τὴν ρουμουνικὴν γλῶσσαν ἀντιπροσωπεύουσαν ἀποκλειστικῶς διάλεκτον ἀποσπασθεῖσαν ἀπὸ τῆς Κ/βλαχικῆς καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ Δακορρουμοῦνοι οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ Κουτσόβλαχοι ἐγκαταστάντες κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀνὰ τὰ Καρπάθια ὄρη. Ἄλλ' ἀφοῦ ἡ τροπὴ τῶν χειλικῶν εἰς λαρυγγικά εἶνε γλωσσικὸν φαινόμενον τῆς Κουτσοβλαχικῆς, διὰ τί δὲν σώζεται ἐν ὅλῃ τῇ Δακορρουμουνικῇ διαλέκτῳ, ἀφοῦ ὑπῆρχεν αὕτη ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν πρὸς βορρὰν τοῦ Δουνάβεως ἐγκαταστάντων ἀποίκων Κουτσοβλάχων;

Κατὰ G. Weigand ἐν Jrbr. III 224 ἀκούονται καὶ ἐν τῷ Βανάτῳ οἱ ἐξῆς τύποι φωνητικαὶ ιδιότητες τῆς Κ/βλαχικῆς γλώσσης: aclo, dauă, nouă, καὶ οἱ Κ/βλαχοὶ aclo, două, nouă, ἐν δὲ τῇ Δακορρ. acolo, două, nouă. Ἐν τῷ Βανάτῳ: birbek, purek, șoarek, καὶ οἱ Κ/βλαχοὶ birbék, púrik, șoarík· παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς Δακορρ. berbecce καὶ ariete, purece, șoarece (ἐν τῷ λεξικῷ ἐσημειώθη ὁ τύπος τοῦ Βανάτου șoarík). Ὑπὸ ἔποψιν μορφολογικὴν ἐν τῷ Βανάτῳ λέγεται

fašém, fašets α' και β' προσ. εν. ερ. = πράττομεν, και εν τῇ K/βλαγικῇ fâtsém, fâtséts. 'Εν τῷ Βανάτω ἢ παθ. μετοχῇ λαμβάνει τὸ α τελικὸν πρὸς σχηματισμὸν περιφρ. παρκαειμ. οἶον: am vitzútã = ἔχω ἰδεῖ, και παρὰ K/βλάχοις am vidzútã, ενῶ παρὰ τοῖς λοιποῖς Δακορρ. τὸ α ἐξέπεσε. 'Εν τῇ Δυτ. Τρανσυλβανίᾳ γίνεται χρῆσις τοῦ vrǎã, γ' εν. προσ. παρκατ. τοῦ voi^u = θέλω, ὡς ἀκλίτου μορίου κατὰ τὸ ἐλλην. θά (ἤθελα) μετὰ παρκατ. και ὑπερσυντ. πρὸς ἔκφρασιν ψευδοῦς ὑποθέσεως, ὡς και εν τῇ K/βλαγικῇ: οἶον: vrǎã vineǎm = θά ἤρχομην. 'Επίσης γίνεται χρῆσις τοῦ K/βλαγικοῦ ésku, α' προσ. τοῦ συνδ. ρημ. = εἰμί ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς λοιποῖς Δακορρ. sunt = εἰμί. Ὑπὸ ἔποψιν λεξικολογικῆν, αἱ διάλεκτοι τοῦ Βανάτου και τῆς Τρανσυλβανίας ἔχουσιν ἀριθμὸν λέξεων, αἵτινες εν τῇ λοιπῇ Δακορρ. ἢ ἀγνοοῦνται παντελῶς, ἢ ἐκφέρονται με διάφορον σημασίαν, οἶον: undã = ὁ ἀφρός τοῦ ζέοντος ὕδατος, ὡς και εν τῇ K/βλαγικῇ undã. G. Weigand Jrbr. III :329. kãstiga = προνοεῖν, φροντίζειν, ὡς και παρὰ K/βλάχοις, ενῶ παρὰ τοῖς Δακορρ. σημαίνει κερδίζειν. 'Εν Τρανσυλβανίᾳ urdin^u = ροιτῶ, συγνάζω, ὡς και παρὰ K/βλάχοις: Dens. 329,330.

Ὁ Densusianu, τῇ βοθηείᾳ τῆς δημοσιευμένης ὕλης γλωσσικῆς, προϊόντος τῶν ἐπιτοπίως γενομένων πρὸ τινων ἐτῶν διαλεκτικῶν ἐρευνῶν ὑπὸ G. Weigand, θεωρεῖ τὴν Ρουμουνίαν διαιρουμένην εἰς δύο ζώνας, τὴν μὲν μετὰ τῶν χειλικῶν τετραμμένων εἰς λαρυγγικά, τὴν δὲ μετ' ἀτρέπτων τούτων, και, ὅπερ κατ' αὐτὸν ἀναμφίβολον, ἢ Δακορρουμουνικὴ χώρα μετὰ τετραμμένων τῶν χειλικῶν, ὡς και εν τῇ Κουτσοβλαγικῇ, εἶνε ἐκτενεστέρα τῆς ἐτέρας μετὰ τῶν ἀτρέπτων.

'Αφοῦ λοιπὸν ὁ φωνητικὸς οὔτος δυασμὸς ὑφίσταται εν ταῖς πρὸς βορρᾶν τοῦ Δουνάβεως χώραις και ἀφοῦ εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὰ ἀτρέπτα χειλικά εἶνε αὐτὰ τὰ λατινικά p, b, f, v, m, οὐχὶ γενικευμένα εν τῇ Δακορρουμουνίᾳ, ἔπεται ὅτι, ὅπου εὐρίσκομεν λέξεις μετὰ τετραμμένων τῶν χειλικῶν, ἔχομεν ἐνώπιόν

μας στοιχειόν Κουτσοβλαχικόν, μεταφρευθέν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου πρὸς βορρᾶν τοῦ Δουνάβεως, ἔπου δ' εὐρίσκωμεν λέξεις μετ' ἀπρέπτων τῶν χειλικῶν, ἢ διάλεκτος αὕτη εἶνε ἢ λαλιά τῆς μικρᾶς ἐκείνης Ρουμουνικῆς ὁμάδος, ἣτις διετηρήθη ἐν τῷ μεσαίῳ μεταξὺ Δουνάβεως καὶ Καρπαθίων ὁρέων. Ἐν τῇ συγγωνεύσει λοιπὸν τῶν δύο τούτων στοιχείων ὑφείλομεν νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν γένεσιν τῆς Δαχορρουμουνικῆς γλώσσης Dens. Ἄλλ' ἀκριβῶς αὕτη ἡ συγγώνευσις τῶν δύο τούτων στοιχείων, καὶ ἡ μεγάλη ἐπίδρασις τῆς σλαβικῆς καὶ μαγυαρικῆς ἐπὶ τῆς ρουμουνικῆς ἐπίνεγκον τὴν μεγίστην διαφορὰν καὶ ἀπόστασιν τῆς Κουτσοβλαχικῆς ἀπὸ τῆς Ρουμουνικῆς ὅπερ τρανῶς διὰ πολλῶν ἀνωτέρω κατεδείχθη.

Ὁ μέγας φιλόλογος τῆς Αὐστρίας Robert Rösler διὰ τῶν ἐξόχων αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ πραγματειῶν (Rumänische Studien) ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1885 κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ ὡς ἰστὸν ἀράχνης τὰς τῶν Ρουμούνων πεπλανημένας δοξασίας, ὅτι εἶνε γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν Δακῶν καὶ ἄμεσοι διάδοχοι τῶν ἐν Δακίᾳ ἐγκαταστάτων Ρωμαίων ἀποίκων τοῦ Τραϊανοῦ, ἀποδείξας διὰ πειστικῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι ὁ Ρουμουνικὸς λαὸς καὶ ἡ Ρουμουνικὴ γλῶσσα παρήχθησαν πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ (Βαλκανικῇ) Χερσονήσῳ, καὶ ὅτι ἐνταῦθα ἐξηκολούθησεν ἡ ἀνάπτυξις τῆς τε ἐθνότητος καὶ τῆς γλώσσης μέχρι τοῦ XIII αἰῶνος, ὅτε μέγας κλάδος ἀποσπασθεὶς, καὶ ὑπερβὰς τὸν Δούναβιν, ἐγκατέστη παρὰ τὴν γῶραν τῶν Καρπαθίων ὁρέων· ὁ δὲ Ρουμοῦνος κ. O. Densusianu, ἐν τῷ συγγράμματι «Histoire de la langue Roumaine» 1901, Paris, ἀποδέχεται μὲν τὴν θεωρίαν τοῦ Rösler, οὐχὶ ἔμως καθ' ὀλοκληρίαν, ἀλλ' ἐν μέρει· τοῦτο δὲ διὰ τοὺς ἀνωτέρω γλωσσικοὺς λόγους, καὶ τινὰς ἱστορικοὺς. Πρὸ τοῦ Densusianu οἱ ἔξοχοι σλαβισταὶ καὶ ἀλβανισταὶ γλωσσολόγοι καὶ ἱστορικοί, προσηλυτισθέντες ὑπὸ τοῦ σοφοῦ κηρύγματος τοῦ Rösler, ἀπεκήρυξαν τὰς προτέρας αὐτῶν πεπλανημένας δοξασίας καὶ διετέλεσαν πιστοὶ ὀπαδοὶ

κη'

τούτου. Οἱ δεινοὶ οὗτοι ἐπιστήμονες εἶνε ὁ γλωσσολόγος σλαβιστῆς Miclosich, G. Meyer, ὁ τὸ πρῶτον ἑτυμολογικὸν λεξικὸν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης συγγράψας, καὶ ὁ ἔξοχος ἱστορικὸς τῆς Βιέννης Thomaschek, καὶ ὁ Ρουμουῖνος N. Jorga, καθηγητῆς τῆς ἱστορίας ἐν Βουκουρεστίῳ, καὶ αὐτὸς ὁ G. Weigand, διότι, ἄλλως, δὲν θὰ ἐδημοσιεύετο ἐν τῷ Περιοδικῷ τούτου ἡ πραγματεία τοῦ Δανοῦ Sanfeld Jensen, γράφοντος ἐν *Jrbr* IX σελ. 125. «Συντάσσομαι μετὰ τῶν θεωρούντων ἀδύνατον τὴν γένεσιν τῆς Ρουμουνικῆς ἐν τῇ παλαιᾷ Δακίᾳ, καὶ εὕρισκω πολὺ πιθανόν, ὅτι ἡ μίμησις τῶν ἑλληνικῶν ἐκφράσεων ἤρξατο ἀπὸ τοῦ χρόνου, ὅτε οἱ Ρουμουῖνοι διέμενον ἔτι πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Δουνάβεως». Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.

Ἐσαύτως ὁ G. Meyer ἐν «*Albanesische Studien*» III, 22. «Συντάσσομαι μετὰ τῶν δοξαζόντων, ὅτι ἡ Βλαχικὴ γλῶσσα καὶ ὁ Βλαχικὸς λαὸς παρήχθησαν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου (*Balkanische*) πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Δουνάβεως». Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ. Οἱ δὲ Ρουμουῖνοι, οἵτινες ἐπίστευον μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι ἦσαν γνήσιοι ἀπόγονοι τοῦ Δακεδάλου καὶ τῶν ἀποίκων τοῦ Τραϊανοῦ, ἰδόντες τὴν ἀπὸ τῆς φάλαγγός των ἀποσκίρτησιν τῶν μεγάλων φιλόλογων, ἐξεμάνησαν κατὰ τοῦ Rösler τοσοῦτον, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν γινώσκων μόνον νὰ γράφῃ, λαμβάνων τὸν κάλαμον συνέτασσε κατὰ τοῦ διαλύσαντος τὰ χρυσᾶ αὐτῶν ὄνειρα φυλλάδια καὶ λιθέλλους, οὐδὲν ὑγιᾶς καὶ ἐπιστημονικὸν περιέχοντας, ἀλλὰ μόνον ὕθλους καὶ λήρους, σκώμματα καὶ χλεύας.

Τὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς θεωρίας τοῦ Rösler ἀναλαμβάνει ἐπιστημονικῶς ὁ ἔξοχος γλωσσολόγος καθηγητῆς τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Πανεπιστημίου κ. B. P. Hasdeu, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Μεγάλου ἑτυμολογικοῦ λεξικοῦ τῆς Ρουμ. Γλώσσης, οὗ μόνον τὸ στοιχεῖον a καὶ ha εἶδον τὸ φῶς. Περισυλλέξας οὗτος τὰς ἐλαχίστας σωζομένας Δακικὰς λέξεις καρπῶν καὶ λαχάνων δηλωτικῆς, τὰς παρὰ τῷ βοτανολόγῳ Διοσκορίδῃ σωζομένας καὶ

ἐρμηνευομένους, ἢ ἀκριβέστερον δανεισθεὶς αὐτὰς ἐκ τῆς πρὸ μικροῦ δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ δεινοῦ τῆς Βιέννης καθηγητοῦ Thomaschek πραγματείας «Die alten Thraker» ἐξέδωκε τὰς πραγματείας «Columna lui Traian» καὶ Cuvinte din bătrîni» ἐν αἷς, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὸν ὀακικῶν λέξεων, ἐνόμισεν, ὅτι ἔλυσε τὸ αἰνίγμα· ἀλλ' ἀνθρώπου ὁ θησαυρός.

Αἱ ρουμουναὶ λέξεις ἅς ἀφελῶς ἐξέλαβεν ὁ μέγας γλωσσολόγος ὡς ὀακικάς, καὶ δι' ὧν ἐπίστευεν, ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ τὴν ὀακικὴν αὐτῶν συγγένειαν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐν Δακίᾳ γένεσιν τῆς ρουμ. γλώσσης καὶ τοῦ ρουμ. ἔθνους εἶνε αἱ ἐξῆς· «broánka». Ἀλλ' ὁ Thomaschek ἀποδεικνύει ἐν τῇ πραγματείᾳ «Die alten Thraker» ὅτι ἡ ρουμ. αὕτη λέξις εἶνε ἄσχετος πρὸς τὴν παρὰ Διοσκορίδῃ ὀακικὴν «βρυγγός». Τὴν παρὰ Καβαλλιῶτῃ λέξιν «madzãre» = πῖσον κοιν. μπιζέλια παράγει ἐκ τῆς ὀακικῆς «μόζουλα» ἔλως ἄσχετον, διότι ὁ Διοσκορίδης μεταφράζει ταύτην εἰς θύμον, κοιν. θυμάρι. Ἐπίσης ἡ λέξις jale, ἣν ὁ Hasdeu ἠθέλησε νὰ συσχετίσῃ πρὸς τὴν ὀακ. «σαλία» ἀπορρίπτεται ὑπὸ τοῦ Chiac καὶ Densusianu σελ. 23 κλπ.

Ἐν τῷ Περιοδικῷ «Analele Academiei române» αἱ κ. κ. A. Papadopolu — Calimac καὶ Brandza ἐραντάσθησαν ὀακικὴν καταγωγὴν καὶ εἰς λέξεις λατινικάς· οἷον «coada, crustã, cucutã, ederã salbie, torsurã, turtã, ulme». Dens. 23. Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς γράφει· «Nous devons rapeler ici que toutes les tentatives d'expliquer plusieurs noms de plantes ne reposent sur rien de solide et ne méritent d'êtré citées qu' à titre de curiosité». Ἐπίσης ἐν σελ. 37 γράφει· «Acolo, acum, brînci broascã, bucatã, lindura, vergura ne doivent plus guère figurer parmi les éléments daciques, puisque leur origine latine est suffisamment démontrée».

Περὶ μὲν τῆς γενέσεως τῆς Βλαγικῆς Γλώσσης ἐν τῇ Ἑλλη-

νικῆ (Βαλκανικῆ) χερσονήσῳ δευτέρα γνώμη δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων πᾶς ἀμερόληπτος πείθεται, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς κεφαλὰς ζωηροτέρων τινῶν Ρουμούνων δὲν οὐναται νὰ εἰσχωρήσῃ ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῆ ἀλήθεια. Ἄλλ' ἰδῶμεν ἤδη, ἐν τίνι τμήματι τῆς Χερσονήσου ἐγεννήθη τὸ γλωσσικὸν τοῦτο ἰδίωμα.

Ὁ ἀνωτέρω μνημονευόμενος Αὐστριακὸς καθηγητῆς Rösler ὑποστηρίζας τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ γένεσιν τοῦ Βλαχισμού, ἔρίζει ἀκριβῶς καὶ τὰς ἐπαρχίας, ἐνθα παρήχθη οὗτος, γράφων ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι σελ. 136 τὰδε «Δοξάζω μᾶλλον, ὅτι ἡ Θεσσαλία, ἡ Μακεδονία, τὸ ἐσωτερικὸν Ἰλλυρικόν, εἶτα ἡ Μοισία καὶ ἡ Σκυθία περιεῖχον πολὺ περισσότερα ρωμαϊκὰ στοιχεῖα, ἢ ἡ Θράκη καὶ ὅτι ἐκεῖ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκείναις ζητητέα ἡ γένεσις τοῦ Βλαχισμού». Τὴν τελευταίαν ταύτην δοξασίαν περὶ Θράκης ἐν σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου ἐσχημάτισεν ὁ Rösler ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Alb. Dumont, ὅστις περιηγηθεὶς τὴν Θράκην ἔγραψε «Lettre datée d' Adrinople 1 Novembre 1868» ὅτι μετὰξὺ τῶν ἀπείρου ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν, ἐξ (6) μόνον λατινικὰς εἶδε, καὶ ὅτι μετὰξὺ τούτων αἱ πέντε εἶνε εἰς δύο γλώσσας, λατινικὴν καὶ ἑλληνικὴν. Καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαὶ ῥωμαίων στρατιωτῶν περιέχουσι καὶ ἑλληνικὴν μετάφρασιν. Κατὰ τὸν Dumont ὁλόκληρος ὁ πολιτισμὸς τῆς Θράκης ἦτο κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα μ. Χ. ἑλληνικὸς. Ἐπὶ τούτων στηριζόμενος ὁ Rösler ἐξάγει τὸ ἐξῆς συμπέρασμα. «Δὲν παραδεχόμεθα λοιπὸν πρὸς οὐσμάς μετανάστευσιν Βλάχων ἐκ Θράκης, τοὺς δὲ Βλάχους τῆς Πίνδου δὲν ὑπολαμβάνομεν ὡς ἀπογόνους τῶν Βησσῶν».

Ὁ δεινὸς γλωσσολόγος Miclosich ἐν τῷ Beiträge zur Lautlehre der rum. Dialecte, Cons II 49 συντασσόμενος τῷ Rösler λέγει κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. «Τὸν ἐρευνῶντα νὰ μάθῃ τὴν καταγωγὴν τοῦ ῥουμουνικοῦ λαοῦ,

ἡ γλῶσσα καὶ ἡ ἱστορία διδάσκουσιν, ὅτι πατρίς τούτου εἶνε ἡ ἀνατολική παραλία τοῦ Ἀνατολικοῦ Πελάγους· Ἀλβανοὶ καὶ Ρουμανοὶ συνδέονται ἀναποσπᾶστως, οὗτοι εἶνε Ἰλλυριοὶ ἐκλατινισμένοι, ἐκεῖνοι δὲ Ἰλλυριοὶ, μὴ λατινισθέντες ἐντελῶς»· ὁ δὲ Thomaschek ἐν τῷ «Zur Kunde der Hämus-Halbinsel» ἀποφαίνεται, ὅτι «οἱ τὸ Θρακικὸν τμήμα οἰκοῦντες Βησσοί, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἡροδότου μέχρι τοῦ 600 μ. Χ. μνημονευόμενοι, ἀντικαταστήσαντες τὴν γλῶσσαν αὐτῶν διὰ τῆς νεολατινικῆς, ἐχρησίμευσαν ὡς ἡ πρώτη ζύμη εἰς τὴν γένεσιν τῆς βλαχικῆς φυλῆς τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ροδόπης». Ἄλλ' ἵνα διαπλασθῇ λαὸς τις τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, ἀπηγεῖτο προηγουμένως ὑποταγὴ εἰς τὸν Ρωμαῖον κατακτητὴν, καὶ συγκατάθεσις τοῦ λαοῦ τούτου εἰς παραδοχὴν τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ ἐν γένει τοῦ Ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἤτοι εἰς τὸν ἐκλατινισμόν ἢ ἐκρωμαισμόν· εἶνε ὅμως μεμαρτυρημένον, ὅτι μεταξὺ τῶν Θρακικῶν φυλῶν αὐτοὶ οἱ Βησσοὶ μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἐλλήνων καὶ λατίνων συγγραφέων ὡς ὁ ἀτιθασώτατος λαὸς τῆς Χερσονήσου· «semper a bello indomiti... more ferarum... latrones». Καὶ μέχρι τοῦ πέμπτου καὶ ἕκτου αἰῶνος μ. Χ. ἐλάλειτο ἡ βησσοικὴ γλῶσσα, ὡς ἐκ πολλῶν τεκμηρίων τούτο ἐξάγεται. Πρὸς δὲ τούτῳ δὲν ἀναφαίνεται ἐν τῇ Βλαχικῇ ἐν γένει γλώσση ἐπιδράσις Θρακικὴ, ὅσην καὶ οἶαν εὐρίσκομεν Ἰλλυρικὴν καὶ Ἑλληνικὴν ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' οὔτε ἡ Θρακικὴ γλῶσσα σώζεται, πλὴν ὀλιγίστων γλωσσημάτων διεσπαρμένων ἐν ἑλληνικοῖς συγγράμμασι, τὰ ἑποῖα ὅμως δὲν οὐνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἴδωμεν τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ αὐτόχθονος τούτου στοιχείου ἐπὶ τῆς ὀημώδους λατινικῆς, ἣτις ἐχρησίμευσεν ὡς βᾶσις τῆς ἀνατολικῆς νεολατινικῆς, ἣτοι τῆς βλαχικῆς. Τούτων ἕνεκα καὶ ὁ Miclosich ἔκρινεν ὀρθότερον νὰ μετατοπίσῃ ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, τὴν ἀστήρικτον τούτην κοιλίαν τοῦ βλαχισμοῦ ἀπὸ τῆς Θράκης εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, ἐνθα διὰ τῆς ὕψιστης αὐτῆς τῆς Ἀλβανικῆς, εὐρίσκομεν

τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἰλλυρικοῦ στοιχείου ἐπὶ τῆς διαπλασσομένης νεολατινικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου. Ἡ δ' ἐπίδρασις αὕτη δὲν εἶνε μόνον λεξικολογική, ἀλλὰ καὶ φωνητικὴ καὶ μορφολογικὴ καὶ συντακτικὴ. Ἐπειδὴ δὲ μὴ τὸ πλεῖστον τῶν Ἰλλυριῶν, οἱ τὰ μεσημβρινιώτερα οἰκοῦντες, ἐνέμειναν πιστοὶ τοῖς πατρίοις, ὀλίγας μόνον λατινικὰς λέξεις παραδεξάμενοι, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ἡ γενομένη ἀπόπειρα πρὸς ἐκρωμαϊσμὸν τῶν ἀρειμανίων Ἀλβανῶν, καὶ ἡ ἐρρωμένη αὐτῶν ἄμυνα εἰς προστασίαν τῆς ἀρχαιοτάτης αὐτῶν ἰνδοευρωπαϊκῆς κληρονομίας, ὁ Ρουμουνοσ συγγραφεὺς Densusianu ἐπεξέτεινε τὴν κοιτίδα τοῦ βλαχισμοῦ, περιλαβὼν πρὸς τῆ Ἰλλυρίαν καὶ τὴν Δαλματίαν. Ὁ δὲ ἱστορικὸς N. Jorga ἐν τῇ Ρουμουνικῇ ἱστορίᾳ σελ. 100 συντασσόμενος μετὰ τῆς γνώμης τοῦ Rösler καὶ Miclosich ἐπαναλαμβάνει σχεδὸν τὰ αὐτά, ὅτι «οἱ Μακεδονορρουμοῦνοι (Κουτσόβλαχοι) κατὰγονται ἀπὸ τοῦ ἐκλατινισθέντος λαοῦ τῶν Ἰλλυρικῶν χωρῶν, ὡς καὶ οἱ Ἀλβανοὶ εἶναι λείψανα τοῦ μὴ ἐκλατινισθέντος λαοῦ τῶν αὐτῶν ἐπαρχιῶν».

«Οὗτοι δέ, οἱ ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἀναφαινόμενοι ἀνὰ τὸν Αἴμον Βλάχοι, ἤλθον ἀπὸ Μεσημβρίας, ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας, τῆς μεγάλῃς αὐτῶν πατρίδος, ὡς ταύτην ἀποκαλοῦσιν οἱ Βυζαντινοὶ χρονογράφοι «das ist eine unbestreitbare Thatsache, dass die seit dem 10 Jahrhundert im Hämus auftretenden Wlachen vom Südwesten her aus Thessalien, ihrer grossen Heimat — Μεγάλη Βλαχία bei späteren byzantinischen Chronisten — gekommen sind» N. Jorga, σελ. 108. Ἀποκρούων δὲ ὁ Ρουμουνοσ ἱστορικὸς τὴν ἀπὸ τῆς Μοισίας κἀθοδὸν τῶν Βλάχων ἐκ φόβου πρὸς ξένα βάρβαρα στίφη, Σλάβους καὶ λοιπούς, συλλογίζεται, ὅτι «οἱ Βλάχοι οὗτοι ἠδύνατο νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ τῶν ἑρέων των τῆς Μοισίας ἀνενόγητοι ὑπὸ τῶν ἐπιδρομέων, οἵτινες δὲν θὰ κατέλειπον τὰς προτέρας αὐτῶν κατοικίας, ἵνα εἰς τὰς φάρμαγγας τοῦ Αἴμου ἀποθάνωσιν ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους. Παρά-

δειγμα δ' ἔχομεν τοὺς Ἀλβανούς, οἵτινες ἀνενόητοι ὑπὸ τῶν ἐπιδρομέων κατεῖχον τὰς ἐχυρὰς αὐτῶν κατοικίας ἐπὶ τῶν ὄρεων, ἔνθα μέχρι σήμερον διετηρήθησαν ἄγνοι. Πρὸς δὲ θά ἦσαν ἄρα γε ἐν τῇ ἑκτῇ ἑκατονταετηρίδι οἱ πενέστατοι ἀποβάντες καὶ ἐκβαρ-
 βαρωθέντες κάτοικοι τῶν νεολατινικῶν πεδίων, τῆς Αὐρηλιανῆς λε-
 γομένης Δακίας, τόσοι λεπτῶς ἀνατεθραμμένοι καὶ εὐαίσθητοι,
 ὥστε νὰ μὴ ἀνέχωνται τὴν γειτνίασιν τῶν συνήθων Σλάβων, καὶ
 θὰ προὔτιμων νὰ συναγελάζωνται μετὰ τῶν ἀγρίων ζώων ἐπὶ
 τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων ;» Jorgas, σελ. 98.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν λογικῶν τούτων ἀποδείξεων, πολλὰ τεκμή-
 ρια ὑπάρχουσι, τὰ πείθοντα ἡμᾶς νὰ ἐπεκτείνωμεν τὸ λίκνον τοῦ
 Βλαχισμοῦ καὶ μεσημβρινώτερον, μέχρις αὐτῶν τῶν ὄρεων τῆς
 Νοτίου Μακεδονίας καὶ αὐτῆς τῆς Θεσσαλίας. Ὅπως οἱ Βάσκοι
 προστατευθέντες ὑπὸ τῶν δυσβάτων Πυρηναίων ὄρεων σώζονται
 θαυμαστὰ μαρτύρια ἀρχαιοτάτου παρελθόντος, καὶ ὅπως οἱ Ραι-
 τορρωμαῖοι, καίπερ ἀσήμενοι τὸν ἀριθμὸν, διασώζουσιν ἀνὰ τὸ
 Τυρόλον ἰδίαν μορφήν νεολατινικῆς γλώσσης, πρὸς τὴν ὁποίαν
 μεγάλην ὁμοιότητα εἶχεν ἡ βλαχικὴ πρὸ τῆς σλαβικῆς ἐπιδρά-
 σεως, οὕτω καὶ οἱ Βλάχοι ἐπὶ τῶν ὄρεων τῆς Πίνδου διετήρησαν
 τὴν γλῶσσάν των, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν βάσιν τὴν νεολατινι-
 κήν, ἀλώβητον.

Εἶνε γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ὑποταγῆς
 τῆς Θράκης ἢ Μακεδονίας ἦτο ρωμαϊκὴ ἐπαρχία, κατὰ συνέπειαν
 ἐνταῦθα ἤρξατο ἡ διάδοσις τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐνωρίτερον, ἢ
 ἐν τῇ βορειοτάτῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου. Ἡ μὲν
 Ἰλλυρία εἶχεν ἀλωθεῖ τὸν δεύτερον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ. Μετὰ
 τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα πρὸς τὸν ἐκρωμαϊσμὸν τῆς Ἑλληνικῆς
 Χερσονήσου οἱ Ρωμαῖοι προέβησαν περαιτέρω εἰς κατάκτησιν καὶ
 ὑποταγὴν τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τῆς αὐτῆς Χερσονήσου, πρὶν
 διευθυνθῶσι πρὸς βορρᾶν. Τῷ 146 π. Χ. ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Μα-
 κεδονία ὑπέστησαν τὴν τύχην τῆς Ἰλλυρίας, τῷ 29 π. Χ. ὑπε-
 τάγη ἡ Μοισία, τῷ 9 μ. Χ. ἡ Πανωνία, καὶ τῷ 46 μ. Χ. ἡ

Θράκη ἐγένοντο ἐπαρχίαι ρωμαϊκαί. Ὅτε λοιπὸν προσετέθη τῷ 107 ἡ κατάκτησις τῆς Δακίας, ἵνα ἐπιστέψη τὸ ἔργον τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Δουνάβειος πρὸς νότον καὶ πρὸς βορρᾶν, καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ στοιχεῖον, ἐκ τοῦ ὅπου βραδύτερον ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ὁ βλαχισμός, ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἐλαλεῖτο ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους μέχρι τῆς Θράκης καὶ ἀπὸ τῶν Καρπαθίων ὄρεων μέχρι τῆς Πίνδου. Μόνον ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν ὑπερτέραν θέσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἡ διάδοσις τῆς λατινικῆς γλώσσης ὑπῆρξεν ἀτελής καὶ ἐφήμερος. Πάντες ἀνομολογοῦσιν, ὅτι μόνον ἐν μικρῷ τμήματι τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Μοισίας, πρὸ πάντων δ' ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν, ἔνθα χάριν τοῦ ἐμπορίου εἶχον ἐγκατασταθεῖ ἱκαναὶ ἀποικίαι ἑλληνικαί, οἱ Ρωμαῖοι ἀπήντησαν ἀντίδρασιν εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ κυρίου αὐτῶν σκοποῦ τῶν κατακτήσεων, τὴν διάδοσιν ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὡς λοιπὸν ὁ ρωμαϊκὸς πολιτισμὸς διεδόθη εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, καὶ ὡς ἐνταῦθα φυλαί τινες ἀποσυρθεῖσαι εἰς τὰ ὄρη, καίπερ προσβληθεῖσαι ὑπὸ τῆς ρωμαϊκῆς ἐπιδράσεως, κατῴρθωσαν νὰ διασώσωσι τὴν πάτριον αὐτῶν παρακαταθήκην, ὡς οἱ Ἀλβανοί, οὕτω καὶ ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλαχοῦ μὲν οἱ αὐτόχθονες ἀφωμοιώθησαν πρὸς τὸν ρωμαϊκὸν πολιτισμὸν, ἀλλαχοῦ δὲ ἀντιστάντες διεσώθησαν ἀλώβητοι καὶ ἀνεπηρέαστοι. Δὲν ἔχομεν ὅμοια φαινόμενα ἐν Ἀσίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ καὶ ἀλλαχοῦ; Εἰς ἐπίρρωσιν τῆς γνώμης ταύτης, ὅτι πρέπει νὰ ἐπεκτείνωμεν τὸ λίκνον τοῦ Βλαχισμοῦ μέχρι τῆς Πίνδου, προσφέρεται ἡ γνωστὴ V Μακεδονικὴ λεγεών, ἡ ἐκ Μακεδόνων συγκροτουμένη καὶ κατὰ καιρούς, μετὰ τὴν ἀποστράτευσιν, ἀνανεουμένη. Εἶνε δὲ γνωστὸν, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι, εἰς πραγμάτωσιν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ αὐτῶν σκοποῦ ἀποβλέποντες, οὐ μόνον τὴν λατινικὴν γλῶσσαν ὑποχρεωτικὴν ἐπέβαλλον τῷ στρατιώτῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς ξένας ἐπαρχίας, μέχρι τῆς Βρεττανίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς αὐτὸν ἐξέπεμπον. Ἐπανερχόμενος δὲ οὗτος μετὰ τὴν ἀποστράτευσιν (οἱ veterani) εἰς τὴν πατρίδα, ἀποκαθίστατο ἐκεῖ καὶ διέδιδε τοῖς περὶ αὐτὸν τὴν ὀημῶδη λατινικὴν γλῶσ-

σαν. Πολλοί σώζονται πίνακες ἐντίμου ἀποστρατείας καὶ πλεῖσται ἐπιγραφαὶ ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῇ Ρουμουνικῇ γῶρᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν αἷς μνημονεύονται ὀνόματα ἑλληνικά, Ἰλλυρικά καὶ Μακεδονικά, ὡς ἐν τῇ III τοῦ Corp. inser. latin. ἀναγράφεται «Artenidorus domo Macedonia». Παραλείπων τὰς λοιπὰς μεταγράφω ἐνταῦθα τὴν ἐν ἔτει 1838 ἀνακαλυφθεῖσαν ὀρειχαλκίνην πλάκα, τηρουμένην ἐν τῷ Γκικαίῳ Μουσείῳ τοῦ Βουκουρεστίου, ἐξ' ἧς ἀναγινώσκεται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή κατὰ μετάφρασιν, ἐκ τοῦ λατινικοῦ γενομένην ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Γρηγ. Παπαδοπούλου, δημοσιευθεῖσαν δὲ ἐν φυλλαδίῳ, περὶ τοῦ ἐν Βλάχοις ἑλληνισμοῦ τῷ 1859.

«Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ, Θεοῦ Τραϊανοῦ Παρθικοῦ υἱός, Θεοῦ Νερούα υἱωνός, Τραϊανός Ἀδριανός Αὐγουστος, τοῖς ἰππεῦσι καὶ τοῖς πεζοῖς τοῖς ἀγωνισαμένοις ἐν τῇ Ἰλῆ καὶ τῷ ἀγῆματι τῶν Ἰλλυριῶν ἰππέων καὶ τέσσαρσι σπείραις, πολλοῖς ἀποστράτοις καλῶς διαστρατευσαμένοις, ὧν ὑπογέγραπται τὰ ὀνόματα, τοῖς τέκνοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀπογόνοις (ὁ αὐτοκράτωρ) διέδωκε τὴν πολιτείαν καὶ τὸ τῆς συζυγίας δίκαιον μετὰ τῶν γυναικῶν, ἅς (κατὰ νόμον) ἠγμένοι ἦσαν τῆς δὲ πολιτείας δεδομένοι αὐτοῖς. οἵτινες ἀγαμοὶ εἶεν, καὶ μετ' ἐκείνων, ἅς ἂν (κατὰ νόμον) ἐφεξῆς ἀγάγωνται, ἀλλὰ τούτοις μόνοις μετὰ τούτων ὄνων. — Ἀγῆμα Ἰλλυριῶν ἰππέων ἐξ Ἑλλάδος. — Εὐπατόρι Εὐμένους τῷ ἐκ Σεβαστουπόλεως καὶ Εὐπάτορι τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ Εὐπατορίᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ καὶ Εὐμένει τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ Θράσωνι τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ Φιλοπάτρᾳ θυγατρὶ αὐτοῦ». — Ὁ ἐκδοὺς τὴν ἐπιγραφὴν γράφει, ἐν σελ. 13, ὅτι εἶνε ἐκ τῶν οὐχὶ λίαν σπανίων πινάκων ἐντίμου ἀποστρατείας (tabulae honestae missionis) καὶ ὅτι ἐξάγεται ἐκ ταύτης, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανός 22 Ἀπριλίου 129 μ. Χ. παρέσχεν εἰς πολλοὺς ἀποστράτους ἀξιωματικούς τοῦ ἰππικοῦ καὶ πεζικοῦ τὴν ρωμαϊκὴν πολιτείαν καὶ τὸ τῆς συζυγίας δικαίωμα μετὰ τῶν νομίμων γυναικῶν. Τὰ ἀναφερόμενα ἐνταῦθα ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἰππικοῦ, οἵτινες καλῶς ἀγωνισάμενοι ἔμελλον νὰ ἐγκαταστῶσιν ἐν

Βλαχίχ, εἶνε ὅλα Ἑλλήνων ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ γένους. Οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι ἀποίκων ἐν Δακίᾳ κατὰ τὴν ἐπισημοτάτην ταύτην μαρτυρίαν οὐ μόνον εἶνε Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ἐπιγράφεται ὁ κατάλογος τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐξ Ἑλλάδος.

Τοῦ Γκιχίου Μουσείου μεταξὺ δύο μόνων στηλῶν λιθίνων ἐν αὐτῷ σωζομένων, ἡ μὲν βωμειδῆς παριστᾷ ἀνάθημα τῷ Θεῷ Ἡλίῳ, ἡ δὲ ἐπιτύμβιος ἀνδρὸς ἀπομάχου τῆς Ε' Μακεδονικῆς Λεγεῶνος περιέχει τὸ ὄνομα Καλλιρρόη. Καὶ ἐπιγραφή τοῦ Γ' μ. Χρ. αἰῶνος περιέχει λατινικοῖς γράμμασι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα Νικάνωρ, ὅπερ συνεμφαίνει τὴν διὰ τῆς πάλαι Μακεδονικῆς ἐπικρατήσεως ἔκτασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Densusianu ἀναγράφει μέγαν ἀριθμὸν ἐπιγραφῶν ἐκ τῆς Μοισίας καὶ αὐτῆς τῆς Δακίας, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται, ὅτι πλεῖσται ἀποικίαι ἑλληνικαὶ ὑπῆρχον ἐν ταῖς χώραις ταύταις «plusieurs colonies....» καὶ «l'élément grec semble avoir été assez nombreux». Τοῦτο δ' ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς μεγάλης ἐπιδράσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπὶ τῆς βλαχικῆς, ὅπερ δύναται νὰ ἴδῃ ὁ βουλόμενος ἐν τῷ ἀνωτέρῳ προχείρῳ πνευματικῷ καθρέπτη, τῷ πίνακι ἀπὸ σελ. ι' μέχρι ιη'. Ὁ Rösler στηριχθεὶς, πρὸς τοῖς λοιποῖς, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως ταύτης καὶ ἐπὶ τῆς ἀφθονίας ἑλληνικῶν λέξεων ἐν τῇ βλαχικῇ, ἐξήνεγκε τὴν ἀνωτέρῳ ἀσάλευτον αὐτοῦ δοξασίαν περὶ γενέσεως τοῦ βλαχισμοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ. Ἄλλ' ὁ Densusianu, ἐνῶ συνετάχθη μετὰ τοῦ Rösler, ἀνομολογεῖ μὲν τὴν ὑπάρχουσαν μείζονα ἀφθονίαν ἑλληνικῶν στοιχείων ἐν τῇ λατινικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, ἢ ἐν ταῖς λοιπαῖς δυτικαῖς νεολατινικαῖς γλώσσαις, «les éléments Grecs étaient sans doute plus nombreux dans le latin de la peninsule balcanique, que dans celui des autres pays romans (τῶν οὐτ. νεολατινικῶν χωρῶν), προκειμένου ὅμως περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιδράσεως, ἀγωνίζεται νὰ διαφωνήσῃ πρὸς τὸν Rösler. Ὁ ρουμοῦνος συγγραφεὺς διακρίνει τρεῖς κατηγορίας ὀανεισμάτων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, τὴν ἀρχαιοτάτην, τὴν βυζαντιακὴν

καὶ τὴν νεωτάτην, τὴν περιέχουσαν τοὺς νεολογισμούς, ἤτοι τὰς ἐσχάτως εἰσαχθείσας ἑλληνικὰς λέξεις εἰς τὴν βλαχικὴν, αἵτινες βεβαίως οὐδεμίαν ἀξίαν ἐν τῷ ζητήματι τῆς καταγωγῆς τῆς γλώσσης ἔχουσι. Τὴν πρώτην ἕως καὶ σπουδαιότητα κατηγορίαν, τὴν περιέχουσαν λέξεις ἑλληνικὰς ἀρχαίας καὶ ἀρχαιότατα ἐν αὐτῇ τῇ γενέσει εἰσαχθείσας εἰς τὴν βλαχικὴν, αἵτινες τρανότατα ἀποδεικνύουσι τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἀφομοίωσιν καὶ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου, ἤτοι τὸν ἐκλατινισμόν αὐτοῦ, ἀποπειρᾶται καὶ ἀγωνίζεται ν' ἀκυρώσῃ ἀποδεικνύων ὡς αὐτὸς οἶεται, ὡς οἱ ἄλλης ὁδοῦ γενομένην τὴν εἰσαγωγὴν τῶν λέξεων τούτων εἰς τὴν βλαχικὴν, διὰ τῆς δημώδους λατινικῆς, ἣτις παραλαβοῦσα πρῶτον αὐτὰς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, παρέδωκεν εἰς τὴν ἐκ τῆς δημώδους λατινικῆς γεννηθεῖσαν βλαχικὴν. Τὰς λατινικὰς λέξεις angelus, baptizare, blasphemare pascha (ἄγγελος, βαπτίζω, βλασφημῶ, πάσχα, (λέξιν ἑβραϊκῆς καταγωγῆς) θεωρεῖ εἰσληγμένας εἰς τὴν δημώδη λατινικὴν διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ (par l'intermédiaire du christianisme) καὶ παραθέτει τὰς γλώσσας, εἰς τὰς ὁποίας αὐταὶ εἰσλήχθησαν· Δακορ Inger, οἱ δὲ Κ/ελαχοὶ λέγουσιν ángel^u, (ἰταλ. angelo, γαλ. ange, καταλ. ισπ. angel), δὲν εὐρίζει ἕως τὸν χρόνον τῆς εἰσαγωγῆς, διότι δὲν τῷ συμφέρει· ἐπίσης Δακορ. botezare, Κ/ελαχ. bă καὶ patédz^u· ἐπίσης Δακορ. blestemare, Κ/ελαχ. blástem^u (ἰταλ. blasphemare, γαλ. blâmer, ισπ. πορτ. bastimar) ἐπίσης Δακορ. pasti Κ/ελαχ. pasti, (ἰταλ. pásqua, γαλ. pâque). Ἄλλ' ἐκ τῆς παρουσίας τῶν λέξεων τούτων ἐν ταῖς γλώσσαις δὲν ἐξάγεται, ὅτι ἐδανείσθησαν αὐτὰς οἱ αὐτόχθονες τῆς ἑλληνικῆς Χερσονήσου ἔξωθεν, ἀλλ' αὐτοὶ ἀποδεξάμενοι τὸν χριστιανισμόν καθ' ἐν χρόνον ἐμμεροῦστο ἢ βλαχικὴ γλῶσσα, ὅτε αἱ ἄλλαι γῶραι κατεδίωκον αὐτόν, παρέλαβον καὶ τὰς ἑλληνικὰς λέξεις, οἱ ὧν διεδόθη αὐτοῖς ὁ χριστιανισμός, ἢ ἀκριδέστερον, Ἕλληνες ὄντες διέπλασαν αὐτὰς συμφώνως πρὸς τὴν ρωνητικὴν τῆς βλαχικῆς

λη'

γλώσσης, εἶτα δὲ διὰ τῶν ἀπανταχόσε ἐκπεμπομένων λεγεώνων διέδωκαν αὐτάς καὶ εἰς τὰς βραδύτερον ἐκχριστιανισθείσας δυτικὰς ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας. Τὴν λέξιν *drum* Δακωρ. καὶ Κ/βλαχ. (ἴδε σελ. 383) ἐκ τοῦ ἑλλην. δρόμος θεωρεῖ δάνειον ἑλληνικὸν διὰ τῆς λατινικῆς, διότι ἀπαντᾷ ἀπαξ ἐν μεταγενεστέρᾳ ἐπιγραφῇ καὶ ἐν Σικελίᾳ *dromu*. Τὴν δὲ λατινικὴν λέξιν **cas-care* (ἐκ τοῦ ἑλλην. χάσκω) στιγματίζων δι' ἀστερίσκου πρὸς δήλωσιν ὑποτιθεμένης ὑπάρξεως ἐπάγεται «*doit être mis a la base du dr cascade*, Κ/βλαχ. *kásku* καὶ *χάσκου* (*hásku*). Ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι πρῶτος ὁ Βλάχος παραλαβὼν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐξαπέστειλεν αὐτὴν διὰ τῶν λεγεόνων καὶ εἰς τὴν Σαρδηνίαν, ἔνθα μόνον ἀπαντᾷ; Τὸ αὐτὸ λεκτέον περὶ τοῦ *dr* καὶ Κ/βλαχ. *bute* = μέγα ξύλινον οἴνου (βαγένι) ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. βουττις κτλ. (ἴδε τὴν λέξιν ἐν τῷ ἀνά χειρας λεξικῷ). Τὸ αὐτὸ περὶ *dr doaga* Κ/βλαχ. *δράγα*, τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ *dr* καὶ *martyr* καὶ περὶ τοῦ *mats* = ἔντερον ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. ματτύα, τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ *dr urghie* Κ/βλαχ. *ourγίε* (ἐκ τοῦ ὀργή), τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ *dr mic* καὶ Κ/βλαχ. *nik*, ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ μικρός, ὅπερ καὶ μικρός· πρβ. ζωδιακόν, μικρόν, τὸ αὐτὸ λεκτέον περὶ τοῦ ρουμ. *sămar* καὶ Κ/βλ. *sâmăr*^u ἐκ τοῦ ἑλλην. σάγμα-σαγμάριον καὶ νεολλην. σαμάρι· τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ ρουμ. καὶ Κ/βλαχ. *dzámă* = ζωμός (ἐκ τοῦ ζέμα). Διότι αἱ λέξεις αὗται ἀναγράφονται ἐν τινι μεταγενεστέρᾳ ἐπιγραφῇ, ἐπιτρέπεται νὰ δοξάζωμεν, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ *Densusianu*, ὅτι εὐχρηστοὶ ὄηθεν ἐν τῇ δημῳδῇ λατινικῇ οὔσαι, προσελήφθησαν παρὰ τῶν αὐτοχθόνων λαῶν τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου, παρὰ Ἰλλυριῶν καὶ Ἑλλήνων, πρὸς μὲν ὁμοίωσιν ἰδίας αὐτῶν, γλώσσης; Δὲν εἶνε πολὺ ἑρθότερον καὶ φυσικώτερον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι εἰσαχθεῖσαι αὗται εἰς τὴν βλαχικὴν, ἢ εἰς τὴν δημῳδὴν λατινικὴν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, διεδόθησαν διὰ τῶν λεγεόνων καὶ τῆς λοιπῆς ἐπικοινωνίας ἀλλαγόσε, εἰς τὴν δυτικὴν ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν;

Ὁ Ρουμοῦνος οὗτος συγγραφεύς, δυσμενῶς πρὸς τὸν ἑλληνισμὸν διακείμενος, ἐνῶ ἀνομολογεῖ, ὅτι αἱ Βλάχοι πρὶν ἔλθωσιν εἰς συνάφειαν πρὸς τοὺς Σλάβους εἶχον γνωρίσει τὸν χριστιανισμὸν ὑπὸ μορφῇν λατινικὴν (δηλ. ἐγένοντο χριστιανοὶ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ)» περὶ δὲ τῶν Σλάβων λέγει, ὅτι τὸν ἕνατον αἰῶνα ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμὸν, ἀνάγει ὁμοίως εἰς τὴν Σλαδικὴν ἐπίδρασιν (ἀρχαίαν βουλγαρικὴν) ὅρους ἐκκλησιαστικούς ἑλληνικούς ἐπάγων κατὰ λέξιν τάδε «C'est à cette époque que doivent remonter les termes religieux suivans : ρουμ. Hristos καὶ K/βλαχ. Χριστός, ἰαδ μόνον ἐν τῇ ρουμανικῇ· ρουμ. icrãñã = εἰκὼν καὶ K/βλαχ. ikrãñã, ρουμ. idol = εἰδωλὸν· ρουμ. καὶ Isus = Ἰησοῦς· ρουμ. καὶ K/βλαχ. liturgie, ἅπαντα κατὰ Densusianu ἐκ τοῦ ἀρχαίου βουλγαρικοῦ Christosu, adu, icona, idolu, Isusu, liturgija. Ἄναγνωρίζει μὲν, ὅτι αἱ λέξεις αὗται εἶνε αἱ ἑλληνικαὶ Χριστός, Ἄδης (Ἄιδης) εἰκὼν, αἶτ εἰκόνα καὶ νεοελλην. εἰκόνα, εἰδωλόν, Ἰησοῦς, λειτουργία, ἀλλ' ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῇ αὐτάς κατ' εὐθεΐαν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ δανεισθείσας, διότι ἐκ τῆς ὁμολογίας ἐξάγεται συμπέρασμα ἀντικείμενον εἰς τὰ ἔθνικὰ αὐτῶν συμφέροντα. Κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον, οἱ Βλάχοι, ἀφοῦ ἀπηύδησαν δημιουργοῦντες ὅρους ἐκκλησιαστικούς, τοὺς μὲν ἐκ τοῦ λατινικοῦ : οἶον duminicã, dumnidzã^u, pãngãñ^u, pãrãásine, siptãmãñã, sãntu, critsium τὰς δὲ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ : ὡς ãngel^u, bãtedzare κτλ. ἀνέμενον ὡς δεῦτερον Μεσσίαν τοὺς Βουλγάρους, φυλὴν τουρκικὴν, οἵτινες ἐλθόντες καὶ βαπτισθέντες τὸν ἕνατον αἰῶνα, ἔμελλον νὰ δανείσωσιν εἰς τοὺς βλαχοφώνους ἑλληνας τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου ὀνόματα βουλγαρικά (ἐκ τῆς ἑλληνικῆς δανεισμένα), ἵνα ὀνομάζωσι τὸν Χριστὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν, οὓς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον περιφρονήσει οἱ Βλάχοι ἀμνημονεύτους δι' ἔλλειψιν ὀνομάτων. Ἐπίσης ἐκ τῆς λέξεως icrãñã, τῆς κατὰ Dens. σλαδικῆς, ἐξάγεται, ὅτι οἱ Βλάχοι ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς προσελεύσεως

μ'

τῶν Βουλγάρων εἰς τὸ νέον τοῦτο θρήσκευμα, ἦσαν εἰκονοκλάσται καὶ ἔτι παραλαβόντες παρὰ τούτων τὴν λέξιν *icqānǎ*, ἐδάχθησαν νὰ ἑνομάζωσι καὶ ν' ἀσπάζωνται τὰ σύμβολα ταῦτα. Ἐπίσης ἐκ τῆς δοξασίας τοῦ *Densusianu* οἱ πρότερον ἀλειτούργητοι βλάχοι δὲν ἐγίνωσκον λειτουργίαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, ἔλθοντες ὅμως οἱ Βούλγαροι ἐδίδαξαν αὐτοὺς νὰ λειτουργῶνται καὶ διὰ τίνος λέξεως νὰ ἐκφράζωσι τὴν θρησκευτικὴν ταύτην πράξιν. Ἡ λέξις ρουμ. *kǎlugar*, Κ/βλαχ. *kǎlúgur^u* = καλόγηρος εἰσήχθη κατὰ *Dens.* εἰς τὴν βλαχικὴν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων διὰ τῆς σλαβικῆς ἐν τῷ χρόνῳ μεταξὺ XI καὶ XV αἰῶνος, ὡς καὶ αἱ λέξεις *smynǎ* καὶ ἡ *katapeteasma*, *mǎnǎstire*, Κ/βλαχ. *mǎnǎstír^u*, *patrahir*, *schit* (σκήτη), *psaltire*, *psalm*, διότι καὶ οἱ Βούλγαροι λέγουσι: *kalugeru*, *katapetazma*, *monastiri*, *petrahilu*, *skitu*, *zmyruna*, *psaltire*, *psalm*. Ὡστε κατὰ τὴν πρωτοφανῆ ταύτην δοξασίαν τοῦ *Densusianu* καὶ τῶν ἑμοδοξούντων αὐτῷ καὶ διὰ τὰς ἑλληνικὰς ταύτας λέξεις οἱ ἐξ Ἑλλήνων, Ἰλλυριῶν, Μακεδόνων καὶ λοιπῶν καταγόμενοι Βλάχοι τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου ἀνέμενον ἀπὸ τοῦ δευτέρου αἰῶνος τοὺς Τούρκους Βουλγάρους νὰ ἔλθωσι καὶ βαπτισθέντες τὸν ἑνατον αἰῶνα, νὰ δανείσωσιν εἰς αὐτοὺς τὰς ἑλληνικὰς ταύτας λέξεις τῆς ἐκκλησίας. Δὲν μᾶς λέγει ὅμως καὶ πῶς ἐξέφραζον τὰς ἀνωτέρω ἐννοίας οἱ Βλάχοι ἐπὶ ἑπτὰ αἰῶνας. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ρουμοῦνος συγγραφεὺς λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ρουμ. λέξεως *calugar* καὶ Κ/βλ. *kǎlúgur^u* ἀναγνωρίζει τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν λέξεων γράφων: «ἡ λέξις αὕτη εἶνε κυρίως, ὡς πολλαὶ ἄλλαι, ἑλληνικῆς καταγωγῆς, ἀλλ' εἰσεχώρησεν εἰς τὴν βλαχικὴν διὰ τῆς σλαβικῆς». Τὴν δὲ ἀρχαιότητα τῆς λατ. λέξεως *dr. Rusalii*, Κ/βλαχ. *Russáli* = πεντηκοστή, ἀπορρίπτει, διότι δὲν ἐξηρέθη τὸ I (autrement on aurait dû avoir *Russaii* = ἄλλως, θὰ εἶχομεν *Rusaii*). Δοξάζει δὲ ταῦτα καὶ *τολμᾶ* νὰ διακηρύττῃ αὐτὰ, ἐνῶ δὲν ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ

διασώζοντες τὴν λέξιν ταύτην Βλάχοι τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου οὐ μόνον ἐν τῇ λέξει ταύτῃ, ἀλλὰ κατὰ γενικὸν κανόνα διατηροῦσι τὸ Ι ἀπανταχοῦ ὅσον: *káli* = ἵπποι (*caballi*), ἐνῶ οἱ Ρουμ. λέγουσι *cai. táliu* = κόπτω, ἐνῶ οἱ Ρουμ. *taiu* κτλ. Ἀποκρούει τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου χρονολογουμένης λέξεως *tálaru* = κάδος (τάλαρος) διότι τὸ Ι λ ἔμεινεν ἄτρεπτον (*il devrait présenter les alterations phonétiques*) εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι τὸ Ι, λ μεταξὺ δύο φωνηέντων τρέπεται εἰς ρ, ὡς *doru*, λατιν. *dolor*, *χίru* = νῆμα, κλωστή, λατ. *filum*, *χίliu* = υἱός, λατ. *filius*. ἀλλ' εἶνε καὶ γνωστόν, ὅτι οἱ Βλάχοι τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου τέσῳ δυσκόλως προφέρουσι τὸ ρ, ὥστε πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ ρ (ρ) λέξεως προτάσσουσι προθεματικὸν α, ὅσον *arãu* = ποταμὸς (*rinus*)· *arniãnu* = ρωμηὸς (*romanus*) *arãkie* = τὸ ρακί (οἰνόπνευμα)· *arãkésku* = ἀρπάζω (*garrio*) κτλ., ἐνῶ οἱ Ρουμοῦνοι ἀγνοοῦσι τὸ πρόθεμα α. Γνωρίζει ἐπίσης, ὅτι παρὰ τισι φυλαῖς Κ/βλαχικαῖς ὑπάρχει καὶ ἰδιαιτέρον ρ (ρ), τραχύτερον, μεταξὺ ρ καὶ γ. Ἄφοῦ λοιπὸν ἐν (ρ) δυσκόλως προφέρουσιν οἱ Βλάχοι, περιέμενεν ὁ *Densusianu* νὰ τρέψωσιν οὔτοι τὸ λ εἰς ρ, καὶ ἔταν ἐν τῇ ἐπομένῃ συλλαβῇ ἔπηται ἕτερον ρ (ρ); πρβ. *πάλικάρου*, *πάλούκου*, *πάλαμιόα*, *πάλέσκου*, καὶ *πάλακάριε*, ἅπερ ἴδε· ἐν δὲ τῇ λέξει *sturu* ρουμ. καὶ Κ/βλαχ. φωρᾶται ἀσυνεπῆς πρὸς ἑαυτὸν γράφων τὰ ἐξῆς: «*de la même maniere doit être envisagé aussi sturu, qu' on a voulu expliquer par le grec στύλος (on aurait voy l voy = r) tantis qu' il doit être plutôt l' alban. stüle. Διότι ἐνταῦθα κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ἐτράπη τὸ λ εἰς ρ (ρ) ἅτε εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπορρίπτει ὁ *Dens.* τὴν ἄμεσον καταγωγὴν τῆς λέξεως ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς· οὕτω γὰρ βούλεται, καὶ προτείνει νέαν ὁδὸν εἰσαγωγῆς τῆς λέξεως ταύτης εἰς τὴν βλαχικὴν, τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν, ἐν ἣ ὑποστᾶσα δῆθεν μεταμόρφωσίν τινα, ἀντὶ ὁηλ. στύλος ἔγεινε *stüle* εἰσηλθεν εἰς τὴν βλαχικὴν.*

Ἄφοῦ ἤδη κοινῶς ὁμολογεῖται παρ' ἀπάντων τῶν ἀμερο-

λήπτων ἐπιστημόνων, μηδὲ τῶν Ρουμούνων ἐξαιρουμένων, οἷοι ὁ Densusianu, N. Jorgas καὶ λοιποὶ, ὅτι πατρίς τῆς Βλαχικῆς γλώσσης καὶ τοῦ Βλαχικοῦ λαοῦ εἶνε ἡ Ἑλληνικὴ Χερσονήσος, ἐξ ἧς καὶ πρότερον μὲν κατὰ διαφόρους χρόνους, ἰδίως δὲ κατὰ τὸν 13^{ον} αἰῶνα μέγας κλάδος ἀποσπασθεὶς μετενάστευσε πέραν τοῦ Δουνάβεως εἰς τὴν Δακίαν, ὑπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ Βλάχοι, οἱ σήμερον κοινῶς Κουτσόβλαχοι λεγόμενοι, ἀποτελοῦσι τὴν Μητρόπολιν, οἱ δὲ πέραν τοῦ Δουνάβεως ἐν Δακίᾳ οἰκοῦντες εἶνε ἐν μέρει ἀποικοὶ τούτων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ μὲν Βλαχικὴ γλῶσσα, ἢ Κουτσοβλαχικὴ εἶνε γέννημα καὶ θρέμμα αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, ἢ δὲ Ρουμουνικὴ εἶνε ἐν μέρει διάλεκτος ταύτης οὐσιωδῶς ἀλλοιωθεῖσα διὰ τῆς προσλήψεως ἀπείρων στοιχείων Σλαβικῶν καὶ Μαγυαρικῶν; Ὅπως δὲ διὰ τὴν γλωσσικὴν ὁμοιότητα δὲν ἐγείρουσιν ἀξιώσεις οἱ Ἴταλοὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν λαῶν τῶν λαλούντων τὰς συγγενεῖς δυτικὰς γλώσσας, οὔτε οὔτοι πρὸς ἀλλήλους, οὔτω καὶ οἱ Ρουμουνοὶ οὐδόλως δικαιοῦνται νὰ ἐγείρωσι τοιαύτας παραλόγους ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν Κουτσοβλάχων διὰ τὴν ἐλαχίστην ὑπολειφθεῖσαν ἐκ τῆς κοινῆς λατινικῆς βάσεως λεξιλογικὴν συγγένειαν.

Ἐκ τίνος λοιπὸν λόγου ὀρμῶνται οἱ Ρουμουνοὶ εἰς τὴν γνωστὴν παράλογον πολιτείαν πρὸς τοὺς Κουτσοβλάχους καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τί ζητοῦσι;

Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως μεταφέρω τὴν σχετικὴν περικοπὴν ἐκ τῶν ἐξόχων «Μακεδονικῶν κρίσεων» τοῦ Γνασίου Μακεδνοῦ (κ. Στεφάνου Δραγούμη, βουλευτοῦ καὶ πρώην Ἰπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν) τοῦ ἔτους 1903-1904, σ. 82.

«Οὐδὲν νέον θέλομεν εἶπει, ἂν εἰς ἐξήγησιν τῆς τοιαύτης πολιτείας τῆς Ρουμανικῆς Κυβερνήσεως μνημονεύσωμεν τὸ πολιτικὸν συμφέρον, ὅπερ αὕτη σήμερον ἔχει νὰ ἀποτρέπη διηνεκῶς τὴν προσοχὴν τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς γειτνιαζούσης εἰς τὸ ρουμανικὸν ἔδαφος Τρανσυλβανίας, ἐν ᾗ σχεδὸν τρία ἑκατομμύ-

ρια ὁμογενῶν Ρουμάνων διάγουσιν ἀλύτρωτα ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν παιδευτικὴν μάστιγα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Οὐγγρικοῦ Βασιλείου· ἂν εἰς ταῦτα προσθέσωμεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ρωσικὴν Αὐτοκρατορίαν, τὴν διὰ τῆς Βερολινείου Συνθήκης ἀνακτήσασαν τὴν Βεσσαραβίαν, εὐαρεστεῖ τοιαύτη πρὸς τὰ κάτω καὶ μακρὰν περίσπασις τῆς προσοχῆς τοῦ Ρουμανικοῦ λαοῦ, φροντίζει δὲ διὰ τοῦτο ἢ ρουμανικὴ πολιτικὴ, ἀφ' ἧς ἰδίως ἐποχῆς ἐχαλαρώθη ἢ τραχύτης τῶν μετὰ τῆς Ρωσσίας σχέσεων, νὰ μὴ παρέχη αὐτῇ ἐνοχλήσεις, μηδὲ νὰ γεννᾷ ὑποψίας ἐν Βεσσαραβίᾳ».

Πλὴν δὲ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς ἀνάγκης, ἣτις ἄλλως τε θὰ ἦτο ἀνεπαρκὴς πρὸς παραγωγὴν τοσαύτης λύσεως, μεθ' ἧς ὑπονομεύεται καὶ πολεμεῖται πᾶν ὅ,τι Ἑλληνικὸν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἡπείρῳ, πρωτεύει ἢ γνωστὴ ἤδη μελετωμένη συνεννόησις πρὸς τὴν Βουλγαρίαν περὶ ἀνταλλαγῆς τοῦ βορειοανατολικοῦ τμήματος ταύτης ἀντὶ τῶν διεσπαρμένων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ Κουτσοβλάχων

Συμειώσεις α'. Περὶ τῆς προσωνομίας Βλάχος πολλαὶ καὶ ποικίλαι ἐγένοντο ἔτυμολογίαι. Ὁ μὲν ἔτυμολογεῖ τὴν λέξιν «Βλάχια» ἐκ τῆς βάλια, σημαίνουσης Σλαβωνιστὶ μέρος κατωφερὲς καὶ τῆς λατινικῆς λέξεως aqua σημ. ὕδωρ, ἐξ οὗ Βαλάκουα καὶ κατὰ παραφθορὰν Βαλάγια, Βλάχια. Διονύσιος Φωτεινὸς «Ἱστορία τῆς Πάλαι Δακίας» (Τόμος Γ'. σελ. 2). Ἄλλὰ τότε διὰ τί ἐκ τοῦ Σλαβωνικοῦ βάλια καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ λατινικοῦ *vallis* = κοιλάς; ὁ δὲ Π. Ἀραβαντινὸς ἐν Πραγματεῖς δημοσιευθεῖσῃ ἐν τῇ «Πανδύρῃ» τῷ 1868 καὶ ἀναδημοσιευθεῖσῃ τῷ 1905 ὡς μονογραφίᾳ, προέτεινε τὴν ἐκ τοῦ λατινικοῦ *villicus* παραγωγὴν σημαίνοντος τὸν τῆς ἐπαύλεως, τὸν ἀγρότην. Ἄλλοι Ἕλληνες παραδεχόμενοι τὴν παραγωγὴν ἐκ τοῦ *villa* = ἔπαυλις, συσχετίζουσι τὴν λέξιν Βλάχος πρὸς τὸ *villageois*, πρὸς τὴν Οὐαλίαν (Wales) καὶ πρὸς τὴν Αἰγυπτιακὴν φελλάχος = ἀγρότης. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι πρῶτοι οἱ Σλάβοι, ἐπιδραμόντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χερσονήσον κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἀπεχάλεσαν τὸν ἐκλατινισμένον ἤδη τοῦτον λαὸν οὐλάχ, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τουρκικὸν ρουμ. καὶ τὸ νέον ἑλληνικὸν ρωμηὸς = ὑπήκοος τοῦ ἀνατολικοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους. Ἡ δὲ σκωπτικὴ προσωνομία Κουτσοβλάχος δὲν σημαίνει τὸν χωλαίνοντα Βλάχον, ὡς ἐσφαλμένως ἐρμηνεύεται ἡ λέξις ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων. Ἡ λέξις κουτσός, εἰς πρῶτον συνθετικόν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς ὑποχωριστικὰς καταλήξεις, καὶ πρὸς τὴν πρόθεσιν ὑπὸ ἐν συνθέσει μετὰ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων· οἶον: ὑπόλευκος, ὑπομέλας, ὑποπίνω = κατ' ὀλίγον πίνω. Οὕτω καὶ τὸ κουτσός τῆς νέας ἑλλην. ἀποβάλλει τὴν πρώτην αὐτοῦ ση-

μασίαν καὶ σημαίνει τὸ ὀλίγον, ὅσον κουτσομύτης = ὁ ἔχων μικρὰν ζῆνα, κουτσαύτης = ὁ ἔχων μικρὸν οὔς, κουτσοδάσκαλος = μικρὸς δάσκαλος, μὲ ὀλίγα γράμματα, κουτσοπίνω = ὑποπίνω, οὕτω καὶ κουτσόελαχος = ὁ ἔχων ὀλίγον βλαχισμόν, ὀλίγας βλαχικὰς λέξεις, ὀλίγα ἔθη καὶ ἔθιμα βλαχικά, τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἑλληνικά, ἐξ οὗ ἑλληνοελαχική, γλῶσσα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ρουμουνικήν, ἕτις διὰ τὸ ἐπικρατέστερον σλαβικὸν στοιχεῖον ὀνομαστία σ λ α ε ο ε λ α χ ι κ ή.

Οἱ βυζαντιακοὶ ἱστορικοὶ ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἕβδοι αἰῶνος μεταχειρίζονται τὴν προσω-
νυμίαν ταύτην Βλάχος ὡς Γεώργιος ὁ Κεδρηνὸς 2,435, Ἄννα Κομνηνὴ 8,227 καὶ Νι-
κήτας ὁ Χωνιάτης «Περὶ Ἰσαακίου Ἀγγέλου 1,237.

Οἱ δὲ Κουτσόελαχοὶ ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους ὀνομάζουσιν «Αραμάνου καὶ Αρμάνου»
ὡς καὶ οἱ Τοῦρκοι καλοῦσι τοὺς κατοικοῦντας Ἐλληνας τὴν Ἑλληνικὴν Χερσονήσον
αρουμ (roum) καὶ οἱ Ἕλληνες ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους «ρωμηὸς» = ὑπήκοος τῆς Ἀνατο-
λικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας (ἐκ τοῦ λατ. romanus). Περὶ τοῦ προθεματικοῦ α τοῦ
Αραμάνου ἴδε ἐν τῇ λέξει αβίνου σελ. 2.

Ἐγγράφη καὶ γράφεται μέχρι τῆς σήμερον λίαν ἐπιπολαίως ὅτι οἱ Κουτσόελαχοὶ
εἶνε λαὸς ποιμενικός καὶ αὐτὸς ὁ G. Weigand ἐν Olympto-Walachen σελ. 7, θεω-
ρεῖ πλανημένους τοὺς ἔχοντας τὴν γνώμην ταύτην, ὅτι οἱ Κουτσόελαχοὶ εἶνε λαὸς ποι-
μενικός «ist ein grober Irrtum sie als ein Volk von Hirten darstellen zu
wollen». Κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ συμπολίτου μου Ἄντ. Κυλῶνη, διατελέ-
σαντος τραπεζοῦ καὶ εἰσπρακτορὸς τῆς δεκάτης τῶν προβάτων οἱ δύο καζάδες Σερβίων
καὶ Ἐλασσῶνος ἔχουσι περὶ τὰς 215000 προβάτων 15000 εἶνε τῶν Ὀθωμανῶν, 30000
τῶν Κουτσοελάχων, 170000 τῶν ἑλληνοφώνων. Τὰ δὲ ποιμνία τῆς Θεσσαλίας εἶνε τῶν
νομάδων Βλάχων οὐχὶ τῶν ἐγκατεστημένων εἰς χωρῖα καὶ κωμοπόλεις. Οὗτοι δὲ οἱ νο-
μάδες Βλάχοι, οἱ Σαρακατσιᾶνοι (ἑλληνοφῶνοι) καὶ οἱ Καραγκούνιδες, ἄλλως καὶ Ἀρβα-
νιτόελαχοὶ δὲν ὑπερβαίνουναι τὰς δέκα χιλιάδας ζυγῶν. Οἱ Κουτσόελαχοὶ εἶνε κατ' ἐξοχὴν
λαὸς ἐμπορικός καὶ βιομηχανικός, μετερχόμενος ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα καὶ ὅλας τὰς τέχνας
καὶ ἐπιστήμας. Περὶ τούτου ἴδε παρὰ G. Weigand ἐν Olympto-Walachen καὶ
Aromunen ἐν τῇ Μονογραφίᾳ Π. Ἀραβαντινοῦ, ἐν ἄρθρῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τοῦ κ.
Χ. Χρηστοδασίλη ἔτος Δ' φυλλάδιον 9ον, καὶ ἐν ἄρθρῳ τοῦ Σιεβ. Διευθυντοῦ τῶν «Και-
ρῶν» κ. Π. Κανελλίδου ἐν τῷ αὐτῷ Περιοδικῷ.

Δὲν μετενάστευσαν ὡς ποιμένες κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἰς Εὐρώπην οἱ τὰς
εὐγενεῖς Κουτσοελαχικὰς παροικίας ἰδρύσαντες ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῆς Αὐστρίας καὶ
Οὐγγαρίας ὁ δ' ἐκ Καλαρρυτιῶν Ἀθανάσιος Φίλων μέχρι τῆς νοτιωτάτης πόλεως τῆς
Ἰσπανίας, Γαδεΐρων (Κάδιξ) μετενάστευσεν, ἔνθα ὡς ἔμπορος κοραλλίων ἐγκατεστάθη.

Ἐὰν οἱ Κουτσόελαχοὶ ἦσαν λαὸς ποιμενικός δὲν θὰ παρήγετο ἐκ τοιοῦτου λαοῦ ὁ
δαιμόνιος πολιτικός τῆς Ἑλλάδος Κωλέττης ἐκ Συράκου, οὔτε ὁ ἔθνικός ποιητὴς Γεώρ-
γιος Ζαλοκώστας, οὔτε ὁ μέγιστος Εὐεργέτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ Ἀείμνηστος Γ. Ἀδέ-
ρωφ ἐκ Μετσόβου, οὔτε οἱ ἰδρυταὶ τοῦ Πολυτεχνείου Τσιτσῆς καὶ Στρογγάρης, οὔτε ὁ
ἰδρυτής τῆς Σιναιῆς Ακαδημίας, ὁ ἀείμνηστος Σίνας ἐκ Μοσχοπόλεως καὶ ὁ ἐν Βιέννῃ
Γερουσιαστὴς Νικ. Δούμπακς ἐκ Βλάχης. Ἐκ λαοῦ ποιμενικοῦ δὲν παράγονται διακεκρι-
μένοι ἐπιστήμονες τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ Γυμνασιάρχαι καὶ διδάσκαλοι τοῦ Διαδόχου
καὶ τῶν Πριγκήπων, ὡς ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Πανταζίδης ἐκ Κρουσόβου. Ἐν τῇ Κου-
τσοελαχικῇ Μοσχοπόλει ἰδρύθη τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἡ Ἀκαδημία καὶ τὸ πρῶτον τυ-
πογραφεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου.

Ὁ G. Weigand ἐπισκεφθεὶς πρὸ ἐτῶν τὸ Μοναστήριον ἑξαπλάγη εὐρίων τὸ Γυμνάσιον λειτουργοῦν ἀπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου μέχρι τοῦ τελευταίου διδασκάλου διὰ Κουτσοβλάχων. Τὸ δὲ παρὰ τὸν Ὀλυμπιον Βλαχολίβαδον μετὰ τρισχιλίων κατοίκων παρήγαγε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπὲρ τοῦς τριάκοντα ἐπιστήμονας δικηγόρους, ἰατροὺς καὶ φιλολόγους ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Εὐρώπης. Ὁ Κουτσόβλαχος λοιπὸν ἦτο· ὁ ὀλίγον μὲν Βλάχος, τὰ μάλιστα δ' Ἕλληγ, δὲν εἶναι βοσκὸς προβάτων, ἀλλ' ὁ σκαπανεὺς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας, καὶ τὸ τέκνον τοῦ φωτός.

Σημείωσις β'. Ἡ ἀλεξανική γλῶσσα κατὰ τὸν Gustav Meyer περιέχει 540 σλαβικάς λέξεις.

Σημείωσις γ'. Τὸ ἐκδοθὲν τῷ 212 μ. Χ. Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα, τοῦ Καρακάλα, ὅπερ παρεῖχεν ἴσα πολιτικά δικαιώματα εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, τὰ μάλιστα ἐπετάχυνε τὸν ἐκλατινισμόν τῶν αὐτοχθόνων λαῶν τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου. Καὶ εἰς τὴν Ρώμην μετέδαινον οἱ τῶν μεγάλων πόλεων εὐποροῦντες πρὸς τελειοτέραν ἐκμάθησιν τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἵνα οὕτω προάγωνται εἰς τὰς ὑψηλὰς θέσεις καὶ ἀξιώματα τῆς πολιτείας.

Σημείωσις δ'. Ἡ γλῶσσα τῶν Μογλενιτῶν Βλάχων καὶ τῶν τῆς Μολοβίστης ἐν τισι μὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν Κουτσοβλαχικήν, ἐν ἄλλοις δὲ πρὸς τὴν Ρουμουνικήν.

Τῷ εὐγενεστάτῳ κ. Στεφάνῳ Δραγούμῃ, βουλευτῇ καὶ πρώτῳ Ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν τὴν βαθεῖάν μου ἐκφράζω εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ εὐμενεῖ καὶ φιλοτίμῳ ἠθικῇ συνδρομῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος πονήματος. Ὡσαύτως τὴν αὐτὴν βαθεῖάν μου εὐγνωμοσύνην ἐκφράζω καὶ τῷ ἀπὸ τῶν μαθητικῶν ἐδωλίων φιλτάτῳ μοι κ. Ἰωάννῃ Ἀθανασάκῃ, δικηγόρῳ καὶ Προέδρῳ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ θαρρύνσει εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἀπριλίου 1909.

Κωνστ. Νικολαΐδης

πρώτῳ Γυμνασιάρχῳ

Τὰ ἰδιάζουσιν προφορὰν ἔχοντα στοιχεῖα.

ǣ = α ἡμίφωνον οὐρανικόν, μεταξὺ τοῦ κλειστοῦ γαλ. e καὶ τοῦ oe· ὡς τζᾶρ^{ου} (dzǣr^u).

â = α ἡμίφωνον λαρυγγικόν καὶ ῥινόφωνον, ὡς πᾶνε (pâne).

ε = v λατινικόν καὶ γαλλικόν· ὡς: βάλε (vále).

γ = j λατινικόν καὶ γερμανικόν, ὡς: γέρμου (gérmu)· οἱ Ρουμοῦνοι δὲν ἔχουσι γ, ἀλλὰ γκ = g λατιν. καὶ γερμ. ὡς: γκέμε.

δ· οἱ Ρουμοῦνοι ἔχουσι λατ. d = ντε, ὡς δράξᾶ· ρουμ. dar.

ξ = ε βραχύ, ἀποτελοῦν μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος δίφθογγον· ὡς ξάπᾶ (eápǎ).

θ· οἱ Ρουμοῦνοι δὲν ἔχουσι· ὡς θρόν^{ου}· ρουμ. tron.

κ = ι βραχύ, ἀποτελοῦν δίφθογγον μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· ὡς: κᾶσκᾶ (jǣskǎ).

ἰ μικρὸν αἰωρούμενον εἶνε βραχύτατον, ὡς: κάλι (káli).

î = â, ὅπερ ἴδε.

μ/π ἢ διαχωρίζουσα γραμμὴ σημαίνει, ὅτι ἐκάτερον σύμφωνον προφέρεται ἰδιαιτέρως, ὡς τὸ λατ. mp· ὡς: μ/πάντε (mpáde).

μπ = λατιν, γαλλ. γερμ. b· ὡς: μπούν^{ου} (bún^u).

ν/τ ἢ διαχωρίζουσα γραμμὴ σημαίνει, ὅτι ἐκάτερον σύμφωνον προφέρεται ἰδιαιτέρως, ὡς τὸ λατ. nt· ὡς: ντίν/τε (dinte)· τὸ δὲ ντ ὡς τὸ λατ. d. οἶον: ντίν/τε (dinte) ντά^{ου} (dá^u).

ρ = ο βραχύ, ἀποτελοῦν μετὰ τοῦ ἐπομ. φωνήεντος δίφθογγον· ^{ου} αἰωρούμενον εἶνε βραχύτατον, μόλις ἀκουόμενον, ὡς κάλ^{ου} (káli^u). Τούτου δ' ἔνεκα δὲν ἀποτελεῖ συλλαβὴν.

š = σ δασύ, προφερόμενον ὡς ἐν τῇ νεοελληνικῇ διαλεκτικῶς ὄπητι, ὄπέρτα, = τῶ γερμ. sch καὶ γαλλ. ch. ὡς: ὄάπτε. Τὸ σ πρὸ β, γ, λ, μ, ν, προφέρεται ὡς ζ ὡς: σβόμ^{ου} (svóm^u) σγκρᾶμ^{ου} (sgrám^u) σλογάτᾶ (slóátǎ) σμούλγκου (smulgu), σντρᾶμιν^{ου}

**Πίναξ ἐξηγητικὸς τῶν κυριωτέρων κατ' ἀποκοπὴν
γεγραμμένων λέξεων.**

- ἀγν. κατ. = ἀγνώστου καταγωγῆς.
αἰτ. = αἰτιολογικὸς σύνδεσμος.
άλβ. = ἀλβανικὸς, ἀλβανιστί.
ἀματ. = ἀμετάβατον.
άντρ. καὶ άνρ. = ἀνωτέρω ῥήματος.
ἀόρ. = ἀόριστος.
ἀπαρ. = ἀπαρέμφατον.
ἀπθ. = ἀπαρέμφατον θηλυκόν.
ἀρ. = ἀραβικὸς.
ἀριθ. τακτ. = ἀριθμητικὸν τακτικόν.
ἀρσ. = ἀρσενικόν.
βοηθ. = βοηθητικὸς.
βόρ. τμήμ. = βόρειον τμήμα.
γ. γαλ. = γαλλικὸς, γαλλιστί.
γεν. = γενική.
Δαλ. = δηλοῖ, ὅτι τὴν λέξιν ἀναγράφει καὶ
ὁ Δαλαμήτρας.
Dens. = Densusianu.
Dr. = dacorumain.
Δημ. Δημόνιας.
ὄν. πτ. = ὀνομαστικὴ πτώσις.
παθ. = παθητικὸς.
πρβ. = παράβαλε.
παραγ. κατάλ. = παραγωγικὴ κατάληξις.
παρακελ. = παρακελευσματικὸς.
παρενθεμ. = παρενθεματικόν.
παρηκμ. = παρηκμακῶς.
πεπ. = πεποιημένον.
περιοδ. Weig. καὶ W. ἢ Jrb. Weig. =
Περιοδικὸν G. Weigand.
πορτ. = πορτογαλλιστί.
πρβ. καὶ πρ. = προδηγιανή.
προθ. = πρόθεμα.
προκ. = προκείμενον.
προσ. = προσηγορικόν.
ῥουμουν. ῥουμ. ρ. = ῥουμουνικὸς, ῥουμουνιστί.
ρτρ. = ραιτορρωμανικὸς.
ἔθν. = ἔθνικὸς.
ἔλλ. = ἑλληνικὸς, ἑλληνιστί.
ἐνεργ. = ἐνεργητικὸς.
ἐπιμερ. = ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία.
θαμ. = θαμιστικόν.
καταλ. κατλ. = Καταλωνίας διάλεκτος.
Κ/βλ. = Κουτσοβλαχικὸς.
κτρ. = κατωτέρω.
κυριολ. = κυριολεκτικὸς.
λ. χ. = λόγου χάριν.
λ. λατ. = λατινικὸς.
λεξ. = λεξικόν.
μεταβ. = μεταβατικὸς.
μετ. λατ. = μεταγενέστερος λατινισμὸς.
μεταφ. μετφ. = μεταφορικῶς.
μιλ. = διάλεκτος Μιλάνου.
νεαπλ. = διάλεκτος Νεαπόλεως.
ν. γαλ. = νέον γαλλικόν.
νεολ. = νεολογισμὸς.
σαρδ. = σαρδηνιστί.
σικειλ. = σικελικὴ διάλεκτος.
σλαβ. σλ. = σλαβιστί.
συγγρ. = σύγγραμμα.
συγκ. = συγκεκριμένον.
συνών. συν. = συνώνυμον.
τοσκ. = τασκικὴ διάλεκτος.
τουρκ. τουρ. τρκ. ἢ τ. = τουρκιστί.
ὑποκ. κατάλ. = ὑποκοριστικὴ κατάληξις.
χειρ. = χειρόγραφον.
+ = σύν.
* Ὁ ἀστερίσκος δηλοῖ, ὅτι ἡ ἐπομένη λέ-
ξις ὑποτίθεται ὡς ὑπάρξασα.

Α. α.

A, a, ἄρθρον θηλυκόν, προσαρτώμενον εἰς τὰ λήγοντα εἰς ἄνέματα. Ἐκ τοῦ λατιν. *illa* = ἐκεῖνη, οἶον: *ντοράμνα* = δέσποινα, κυρία, (*δοράμνα* ἐκ τοῦ *domina*), *ντοράμνα* = ἡ δέσποινα, ἡ κυρία (*δοράμνα* ἐκ τοῦ *domina+illa*), ὡς *ντόμνουλον* (*δομνούλον*) = ὁ δεσπότης, ὁ κύριος = *dominus+ille*, *ντόμνιλι* (*δομνίλι*) = οἱ δεσπότες, οἱ κύριοι = *domini+illi*. Ἐν μὲν τῷ ἄρσ. ἄρθ. *λου* (*lu*) διετηρήθη τὸ *λ* τῆς δεικτ. ἄντων. *ille*, ἐν δὲ τῷ θηλ. μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν συμφώνων *λλ* (*ll*) τὰ ζωνήεντα *ι* καὶ *α* τῆς ἄντων. *illa* συνηρέθησαν εἰς *α*, ὅπερ προσαρτώμενον εἰς τὸ ἄ τῶν θηλ. ὀνομάτων παράγει τὸν φθόγγον *α* πλήρη, ἀνοικτόν. Ἐν δὲ τῷ πληθ. καὶ τῶν θηλ. ὀνομ. τὸ *λ* διατηρεῖται, ὡς καὶ ἐν τῷ ἄρσ., *ντοράμνε* (*δοράμνε*) = δέσποινα, *ντοράμνελε* (*δοράμνελε* = *dominae+illae*) = αἱ δέσποιναί. Περὶ ἐξαίρεσεως τοῦ *λ* (*l*) π. ρ. β. τὰ *ἀϊλου* = τὸ σκρόδον, ἀντὶ *ἀλιουλου* (*ἀλίουλου*) ἐκ τοῦ *allium+ille*, *κάϊλι* (*κάϊλι*) = οἱ ἵπποι ἀντὶ *κάλιλι* (*κάλιλι*) ἐκ τοῦ *caballi+illi*, *τάϊου* (*ταίου*) = κόπτω, ἐκ τοῦ λατιν. *talea*, ἐξ οὗ τὸ γαλ. *tailler* = κόπτειν. Καὶ ἐν τῇ ἀλβανικῇ γλώσσῃ ἐπιτάσσεται τὸ ἄρθρον τῷ οὐσιαστικῷ, οἶον: *πλιάκ-ου* = ὁ γέρων, *πλιάκα* = ἡ γραῖα. Περὶ τούτου ἐκτενέστερον ἀλλαχοῦ.

πρόθεσις συντασσομένη μετὰ αἰτ. ἐπὶ στάσεως καὶ κινή-
οἶον: *ξάστε α κάσα* (*ξάστε α κάσα*) = ἔστιν οἶκοι, εἶνε
οἰκίαι: *νέργκου α κάσα* (*νέργκου α κάσα*) = πορεύομαι

εἰς τὴν οἰκίαν· 2) τίθεται πρὸς ὀλίγωσιν τῆς σχέσεως τῆς ὀστικῆς πτώσεως, οἶον: τζᾶ α μουλιέρλι (dzâ a mulierli) = εἶπέ εἰς τὰς γυναικας· 3) πρὸς ὀλίγωσιν τῆς σχέσεως τῆς γενικῆς, οἶον: κάσα α ντόμνιλορ (kása a dómnilor) = ἡ οἰκία τῶν κυρίων. Ἐκ τοῦ λατιν. ad, ἰτ. a, ἰσπ., πορτ. á, γαλ. à.

α, ἐπιφωνηματικὸν πρὸς ἔκφρασιν ψυχικοῦ παθήματος, λύπης, ἀμηχανίας, δυσθυμίας, ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ· σχετλιαστικόν. Θαυμαστικὸν ἀργ. ἑλ. ᾶ καὶ ᾷ.

αβδέλλα, οὔσ. θηλ., -λι πληθ. (avdella, -li) = βδέλλα, κοιν. ἀβδέλλα, ρουμ. lipitoare, σλαβ. *lipitica*.

αβέγκλιου, ἴδε βέγκλιου.

αβζότε, οὔσ. θηλ., (avzote) = τὸ ἐκ πυρίτιδος προσάναμμα, κοινῶς αβζότι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. Ἀκούεται καὶ ἀγζότε (agzote) ρουμ. iarbă de pușca, λατ. - σλαβ. *puška*.

αβίνου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε (avínu, -ai, -atá, -are) ῥημ. θηρεύω, διώκω, κυνηγῶ, καταδιώκω. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ veno, -are, (ἀντι venor, -atus sum, ari = θηρεύω)· πορτ. venar, φριούλ. vinar, γαλ. vener = καταδιώκω ζῶον οἰκίστιον, κουράζω αὐτὸ καταδιώκων, ἵνα τρυφεράνω τὸ κρέας του. ρουμουν. vînez καὶ izgonese Τὸ e λατ. τοῦ venor ἐστράπη εἰς i, ὡς ἐν ταῖς λέξεσιν: αρίνα = ἄμμος ἐκ τοῦ arena, βίν|του = ἄνεμος ἐκ τοῦ ventus, ντίν|τε (dinte) = δόους ἐκ τοῦ dens -ntis, γίνου (γίη^u) = ἔρχομαι ἐκ τοῦ venio. Τὸ α τοῦ αβίνου εἶνε πρόθεμα, προτιθέμενον χάριν εὐφωνίας ἐν πολλαῖς λέξεσιν, ἰδίως ἐν ταῖς ἀπὸ ρ ἀρχομέναις, ὡς: αρᾶ^{ου} = ποταμός, ἐκ τοῦ rivus, αρμᾶ^{η^u} = μένω, ὑπολείπομαι ἐκ τοῦ remaneo. Περὶ τοῦ προθέματος τούτου παράβαλε καὶ ἑμῆρ. ἀβληγρός = ἀσθενής, ἀδύνατος ἀντι τοῦ βληγρός, ἄσταγος = στάγος, καὶ τὸ σημερινὸν ἀστάγος. Τὸ ἀπαρ. αβινάρε, πληθ. αβινᾶρι εἶνε οὔσ. θηλ. σημαῖνον, πρᾶξιν ἢ ἐνέργειαν = 1) διωγμὸς καταδίωξις· 2) παιδιάν, ὁ ὄρμος, τὸ κυνηγητό· οἶον: ν^ο ατζουκᾶμου κου αβινάρεα = παίζομεν τὸ κυνηγητό. () κ. Gustav Weigand

ένώσας τήν έν συντάξει κειμένην προθ. μετά τοῦ άπαρ. και προτάξας τὸ προθ. «α» ἔπλασε τὸν άνύπαρκτον τύπον: «ακου-βινάρε» ἰδ. συγγρ. Weigand «die Aromunen» τόμ. II τελ. 284, ένθα γράφει: «akuvinare» = Nachlaufen. Ἀντι τοῦ άπαρ. ἡ γλῶσσα αὕτη μεταχειρίζεται τήν άνάλυσιν κατά τήν νεσελληνικήν. Ρουμ. vânat, λατ.

αβινάτου, -τά, -τας, -τε (avinátu -tă, -ts, -te) παθ. μετοχή με σημ. επιθέτου = δεδιωγμένος, εκδεδιωγμένος. Τὸ θηλυκὸν τῆς μετοχῆς «αβινάτου» μετά τοῦ βοηθ. άμου = ἔγω σχηματίζει ενεργητικὸν παρακείμενον περιφρ. Ρουμ. vânat, λατ.

αβινάτικου οὐσ., άρσ., αβινάτιτσι πληθ. (avinátiku, -tsi) = διωγμός, κυνήγιον, ρουμ. vânat, λατ.

αβινάτορου, οὐσ. άρσ., -τόρι πληθ. (avinâtoru, -ri) = κυνηγός, ρουμ. vânător, λατ.

αβόστρου, αβράστρα, -στρι, -στρε (avóstru, avrástră, -stri, -stre) = κτητ. άντων. β'. προσ. = ύμέτερος, ιδιός σας. λατ. vester, stra, ri, rae, ιταλ. vostro, ισπ. vuestro, προθ. vostre, γαλ. vôtre, vos, ρουμ. vostru. Και έν τῇ Κουτσοβλ. λέγεται και άνευ προθ. α, βόστρου.

άβντου ἴδε αύντου.

αβουζέσκου, αβουζί', -ζίτă, -ίρε (avuzésku, -ii, -ită, -ire) = κωπηλατῶ πλέω. Ἐκ τοῦ άλξ. vozit = κωπηλατεῖν· σερβ. voziti. Τὸ α προθεμ. Τὸ ρῆμ. άπαντᾶ παρὰ Καβαλ. και Δανιήλ· ρουμ. α vâsli', σλαβ., α navigá, γαλ.

αβούτου, αβούτă, αβούτς, αβούτε (avútă, tă, -ts, -te)· παθ. μετ. τοῦ άμου = ἔγω, με σημ. επιθ., = πλούσιος εὔπορος· λατ. habitus = εὐεκτῶν, προθ. avut. και agut = πλούσιος ρουμ. bogataš, εκ τοῦ σλαβ.

αγάλια και παγάλια, επιρ. = ήρέμα, βραδέως, κοιν. σιγά· λέγεται και κατ' επανάληψιν ως και έν τῇ ελληνική «αγάλια άγάλια». Τήν παραγωγήν τῆς λέξεως ταύτης τοῦ αιιδίμου Κοραῆ εκ τοῦ άγανός = πρᾶος, ἡμερος, μαλακός απορρίπτει ὁ Gu-

stav Meyer, ὃ δὲ ἀοίδιμος Λιθαδᾶς παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ἰταλ. gala. Πλείω περὶ τούτου ἴδε ἐν «Neugriechische Studien, von Gust. Meyer». ρουμ. încet, λατιν.

αγάλισέσκου, -σί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (αγάλισέσκου, -σι^ι, -sită, -sire) = λιποθυμῶ ἐκ τοῦ πολλοῦ κλαυθμοῦ. Κατὰ μετάρθεσιν ἐκ τοῦ λιγουςέσκου, ὅπερ ἴδε, ρουμ. a leșină, σλαβ.

αγάλισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σίρ^ι πληθ. (αγάλισίρε, -sirî^ι = λιποθυμία ἐκ τοῦ πολλοῦ κλαυθμοῦ· ρουμ. leșinare, σλαβ.

αγάλισίτ^{ου}. -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (αγάλισίτ^{ου}, -tă, -ts, -te) = λιποθυμημένος ἐκ τοῦ πολλοῦ κλαυθμοῦ· ρουμ. leșinat, σλαβ.

ἀγαλμά οὐσ. οὐδ., ἀγάλματι πληθ. (ἀγαλμά, ἀγάλματι) = ἄγαλμα, ρουμ. statuă, λατ.

αγαμίε οὐσ. θηλ., αγαμί^ι πληθ. (αγαμί^ε, μι^ι = ἀγαμία, ρουμ. bechierie, τουρκ.

αγάπε οὐσ. θηλ. αγαπί πληθ., (αγάπε, αγαπί) = ἀγάπη· ἴδε καὶ βρεᾶρε, ἀπαρ. τοῦ βέι. Ρουμ. iubou, σλαβ.

αγάπησέσκου, -σί^ι, -σιτᾶ, -σιρε (αγαπισέσκου, -σι^ι, -sită, -sire) = ἀγαπῶ· ἐκ τοῦ ἀορ. ἑλλην. ἀγάπησα μετὰ τῆς καταλήξεως ἔσκου· Ρουμ. iubesc, σλαβ.

αγγάργε οὐσ. θηλ., αγγᾶργι πληθ. (αγγάργε, αγγᾶργι) = ἡ ἀγγαρία, ἡ ἐκ βίας γιγνομένη ἐργασία· ἐκ τοῦ ἀγγαρος, λέξεως περσικῆς, σημαίνουσης τοὺς βασιλικοὺς γραμματοφόρους, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν ἀχθοφόρον ὑπηρέτην. Ρουμ. angară, περσ.

αγγᾶργιψέσκου, -ψι^ι, -ψιτᾶ, -ιρε ρ. (αγγᾶργιψέσκου, -psi^ι, -psită, -psire) = ἀγγαρεύω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἀγγάργεψα + εσκου, ρουμ. a face elacă σλαβ.

ἀγγελ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., ἀγγέλ^ι πληθ. (ἀγγέλ^{ου}, -li) = ἄγγελος, ἰταλ. angelo, γαλ. ange, ἀλβ. engjel, γερμ. engel, ρουμ. înger, ἑλλην.

αγιάσμου, οὔσ. ἄρσ. (αγιάσμου) = ἡδύοσμος, ἡ γνωστὴ ἀρωματικὴ βοτάνη, κοιν. οὐόσμος, ἐξ οὗ κατὰ λαϊκὴν ἔτυμολογίαν τὸ αγιάσμου, ρουμ. agiazmu, ἔλλην.

αγιάσμου, οὔσ. ἄρσ. (αγιάσμου) = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, κοιν. αγιάσμα. ρουμ. aiazmă, ἔλλην.

αγιασμό, οὔσ. ἄρσ., αγιασμάτ'ζ πληθ. (αγιασμό-ádz) = θρησκευτικὴ ἱεροτελεστία, ὁ αγιασμός.

ἀγιου ἐπιθ., ἀγι'ι πληθ. (ἀγιu, ἀγι'ι) = ἄγιοι· ρουμ. sânt λατ., sfânt, σλαβ.

ἀγιουδήμα οὔσ. θηλ. ἀγιουδήμ'ι πληθ. (ἀγιuδ'ι'mă -δ'ι'n'ι) = ἄγιον βῆμα· ρουμ. sfântul altar, σλαβ.-λατ.

αγιουσᾶσκου, αγιουσ'ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (αγιușăsku, αγιu-si'ι, -sită, -sire) = αγιάζω, μεταβ. καὶ ἀμετ. Ἐκ τοῦ ἄορ. -ἀγίασα + ἔσκου· ρουμ. sfintesk, σλαβ.

αγιουσέσκου καὶ **αγιουσέτζου**, αγιουσ'ι, -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (αγιușésku καὶ αγιușédzu, αγιu-si'ι, -sită, -sire) = βιάζω τινά· μὲ αγιουσέσκου = σπεύδω· Ἐκ τοῦ ἄορ. ἐβίασα τροπῇ τοῦ β εἰς γ, ὡς καὶ ἐν τῷ οὔσ. γίε = ἡ βία, σπουδῆ, ἕπερ ἴδε· ρουμ. a se grabi', σλαβ.

αγιουσίρε ἀπαρ. θηλ. τοῦ **αγιουσέσκου** μὲ σημ. οὔσ. -σίρ'ι πληθ. = ἀγίωσις, ἀγιωσύνη, ρουμ. sântsire, λατ.

αγι(ου)σίτ^{ου}, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ **αγι(ου)σέσκου** μὲ σημ. ἐπιθ., αγι(ου)σίτς, -τε πληθ. (αγι(u)si'tu, -ta, -ts, -te) = ἡγιασμένος, η, ον· ρουμ. sfântsit σλαβ., sântsit, λατ.

αγιουσίρε ἀπαρ. θηλ. μὲ σημ. οὔσ. τοῦ **αγιουσέσκου**, -σίρ'ι πληθ. (αγιu-si're -si'r'ι) = σπουδῆ, βία, ρουμ. grăbire, σλαβ.

αγιουσίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. μὲ σημ. ἐπιθ., (αγιu-si'tu, -tă, -ts, -te) = ἐπισπερχής, σπεύδων, βιαζόμενος· ρουμ. grăbit, σλαβ.

αγισμάτσιούν^{ου}, οὔσ. ἄρσ. (αγισμάτσιούν^{ου}) = ὁ μὴν Σεπτέμβριος. ἐκ τοῦ ⚙ vindeminiatio = τρυγητός· ἴδε γίσμου.

- αγίσμου** ρ. ἴδε γίσμου.
- αγισμουσέσκου**, -σίι, -σιτᾶ, -σίρε ρ. (agismusésku, -siⁱ, -sită -sire) = κάμνω ἁγιασμόν, βαντίζω δι' ἡγιασμένου ὕδατος ρουμ. fac sfeștanie, λατ. -σλαβ. stropesc, σλαβ.
- αγισμουσίρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σίρι, πληθ. (agismu-síre, -sirî) = βάντισμα διὰ ἡγιασμένου ὕδατος, με' ἁγίασμα, ἁγιαζεῖν ρουμ. facere de sfeștanie, λατ. -σλαβ.
- αγισμουσίτου**, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (agismusi^tu, -tă,) = ἡγιασμένος, ρουμ. sfintsit, σλαβ.
- αγκᾶρσέσκου**, αγκᾶρσίι, -σίτᾶ, -σίρε ρ. (agârșésku, agârșiⁱ, -șită, -șire) = ἐπιλανθάνομαι, κοιν. λησμονῶ Ἐκ τοῦ σλαβ. gresiti = ἀμαρτάνειν, σφάλλῃσθαι ρουμ. a uită (ἀργ. ult) σωζόμενον ἐν Γρέβενοῖς καὶ Μογλενοῖς ἐκ τοῦ λατ. ❖ oblitare, θαμιστικῶ τοῦ obliviscor. ἰταλ. ubliare, γαλ. ublier. Λέγεται καὶ κατὰ μετᾶθεσιν «αγκᾶρσέσκου».
- αγκᾶρσίρε** ἀπαρ. θηλ. τοῦ αγκᾶρσέσκου με' σημ. οὐσ., -σίρι πληθ. (agârși^re, rî) = λήθη, λησμοσύνη, ρουμ. uitare λατ.
- αγκᾶρσίτου**, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αγκᾶρσέσκου (agâr-șit^u, -tă, ts, -te) = ἐπιλελησμένος, λησμονημένος καὶ ἐνεργ. ἐπιλήσμων. ρουμ. uituc. λατ.
- αγκᾶρσίτορο**, ἐπιθ. αγκᾶρσίτορά ρηλ. (agârșitór^u, tǒ-ără) = ἐπιλήσμων, ρουμ. uituc, λατ.
- αγκουντέσκου**, αγκουντίι, -ίτᾶ, -ίρε ρ. (agudésku, diⁱ, -dită, -ire) = τύπτω, κτυπῶ, φονεύω. Ἐκ τοῦ ἀλβ. godit, σλαβ. goditi, ἰταλ. scudiciare = βραβδίζεῖν, ρουμ. a lovi, a izbi, σλαβ.
- αγκουντίρε** ἀπαρ. θηλ. με' σημ. οὐσ. τοῦ ρ. αγκουντέσκου, -ντίρι πληθ. (agudi^re -rî) = τύψις, κοιν. κτύπημα, ρουμ. lovire.
- αγκουντίτου**, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αγκουντέσκου (agudít^u -tă, -ts, -te) = πεπληγμένος, κτυπημένος, φονευμένος ρουμ. lovit, izbit, σλαβ.

ἀγκουστου οὐσ. ἄρσ. (āgustu), = ὁ μὲν Αὔγουστος, κοιν. Ἀγκουστός. Καὶ Αὐγκουστου καὶ αὐγκουστου· ρουμ. māsālar, ἐκ τοῦ λατ.

ἀγκρου οὐσ οὐδ., ἀγκρι πληθ. (āgru, -ri) = ἀγρός. Ἐκ τοῦ λατ. ager-gri. ρουμ. ogor σλ. καὶ tsarină, λατ.

αγνάγκια, ἐπίρ. τόπ. = ἀπέναντι (agnangia). ἐκ τοῦ νεοελλην. ἀγνάντια = ἔναντι. Ὁ Gaster πλημμελῶς γράφει «avnanghia». ρουμ. fatsâ în fatsâ κατὰ τὸ γαλ. vis - a - vis.

αγνᾶνγκιψέσκου, αγνᾶνγκιψί'ι, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (agnângi- psésku. agnângipsi'î, -psită, -psire) = ἀρορῶ, μακρόθεν θεῖμαι, βλέπω. κοινῶς ἀγνάντευω-αγνάντιψα, ἐξ οὗ τὸ προκείμενον ῥήμα. ρουμ. a se uită, λατ.

αγνᾶνγκιψίρε ἀπαρ. θηλ. μέ σημ. οὐσ. τοῦ ἀνωτέρω ῥήμ. πληθ. -ρ', (agnângipsi're) = ἀποψις, ἡ μακρόθεν θέα, κοινῶς ἀγνάντευμα, ρουμ. uitare, λατ.

αγνόσ^{ου} καὶ γουνός^{ου} οὐσ. ἄρσ. (agnós^u, καὶ gunós^u) = ἀηδία· «ν' ἔσπε αγνόσ^{ου}» = ἔστι μοι ἀηδία, μυσάττομαι, κοιν. σικχαίνομαι. Ἐκ τοῦ σλαβ. gnus-gnusiti. Λέγεται καὶ γνός^{ου}. ρουμ. gretsă, σλαβ.

αγουγιψέσκου, -γιψί'ι, -ψιτᾶ, -ψίρε ρ. (agugipsésku. -gipsi'î, -psită, -psire) = μισθοῦμαι, λαμβάνω μὲ ἀγωγήν, ἐπι μισθῷ, ἐνοικιάζω, ἐκ τοῦ «αγωγή» ὅπερ ἴδε, ρουμ. închiriez, τουρκ. Λέγεται καὶ ἐνεργ. = μισθῷ, δίδω τι ἐπι μισθῷ. Δαλ.

αγουγιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ψίρι πληθ. (agugipsire, -psiri) = μίσθωσις, ἐνοικιάσις· ρουμ. închiriaie, τουρκ. Δαλ.

αγουγιψίτ^{ου}, -τᾶ, μετ. παθ. τοῦ ἀν. ρ. (agugipsi't^u, -tă) = μεμισθωμένος, ἐνοικιασμένος, ρουμ. închiriat, τουρκ. Δαλ.

αγουνέσκου, -αγουνί'ι, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (agunésku, -agunî'î, -ni tă, -nire) = ἐκδιώκω, καταδιώκω. Ἐκ τοῦ ἀγών. ὁ δὲ Mi-

closich ἐκ τοῦ a + goniti σλαβ. ρουμ. gonesc. ἰδ. καὶ **αβίνου**.

αγουνίρε ἀπαρ. θηλ. οὐσ. τοῦ ρ. **αγουνέσκου**, -νίρ' πληθ. (aγuni're, -ri) = ἀπέλασις, ἐκδίωξις. ρουμ. góană, σλαβ.

αγουνισέσκου, αγουνισί'ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. aγunisésku, aγunisí'ι, -sită -sire) = ἀγωνίζομαι (μέσον), σπεύδω, ἀγωνιῶ. ρουμ. a se grăbi', σλαβ.

αγουνισίρε, ἀπαρ. θηλ. οὐσ. τοῦ **αγουνισέσκου**, -σίρ' πληθ. (aγunisíre sir'ι) = ἀγών, προσπάθεια· λέγεται καὶ **αγώνᾶ** καὶ αγουνίε (αγόνᾶ, ἀγυνίε) ρουμ. grăbire, σλαβ.

αγουνισίτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. μὲ σημ. ἐπιθ. τοῦ **ἀγουνισέσκου** (aγunisítu, -tă, -ts, -te) = ἐπισπερχής, κοιν. βιαστικός, ρουμ. grăbit, σλαβ.

αγουνίτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ **αγουνέσκου** μὲ σημ. ἐπιθ. (aγunítu, -tă, -ts, -te) = ἐκδιωγμένος, η, ον, ρουμ. gonit, σλαβ.

αγουνίτᾶ, οὐσ. θηλ. (aγunítă) = ἀπέλασις, ἐκδίωξις, ρουμ. góană, σλαβ. ἴσως ἑλλην.

αγουρίδα, ουσ. θηλ., -ρίτζ πληθ. (αγuri'dă, -rídz) = ἡ ἄωρος σταφυλή, κοιν. ἀγουρίδα, ρουμ. agurida, ἐκ τοῦ ἑλλην.

αγουρλίου, ἐπιθ. (αγurli'iu) = αἴσιος, δεξιός, εὐμενής κοιν. γουρλούς. Ἐκ τοῦ a(u)guralis, π. ρ. β. ἰταλ. a(g)urar, προβ. aurar, ἰσπ. agorar, πορτ. agourar. Ρουσ. ρουμ. favorabil, λατ. Πιθανώτερον ἐκ τοῦ τουρκ. ourlou.

αγράντζαλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (αγrândzală, -li) = ὄμφαξ, κοιν. ἀγρυστάφυλον καὶ ἀγράντζαλον, ρουμ. strugure necopt, σλαβ-λατ.

αγραντζαλιεάουᾶ, οὐσ. θηλ. -λέι πληθ. (αγrandzalieáua, -léi) = ἀγριόκλημα· ρουμ. lauruseă, σλαβ.

αγριάδα, οὐσ. θηλ. -έτζ πληθ. (αγriađă, -édz) = ἄγρωστις, κοιν. ἀγριάδα· ρουμ. pîr, σλαβ.

αγρίμε, οὐσ. θηλ., ἀγρίν'ι πληθ. (αγri'me, -rin'ι) = ἄγριον ζῷον, θηρίον, κοινῶς ἀγρίμι· ρουμ. fiara sălbatecă, λατ.

αγριξέσκου και άγριξέσκου, -ξί, -ξίτᾶ, -ξίρε ρ. (aγriksé-sku -aγriksí, -ksitᾶ, -ksire) = έννοῶ, καταλαμβάνω, κοιν. άγροικῶ άβρ. άγροίκησα και άγροίξα, έξ ού τῶ άγριξέσκου (όρθοτ. άγροίξέσκου) ρουμ. a intselege, a pricepe, λατ.

αγριξίρε άπαρ. θηλ. μέ σημ. ούσ. του άγριξέσκου, -ξίρε, πληθ. (aγriksi re, -ksiri) = νόησις, κατάληψις, ρουμ. pricepere, λατ.

αγριξίτου, -τᾶ -τς, -τε παθ. μετ. του άγριξέσκου μέ σημ. έπιθ. (aγriksitu. -tᾶ, -ts, -te) = νοήμων, συνετός, είδήμων ρουμ. priceput, λατ.

αγριψέσκου, -αγριψί, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ (aγripsésku, psi, -psitᾶ, -psire) = άγριαίνω, έκθηριούμαι, κοιν. άγριεύω, άβρ. άγρίεψα και άγριψα, έξ ού τῶ αγριψέσκου, ρουμ. a se sălbătăci. λατ.

αγριψίρε άπαρ. θηλ. μέ σημ. ούσ. του όήμ. αγριψέσκου, -ψίρε πληθ. (aγripsire-psi ri) = έξαγρίωσις, άγρίευμα, ρουμ. sălbătătsire, λατ.

αγριψίτου -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. του αγριψέσκου (aγri-psitu. -tᾶ, -ts, -te) = έξηγριωμένος, ρουμ. sălbătăcit, λατ.

αγρόμπαλου, -λί ούσ. άρτ. (aγrómbalu. -li) = άγριομηλέα, ρουμ. măr. pădurets, λατ.

αγρόμπαλου, -λί ούσ. ούδ. (aγrómbalu, -li) = άγριόμηλον και άγρόμπαλον, ρουμ. fructul mărului pădurets, λατ.

άγρου έπιθ. θηλ. άγρᾶ (áγru, -rᾶ) = άγριος, α, ον, ρουμ. sălbatec, λατ.

αγρουγκόρτσου, ούσ. άρτ., -γκόρτσᾶ πληθ. (aγrugórtsu -gortsí) = άγρία άπιος, κοινῶς άγριπιδιᾶ και άγριγκορτσιᾶ ρουμ. păr sălbatec, λατ.

αγρουγκόρτσου, ούσ. ούδ. -γκόρτσᾶ πληθ. (aγrugórtsu, -rtsí) = άγριον άπιον, κοιν. άγριόγκορτσον ρουμ. fructul părului sălbatec, λατ.

αγρουκουκότου, ούσ. άρτ., -κουκότς πληθ. (aγruku-

10 αγρουμουτρέσκου — αδγιαφουρησέσκου

kótu -kóts) = ἄγριος πετεινός· ρουμ. cocos de munte.

αγρουμουτρέσκου, -μουτρίϊ, -τριτᾶ, -τριρε ρ. (aγrumu-trésku, -nutríi, -tritǎ, -trire) = βλοσυρῶς βλέπω, κοινῶς ἄγριοκυττάζω· ρουμ. a se uitǎ sǎlbatec. ἴδε λ. ἄγρου καὶ μουτρέσκου.

αγρουμουτρίρε ἄπαρ. θηλ. με σημ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. αγρουμουτρέσκου, -μουτρίρ' πληθ. (aγrumutrésku, trir'i) = βλοσυρῶς βλέπειν, κοιν. ἄγριοκύτταγμα, ρουμ. uitare sǎlbatec, λ.

αγρουμπίμπᾶ, οὐσ. θηλ., -μπίμπι πληθ. (aγrubibǎ, -bi) = ἄγρία νῆσσα, ἄγριόπαπια, ρουμ. Iesitsǎ, σλαβ.

αγρουτραννταφυλλιεάουᾶ, οὐσ. θηλ. -φυλλέϊ πληθ. (aγru-trandafilljeǎuǎ, -lje'i) = ἄγρία ῥοδωνιά, κοιν. ἄγριοτρανταφυλλιά· ρουμ. trantafir sǎlbatec, ἑλλην-λατ.

αγρουπνίε, οὐσ. θηλ. -πνίϊ πληθ. (aγrupni'e -pni'i) = ἄγρουπνία· ρουμ. insomnia, λατ. καὶ priveghiu, λατ.

αγώγε οὐσ. θηλ. ἄγώγι πληθ. αγόγε, -γι) = ἄγώγιον, (φορτίον καὶ ἀμοιβή)· ρουμ. pretis transportului, λατ.

αγωγιάτου, (καὶ αγουγιάτου) οὐσ. ἄρσ. -γιατς πληθ. αγωγιάtu, αγωγιάts) = ἄγωγεύς, κοιν. ἄγωγιάτης, ρουμ. cărăus καὶ kiridziu, τουρκ.

αγώνια, ἐπίρ. χρον. (αγόνια) = ταχέως, ἐν σπουδῇ· ἐκ τοῦ ἑλλην. ἄγών. πλημμελῶς γράφει ὁ Gaster avhonia· ρουμ. répede, λατ.

αγωνίε, καὶ ἄγώνᾶ, οὐσ. θηλ., ἄγωνίϊ πληθ. (αγονίε καὶ αγόνηᾶ -ni'i) = ἄγών, προσπάθεια, ἄγωνία· ρουμ. grăbire, σλαβ.

αδγιάφουροῦ, ἐπίρ., ἀδγιάφουρα θηλ. (adγiáfuru. -rǎ) = ὁ μὴ διαφερόμενος, ἀπαθείς· 2) παθ. = ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ἀδιαφορῶ, οὐδὲν ἔτι φροντίζω· ρουμ. nepăsător καὶ indiferent, λατ.

αδγιαφουρίε οὐσ. θηλ. ἀδγιαφουρίϊ πληθ. (adγiáfurie. -ri'i) = ἀδιαφορία, ἀμέλεια πρὸς τι· ρουμ. inditerentsǎ, λατ.

αδγιαφουρησέσκου, -ρησιϊ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (adγiáfurisésku,

-siⁱ, -sită, -sire) = ἀδιαφορῶ, ἀδιαφύρησιν, ἐξ οὗ τὸ προκείμεν.
 ρῆμα· ρουμ. a fi indiferent, λατ.

αδγιαφουρησίτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἀδιαφουρησιέ-
 σκου (adȳiafurisit^u, -tă, -ts, -te) = ἀδιάφορος, ἀπαθής· ἰδέ
 ἀδιαφύρησιν.

αδγιαφόρητου, -τά, -τς, -τε ἐπιθ. (adȳiafórit^u -tă, -ts, -te)
 = ἀνωρεκτής κοιν. ἀδιαφόρητος = χωρίς ἀγίαρσο, χωρίς συμφέ-
 ρον ρουμ. nefolositor, ἑλλην.

ἀδειε, οὗσ. θηλ., ἀδεί· πληθ. (ádie, ádiⁱ) = ἐλευθερία προς
 τὸ ποιῆσαι τι, ἀδεία, ρουμ. permisiune, λατ.

ἀδικου, ἐπιθ. ἄρσ., ἀδικᾶ θηλ. (ádik^u, -kă) = ὁ ἢ ἀδικος·
 ρουμ. nedrept, λατ.

αδικησέσκου, -σίⁱ, -σιτά, -σιρε, ρ. (adikisésku, -siⁱ, -sită,
 sire) = ἀδικῶ. Ἐκ τοῦ ἄρσ. ἀδικησα + έσκου, a nedre-
 ptătsiⁱ, λατ.

αδικησίτου, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (adikisi^t^u,
 -tă, -ts, -te) = ἠδικημένος, η, ον, ρουμ. nedrebtătsit,
 λατ.

αδικίε, οὗσ. θηλ., ἀδικίⁱ· πληθ. (adiki^e, -kiⁱ) = ἀδικία,
 ρουμ. nedreptate, λατ.

αδίμτου, οὗσ. οὐδ., -τουρι· πληθ. (adiⁱmtu, -turi) = δίμιτον
 (μέ οὗο κλωστής)· ὄφρασμα, τοῦ ὁποίου τὸ στημόνι ἐξυφάνθη μέ
 ὀπλωῶς κλωσμέναις κλωστής· ρουμ. dimie, σλαβ.

αδυνάμιε, οὗσ. θηλ., -μίⁱ, πληθ. (adynâmie, miⁱ) = ἀδυ-
 ναμία· ρουμ. slăbiciune, λατ.

αδύνατου, ἐπιθ., -τά θηλ. (adȳnat^u, -tă) = ἀδύνατος· ρουμ.
 impotént, slăbănog, λατ.

αδυνάτσέσκου, -τσίⁱ, -τσιτά, -τσιρε ρ. (adynâtsésku, -tsiⁱ,
 -tsită, -tsire) = καταβάλλομαι σωματικῶς, κοινῶς ἀδυνατίζω,
 ἄρσ. ἀδυνάτσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρῆμα· ρουμ. a se slăbiⁱ, a de-
 veniⁱ neputincios, λατ.

αδυνάτισιρε ἀπαρ. θηλ. μέ σημ. οὗσ. -τίσιⁱ· πληθ. (adynâ-

tsire, -tsiri) = έξάντλησις, κατάρπυσις τῶν σωματικῶν δυνάμεων· ρουμ. slăbiciune, λατ.

αδυνάτσιτου, -τᾶ, -τς, -τε, πληθ. μετ. τοῦ αδυνάτσέσκου (aδynâtsitu, -ta -ts, -te) καταβεβλημένος, η, ον, αδυνατισμένος, ρουμ. slăbit, σλαβ.

αέρᾶ, οὐσ, θηλ. ἀέρῃ πληθ. (aéra-ri) = ἀήρ, κοιν. ἀέρας· λατ. (ἀρχαϊκῶς aēr) ἰταλ. aria. ἰσπ. aire, προβ. aër, γαλ. air, ρουμ. aer, aier.

αέρι ἐπιρ. χρον. (aéri) = γῆθές. Ἐκ τοῦ λατ. heri = γῆθές μετὰ προθεμ. α, ἰταλ. jəri, ἰσπ. ayer, γαλ. hier, ἀλβ. dje, die, ρουμ. ieri.

αέστου καὶ αίστου, δεικτ. ἀντων., θηλ. αέστᾶ, (aéstu, καὶ aístu, aéstă) = οὗτος, αὕτη, τοῦτο. Ἐκ τοῦ λατ. ecce iste = ἰδού αὐτός. ἰσπ., πορτ. aquest, ἰταλ. questo, προβ. aicest, γαλ. cet, ρουμ. acest, cest, ast.

αζᾶ, οὐσ. ἀρσ., αζᾶτζᾶ πληθ. (ază, azădz) = σύμβουλος τοῦ διοικητηρίου, κοιν. ἄζᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. aza, ρουμ. consilier, λατ. Δαλ.

άζᾶ, ἐπιρ. χρονικόν· (áză) = σήμερον. Κατὰ συγκοπήν ἐκ τοῦ ἀστᾶτζᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. azi, λατ.

αζάπε, οὐσ. θηλ. αζᾶπᾶ πληθ. (azăpe, azăpî) = περιορισμός. Ἐκ τοῦ τουρκ. azap. καὶ zap. Δαλ.

αζβάντουρου, ἴδε ασβᾶντουρου.

αζμούγκου ἴδε ασμούγκου.

αζμπόρου, ἴδε ασμπόρου.

αζνέσκου, ἴδε ασνέσκου.

αζουρέσκου, αζουρίᾶ, -ριτᾶ, -ριρερ. (azurésku, azuriᾶ, -rită, -rire) = χρεμετίζω, ρουμ. nechez, ἑλλην.

άζυμᾶ καὶ άτζυμᾶ, οὐσ. θηλ. (ázymă) = ὁ ἄνευ ζύμης ἄρτος, τὸ ἄζυμον, ρουμ. azimă, ἑλλην.

άθρου καὶ αθέου, οὐσ. ἀρσ., αθέῖ πληθ. (áθeu καὶ αθήου, aθεί) = ἄθεος, ρουμ. ateu, ἑλλην.

αθᾶνᾶσίε, οὐσ. θηλ. (athânâsi'e) = ἀθανασία, ρουμ. nemurire, λατ.

αθᾶνατου, ἐπίθ., -τά θηλ. (athânatu, -tă) = ἀθάνατος, ρουμ. nemuritor, λατ.

Αθήνα, οὐσ. θηλ. (Athina) = Αθῆναι.

Αθηναίου, ἐθν., αθηναίᾶ θηλ. (athinafu, -nafă) = Ἀθηναῖος, ναία.

αἰάρε, οὐσ. θηλ. αἰέρ' πληθ. (aiäre, aiéri) = ἐπίσημος ἐξέλεγκσις τῶν μέτρων καὶ πλαστίγγων, κοινῶς ἀγιάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρ. aiar, ρουμ. aiar, ἔλλην.

αἴντε, ἐπίρ. παρκαελ. (aide) = ἐμπρὸς ἐγέρθητι· πρὸς πολλοὺς λεγόμενον λαμβάνει τελικὸν τς «αἴντετς (áidets) = ἐμπρὸς σας, ἐγέρθητε»· ἐκ τοῦ τουρ. aide.

αἰράτε, οὐσ. θηλ., αἰράτς πληθ. (airáte -răts) = πρόσοδος εἰσόδημα, κοιν. αἰράτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. airat = πρόσοδος ρουμ. venit, λατ.

αἴστου, ἰδε αἴστου.

αἰτό, οὐσ. ἄρσ., αἰτάτς πληθ. (aitò, aitádz) = ἀετός· ἰδε καὶ βούλτουρ^{ου}.

ἄκου, οὐσ. οὐδ., ἄτσι πληθ. (ák^u, átsi) = βελόνη· ἐκ τοῦ λατ. acus (ἔλλην. ἀκή, ἀκωκή) ἰταλ. ago, σαρδ. agu, προβ. ac, ρουμ. ac.

ακάλιλιέϊ, ἐπίρ. τροπ. (akaliliéi) = ὀρθῶς, δικαίως, ἀληθῶς. Ἐκ τῆς προθ. α καὶ τοῦ οὐσ. κάλε = ἔδος (kále). Κυρίως εἶνε γεν. ἔναρθρος = τῆς ὁδοῦ (ἀπ' εὐθείας) ρουμ. drept, λατ.

ακάροϋ, οὐσ. οὐδ. -ρι πληθ. (akár^u, -ri) = βελονοθήκη, ἐκ τοῦ λατ. acuarium = βελονοπώλης ρουμ. acar. Ἡ λέξις αὕτη εἶνε μετὰγγισις ἐκ τοῦ ρουμουνικοῦ λεξικοῦ, ἀπαντῶσα μόνον παρὰ Μιχαηλεάνω· ἐγὼ δὲν τὴν ἤκουσα.

ακάρε, ἰδε κάρε.

ακάρεβα, ἰδε καρεβά.

ακαρεοάρα ἰδε καρεοάρα.

ανάσα, ἐπιρ. τοπ. (akásǎ) = οἶκοι καὶ οἶκαδε, ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰς τὴν οἰκίαν, (ἐπὶ κινήσεως καὶ στάσεως). Ἐκ τοῦ λατ. ad-casa.

ανάτσου, ακάτσάι -τσάτᾶ -τσάρε ρ. (akátsu, -akâtsái, -tsatä -tsare) = συλλαμβάνω, ἄπτω, ἄπτομαι, ἀνάπτω, πιάνω. Ἐκ τοῦ λατ. * ad captio-are = συλλαμβάνω ἰταλ. cacciare, προβ. cassar, ἰσπ. cazar, γαλ. chasser, ρουμ. acats, ὅπερ παρ' αὐτοῖς σημαίνει μόνον, ἀναρτῶ, κρεμάννυμι ἴδε Pusc.

ανάτσάρε, ἀπαρ θηλ. μέ σημ. οὐσ, -τσᾶρ' πληθ. (akâtsäre, -tsär'i) = σύλληψις, κατάλληψις, ἔναυσις τῆς πυρᾶς, κοιν. πιάσιμον ρουμ. prindere, λατ.

ανάτσάτου, παθ. μετ. τοῦ ακάτσου, -τᾶ, -τς, -τε (akâtsátu -tă, -ts, -te) = συνειλημμένος, γι, ον, κοινῶς πιασμένος, παραλελυμένος ρουμ. prins, λατ. paralizat, ἔλλην.

ανάτσάτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τούρ' πληθ. (akâtsâtúra -turi) = λαβή, κοιν. πιάσιμον, μεταφ. πρόφασις, ἀφορμή ρουμ. apukatură, pretext, λατ.

ακικᾶσέσκου, ακικᾶσίι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. akikâsésku, -si'i, -sită, -sire) = ἐννοῶ, καταλαμβάνω, τεκμαίρομαι, μαντεύω, κοινῶς ἀπεικάζω. Ἐκ τοῦ ἔλλην. ἀπείκασα, ἀορ. τοῦ ἀπεικάζω, ὅπερ ἐν τῇ νοτίῳ Μακεδονίᾳ λέγεται ἐν τῇ σημ. τοῦ μαντεύω, τεκμαίρομαι, ἐννοῶ. Περὶ τροπῆς τοῦ π εἰς κ προβλ. κέπτου = στῆθος ἐκ τοῦ pectus, κῆτρά = λίθος, ἐκ τοῦ petra κῆλε = δέρμα, ἐκ τοῦ pelis, κτλ. Οἱ ρουμ. μεταχειρίζονται τὸ intseleg, λατ. intelligo = ἐννοῶ ἴδε καὶ αντουκέσκου.

ακικᾶσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σίρ' πληθ. (akikâsi're, -sir'i) = νόησις, κατάλληψις. ρουμ. intselegere, λατ.

ακλό καὶ **ακλότσε**, καὶ ακολό ἐπιρ. τοπ. στάσεως καὶ κινήσεως (akló, aklóitse, akoló) = ἐκεῖ καὶ ἐκεῖσε. Ἐκ τοῦ λατ. eccu-illoc-ce = ἰσοῦ ἐκεῖ ὅγ. ἰταλ. cola, ἰσπ. acullo, πορτ. acola, ρουμ. acolo, καὶ colo.

ακόλλα, οὐσ. θηλ., ακόλλι' πληθ. (akóllă, akólli'i) = χάρτης πρὸς γραφὴν, κοιν. κόλλα ἴδε καὶ κῶλλά ρουμ. koală, ἔλ.

ακθάλλα καὶ κθάλλα, οὐσ. θηλ. μόνον ἐν τῷ ἐνικ. ἄρ. (akq-állǎ καὶ kqállǎ; = κέλλα διὰ τὰ ὑποκείμενα ρουμ. scrobe-alǎ, τλ.ε.).

ακθάπιρ^{ου}, ακουπιρί^ι, -ριτᾶ, -ριρε (akqápir^u, -riⁱ, -ritǎ, ríre) = καλύπτω, κοινῶς σκεπάζω. Λέγεται καὶ ακόπιρ^{ου} καὶ κθάπιρ^{ου} (ako'pir^u, kqápirⁿ). Ἐκ τοῦ λατ. cooperio-ire, ἰταλ. coprire, ἰσπ. cobrir, γαλ. couvrir, πρσ. cobrir, ρουμ. coperi καὶ acoper.

ακουλουθίε, οὐσ. θηλ., -θί^ι πλθ. (akuluθie, -θίⁱ) = ἀκουλουθία (ἐκκλησ.).

ακουμπουσέσκου, -σί^ι, -σιτᾶ, -σίρε ρ. (akumbusésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = ἐπερείδω, στηρίζω, κοιν. ἀκουμβῶ. Ἐκ τοῦ ἄρ. ἀκούμπισα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. accumbo, bui, bitum, ere (ad-cubo) ρουμ. a propti', σλαβ. Καὶ ακουμπισέσκου.

ακουμπουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ακουμπουσέσκου, -σίρ^ι πλθ. (akumpusi're, -sirⁱ) = ἐπέρεισις, στηριγμός, ἐπακούμθησις, ρουμ. proptire, σλαβ.

ακουμπουσίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ακουμπουσέσκου, (akumbusit^u -tǎ, -ts, -te) = ἐπιστηριγμένος, η, ον, ἐπακουμβημένος, ρουμ. proptit, σλαβ.

ακούμπάρ^{ου}, -πάρ^ι, -ατᾶ, -άρε ρ. akúmpâr^u, -raⁱ, -atǎ, -are) = ὠνοῦμαι, ἀγοράζω. Ἐκ τοῦ λατ. ad-comparo, ἰταλ. compro, ἰσπ. πορτ. comprar, ρουμ. cumpâr. Λέγεται καὶ κούμπάρ καὶ (α)κούμπ^ιπρου καὶ (α)κούμπ^ιπουρ^{ου}. Ἡ μετάβασις τοῦ comparo = παραβάλλω εἰς ἀγοράζω εἶνε ἀρχαιοτάτη ἰδ. Dens. Hist. de la langue Roumaine. Περὶ τροπῆς τοῦ ο εἰς ου π. ρ. ε. μπόύν^{ου} = καλὸς ἐκ τοῦ bonus, tút^u = ὅλος ἐκ τοῦ totus, αμούρε ἐκ τοῦ morum, μπουρξάτε = ἀμανίτης, μανιτᾶρι ἐκ τοῦ boletus, μούν^ιτε ἐκ τοῦ mons-montis κτλ.

ακουμπάρρε, ἄπθ. οὐσ., -ρᾶρ^ι πλθ. (akumpârâre, -rârⁱ) = ὠνή, τὸ ἀγοράζειν, κοιν. ἀγόρασμα, ἀγορά, ρουμ. comparare.

ακουμ|πάράτ^{ου}, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ακούμ|πάρ^{ου}
(akumpârát^u, -tǎ, -ts, -te) = έωνημένος, η, ον: ήγορασμένος·
ρουμ. cumpărat.

ακούμ|τιν^{ου}, ακουμ|τινάϊ, -νάτǎ, -ναρε ρ. (akúmtin^u,
-nai, -natǎ, -nare) = προσπελάζω, πλησιάζω. Έκ τοῦ λατ.
ad - contineo. Δαλ. ο δὲ Μιχαηλεάνου γράφει acumtinesku·
έγώ δὲ οὐδέτερον τούτων ήκουσα, αλλά μόνον τὸ «άπρόχου»
ἔπερ ἴδε· ρουμ. me apropiu, λατ. Οὔτε κατὰ σημασίαν συμφω-
νοῦσιν οἱ Κύριοι.

ακουμ|τινάρε, άπθ. οὐσ. τοῦ άν. ρ., -νάρι πληθ. (akumtináre,
-nǎri) = προσπέλασις, προσέγγισις· ρουμ. apropiare, λατ.

ακουμ|τινάτ^{ου}, -νάτǎ, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (akumtinát^u,
-nátǎ) προσεχής, ὁ έγγύς, ὁ πλησίον, ρουμ. apropiat, λατ. ὁ
Μιχαήλ γράφει acumtinitu με διάφορον σημασίαν, ἔπερ ήμαρ-
τημένον.

ακουπιράμίν'του, οὐσ. οὐδ. -μίν|τι πληθ. (akupirâmi'ntu,
-nti) = κάλυμμα, σκέπασμα. Έκ τοῦ λατ. cooperimentum.
Μογλ. cupirimint, ρουμ. seqartsǎ, λατ. Ἴδε καὶ πάπλουμά.

ακουπιρίρε, άπθ. οὐσ. τοῦ ακράπιρ^{ου}, -ρίρι' πληθ. (akupi-
ri're, -rir'i) = κάλυψις, στέγασμα· ρουμ. acoperire, λατ.

ακουπιρίτ^{ου}, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ακράπιρ^{ου}, με
σημ. επίθ. (akupirit^u, tǎ, -ts, -te) = κεκαλυμμένος, η, ον,
έστεγασμένος, μεταφ. ὑποκριτής· ρουμ. acoperit, λατ.

ακρέσκου, -ακρίϊ, -ακρίτǎ, -ίρε ρ. (akrésku, -akri'i, -itǎ,
-ire) = έξύνω, κοιν, ξυνίζω. Τὸ ρήμ. εἶνε μετάξ. καὶ άμετ. οἶον:
«ακρέσκου σούπα = ξυνίζω τήν σούπαν» καὶ «γίνλου ακρί = τὸ
κρασί έξύνισε». Έκ τοῦ έπιθέτου άκρου = δριμύς, ξυνός, ἔπερ
ἴδε. Λέγεται καὶ άκρέτζου (akrédzu), λατ. inacresco, ιταλ.
inagrire, ρουμ. înacresc.

ακρίδα, οὐσ, θηλ., ακρίτζ πληθ. (akri'dǎ, akri'dz) =
άκρις, κοιν. άκρίδα, ρουμ. acridǎ· λεγ. καὶ κάρκαλέτσιου καὶ
λακούστǎ, ἔπερ ἴδε.

ακρίμε, οὐσ. θηλ., ἀκρίνι· πληθ. (akrí'me -i'ni, = ὀριμότης, κοιν. ξινάδα· και συγκεκρ. ξινάδι· ἐκ τοῦ «ἀκρου» ἔπερ ἴδε· ρουμ. acrimie, λατ.

ακρίρε, ἀπθ. οὐσ., -ίρι· πληθ. (akríre -íri) = ξίνισμα (ζύμωσις) ρουμ. acrire· ἴδε ακρέσκου.

ακρισόρου, ἐπιθ. (akrišóru) = ὑπόξινος. Ἐκ τοῦ «ἀκρου», ἔπερ ἴδε· ρουμ. acrišor, acriu, λατ.

ακριτού, -tǎ, -ts, -te παθ. μετ. τοῦ ἀκρέσκου μὲ σημ. ἐπιθέτου (akritú -tǎ, -ts, te) = ὀριμύς, ξινισμένος, ρουμ. acrit.

ακριτούρα οὐσ. θηλ., -τούρι· πληθ. (akritúra -túri = ὀριμότης, κοιν. ξινάδα· ρουμ. acriturǎ, λατ.

αλ και άλου, (al και álu) ἄρθρον ἄρσ. γεν. πρὸς ἔκφρασιν τῆς σχέσεως τῆς γεν. και ὁστ. πτώσεως, αλι (ali) θηλ. οἶον : αλ ντόμνου = τοῦ κυρίου και τῶ κυρίῳ· ἀλι Μαρίι = τῆς Μαρίας και τῆ Μαρία. Ἐπὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων τίθεται και αλούι (alúii· ἀντι· αλ· οἶον : αλούι Γεώργι = τοῦ Γεωργίου. Ἐκ τῆς προθ. ad και τοῦ ἄρθ. λου (lu) (ille)· ἰταλ. al, alla, ἰσπ. και προθ. al ala, ρουμ. lui.

αλάγκου, αλάγκάι, -ατǎ, -αρε ρ. (alágu, alágái, -atǎ, -are) = τρέγω, περιτρέγω, περιφέρωμαι, περιοδεύω. Ἐκ τοῦ λατ. † ad-largo-are. Τὸ † largo ἐκ τοῦ largus μὲ τὴν σημ. «μακρᾶν»· προθ. τὸ βλαχ. largu = μακρᾶν, ἐπιρ. ἄλβ. liǎrk ἐπιθ. liargon· ἄλβ. = ἀπομακρύνω, ἰταλ. allargare in mare, σαρδ. allargare, ρουμ. alérg, μογλ. alerg. Τὸ ρ (r) ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ αλάργκου, ὡς ἐν τῶ τῆς Ἰστριακῆς διαλέκτου meg ἀντι· merg = νέργκου (nérgu) = πορεύομαι.

αλάγκάρε, ἀπθ. οὐσ, τοῦ ρ. αλάγκου, -γκάρι· πληθ. (alâ-gáre, -gǎri) = πορεία, περιφέρεισθαι τῆδε κάκεισε· και αλάγκά, ἰδίως δὲ μετὰ προθ. οἶον : «γίνου, και, ντ' αλάγκά» = ἐν σπουδῇ (ku d'alagǎ) και ντιν αλάγκά (dc-in-alagǎ)· «Κόλινντε, μέλινντε ντάτς ἔξ ντιν αλάγκά» = ἀποχωρήσατε ταχέως, πάρτε ὀρόμο»· ρουμ. alergare in grabǎ, σλαβ.

αλᾶγκάτου, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. μετ. τοῦ ἀλάγκου (alâgát^u, -tâ, -ts, te) = πολὺπλαγκτος, ρουμ. alergat, λατ.

αλᾶγκᾶτόρου -τόρου, οὐσ. ἄρσ. (alâgâtór^u, -rⁱ) = ἑδοιπόρος, κοιν. ταξειδιώτης. Ἐκ τοῦ ἀλάγκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. câlător λατ.

αλάθου, οὐσ. οὐδ., ἀλάθουρⁱ, πληθ. (alâth^u, -urⁱ) = ἀμάρτημα κοιν. λάθος. Τὸ α προθ. Καὶ ἀλάθους· ρουμ. greșală, σλαβ.

αλᾶθιψέσκου, -θιψίⁱ, -ψιτά, -ψιρε, ῥημ. (alâthipsésku, -thipsiⁱ, -psitâ, -psire) = ἀμαρτάνω, σφάλλομαι, κοιν. λαθεύω, ἄορ. λάθιψα (ἐλάθευσα), ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα μετὰ προθεμ. α, ρουμ. greșesc, σλαβ.

αλᾶθιψίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ. -ψιρⁱ, πληθ. (alâthipsire, -psirⁱ) = ἀμαρτάνειν, σφάλλεσθαι, κοιν. λάθιμα· ρουμ. greșire, σλαβ.

αλᾶθιψίτου, -τα, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (alâthipsít^u, -ta, -ts, -te) = ἐσφραλμένος, κοινῶς λαθευμένος· ρουμ. greșit, σλαβ.

αλάϊ, ἐπιφών. κλητ. = ᾧ (alâi) οἶον : αλάϊ τζμόνε! = ᾧ νεανία! λέξά θηλ (lǝa)· οἶον : σόρο λέξά = ᾧ ἀδελφή. Λέγεται καὶ ἄνευ προθ. α «λάϊ» ὅπερ ἴδε.

αλάντου, ἄντων. ἐπιμ. αλάν|τά θηλ. (alântu -tâ) = ὁ ἕτερος, ὁ ἄλλος, ἴδε καὶ «άλτου»· ρουμ. ălălălăt καὶ ălălânt, λατ.

αλᾶξᾶμίντου, οὐσ. ἄρσ. μίν|τι πληθ. (alâksâmi^{nt} ^u. -mínti) = πλήρης ἐνδυμασία, κοιν. ἀλλαξιά· ρουμ. costum, γαλ.

αλᾶξέσκου, αλᾶξίⁱ, -ξίτά, -ξίρε, ρ. (alâksésku, -ksiⁱ, -ksitâ ksire) = ἀλλάσσω, ἀνταλλάσσω, μεταβάλλω, κοιν. ἀλλάζω, ἄορ. ἄλλαξα, ἐξ οὗ τὸ αλᾶξέσκου· ρουμ. schimb, λατ.

αλᾶξίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ξίρⁱ, πληθ. (alâksi^{re} -ksi^rⁱ) = ἀλλαγὴ, ἀνταλλαγὴ, μεταβολὴ ρουμ. schimb, λατ.

αλᾶξίτου, -τά, -τς, τε, παθ. μετ. τοῦ ἀλᾶξέσκου μὲ σημ. ἐπιθ. (alâksi^t ^u, -tâ, -ts, -te) = ἠλλαγμένος, μεταβεβλημένος, ρουμ. schimbât, λατ.

αλᾶπτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. alāptētz^u, -tǎrⁱ πληθ. (alāptāre -tǎrⁱ) = τιθεῖα, κοιν. βύζαξις, ρουμ. alǎptare, λατ.

αλᾶπτάτ^{ου}, -tǎ, -ts, -te, παθ. μετ. τοῦ αλᾶπτέτ^{ζ^{ου} (alāptāt^u, -ta -ts -te) = τιθευόμενος, η, ον, βυζάνων = τρεφόμενος διὰ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος, ρουμ. alāptat, λατ.}

αλᾶπτέτ^{ζ^{ου}}, αλᾶπτά^ι, -atǎ, -are ρ. (alāptédz^u, -alāptáⁱ, -atǎ, -are) = θηλάζω τὸ βρέφος, δίδω γάλα. Ἐκ τοῦ λατ. allactare, ιτ. allattare, γαλ. allaiter, ρουμ. alǎptez· ἴδε «λάπτε».

αλάργκου, καὶ λάργκου καὶ αλάργα, ἕπερ εἶναι νεολογισμὸς (alárgu καὶ lárgu καὶ alárga = ἐπίρ. τόπ. μακράν, κοιν. αλάργα· ἐκ τοῦ ad-largus, ιτ. largo, ρουμ. departe, λατ.

αλάσ^{ου}, αλᾶσά^ι, -atǎ, -are ρ. (alás^u, -alásáⁱ, -atǎ-are) = εἶω, παραιτῶ, καταλείπω, κοιν. ἀφίγνω. Ἐκ τοῦ λατ. laxo -avitatum-are, ιτ. σαρδ. lassare, προβ. laisser, γαλ. laisser, ἄλδ. lješon, ρουμ. las.

αλᾶσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., αλᾶσᾶρ^ι πληθ. (alásáre, -sǎrⁱ) = ἄφρεσις, ἐγκατάλειψις, παραίτησις, ρουμ. lǎsare.

αλᾶσάτ^{ου}, -tǎ, -ts, -te (alását^u, -tǎ, -ts, -te) παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ με σημ. ἐπιθ. = ἀφρειμένος, ἐγκαταλελειμμένος, παρητημένος, ρουμ. lǎsat.

αλᾶτζᾶ, οὐσ. ἄρσ. αλᾶτζᾶτζᾶ πληθ. (alādzǎ - alādzeǎdz καὶ alādzǎdz) = ὕψωμα, σονήθως ἐκ μετάξης πρὸς κατασκευὴν ἐνδύματος (ἀντερίων, φουστάνιων κτλ.) κοινῶς ἀλατζᾶς, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. aladzjǎ· ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ.

αλάτουρξα, ἐπίρ. τόπ. (aláturxa) = ἐγγύς, πλησίον κοιν. πλάγι-πλάγι. Καὶ ντ^ο αλάτουρξα = παραπλεύρως· (d' aláturxa). Ἐκ τοῦ λατ. ad+latus-eris = latera = πλευρά, πλάγιον, ρουμ. alǎture, λατ.

αλάτράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αλάτρου, αλᾶτρᾶρ^ι πληθ. (alātrāre-trārⁱ) = ὄλακτῆ, κοιν. γαύγισμα lǎtrare, λατ.

αλάτρου, αλᾶτρά^ι, -atǎ, -are ρ. (alátrou, -aⁱ, -atǎ, -are)

=ύλακτῶ, κοιν. γαυγίζω. Ἐκ τοῦ λατ. latro, avi, atum, are μετὰ προθ. α· ιταλ. latrare, ἀργ. σπ. καὶ πορτ. ladrare, ρουμ. latru.

αλάτσου, ἴδὲ λάτσου.

αλᾶτσέσκου, -τσιῖ, -τσιτᾶ, -τσιρε, ρ. (alâtsésku, -tsi i, -tsitã, -tsire) = θολῶ κοιν. θολώνω ρουμ. turbur, λατ. 2) ρυπαίνω, κηλιδῶ, κοιν. μουργαρεύω ρουμ. murdăresc, τουρκ.

αλᾶτσίμε, οὐσ. θηλ. -τσίνι πληθ (alâtsime-ni) = ἰλύς, κοιν. λάσπη, ἀκαθαρσία ρουμ. mocirlă σλκξ.

αλᾶτσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -τσιρί πληθ. (alâtsire -tsiri) = θύλωσις, ρύπανσις, κοιν. μουργάρευμα, ρουμ. turburare, λατ. murdarie, τουρκ.

αλᾶτσιίτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (alâtsitu, -tã, -ts, -te) = τεθολωμένος, κηλιδωμένος, κοιν. μουργαρευμένος, ρουμ. turburat, λατ. murdărit τουρκ.

αλᾶυντᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αλᾶυντου, -ντᾶρι πληθ. (alâvdare -dãri) = ἔπαινος, ἐγκώμιον, ρουμ. lăvdare, λατ.

αλᾶυντάτου, -τᾶ, τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ αλᾶύντου με σημ. ἐπιθ. (alâudātu, -tã, -ts, -te) = ἔνδοξος, ἐπηνημένος, ρουμ. laudat, λατ.

αλᾶυντᾶτόρου, οὐσ. ἀρσ. -τόρι πληθ. (alâvdătoru -tóri) = ἐπαινέτης ἐγκωμιαστής. Ἐκ τοῦ λατ. laudator-oris, ρουμ. alâvdator, λατ.

αλᾶυντᾶτσιούνε, οὐσ. θελ., -τσιούνι πληθ. (alâvdâtsiune -uni) = ἔπαινος, ἐγκώμιον, ἐκ τοῦ λατ. laudationem, ρουμ. laudă, λατ.

αλᾶυντου, αλᾶυντάι, -ατᾶ, -αρε. ρ. (alâvdu, -dãi, -atã, -are) = ἐπαινῶ, δοξάζω, ἐγκωμιάζω. Ἐκ τοῦ λατ. laudo, -avi, -atum, -are, μετὰ προθ. α· ιτ. lodare, γαλ. louer, ισπ. loar, πορτ. louvar, προβ. lauzar, ἄλξ. lievdon ρουμ. laud.

αλγκέσκου, αλγκίι, -γκίτᾶ, -γκίρε ρ. (algésku, -gii, -gitã -gire) μετκξ. καὶ ἀμετ. = λευκαίνω καὶ λευκαίνομαι. Ἐκ τοῦ

λατ. albescō - albescere, ρουμ. albesc.

αλγκίνῃ, οὐσ. θηλ., αλγκίνῃ· πλήθ. (algi'nǎ -nī) = μέλισσα, συμῆνος μελισσῶν· ἐκ τοῦ λατ. *alvina (alvearium καὶ alveare = κυψέλη) (alvus = κυψέλη· ρουμ. albinǎ· ἴδε καὶ στρόπῳ.

αλγκινάρου, -νάρι· πλήθ. οὐσ. ἄρσ. alginár^u, -nár^ī) = μελισσοουργός· ἐκ τοῦ αλγκίνῃ ὅπερ ἴδε· ρουμ. albinar, λατ.

αλγκίρε, ἄπθ. οὐσ., τοῦ αλγκέσκου· αλγκίρι· πλήθ. (algi're, -rī) = λεύκανσις, κοιν. ἄσπρισμα· ρουμ. albire, λατ.

αλγκίτου, -τά, -τις, τε παθ. μετ. τοῦ αλγκέσκου (algi't^u, -tǎ, -ts, -te = λευκασμένος, λευκός, ρουμ. albicios λατ.

άλε, ἐπιρων. σρετλ. καὶ κλητ. ἴδε λέ καὶ λέλε καὶ ἀλάι (ale).

αλεάπιντου, καὶ αλιάπιντου, αλιπιντάι, -ατά, -αρε ρ. (ale-ápid^u, alipintáⁱ, -atǎ, -are) μέσον· μι αλ. = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω, σπεύδω· ἐκ τοῦ λατ. *ad-labido-are· ρουμ. a se precipitǎ, λατ.

αλεάτζιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ αλέγκου, αλιτζέρι· πλήθ. (ale-ádzure, alidzér^ī) = ἐκλογί· ρουμ. alegere. Καὶ αλιτζεάρε.

αλέγκου, αλέψου, αλεάπτᾶ, αλεάτζιρε καὶ αλιτζεάρε ρ. (alég^u, alépsu, aleáptǎ, aleádzure, καὶ alidzeáre) = ἐκλέγω, κοιν. διαλέγω· ἐκ τοῦ λατ. elligo, egi-ectum-ere, ἰτ. eleggere, ἄργ. alleggere, ἰσπ. elegir, πορτ. eleger, γαλ. élire, ρουμ. aleg.

αλέπτου, θηλ. αλεάπτᾶ, αλέπτσα, αλεάπτε, παθ. μετ. τοῦ ρ. αλέγκῳ μέσημ. ἐπιθ. (aléptu, aleáptǎ, aléptsǎ, aleápte) = ἐκλεκτός, ρουμ. ales, λατ.

αληθινόσου, αληθινόςᾶ ἐπιθ. (alithinós^u, -nqása) ἀληθής, ἀληθινός· ρουμ. veritabil, λατ.

αλήθχια καὶ αλήθχια καὶ καλήθχια (παρὰ Δημόνιω) (ali'thĩa καὶ ali'hĩa καὶ kalithĩa) = ἀλήθει· καὶ ὡς ἐπιρ. = ἀληθῶς· ρουμ. adevǎr, λατ.

άλικου = τὸ ἀλευργόν, πορφυροῦν χροῶμα, κοιν. ἄλικος (álik^u)

ρουμ. stacoji' u, σλαβ.

αλικέσκου, αλικί', -κίτᾶ, -κίρε ρ. (alikešku, aliki'i, -kită, -kire) κολλῶ τι πρὸς τι, προσκολλῶ τί τινι, προσάπτω κοιν. ἀκορνῶ· ἐκ τοῦ σλαβ. Ijepiti = κολλῶ, μετὰ προσθ. α· ρουμ. lipesc. Τὸ ἐν σελ. 150 «Die Aromunem» τοῦ Weigand τομ. II «va n' me alikesku» εἶνε ἐστραλμῆνον ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «aliksésku» = θὰ ἀλλάξω, θὰ ἐνδύθῶ νέα ἐνδύματα.

αλικίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., κίρι πληθ. (alikiire, aliki'ir'i) = προσκόλλησις· ρουμ. lipitura, σλαβ.

αλικίτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. τοῦ ἀν. ρ. (alikit^u, -tă, -ts, -te) = προσκεκολλημένος, συνημμένος, ἀκολυμένος, κάτισχνος, ἐξηνητλημένος. Λέγεται καὶ ἐπὶ κατάρτας· οἶον: αλικιτᾶ! ἐννοητέον «σᾶ χί'» = νὰ κολλήσης εἰς τὴν κλίνην σου, νὰ μὴ ἀφῆσης ποτὲ τὸ κρεβάτι σου, ρουμ. lipit, σλαβ.

αλιμούρᾶ, οὐσ. θηλ. μούρ' πληθ. (alimúră-mur'i) = λεηλασία, διαρπαγή. Ἐκ τοῦ τουρκ. Ῥουμ. prădătsiune, λατ.

άλίνου, -νάι, -ατᾶ, -αρε, ρ. (alin^u, -năi, -ată, -are) = ἀναβιάζω, προάγω, ὑψώνω· μέσον: «μὲ αλίνου» = ἀναβιάζω, ἀνέργομαι. Ἐκ τοῦ λατ. ad levo = αἶρω τι πρὸς τὰ ἄνω, ἰταλ. levare, γαλ. lever, ρουμ. ure λατ. καὶ súiu λατ. Τὸ ἐκ τοῦ lenis παραγόμενον ρουμ. alin, alinăi, at, à ἔχει ὅλως διάφορον σημασίαν «καταπραΰνω»· ἴδε καὶ «ἀνίνου».

αλινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -νᾶρ' πληθ. (alina're, -năr'i) = ἀνάβασις, προαγωγή, ὑψωσις, ρουμ. suire λατ.

αλινάτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (alinăt^u, -tă, -ts, -te) = ὑψωμένος, προηγμένος, ἀναβιασμένος, ρουμ. suitor, λατ.

άλιου, οὐσ. οὐδ., αλε πληθ. (ăliu, âlei) = σκόροδον. Ἐκ τοῦ λατ. allium, ἰτ. aglio, ἰσπ. ajo, πορτ. alho γαλ. ail, ἄλβ. aj· ρουμ. âiu.

αλιντσέσκου, αλιντσι', -ντσιτᾶ, -ντσιρε ρ. (alintsésku, tsi'i, -tsită, -tsire) = κατὰ μὲν τὸν Δαλ. λαμβάνω, κατὰ δὲ τὸν

Μεγ. ἀνχβιβάζω. Μέτρον «μι αλιντσέσκου = ἄπτουμαι, κοιν. πιά-
νομαι· οἶον: μι αλιντσέσκου ν κόρ^{ου}, = πιάνομαι εἰς τὸν χορὸν·
ἀντὶ τούτου ἐν Ὀλύμπῳ λέγεται μόνον «μι ακάτσ^{ου} ν κόρ^{ου}».
Ἡ κατὰ γωγῆ ἄγνωστος ἐμοί.

αλιούμτρεα, ἐπιρ. προπ. = ἄλλως, κατ' ἄλλον τρόπον, εἰ δὲ μὴ
(aliu' mtreai. Ἐκ τοῦ λατ. alia-mente· ἰταλ. altrimenti
γαλ. autrement (altera-mente), ρουμ. áimintre καὶ alt-
mintre, λατ.

αλιούρεα, ἐπιρ. τοπ. (aliúrea) = ἀλλαγῶ. Ἐκ τοῦ λατ.
aliubire· π.ρ.β. ἀργ. ισπ. alubre, πορτ. alhur, γαλ. ail-
leurs, μουλ. liúrea, ρουμ. aiúre, λατ.

αλιπιντάρε ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αλεξάπιντ^{ου}, -ντᾶρ' πλ.τθ. (ali-
pídare, dǎr'i) = ἔροδος, ἐπίθεσις· ρουμ. precipitare, λατ.

αλισβερίσε, οὐσ. θηλ., -ρισ' πλ.τθ. (alisverise, -risi) =
ἐμπορικὴ πρᾶξις, κατανάλωσις κοιν. ἀλισβερίσι, ἕπερ ἐκ τοῦ
τουρκ. ales-veris = ἐμπόριον, ἕπερ ἐκ τοῦ almak = λαμβά-
νειν καὶ vermék = δίδειν, ἐπομένως λιψοδοσία· ἕρσιον εἶνε τὸ
νταραδέρα, ἐκ τοῦ dare = δίδειν καὶ aveáre-avere-habere
= ἔχειν, λαμβάνειν.

αλισίβᾶ, καὶ αλισίβᾶ, οὐσ. θηλ., σίβ' πλ.τθ. (alisi' vǎ -siv'i)
= ἡ στακτὴ κονία, τὸ ρύμμα, κοιν. ἀλισίβᾶ, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ.
lixivia. ἰταλ. lisciva, γαλ. lessive, πορτ. lixia, ἀλβ. al-
sive, ρουμ. lešie, λατ.

αλιτζᾶρε, ἴδε αλεξάτζᾶρε.

άλκᾶ, οὐσ. θηλ. (álkǎ) = τὸ παχὺ τοῦ γάλακτος, ρουμ.
smântână, σλαβ.

άλκου, καὶ **άλικου** ἐπιθ., άλκᾶ, θηλ. (álku, -kǎ) = πορφυ-
ροῦν, ἀνοικτὸν κόκκινον, τὸ ἀλουργὸν-άλικον χροῶμα, τὸ ἐκ τοῦ
πρινοκοκκίου τῆς Ἀμερικῆς, ἢ ἐκ τοῦ κόκκου τοῦ θάμνου ὕσγης,
ρουμ. stacojiu σὶ γ^ε.

αλμπάνου, καὶ **ναλμπάνου**, οὐσ. ἀρσ., -μπάν', πλ.τθ. (albán^u,
-n'i) = ὁ πεταλωτῆς κοιν. ἄλμπάνης καὶ ναλμπάντης, ἀλβ. al-

ban^u, ἐκ τοῦ τουρκ. nalban, ρουμ. nălban, ἑλλην.

αλμπεάτσᾶ οὐσ. θηλ., -μπέτσ^ι, πληθ. (albea'tsă, -tsⁱ)=λευκότης, ψιμύθιον, πρῶ. νεοελ. ἄσπράδι· 2) τὸ λευκὸν τοῦ ὄρου κοιν. ἄσπράδι. Ἐκ τοῦ λατ. :: albitia (albus), πρῶ. albetsa, ρουμ. albeală, λατ. suliman, τουρκ. albuş, λατ.

άλμπου, ἄ ἐπίθ., πληθ. άλγκι, άλμπε (álbu, álbă, áłgi, álbe,=λευκός, κοιν. ἄσπρος· 2) εὐτυχίης· «άλμπᾶ σᾶ χί^ι»=νὰ εὐτυχίσης. Ἐκ τοῦ λατ. albus, a, um, πορτ. alvo, ισπαν. albo, ρουμ. alb.

αλζάτ^{ου}, οὐσ. οὐδ. ἀλζάτουρ^ι πληθ. (alçat^u, alçaturⁱ)=ζύμη, προζύμιον. Ἐκ τοῦ λατ. :: allevatum (allevo=ὑψώνω) γαλ. levain, ἐκ τοῦ levamen (lever), ιτ. lievito, ρουμ. aluat.

αλοίμουν^{ου}, ἐπίρ. σχετλ. Ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀλλοίμονον (alimoun^u), ρουμ. vai, λατ. vae, ἑλλην. ουαί.

αλοιφίε, οὐσ. θηλ., -φί^ι, πληθ. (alifi'e, -fi'i)=ἀλοιφή, ρουμ. alifie, καὶ unsoare, λατ.

αλόρ^{ου}, καὶ λέρ^{ου} (alór^u καὶ lór^u) ἀντων. προσ. γ'. προσ. γεν. καὶ δοτ. πτ. μὲ σημ. κτητ. ἀντ. οἶον: «κάσα λέρ^{ου}»=ἡ οἰκία των. Ἐκ τοῦ ad-illorum, ιταλ. loro, γαλ. leur, πρῶ. lor, ρουμ. lor.

αλουμᾶ, οὐσ. ἄρσ., αλουμάτζ πληθ. (alumă -alumádz)=ἀστράγαλος, ρουμ. ichiu, arşic, τουρκ.

αλουμάκιε, οὐσ. θηλ. μᾶκ^ι πληθ. (alumákje, măki)=κλών, κλωνάρι, ρουμ. râmă λατ.

αλούμπτᾶ, οὐσ. θηλ. -μτσι πληθ. (alu'mtă, -mtsi)=πάλη ἀγών, μάχη, πόλεμος. Ἐκ τοῦ λατ. lucta, ιτ. lotta, πορτ. luta, γαλ. lutte, ἄλβ. ljuftte, ἐξ οὗ καὶ λχούφτᾶ, βλαχ. ρουμ. luptă, λατ.

αλουμτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αλούμτου, τᾶρ^ι πληθ. (alumtăre, -tărⁱ)=πάλη ἀγών.

αλουμτάτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ αλούμτου, -τᾶ, -τς, -τε (alumtăt^u, -tă, -ts, -te)=ἀγωνιστής, μαχητής, ρουμ. luptător, λατ.

αλούμπτου, καὶ αλοῦπτου, -μτάι, -τάτᾶ, -τάρε ρ. (alúmtu καὶ alu'ptu, -tái, -tátă, -tare), μέσον: με αλοῦμπτου=ἀγωνίζομαι, μάχομαι. Ἐκ τοῦ λατ. lucto -are, ιτ. lottare, γαλ lutter, πορτ. lutar, ἄλξ. ljuftonⁱ, ρουμ. lupt.

αλούνου, οὐσ. ἄρσ. αλούν' πληθ. (alún^u, -únⁱ)=λεπτοκαρυά ρουμ. alun· Ἴδε αλούνᾶ.

αλούνᾶ, οὐσ. θηλ., αλούν' πληθ. (alúnă, -únⁱ)=λεπτοκάρυον κοιν. λεπτόκαρον. Ἐκ τοῦ λατ. avellana καὶ abellana, ὡπερ ἐκ τοῦ Abella=πόλεως τῆς Καμπανίας. Ἴτ. ισπ. avellana γαλ. ἄργ. avelain, πορτ. avella· ρουμ. alună, λατ.

αλουνάροου, οὐσ. ἄρσ., νᾶρ' πληθ. (alunár^u, nărⁱ)=ὁ μὴν Ἰούλιος, κοιν. ἄλωνάρις, ρουμ. julie, λατ.

αλούνικου, -νικάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (alu'nik^u, -káí, -ată, -are)=ἐλισθάνω κοιν. γλιστρῶ, Ἴδε καὶ αρούνικ^{ου} καὶ αρούντικ^{ου}. Ἐκ τοῦ λατ. ad-lubrik καὶ -are, ιτ. lubricare, ισπ. πορτ. lubricar, μογλ. luréc, ρουμ. lu'nec, λατ.

αλουνικάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. αλούνικ^{ου}, -κᾶρ πληθ. (alunikare, -kărⁱ)=ἐλίσθησις, κοιν. γλίστρημα, ρουμ. lune-care, λατ.

αλουνικάτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ αλούνικ^{ου} (alunikát^u, -tă, -ts, -te)=ὁ ἐλίσθήσας, κοιν. γλίστρήσας, ρουμ. lunecat, λατ.

αλουτζᾶσκου, αλουτζίι, -ιτᾶ -ιρε ρ. (aludzăsku, aludziⁱ, -ita, -ire)=γίγνομαι ψαθυρός, μαλακός (ἐπὶ τοῦ κρέατος ἐν τῇ ἄρχῃ τῆς σίψεως). Ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. a deveni moale, λατ.

αλουτζίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. αλουτζᾶσκου, -τζίρ' πληθ. (aludzi're, -dzirⁱ)=ἀποσύνθεσις ρουμ. molešire, λατ. Καὶ αλουτζίμε.

αλουτζίτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ρήμ. αλουτζᾶσκου (aludzi't^u, -tă, -ts, -te) ψαθυρός, μαλακός (ἐπὶ τοῦ κρέατος), ρουμ. molešit, λατ.

αλτᾶ-ζάρᾶ, καὶ ἄλτι-όρ', ἐπιρ. γρῶν. (altă-žără καὶ alti-

ορί) = ἄλλοτε, κοιν. ἄλλη ρορά καὶ ἄλλη ὥρα· ρουμ. altă-dată, λατ.

άλτᾶ-σόιε ἐπιρ. τροπ. (altă-sojie) = ἄλλως, κατ' ἄλλον τρόπον, ἄλλο-σόϊ. Ἐκ τοῦ βλαχ. altă καὶ τοῦ τουρκ. «SÖI»· ἴδε καὶ ἀλγούμτρεχ· ρουμ. altfel, altmintrelea λατ. Λέγεται καὶ ἀλτᾶ-τουρλίε (altă-turlie) ἐκ τοῦ τουρκ. tourli = εἶδος.

άλτου, θηλ. ἀλτᾶ, πληθ. ἀλτσᾶ, ἄλτε, ἐπίθ. (a'ltu, -ᾶ, -tsâ, -tei) = ἄλλος, ἕτερος, α, ον. Ἐκ τοῦ λατ. alter, ἰταλ. altro, ἰσπ. otro, πορτ. outro, γαλ. autre, ρουμ. alt. Ἴδε καὶ ἀλάντου.

ἀλυσίδᾶ οὐσ. θηλ., -σίτζ πληθ. (alisi'ḍᾶ, -sidz) = ἄλυσις κοιν. ἄλυσίḍᾶ· ρουμ. lants, σλαβ.

ἀλώνε οὐσ. θηλ., ἀλών' πληθ. (alóne-ni) = ἄλως, κοιν. ἀλώνι, ρουμ. ariã, λατ. ἴδε καὶ ἀργε.

ἀμ συνδ. (am) = μήπως, κοιν. καί, ἀμ οἶον: ἀμ νου βόχου, (am nu νόϊυ) = μήπως ὅεν θέλω; καὶ ὅεν θέλω; ἀμ ὅεν θέλω; ρουμ. oâre, λατ.

ἀμον, ἀβού'ι, ἀβού'τᾶ, ἀβεᾶρε ρ. (ám^u, avui', -ută, aveâre) = ἔχω. Ἐκ τοῦ λατ. habeo, ui, habitum, ere· ἰτ. avere, ἰσπ. haber, πορτ. haver, γαλ. avoir, ρουμ, am.

ἀμα συνδ. ἐναντ. (âma = ἄλλά. Ἐκ τοῦ τουρκ. ama· λέγεται καὶ ἀμ καὶ ἀμου καὶ μα (am. amu, ma), ρουμ. dară σλαβ.

ἀμα μῆριον χρον. (âma) = εὐθύς ὡς, κοιν. ἄμα· οἶον: ἀμα βίνε: = ἄμα ἦλθε, ρουμ. indata, λατ.

ἀμάγιε, οὐσ. θηλ., ἀμᾶγ'ι πληθ. (amáγ'ie, amăγ'î) = φαρμακεία, μαγειία, ρουμ. vrajă, σλαβ. farmec (φάρμακον) ἑλλην.

ἀμάδᾶ, οὐσ. θηλ. ἀμᾶτζ πληθ. (amáδᾶ, amădz) = μικρὰ στρογγύλη πλάξ χρησιμεύουσα εἰς παιδιάν, κοιν. ἀμάδα καὶ λιμάδᾶ, ὁ μάδος ἐν Ἡπείρῳ.

ἀμάν, (amân) = ἐπιφών., ὅι' οὗ ζητεῖται χάρις, ἔλεος, κοιν. ἀμάν, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. amân, ρουμ. aman, τουρκ.

ἀμᾶ'νου, -νά'ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (amân^u, -nái', -ată, -are) = βραδύνω, ὑστερῶ, καθυστερῶ. Ἐκ τοῦ: ad-maneo, (ad-mane

* a mǎ'ne = ἐπιχύριον ἄλδ. meno'n = βραχέονω ρουμ. întăr-
ziu, λατ. Το δὲ amâ'n παρὰ ρουμ. στρμ. ἀναξάλλω.

αμᾶνάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αμᾶ'ν^{ου}, -νᾶρ' πλτθ. = καθυστέ-
ρησις, ρουμ. întărziere, λατ.

αμᾶνάτου, παθ. μετ. τοῦ αμᾶ'ν^{ου}, -τα, -τες, τε (amânát^u,
-tǎ, -ts, -tei βραχέος, ὕστερος, ὕστερήσας, ρουμ. întăr-
ziat, λατ.

αμᾶνάτου, ἐπιρ. γρον. (amânát^u) = ὀψέ, κοιν. ἀργά. Ἐκ
τοῦ στρμ. αμᾶ'ν^{ου}, ἔπερ ἰδέ' ρουμ. târziu, λατ.

αμανέτου, καὶ αμανέτε οὐσ. οὐδ. αμανέτες πλτθ. (amanét^u
καὶ amanéte, -néts = ἐνέγγρον, κοιν. ἀμανέτι, ἔπερ ἐκ τοῦ
τουρκ. amanet, ρουμ. amanet, ἑλλτην.

αμάξε, οὐσ. θηλ. αμᾶξ' πλτθ. (amáxe-amăxi) = ἄμαξα,
κοιν. ἄμαξ' ρουμ. cărutsă, ιταλ.

αμᾶξᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ξᾶτζ' πλτθ. (amăxă -xădzi) = ἄμαξη-
λάπηρς, κοιν. ἄμαξᾶς ρουμ. cucigiu καὶ cocier, σλαβ.

αμάρου, ἐπιθ. -ρά θηλ. (amar^u, -rǎ) = πικρός, -ά, -ον. Ἐκ
τοῦ λατ. amarus, -a, um, ιτ. amaro, ισπ. πορτ. amagro,
πρωβ. amar, γαλ. amer, ρουμ. amar.

αμάρε, (καὶ ἄνευ προθ. α) οὐσ. θηλ., αμᾶρ' πλτθ. (amăre
amărⁱ) = θάλασσα. Ἐκ τοῦ λατ. mare-is' ιτ. mare, ισπ.
πορτ. mar, γαλ. mer, ρουμ. mare.

αμᾶρεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ. (amăreătsă) = πικρία. Ἐκ τοῦ
λατ. amaritia, ιτ. amarezza, πρωβ. amareza, ρουμ. amă-
reătsă. Καὶ αμᾶράμε, πλτθ. αμᾶρᾶν' (amărâme, -rănⁱ).

αμᾶρᾶσκου, αμᾶρί', -ίτσᾶ, -ίρε ρ. (amărăsku, amărⁱ,
-itǎ -ire = πικραίνω, θλίβω, λυπῶ. Ἐκ τοῦ λατ. amaresco-
escere, ιτ. amarire, ισπ. πορτ. amargar, ρουμ. amărăsc

αμᾶρίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αμᾶρᾶσκου -ρίρ' πλτθ. (amă-
rire -irⁱ) = πικραντις, ρουμ. amărire.

αμᾶρίτου, -τᾶ, -τες, -τε, παθ. μετ. τοῦ αμᾶρᾶσκου (ama-
rît^u. -tǎ, -ts, -tei) = πικραμένος, -η, -ον, πικρός, τεθλιμμένος,

ρουμ. amârît.

αμᾶρτίε, οὐσ. θηλ. -τίῃ) = ἁμαρτία, ρουμ. pacat, λατ.

αμᾶρτιόσου, -ράσῃ, ἐπιθ. (amârtiosŭ, -rásă = ἁμαρτω-
λός, ρουμ. păcâtos, λατ.

αμᾶρτιψέσκου, -ψίῃ, -ψιτᾶ, -ψίρε ρ. (amârtipsésku,
-psiî, -psită, -psire) = ἁμαρτάνω. Ἐκ τοῦ ἁορ. ἁμάρτησα καὶ
ἁμάρτηψα + εσκου, ὡς ἔκ τινος ἁμαρτεύω· ρουμ. păcătuesc, λ.

αμ καὶ ανβᾶλέσκου, αμβᾶλίῃ, -ίτᾶ, -ίρε ρ. (am καὶ anvă-
lésku, amvâliî, -ită, -ire) = καλύπτω σκεπάζω. Ἐκ τοῦ λατ.
*invelo (in-velum) + esku, ιτ. velare, ρουμ. acoper λατ.
ἴδε καὶ ακράπιρ^{ου}.

αμβᾶλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. αμβᾶλέσκου, -λίρῃ πληθ.
(amvâlîre, -lîrî) = τὸ καλύπτειν, κάλυψις, σκέπασμα· ρουμ.
acoperire, λατ.

αμ καὶ ανβᾶλίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αμβᾶλέσκου
amvâli't^u, -tă, -ts, -te) = κεκαλυμμένος, -η, -ον σκεπασμέ-
νος, ρουμ. acoperit, λατ.

αμβᾶλιτούρᾶ -τούρῃ, οὐσ. θηλ. (amvâlitúra -túrî) = κά-
λυμμα σκέπασμα, ρουμ. scoartsă, λατ.

αμ καὶ ανβᾶρλίγκα, ἐπιρ. (am καὶ anvârli'ga) = περίζ,
κοιν. ἐλόγυρα. Ἐκ τοῦ λατ. in καὶ τοῦ ἁλβ. veringa = δακτύ-
λιος· ἴδε βᾶρᾶνγκῃ^{ου}. ρουμ. jur, inprejur, λατ. (κυρίως ἐλ-
λην. γύρος).

αμβᾶρλιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἁν. -γκᾶρῃ πληθ. (anvâr-
ligáre -gârî) = περίζωσις, περιτύλιξις, περικύκλωσις· ρουμ. in-
cunjurare, λατ.

αμβᾶρλιγκάτ^{ου}, -ατᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ κατωτ. ρ.
(amvârligát^u, -tă, -ts, -te) = περιβέβλημένος, -η, -ον, κοιν.
τυλιγμένος ρουμ. înconjurat, λατ.

αμβᾶρλιγκέτζου, -γκᾶῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (amârligédzu, -gâî,
-ată, -are) = περικυκλώνω, περιζώνω, πολιορκῶ. Ἐκ τοῦ αμ-
βᾶρλίγκα, ἔπερ ἴδε· ρουμ. inprejur, asedier, λατ.

αμβῶρτέσκου, -ρτί', -ίτᾶ, -ίρε, ρ. (amvârtésku, -tî', -itᾶ, -íre) = περιελίτσω, τυλίτσω. Ἐκ τοῦ λατ. in-vertō-ere.

αμβῶρτίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν., -τίρ' πληθ. (amvârtire, -irî) = περιέλιξις, περιτύλιξις· ρουμ. învârtire, λατ.

αμβῶρτίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (amvâr-ti t^u, -tᾶ, -ts, -te) = περιελιγμένος, περιτυλιγμένος, ρουμ. în-vărtit, λατ.

αμβῶρτιτούρῃ, -τούρ' οὐσ. θηλ. (amvârtitură, -turî) = περιτύλιξις, περιτύλιγμα, ρουμ. învârtitură, λατ.

αμβέσκου, (καὶ νθέσκου καὶ μδέσκου), αμβισκού', -σκούτᾶ, -αμβιστεῖρε ρ. (amvésku, amvisku', -utᾶ, amvistēāre) = ἀμρῖέννυμι, ἐνδύω. Ἐκ τοῦ λατ. investio, -ivi, -itum, -ire, ιτ. investire, ισπ. ambestir καὶ vestir, γαλ. vêtir, προβ. vestir, κλῆ. veš, ρουμ. învăsc.

αμβέτσ^{ου}, (καὶ μδέτσ^{ου} καὶ νθέτσ^{ου}), αμβιτσά', -ατᾶ, -αρε ρ. (amvéts^u, amvitsá', -atᾶ, -are) = διδάσκω, μανθάνω· μι αμ-δέτσ^{ου} = συνηθίζω. Ἐκ τοῦ λατ. † in-vitio-are (vitium), ιτ. invezzare, προβ. envezar, πορτ. vezar, ρ. invăts'iz. Pusc.

αμβισκούτ^{ου}, -κούτᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ρ. αμβέσκου (amvisku t^u, -kutᾶ, -ts, -te) = ἐνδεδυμένος, η, ον' ρουμ. în-vescut, λατ.

ἄμβιστεῖρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αμβέσκου, αμβιστέρ' πληθ. (amvistēāre, -stērî) = τὸ ἐνδύειν, κοιν. νδύσιμον' ρουμ. îm-brăcare, λατ.

αμβιτσάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αμβέτσ^{ου} -τσᾶρ' πληθ. amvi-tsāre-tsārî) = διδασκαλία, μάθησις, ἕξις, συνήθεια· ρουμ. invets.

αμβιτσάτ^{ου} παθ. μετ. τοῦ ρ. αμβέτσ^{ου}, (amvitsát^u, -tᾶ, -ts, -te) = ἐξοδαγμένος, η, ος, συνηθισμένος, ρουμ. invătsat, instruit, λατ.

αμβιτσάτούρῃ, οὐσ. θηλ. -τούρ', πληθ. (amvitsātu'ă, -u'î) = ἐπιστημονικὴ μόρφωσις· ρουμ. invătsātu'ra, eruditsie, λατ.

ἀμβουνου, οὐσ. ἄρσ., ν' πληθ. (ámvun^u -nⁱ)=ὁ ἄμβων τῆς ἐκκλησίας· ρουμ. amvon, ἑλλην.

αμέου, αμεῖά, ἀμέϊ, αμεῖάλε, ἀντων. κτητ. α'. προσ. (amé^u, amεῖά, améi, amεῖάle)=ἐμός, -ή, -όν, ἰδιός μου. Ἐκ τοῦ λατ. meus, -a, -um, ἰτ. ἰσπ. mio, πορτ. meu, γαλ. mon, σαρδ. καταλ. meu, προβ. mieu, ρουμ. mieu. Ἡ ἀντων. αὕτη καὶ ἐπιτάσσεται, οἶον: χίλνχου=ὁ υἱός μου (hilnĭu)=filius meus· σόρμεα=ἡ ἀδελφή μου (sormεα). Τὸ α τοῦ ἀμέου κατὰ τινας εἶνε προθ. κατ' ἄλλους δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ ἄρθ. αλ (ellum -illum). Ἀλλὰ τότε τὸ ἀμέουλου=ὁ ἐμός, αμεῖάλε=αἱ ἐμαί, θὰ ἔγῳσι δύο ἄρθρ., προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον, ὅπερ ἄτοπον. Προφέρεται καὶ ἀνιέου (anĭé^u).

αμίνου, αμινάϊ, -ατᾶ, -αρε ρ. (amĭn^u, -nái, -atǎ, -are)=κινῶ, ἐλαύνω, διώκω, κυνηγῶ, λιθοβολῶ, πυροβολῶ κοιν. τοφεκίζω· μέσον=κινουμαι, σείομαι· «λόκλου σί μίνᾶ»=ἡ γῆ σείεται· λέγεται καὶ ἄνευ προθ. α. Ἐκ τοῦ λατ. :: mino (minor)=ἀπειλῶ, ἰτ. minare, ἰσπ. πορτ. προβ. καταλ. menar, γαλ. mener, ρουμ. mĭn.

αμινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. αμίνου, -νᾶρ' πληθ. (aminǎre, -nǎr'i)=ἐξέλασις, ἐκδίωξις, ρουμ. minare, λατ.

αμινάτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αμίνου (aminát^u, -atǎ, -ts, -te)=δεδιωγμένος, -η, -ον, ρουμ. minat.

αμινντόϊλι, ἀριθ. θηλ. αμινντραλι (amindōĭli, dōǎli)=ἀμφότεροι, αἱ ἐκ τοῦ λατ. :: ambiduo, ἰτ. amendue, ρουμ. amindoĭ. Λέγεται καὶ σαμισντόϊλι (šamisndōĭli) καὶ αμιντρέϊλι (amintréĭli). ἴδε καὶ Dens: 118. Κατὰ Schuchardt ἐκ τοῦ ambo -ad -duo.

αμινῶουσίτσα, οὐσ. θηλ., -σίτσι πληθ. (aminšušĭ'tsǎ -sĭtsi)=αἱ κόνιδες. Ἴδε λινντινᾶ, ρουμ. lindinǎ, λατ.

αμίν|τε, οὐσ. θηλ. (amĭ'nte) ἀνάμνησις· μετὰ τοῦ: ἀντούχου καὶ τσά'ν^{ου}. οἶον: «ἀντούχου ἀμίν|τε» (adu'k^u amĭ'nte)=ἀναμιμνήσκομαι, ἐνθυμοῦμαι, ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην μου· «τσά-

ν^{ου} αμίν|τρε» (tsã'n^u ami'nte = διατριβῶ ἐν τῇ μνήμῃ μου. Ἐκ τοῦ λατ. ad -mentem.

αμιντάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. αμίν|του, τᾶρ' πληθ. (amin-táre, -tãr'i) = ἀπόκτησις, κέρδος ρουμ. căstigare, λατ.

αμιντάτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αμίν|του (amintát'u, -tã, -ts, -te) = κεκτημένος, -η, -ον, κερδοισμένος, γεννημένος, -η, -ον ρουμ. căstigat, λατ. nãscut, λατ.

αμιντάτικου, οὐσ. ἄρσ. αμιν|τάτ|τς' πληθ. (amintátik^u, -titsi, ἀποκτησις, κέρδος, ρουμ. căstig, profit, λατ.

αμίντου, αμιν|τάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (amintu, -tái. -atã, -are) = αὐξάνω, ἀποκτῶ, κερδοίζω, τίκτω, γεννῶ. Ἐκ τοῦ λατ. augmento -are = αὐξάνω, σικελ. umuntare καὶ umintare, ρουμ. căstig, λατ.

αμιντρέϊλι, ἀριθ. -λε θηλ. (amintréjli -le = καὶ οἱ, αἱ τρεῖς· ἴδε αμινντόϊλι.

αμιρά, οὐσ. ἄρσ., αμιράτζ πληθ. (amirã, -rãdz) = αὐτοκράτωρ, βασιλεύς, μεσάιων. ἀμιράς, ἰτ. amiral, ἄρμεν. emir ἄραβ. amir, ρουμ. împãrat, λατ.

αμιράρέσκου, ἐπιθ. -ρεάσκᾶ θηλ. (amirãrésku, -reãskã) = αὐτοκρατορικός, ἦ, ὄν, ρουμ. împãrãtesk, λατ.

αμιράρίλιε, οὐσ. θηλ. -ρίλιε' πληθ. (amirãrîlje, -rîlj'i) = αὐτοκρατορία, βασίλειον, ρουμ. împãrãtsie, λατ.

αμιράρχάνε, οὐσ. θηλ. -ρόν' πληθ. (amirãrçãne -rõn'i) = αὐτοκράτειρα, ρουμ. împãrãteasa, λατ. Καὶ αμιράνε.

αμιρίτζου, -τζάι, -τζάτᾶ, -τζάρε ρ. (amirîdz^u, -dzái, -dzátã, -dzare) = μεσημβριάζω, ἀναπαύομαι ἐν μεσημβρίᾳ· ἐπὶ τῶν ἀναπαυομένων βοσκημάτων ὑπὸ σκιάν. Ἐκ τοῦ λατ. meridio -are = μεσημβριάζω, ἰτ. meriggiare, μουλ. mirindzu, ἄλβ. merdzen, ρουμ. me adãpost la umbrar, τσοκ. meriare.

αμιρίτζου, οὐσ. οὐδ., -τζουρ' πληθ. (amirîtzⁿ, -ur'i) = τόπος σκιαρός, ἔνθα τὰ πρόβατα μεσημβριάζουσι, κοιν. σταλιά-

ζουσι· πρβλ. Ήσυχ. «στάλη» = ταμείον κτηνόν. ιτ. meriggio, μολ. merindz, τουσκ. meria. Ἐκ τοῦ ρήμ. αμιρίτζ^{ου}, ὅπερ ἴδε, ρουμ. adăpost, λατ.

αμιριτζάρε, ἀπθ. -τζᾶρ^ι, πληθ. (amiridzāre -tzārⁱ) = ἀνάπαυλα τῶν βοσκημάτων ἐν μεσημέριᾳ, κοιν. στάλησμα, ρουμ. adăpostire, λατ.

αμιριτζάτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αμιρίτζ^{ου} (amiridzāt^u. -tă, -ts, -te) = ἀναπεπαυμένος ἐν μεσημέριᾳ ὑπὸ σκιάν, ρουμ. adăpostit, λατ.

αμμπάρ^{ου}, -ρᾶ, ἐπιθ. (ambār^u, -ră) = αἴσιος, εὐτυχής· οἶον: κάλε αμμπάρᾶ = κατευόδιον, ἀλβαν. «οὐδ' ε μβάρε». Ἐκ τοῦ ἀλβ. μβάρε = αἴσιος ἐπιδέξιος, μετὰ προθ. α· ρουμ. norocos, cu noroc, σλαβ.

αμμπᾶρᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ. αμμπᾶρέτς^ι πληθ. (ambâreă-tsă. rétsi, = εὐτυχία, αἰσία ἔκβασις· ἐκ τοῦ αμμπάρ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. noroc σλαβ.

αμμπᾶρουσέσκου, -σί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ambârusésku-siⁱ, -sită, sire) = ἐναποθηκεύω, κοιν. ἀμπαρώνω-ἀμπάρωσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρήμα· ἴδε αμμπάρε· ρουμ. pun cereale in hambar, λατ. τουρκ.

αμμπᾶρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. σιρ^ι πληθ. (ambârusire-siri) = ἐναποθηκευσις, κοιν. ἀμπάρευμα.

αμμπᾶρουσίτ^{ου} -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (ămbârusit^u -tă, -ts, -te) = ἐναποθηκευμένος, κοιν. ἀμπαρευμένος, ρουμ. pus in coșare, λατ. † σλαβ.

αμμπέτ^{ου} καὶ μμπέτου, αμμπιτά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (ambét^u καὶ mbét^u, ambitai, -ată, -are) = μεθύσκω τινά. Ἐκ τοῦ λατ. † imbibito-are, ισπ. embeodar, ισπ. embebedar. Τὸ μέσον: μι αμμπετ^{ου} = μεθύσκωμαι, μεθύω· ρουμ. îmbăt, λατ.

αμμπιτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αμμπέτ^{ου} -τᾶρ^ι πληθ. (ambitāre-tārⁱ) = μέθη, τὸ μεθύσκεσθαι· ρουμ.

αμμπιτάτ^{ου}, καὶ μμπιτάτ^{ου}, -τα, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ

αμμπέτου (ambitát^u, -tǎ, -ts, -te) = μέθυσος, μεθυσμένος, η, ον, ρουμ. imbătat, λατ.

αμμπιτᾶτόρου, ούσ. ἄρσ. -ρι, πληθ. (ambitâtór^u, -ri) = μέθυσος, ἐκ τοῦ ἀμμπέτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. betsiu, σλαβ.

αμμπιτᾶτούρα -ρι, ούσ. θηλ. (ambitâturǎ, -ri) = μέθη, ρ. betsie, σλαβ.

αμμπόδιου, ούσ. οὐδ., αμμπόδι, πληθ. (ambódǐou, δγί) = ἐμπόδιον, ρουμ. piédekǎ, λατ.

αμμπόλιου, ούσ. ἄρσ. -λι, πληθ. (ambóliu, -li) = ὁ μόσχος = τὸ κοινῶς μπόλι, ὅπερ ἐμβάλλομεν εἰς δένδρον τι· ἐκ τοῦ ἐμβόλιον· 2) ἐμβολιασμένον δένδρον, ἐμβολιάς, ρουμ. altoiu, μαγυαριχόν· ἴδε Cihac, 518.

αμμπουδισέσκου, -σί, -σίτᾶ, -σίρε (ambuðisésku, -sí, -sitǎ, -sire) = κωλύω, ἐμποδίζω, ἄρ. ἀμπόδισα + εσκου ρουμ. impiedec, λατ.

αμμπουδισίρε, ἄπθ. ούσ. τοῦ αμμπουδισέσκου, -σίρι, πληθ. (ambuðisire -sirⁱ) = κώλυσις, κοιν. ἐμπόδισμα· ρουμ. impiedecare, λατ.

αμμπουδισίτου, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ῥήμ. αμμπουδισέσκου· (ambuðisit^u -tǎ, -ts, -te) = κεκωλυμένος, κοιν. ἐμποδισμένος, η, ον, ρουμ. impiedecat, λατ.

αμπουϊρού, -ρά, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (ambúiru -rái, -ratǎ, -rare) = κυρίττω, κεραιίζω = κτυπῶ μετὰ τὰ κέρατα, ρουμ. impung, λατ. Καὶ αμμπουτσέσκου, -σί, -σίτᾶ, -ίρε· Ὁ δὲ Pušc. καὶ Mič. γράφουσιν ἀμπαρού, ὅπερ κατὰ Dens. ἐκ τοῦ λατ. ❖ impalo, -are (palus = χάραξ, σκόλοψ, κοιν. παλούκι)· πρβ. γαλ. empaler = ἀνασκολοπίζω.

αμπουϊράρε καὶ αμμπουτσίρε, ἄπθ. ούσ. τοῦ ῥήμ. αμπουϊρού -ράρι, πληθ. (ambuiráre, -rǎri) = κύριξις = ἡ διὰ τῶν κερμάτων πλήξις = κτύπημα μετὰ τὰ κέρατα· ρουμ. impungere, λ.

αμπουϊράτου, τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ῥήμ. αμπουϊρού (ambuirát^u, -tǎ, -ts, -te) = πεπληγμένος, η, ον (κτυπημέ-

νος) διὰ τῶν κεράτων. Λέγεται καὶ ἀμμπουσιτίου (ambutsit^u) ρουμ. impuns, lovit cu cornele, λατ.

αμμπούκου, -κάϊ, -κάτᾶ, -κάρε, ρ. (ambúk^u, -kai, -kată, -kare) = εἰσάγω εἰς τὸ στόμα, καταβροχθίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ in-buccare (ἐκ τοῦ bucca), ἰτ. inboccare, γαλ. emboucher, ἰσπ. πορτ. embocar, ρ. imbuc. Καὶ μμπούκου (mbúk^u).

αμμπουνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. αμμπούκου, -κᾶρι, πληθ. (ambukáre, -kărⁱ) = καταβροχθισμός, ρουμ. imbucare, λατ.

αμμπουνκάτου -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ αμμπούκου (ambukát^u, -tă, -ts, -te) = κεχωσμένος εἰς τὸ στόμα, καταβροχθισμένος, ρ. imbucati, λατ.

αμμπουλισᾶσκου, -λισίϊ, -σιτᾶ, -σίρε, ρ. ambulisăsku, -siⁱ, -sită, -sire) = λιθοβολῶ· ἐκβάλλω τινὰ διὰ λίθων· ρουμ. lovesc cu pietre, σλαβ. + λατ.

αμμπουλισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -σίρι πληθ. (ambulisire, -sirⁱ) = λιθοβολισμός, διὰ λίθων ἐκδίωξις ρουμ. lovire cu pietre, σλαβ. + λατ.

αμμπουλισίτου, -τᾶ, -τς, -τε, , παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (ambulisit^u, -tă, -ts, -te) = λιθοβολημένος, -η, -ον· ρουμ. lovit cu pietre, σλαβ. + λατ.

αμμπουλισέσκου, -λισίϊ, -σίτᾶ, -σίρε ρ. (ambulisésku, -lisiⁱ, -sită, -sire) = ἐνοφθαλίζω, διὰ μόσχου ἢ δαμαλίδος κοιν. μπολιάζω, ἀόρ. ἀμπόλιασα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥήμα· ρουμ. altoesc, μαγυαρ.

αμμπουλισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αμμπουλισέσκου, -σίρι πληθ. (ambulisire -sirⁱ) = ἐνοφθαλμισμός, ἐγκέντρισις διὰ μόσχου ἢ δαμαλίδος. κοιν. μπόλιασμα, ρουμ. altoire, μαγυαρ.

αμμπουλισίτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (ambulisit^u, -tă, -ts, -te) = ἐγκεκεντρισμένος, -η, -ον κοιν. ἐμβολιασμένος, ρουμ. altoit, μαγυαρικόν.

αμμπουνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αμμπουνέτζου -νᾶρι πληθ. (ambunare -nărⁱ) = διαλλαγή, συμφιλίωσις, ρ. imbunare, λατ.

αμμπουνάτου, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. του αμμπουνέτζου
ambunát^u, -tá, -ts, -te = διηλλογιμένος, η, ον, κοιν. συμ-
βιλιωμένος, ρουμ. imbunat, λατ.

αμμπουνέτζου, -νά, -νάτς, -νάρε (ambunedz^u-nai,
-nată, -nare, = πρύνω, διηλλάπτω πινά, κοιν. συμβιλιώνω.
'Εκ του λατ. ∴ in-bono bonus), ιτ. imbonire, πρβ. abe-
nar, ρουμ. inbun, λατ.

αμπράτσου, αμπράτσά, -τσάτς, -τσάρε ρ. (ambráts^u,
-tsai, -tsată, -tsare) = εναγκαλιζομαι. 'Εκ του λατ. ∴ in-bra-
cio (εκ του brachium = βραχίον) ιτ. inbraccio, ισπ. πορτ.
embrazar, γαλ. embrasser, ρουμ. imbrătsișez, λατ.

αμπράτσάρε, άπθ. ούσ. του άν. ρ. -τσάρ' πληθ. (ambrâ-
tsăre-tsărⁱ) = εναγκαλισμός, ρουμ. imbrătsișare, λατ.

αμπράτσάτου, παθ. μετ. του άν. ρ., -τά, -τς, -τε, (ambrâ-
tsát^u, -tă, -ts, -te) = ενηγκαλισμένος, η, ον' ιδ. μπράτσάτου,
ρουμ. imbrătsișat, λατ.

αμό, έπιρ. γρον. (amó) = νυν τώρα. 'Εκ του λατ. eccu-
modo = ιδού νεωστί' ιταλ. mo = νυν, σαρδ. moi. Το αμό και
αμού μετχειρίζονται οι 'Ασπροποταμίται, οι δέ λοιποί Βλάχοι
το «τώρα», ρουμ. acum, λατ. ιδ. Puše 3.

αμόνε, ούσ. ούδ. αμόν' πληθ. (amóne -nⁱ) = ο άκμων, κοιν.
άμόνι, ρουμ. nicovală, σλαβ.

αμούρα, και μούρα, ούσ. θηλ. αμούρ' πληθ. (amu' ră, -rⁱ) =
= μῶρον συκαμινέας, κοιν. μούρον. 'Εκ του λατ. morum, ιτ.
ισπ. mora, πορτ. amora, άλβ. muré, ρουμ. mură λατ.

αμουρτσάσκου, -τσι', -τσιτς, -σίρε ρ. (amurtsăsku -tsii,
-tsită, -tsire) = ναρκωμαι, κοιν. μουδιάζω. 'Εκ του ∴ ad-
mortio -ire, ιταλ. amortire, ισπ. πρβ. γαλ. amortir, ρ.
amortsesc, λατ. Λέγεται και αμούρτου (amu'rtu).

αμουρτσιρε, άπθ. ούσ. του άν. ρ. -τσιρ' πληθ. (amurtsi'-
re, -rⁱ) = ναρκωσις, κοιν. μουδιάσμα ρουμ. amortshire, λατ.

αμουρτσιτού, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. του άν. ρ. (amur-

tsî't^u, -tǎ, -ts, -te) = νεναρκωμένος, γ, ον, κοιν. μουδιασμένος, ρουμ. amortsit, λατ.

αμουτσάσκου, ἴδε μουτσάσκου.

αμπᾶ, οὐσ. ἄρσ., αμπάτζ πληθ. (abǎ, -abádz) = νον χονδρὸν ὕφασμα πρὸς κατασκευὴν ἐνδουμάτων, ὁ γνωστὸς ἀμπᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. aba· ρουμ. aba, ἑλλην.

αμπανόζου, οὐσ. οὐδ., -νέζι· πληθ. (abanoz^u, -zi) = ἕβενος, κοιν. ἀμπανόζι, τουρκ. abanos, λατ. ebenus, γαλ. ébène, ρουμ. abanos, τουρκ.

ἀμπουρου, οὐσ. ἄρσ. -ρι· πληθ. (ábur^u, -ri) = ἄτμός, ἀναθυμίασις. Κατὰ G. Meyer ἐν λεξικῶ ἀλβανικῶ οὐδεμία συγγένεια καὶ σχέσις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς λέξεως ταύτης καὶ τοῦ λατ. vapor· κατ' αὐτὸν τὸ ἀμπουρου παράγεται ἐκ τοῦ ἀλβαν. αβουλ· (avul), ὅπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδικοῦ abhra = νέφος· ὁ δὲ Rušc θεωρεῖ αὐτὸ ρημ. παραγ. ἐκ τοῦ :: ad-buro (bustum) ρουμ. abur, λατ.

αμπουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αμπουρεάτζᾶ, -ράρι· πληθ. (aburǎre, -rǎri) = ἄτμισις, ἀναθυμίασις, ρουμ. aburire, λατ.

αμπουρεάτζᾶ, ἄμπουρά, -ράρε ρημ· ἀπρόσ. (abureádzǎ, aburǎ, -rare) = ἐξατμίζει· «λόκλου» αμπουρεάτζᾶ = ἡ γῆ ἀναδίδει ἄτμούς, ἀναθυμιάσεις. Ἐκ τοῦ ἀμπουρου, ρουμ. aburesc, λατ.

αμπουρόσου, -ρρασᾶ ἐπίθ. (aburós^u-rǎsǎ) = ἄτμώδης, ἐκ τοῦ ἀμπουρου, ρουμ. aburos, προβ. vaporos, vapurosus, λατ. vaporosus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. vapuroso, γαλ. vaporeux.

αμπουσίλάρε, ἀπθ. τοῦ ἀμπουσιλέτζου -λάρι· πληθ. abušilǎre, -lǎri) = τὸ βαίνειν τετραποδῆτι· ρουμ. mergere deabușilea, λατ. + σλαβ.

αμπουσίλάτου, τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ αμπουσιλέτζου (abușilát^u, -tǎ, -ts, -te) = τετραποδίστης, ρουμ. care merge deabușilea, λατ.

αμπουσίλέτζου, -λάι, -λατᾶ, -λάρε ρημ. (abușilétz^u, lai,

-látă, -lare) = βάλω τετραποδότη: ρουμ. merg de a bușele.

Ἐκ τοῦ ἐπιρ. αμπούσιλα = τετραποδότη, ρουμ. a bușele.

αμπούτ^{ου}, αμπούτσι^ι, -τσιτά, -τσιρε ρ. (ampút^u, -tsiⁱ, -tsită, -tsire) = κακῶς ὄζω, βρωμίζω. Ἐκ τοῦ λατ. *in puteo, putesco, -*ire ἀντι (escere) ιτ. putire, γαλ. puer, ρουμ. imputs. imputsesc, λατ. Καὶ αμπούτσάσκου.

αμπουτσιρε, ἀπθ. οὗσ. τοῦ ἀν. ρ. -τσιρε^ι πλήθ. (amputsire, -tsiri) = ὀυσώδεια, ρουμ. putsire, λατ.

αμπουτσιτό^{ου}, -τά, -τάς, -τάε, πθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. με στυμ. ἐπιθ. (amputsit^u, -tă, -ts, -tei) = ὀυσώδης ρουμ. imputsit, λατ.

αμπουτσόσ^{ου}, αμπουτσάτσă, ἐπιθ. (amputsós^u qásă) = ὀυσώδης ἔκ τοῦ αμπούτ^{ου}, ὅπερ ἴδε ρουμ. puturos, λατ.

αμπουτγάρε, οὗσ., ἠγλ. -τόρ^ι, πλήθ. (amputgăre, -tóri) = ὀυσώδεια, ρουμ. putoare, λατ. Ἐκ τοῦ αμπούτ^{ου}, ὅπερ ἴδε.

αμπράσκου, -σκă, ἐπιθ. (abrăsku, -skă) = ἀναιδής, ρουμ. obraznic, σλαβ.

αμύγδαλ^{ου}, οὗσ. οὐδ., -λί^ι πλήθ. (amygdal^u, -li) = ἀμυγδάλια. Ἐκ μύγδαλιă, ρουμ. mi-gdală, ἑλλ. γλ. = τὸ ἀμύγδαλον.

αν καὶ ἰν καὶ ἰν καὶ ἀπλοῦν ν ὅπερ πρὸ τῶν χειλικῶν πρέπετα: συνήθως εἰς μ (an, in, in, n, m) = πρόθεσις στάσεως καὶ κινήσεως = εἰς, ἐν. Ἐκ τοῦ λατ. in, ἰσπ. en, πορτ. em, γαλ. ρουμ. in: οἶον «μ πάντε» (in pade) = γαμά, κατὰ γῆς, οἶον: «ν βάλει καὶ μ βάλει» = in valem, : «ν κάπ^{ου}» = ἐπὶ κεφαλῆς, in caput.

άν^{ου}, οὗσ. ἄρσ. ἀν^ι πλήθ. (án^u, ánⁱ) = ἔτος. Ἐκ τοῦ λατ. annus -um, ιτ. πορτ. anno, ἰσπ. ano, πορτ. γαλ. an, ρ. an

άν^{ου}, ὡς ἐπίρ. (án^u) = πέρυσι. Ἐκ τοῦ λατ. anno, ἔνθα ἐννοεῖται τὸ «praeterito» «ντι άν^{ου}» (di án^u) = ἀπὸ πέρυσι «λα άν^{ου}» = εἰς ἐνν. ἐνικυτόν, λατ. in annum, συνήθ. τὸ «του οὐν^{ου} άν^{ου}, καὶ πρ: οὐν^{ου} άν^{ου}» (tu ún^u án^u καὶ pri ún^u án^u).

αναγνώστου, οὗσ. ἄρσ. αναγνώτσă πλήθ. anagnóstu, anagnóstsă = ἀναγνώστεις τῆς ἐκκλησίας, ρ. anagnost, ἑλ.

ανάθιμă, οὗσ. ἄρσ., ἀναθέματα: πλήθ. (anáhimă, anáhemati)

=ἀνάθεμα, ὁ ἐκ θεοῦ γωρισμός, (exsecratio) ρουμ. blăstem, λ.

ανᾶθιμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνάθιμέτζου, -μάρε^ι πληθ. (ană-thimăre, măriⁱ)=ἀναθεματισμός, ρουμ. blăstămare, λατ.

ανᾶθιμάτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἀνάθιμέτζου (ană-thimátu, -tă, -ts, -te)=ἀναθεματισμένος η, ον^ρ. blăstămat, λ,

ἀνάθιμέτζου καὶ νᾶθιμέτζου, -μαί, -ματά, -μαρε ρ. (ană-thimédzu, maiⁱ, -mata, -mare)=ἀναθεματίζω, ρ. blăstăm, λ.

ανάκρᾶ, οὐσ. θηλ., ἀνάκρι πληθ. (anákră, -năkri)=τόλμη, ἄδεια, δύναμις ρουμ. voie, permisiune, λατ.

ανακρίτσιου, οὐσ. οὐδ., -κρίτσιουρ^ι, πληθ. (anakrítși^u, -urⁱ)=δριμύτης, κοιν. ξινάλα. Ἐκ τοῦ ἀκρου, ἐπερ ἶδε, ρουμ. acreala, λατ.

αναλογίε, οὐσ. θηλ., -γί^ι πληθ. (analogie, -gîⁱ)=ἀναλογία, ρουμ. analogie, ἑλλην.

ανάλυσε, οὐσ. θηλ., ἀνάλυσ^ι πληθ. (anălise, -sⁱ)=ἀνάλυσις (γραμματική) ρουμ. analiză, ἑλλην.

ανᾶλσέσκου, ἀνᾶλσί^ι, -σιτά, -σιρε ρ. (anălsésku, anălsîⁱ, -sită, -sire)=τήκω, ἀναλύω. Ἐκ τοῦ δημ. ἀνκλνῶ-ἀνάλ-σα+εσκου, ρουμ. topésc, σλαβ.

ανᾶλσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σίρ^ι πληθ. (anălsîre, -sîrⁱ)=τῆξις, διάλυσις, ἀνάλυσις, ρουμ. topire, σλαβ.

ανᾶλσίτου, -τά, -τς, -τε (anălsît^u, -tă, -ts, -te)=τετηκώς, υῖα, ὅς, κοιν. λυωμένος ρουμ. topit, σλαβ.

ανάλτου, τά, ἐπιθ. (anăltu, -tă)=ὑψηλός, η, ον. Ἐκ τοῦ λατ. in+alto altus, a, um) ἰσπ. πορτ. ἰπ. alto, γαλ. haut, κατ. alt. αλβ. naltë, ρουμ. înalt, καὶ «νάλτου».

ανάλτου καὶ νάλτου, ἐπιρ. τοπ. (anăltu, năltu)=ὑψος κοιν. ὑψηλά, ἄνω, κοιν. ἐπάνω. Ἐκ τοῦ λατ. in+alto, ρουμ. sus, supră, λατ.

ανᾶλτσέσκου καὶ ἀνάλτσου, ἀνᾶλτσά^ι, -ατά, -αρε ρ. (anăl-tsésku καὶ anăltsu, anăltsăⁱ, -ată -are)=ὑψώνω, ἐπαίρω, ἀναβιβάζω. Ἐκ τοῦ :: in-altiare (altus)=ὑψηλός ἰσπ. πορτ.

alzare. ιτ. inalzare. γαλ. hausser. πρσβ. aussar, ταρδ. altsare, ρουμ. înalts.

ανάλτσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνάλτσέσκου, -τσᾶρᾶ πλγθ. (anâl-tsáre, -tsăriⁱ = ὑψωσις, ἀνέβασις, ρουμ. urcare, λ.π.

ανάλτσάτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε, πχθ. μετ. τοῦ ἀνάλτσέσκου (anâltsát^u, -tă, -ts, -te) = ὑψωμένος, η, ον, ἀναξέφυκώς, οἷα, ὅς, κσιν. ἀνεβασμένος, ρουμ. urcat, λ.π.

ανάμᾶ, οὐσ. θγλ., ἀνᾶνᾶ πλγθ. (anámiă, anăniⁱ) = ὁ πρὸς λειτουργίαν προσφερόμενος οἶνος, κσιν. ἀνᾶμα, ἕπερ ἐκ τοῦ βυζαντικῶν ᾶμα.

ανάμᾶ, καὶ νᾶμᾶ καὶ νᾶμε, ἕπερ ἴδε.

ανάμισα, ἐπίρ. τσπ. (anámisă) = μετὰξὺ, ἐν τῷ μέσῳ, κσιν. ἀνάμεσα καὶ νᾶμεσα, ρουμ. în mijloc, între, λ.π.

ανάγκη, οὐσ. θγλ., ἀνᾶνγκη, πλγθ. (anánge, anăngi) = ἀνάγκη, ρουμ. trebuință, σλ.αβ.

ἀνάγκιόσου, ἐπίθ. -ᾶσᾶ, θγλ. (anangiósu, qásă) = ἀναγκαστός, α, ον, ρουμ. trebuincios, σλ.αβ.

ἀνάξιου, ἐπίθ., -ᾶξᾶ, θγλ. (anáxiu, -xiă) = ἀνάξιος, ρουμ. incapabil, λ.π.

ἀνᾶπᾶντέσκου, -πᾶντᾶ, -νπᾶτᾶ, -νπᾶρε, ρ. anâpâdésku, -dîi -dită -dire) = συναντῶ, ρουμ. înalts σλ.αβ. Ἐκ τοῦ ἐλλ. λην. ἀπαντῶ.

ἀνᾶπᾶντίρε, ἀπθ., τοῦ ἀν. ρ. -νπᾶρᾶ πλγθ. (anâpâdire, -dirⁱ) = συνάντησις, ρουμ. întâlnire, σλ.αβ.

ἀνᾶπᾶντίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε, πχθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (anâpândít^u, -tă, -ts, -te) = συντηγνυμένος, η, ον, ρουμ. întâlnit, σλ.αβ.

ἀνάπαρτε, ἐπίρ. τσπ. (anáparte) = μακρᾶν, πέρην, εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἐκ τοῦ λ.π. in + a + parte = παρὰ μέρος, ἰταλ. a parte, da parte, ἰσπ. πορτ. a parte, γαλ. à part, ρουμ. dincolo, λ.π.

ἀνάπουδου, ἐπίθ., -ᾶ, θγλ. (anápuđu -ă) = ἀνεστραμμέν-

νος, δύστροπος, ιδιότροπος, κοιν. ανάποδος, ρουμ. neastâmpărat, indărătnic, σλαβ.

ανάπουδα, έπιρ. (anápuða) = άναστροφάδην, κοιν. ανάποδα, ρουμ. anápuða, έλλην.

ανâπουτζăσκου, -τζί^ι, -τζίτă, -τζιρε, ρ. (anâpuudzăsku, dziⁱ, -dzita, -dzire) = γίγνομαι δύσκολος, ιδιότροπος, κοιν. ανάποδος, έξ οũ τò προκ. ρήμα, ρουμ. a deveni răutăcios, λατ.

αναπουτζίλιε, ούσ. θηλ., -τζίλι^ι, πληθ. (anapudzilie, -liⁱ) = δυστροπία, ιδιοτροπία, κοιν. άναπουδγιά, ρουμ. capriciu, γαλ.

άναργα και ανάργα, έπιρ. (ánarγα και anárγα) = βραδέως, ήρέμα, κοιν. σιγά, και άναργα, ρουμ. incet, λατ.

ανάσă, ούσ. θηλ., ανăσουρ^ι πληθ, (anásă, -urⁱ) = άναπνοή, άνάπαυσις, κοιν. άνάσα, ρουμ. răsufiare, λατ. repaus. λατ.

ανâσκυρσέσκου, ανâσκυρσί^ι, -σιτă, -σίρε ρ. (anâskirsésku, -siⁱ, -sită, -sire) = εύτρεπίζω, κοιν. συγυρίζω και άνασκυρίζω, άόρ. άνασκύρσα, έξ οũ τò προκ. ρήμα· ρουμ. răscolesc, σλαβ.

ανâσκυρσίρε, άπθ ούσ. του άν, ρ. -σιρ^ι πληθ. (anâskirsire, -sirⁱ) = εύτρεπισμός. τακτοποίησις, κοιν. συγύρισμα, ρουμ. curătsire λατ. και răscolire, σλαβ.

ανâσκυρσίτ^{ου}, -τă, -τς, -τε παθ. μετ. του άν. ρ. (anâskirsit^u, -tă, -ts, -te) = ήύτρεπισμένος, κοιν. συγυρισμένος, ρουμ. scotocit, σλαβ.

ανάστασι, ούσ. θηλ. (anástasi) = ή άνάστασις, ρουμ. reinviere, λατ.

ανâστăσέσκου, -σί^ι, -σίτă, -σίρε ρ. (anâstăsésku, -siⁱ, -sită, -sire) = άνίστημι, κοιν. άνασταίνω - άνάστησα· ρουμ. reinviez, λατ.

ανâστăσίτ^{ου}, -τă, -τς, -τε πληθ. (anâstăsit^u, -tă, -ts, -te.) = παθ. μετ. του ανâστăσέσκου· = ό άναστάς, ρουμ. reinviat, λατ.

ανατολίε, ούσ. θηλ. (anatolie) = ή 'Ανατολή, ρουμ. Ie-

vantă. γαλ.

ανατολίτου, ἑθν. (anatolit^u), -τες πλτθ. = ἀνατολίτης, κοιν.
Λεβαντίνος, ρουμ. levantin, γαλ.

ανάφάρᾶ καὶ ἀνάφουρᾶ, οὐσ. θηλ., ἀνᾶφᾶρᾶ πλτθ. (aná-
fâră καὶ -fură anăfârî) = ὁ προσφερόμενος τῷ ἱερεῖ στρογγύλος
ἄρτος, τὸ προσφορον καὶ προσφορά καὶ λειτουργία, καὶ τὸ ἀν-
τίδωρον· ρουμ. pâ ne binecurentată, λατ. ἄλφ. nafor.
Καὶ παρὰ τοῖς Ἑκκλησιαστικοῖς ἡ λέξις ἀναφορά εἶχε τὴν ση-
μασίαν ταύτην. Ὁριγ. I, V., 292, B. Κανὼν Ἀποστ. «τῷ
καρῶ τῆς θείας ἀναφορᾶς, sacra oblatio, καὶ oblata ostia.
Ἴδε ἐν τῷ ἀγγλικῷ λεξικῷ τοῦ By E. A. Σοφοκλέους ἐν λέξει
«ἀναφορά»· ὁ δὲ Cihac ἐν τῷ λεξικῷ του σελ. 634 φρονεῖ, ὅτι
οἱ Σλάβοι πρῶτοι ἔλαβον τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ἑλλην. Περὶ τούτου
καὶ τοῦ τονισμοῦ ἀλλαχρῶ.

αναφοράο, οὐσ. θηλ. -ρᾶῖ, πλτθ. (anaforáo-răi) = τὸ ἐγ-
γραψον, ὅι οὗ γίνεται αἰτησίς τις, ἡ ἀναφορά· ρουμ. petitsie, λατ.

ανβάρλίγκα, ἴδε ἀμφᾶρλίγκα.

ανγιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνγιέτζου, (anǵiare) = ἀναβίωσις·
ρουμ. înviere, λατ. Καὶ ἀνγκιάρε.

ανγιάτου, -τᾶ, -τες, -τε (anǵiát^u, -tă. -ts, -te) πλθ. μετ.
τοῦ ἀνγιέτζου = ἀναβιούς, ρουμ. înviat, λατ. Καὶ ἀνγκιάτου.

ανγιέτζου, ἀνγιᾶῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (anǵiédz^u, anǵiái, -ată,
-are) = ἀναζῶ. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ in-vivus vita, ἰταλ. anvi-
vare, πορτ. avivar, ρουμ. înviez, λατ. Καὶ ἀνγκιέτζου.

ανγιλιτσέσκου, ἀνγιλιτσᾶῖ, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (anǵilitsé-
sku, -tsiⁱ, -tsită, -tsire) = λάμπω, σπῆλῶ· κοιν. γυαλίζω· καὶ
μεταβ. = σπῆλπνῶ -ῶ, κοιν. γυαλίζω. Μέσον «με ἀνγιλιτσέσκου»
= ἐνοπτρίζομαι, κατὰ τὸ γυαλίζομαι. Ἐκ τοῦ in καὶ γυλίε ὅπερ ἴδε·
ρουμ. strălucésc, me oglindésc, τλαβ. Ὁρῆδ. ἀνγυλιτσέσκου.

ανγιλιτσιόρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ. -τσιρᾶῖ, πλτθ. (anǵilitsi re-
tsiriⁱ) = λαμύρις, σπῆλῶσις, ἐνοπτρίζομαι, ρουμ. strălucire,
λατ. oglindare, τλαβ.

ανγλιτσιότου, ανγλιτσιούρου' ούσ. ούδ. (anγilitsi' u, -ur' i) = στιλπνότης, κοιν. γυάλισμα, ρουμ. lustru, λατ.

ανγλιτσιόσου, επίθ. ανγλιτσιούσά θηλ. (anγilitsiós' u, -Qásă) = στιλπνός, λαμπρός, διαφανής, κοιν. γυαλιστερός, ρουμ. strălucitor, λατ.

ανγλιτσιότου, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. του άν. ρ. (anγilitsit' u, -tă, -ts, -te) στιλπνός, κοιν. γυαλιστερός, ρουμ. strălucit, λ.

ανγισάρε, άπθ. ούσ. του «ανγισάτζου» -σάρ' πλθ. (anγi-săre, -săr' i) = τὸ ὄνειρώττειν, ὄνειρεύεσθαι, ρουμ. visare, λ.

ανγισάτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. του ανγισάτζου, (anγi-sat' u, -tă, -ts, -te) = ἐνυπνιαστής, ὄνειρευόμενος, ρ. visător, λ.

ανγισάτζου, ανγισά'ι, -ατά, -αρε ρ. (anγisădz' u, -sai, -sată, -sare) = ὄνειρώττω, ὄνειρεύομαι. Μέσον: μι ανγισάτζου. Ἐκ του λατ. ∴ in viso-are (ἴδε γίςου) ταρδ. bisare, γαλ. viser, ρουμ. visez, λατ. Καὶ μι νγισάτζου.

ανγκάλισέσκου, -σί'ι, -σιτά, -σιρε ρ. (angâlisésku, -si' i, -sită, -sire) = ἐναγκαλίζομαι· ἐκ του άορ. άγκάλισα = ἐνηγκαλίσθην· ρουμ. îmbrătsîşese, λατ.

ανγκάλισίρε, άπθ. ούσ. του άν. -σίρ' πλθ. (angâlisire, -sir' i) = περίπτυξις, κοιν. ἐναγκαλισμός, ρ. îmbrătsîşare, λ.

ανγκάλισίτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. του άν. (angâlisi't' u, -tă, -ts, -te) = περιεπτυγμένος, ἐνηγκαλισμένος, ρουμ. îmbrătsîşat, λατ.

ανγκάλσέσκου, ανγκάλσί'ι, -σίτά, -σίρε ρ. (angâlsésku, an-gâlsii, -sita, -sire) = ἐγκαλῶ, καταγγέλλω, κοιν. άγκαλνῶ-αγκάλσα + esku, ρουμ. a raportă, γαλ.

ανγκάλσίρε, άπθ. ούσ. του άν. ρ. -σίρ' πλθ. (angâlsi're, -sir' i) = καταγγελία, κοιν. άγκάλσιμον, ρουμ. raportare, γαλ.

ανγκάλσίτου, -τά, -τς, -τε παθ. μετ. του άν. ρ. (angâlsit' u, -tă, -ts, -te) = καταγγελλόμενος, ρουμ. raportat, γαλ.

ανγκάνου, -νά'ι, -ατά, -αρε ρ. (angân' u -nai, -ată, -are) = ἐπάγομαι, δελεάζων άγω ζῶον πρὸς ἑµαυτον (διὰ τῆς ρωνῆς

ἢ χειρονομίας). Ἐκ τοῦ ὀτρμ. λατ. ganno = γλευάζω, ἀπατῶ (gannator = γλευαστής)· ιταλ. ingannare, πορτ. enganar, ισπ. enganar, ρουμ. îngân, ἀργ. γαλ. enganner, πρσβ. enganar· ἰδ. Pusc. καὶ Dens. 191.

ανγκᾶνάρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ ἀν. ρ., -νᾶρ^ι, πλήθ. (angânáre, -nâr^ι) = ἡ πρόσκλησις τοῦ ζώου διὰ δέλεασμοῦ, ρ. chiamare, λ.

ανγκᾶνάτου, -τᾶ -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (angânátu, -tă, -ts, -te) = προσκεκλημένος διὰ τοῦ δέλητος, ρωνῆς ἢ χειρονομίας (ἐπὶ ζώων) ρουμ. chiamat, λατ.

ανγκᾶρσέσκου, -σί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (angârsésku, siⁱ, -sită -sire) = ἐγκῶμαι, κραυγάζω (ἐπὶ τοῦ ὄνου) κοιν. γκαρούζω καὶ ἀγκαρούζω, ἀορ. ἀγκάρσα, ἐξ οὗ τὸ πορκ. ρ. Ρουμ. sbier, λ.

ανγκᾶρσίρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ ἀν. -σιρ^ι πλήθ. (angârsíre, -sir^ι) = ἐγκρήμω, κοιν. γκάρουσα, ρουμ. sbierare, λατ.

αγκᾶτάνου, ἐπίρ. (angâtán^u) = προσυλακτικῶς, εὐλαβῶς, προσεκτικῶς οἶον· «τι ἀμ^{ου} ανγκᾶτάν^{ου}» = σὲ προσυλάττω. Ἀγνώστου μοι καταγωγῆς.

ανγκίδᾶ, οὗτ. θηλ., ανγκίτᾶ πλήθ. (angídă, ·dzi) = σκινδελμός, κοιν. ἀγκίδα (ἀκίς -ίδος) ρουμ. askie, tsandără, σλαβ.

ανγκινάρᾶ, οὗτ. θηλ., ανγκινᾶρ^ι πλήθ. (anginără, nâr^ι) = κινάρᾶ κοιν. ἀγκινάρᾶ, ρουμ. anghinară, ἑλλ.

ανγκίστρον, οὗτ. οὐδ. -στρ^ι πλήθ. (angístru-stri = ᾶγκίστρον, κοιν. ἀγκίστρι, ρουμ. unditsă, σλαβ.

ανγκλίτου καὶ **νγκλίτου**, ανγκλιτᾶ^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (anglítu, -tai, -tată, -tare) = καταπίνω. Ἐκ τοῦ λατ. ingluttio, ire = καταπίνω· ιτ. inghiottire, ἀργ. ισπ. englutir, πορτ. engulir, γαλ. engloutir, ρουμ. inghits. Καὶ ανγκλιτῶ^{ου} καὶ νγκλιτῶ^{ου}.

ανγκλιτάρε, καὶ **ανγκλιτσάρε**, ἀπθ. οὗτ. τοῦ ἀν. ρ. -τᾶρ^ι καὶ -τᾶρ^ι πλήθ. (anglitsáre, -tsăr^ι) = κατάποσις· ρουμ. inghi-taire, λατ.

ανγκλιτάτου, -τᾶ, -τς, -τε· καὶ **ανγκλιτσάτου**, καὶ **νγκλι-**

τσάτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (anglitát^u, -tǎ, -ts, -te)=
καταπεπομένος, κοιν. καταπχιωμένος· ρουμ. inghitsit, λατ.

ανγκουλίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -λίτσι πληθ. (angulitsǎ, -tsⁱ)=
εἶδος ἄνθους καὶ λαχάνου· τὸ ἐρριθόγαλον κατὰ Διοσκ., ρουμ.
băluscă, σλαβ.

ανγκούνι^{ου}, ανγκουνιά^ι, -νιατᾶ, -νιαρε ρ. (angúni^u, -niaⁱ,
-niatǎ, -niare)=καίω ἄνευ καπνοῦ, καπνίζω· ἄγνώστου μοι
καταγωγῆς· ρουμ. fumeg, λατ.

ανγκουνιάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -νιέρ^ι πληθ. (anguniare
-nierⁱ)=καῦσις ἄνευ καπνοῦ, κάπνισμα· ρουμ. fumegare, λατ.

ανγκουνιάτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. angu-
niat^u, tǎ, ts, -te)=καπνιστός, ρουμ. fumegat, λατ.

ἀνγκουρά, οὐσ. θηλ., -ρ^ι πληθ. (ángurǎ, rⁱ)=ἀγκυρα,
ρουμ. ancora, λατ.

ανγκουστάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ανγκουστέτζ^{ου}, -στᾶρ^ι πληθ.
(angustáre -stǎrⁱ)=στενώσις· ρουμ. ingustare, λατ.

ανγκουστάτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ ανγκουστέτζ^{ου}
(angustát^u, -tǎ, -ts, -te)=στενωμένος, ρουμ. ingustat, λατ.

ανγκουστεᾶτσᾶ, οὐδ. θηλ. -στέτσι πληθ. (angusteátsǎ,
-stétsⁱ)=στενότης, τὰ στενά, πορθμός, ἰσθμός, ρουμ. ingu-
stime, strâmtoare, λατ.

ανγκουστέτζ^{ου}, -στά^ι, -στατᾶ, -σταρε, ρ. (angustédz^u,
-stai, -tatǎ, -stare)=στενώνω. Ἐκ τοῦ λατ. angustare,
ἄλβ. ngušton^ʹ, ρουμ. ingust. Λέγεται καὶ νγκούστου καὶ
νγκουστέτζ^{ου}.

ανγκούστου, ἐπιθ., -στᾶ, θηλ. (angústu, -stǎ)=στενός.
Ἐκ τοῦ λατ. angustus, a. um, ιτ. angusto, ἰσπ. πορτ. an-
gosto, ἄλβαν. ngouštë, ρουμ. ingust, λατ.

ανγκρέκ^{ου}, ανγκρικά^ι, -κάτᾶ, -κάρε ρ. (angrék^u, an-
grikáⁱ, -katǎ, -kare)=βαρύνω, ἐπιβαρύνω, ἐνοχλῶ. Ἐκ τοῦ
λατ. ∴ ingrevico-care (ἐκ τοῦ gravis=βαρὺς) ιτ. ingra-
vidare, ἀργ. γαλ. engregier ρουμ. ingrec=κυΐσκω, ποιῶ

ἔγκυον. Λέγεται καὶ ἄμετ. ὡς ἐν τῇ ἑλλ. γ. βραβύνω οἶον: «βουρ-
τία χέστᾶ ανγκρεχάκᾶ μούλτσου». τὸ βουρτίον τοῦτο βραβύνει πολὺ,
εἶνε πολὺ βραβύ.

ανγκρικάρε, ἄπθ. τῶν ἄν. ρ., -κᾶρᾶ πλήθ. (angrikáre,
-kãrî) = ἐπιθέξουσις, ἐνδύλησις. Τὸ ρουμ. îngrecare στμ. πλή-
ρωσιν, τὸ ποιεῖν ἔγκυον.

ανγκρικάτ^{ου} -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τῶν ἄν. ρ., angri-
kát^u, -tã, -ts, -te) ἐπιθέξομενος. Τὸ ρουμ. στμ. «ἔγκυος»
κατὰ τὸ ἑλλ. γ. βραβυά.

ανγκροόπ^{ου} καὶ νγκροόπ^{ου}, ανγκρουπάᾶ -ατᾶ, -άρε, ρ (an-
gróp^u, -pãî, -atã, -are) = θάπτω. Ἐκ τῶν in + grorapã = τᾶ-
ρος, ὅπερ ἴδε ἄλλ. nghropouem = θάπτειν, ρουμ. îngrop, σλ. αἷ.

ανγκρουπάρε, ἄπθ. οὐσ. τῶν ἄν. ρ., -πᾶρᾶ πλήθ. (angru-
páre, -pãrî) = τασί, ἐντασιασμός ρουμ. îngropare, σλ. αἷ.

ανγκρουπάτ^{ου}, -πατᾶ, -πατς, -πάτε παθ. μετ. τῶν ἄν. ρ.
(angrupát^u, -tã, -ts, -te) = τεθλαμμένος, ρουμ. îngropat, σλ. αἷ.

ανγκουτσέσκου, ανγκουτσᾶᾶ, -τσιτᾶ, -τσιρε στμ. (angu-
tsésku, -tsiî, -tsitã, tsire) = μαντεύω, λύω τὸ αἶνιγμα, ρουμ.
ghicesc. σλ. αἷ.

ανγκουτσιρε, ἄπθ. οὐσ. τῶν ἄν. ρ. -τσιρᾶ πλήθ. (angu-
tsire, -tsirî) = μαντεία, μάντευσις, ρουμ. ghicire, σλ. αἷ.

ανγκουτσιτᾶρε, οὐσ. θηλ. -τίρᾶ πλήθ. (angutsitqáre
-tîrî) = αἶνιγμα. λέγεται καὶ αντσουτσιτᾶρε καὶ κουτσιτᾶρε καὶ
νγκᾶλτσιτᾶρε, adukitqáre, kutsitqáre. ngaltsitqáre),
ρουμ. ghicitoare, σλ. αἷ.

ανήφουρ^{ου}, οὐσ. αρσ. -ρᾶ πλήθ. (anífuru, -rî) = τὸ ἄνκντες,
ἀνήρσορος, ρουμ. suis, urcus. σλ. αἷ.

ανηφουρέτζ^{ου}, ανηφουρᾶᾶ, -ατᾶ, -αρε ρ. (anifurédz^u,
-rai, -atã, -are) = ἄνκᾶίνω τὸν ἀνήρσορον, ρουμ. urc sui-
sul, σλ. αἷ.

ανκουρζέσκ^{ου}, ανκουρζᾶᾶ, ανκουρζᾶᾶ, ανκουρζᾶρε (anîurzê-
sk^u, -zîî, -itã, -îre) = ὀσφραίνουμαι, ἔζω, μυρίζω, ἔξ οὗ τὸ α-

νιουρζέσκ^{ου}, τροπή τοῦ μ εἰς ν καὶ προσθήκη τῆς καταλ. έσκου. Περὶ τροπῆς τοῦ μ εἰς ν ἴδ. νίλε καὶ νεάρε· λέγεται καὶ νιρου-σέσκου· ρουμ. mirosešk, ἐκ τοῦ άορ. μύρισα + έσκου.

ανιουρζίρε, άπθ. οὐσ. τοῦ άν. ρ., -ζίρι' πληθ. (anjurzire, -zirí) = έδωδή, έσμή, κοιν. μυρουδιά καὶ μύρισμα, ρουμ. mirosire, έλλην.

ανιουρζίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (anjurzit^u, -tă) = έδωδώς, υἷα, ές, έσμώδης, κοιν. μυρισμένος, ρουμ. miro-sit, έλλην.

ανκάλτζάσκου, ἴδε νκάλτζάσκου.

ανκάτελεα, άντων. συσχ. έρωτ. (ankă' telea) = πόσος. Έκ τοῦ ἴη καὶ κά' τ^{ου} = πόσος, δπερ ἴδε· ρουμ. al cătelea, λατ.

ανκάτσου, άνκâτσάι, -ατă, -αρε, ρ. (ankăts^u, ankătsăi, -ată, -are) = έπιτιμῶ, ψέγω· μέσον άλληλ. «ν' άνκâτσάμ» (n' ankătsăm) = έρίζομεν, φιλονεικοῦμεν· ρουμ. cert λατ. Έκ τοῦ λατ. ∴ adcaptiare μετὰ ν παρενθεμ.

ανκâτσάρε, άπθ. οὐσ. τοῦ άν. ρ. -τσăρι' πληθ. (ankătsăre, -tsări) = έπιτιμησις, ψόγος, φιλονεικία, κοιν. πιάσιμον, καυγăς· ρουμ. certare, λατ.

ανγκâτσάτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (ankătsătu, -tă, -ts, -te) = έπιτετιμημένος, διάφορος, κοιν. μαλωμένος, καὶ πιασμένος, ρουμ. certat, λατ.

άνντα καὶ νντă (ănda καὶ nda) μόρ. χρον. = έτε, όταν, κοιν. έντας, έξ οὔ τὸ άνντα, ρουμ. când, λατ.

ανντάμουσι, οὐσ. θηλ., -σί' πληθ. (andămusi -sî) = συν-άντησις· ρουμ. intălnire, σλαβ.

ανντάρă, οὐσ. θηλ., ανντăρι' πληθ. (andără, -ări) = σκότος προερχόμενον εκ καπνοῦ, άτμῶν ἢ όμίχλης, κοιν. άντάρα, ρουμ. intunerec, λατ.

ανντάρσίε, οὐσ. θηλ., -σί' πληθ. (andărsie, -sî) = επανάστασις, κοιν. άνταρσία ρουμ. revolutsie, λατ. răscăală, σλαβ.

ανντάρτου, οὐσ. άρσ. αντάρτσă πληθ. (andărtu, -tsă) =

ἐπανάστασις, κοιν. ἀντάστις, ρουμ. revolutsionar, λατ.

ανντέσου καὶ **νντέσου**, ἀνντισά, -σάτᾱ, -σάρε ρ. (andés^u καὶ ndés^u, andisáí, -sátă, -sáre) = βία εἰσάγω, κοιν. γώνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ in-denso-are, ιτ. densare, ισπ. densar, γαλ. condanser, ἄλλ. dēnassoig, ρουμ. indes.

ανντιπυρίνα, οὐσ. θηλ. (antipyrínă = ἀντιπυρίνη, ρουμ. andipyrină. ἑλληγ.

ανντιρσέσκου, -ρσί, -σιτᾱ, -σίρε ρ. (antirsésku, -síí, -sita, -sire) = συστῆλλομαι, στενοχωροῦμαι ἐξ κίθου καὶ σεξασμοῦ πρὸς τινά, κοιν. ἀντεργίσομαι, ρουμ. a se jenă. γαλλ.

ανντιρσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σίρε, πλθ. (andirsíre, -síí) = συστλή, στενοχωρία, ρουμ. jenare, γαλ.

ανντιρσίτου, -τᾱ, -τς, -τε πλθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (andirsítu, -tă, -ts, -te) = συνεσταλμένος, στενοχωρημένος, ρουμ. jenat, γ.

ανντισάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σᾱρε, πλθ. (andisáre, -sărí) = ἡ βία γεγνημένη εἰσαγωγῆ, κοιν. χώσιμον, μετὰ. καὶ ἀμετ. ρουμ. indesare, λατ.

ανντισάρου, ἀνντισᾱρί, -ρίτᾱ, -ρίρε ρ. (andisár^u, -săríí, -rită, -rire) ὑπερπηδῶ, Ἐκ τοῦ in-de καὶ σᾱρου ὅπερ ἴδε ρουμ. sar peste cineva, λατ.

ανντισᾱρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σᾱρίρε, πλθ. (andisâríre, -rírí) = ὑπερπήδησις, ρουμ. intrecere in săritură, λατ.

ανντισᾱρίτου, -τᾱ, -τς, -τε πλθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (andisârit^u, -tă, -ts, -te) = ὑπερπήδημένος, ρουμ. intrecut in săritură, λατ.

ανντισᾱσκου, ἀνντισί, -σίτᾱ, -σίρε ρ. (andisăsku, andisíí, -sită, -sire) = συναντῶ (ἐπι καλῶ καὶ κακῶ) οἶον «ανντισί καὶ σμλου ἀέστου» (andisíí ku ómlu aéstu) = ἐμπλεξάμε τὸν ἀνθρώπον τοῦτον. Ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀντίω-ῶ-ἀντησ-αντισᾱσκου. καὶ ντισᾱσκου, ρουμ. întâlnesc, μαγυαρ.

ανντισάτου, -τᾱ, -τς, -τε πλθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (andisátⁿ, -tă, -ts, -te) = βία εἰσρηγμένος, κοιν. χωμένος, ρουμ. îndisat, λατ.

ανντισίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άν. ρ. -σίρ: πληθ. (andisíre, -sí'rⁱ)=συνάντησις, συμφορά, κακὸ συναπάντημα, ρουμ. intăl-nire, μαγυαρ.

ανντζάπάρου, ανντουπιράϊ, -ατᾶ, -αρε, ρ (andǫápăr^u, andupiráⁱ, -ată, -are)=ύποστηρίζω, προστατεύω. Έκ τοῦ ∴ in-de-apăr (apparo -are) ἴδε άπάρ^{ου}, ρουμ. sprijin, σλαβ. Τὸ τοῦ Δαλ. andrupăsku, -píⁱ, ἔστι μοι ἄγνωστον.

ανντόρνικου, έπιθ., -νικᾶ, θηλ. (andórník^u, -nikă)=μόνηρης, ὁ κατὰ μόνας ζῶν, πορευόμενος· ἔτυμον ἄγνωστον.

ανντουκυλέσκου, -κυλίϊ, -κυλίτᾶ, -ιρε ρ. (andukilésku -kilíⁱ, -kilítă, -lire)=κυλίω, σύνων τὸ ν|τᾶβᾶλέσκου. Έκ τοῦ ἑλλην. κυλίω μετὰ τῆς προθ. între, ρουμ. rostogolesc, λατ.

ανντουκυλίτου, -τᾶ -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (andukilít^u, -tă, -ts, -te)=κυλινδούμενος, κεκυλισμένος, κυλιστός· ρουμ. rostogolit, λατ.

ανντουμουσέσκου καὶ νντουμουσέσκου, -σίϊ, -σίτᾶ, -σίρε, ρ. (andumusésku, καὶ ndumusésku, -síⁱ, -sítă, -sire)=συνκντῶ, κοινῶς άνταμώνω. Έκ τοῦ άορ. άντάμωσα+έσκου. Ὁ Weigant ἐν «Olympowalachen», σελ. 36 άγνωῶν τὸ άντάμωσα παρήγαγε τὸ ρῆμα τοῦτο ἐκ τοῦ άρχ. ἑλλ. άνταμείβομαι, ρουμ. intălnesc, σλαβ.

ανντουμουσίτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (andumusít^u, -tă, -ts, -te)=συνηνητημένος, ρουμ. intălnit, σλ.

ανντουπιράρε, άπθ. ούσ. τοῦ άν. ρ. -ράρ: πληθ. (andupirăre, -rărⁱ)=ύποστήριξις, προστασία· ρουμ. spíjin, σλαβ.

ανντουπιράτου, -τᾶ, -τς, -τε παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (andupirát^u, -tă, -ts, -te)=ύπεστηριγμένος, προστατευμένος, ρουμ. spijinit, σλαβ.

ανντούπλικου, -κάϊ, -κατᾶ, -καρα ρ. (andúplik^u, -káⁱ, -kată, -kare)=πτύσσω διπλώνω. Έκ τοῦ λατ. ∴ in-duplicare, ιτ. duplicare, ρουμ. indoiesc, λατ. Τὸ ρουμ. induplic λέγεται μόνον μετφ.=πείθω, μεταπείθω τινά· ἴδε καὶ Pušc.

832. Καὶ νντούπλικ^{ου}.

ανντουπλικάρε, ἀπὴ. οὔτ. τοῦ ἀν. ρ. -κάρι· πλ.η. (anduplikáre -kārī) = πτύξις, διπλωσις, ρουμ. îndoitura, λ.α.τ.

ανντουπλικάτου, -τά, -τς, -τε, π.α.η. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (anduplikát^u, -tă, -ts, -te) = διπλωμένος, ρουμ. îndoit, λ.α.τ.

ανντουπλικάτουρά, οὔτ. η.η.λ. -τουρι· πλ.η. (anduplikâ-tură. -turi) = διπλωσις, πτύξις· ρουμ. îndoitura, λ.α.τ.

ανντράλά, οὔτ. η.η.λ., ανντρέάλ· πλ.η. (andrălă, andrăli) = ἄλιχ, κενῶς ἀντρέχλι· ρουμ. ametseală, λ.α.τ.

ανντράλάσέσκου, -λάσι·, -σιτά, -σιρε ρημ. (andrâlâsê-sku, -sîi, -sită, -sire) = ἄλιζω. Ἐκ τοῦ ν. ἐλλ.η.ν. ἀνντρέα-λιζω, ἕπερ ἐκ τοῦ ἀντρέχλι· ρουμ. ametsec, λ.α.τ.

ανντράλάσίρε, ἀπὴ. οὔτ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρι· πλ.η. (andrâlâsire, sirī) = ἄλιχ, τὸ ἄλιζέσθαι, ρουμ. ametsire, λ.α.τ.

ανντράλάσίτου, -τά, -τς, -τε, π.α.η. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (andrâlâsit^u, -tă, -ts, -te) = ἄλισμένος, ρουμ. ametsit, λ.α.τ.

ανντρεάουά, οὔτ. η.η.λ. ανντρέάλ· πλ.η. andreăuă, andreăli) = τυχκασράτχ· ρουμ. undreă, ἐκ τοῦ τούρκ. Cihac 588.

ανντρέου, οὔτ. (andréu) = ὁ μὴν Δεκέμβριος· ὠνομάσθη δὲ οὕτω ἐκ τῆς ἐστῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἐστραζομένης τῆ 30 Νοεμβρ. ρουμ. Undreă καὶ Andreă. Καὶ ἐν α.η. Ανντρέϊλου.

ανντρεάτζιρε καὶ ανντριτζεάρε, ἀπὴ. οὔτ. τοῦ ανντρέγκ^{ου}, -τζερι· πλ.η. andreădzire καὶ andridzeăre, -dzerī) = διευθέτησις, διόρθωσις· ρουμ. dregere, λ.α.τ.

ανντρέγκ^{ου}, ανντρέψου, ανντρέχάπτά, ανντρέχάτζιρε καὶ ανντριτζεάρε 'andrég^u, andrépsu, andreăptă, andreătzire καὶ andritzeăre = διευθετῶ, διευθετῶ, βέλ.π.ω. Ἐκ τοῦ λ.α.τ. dirigo. -rexi. -rectum. rigere it. dirigere ισπ. πορτ. diriger. γ.η.λ. diriger, ρουμ. dreg. Καὶ νντρέγκ^{ου} (ndrég^u).

ανντρέπτου, ανντρέχάπτά π.α.η. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (andréptu, andrăptă) = διευθετῶμενος, πνευματικῶς, θεός, α, ον, ἐκ τοῦ directus, ρουμ. drept, preparat, λ.α.τ. Ἴδε καὶ νντρέπτου.

ανντριπτάτε, ἴδε νντριπτάτε.

ανοησίε, οὐσ. θηλ. ἀνοησί^ῃ πληθ. |anoisíe ·sii) ἡ ἀνοη-

σία, ρουμ. stupiditate λατ.

ανόητ^{ου}, ἐπίθ. ἀνοητᾶ θηλ. |anóit^u, -ăi ὁ ἡ ἀνόητος· ρουμ.

stupid, λατ.

ανουστᾶσκου, ἀνουστᾶσι, -στᾶσιτᾶ, -στᾶσιρε ρ. (anustsăsku,

anustsîi, ită, -ire|=γίγνομαι ἀηδής, κοιν. ἄνοστος· πρὸς τὸ

ἔλλ, ἀνοστεύω, ρουμ. me desgust, λατ.

ἀνουστου, ἐπίθ. -τᾶ, θηλ. |ánustu, -stă|=ἀηδής, κοιν. ἄ-

νοστος, ρουμ. fad, ἐκ τοῦ γαλ. fade=ἄνοστος.

ανσᾶρ^{ου} καὶ νσᾶρ^{ου}, ανσᾶρά^ῃ, -ρατᾶ, -ραρε |ansâr^u -ai,

-ată, -are|=ἄλατιζω. Ἐκ τοῦ λατ. in-salo (sal-salis)=ἄλα-

τιζω, ἰτ. salare, ἰσπ. salar, πορτ. salgar, γαλ. saler, ἄλ-

βαν. sĕlin, ρουμ. sar.

ανσᾶράρε καὶ νσᾶράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ.= -ράρ^ῃ πληθ.

τὸ ἀλάτισμα. (ansârâre -rârⁱ) ρουμ. sărare, λατ.

ανσᾶράτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ.=ἄλατισμένος· «κάρνε

ανσᾶράτᾶ,=carno insarata τοῦ μεταγ. λατινισμοῦ=κρέας ἄ-

λατισμένον, ρουμ. sărat, λατ.

ανσᾶρ^{ου} καὶ αρᾶσᾶρ^{ου} καὶ αρσᾶρου βορ. τμ.) ανσᾶρά^ῃ, -ριτᾶ,

-ριρε, ρ. (ansâr^u καὶ arâsâr^u καὶ arsâr^u -iⁱ, -ita, -ire)=ἄλ-

λομαί, πηρῶ. Ἐκ τοῦ λατ. salio, lui, ltum. ire, ἰτ. salire

καὶ saltâre, γαλ. saillir, ἰσπ. πορτ. salir, πρὸς. salir, ρουμ.

sar. Περὶ ἐναλλαγῆς λ. καὶ ρ. ἴδε ἐν λέξει ακάρε.

ανσᾶρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -σᾶριρ^ῃ πληθ. ansârîre

-rîrⁱ=ἄλμα πήδημα, ρουμ. sărit.

αντᾶβᾶλέσκου, αντᾶβᾶλί^ῃ, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (antâvâlésku, an-

tâvalîi, -lită, -lire)=κυλίω, περικυλίω· ρουμ. tăvălesc, σλαβ.

αντᾶβᾶλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -λίρ^ῃ πληθ. antâvâlî-

re, -lîrⁱ=περικυλίνδῃσις, περικύλισις, ρουμ. tăvălire, σλαβ.

αντᾶβᾶλίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. antâ-

vâlîit^u, -tă =κεκυλιμένος, η, ον, ρουμ. tăvălit, σλαβ.

αντάνκός^υ, ἐπιθ. *αντάνκός* ἤλ., (adânkós^υ, adân-
kqásăi=βελύς, ἐκ τοῦ λ.π. * adaneus. a. um. =ad+an-
eus ρουμ. adâne ἰδε Puse.

αντάπ^{ου}, *αντάντ* -π.τ.χ., -π.τ.ρ.ε |adáp^υ, -ai, -ată, -are|
περιζῶ ἐκ τοῦ μετ. λ.π.ν. adaquo |ad-aqual, it. ada-
quare, it. adaguar, ρουμ. adap καὶ stropese τλαῖ.

αντάρε, ἀπθ. οὐτ. τοῦ ἀν. ρ. = πιστός· π.λ.θ. -π.θ.ρ.
adâpâre. -pârî.

αντάρ^ατ^{ου}, -τ.χ., π.θ. μετ. τοῦ ἀντάρ^{ου} |adâpât^υ, -ă| =
πιστευμένος, ρουμ. adăpat, λ.π.

αντάπτου, π.θ. μετ. τοῦ ἀντάρ^{ου}, *αντάντ*, ἤλ. |adâ-
ptu-dă =ἐπιρροισμένος, λέγεται καὶ *αντάντ* καὶ ἐν Βερροίχ
αντάντ· |adâvdzit^υ, adâpsu^ι, καὶ *αντάντ* ρουμ. adau-
gat, λ.π.

αντάρ^{ου}, *αντάρ*, *αντάρ*, *αντάρ*ε |adâr^υ, adrâ^ι, adrâtă,
adrâre| =κατασκευάζω, κατασκευάζω. Ἐκ τοῦ λ.π.ν. adparo,
-avi, -atum, -are· πρθ. γλ. apparat ἢ κατὰ Puse· ἐκ
τοῦ dolo -are, ρουμ. durez, =κατασκευάζω.

αντάρε, ἀπθ. οὐτ. τοῦ ἀν. ρ. -π.θ.ρ. π.λ.θ. |adâstâre,
stâr^ι| =ἀποκαρτεσία, ἢ μετ' ἀνομιαντίας προσέκεια· ρουμ.
adăstare.

αντάστου, *αντάντ*, -π.τ.χ., -π.τ.ρ.ε ρ. |adâstu, adâstâ^ι,
-stata, -stare| =ἀποκαρτεσία, ἐπιμύνη, ἐπιμύνη·
Ἐκ τοῦ λ.π.ν. adasto -are Puse 22· ἰσλ. it. adastare
ρουμ. adast.

αντάνγκάτουρ^α, -ουρ^ι, οὐτ. ἤλ. ἐκ τοῦ ἀντάνγκου |adâv-
gâtură, -r^ι| =αἰσθησις. Ἐκ τοῦ ἀντάνγκου, ὅπερ ἰδε, ρουμ.
adaus, λ.π.

ανταύγκου, *αντάντ* καὶ *αντάντ*, *αντάντ* καὶ *αντάντ*
*αντάντ*ε |adavgu, adâvzî^ι καὶ adâpsu, adâvtzîtă
καὶ adâpsă, adâvzî^ι =αἰσθάνω, ἐπιρροισμένος, μετὰλῶνω. Ἐκ
τοῦ λ.π.ν. adaugeo. -xi, -ctum. -ere γλ. augmender.

ρουμ. adaog και adaug. Ὁ Δαλαμίτρας ἀναγράφει και τὸ ρ. avgâtséseu = αὐξάνω, ἐκ τοῦ ἰορ. αὐγάτσα τοῦ ν. ἑλλην. αὐγατίζω και αὐγαταίνω, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. augeo = αὐξάνω· ἀλλ' ἐγὼ οὐδαμοῦ ἴκονσα αυγάτσέσκου, ἀλλὰ μόνον «ανταύγκου».

αντάντζιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. ἢ αὐξήσις -τζιρῖ πληθ. adâvzire -rⁱ.

αντερίου και **αντίρε**, οὐσ. ἄρσ. = ἔνδυμα ἐξ ὑφάσματος χρωματισμένου, τιθέμενον ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου, κοιν. ἀντερί. Ἐκ τοῦ τουρκ. anterî· ἀντερίῖ και αντιρέτζ (πληθ. (ἐκ τοῦ αντιρέδ(ε)ς) (anteriu, antiré, -erîⁱ. -redz).

αντέτε, οὐσ. θηλ., αντέτς και αντέτῖ πληθ. = ἔθος συνήθεια, κοιν. ἀντέτι. Ἐκ τοῦ τουρκ. adet. (adéte, adéts), ρουμ. obiceiu. σλαβ.

άντζă, οὐσ. θηλ., άντζι πληθ. (ândză, ândzi = τὸ ἄρθρον, ἢ κλείδωσις τοῦ ποδός, κοιν. άντζα, ρουμ. inchiatura, genuchiului λατ.

αντζούρου, αντζουράῖ -ρατă, -ραρε (andzu'ru, -aⁱ, -ată, -ăre) = ὑβρίζω. Ἐκ τοῦ λατ. injurior (injuria = ἀδικία, ὕβρις). Τὸ j τρέπεται εἰς τζ (dz) ὡς τζόνε (dzóne) = νέος ἐκ τοῦ juvenis, τζόκ^{ου} = παιδιά, παιγνίδι (dzók^u) ἐκ τοῦ jocus, ατζούν^{ου} (adzu'n^u = νῆστις ἐκ τοῦ λατ. jejunus· ἵτ. injuriare, ἰσπ. πορτ. injuriar, γαλ. injurier. ρουμ. injur.

αντζουράρε, ἀπθ. -ράρῖ πληθ. (andzurăre, -rărⁱ = ὕβρις, ρουμ. injurare.

αντίκă, οὐσ. θηλ., αντιτςῖ πληθ. (antikă, -tsⁱ) = ἀρχαῖον νόμισμα, κοιν. αντίκα (antiqua) ρουμ. monedă veke ἑλλην. + λατ. μονέδα.

αντίλου, αντιλιάῖ, αντιλιάτς, αντιλιάρε (adilju, -aⁱ, -ată, -are) = ἀναπνέω, ἀσθμαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. ad-halo = προσπνέω, γαλ. haleter ρουμ. adjuu, adiez, respir, λατ.

αντιλιάτου, πθ. μετ. τοῦ αντιλι^{ου}. -τă θηλ. (adiliăt^u, -tă) = πνευστιῶν, ἀσθμαίνων ρουμ. adiat.

αντιλιάτ^{ου} και αντιλιάτικου, ρώσ. άρσ. adiliát^u, adiliátik^u = άναπνοή, άσθήμα. Έκ τού αντιλί^{ου} έπερ ίδε' σί ρουμ. respiratsie, λατ.: ν' θι' κουραξ αντιλιάτικλσν = διέκοπη ή άναπνοή μου' σί ρουμ. «mi ș a interupt respiratsie». Και αντιλιάρε.

αντίχριστου, έπλή. αντιχριστᾶ θηλ. αντιχριστᾶ, αντιχριστι^{ου} πλήθ. αντιχριστος andichristu, -ă. -tsâ -stiⁱ ρουμ. anti-crestin, έλλτην.

αντούκ^{ου}, ίδε ντούκ^{ου}.

αντουκέσκου και άνευ προθεμ. α ντουκέσκου, -κιⁱ, -κιτᾶ, -κιρε (adukésku και dukésku, -kiⁱ, -kită -kire) = ένγω, κατὰλμαξάγω. Έκ τού λατίν. ducō, duxi, ductum, ducere (δουῶ) ίδε και ακιχᾶτέσκου' σί ρουμ. ântseleg έκ λατίν. intelligo, και σί Μογλ. antseleg.

αντουκίτ^{ου}, πχή. μετ. τού άν. ρ. -κιτᾶ θηλ. (adukit^u, -tăi) = νόμιμων, συνετός Και αντουκίτῶρ^{ου}, ρουμ. simtsător priceput, λατ.

αντουκιτούρα, θηλ. -τουρᾶ πλήθ. (adukitură, -turi = νότισις, νοτιμισσύνη, κατὰλήτιψις. Και αντουκίρε' ρουμ. simtsire, pricepere, λατ.

αντούν^{ου}, αντουνᾶ και -αλνᾶ, και -ανᾶ αντουνᾶτᾶ και αλνᾶτᾶ, και αντᾶ, αντουνᾶρε (adún^u, adunáⁱ και alnái. aná adunată και alnată, adunáre) άθροίζω, συλλέγω, συνάγω. Έκ τού μετργ. λατ. aduno, avi, atum, are (ad unum), it. adunare, ισπ. πορτ. adunar, ρουμ. adun.

αντουνάρε, άπλή. ρώσ. τού άν. ρ. πλήθ. αντουνᾶρᾶ (adunáre, adunărⁱ) = άθροισις, συνάθροισις, συλλογή, ρουμ. adunare. Και αλνᾶρε.

αντουνάτ^{ου}, -τᾶ, πχή. μετ. τού άν. ρ. (adunát^u, -tăi) = συνειλεγμενος, συνεισχυλμενος, κοιν. μαζευμενος, ρουμ. adunat, cules λατ. και ανᾶτ^{ου} και αλνᾶτ^{ου}.

αντουνατούρα, ρώσ. θηλ. -τουρᾶ πλήθ. (adunâtúră, -turi)

=συνέλευσις, -οῶς, ρουμ. împreunare, λατ. întâlnire, σλαβ.

αντράρε ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀντάρου, αντράρι· πληθ. (adráre, adrǎrî)=κατασκευή, παρασκευή, κριν. ρκιάσιμον· ρουμ. fabricatsiune, λατ.

αντράτου, παθ. μετ. τοῦ ἀντάρου, -τά θηλ. (adrátu, -tǎ)
=κατεσκευασμένος, κεκαλλωπισμένος, ἐψευθυμένος, κατὰ τὸ ν. ἑλλην. ρκιασμένος· ρουμ. facut, fabricat, λατ.

αντρεΐλεα, ἄρθ. τακτ. (antréilea)=ὁ τρίτος· ἴδε τρεΐ ρουμ. al treilea λατ.

αντρέκου, αντρεκούε, αντρεκούτά, αν|τρετσεάρε (antrékú, antrikúî, antrikútǎ, adtritseáre =ὑπερτερῶ, νικῶ. Ἐκ τοῦ λατ. interjicio, jeci, jectum, ere· ρουμ. întrec λατ.

αν|τρέμπου καὶ **ντρέμπου**, **αντριμπάε**, -μπατά, -μπαρε (antrébú, antribáε, -bata, -bare)=πυθάνομαι, ἐρωτῶ. Ἐκ τοῦ λατ. interrogo, avi, atum, are, ιτ. interrogare, ισπ. πορτ. interrogar γαλ. interroger, ρουμ. întreb.

αντριμπάρε, πληθ. -μπάρι, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ.=ἐρώτησις (antribáre, -bǎrî) ρουμ. întrebare, λατ.

αντρετσεάρε, ἄπθ. οὐσ. -τσερι· πληθ.=ἡ ὑπερτέρησις, νίκη· (antritsiáre -tsérî), λέγεται καὶ αν|τρεάτσερε.

αντσάπου καὶ **ντσάπου** αντσάπάε, -πατά, παρε (antsápú, antsápáε, -patǎ, -pare)=νύσσω, κεντῶ. Ἐκ τοῦ in καὶ tsapǎ (Μολδοχουικού)=ὀβελός, σούβλα, ὅπερ παρὰ τοῖς Μακ. Βλάχοις λέγεται σουλά, ρουμ. întsep· ὁ Dens ἐκ τοῦ ἀργ. βουλγ. cepati.

αντσάπαρε, πληθ. αντσάπαρι, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ.=νύξις, κέντησις (antsápáre -pǎrî), ρουμ. întsepare, σλαβ.

αντσάπάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ρ. αντσάπου (antsápátú, -tǎl)=νενογμένος, κεντημένος, ρουμ. întsepat, σλαβ.

αντσάρτσου, ἐπίρ. χρονικόν=προπέρουσι· (antsǎrtsu). Ἐκ τοῦ λατ. anno-tertio=τρίτον ἔτος τουτί, πρὸ τριῶν ἐτῶν, ρουμ. antserts, λατ.

ανώγε, οὐσ. ἄρσ., πληθ. ανώγι·=τὸ ἀνώγειον (anóγε).

ανώδυνον, -νι, ούτ. ούδ. anó:yn^u -niⁱ = ανώδυνον, τὸ κα-
ταπραυντικόν τῶν πόνων φάρμακον, πρῶτον φάρμακον. anodin. ἑλλ. γ.
αξί καὶ ἀξίτσε, ἴδε καί.

αξίε, ούτ. ἡρλ., πλήθ. ακί = ἡ ἀξία, τιμή, aksie -ksiⁱ, φάρμα.
prets. λατ.

αξινιτόρον, ούτ. ἀρσ., πλήθ. -τορⁱ, = ἐξοπιόρον, ξενιτευμέ-
νος, ἀποδερμῶν aksinitor^u -torⁱ φάρμα. eälator. λατ.

ἀξιου, ακίξ ἐπιθ. ἀξίος, α. aksiu, -ā, φάρμα. vrednik. τλ.

αξιουσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρεφ. aksiouséskn, siⁱ, -sitā,
-sirei = ἀξίω. κεν. ἀξίωλω-ἀξίωτα φάρμα. invrednicese τλ. καί.

αξιουσίρε, ἀπιθ. ούτ. τῶν ἀν. φ. -σιρε πλήθ. aksiusire,
-sirⁱ = ἀξίωσις τὸ ἀξίωσθῆαι, φάρμα. invrednicire, τλ. καί.

αξιουσίτ^{ον}, -τᾶ, ἀπιθ. μετ. τῶν ἀν. φ. aksiusit^u, -tā =
ἀξίωμένος, φάρμα. invrednicit, τλ. καί.

ἀξιφ^{ον}, ούτ. ούδ. áksif^u = ἐπιληττικόν, ἀρσενικόν, κεν.
φαρμακόν καὶ ἀξίφος, φάρμα. otravā, τλ. καί.

αἰά καὶ αἰυά καὶ αἰάτσε, ἐπιφ. τσπ. στάσεως καὶ κινήσεως
σημαντικόν = ἐνταυθι, ἐδῶ αἰά. auá, aiatse. ἐκ τοῦ λατ. ecce
-hic ταυθὶ καὶ ταυθα μόνον κινήσ. σημ. = πρὸς τὰ ἐδῶ, γὰρ ἐδῶ
ἐδ. τὰ καὶ τὰ ἐ. ἐ. ei. γὰρ. ici, ei. ἰσπ. -πρῶτ. aqui, πρῶτ.
aici, φάρμα. aici, aicea, acia. ἴδε καὶ αἰσία.

αἰάλατζ, γρον. = πρῶτης ἐκ τοῦ ἀλλήλα τῆρου = alter
dies = τὴν ἄλλην ἡμέραν. Τὸ λ. ἐπράπη, εἰς ου. ὅπερ συνεστῆθη
εἰς ου. Περὶ προπῆς τοῦ λ. εἰς ου πρῆ. σταχουᾶ -σταχὺς ἐκ τοῦ stella
scáua. -scuo ἐκ τοῦ sella. οἱ φάρμα. λέγουσιν ἀλλήλατζέρι. alal-
tajeri = ad-alterum heri. ἰ. jeri l'altro, ἰσπ. anteayer,
γὰρ. avant hier (ab ante-heri). Μεγλ. καὶ ἀλατζ.

αούᾶ, ούτ. ἡρλ., πλήθ. αούᾶ. Ἐκ τοῦ λατίν. uva μετὰ
πρῶτ. α. Τὸ v μετὰ τοῦ οὔτος φωνηέντων ἐκπίπτει, ὡς οὔτος = ὄντος ἐκ
τοῦ ovum, κλεισε = κλεις ἐκ τοῦ clavis, οἶ = πρῶτα ἐκ τοῦ
oves. ἰσπ. πρῶτ. uva, ταυθ. ua, φάρμα. strugure. τλ. καί.

αούμπρα, ούτ. αούμπρε = ἡ σκιά (au mbrā - au mbre,

ἐκ τοῦ λατ. umbra μετὰ προθεμ. α, ιτ. ombra, ἀρχ. ισπ. umbra, γαλ. ombre, ρουμ. umbră.

αουμπρασκου, -μπραί, -μπρατᾶ, -μπραρε (aumbrăsku, -brai, -brată, -brare=σκιάζω, ἐπισκιάζω, κατασκιάζω μεταφ. φαρμακεύω κοιν. μαγεύω· πρβ. τὸ «μέ πάτησεν ὁ Ἰσχιος» τῆς ν. ἑλλην., ρουμ. vrăjesc. σλαβ. Ἐκ τοῦ λατιν. adumbro, avi, atum, are, ιτ. adumbrare, ισπ. adumbrar, πορτ. as-sombrar, ρουμ. umbresc. Καὶ αούμπρου καὶ αουμπρέτζ.

αουμπράρε, πληθ. -μπράρι ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ.=σκιασμός ἐπισκίσεις (aumbrăre -brări), ρουμ. umbrire.

αουμπράτ^{ου}. -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (aumbrăt^u, -tă)=κατάσκιος, ρουμ. umbrit. Αουμπράτᾶ=σκιάς, ρουμ. umbrar, μεταφ. μάγευμένος, ρουμ. vrajit, σλαβ.

αουμπρόσ^{ου}, -μπρόσα, ἐπιθ. (aumbrós^u, -qasa)=σκιερός, καὶ (δεισιδ.) πατημένος ἀπὸ τὸν Ἰσχιον (ἐφιιάλτην) λατ. umbrosus, ιτ. umbroso, γαλ. umbreux, ρουμ. umbros.

αούμππτου, -ᾶ, παθ. μετ. τοῦ αούγγκου=ἀλληλιμμένος, χρωματισμένος· ἴδ. καὶ ούμππτου=βούτυρον· ρουμ. uns.

αούγγκου, καὶ **ούγγκου**, ουμδου, ουμπτᾶ καὶ ουμτᾶ, ουντξάρε (au'ngu καὶ un'gu, umšu, umptă καὶ umtă undzeăre)=ἀλείφω, ἄσπρίζω, χρωματίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ungo. xi, ctum, ere=ἀλείφω· ιτ. ungere, ισπ.-πορτ. ungir, γαλ. oindre, ρουμ. ung. Τὸ α προθεμ. Τὸ ἀπαρ. καὶ ουντζίρε (undzire).

αουντζεάρε καὶ **ουντζεάρε** καὶ **ούντζιρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. αούγγκου, αουντζέρ' πληθ. (aundzeăre καὶ undz. καὶ undzire)=τὸ ἀλείφειν, ὁ χρωματισμός, τὸ ἄσπρισμα, ρουμ. ungere.

αουρασκου, ἴδε ουρασκου.

αουαράρε, πληθ. -λάρι ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ.=ὠρυγμός, κραυγή, ὀιωγμός (aurăre -aurări), ρουμ. urlare.

αουράτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. -τᾶ πληθ. =ὀεὸιωγμένος (aurăt^u, -tă, -ts, -te) ρουμ. urlat.

αουρλάτόρου, οὐσ. πρσ. -τουρ' πλτθ. aurlătoru, -tori, = ἐ ἐλάωνων, διώκων διὰ τῶν κρυγῶν, ἢ ἐξανιστάς τὰ θηρία, κριν. ἔστις βγάζει τὸ κνήρι. Ἐκ τοῦ αούρλου, ἔπερ ἰδὲ ρουμ. gonaciū. σλκς.

αουρλάτούρα, οὐσ. ἀστρ. -τουρ' πλτθ. (aurlutără, turi) = ὠρυγμός, κρυγή. Ἐκ τοῦ αούρλου, ρουμ. urlet.

αούρλου, -λα', -λατᾶ. -λαρε (au'rlu, -la', -lată, -lare) = ὠρύρομαι, κρυγάζω, διὰ κρυγῶν ἐκβάλλω τινά, ἀποδιώκω. Ἐκ τοῦ λατιν. ululo, avi, atum, are, ιτ. urlo = ὠρύρομαι, ισπ. aural, γαλ. hurler, ν. ἑλλ. ούρλιάζω, ρουμ. url. Τὸ α πρσθεμ. λέγεται καὶ ούρλου καὶ αούρου.

αούρου, πλτθ. αούρ' = πρεσβύτερος γέρον. Ἐκ τοῦ λατιν. avus = πάππος * avusius' οἱ ρουμ. λέγουσι moš ὡς καὶ οἱ Μεγλενίται moš' ἰδ. μζάδα. σλκς.

αουσάμε, οὐσ. θηλ. (ausáme) = πλτθὺς γερόντων. Ἐκ τοῦ αούρου, ἔπερ ἰδὲ.

αουσάσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε = γιργάσκω. Ἐκ τοῦ αούρ (ausă'sku, -si', -sită -sire. Οἱ ρουμ. inbătrânesc, λατ.

αουσάτικου, οὐσ. ἀστ. -τιτ' πλτθ. ἐκ τοῦ αουσάτᾶ = τὸ γῆρας (ausă'tiku -tits'), ρουμ. bătrânetse, λατ.

απα, πλτθ. ἀπι καὶ ἀπε, οὐσ. θηλ. = ὕδωρ (ápă, âpi καὶ pe). Ἐκ τοῦ λατ. aqua, ιτ. acqua, ισπ. πορτ. agua, γαλ. eau, ρουμ. apă. Τὸ q τρέπεται εἰς π, ὡς πάππος = τέσσαρα ἐκ τοῦ λατ. quattuor, ἐπίπᾶ = ἡ ἵππος ἐκ τοῦ equa.

απάνγκου, οὐσ. οὐδ. απάνγκουρ' πλτθ. (apângiu, -giuri) = ἄστυλον, κατὰρύγιον, κριν. απάνγκου ρουμ. adăpost λατ.

απάνντησέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε (apândisésku, -si, -sită, -sire) = απαντῶ, ἀποκρίνομαι 2· συναντῶ. Ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀστ. απάνντησ + έσκου, ρουμ. răspundesc, λατ.

απάνντησι, πλτθ. απάνντησι, οὐσ. θηλ. = απάνντησις (apan-disi. apândisi) ρουμ. respuns, λατ.

απάνντυξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ, -ξιρε apândiksésku, -ksi',

-ksitǎ, -ksire) = ἀναμένω, προσδοκῶ, ἐλπίζω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἀπάνντυξα τοῦ ἀπαντυγαίνω τῆς δημ. ἑλλην. ρουμ. m'astept, λ.

απάνντυξίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -ξίρ' πληθ. (apândi-ksire, -ksiri) = προσδοκία, ἐλπίς· ρουμ. asteptare, λατ.

ἀπάρου, -ραί, -ρατᾶ, -ραρε (ápâr^u, -aⁱ, atǎ, -are) = ἄ-μύνω, ὑπερασπίζω, προσυλάττω, προστατεύω. Ἐκ τοῦ λατ. arparo, avi, atum, are, ιτ. parare, ισπ. πορτ. parar, γαλ. parer. ρουμ. apǎr. Λέγεται καὶ νντράπάρου, ὅπερ ἴδε.

απάράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. απάρᾶρ' πληθ. (apâraré-rǎri) = ἄμυνα, προστασία, προφύλαξις· ρουμ. pǎziturǎ, σλαβ.

απάράτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀπάρου (apârat^u, -tǎ) = προφυλαγμένος, ρουμ. pǎzit, σλαβ.

απάράτόρου, οὐσ. ἄρσ. -τορ' πληθ. (apâratóru -torⁱ) = ὑπερασπιστής, προστάτης· ρουμ. apǎrǎtor.

απάράτούρα, οὐσ. θηλ. -τουρ' πληθ. (apâratúrǎ -turⁱ) = ἄμυνα, ὑπεράσπισις, προφύλαξις, ρουμ. apǎrǎturǎ, λατ.

απάργισέσκου. ἀπάργισί', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (apârgisesku, apârgisí', -sitǎ, -sire) = παραιτῶ, ἐγκαταλείπω, κοιν. ἀφήνω. Ἐκ τοῦ παραιτῶ, ἀορ. παράτσα + εσκου μετὰ προθ. α' ρουμ. pǎrǎsesc ἀντὶ pǎrǎtsesc, ἑλλην. ὁ Δαλ. γράρει apârgisire ši apârnisire. Ἄλλὰ τὸ δεύτερον παράγεται ἐκ τοῦ ν. ἑλ. ἀπάρνησα = ἀπηρνήθην. Συνηθέστερον ἀκούεται απάράτσέσκου καὶ ἄνευ προθ. α' ἴδε καὶ πάράτσέσκου.

απάργισίρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρ' πληθ. (apârgisire, -sirⁱ) = παραιτήσεις· ρουμ. pǎrǎsire ἑλλην. ὀρθοτ. ἀπάράτσίρε.

απάργισίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀρ. ρ. (apârgisit^u, -tǎ) = παρητημένος, ἐγκαταλελειμμένος· ὀρθοτ. απάράτσίτου καὶ πάράτσίτου ρουμ. pǎrǎsit, ἑλ.

απάρνέσκου, -νιί', -νιτᾶ, -νιρε ρ. (apârnésku, -niⁱ, -nitǎ, -nire) = ἄρχομαι, κοιν. ἀρχίζω. Ἐκ τοῦ ρουμ. pornesc, ὅπερ σλαβ. ρουμ. incep, λατ.

απάρνησέσκου, -σιί', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (apârnisésku, -siⁱ,

-sită, -sirel = ἀπαρνησῶμαι, παραιτῶ, ρουμ. desavuesc, γαλ.

απαρνησίρε, ἀπῆ, τοῦ ἀν. ρ. -σιρεῖ, πλῆθ. (apârnisire.

-sirel) = ἀπαρνησις, παραιτήσεις, ρουμ. negare, λατ.

απαρνησίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (apârnisit^u, -tăl)
= ἀπαρνηγμένος, τῆ, ον' παρρητημένος, ρουμ. părăsit, ἑλλην.

απαρνήτου, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. -τά, (apârnit^u, -tăl) = ἐ-
λαξῶν ἤδη ἀρχῆν, κοιν. ἀρχισμένος, ρουμ. început, λατ.

απαρνήτᾶ, οὐσ. θηλ. -νήτῃ, πλῆθ. (apârnită -nitⁱ) = ἀρχῆ
ἐναρξίς, πράξεως, ρουμ. început, λατ.

απάτε, οὐσ. θηλ. απάτῃ, πλῆθ. (apâte, -ătⁱ) = ἀπάτη, ρουμ.
înșelaciune, σλαξ.

απατιόνου, οὐσ. θηλ. -ονῃ, πλῆθ. (apatión^u, -onⁱ) = ἀπα-
τεών, ρουμ. înșelător, σλαξ.

απατόσου, -τάσα, ἐπιθ. (apâtós^u, -tqasă) = ὑδαρξίς, κοιν.
νερουλός. Ἐκ τοῦ ἀπᾶ, ὅπερ ἴδε ρουμ. apâtos, λατ.

απελπισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε (apelpisésku, -siⁱ, -sită,
-sirel) = ἀπελπίζω. Ἐκ τοῦ ἀπελπισα + ἔσκου ρουμ. desper, λατ.

απελπισίε, πλῆθ. -σιῖ, οὐσ. ἀρχῆ, (apelpisie, -siⁱ) = ἀπελ-
πισία, ἀπελπισμός, ρουμ. desperatsie, λατ.

απελπισίτου, -τά, παθ. μετ. ἀντὶ ἐπιθέτου (apelpisit^u, -tăl)
= ἀπελπία, ἀπελπισμένος, ρουμ. desperat, λατ.

ἀπερᾶ, καὶ ἀπερᾶ, απίρῃ, απίρίτᾶ, απίρίρε (aperă, καὶ apî-
ră, apiri, apirită, apirirel) ἀπρόσωπον = ὑπέρωσται. ἡμέρα
γίγνεται, κοινῶς χαράζει. Τοῦ δὲ προσωπικόν ἀπίρου, -ί, -ιτᾶ, -ιρε
σῆμα. ἐγείρομαι ἐκ τῆς κλίνης, ἐξυπνῶ οἶον: ρουμ. απίρίς = πῶς
ἐξυπνήσας; Ἐκ τοῦ λατ. aperio, ui, apertum, ire = ἀνοίγω
πρὸς τὸ ἑλλην. ἀνοίγει ἡ ἡμέρα, ρουμ. a se lumină, λατ.

απερίτᾶ, παθ. μετ. ἀντὶ οὐσ. θηλ. τοῦ ἀνωτέρω ἀπερᾶ = ἡ
αὐγὴ, χάραγμα, ρουμ. în zorî, σλαξ. ὅπερ λέγεται καὶ χάραγιε
(aperităl) χάραγιῃ, πλῆθ. hărăjie, γῆ) ἑλλην.

απιστησέσκου, -σπισί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (apistisésku, -sti-
siⁱ, -sită, -sirel) = ἀπισθαίνω ἀναξίως ἐμπιστοσύνης. Ἐκ τοῦ ἀπι-

στου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. a deveni infidel, λατ. Δαλ.

απιστίε, οὐσ. θηλ. -στιῖ πληθ. *apistíe, -stiῖ*) = ἀπιστία, ρουμ. infidelitate, λατ.

ἀπιστου, -σταῖ, ἐπιθ. (*ápistu, -stă*) = ἄπιστος· ρουμ. ne-credincios, infidel, λατ.

απιτρουσέσκου, -σιῖ, -σιταῖ, -σιρε ρ. (*apitrusésku, -siῖ, -sita, -sire*) = καταπιέζω τι διὰ τινος ἄλλου (λίθου καὶ ὁμοίων), ἐπισωρεύω, κοιν. πετρώνω (πέτρα=λίθος), πέτρωσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρῆμα. Καὶ ἄμετ. = ἐπέρχομαι αἰφνιδίως, κατὰ τὸ ν. ἑλλην. : πλάκωσαν οἱ ἐχθροί· ρουμ. *apăs*, λατ.

απιτρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρῖ πληθ. (*apitrusíre, -sirῖ*) = πίεσις, ἐπισώρευσις, ἔφοδος, ρουμ. *apăsare*, λατ.

απιτρουσίτου, -τά, -τς, -τε, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (*apitrusésku, -siῖ, -sita, -sire*) = πεπιεσμένος, κοιν. πλακωμένος, ρουμ. *apăsat*, λατ.

απλάδα, οὐσ. απλάτζ πληθ. (*apládă, -ădz*) = παροψίς, κοιν. ἀπλάδα, ἀβαθὲς πιάτον ἐκ χαλκοῦ, ρουμ. *farfurie de aramă*.

απλέκου, ἀπλικαί, -κατά, -καρε ρ. (*aplékⁿ, -kai, -kată, -kare*) = κλίνω στρέφω πρὸς τὰ κάτω, κοινῶς γέρνω· μέσον μι απλέκου = κλίνομαι, κύπτω. Ἐκ τοῦ λατ. *adplico, avi, atum, are*, ἰτ. *applicare*, ἰσπ.-πορτ. *applicar*, γαλ. *appliquer*, ρουμ. *aplec*.

απλικάρε, πληθ. -κάρῖ, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. (*aplicăre, -cărῖ*) = κλίσις, ὑπόκλισις, κοιν. σκύψιμον· ρουμ. *aplicare*.

απλικάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ απλέκου (*aplikátu, -tă*) = κεκλιμένος, κεκυρῶς, κοιν. σκυμμένος ρουμ. *plecat*, λατ.

ἀπλικάτγάρε, ἴδε πλικάτγάρε.

απλό, ἐπιθ. ἄρσ. καὶ θηλ. = ἀπλοῦς, ἦ· (*apló*), ρ. *simplu* λ

απλουκουσέσκου, -σιῖ, -σιταῖ, -σιρε ρ. (*aplukusésku, -siῖ, -sită, sire*) = καταπιέζω τι διὰ τινος, κοιν. πλακώνω-πλάκωσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρημ. καὶ ἄμεταβ. = αἰφνιδίως ἐπέρχομαι, κατὰ τὸ ν. ἑλλ. «πλάκωσαν οἱ ἐχθροί». Συνών. ἀπιτρουσέσκου, ἔπερ ἴδε·

ρουμ. apās. nāvālesc. σλ.α.ξ.

απλουκουσίρε, ἀπθ. εὐστ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρῖ πλ.γθ. (apluku-sire, -sir'ī) = κατ.α.πι.έ.σι.ς, κ.σιν. πλ.ά.κ.ω.μα, αἰ.σ.ν.ι.ό.ι.α ἔ.λ.ε.υ.σι.ς, ρ.ου.μ. apāsare, λ.α.τ. nāvālire, σλ.α.ξ.

απλουκουσίτ^{ου}, -τᾶ, π.α.θ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (aplukusit^u, -tā), κατ.α.πε.πι.ε.σ.μ.έ.ν.ο.ς, κ.σιν. πλ.α.κ.ω.μ.έ.ν.ο.ς ρ.ου.μ. apāsāt, λ.α.τ.

αποδειξέσκου, -ξίῖ, -ξί.τᾶ, -ιρε, (apoðiksésku, -ksi'ī, -ksitā. -ksire) = ἀ.π.ο.δ.ε.ι.κ.ν.ύ.ω. Ἐκ τοῦ ἀ.σ.ρ. ἀ.π.ο.δ.ε.ι.ξ.α + ρ.γ.μ. κατ.α.λ. ἔ.σ.κ.ου, ρ.ου.μ. probesc. λ.α.τ.

απόδειξι, εὐστ. ἀ.σ.ρ.γ.μ. θ.γ.λ. καὶ πλ.γθ. ἀ.ρ.θ. ἀ.π.ο.δ.ε.ι.ξ.ι.ς, σ.υ.ν.α.λ.λ.α.γ.μ.α.τ.ι.κ.ή, σ. kitantsā, γ.α.λ.

αποδιξέσκου, -ξίῖ, -ξί.τᾶ, -ξί.ρε ρ. (apoðiksésku, -ksi'ī, -ksitā. -ksire) = ἀ.π.ο.δ.έ.γ.μ.α.ι, π.ρ.ο.σ.θ.ό.κ.ω, π.ε.ρ.ι.μ.έ.ν.ω ρ.ου.μ. ac-cept, γ.α.λ.

αποδιξίρε, ἀπθ. εὐστ. τοῦ ἀν. ρ. -ξίρῖ πλ.γθ. (apoðiksire, -ksir'ī) = ἀ.π.ο.δ.ό.σ.γ.ή, π.α.ρ.α.δ.ό.σ.γ.ή, π.ρ.ο.σ.θ.ό.κ.ί.α, ρ.ου.μ. primire, ac-ceptare. λ.α.τ.

αποδιξίτ^{ου}, π.α.θ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. -τᾶ θ.γ.λ. (apoðiksit^u), -tā,) = π.α.ρ.α.δ.έ.γ.μ.έ.ν.ο.ς, π.ρ.ο.σ.θ.ό.κ.ώ.μ.ε.ν.ο.ς, ρ. primit. acceptat, γ.α.λ.

απόια, ἐπίρ. γ.ρ.ον. = ὅ.σ.τ.ε.ρ.ον, ἔ.π.ε.ι.τ.α. Ἐκ τοῦ λ.α.τ. ad + post + ea = μετὰ ταῦτα, ἔ.π.ε.ι.τ.α, ι.σ.ρ.ο.ί. ι.σ.π. p.ues, γ.α.λ. puis, π.ρ.ο.θ. ρ.ο.ί.ς, ρ.ου.μ. apoí, (apóia).

αποκουψέσκου, -ψίῖ, -ψί.τᾶ, -ιρε (apokupséskn, -psi'ī, -psitā, -psire) = ἀ.π.ο.γ.λ.α.κ.τ.ί.ζ.ω, ἀ.π.ο.κ.ό.π.τ.ω ἀ.π.ὸ τὸ μ.γ.τ.ρ.ι.κ.ὸν γ.ά.λ.α.

Ἐκ τοῦ ἀ.σ.ρ. τῆς ὀ.γ.μ. ἀ.π.ό.κ.ο.ψ.α, ρ.ου.μ. desobiciunesc. σλ.α.ξ.

αποκουψίρε, ἀπθ. εὐστ. τοῦ ἀν. σ. ρῖ (apokupsire -r'ī) = ἀ.π.ο.γ.λ.α.κ.τ.ι.σ.μ.έ.ν.ο.ς ρ.ου.μ. desobiciunire. σλ.α.ξ.

αποκουψίτ^{ου}, -τᾶ, -τς, -τε π.α.θ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (apoku-psit^u, -iā, -ts. -te) = ἀ.π.ο.γ.λ.α.κ.τ.ι.σ.μ.έ.ν.ο.ς, κ.σιν. ἀ.π.ο.κ.ο.μ.έ.ν.ο.ς, ρ.ου.μ. desobiciunit, σλ.α.ξ.

απορησέσκου, -σιῖ, -σι.τᾶ, -σι.ρε ρ. aporisésku, -si'ī, -sitā, -sire) = ἀ.π.ο.ρ.ῶ, ρ.ου.μ. me mir, λ.α.τ. me tsiudesc, σλ.α.ξ.

απορησίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (aporisít^u, -tǎ) = ἀπορῶν, ἔκπληκτος· ρουμ. mirat, λατ. tsiudat, σλαβ.

απορίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πλ. (aporíe, -riⁱ) = ἀπορία, ρουμ. tsiudǎ, σλαβ.

αποστασίε, οὐσ. θηλ. -σιῖ πληθ. (apostasíe, siⁱ) = ἀποστασία (ἐκκλ.) ρουμ. apostasie, ἑλλην.

αποστάτ^{ου}, οὐσ. -τες, πληθ. (apostát^u) = ἀποστάτης, ρουμ. apostat.

απόστημǎ, πληθ. αποστήματι, οὐσ. θηλ. (apóstimǎ -mati) = ἀπόστημα, ἕλκος (ιατρ.) ρουμ. apostimǎ, ἑλλην.

απόστουλ^{ου}, -λάτζ, οὐσ. ἄρσ. (apóstul^u, -ladz) = ἀπόστολος, ρουμ. apostol, ἑλλην.

αποστουσέσκου, -σιῖ, -σιτǎ, -σιρε (apostusésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = ἀποκίμνω, ἀπαυδῶ, κουράζομαι· Ἐκ τοῦ ἄορ. ἀπόστασα τοῦ ἀποσταίνω τῆς δὴμ. ρουμ. me obolesc, σλαβ.

αποστουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -σιρῖ πληθ. (apostusire, -sirⁱ) = κίματος, κοιν. κούρασμα καὶ ἀπόστημα, ρουμ. obosire, σλαβ.

αποστουσίτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἀποστουσέσκου, -τά, θηλ. (apostosít^u, -tǎ) = κατάρπνος, κεκμηκώς, κοιν. κουρασμένος, ρουμ. obosit, σλαβ.

απουβίνντου, -βινντούῖ, -ντουτǎ, -νντεάρε ρ. (apuvíndu -vinduⁱ, -ndutǎ, -ndeare) = πωλῶ καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τοῦ ἐμπορεύματος, κοιν. ξεπωλῶ· ἴδε βίνντου· ρουμ. vind tot, λ.

απουβινντούτ^{ου}, -νντουτǎ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (apuvintu^t, -tǎ) = πωλημένος ἐντελῶς, ρουμ. vândut de tot, λατ.

απούκ^{ου}, -καῖ, -κατǎ -καρε (apu^kku, -kai, -katǎ, -kare) = εὐδοκιμῶ, ἐπιτυγχάνω, προκόπτω. φθάνω. Κατὰ Hasdeu ἐκ τοῦ λατιν. apiscor, aptus sum, apisci = τυγχάνω τινός, ἐπιτυγχάνω «σᾶ νου απούτσι» sǎ nu apútsⁱ) βλαχ. κατάρα = μὴ ὄναιο, νὰ μὴ προκόψης, ἢ κατὰ Burla ἐκ τοῦ aucupor (συλλαμβάνω πτηνά) διὰ μεταθέσεως τῶν συλλαβῶν· ἴδε Pușc. ρουμ.

ajung, λατ., nemeresc. σλάχ.

απουκάρε, ἄπθ. οὖσ. τοῦ ἀπούκ^{ου}, -ἄρ^ι πλ.τθ. 'apukáre, -kârⁱ = ἐπιτυγία, εὐδοκίαισις ρουμ. nemerire, σλάχ.

απουκάτ^{ου}, -τά, π.τθ. μετ. τοῦ ἀπούκ^{ου} 'apukát^u -tâⁱ = ἐπιτυγίης, ρουμ. nemerit, σλάχ.

απουμπεάου, ἀπουαπιού^ι, -ουτά, μπεάρε ρ. 'apubeá^u) apubiuⁱ, -ută. -beareⁱ = πίνω τι ἐλοτελῶς, ἀποπίνω, ρουμ. beáu peste tot, λατ.

απούν^{ου}, ἀπούσ^{ου}, ἀπούσă, ἀπούνερε apu'n^u, apu's^u, apu'să. erei = κατὰχάλλω, κατὰχιάζω, κατευνάζω, κατὰπράυνω (ἐκ τοῦ λατιν. ad-pono, posui, positum, erei ρουμ. apun = ὄζει (ὁ ἴλιος ἐν Μεσσηνίᾳ) ἰδ. Weigand die Arom. ρουμ. 2. σελ. 82, ἄσμα 54, στιχ. 5.

απουντόρμου, -ντουρνί^ι, -νιτά, -νιρε ρ. 'apudórmu, -durniⁱ, -nită, -nireⁱ = ἀποκοιμῶμαι ἰδὲ ντόρμου. ρ. adorm, λ.

απουντουρνίρε, ἄπθ. οὖσ. τοῦ ἄν. ρ. -durniri πλ.τθ. apu durnire -irⁱ = ἀποκοιμήσις, ρουμ. adormire, λατ.

απουντουρνίτ^{ου}, π.τθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. -τά, θγλ. 'apudurnit^u, -tăⁱ = ἀποκακοιμημένος, κοιν. ἀποκακοισμένος, ρουμ. adornit, λατ.

απουρφάνιψέσκου, -ψι^ι, -ψιτά, -ψιρε ρ. 'apurfânipsésku, -psiⁱ, -psită, -psireⁱ = ἀπορφανίζομαι, γίνω μητέρα καὶ πατέρα. Ἐκ τοῦ ἄρρ. ὠρφάνεψα μετὰ τῆς προθ. ἀπὸ στιμ. τὸ ἐλοτελῶς ρουμ. a deveni de tot orfan λατ. καὶ ἑλλ.τν.

απουρφάνιψίρε, ἄπθ. οὖσ. τοῦ ἄν. ρ. -ψι^ι πλ.τθ. 'apurfânipsire -psirⁱ = ἀπορφανισμός.

απουρφάνιψίτ^{ου}, -τά, π.τθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. 'apurfânipsit^u, -tăⁱ = ἀπορφανισμένος, ρουμ. care a devenit orfan de tată și de mamă, λατ. ἑλλ.

απούσ^{ου}, σă, π.τθ. μετ. τοῦ apu'n^u μετ. στιμ. ἐπ.θ. 'apu's^u -ă = γκαμιλός, μετὰρ. ταπεινός, ρουμ. jos, umil, λατ.

απουτρουσέσκου, ἰδὲ ἀπιτρουσέσκου.

απουφάκ^{ου}, άπουφέτσι^{ου}, -φαπτά, -φασίρε ρ. (apufák^u, apufétsi^u, -faptă, -fatsire) = άπαυδῶ, έξαντλοῦμαι κατὰ τὸ ἑλλην. άποκάνω· ἴδε -ράκ^{ου} ρουμ. me ostenesce, σλαβ.

απουφάπτου, -πτά, παθ. μετ. τοῦ απουφάκ^{ου} (apufápt^u -p tă) = άπηυδῆκῶς, κεκτηκῶς, κοιν. κουρασμένος, έξηντλημένος, ρουμ. ostenit, prăpădit, σλαβ.

αποφάσέσκου, -σί^ι, -σιτά, -ίρε (apofasésku, -siⁱ, -sită, -sire) = άποφασίζω. Έκ τοῦ άρσ. άποφάσισα, ρουμ. a decidè, λ.

απόφασι, οὔσ. θηλ., ἡ άπόφασις (apófasi) ρουμ. decidie, λ.

αποφάσίτ^{ου}, τά, παθ. μετ. τοῦ αποφάσέσκου (apofâsít^u, -tă) = άποφασισμένος, ρουμ. decis, hotărit, σλαβ.

απουφούγκου, απουφουτζί^ι, -τζιτά, -τζιρε ρ. (apofu'gu, -dziⁱ, -dzită, -dzire) = άποφεύγω, φεύγω μακράν, τέλος άναχωρώ ρουμ. fug în fine, λατ.

απρεξαντούν^{ου}, -ντουνά^ι, -ντουνάτά, -ναρε ρ. (apreadún^u, -dunai, -dunată, -dunare) = συστέλλω, κοιν. περισυμμαζεύω, περιορίζω, πρβ. τὸ ν. ἑλλ. «μὴ παρξαπλώνησαι» = βλαχ. «απρεξαντούνά τε» ρουμ. a se limita, λατ.

απρεξαντουνάρε, άπθ. τοῦ άν. ρ. οὔσ. -ντουνάρ^ι πληθ. (apreadunáre -nărⁱ) = συστολή, περιστολή, περιορισμός, κοιν. συμμαζευμα, ρουμ. limitare, λατ. Λέγεται καί απρεξαντούνά-τούρά, συνών.

απρεξαντουνάτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (apreadunát^u, tă) = περιεστχλμένος, περιωρισμένος, κοιν. συμμαζευμένος, ρουμ. limitat, λατ.

απρέσ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ απρίνντου, απρεάσα θηλ. (aprés^u, apreása) = έξημμένος, άναμμένος ρουμ. aprins, infocat, λατ. Καί απρίμδου καί άπρίμτου.

απρίλι^{ου}, οὔσ. άρσ. ὁ μὴν Ἄπρίλιος. Έκ τοῦ λατ. Aprilis, ιτ. Aprile, πορτ. ισπ. April, γαλ. Avril, ἑλβ. Pril, ρουμ. Aprilie.

απρινντεάρε, άπθ. οὔσ. τοῦ απρίνντου, -νντερ^ι πληθ. (a-

prinđeäre -nderⁱ = ἄνχῶις, κοιν. ἄνχουμα, ἔξχῶις, ἐρέθισμός· ρουμ. aprindere, λατ.

απρίνντου, απρέσ^{ου} καὶ απρίμδου, απρέξάτᾶ καὶ απρίμτᾶ καὶ απρίμτᾶ, απρίνντερε καὶ απρίνντεράρε (aprind^u, aprés^u καὶ aprimš^u, apreásš καὶ aprimšš, aprindere καὶ aprinđeäre = ἄνχπτω, ἐκχάω, παρῶξύνω· απρίνντου ρόχ^{ου} = ἄνχπτω ρωτῆά· μεταρ. απρίνντε λου = ἄνχῶέ τον, παρῶξύνον, ἐρέθισον αὐτόν. Ἐκ τοῦ λατιν. apprehendo, di. nsum, ere. it. apprendere, ισπ. πορτ. aprender, ρ. aprind, γαλ. apprendre.

απροάπε, ἐπιρ. τσπ. = ἐγγύς, πλησίον. Ἐκ τοῦ λατ. adprope, ἀργ. it. prope, γαλ. proch, ρουμ. aproape, ἀργ. σαρο. aproppe, πρῶς. a prop.

απροόκιον, απροουκιάⁱ, -κιάτᾶ, -κιάρε (aprókiã, -aj, -atã, -are) = προσπελάζω, πλησιάζω. Ἐκ τοῦ approcio τοῦ παρηκμακῶτος λατινισμοῦ. (prope), ἀργ. it. approcio, γαλ. approcher, ρουμ. apropiu καὶ apropiedz.

απροκιάρε, ἀπῆ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. απροκιάρε· πλήθ. (aprokiãre, aprokiãeril) = προσέγγισις, ρουμ. apropiare, λατ.

απροκιάτου καὶ απροουκιάτου, -τᾶ, πηθ. μετ. τοῦ απρό-
χ^{ου} (aprokiat^u, -tã) = ἐγγύς ὢν, ἐ πλησιάζων, ρουμ. apropiat, λατ.

αράδᾶ, πλήθ. αρᾶτᾶ (ἐκ τοῦ ἀράδ(ε)ς) οὐσ. θηλ. = σειρᾶ κοιν. ἀράδα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. radius = ἄκτις τριγώνου, ῆ, ἐκ τοῦ ἄλ-
ξον. radã, ρουμ. šir, ἑλλ. ordine λατ.

αρᾶδγισέσκου, αρᾶδγισίⁱ, -σιτᾶ, -σιρε (arãđjisésku, -sij, -sitã, -sire) = ἴετω, κατὰ σειρᾶν, κοιν. ἀράδγιάζω ἀρ. ἀράδ-
γισα, ἐξ οὗ τὸ αρᾶδγισέσκου· ἐσπαλμένη ἢ γραφή τοῦ Gaster arãdispesk καὶ arãdãpsesku τοῦ Weigand. Καὶ αρᾶδγισέ-
σκου, ρουμ. a arãnjã γαλ.

αρᾶδγισίρε, ἀπῆ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -σιρᾶ· πλήθ. (arãđjisire, -sirij) = τακτοποίησις, κοιν. ἀράδγισαμα, ρουμ. arangiare, γαλ.

αρᾶδγισίτου, -τᾶ, πηθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (arãđjisit^u, -tã)

=τακτοποιημένος, κοιν. ἀραδῶγασμένος, ρουμ. arangiat, γαλ.

αράέ, οὐσ. ἀρσ. αράεάτζ πληθ. (arâé, arâeádž)=ὕπη-
κος, κοιν. ραγιᾶς καὶ ραϊᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. raiâ, ρουμ.
raiâ, τουρκ..

αράεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., αράέτσᾶ πληθ. (arâeátsã, arâétsi)
=κακία, ὀυστυγία, συμφορά. Ἐκ τοῦ αράου, ὅπερ ἴδε ρουμ. ne-
porocire, σλαβ.

αράέσκου, αράῆ, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (arâésku, arâí, -itã, -ire)
=ἀραιῶ, κοιν. ἀραιώνω, ρουμ. răresc. Ἐκ τοῦ λατ. raresco-
escere rarus).

αράζμποῖου καὶ ράζμποῖου, οὐσ. ἀρσ., πληθ. αράζμπόι,
ιστός, ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον (arâzbói^u), ρουμ. războiu=μάχη,
συμπλοκή καὶ ιστός, ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον. Ἐκ τοῦ σλαβ. razboi
=ληστεία (ras-boi=πραγγέλιον, μάχη) σερβ. razboj=λη-
στεία, ιστός.

αραιά, ἐπιρ. (areã)=σπανίως. Ἐκ τοῦ ἐλ. ἀραιός. ρουμ.
rar, λατ. παρὰ Δαλ.

αράῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ρ πληθ. arâire, -ri =ἀ-
ραίωσις ρουμ. rărire, λατ.

αράῖτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. (arâit^u, -tã)=ἠραιωμένος, ρουμ.
rãrit, λατ.

αράκέσκου καὶ αρικέσκου καὶ αράκτου καὶ αράπ^{ου} ἐν Με-
τσόδω καὶ Σέλια, αράκίῃ, -κιτᾶ, -κιρε (arâkésku καὶ arikésku
καὶ arákju καὶ aráp^u)=ἀρπάζω. Ἐκ τοῦ λατ. rapio, ui.
ptum, ἔρε=ἀρπάζω, ἰτ. rapire, γαλ. ravir, ἀλβ. rjep,
ρουμ. răpesk. Περὶ τροπῆς τοῦ p εἰς k ἴδ. ακικᾶσέσκου.

αράκίρε, πλ. αράκίρᾶ ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. (arâkire)=ἀρπαγή.
αράκίουσουρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -σουρ πληθ. (arâkĩúsur^u,
-uri)=γλίστρα. Ἐκ τοῦ αρέπιτ^{ου} ὅπερ ἴδε, ἐξ οὗ καὶ τὸ αριπι-
ντίνᾶ, ὅπερ ἴδε, ρουμ. alunecuș λατ. ἴδε «αλούνικου».

αράκίῃου, -θαῖ, -θατᾶ, -θαρε (arâkĩš^u, -šai, -šatã, -šare,
=ὀλισθαίνω, γλιστρῶ. Κατὰ Miclosich ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. γλι-

στρω, ἔπερ ἀδόνιατον. Καὶ arâkjušur^u, ρουμ. alunek· ἴδε
 χλοῦνικ^{ου} καὶ χρῶντικ^{ου}. Περὶ τῆς ἐτυμ. ἴδε ἐν ἀράκιδούρου^{ου}.

αράκίτ^{ου}, -τά, πηθ. μετ. τοῦ ἀράκιδούρου (arâkit^u -tă) =
 ἠρπαγμαένος, ρουμ. răpit, λατ.

αράλε, ἐπιθ. θηλ. πληθ. μετ. στυμ. οὐτ. arále) = αἰ κακία,
 συμφορὰ· ἴδε ἀράου, ρουμ. nenorotsire, σλ.αξ.

αράλίκε, οὐτ. θηλ., ἀράλικ· πληθ. (arâlikje. -kî) = σπάνις,
 ἐλιγρότης, ρουμ. raritate, λατ.

αράμ^{ου}, ἀράμα· -ατά, -αρε, ρ. arâ m^u, -aî, -ată, -are) =
 σκάλλω, κρινῶς σκαλιζῶ. Ἐκ τοῦ λατ. rimo, mare ἰσπ.
 προσβ. rimar, ἄλξ. râmoig, ρουμ. râm.

αράμᾶθεάουᾶ, -θεῖ, οὐτ. θηλ. (arâmâtheáouă, -hei = ὄραμα-
 θός, κριν. ἄραμαθιά, καὶ ὀ' ἀναπτύξεως ἐνός α ἀραμαθιά· ρουμ.
 šir, ἔπερ, ἐκ τοῦ σειρά.

αράμᾶν^{ου} καὶ αρμᾶν^{ου}, θηλ. ἀράμᾶνᾶ, ἐθνικόν = Κουτσό-
 βλαχρὸς τῆς Ἰλλυρικῆς Χερσονήσου, ἰδίως οἱ τῆς Πίνδου κάτοι-
 κος ἐλλληνόβλαχροι, κατὰ τὸ ρωμαϊκός. Ἐκ τοῦ Romanus = Ρω-
 μαῖος (arâmâ'n^u καὶ armâ'n^u).

αράμᾶνεάστε, ἐπίρ. = βλαχρῖστί· καὶ ἀράμᾶνεάστε (arâmâ-
 neáste καὶ armâneáste).

αράμᾶνέσκου, θηλ. ἀράμᾶνεάτκᾶ ἐπίθετον (arâmânésku,
 arâmâneáskă) = ρουμανικός, βλαχρικός.

αράμᾶν^{ου}, καὶ αρμᾶν^{ου}, ἀράμας^{ου}, ἀράμαςᾶ, ἀράμᾶνεάρε (a-
 râmâ'n^u, καὶ armâ'n^u, armás^u, armásă armâneáre) =
 μένω, ὑπολείπωμαι, καταλείπωμαι, ἐπιζῶ. Ἐκ τοῦ λατιν. rema-
 neo, nsi. nsum. ere, ἰτ. remanere, ἰσπ. προσβ. remaner
 ρουμ. rămân. Τὸ α προσθεμ.

αράμάρε, ἀπθ. οὐτ. τοῦ ἀν. ρ., ἀράμαρᾶ· πληθ. arâmáre
 -â'ri) = σκάλισμα, ρουμ. rămare, λατ.

αράμάτ^{ου}, -τά, πηθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (arâmát^u, -tă) = σκα-
 λισμένος, ρουμ. rămát, λατ.

αράμάτούρα, οὐτ. θηλ. -τούρα· πληθ. (arâmātu'rá, -turi)

=σκάλισμα, σκάψιμον διὰ τῶν ὀνύχων ἢ τοῦ ρύγχους, ἢ τῶν ποδῶν, ἴγνος. Ἐκ τοῦ αρᾶμ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. săpătură, dâră, σλ.

αράμπά, οὐσ. ἄρσ. αράμπάτζ πληθ. (ἀραμπάδ(ε)ς) (arâbâ'-arâbâdz)=ἄμαξα ρορτηγός, κάρρον, κοιν. ἀραμπᾶς. Ἐκ τοῦ τουρκ. arambâ, ρουμ. car.

αράμπουσό^υ καὶ αράμπόσό^{ου}, οὐσ. οὐδ. (arâbu's^u καὶ arâbôš^u) ξύλινον σημειωματᾶριον, κοιν. ραμπόσι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. rabos, ρουμ. răboș, τουρκ.

αράμπουτζινάτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (arâbutzina't^u, -tă =ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὰ χεῖλη ἐξωγκώθησαν, τὸ ρυσικὸν αὐτῶν χρῶμα μετεβλήθη ἔνεκα μακρᾶς ἀσθενείας.

αράμπουτζινέτζ^{ου}, -τζινάι, -νατά, -ναρε ρ. (arâbutzina'tz^u. -dzina'i -nată, -nare)=πάσχω ἐξόγκωσιν τῶν χειλέων, τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ρυσικὸν χρῶμα μεταβάλλεται μετὰ μακρὰν νόσον. Ἐκ τοῦ ρε καὶ μπούτζᾶ=χειλός, ὅπερ ἴδε.

αράνᾶ καὶ ράνᾶ, οὐσ. θηλ. -ράνι (arană, rân'i)=τομή, ἐντομή, τραῦμα. Ἐκ τοῦ σλαβ. rană=τραῦμα. ρουμ. tăietură λ.

αράνε, πληθ. αρᾶνι, οὐσ. θηλ. (arâ'ne, rân'i)=ψώρα· λέγεται καὶ ρᾶνε· ἰτ. rognò, ρουμ. râje, ἐκ τοῦ λατ. ranea· ἴδ. Pušc. καὶ Dens 186.

αράνέσκου καὶ ράνέσκου, αράνι^ι καὶ ράνι^ι -νιτά, -νιρε, (arânésku καὶ rânésku, arâni'i καὶ rân'i, -nită, -nire) ἐκ τοῦ ἄνωτέρω arâ'ne=ψωριάζω, ρουμ. prind râiă, λατ.

αράνιόσο^υ, καὶ ράνιόσο^{ου} θηλ. αρᾶνιόσᾶ, ἐπιθ. (arâniš^u, -qásăi ρουμ. râjos, λατ.

αράνιρε, ἄπιθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -νιρι^ι πληθ. (arâni're, -niri) =ψωριάσις, κοιν. ψωριασμα, ρουμ. prindere râiă, λατ.

αράνιτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (arâni't^u, -tă)=ψωριῶν, κοιν. ψωριασμένος, ρουμ. râios, λατ.

αράντζᾶ καὶ ράντζᾶ, οὐσ. θηλ. ρᾶντζι πληθ. (arântză καὶ rândză)=πυτία καὶ ὁ στόμαχος. Ἐκ τοῦ ἀλῆεν. rändäs ἴδ. καὶ κλιμάγ^{ου}. (Kliág^u).

αράννουρα και λάννουρα, οὐσ. θηλ. αράννουρ᾽ πληθ. (arândurá και lândurǎ) = γελιδών. Ἐκ τοῦ λατ. *hirundula (hirundo) = γελιδών᾽ ιτ. rondinella, προσ. irondella, γαλ. hironnelle, ρουμ. rândureà και rândunicǎ.

αράντου, αράσου, αράσα, αράντερε (arádu, arásu, arásǎ, arádere) = ξέω, ξύνω. Ἐκ τοῦ λατιν. rado, rasi, rasum, ére = ξέω᾽ ιταλ. rado, γαλ. rader, ισπ. raer, ρουμ. rad. Το α προσθεμ.

αράντερε, ἀπθ. τοῦ ρ. αράντου, αράντιρ᾽ πληθ. (arádere, arádiri) = ξέσις, κριν. ξύσιμον᾽ ρουμ. radere.

αράντισίνǎ και αρντισίνǎ και αρδιτισίνǎ, οὐσ. θηλ., -τισίν᾽ πληθ. (arâdi και ardi και arđitsinǎ) = ῥίζα. Ἐκ τοῦ λατ. *radicina, -nam (ἐκ τοῦ radix-icis) γαλ. racine προσ. racina, ρουμ. rădăcinǎ.

αράου, οὐσ. οὐδ., αράουρι πληθ. Ἐκ τοῦ λατιν. rivus, ιτ. rivo και rio, ισπ. πορτ. río, ἀργ. γαλ. riu, ν. γαλ. riviere, ρουμ. râu (ar'âu-arâ'uri).

αράου, θηλ. αράουǎ και αράς πληθ. αρά᾽, αράλε, ἐπιθ. = κηκός, οὐστρεπος᾽ λαμβάνεται και ὡς οὐσ. = οἶκτος, θλιψίς᾽ οἶον᾽ ν᾽ εἴστε αράου = λυποῦμαι. Ἐκ τοῦ λατιν. reus = ὑπαίτιος, ἔνοχος ιτ. rio και reo, ισπ. πορτ. reo, ρουμ. rău (arâu, arâuǎ, arâi, arâle) λέγεται και ἔνευ προσθ. a rău. — Περὶ μεταβολῆς τῆς συμμαχίας ἴδε παρὰ Dens σελ. 222.

αράπου, πληθ. αράκ᾽, οὐσ. ἀρσ., αράπίνǎ θηλ. = ἄραψ, αἰθίοψ aráp^u), ρουμ. arab.

αράπασου και αρουπάσου, οὐσ. οὐδ., -ουρ᾽ πληθ. (arâpás^u, -urǎ) = ἀνάπαυσις, ἡσυχία Ἐκ τοῦ λατ. repauso-are, ρουμ. repăos και răpaus, λατ.

αράπασέσκου, -πάσι᾽, -σιτǎ -σιρε ρ. (arâpăsésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. Ἐκ τοῦ αράπασου, ἔπερ ἴδε λατ. repauso-are, ιταλ. riposare γαλ. reposer, ισπ. reposar, πορτ. repousar, ρουμ. a se răposá και

repausá

αρᾶπᾶσίρε, ἄπῃ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σίρ', πληθ. (arâpâsíre, -síri') = ἀνάπαυλα, ἀνάπαυσις, ρουμ. răposare, λατ.

αρᾶπᾶσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (arâpâsít^u, -tă) = ἀναπεπαυμένος· ρουμ. răposat, λατ.

αράπιτᾶ, παρὰ Δανιήλ, καὶ ἀρίπᾶ καὶ ἀρεᾶπιτᾶ καὶ ἀρπιτᾶ οὐσ. θηλ., ἀρίπιτε καὶ ἀράπιτε πληθ. = πτέρυξ. Κατὰ Rösler ἐκ τοῦ ριπή· (arâpítă, arâpíte). Ὁ Weigand γράφει arîpă, pl. arîpetle, καὶ παραπέμπει εἰς ἄσμα ἐκ Μεγαρόβου, ἔνθα μόνον ὁ πληθ. ἑναρθρὸς ἀναφέρεται arîpetle, ὅστις δὲν δύναται νὰ προέρχῃται ἐκ τοῦ ἐνικῶ «arîpă», ἀλλ' ἐκ τοῦ «arîpítă». Ἰδ. Weig die Aromunen τομ. 2 σελ. 293 καὶ ἄσμα 119, στιχ. 10 καὶ 12. Καὶ ἀρπᾶ, ἀρπε πληθ. ἐν Μετσόβω. Πιθανωτέρα παραγωγὴ κατὰ Dens· ἐκ τοῦ alipes - pedis = πτερόπους.

αράπῶσιτε, πληθ. αράπῶσιτ' οὐσ. θηλ. ὁ ἀραβῶσιτος, ἔπερ λέγεται καὶ κᾶλᾶμμποῦκε, ἐκ τοῦ τουρκ. kalambok· (arapó-site, kâlâmbúke).

αράπουνε καὶ **αρεᾶπινε**, οὐσ. θηλ. καὶ ἀράπουν^{ου} ἄρσ., -ν' πληθ. (arâpune καὶ areâpine καὶ arâpun^u) = ὁ μίσχος τῆς σταφυλῆς, κοιν. τσαμπί· ἄγνωστου ἐτύμου· ρουμ. ciorchină de strugure, σλαβ.

αράσ^{ου}, αρασᾶ. παθ. μετ. τοῦ ἀράντου (arás^u, să) = ξι-νισμένος, ρουμ. ras, λατ.

αράσγκάν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (arâsgân^u -urî) = ἐκ-δίχησις. Ἐκ τοῦ re + ex + bun^u bonus· ρουμ. răsbunare, λ.

αράσγκάν^{ου}, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (arâsgân^u, -nai, -nată, -are) = ἐκδικῶ, «μί ἀράσγκάν^{ου}» = ἐκδικούμαι· ἴδε ἀράσγκάν^{ου}, ρουμ. răsbun, ἴδε Pušc. 237. Μόνον παρὰ Δαλαμ.

αράσέσκου, -σί, -σίτᾶ, -σίρε (arâsésku, -sí, -sită, -sire) = ἀρέσκω. Ἐκ τοῦ ἄρ. ἄρεσα + ἔσκου, ρουμ. a placea, λατ.

αράσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. μέ σημ. ἐπιθ. = εὐάρεστος, ἀγαπη-τὸς (arâsít^u, -tă), ρουμ. plăkut, λατ. jubit, σλαβ.

αράσκλητῶν, οὐσ. οὐδ., αράσκλητῶν πλῆθ. (arâskli-
tôr^u, -tôrⁱ)=τροχαλία, κοιν. τυλιγάδι, δι' οὗ πολυπεύεται. τυ-
λιγαδιάζεται τὸ στημόνι. Καὶ αράσκιτόν, ρουμ. răscitor.
Κατὰ Cihac σλαβ. κατγωγιῆς· ἴδε καὶ Puše.

αράσμπᾶν^{ου}, -ναί, -νατά, -ναρε ρ. (arâsbâ'n^u, -nai, -nată,
-nare)=εὐφραίνω, τέρπω. Μόνον παρὰ Δαλαμ.

αράσπᾶνντέσκου καὶ αράσπᾶντζᾶσκου, -νντιί, -ιτά, -ιρε ρ.
(arâspândésku καὶ arâspândzăsku, -dii, -dită, -dire)=
κατασχεδάννυμι, διασκορπίζω, ἀπέλαύνω· ρουμ. răspândesc, σλ.

αράσπᾶνντίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -νντίρι πλῆθ. (arâ-
spândire, -ndiri)=διασκορπισμός, ἀπέλασις, ρ. răspândire, σ.

αράσπᾶντίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (arâspândit^u, -tă
=διασκορπισμένος, ἀπεληλαμένος, ρουμ. răspândit, σλαβ.

αράστε, οὐσ, θηλ. -αράστι πλῆθ. arâste - arăsti)=εὐκαι-
ρία, κοιν. καλή περίστασις καὶ ράστι ἐν Μακεδ. ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ.
rast, ρουμ. ocazie. λατ.

αράστῶκᾶ, οὐσ. θηλ. -στότσι πλῆθ. (arâstôaka - tôtsii)
=ἡ θέσις, ἐνθα ἀμέλγονται τὰ πρόβατα ἐν τινι στάνῃ ἢ εἰσοδὸς
τῆς μάνδρας· ρουμ. comarnic.

αράτ^{ου}, (arăt^u, μόνον ἐν τῇ ράσει «τὸ ἀράτ^{ου}» ἐπὶ ἀπει-
λῆς, ἀντίστοιχον πρὸς τὸ «σοῦ δείχνω»· ρουμ. arăt=δείκνυμι,
δείχνω. Πιθκνώτερον ἐκ τοῦ *ad-rato-are (ratus τοῦ reor)
ἢ ἐκ τοῦ elato-are, ἔπερ ἀπαντᾷ παρὰ Κασσιωδῶρω· Puše.

αράτ^{ου}, οὐσ. οὐδ. αράτε πλῆθ.=ἄροτρον, ἰδίως ἢ ὄνις κοι-
νῶς ὄνι. Ἐκ τοῦ λατ. aratrum, ἰτ. aratro, ἰσπ. arado,
ρουμ. aratru, brăzdar, plug, σλαβ. (arăt^u, arâte, ἴδε
καὶ μέθ^{ου}).

αράτζίμ^{ου}, οὐσ. οὐδ. -ουρι πλῆθ. (arâdzim^u, -uri)=κλι-
τύς, οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους, ρουμ. coastă unui munte, λατ.

αράτσε, ἐπιθ. =ψυχρός. Ἐκ τῆς ῥίζης rece τοῦ recens
-ntis=πρόσυχτος· (arătse ρουμ. rece, λατ. ἰτ. πορτ. re-
cente, ἰσπ. reciente.

αράτσέσκου, αράτσι^ι, -τσιτά, -τσιρε (arătsésku, -tsiⁱ, -tsită, -tsire)· εἶνε μεταβ. καὶ ἀμεταβ. οἶον : ἐ^{οῦ} αράτσέσκου καφέλλου κου σουφλάρεα = ψυγραίνω τὸν καφέν μὲ τὸ φύσημα· «ἐ^{οῦ} αράτσέσκου αράτσι» = ἐγὼ ψυγραίνομαι, κρυώνω ἐνταῦθα, καφέλλου αράτσι = ὁ καφές ἐψυγράνθη· ἐκ τοῦ ἀνωτέρω αράτσε = ψυχρός, ρουμ. rătsesk.

αράτσιμε, οὔσ. θηλ., αράτσίν^ι πληθ. = ψυχρός. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω αράτσε (arătsime -niⁱ) ρουμ. frig, λατ.

αράτσιρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀν. ρ. αράτσιρ^ι πληθ. (arătsire, tsiriⁱ) = ψύγρανσις ρουμ. recire, λατ.

αράσιτόν, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (arăsit^u, -tă) = ψυγραμένος, ψυχρός, ρουμ. răcit, λατ.

αράντου, αράυντά^ι, -τατά, -ταρε (arându, -aⁱ, -ată, -are) = ἀνέχομαι, ὑπομένω, ὑποφέρω, ἀντέγω. Ἴσως κατὰ Cihac ἐκ τοῦ λατιν. re-obdurare = σκληροῦμαι, ὑπομένω, προσβ. abdurar, ρουμ. rabd καὶ îndur, ἀλβ. duron.

αράυντάρε, ἀπθ. αράυντάρ^ι πληθ. = ὑπομονή, ἀναγή, ἀντοχή, ρουμ. răbdăre, λατ.

αράυντάτόν, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (arăvdát^u, -tă) = καρτερικός, ἀνεκτικός, στερεός ρ. suferit, λατ. trainic. σλαβ.

αράφᾶ, οὔσ. θηλ., αράφ^ι πληθ. (arăfă, arăfi) = πολίτσᾶ, ἔπερ ἰδὲ ρουμ. raft. ν. ἑλ. ἀράφη.

αράφτόν, οὔσ. ἀρσ. αράφτσᾶ πληθ. = ράπτης, κοιν. ράφτης (arăft^u, arăftsă) ρουμ. croitor, σλαβ.

αράφτράνε, οὔσ. θηλ. αράφτράν^ι πληθ. (arăftoâne, arăftoâniⁱ) = ράπτρια, ρουμ. croitoreasă, σλαβ. modistă, λατ.

αράχάτε, οὔσ. θηλ. -χᾶτες πληθ. (arăhâte, -hăts) = ἀνάπαυσις, κοιν. ραχάτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. rahat. ρουμ. odihnă σλαβ. răpaus, γαλ. Δαλ.

αράχάτιψέσκου. αράχάτιψ^ι, -ψιτά, -ψιρε (arăhătipsésku, -psiⁱ, -psită, -ire) = ἀναπαύομαι. κοιν. ραχατεύω· ἐκ τοῦ τουρκ. rahat = ἀνάπαυσις, εὐμάθεια, ρουμ. me odihnesc, σλ.

αρχατιψίτου, -τά, παθ. μετ. του άν. ρ. άναπεπυμένος, κοιν. άρχατευμένος (arâhâtipsitⁿ, -tă) ρ. odihnit. σλ. Δαλ.

αρχνισέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σίρε ρ. (arâhnisésku, -siⁱ, -sită. -sirei = μαραινόμεαι, γίνομαι σάν την άρχνην, κοιν. άρχνιάζω, έξ ού -ι προσκ. ρημ., ρουμ. me vestojesc. σλαβ.

αρχνισίτου, -τά, παθ. μετ. άν. ρ. arâhnisít^u, -tă) = μεμαρκαμένος, κατεσκληκώς, κοιν. άρχνισμένος, ρ. vestejit, σλ.

αρβανλίου, ούσ. άρσ. (arvanliu) = ίππος καλπαζών, τρέγων τὸ άρχάν. Έκ του τουρ. ravan.

αργασέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σίρε (arġăsésku, -siⁱ, -sită, -sirei = βυρτεύω, βυρσοδεψώ, κοινώς άργάζω δέρματα. Έκ του άρσ. άργασα + έσκου, ρουμ. tăbătsesc, τουρκ.

αργασίρε, πληθ. -ρι (arġăsire-rⁱ) = κατέργασις του δέρματος, άργασμα, ρουμ. tăbătsire, τουρκ.

αργασίτου, -τά, παθ. μετ. του άν. ρ. (arġăsít^u, -tă) = κατεργασμένος, κοιν. άργασμένος, ρουμ. tăbătsit, τουρκ.

αργαστήρου, ούσ. ούδ., άργαστήρι^ς πληθ. (arġăstír^u) = έργαστήριον, παντοπωλείον· ίδε και ντουκάνε, ρουμ. magazin, γαλ.

αργαστηργιάρου, ούσ. άρσ. αργαστηργιάρι^ς πληθ. (arġăstirġiăr^u) = παντοπώλης· ρουμ. magazinar, γαλ.

αργάτου, ούσ. άρσ., αργάτις πληθ. Έκ του αργάτ(ε)ς (arġăt^u, arġăts) = έργάτης, ρουμ. argat, lukrător, λατ.

άργε και άριε, ούσ. θηλ., άργι^ς πληθ. (árġe και árie) = ή άλλως τὸ άλλώνι. Έκ του λατιν. area = άλλως, ιτ. aja, ισπ. - πορτ. area, γαλ. aire, are, ρουμ. arie.

αργίε, ούσ. άρσ. θηλ., αργί^ς πληθ. arġie, arġiⁱ) = ή άργία, ρουμ. răgaz, σλαβ.

αργό, έπιθ. (arġo) = άργός, καθηρημένος· ρουμ. argos neocupat, λατ.

αργάτε, ούσ. άρσ., αργάτις πληθ. (arġâte, -ts) λέγεται μετὰ του μπιρμπέχ^{ου} ως επίθετον οϊον : «μπιρμπέχ^{ου} αργάτε» = κρίς επίθής και μετὰ του κάλ^{ου} οϊον : κάλ^{ου} αργάτε» = ίππος

ἐπιβάτης. Ἐκ τοῦ λατ. aries-etem, προβ. aret. γαλ. arei. ρουμ. arete καὶ armăsar, λατ.

αρέπιτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τουρ' πληθ. (arepit^u, -turⁱ = κλι-τύς, κατωφέρεια. Ἐκ τοῦ λατ. ripa-am μετὰ προθ. α καὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ε' ἴδε καὶ αριπιντίνᾶ ρουμ. pronârnis, σλαβ. καὶ rāpǎ, λατ.

αρίγαν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ν' πληθ. (arí-gan^u -nⁱ) = τὸ ἄριγανον, κοιν. ρίγανη, ρουμ. sovîrf, μαγυαρ.

αρίδᾶ, οὐσ. θηλ., αρίτζ πληθ. (arí-dǎ, -dzi = κνήμη, κοιν. ἄριδα ρουμ. fluerul piciorului. 2, τρύπανον, κοιν. τρυβέλι καὶ αρίδι καὶ ἐν Μακεδονίᾳ αρίδα, ρουμ. sfredel, σλαβ.

αριέ, οὐσ. ἄρσ. αριάτζ πληθ. (arie-ariadz) = ὑπήκοος, ἴδε αράέ.

αρίζ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ζουρ' πληθ. (aríz^u -urⁱ) = ἄριζα κοιν. ρύζι, ρουμ. orez, ἑλλην.

αριζάρε, οὐσ. θηλ. -ἄρ' πληθ. (arizáre, -zărⁱ, = ἐρυθρόδα-νον, κοιν. ριζάρι ρουμ. roibǎ σλαβ.

αρίκ^{ου} καὶ **αρούκ^{ου}** καὶ **αρούγκου**, αρουκάι καὶ αρκάι, αρ-κάτᾶ, αρουκάρε καὶ αρκάρε (arík^u καὶ arúk^u καὶ arúnku, arukáⁱ καὶ arkáⁱ, arkátǎ, arukáre καὶ arkáre) ρίπτω, τὸ δὲ μέσον μι αρούκου = ἐπιπίπτω, ἐφορμῶ. Ἐκ τοῦ λατ. erunco = ἀποτίλλω. Cihac. Ὀρθότ. ἐκ τοῦ averunneo, avi, atum, are = ἵπομακρύνω (ὅπερ ἐκ τοῦ averro). Pusc., ρουμ. arunc.

αρικέσκου, (arikésku) ἴδε αράκέσκου (arâkésku).

αρίκλιου καὶ **αρινίκλιου**, οὐσ. ἄρσ., -κλι πληθ. = νεφρός, κοιν. νεφρί. Ἐκ τοῦ a + reniculus ὑποκ. τοῦ ren-nis = νε-φρός. Παρά Καβ. καὶ Δανιήλ καὶ ἐν βορ. τμ. (arikliu καὶ ar-nikliu) ἴδε καὶ μπουμπουράκου (buburák^u), ἰτ. rognone, γαλ. rognon, ἰσπ. rinon, ρουμ. rinikiu.

άριν^{ου}, καὶ **άνιν^{ου}**, (ἐν Θεσσαλίᾳ) οὐσ. ἄρσ., άριν' πληθ. (árin^u, -nⁱ) κλήθρα κοιν. σκληθρος, εἶδος δένδρου φυομένου ἐν ὑγροῖς τόποις. Ἐκ τοῦ λατ. alninus (alnus = κλήθρα) Has-

deu, ταρδ. alinu, ρουμ. anin λατ.

αρίνᾱ, οὐσ. θηλ., αρίνᾱ πληθ. (arínā, -nī) = ἄμμος. Ἐκ τοῦ λατιν. arena = ἄμμος ἰτ. ἰσπ. προβ. arena, γαλ. arène, ρουμ. arinā, λ. καὶ nisip, σλαβ. Τὸ λατ. e τρέπεται εἰς i, ὡς ντίν|τε (dinte = ἐξός, ἐκ τοῦ dens-ntis, γίνου = ἐργομαι ἐκ τοῦ venio, βίν|του (vintu) = ἄνεμος, ἐκ τοῦ ventus, πρίνντε (prinde) = πρέπει, ἐκ τοῦprehendit.

αρινίε, οὐσ. θηλ., -νίε πληθ. (arinie -nī) = ἡρίνη, ρουμ. pilă, σλαβ.

αρινόσου, ἐπίθ. αρινχάσᾱ θηλ. (arinós^u, arinχásā) = ἄμμώδης. Ἐκ τοῦ λατ. arenosus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. arenoso, ρουμ. arinos, προβ. καταλ. arenos, ρουμ. arinos.

αρινσέσκου, -σιί, -σιτᾱ -σιρε ρ. (arinsésku -si, -sita, -sire) = ρινίζω, ρουμ. pilesc, σλαβ.

αρινσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -νσιρᾱ πληθ. (arinsire, -sirī) = ρίνισμα, ρουμ. pilire, σλαβ.

αρινσίτου, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (arinsit^u, -tă) = ἐρρί- νισμένος, ρουμ. pilit, σλαβ.

αρίντου, αρίτ^{ου}, αρίτᾱ, αρίντεῖρε καὶ αρίντερε (aridu, arisu, arisă, arideáre καὶ aridero) = γελῶ, 2^ο ἀπατῶ κατὰ τὸ ἐλληνικὸν σ' ἐγέλασα = σέ ἠπάτησα. Ἐκ τοῦ λατιν. rideo, risi, risum, ere, ἰτ. rido, γαλ. rire, ἰσπ. reir, πορτ. rir, ρουμ. rîd.

αρίντεῖρε ἀπθ. οὐσ. -ντέρᾱ πληθ. (arindeáre, -derī) = γέλως, ἀπάτη, ρουμ. rîs.

αριπάνε, οὐσ. θηλ. αριπᾱνᾱ πληθ. (aripáne, -pănī) = ραφανίς, κοιν. ραπάνι, ρουμ. ridiche, λατ.

αριπιντίνᾱ, οὐσ. θηλ., -ντινᾱ πληθ. (aripindínă -ndinī) = κατωρέρεια, κοιν. κατήφορος. Ἐκ τοῦ λατ. ripa-am, ἄλβ. ripe = κρημνώδες τοῦ ἔρους σικ. ripa, προβ. ἰσπ. πορτ. riba, ρουμ. rîpă.

αριπιντινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ἄνρᾱ πληθ. (aripidi-

năre, -nărⁱ) = τὸ βαίνειν, περιπατεῖν ἐπὶ κατωφεροῦς ἐδάφους·
ρουμ. umblare pe un loc răpos, λατ.

αριπιντινέτζου, -ντινχⁱ, -νατᾶ, -ναρε ρ. (aripindinétz^u,
-dinaⁱ, -dinatᾶ, -nare) = βαίνω, περιπατῶ ἐπὶ κατωφεροῦς
ἐδάφους, εἰς τὸν κατήφορον. Ἐκ τοῦ αριπιντινᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ.
a umblă pe un loc răpos, λατ.

αριπιντινόσου, -νράσᾶ. ἐπιθ. (aripintinós^u, -nράsᾶ) =
κατωφερῆς κρημνώδης. Ἐκ τοῦ αριπιντινᾶ, ὅπερ ἴδε· ρ. răpos, λ.

αρίσου, οὐσ. οὐδ., αρίσουρι πληθ. (arîs^u, -urⁱ) = γέλως. Ἐκ
τοῦ λατ. risus-um, ἰτ. ἰσπ. πορτ. riso, προβ. γαλ. ris, ρ. rîs.

αρίσου, αρίσᾶ παθ. μετ. τοῦ ρ. αρίντου (arîs^u, arîsᾶ) = ἐξη-
πατημένος, γλευασμένος, ρουμ. batjocorit, amagit, σλαβ.

αριτζέ, οὐσ. οὐδ., αριτζεᾶτζ πληθ. (aridzê, aritzeádz) =
παράκλησις, χάρις. Ἐκ τοῦ τουρ. ridzâ, ρουμ. rugaminte, λ.

αρίτσου, οὐσ. ἄρσ., αρίτσⁱ πληθ. (arîtsju, arîtsⁱ) = ἐχθⁱ-
νος, ἀκανθόχοιρος· κοιν. αρίτσος. 2) μυρμηκία, ἀκροχορδών,
τύλος, κοιν. ρόζος ἐν τῇ παλάμῃ· ρουμ. neg, λατ. καὶ ὁ κάλος
τῶν ποδῶν, ρουμ. bătătură la picior, λατ. Ἐκ τοῦ μεταγ-
λατιν. ericius ἀντὶ erinaceus. ἰτ. riccio, πορτ. ericio,
ἰσπ. erizo, γαλ. herisson, ἄλβ. irikj, ρουμ. ariciu.

αριφινέ, οὐσ. ἄρσ., -νετζ πληθ. (arifinê -nedz) = ἔρανος,
κοιν. ρεφενές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. refenê, ρουμ. refeneâ τ. Δαλ.

αρκάρε, ἀπιθ. οὐσ. τοῦ ρ. ἀρίκου ὅπερ ἴδε, ἀρκᾶρι πληθ. (ar-
kăre, -kărⁱ) = ἀποβολή κοιν. ῥίψιμον, ρουμ. aruncare, λατ.

αρκάτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ρ. ἀρίκου (arkátu .tᾶ = ἀποβε-
βλημένος, ἀπερριμένος, ρουμ. aruncat, λατ.

αρκᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρι πληθ. (arkătúră -turⁱ) = ἀ-
ποβολή. Ἐκ τοῦ ἀρκάτου, ὅπερ ἴδε ρουμ. aruncătură, λατ.

αρκάρε, οὐσ. θηλ. αρκουρᾶρι πληθ. (arkăre - arku-
rărⁱ) = ψύχος. Ἐκ τοῦ λατ. algor - oris = ψύχος· κατ' ἄλλους
ἐκ τοῦ rece. ῥίζης τοῦ ἀράτσε, ὅπερ ἴδε· οἱ δὲ ρουμ. μεταχει-
ρίζονται τὸ frig, οἱ Μογλενῆται frik, ἐκ τοῦ λατιν. frigus, ἰτ.

freddo, γαλ. froid. ἴδε Pușc και Dens 196.

άρκου, οὐσ. οὐδ., ἀρκουρῆ πλτῆ. árku -ur^h = τῆξον. Ἐκ τοῦ λατ. arcum -um, ἰτ. ἰσπ. πορτ. arco, ἄλξ. arc, ταρδ. arcu. πορδ. γαλ. arc, ρουμ. arc.

αρκουράρε, ἀπῆ. οὐσ., -ραρῆ πλτῆ. (arkuráre -răr^h, = ἡ ψῆξις, τὸ κρύωμα, κρυολόγημα ρουμ. receală, λατ.

αρκουράτ^{ου}, -τά. παῆ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. arkurát^u, -tă^h = κατεψυγμένος, κριν. κρυολογημένος ρουμ. răsit, λατ.

αρκουρέτζ^{ου}, -ραῖ -ρατᾶ, -ραρε (arkurétz^u, -rai, -ată, -arei = ψύγματι, κριν. κρυώνω. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω κρηχάρε = ψύγος, ρουμ. răcesc, λατ.

αρκουρόσ^{ου}, ἐπιῆ. -ραράσᾶ ἠγῆλ. arkurós^u, -răsă^h) = ψυχρός, κ, ον. Ἐκ τοῦ κρηχάρε, ὅπερ ἴδε ρουμ. friguros, λατ.

ἀρμά, οὐσ. ἠγῆλ. ἀρματι πλτῆ. (ármă ármati) = ἔπλον, ἐκ τοῦ λατιν. arma. ἰτ. arma. ἰσπ. πορτ. πορδ. arma, γαλ. arme, ἄλξιν. arme. ρουμ. armă.

αρμᾶνξάρε, ἀπῆ. οὐσ. τοῦ αρμᾶν^{ου} και αρμᾶν^{ου} ὅπερ ἴδε -νερῆ πλτῆ. (armâneáre, -ner^h) = κατᾶλειψις, διαμονή, ρουμ. rămânere, λατ.

αρμάσ^{ου}, παῆ. μετ. τοῦ αρμᾶν και αρμᾶν^{ου}, ὅπερ ἴδε, αρμάσᾶ ἠγῆλ. (armás^u, -să^h) = ὑπόλοιπος, κατᾶλειμμένος, κριν. ἄρειμένος, ρουμ. rămas, λατ.

αρμᾶσᾶτούρα, οὐσ. ἠγῆλ., -τουρῆ πλτῆ. (armăsātu ră, -tur^h) = ὑπόλοιπον, κατᾶλοιπον, ρουμ. rămășiță, λατ.

αρμάτᾶ, οὐσ. ἠγῆλ., αρμᾶτσι πλτῆ. (armătă, -mătsi) = ἰμπίτισμός μετὰ τῶν κρομμυμάτων, ρουμ. podoabă τλξδ.

αρμᾶτολάτ^{ου}, οὐσ. οὐδ. αρμᾶτολάτῆ - ἀρματολίκιον (armătolát^u, -ti.

αρμᾶτουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε (armătusésku, -si^h, -sită, -sire = ἐξοπλίξω, ἐνδύω, (ἐν Ἀγγλίῃ τὸ ἀρμᾶ σῆμ. ἐνδύμα, ἄμριετινί. Ἐκ τοῦ ἀρ. ἀρμάτωτα τοῦ ἀρματώνω ρουμ. înarmesc, λατ.

αρμάτουσίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άν. ρ. -σιρ' πληθ. (armâtu-sîre -sirⁱ)=ώπλισμένος, η, ον' ρουμ. înarmare, λατ.

αρμάτουσίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (armâtusît^u, -tă)=έξωπλισμένος, ρουμ. înarmat, λατ.

άρμου, ούσ, ούδ. άρμούρι' πληθ., (ármu -urⁱ)=τὸ τέταρτον τοῦ ζώου. Έκ τοῦ λατ. armus-um=ώμοπλάτη' ρουμ. arm, σαρδ. armu.

αρμουνίε, -νί', ούσ. θηλ. (armuniă, -nîⁱ)=άρμονία, ρουμ. armonie, έλλην.

αρμπινσάστε, έπιρ.=άλβανιστί και αρμπισάστίλε=τὰ άλβανικά, άρβανίτικα (arbinšášte-arbinšástile).

αρμπινέσ^{ου}, ούσ. έθν. αρμπινεάσă θηλ. (arbinés^u-neăsă)=άλβανός, άλβανίς' ρουμ. Arnaut.

Αρμπινσίε, ούσ. κύρ. θηλ. (Arbinšie)=ή 'Αλβανία.

άρμπουρε, ούσ. άρσ. άρμπουρ' πληθ. (arbure -ri=δένδρον, έρως, κοιν. βαλανιδιά' έκ τοῦ λατ. arbor-oris=δένδρον, ιτ. albero και arbero, ισπ. arbol, πορτ. arbol, προβ. γαλ. arbre, ρουμ. arbu, λατ. stejar σλαβ.

αρμπουρέτ^{ου}, ούσ. ούδ. -τουρ' πληθ. (arburét^u -turⁱ)=δρυμῶν, δάσος δρυών' ίδε « άρμπουρε » ρουμ. stejariš, σλαβ.

αρμύρă, ούσ. θηλ. -μυρ' πληθ. (armýră, -myrⁱ)=άλμη κοιν. άρμη και άρμύρα, ρουμ. sărătură, λατ. και sărămură, λ.

αρνâπόκε, ούσ. θηλ. -ποκ' πληθ. (arnâpôke, -pokⁱ)=έριον, μαλλίον άρνός (άρνήσιο κοντόμαλλον). Έκ τοῦ άρνός=γεν. τοῦ άρνός=άρνί και πόκος=κουρευμένον και άκατέργαστον προβάτειον έριον' κοιν. άρναπόκι

αρνάρε, άπθ. ούσ. τοῦ αρνέτζ^{ου}, αρνάρ' πληθ. (arnăre, -nărⁱ)=διαχείμασις, ρουμ. arnare, λατ.

αρνάτ^{ου}. -τά, παθ. μετ. τοῦ αρνέτζ^{ου} (arnăt^u. -tă)=ὁ διαχειμάσας.

άρνέσκου, αρνί', -νιτά, -νιρε (arnésku, -niⁱ, -nită, -nire)=σαίρω, σαρώνω, κοιν. σκουπίζω. Έκ τοῦ βουλγ. rinu=αίρω,

στρώωνω τ: διὰ τοῦ πτύου, σλαβ. και σερβ. rinuti=ώθω, ρουμ. mǎtur, σλαβ.

αρνέτζου, αρνάι, -νατᾶ, -ναρε ρ. |arnédz^u. arnáⁱ, -natǎ, -nare)|=διαχειμάζω. Ἐκ τοῦ αρνί^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. arnez.

άρνησε, οὐσ. ἀρηρ., ἀρηρσι· πληθ. |árnise, -sⁱ)=ἡ ἀρηρσις· ρουμ. refutatsie, λατ.

αρνίκλιου, ἴδ. αρίκλιου.

αρνί^{ου}, οὐσ. οὐδ., αρνίουρ: πληθ. |arní^u -urⁱ)=χειμάδιον, ἔκ τοῦ ἰάρνα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. iernatec, λατ.

αρνίρε, ἀπῆ. οὐσ., αρνίρ: πληθ. |arnire, -nirⁱ)=ἡ σάρωσις, τὸ σκουπισμα· ἔκ τοῦ ἀνωτέρω αρνέσκου, ρουμ. mǎturare, σλ.

αρνί^{του}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀρνέσκου |arnít^u -tǎ)=σαρωμένος, σκουπισμένος, ρουμ. mǎturat, σλαβ.

αρντεάρε και άρντιρε, ἀπῆ. οὐσ. τοῦ άρντου, -ντερ: πληθ. |ardeǎre -derⁱ)=καῦσις· ρουμ. ardere.

άρντου, άρσου, άρσᾶ, αρντεάρε και άρντιρε |árndu, ársu, ársǎ, ardeǎre και árdire)=καίω. Ἐκ τοῦ λατιν. ardeo, arsi, arsum, -ere· ἰτ. ardere, ἰσπ. πορτ. arder, ρουμ. ard.

αρζάμιγκ^{ου}, αρουμιγκάι, -γκατᾶ, -γκαρε |arǒámig^u, -gai, -gatǎ, -are) άναμασσῶ, μηρυκῶμαι. Ἐκ τοῦ λατ. rumigo, avi. atum, are, ἰτ. rumigare, ἰσπ. πορτ. rumiar, γαλ. ronger=διαβιβρώσκω, ρουμ. rumeǒ λέγεται και άνευ προθεμ. αρζάμιγκ^{ου}.

αρζάτᾶ, οὐσ. θηλ., αρζάτι πληθ. (arǒatǎ -ti =τροχός. Ἐκ τοῦ λατ. rota-am, ἰτ. σικ. rota, ἰσπ. rueda, πορτ. roda, γαλ. roue, ἀλλ. rote, ρουμ. roaiǎ.

αρόβ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ: πλ. |aróv^u, -urⁱ)=ἔρσθος, ἐρέθισθος, κοιν. ρεβίθι=εἶδος ἔσπριου, λατ. ervum, γαλ. ers, γερμ. erbse=πιζέλια. Ἐκ τοῦ ἑλλ. ἔρσθος.

αρόζ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ζο:ρ: πληθ. |aróz^u, -zurⁱ)=ὁ γόγγρος, ἡ ἐν τοῖς δένδροις ἔκφυσις, ὁ ἔζος και κοιν. βόζος ρουμ. nod

a la lemn. 2) τύλος, κοιν. κάλλος, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. cal-
lum, ρουμ. cal, λατ.

αροΐδᾶ, οὐσ. θηλ., αρόϊντι πληθ. (aroiḍă, -idi) = ροιά,
κοιν. ρόδι ρουμ. rodie, ἑλλην.

αρομιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -γκᾶρ' πληθ. (arami-
gare, -găr'i) = ἀνχαμάσσησις, ρουμ. rumegare.

αρόντου, αρουντάϊ, -ντατᾶ, -νταρε (aród^u, arudái, -dată-
-are = περιτρώγω, ὀάκνω. Ἐκ τοῦ λατ. rodo, rosi; rosum,
rodere, ιτ. rodere, ισπ. πορτ. roer προδ. roder, γαλ.
cor-roder, ρουμ. rod.

αρόπουτου, οὐσ. οὐδ. -τι πληθ. (aróput^u, -ti) = κρότος διὰ
τῶν ποδῶν ρουμ. ropot σλαβ. Ἐν Μακεδ. ρόποτας = κρότος.

αρόσου καὶ αροσού, θηλ. αρράσᾶ ἐπιθ. = ἐρυθρός, κόκκι-
νος. Ἐκ τοῦ λατ. rossus, ιτ. rosso, πορτ. rosso, ισπ. roxo,
γαλ. roux, ἄλβ. rouss, ρουμ. roš' ἰδ. καὶ ρούσου.

αροτεξάουᾶ, οὐσ. θηλ., αροτεξάλι πληθ. (aroteḡauă, -ali) =
τὸ σχοινίον τῆς τροχαλίας, τοῦ τρικρικιοῦ ἴδε τσικρίκε. Ἐκ τοῦ
ἄλβαν. rotulă.

αρουβέρσου, -βιρσάϊ, -σατᾶ, -σαρε ρ. (aruvérsu, -saⁱ,
-sată, -sare) = ἐξάγω ἐξανθήματα ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ ἰδίως
ἐπὶ τῶν χειλέων. Ἐκ τοῦ λατ. reverso - are, ιτ. riversare,
ισπ. revesar, πορτ. revessar, γαλ. renverser, ρουμ. re-
vărs. Καὶ αρουσβέρσου ἐν Βλαχολισιάδω.

αρουβινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αρουβινέτζου, -νᾶρ' πλ. (aruvini-
nare, -năr') = κατᾶβρεγμα, ρουμ. stropire, σλαβ.

αρουβινάτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ αρουβινέτζου (aruvinát^u,
-tă) = κατᾶβρεγμένος, ρουμ. stropit, σλαβ.

αρουβινέτζου, -βιναϊ, -ατᾶ, -αρε (aruvinétz^u, -vinaⁱ,
-ată, -are) = κατᾶβρέγω, ρουμ. stropesc, σλαβ.

αρουβιρσᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (aruvirsătúrá,
-tur'i) = τὸ ἐξάγειν ἐξανθήματα μετὰ νόσον μακράν, ρ. vărsat, λ.

αρουγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αρουγκέτζου, -γκᾶρ' πληθ. (aru-

gáre. -gārī = μίσθωσις.

αρουγκάτ^{ου}, -τά. παθ. μετ. τοῦ αρουγκέτζ^{ου} (arugát^u, -tǎ)
= μεμισθωμένος, η, ον.

αρουγκέτζ^{ου}, -γκαί, -γκατά, -αρε ρ. (arugédz^u, -gai,
-atǎ. -are) = μισθῶ, μι αρουγκέτζ^{ου} = μισθούμαι, κοιν. μισθώνο-
μαι ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐκ τοῦ ρούγκᾶ ὅπερ ἴδε· λέγεται καὶ μι στησέ-
σκου, ρουμ. περιρρ. intru cu leafǎ, τουρκ.

αρουκουτζίνᾶ, οὐσ. θηλ., -τζίν· πληθ. (arugudzínǎ, -nī)
= ἡ ψίαθος κοιν. ψάθα· λέγεται καὶ ἄνευ τοῦ προθ. α. ρουμ.
rogojinǎ, σλαβ.

αρουζέσκου, αρουζί, -ιτά, -ιρε, ρ. (aruzésku, aruzí,
-itǎ. -ire) = χρεμετίζω. Ἐκ τοῦ λατ. rugio-ire = βρυγῶμαι,
ὠρύομαι, χρεμετίζω· γαλ. ισπ. πορτ. προθ. rugir, ιτ· rug-
gire, ρουμ. rugesc. Τὸ α προθ.

αρουζόσου, -ζράτᾶ· ἐπιθ. (aruzós^u, zqasǎ) = γογγρώδης,
ἐζώδης, κοιν. ροζώδης. Ἐκ τοῦ ἀρόζ^{ου}, ὅπερ ἴδε. ρ. noduros λ.

αρουζουσέσκου, -σιί, -σιτά, -σιρε ρ. (aruzusésku, -sií,
-sitǎ, -sire) = ρίζοῦμαι κοιν. ριζώνω ἀμετ. ὁ Δαλ. νομίζων ἐπι-
παράγεται ἐκ τοῦ ἀρόζου = ῥόζος ἐρμηνεύει τὴν λέξιν διὰ τοῦ a
prinde noduri. Ἀκούεται καὶ αριζουσέσκου, ἐκ τοῦ ἐλ.
ἀορ. ρίζωσα.

αρουζουσίρε, -σιρ· πληθ. ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. (arizusíre,
sirī) = ριζώσις· ρουμ. înrădăcinare, λατ. Καὶ αριζουσίρε.

αρουζουσίτ^{ου}, -τά. παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (aruzusít^u, -tǎ) =
ἐρριζωμένος, ρουμ. înrădăcinat, λατ.

αρουϊδέου, οὐσ. θηλ., αρουϊδέ· πληθ. (aruižé^u, aruižéī =
ῥοιά, τὸ θένερον· κοιν. ροϊόιά· ρουμ. rodium, ἑλλην.

αρουϊζάουᾶ, οὐσ. θηλ., αρουϊζέ· πληθ. (aruižǎuǎ, -žéī) =
ἡ προχάλια (τσικρίκι) μὲ δύο προχούς, κοιν. ροδάνη. ρ. rodan, ἐλ.

αρουκάνε, οὐσ. θηλ., -κᾶν· πληθ. (arukáne, -kǎn) = ῥυ-
κάνη, κοιν. ροκάνη, ρουμ. rindeǎ, σλαβ.

αρουκουτέσκου, -κουτιί, -τιτά, -τιρε (arukutésku, -tií,

-tită. -tire)=ἀνασειώ, ἀναπάλλω. Ἐκ τοῦ λατ. recutio, ussi, -ussum, -ēre ρουμ. rostogolěsc, λατ.

αρουκουτίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -τιρι πληθ. (arukutire, -iri)=ἀνάπαλσις, κούνημα πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω, ἀνατίναξις, ρουμ. rostogolire, λατ.

άρουμᾶ, οὐσ. θηλ., ἀρώματι πληθ. árumă. arómati)=ᾶρωμα, ρουμ. aromă, ἑλλην.

αρούντικον, -καί, -κατᾶ, -καρε (aru'diku, -kai, -kată, -kare)=ἐλισθαίνω, κοιν. γλιστρῶ. Ἐκ τοῦ lubrico, ιτ. lubricare, ισπ. πορτ. lubricar. Λέγεται καὶ αρούνικον καὶ αλούνικον. Ἴδε Pušc. ρουμ. lunec λατ.

αρουντικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., αρουντικάρι πληθ. (arudikare, -kărî)=ἐξολίσθησις, ρουμ. lunicare, λατ.

αρουντισέσκου, αρουντισιί, -σιτᾶ, -σιρε (aruntsisésku, -tsisiî, -sită, sire)=ρίνιζω-ρίνσα καὶ ρίντσα (τὸ σανίδι), ρουμ. strujesc, σλαβ. Τὸ α προθ.

αρουντισιίτῶν, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ. (aruntsisítă, tă)=ρίνισμένος, ρουμ. strujit, σλαβ.

αρούπον, αρούψου, -πτᾶ, -πεᾶρε (arúpu, -pšu, -ptă, -peăre)=δρέπω, ἀποσπῶ, σγίζω, ἀποσγίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ab-rumpo, rupi, ruptum, ere, ιτ. rompere, ισπ. πορτ. romper, προβ. γαλ. rompre, ρουμ. rup.

αρούπον, οὐσ. οὐδ., -πουρ' πληθ. (arúpu, urî)=βάραθρον, ἄβυσσος, κρημνός, φάραγξ. Ἐκ τοῦ λατ. rupes-em=ἀπορρώξ. ρουμ. ponârnis, prăpastie, σλαβ.

αρουπάτσέσκου, -τσιί, -τσιτᾶ, -τσιρε ῥ. (arupâtsésku, -tsiî, -tsită, -tsire)=κροτῶ διὰ τῶν ποδῶν. Ἐκ τοῦ αρόπουτῶν, ἔπερ ἴδε ρουμ. ropăesc, σλαβ.

αρουπάτσιρε, ἀπαρ. θηλ. με σημ. οὐσ. ἀφτηρ. τοῦ ῥήμ. αρουπάτσέσκου, -τσιρι' πληθ. (arupâtsire, -tsiri)=κροτεῖν διὰ τῶν ποδῶν, ρουμ. ropăire, σλαβ.

αρούπε, οὐσ. θηλ., αρούκι' πληθ. (arúpe. -ruki)=τὸ τέτρα-

του ἑνὸς γροσίου τουρκικοῦ καὶ τὸ ἔγερσεν τοῦ πύργου, κοιν.
 ρουπι. ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ruy, ρουμ. ruy.

αρουπεάρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ αρουπ^{ου}, -περῖ πλῆθ. = ἀπό-
 σχισις, τὸ ἀποδρέπειν, σχισμός, κοιν. σχίσιμον (arupeáre,
 perij ρουμ. rumpeere, λατ.

αρουπουνάτ^{ου}, -α, παθ. μετ. τοῦ κατ. ρ. (arupunát^u,
 -tã) = ὁ ἔγων ἐπὶ τοῦ προσώπου ρλυκταίνας ἐρυθράς· ρουμ. cu
 bobitse pe obraz, σλαβ.

αρουπουνέτζ^{ου}, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (arupunédz^u -nai,
 -natã, -narei = ἐξίγω ρλυκταίνας ἐρυθράς ἐπὶ τοῦ προσώπου
 (νόστιμα)· ρουμ. a aveã spurealã, σλαβ.

αρούπτου, παθ. μετ. τοῦ αρούπ^{ου}, -τᾶ θηλ. = σχιστός,
 ρουμ. rupt, λατ.

αρούσ^{ου}, ἐπιθ., αρούσᾶ θηλ. (arús^u, -sã) = ξανθός. Ἐκ τοῦ
 λατ. russus, ἰταλ. rosso, σικ. russu, γαλ. roux, νεσελ.
 ρουστς, ρουμ. blond, γαλ.

αρουσέατσᾶ, οὗτ. θηλ., -σετσί (arusëátsã -setsi) = ἐρυ-
 θρότης, χρωμα ἐρυθρόν, ψιμύθιον, κοιν. κοκκινάσι· ρουμ. roše-
 atșã, λατ., suliman, τουρκ.

αρουσέσκου, -σί, -σίτᾶ, -σίρε (arusësku, -si, -sitã,
 -šire = ἐρυθραίνουμαι, γίγνομαι ἐρυθρός, κόκκινος, κοιν. κοκκι-
 νίζω ἀμετ. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. αρέδου ἰταλ. arossire, γαλ. rous-
 sir, ρουμ. roșeck, λέγεται καὶ αρουσᾶσκου (ἐν Ὀλύμπῳ).

αρουσίνε καὶ **αροσίνε** καὶ **ρουσούνε** καὶ **ρισίνε**, θηλ. ἀρτῆρ.
 -σινῖ πλῆθ. = πλῆθ. (arusine, aršine, rušine, rušúne, ri-
 šine) = αἰθώς ἐντροπή, αἰσχύνη. Ἐκ τοῦ *rosinus ὅπερ ἐκ
 τοῦ rosa ἰ: rossore, ρουμ. rušine, λατ.

αρουσινός^{ου}, αρουσινχάτσᾶ ἐπιθ. (arusinóš^u, arušinqásã) =
 αἰσχυντήλός, κοιν. ἐντροπαλός, ρουμ. rušinos.

αρουσίρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ αρουδέσκου, -σίρῖ πλῆθ. (arusire,
 -širi) = ἐρυθρίσις, κοκκίνισμα, ρουμ. rošire, λατ.

αρουσουνάρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ αρουδουνέτζ^{ου}, -ναρῖ (aru-

šunáre, -nārⁱ) = καταισχύνη, έντροπιασμα· (ρουμ. russinare.

αρουσούνάτ^{ου}, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ κατ. ῥ. (arusunát^u, -tǎ)
= κατησχυμμένος, κοινῶς έντροπιασμένος, ρουμ. russinat, λατ.

αρουσούνέτζ^{ου}, -ναⁱ, -νατᾶ, -αρε, (arusunedz^u, -aⁱ -atǎ,
-are = αίσχύνω, έντροπιάζω· μέσον μι αρουσούνέτζ^{ου} = αίσχύνο-
μαι, έντρέπομαι. Έκ τοῦ αρουσούνε ρουμ. rušinedz.

αρουστόρνου, ίδε ρᾶστόρνου.

αρουφέκ^{ου}, -καⁱ, -κατᾶ, -καρε ῥ. (arufék^u, -kaⁱ, -katǎ,
-kare) = κρασπεδῶ, ράπτω τὰ ἄκρα τοῦ ένδύματος. Κατὰ τὸν
Hasdeu έκ τοῦ λατ. re-frico-care = άνανεώνω. Καί αρου-
φεάρι^{ου}, ρουμ. a refecá, λατ.

αρουφικάρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ άν. ῥ., -κᾶρⁱ πληθ. (arufi-
káre, -kārⁱ) = κρασπέδωσις, ράψιμον εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ένδύμα-
τος, ρουμ. refecare.

αρουφικάτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. άν. ῥ. (arufikát^u, -tǎ) =
κεκρασπιδῶμένος, ἔρραμμένος εἰς τὰ ἄκρα, ρουμ. refecat, λατ.

αρουφικάτούρᾶ, -τουρⁱ, οὔσ. θηλ. (arufikâtúrǎ, -turⁱ) =
κρασπέδωσις, συνων. τοῦ αρουφικάρε· ρουμ. refecare, λατ.

άρπᾶ, οὔσ. θηλ. = πτέρυξ· ίδ. ἀράπιτᾶ.

άρπαγ^{ου}, ἐπιθ., ἀρπαγᾶ θηλ. (árpaγ^u, -ǎ) = ὁ ἢ ἄρπαξ,
ρουμ. răpitor, λατ.

αρπᾶγⁱ, οὔσ. θηλ. πληθ. ἄρ. (arpǎγⁱ) = αἱ ἄκτινες τοῦ
ἡλίου. Ἡ ρίζα φαίνεται ἑλλην. ρουμ. gazele, λατ. ίδε καί
μούνντᾶ.

αρπᾶγίε, -γιⁱ, θηλ. ἀφηρ. (arpâγίε, -γίⁱ) = ἡ ἄρπαγή· ρουμ.
răpire, λατ.

αρράβρανᾶ, -ρανι, οὔσ. θηλ. (arrâvrǎnǎ - rani) = ὁ ἄρρά-
βών· ρουμ. arvunǎ, ἑλλην., καί logodire, ἑλλην.

αρράβουνισέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (arrâvunisésku,
-sii, -sitǎ, -sire) = ἄρραβωνίζω, ρουμ. logodesc, ἑλλην.

αρράβουνισίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄνωτέρω (arravuni-
sít^u, -tǎ) = μεμνηστευμένος, ἄρραβωνισμένος, logodit, ἑλλην.

αρσίζου, αρσίζα ἐπίθ. arsziz^u -ã = αὐθάξης, ἀναιδῆς, κοιν. ἀρσίζης. Ἐκ τοῦ τουρκ. arsziz, ρουμ. obraznic, σλαβ.

άρσου, -α, παθ. μετ. τοῦ ἀρντου (ársu, -ã) = κεκαυμένος· ρουμ. ars, λατ.

αρτζουχάλε, οὐσ. θηλ., αρτζουχάλι πληθ. (ardzuhále, -hãli) = αἵτησις ἐπίσημος, ἀναφορά· ρ. petitsie, λατ. jalbã, σλ.

άρτικᾶ, οὐσ. θηλ., ἀρτιτσι, πληθ. (ártikã, -tsi) = ὁ νάρθηξ τῆς ἐκκλησίας, κοινῶς νάρπηκας, ρουμ. nartikã, ἑλλην.

αρτιρσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (artirsésku, -siⁱ, -sitã, -šire) = πλειοδοτῶ, κοινῶς ἀρτιρίζω-αρτίρσα, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. artiririm = πλειοδοτῶ, ρουμ. dau mai mult, λατ.

αρτισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (artisésku, -siⁱ, -sitã, -šire) = ἀρτύνω, καρυκεύω τὸ φαγητόν, καὶ ἀρτίζω, ἄρτισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥημ., ρουμ. dreg (bucate), λατ. 2) ἐπιτρέπω κρεοφαγίαν, λίπος καὶ τὰ ὅμοια

αρτισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρῖ πληθ. (artisíre -sirⁱ) = ἄντυνσις, καρύκευσις, κοιν. ἄρτισμα τοῦ φαγητοῦ· ρουμ. dregere, λατ. aromatisare, ἑλλην.

αρτισίτου, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., -τᾶ θηλ. (artisít^u -tã) = κεκαρυκευμένος, ἀρτυμένος καὶ ἀρτισμένος· ρουμ. drept, λατ. aromatisat, ἑλλην.

άρτου, πληθ. ἀρτουρι (ártu -árturi) = ὁ ἅγιος ἄρτος.

αρούζου, πληθ. -ζουρῖ, οὐσ. ἀρσ. (arízu. -zurⁱ) = ἡ ὄρυζα, κοιν. ἀρύζι καὶ ῥύζι· λατ. oryza, oriza (ἐκ τοῦ ἑλλ. ὄρυζα) ιτ. riso, προβ. ris, γαλ. riz, γερμ. reis, ἄλβαν. oriszi καὶ riszi, ρουμ. orez, ἑλλην.

αρχάγγελου, οὐσ. ἀρσ. ἀρχάγγελῖ πληθ. (arhángel^u) = ἀρχάγγελος, ρουμ. arhangel, ἑλλην.

αρχαιολόγου, οὐσ. ἀρσ., -λοτζῖ, πληθ. arhaiológ^u, -dzⁱ) = ἀρχαιολόγος, ρουμ. arheolog, ἑλλην.

αρχιδιάκονου, -κονῖ πληθ. οὐσ. (arhiðiákon^u -nⁱ) = ἀρχιδιάκονος, ρουμ. arhidiacon, ἑλλην.

αρχίε, οὐσ. θηλ. αρχί᾽ πληθ. (arhie -hiⁱ=ἡ ἀρχή, ἔναρξίς πράξεώς τινος· λέγεται καὶ ἀρχισμα̃ (κατὰ τὸ ν. ἑλλ. ἄρχισμα), ρουμ. începuț, λατ.

αρχιεπίσκοπος, οὐσ. ἄρσ., π᾽ πληθ. (arhierískop^u, -pi)=ἀρχιεπίσκοπος· ρουμ. metropolit, ἑλλην.

αρχιμανδρίτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ. -δριτς πληθ. (arhimanđrít^u, -đrits)=ἀρχιμανδρίτης, ἑλλην. ρουμ. arhimandrit, ἑλλην.

αρχινσέσκου καὶ αρχιουσέσκου καὶ αρχισέσκου καὶ κατὰ μετὰθεσιν αρχιουρσέσκου, αρχινσί κτλ. -σιτᾶ, -σιρε (arhinsésku, -nsiⁱ, -nsitᾶ, ire)=ἄρχομαι, ἀρχίζω· (ἐκ τοῦ ἄορ. ἄρχισα καὶ ἄρχινσα καὶ ἀρχίνισα καὶ ἀρχίνισα + εσκου. Οἱ Ρουμ. încep. λατ.

αρχιτέκτου, οὐσ. ἄρσ., -κτσᾶ πληθ. (arhitéktu, -ktsᾶ)=ἀρχιτέκτων, ρουμ. architect, ἑλλην.

ἀρχονντου, οὐσ. ἄρσ., ἀρχόνντισᾶ θηλ., ἀρχοννζᾶ, ἀρχόνντισι πληθ. (árhondu, arhóndisᾶ, arhondzᾶ, arhóndisi)=ὁ ἄρχων, κοιν. ἄρχοντας πλούσιος (αρχονντάδ(ε)ς), ρ. bogat, σλ.

αρχουνντέσκου, ἐπίθ., -ντεσκά θηλ. (arhundésku.-deaskᾶ)=ἀρχοντικός· ἰδὲ ἀρχουντου· ρ, de bogat, σλ. παρὰ Δαλ

ας, μόριον παρακελευσματικὸν=ἑλλην. ἄς, ὅπερ ἐκ τοῦ ἄφες ἄς γίνᾶ=ἄς ἔλθη.

ασάμε, οὐσ. θηλ. καὶ σουσάμε, -σᾶν᾽ πληθ. (asáme καὶ susáme -sᾶnⁱ)=σήσαμον, κοιν. σουσάμι καὶ σάμι, ρ. susan, ἑλ.

ασβέστε, οὐσ. θηλ., ασβέστουρ᾽ πληθ. (asbéste -urⁱ)=ἡ ἄσβεστος (τίτανος) κοιν. ὁ ἄσβέστης· ρουμ. var, τλαβ.

ασβίμτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄσβίνγκου (asvintu, -tᾶ = ἠττημένος, ρουμ. învins, λατ.

ασβίνγκου, ασβίμδου, -τᾶ, ασβίντζερε ρ. (asvingu, asvímšu, -mᾶ, asvindzere-eare)=νικῶ. Ἐκ τοῦ λατ. ex-vingo, vici victum-ere=νικῶ· ἰταλ. vincere, γαλ. vaincre, ἰσπ. πορτ. vencer, προβ. venzer, ρουμ. înving.

ασβίντζερε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -ντζερ᾽ πληθ. (asvín-dzere, -ndzerⁱ)=νίκη· ρουμ. victorie, λατ.

ασβίν|τουρ^{ου}, ἴδε σβιν|τουρέτζου.

ασβιν|τουράρε, ἴδε σβιν|τουράρε.

ασβιν|τουράτ^{ου}, ἴδε σβιν|τουράτ^{ου}.

ασβιστάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -στάρ' πληθ. (asvistár^u, tarí = ἀσθεστοποιός, κοιν. ἀσθεστάρις ρουμ. vǎrar, σλαβ.

ασβιστιρεάουǎ, οὐσ. θηλ., -ρε' πληθ. (asvistireáouǎ, -reí = ἀσθεστών, κοιν. ἀσθεσταριά, ρουμ. varnitsǎ, τλαβ.

ασβιστουσέσκου, -σι', -σιτǎ, -σιρε ρ. (asvistusésku, -si', -sitǎ, -sire) = ἀσθεστώνω ρουμ. vǎruesc, σλαβ.

ασβιστουσίρε, ἄπθ., -σιρ' πληθ., asvistusíre, -sirí) = ἀσθέστωσις ρουμ. vǎruire, σλαβ.

ασβιστουσίτ^{ου}, -τǎ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (asvistusít^u -tǎ) = ἀσθέεττωμένος, ρουμ. vǎruit, σλαβ.

άσβου, οὐσ. ἄρσ., άσβι πληθ. (ásvu -ásvi) = ἐχῖνος, κοιν. άκανθόχοιρος καὶ ἄσβος. ρουμ. bursuc, τουρκ.

ασγκάν^{ου}, ἐπίθ., -νǎ θηλ. (asgá'n^u, -nǎ) = ἡδυπαθής, φιλήδονος, ρουμ. voluptos, λατ. Δαλ.

ασγκάνιψέσκου, -ψι', -ψιτǎ, -ψιρε ρ. (asgânipsésku, -psi', -psitǎ, -psire) = γίγνομαι ἡδυπαθής ρουμ. a deveni voluptos. λατ.

ασγκάνιψίτ^{ου}, -τǎ, παθ. μετ. (asgânipsít^u -tǎ) = ὁ ἀποδᾶς ἡδυπαθής, ρουμ. care a devenit voluptos, λατ.

ασγκέρ^{ου}, ασγκιράι', -ατǎ, -αρε ρ. (asgér^u, asgirái', -atǎ, -are) = βρω, κραυγάζω, ὕλακτω, βελάζω. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ ex + belo-are (balo = βληγῶμαι), ἰτ. belare, γαλ. beler, προβ. ισπ. belar, ρουμ. zbier, ἰδ. Pušc. λέγεται καὶ σγκιλέσκου, ὅπερ ἴδε.

ασγκιράρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ράρ' πληθ. asgiráre, -rǎr'í) = κραυγή, βληγληθμός, κοιν. βέλασμα, ρουμ. sberat. λατ.

ασγκιράτικ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τιτς' πληθ. (asgirátik^u, -titsí = κραυγή, βληγληθμός, ὕλακί· συνων. ασγκιράρε ρ. sberat. λ.

ασξάρǎ, ἐπίρ. χροιν. = τὴν παρελθούσαν νύκτα, χθές τὸ βράδυ.

Ἐκ τοῦ λατ. *illa + sera*, ρουμ. *a seară*, λατ.

ασέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*asésku -siῖ, -sită -sire*) = ἐξικνοῦμαι, φθάνω, εἶμαι ἰκανός, ἄρκετός, ὠριμάζω, συν. τοῦ ατζιούγκου, ρουμ. *ajung*, λατ., πρβ. γαλ. *assez*, νεολογ.

ασήμε, οὔσ. θηλ., ασήνῖ, πληθ. (*asime -ni*) = ἄργυρος, κοινῶς ἀσήμι = ὁ μὴ σεσημασμένος ἄργυρος· οἱ Ρουμ. καὶ Μογγλενῖτα! λέγουσι *argint*, ἐκ τοῦ λατ. *argentum*.

ασημουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*asimusésku, -siῖ, -sită -sire*) = ἐπαργυρῶ, -ώνω, κοιν. ἀσημώνω - ἀσήμωσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρημ., ρουμ. *argintuesc*, λατ.

ασημουσίρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρῖ, πληθ. (*asimusire, -sirῖ*) = ἐπαργύρωσις, κοιν. ἀσήμωμα ρουμ. *argintuire*, λατ.

ασημουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (*asimusit^u, -tă*) = ἐπηργυρωμένος, κοιν. ἀσημωμένος, ρουμ. *argintuit*, λατ.

ασίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (*asitⁿ, -tă*) = ἐξικόμενος, φθάσας, ὠριμος· ρουμ. *ajuns*, *copt*, λατ.

ασίτσε καὶ **αζίτσε** καὶ **ασί**, ἐπίρρ. τροπ. (*ašitse, akšitse* καὶ *aši*). Ἐκ τοῦ λατ. *a + sic*, ἰσπ. *asi*, ρουμ. *așă*, λατ.

ασκᾶλνᾶρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ κατ. ρ., -νᾶρῖ πληθ. (*askâlnăre -nărῖ*) = ἀνάρτησις, κοιν. κρέμασμα καὶ σκάλωμα, ρουμ. *atârnaire*, μαγυαρ.

ασκᾶλνᾶτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ κατ. ρ. (*askâlnăt^u, -tă*) = ἀνηρτημένος, κρεμασμένος, σκαλωμένος, ρουμ. *atârnat*, μαγυαρ.

ασκᾶλνᾶτόρ^{ου}, οὔσ. ἄρσ., -τορῖ πληθ. (*askâlnătór^u, -tórῖ*) = κρεμαστήρ, κοιν. σκαλωτήρ· ρουμ. *atârănător*, μαγυαρ.

ασκᾶλνᾶτούρᾶ, οὔσ. θηλ., -τουρῖ πληθ. *askâlnătúră, -turῖ*) = κρεμάθρα, κοιν. κρεμάστρα, μεταφορ. ἀφορμὴ, πρόφασις κατὰ τὸ ν. ἑλλην. σκάλωμα, ρουμ. *atârănătoáre*, μαγυαρ.

ασκάλνου, ασκᾶλνᾶῖ, -νατᾶ, -ναρε ρ. (*askálnu, askâlnáῖ, -nată, -nare*) = ἀναρτῶ, κρεμάννυμι, κοιν. κρεμνῶ καὶ σκαλώνω καὶ σκαλνῶ, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ., ρουμ. *atârni*, μαγυαρ. κατὰ Cihac,

ασκάπου, -παί, -ατά, -αρε (askápu, -pai, -atá, are) = σώζω, ἀπαλλάττω, περαίνω, τελειώνω. Κεῖται μεταβ. καὶ ἀμετ. ἐκ τῆς δὴμώδους λατιν. excappare, ἔπερ ἐκ τοῦ ex-cappa = ὁ μανδύας, ἢ κάππα, ἐπομένως σημαίνει ἀποβάλλω τὸν μανδύαν μου, ἵνα διευκολύνω τὴν φυγὴν μου καὶ σωτηρίαν· ἰτ. scappare καὶ scapolare, ν. ἑλλ. σκαπουλίζω καὶ σκαπουλάρω, ἀρχ. γαλλ. escaper = διασώζω. «Dieu nous escapera = ὁ θεὸς θὰ μᾶς διασώσῃ»· ἰσπ. πορτ. προβ. escapar, ν. γαλλ. échapper, ἀλβαν. špetoig, štepoig, σερβ. skapulati, ρουμ. scap, ἰδ. Cibac.

ασκάπάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -πάρ' πληθ. (askâpâre, -pâr'i) = ἀπαλλαγὴ, σωτηρία, τέλος, πέρασ· ρουμ. scăpare, λατ.

ασκάπάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (askâpátu, -tá) = ἀπηλλαγμένος, σεσωσμένος, ἐξηνητημένος, τελειωμένος, κατετριγασμένος, τὸ τελευταῖον· ρουμ. καὶ Μογλ. sfârșit, σλαβ. scăpat.

ασκάπιρου καὶ **σκάπιρου**, σκάπιράί, -ρατά, -ραρε (askâpiru καὶ skâpiru, skâpirâi, -ratá, -are) = ἐξάγω πῦρ, κοιν. τσακματίζω· 2) ἀστράπτω, ἴσως ἐκ τοῦ ἀλβαν. scropet, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀστράπτει· οἱ Ρουμ. λέγουσι fuldzeră ἐκ τοῦ λατ. fulgurare, οἱ Μογλ. tsiskuteáste.

ασκάπιράρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., οὐσ., -ράρ' πληθ. (askâpirâre, -râr'i) = τὸ ἀστράπτειν, ρουμ. scăpârare, λατ.

ασκάπιτά, ἴδε σκάπιτά.

ασκάπιτάτα, ἴδε σκάπιτάτα.

ασκέρε, οὐσ. θηλ., ασκέρ' πληθ. (askére -r'i) = στρατός, κοινῶς ασκέρι. Ἐκ τοῦ τουρκ. asker· ρουμ. oaste ἐκ τοῦ λατ. hostis = πολέμιος. Καὶ αρμάτά (armátá).

ασκητή, οὐσ. ἀρσ., ασκητάτζ πληθ. (askití, -tadz) = ἀσκητῆς ρουμ. pustnic, σλαβ. eremitu ἑλλ. καὶ sihastru, ἑλλ.

ασκητιψέσκου, -ψιί, -ψιτά, -ψιρε ρ. (askitipsésku, -psi'i, -psitá, -ire) = ἀσκητεύω· ρουμ. pustnitsesc, σλαβ.

ασκητιψίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άν. ρ., -ψιρ' πληθ. (askiti-
psire, -irⁱ) = άσκητεία, άσκήτευμα, ρουμ. pustnitsie, σλαβ.

ασκητιψίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (askitipsít^u, -tǎ)
= άσκητευμένος ρουμ. pustnic σλαβ.

ασκιρλί, ούσ. άρσ., -λατζ πληθ. (askirli, -ladz) = στρα-
τιώτης, στρατιωτικός, κοιν. άσκιρλής, έπερ έκ τοῦ τουρκ.
askerli, ρουμ. soldat γαλ., militar, λατ.

ασκλιάτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. (askliát^u, -tǎ) = διερωγώς,
κοιν. σπασμένος. Έκ τοῦ λατ. † asclo - are, ρουμ. aschiat.
λατ. Puše.

ασκούκ^{ου} και σκούκ^{ου}, -κιά', -ατά, -αρε (askúk^u και
skúk^u, -kjaí, -kjatǎ, -kjare) = πτύω. Έκ τοῦ λατ. ex-
puo, pui, utum, ěre † ex-spuico θαμ. τοῦ spuo, ιτ.
sputare, γερμ. spucken = πτύειν, ισπ. πορτ. escupir, προβ.
γαλ. άρχ. escopir, ρουμ. scuip και stupesc. Περι τρο-
πής τοῦ p εις κ ίδε ακικασέσκου· ίδε Puše.

ασκουκιάρε και σκουκιάρε, άπθ. ούσ. τοῦ άν. ρ., -κερ',
πληθ. askukjáre και skukjáre) = έμπτυσμός, πτύσιμον·
ρουμ. scuipare, λατ.

ασκουκιάτ^{ου}, τά, παθ. μετ. (askukjáť^u, -tǎ) = έπτυσμέ-
νος· ίδ. σκουκιάτ^{ου}· ρουμ. skuipat, λατ.

ασκουλάρε, άπθ. ούσ. τοῦ κατ. ρ., -τάρ' πληθ. (askultáre,
-tǎrⁱ) = ακρόασις ύπακοή, ρουμ. ascultare, λατ.

ασκουλάτόρ^{ου}, ούσ. άρσ., -τορ' πληθ. (askultátor^u, -rⁱ)
= ακροατής. Έκ τοῦ ασκούλτου· ρουμ. askultátor, λατ.

ασκούλτου, -ταί, -ατά, -αρε (askúltu, -ai, -atǎ, are)
= ακροῶμαι, ὠτακουστῶ, ακούω; ύπακούω, πείθομαι, εκ τοῦ
δημ. λατ. askultare, έπερ εκ τοῦ κλασ λατ. ausculto,
avi, atum, are. (άντι ausiculito, έπερ εκ τοῦ ausicula =
οὖς ὠτίον) ιτ. ascoltare, ισπ. escuchar, πορτ. escutar,
γαλ. écouter, ρουμ. ascult.

ασκουμπουσέσκου, ίδε σκουμπουσέσκου.

ασκουμτίσ^{ου}, ούσ. ούδ., -θουρ^ι πληθ. (askumtíš^u. -šurⁱ) = κρησφύγετον, καταφύγιον, ρουμ. ascunzătqare. Δαλ. ἐκ τοῦ ασκούνντου, ὅπερ ἴδε.

ασκουμτίσαλουῖ, ἐπιρ. τροπ. (askumtíšalui) = κρυφίως. Ἐκ τοῦ ασκούνντου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. pe ascuns, λατ.

ασκουμτόσ^{ου}, -τqασᾶ ἐπιθ. (askumtós^u · tqasă) = κρυπτός, κρύφιος. Ἐκ τοῦ ασκούνντου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. ascuns, λατ.

ασκούμπτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ασκούνντου (askúmtu, ·tă) = κεκρυμμένος, κρυπτός· ρουμ. askuns, λατ.

ασκουνντεάρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ασκούνντου, πληθ. ασκουνντέρι^ι (askunteăre, -erⁱ) = ἡ ἀπόκρυψις, καὶ παιδιά, τὸ κρυφτὸ (κρυπτίνδα), ρουμ. ascundere. λατ.

ασκούνντου, ασκούμδου, ασκούμσᾶ, καὶ ασκούμτᾶ, ασκουνντεάρε (askundu, asku mšu, asku msă, ·mtă. askundeăre) = κρύπτω, ἀποκρύπτω. Ἐκ τοῦ λατ. abscondo. abscondi, absconditum καὶ absconsum, ěre), ἰτ. ascondere, ἰσπ. πορτ. esconder, ρουμ. ascund.

άσκουρ^{ου}, -ρᾶ, ἐπιθ. (áskur^u, -ră) = τραγός, σκληρός· ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἐρίου (μαλλιοῦ). Ἐκ τοῦ λατ. asper, ra. unī, ἰτ. aspro. ταρδ. aspru, γαλ. âpre, ἀλβ. aspere, ῥ. aspru.

ασκουράρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ῥ. ασκουρέτζ^{ου}, -ρᾶρ^ι πληθ. (askurăre -rărⁱ) = σκληρύνσις, ρουμ. înăsprire, λατ.

ασκουράτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ άσκουρέτζ^{ου} (askurát^u, ·tă) = ἀπεσκληρυμένος· ρουμ. înăsprit, λατ.

ασκουρέτζ^{ου}, άσκουρά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (askurédz^u. raⁱ, ·rată, -rare) = σκληρύνομαι· ρουμ. me înăspresc. Ἐκ τοῦ άσκουρ^{ου} ὅπερ ἴδε·

ασλάν^{ου}, ούσ. άρσ., ασλάν^ι πληθ. (aslán^u) = λέων, μεταφ. γενναῖος, ἀνδρεῖος, παληκάρι λέγεται καὶ αρσάλάν^{ου}. Ἐκ τοῦ τουρκ. arslan = λέων. Λέγεται καὶ λqουνντάρ^{ου}, ὅπερ ἴδε. Οἱ Ρουμ. μεταχειρίζονται τὸ leu ἐκ τοῦ λατ. leo-onis. 2) νόμισμα τουρκ. = ἐν γρόσι. Τὸ θηλ. ασλάνᾶ, ρουμ. leoaie, λατ.

ασμάνου, ούσ. ἄρσ., ασμάν' πληθ. (asmán^u, -manⁱ)= κριὸς μόνορχις· ρουμ. berbece pe jumătate jugănit, λατ.

ασμπόρου, ασμπουράϊ, -ρατᾶ, -ραρε (asbór^u, -aⁱ, -atᾶ, -are) ἵπταμαι, πετῶ. Ἐκ τοῦ λατιν. ex-volo, volavi, atum, are, ιτ. volare, γαλ. voler, ισπ. προβ. volar, πορτ. voar, ρουμ. sbor. Ὁ κ. Weigant προτιμᾷ τὴν γραφὴν azbor διὰ Z. ὅπερ δὲν εἶνε ὀρθόν, διότι τὸ S (σ) ἐν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις πρὸ τοῦ μ, μπ.=m, b, προφέρεται ὡς Z· τὸ δὲ λατ. X οὐδέποτε τρέπεται εἰς Z (ζ) ἀλλ' εἰς S (σ). Ἡ πρόθεσις ex συνηθέστατα τρέπεται εἰς es (es) as, καὶ σ (s) οἷον: ἐσ^{ου}=ἐξέρχομαι, ἐκ τοῦ exeo. αστέργκου=ἀπομάσσω, ἐκ τοῦ ex-tergo αστίνγκου=σβέννυμι ἐκ τοῦ ex-stinguo, σπού^{ου}=δεικνύω ἐκ τοῦ ex-pono. Λέγεται καὶ ασμπράϊ^{ου}, ασμπουϊράϊ (asbqáir^u, asbuiráⁱ).

ασμπόριστου, -τᾶ, ἐπίθ. (asbóristu -stᾶ)=ὁ ἀποφεύγων τὴν λαλίαν, κοιν. ἀμίλητος καὶ ἀσμπόριστος ἐκ τοῦ σμπορίζω = ὀμιλῶ· ρουμ. care nu e vorbarets, λατ.

ασμπούνου, -ναϊ, -νατᾶ, -ναρε ρ. (asbu'n^u, -nai, -natᾶ, -nare), παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. Ἐκ τοῦ ∴ ex-bono (bonus)· ρουμ. mângaiu, σλαβ.

ασμπουνάρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἄν. ρ., -νᾶρ' πληθ. (asbunáre, -nărⁱ)=παρηγορία· ρουμ. mângâiare σλαβ.

ασμπουνάτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (asbunát^u, -tᾶ)=παρηγορημένοις, ρουμ. mângâiat, σλαβ.

ασμπουράρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἄν. ρ., ρᾶρ' πληθ. (asburáre -rărⁱ)=πτῆσις τὸ πέταμα· ρουμ. sburare, λατ.

ασμπουράτορου, ούσ. ἄρσ., -ράτορ' πληθ. (asburátór^u, -rⁱ)=ιστάμενος, πτηνόν. Ἐκ τοῦ ασμπόρου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. sburător, λατ.

ασούνου, -ναϊ, -τᾶ, -ναρε (asu'n^u, -aⁱ, -atᾶ, -are) καὶ σούνου ἄνευ προθεμ. α, ἤχῶ, σημαίνω, κωδωνίζω. Ἐκ τοῦ λατ. sono, avi, itum καὶ atum, are· ιτ. sonare, ισπ. προβ. so-

nar. πορτ. soar, γαλ. sonner, ρουμ. sun.

ασουνάρε, ἀπθ. οὐσ., -νάρ', πληθ. (asunáre, -năr'í) = τὸ ἠγεῖν, ψόφος τῆς θύρας, κωδώνισμα· ρουμ. sunare, λατ.

ασουνάτορ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., τορ' πληθ. (asunâtor^u, -r'í) = ἠχηρός, ρουμ. sunâtor, λατ.

ασουνάτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (asunâtu'ră, -tur'í) = ἠχος, κρότος, ψόφος, ρουμ. sunet, λατ.

ασούντ^{ου}, -ντα' -ντατᾶ, -αρε (asu'd^u, -ai, -ată, -are) = ιδρώνω. Ἐκ τοῦ λατ. sudo, avi, atum, are, ιτ. sudare, ισπ. sudar, γαλ. suer, ρουμ. asud.

ασουντάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ντᾶρ' πληθ. (asudáre-dăr'í) = ἰδρωσις, ἐφιδρωσις, ρουμ. asudare.

ασουντάτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (asudát^u, -tă) = ἰδρωμένος· ρουμ. asudat, λατ.

ασουντόρ^{ου}, ἴδε σουντόρ^{ου}.

ασούπρᾶ, ἐπίρ. τοπ. = ἐπάνω καὶ πρόθεσις· ἴδε ντισούπρᾶ. Ἐκ τοῦ λατ. ad-supra, ιτ. sopra, προθ. ισπ. πορτ. sopra, ρουμ. asupră.

ασουρτζᾶσκου, ἄσουρτζί', -τζιτᾶ, -τζιρε ρ. (asurdzăsku, -dzi'í, -dzită, -dzire) = κωφώω-ῶ κοιν. κωφαίνω, καὶ ἀμετ. κωφεύω = εἶμαι κωφός. Ἐκ τοῦ λατ. surdesco-escere, ιτ. as-sordire, γαλ. assourdir, ρουμ. surzesc· ἴδε καὶ σούρντου.

ασουρτζίρε, ἀπθ. θηλ. οὐσ., -τζιρ' πληθ. (asurdzîre, -dzir'í) = κώφευσις, κώφωσις, ρουμ. asurzire, λατ.

ασουρτζίτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. -τᾶ, (asurdzít^u, tă) = κεκωφωμένος, κοιν. κωφευμένος, ρουμ. asurzit, λατ.

ασπάρ^{ου}, ασπάρεά', ασπάρίτᾶ, καὶ ασπάράτᾶ, ασπάρεάρε (aspár^u, aspâreá'í, aspârítă καὶ aspârátă, aspâreáre) = ἐκπλήττω, ἐκφοβῶ, τρομάζω. Ἐκ τοῦ :: expavoro (ex-pavor-oris = δέος, φόβος), ιτ. spaurire = ἐπλήττειν, ισπ. πορτ. expavorir, ρουμ. spariu. Τὸ α ὁὐκ εἶνε προθεμ. ἀλλὰ προέρχεται ἐκ τῆς προθ. ex· ἢ ἐκ τοῦ :: expario· ἴδε Pušč.

ασπάργκατόρου, οὐσ. ἄρσ., -τορ' πληθ. (aspârgatôr^u, -rⁱ) = καταστρεφείς, διαφθορεύς· ρ. spârgător, corruptor, λ.

ασπάργκατούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (aspârgâtu' rã, -rⁱ) = διαφθορά, κοιν. χάλασμα, ρουμ. spârturã, dărãmãturã λ.

ασπάργκου, ασπάρσου, ασπάρσᾶ ασπάρτζεᾶρε καὶ ἀσπάρτζερε (aspârgu, aspârsu, aspârsã, aspârdzeãre καὶ aspârdzere) = διαφθείρω, καταστρέφω, κοιν. χάλνω, ἀνταλλάσσω (νόμισμα) κατὰ τὸ ν. ἑλλην. χάλνω χρήματα. Ἐκ τοῦ λατ. spargo, rsi, rsum, ěre, ιτ. spargere, ισπ. πορτ. espargir, προβ. esparger, γαλ. disperser, ρουμ. sparg. Τὸ α προθεμ.

ασπάρεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., ασπάρέρ' πληθ. (aspâreãre -aspârérⁱ) = ἐκφρόβησις, ἐκφοβισμός, ἔκπληξις, ρ. spaimã, λατ.

ασπάρισμᾶ, οὐσ., θηλ. (aspârismã) = ἔκπληξις, τρόμος, ἐκφρόβησις, ἐκ τοῦ ασπάρου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. spaimã λατ.

ασπάρίτου, -τᾶ, μετ. ἀντι' ἐπιθ. (aspârit^u, -tã) = ἔκπληκτος, πεφοβισμένος, τεταραγμένος, ρουμ. speriat, temãtor, λ.

ασπάρτᾶ, οὐσ. θηλ. (aspãrtã) = διάλυσις· ρουμ. spãrtul. Ἐκ τοῦ ασπάργκου, ὅπερ ἴδε.

ασπάρτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ασπάργκου (aspãrtu, -tã) = κατεστραμμένος, διεφθαρμένος, ρουμ. aspart, λατ.

ασπλᾶνγκου, ασπλᾶμδου, ασπλᾶμσᾶ καὶ ασπλᾶμπτᾶ, ασπλᾶντζιρε (asplã'ngu, asplã'mșu, asplã'msã, asplã'n-dzire) μέσον: μι ασπλᾶνγκου = καταβάλλομαι, ἐξαντλοῦμαι ἐκ τοῦ κλαυθμοῦ. Ἐκ τοῦ :: ex-plango· ἴδ. πλᾶνγκου, ρουμ. oboșesc, σλαβ.

ασπλᾶμπτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (asplã'mptu, -tã) = καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ κλαυθμοῦ· ρουμ. obosit, σλαβ.

ασπληνσέσκου, -νσι', -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (asplinsêsku, -siⁱ, -sitã, -sire) = παροργίζω, ἐρεθίζω, κοιν. σπληνίζω, ἄορ. σπλήνισα καὶ σπλήνσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρήμα· ρουμ. irit, λατ. Παρὰ Δαλ.

ασπληνσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρ' πληθ. (asplin-

sire, -sir) = έξωργισμός, ήρεθισμός, ρουμ. iritare, λατ.

ασπληνσίτου, -τά, παθ. μετ. του άν. ρ., (asplinsitu. tā) = έξωργισμένος, ήρεθισμένος, ρουμ. iritat, λατ.

ασπούμου, ασπουμεάι, -ματά, -μαρε (aspúmu, -ai, -atā, -are) = άφριζώ. Έκ του a + spumo, avi, atum. are, ιτ. spumare, ισπ. πορτ. spumar, ρουμ. spum, γαλ. scumer, άλβ. šcumon· ίδε σπούμα. Καί σπουμετζου.

ασπουμάρε, άπθ. ούσ. του άν. ρ., -μαρ' πληθ. (aspu- máre, -māri) = άφρισμός· ρουμ. spumare.

ασπουμάτου, -τά παθ. μετ. του ρ. ασπούμου (aspumatū, -tā) = άφρισμένος, ρουμ. spumat, λατ.

άσπρου, ούσ. άρσ., -ρι πληθ. (aspru-ri) = έδολές, κοιν. παρās και άσπρο· ρουμ. obol έλ.

αστακό, ούσ. άρσ., = άστακός λατιν. astakus· (astakó). ρουμ. crabbe.

αστάλιου, αστάλιάι, -λιατά, -λιαρε ρ. (astáliu, -liai, -liatā, -liare) = υποτέμνομαι την όδόν τινος, του κόπτω τον όρβον, συναντώ· ρουμ. întâlnesc. 2) διαφθείρομαι (έπί του γάλακτος), κοιν. κόπτομαι· μεσ. οϊον: «λάπτιλε σι αστάλιέ» = το γάλα κόπηκε. Έκ του λατ. * ex-talio-are (π.ρ.ε. λατ. ex-seco). Ρυσε. ρουμ. me imbrânzesc, σλαβ.

αστάλιάρε, άπθ. του άν ρ., αστάλιέρ' πληθ. (astâliäre-lieri) = διασταύρωσις. 2) διαφθορά (έπί των υγρών) κοιν. κόψιμον (του γάλακτος)· ρουμ. imbrânzire, σλαβ.

αστάλιάτου, -τά παθ. μετ. του άν. ρ., (astâliätu, -täi) = διεφθαρμένος, κοιν. χαλασμένος, κομμένος (έπί των υγρών) οϊον: «λάπτε αστάλιάτου» = γάλα κομμένο. ρουμ. imbrânzit, σλαβ.

αστάματσήσκου, -τσι, -τσιτά, -τσιρε ρ. (astâmâtsésku, -tsii, -tsitā, -tsire) = παύω, διακόπτω, έμποδίζω, σταματώ μετ. και άμετ., άορ. σταμάτσα, έξ ου το προκ. ρ., ρουμ. împiedic, încet, λατ. Δαλ. Συντηθεστ. άνευ προθεμ. α.

αστάματσίρε, άπθ. ούσ. του άν. ρ., -τσιρ' πληθ. (astâmâ-

tsire -tsiri)=κώλυσις, παύσις κοιν. σταμάτημα, ρουμ. încetare, λατ., συνηθέστ. ἄνευ προθεμ. α.

αστᾶμᾶτσιτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (astâmâtsitu, -tă)=κεκωλυμένος, πεπαυμένος κοιν. σταματημένος, ρουμ. împiedicat, λατ. Συνηθέστ. ἄνευ προθ. α.

αστᾶνγκα, ἐπ. (astâ'nga)=ἄριστερᾶ· ἴδε στᾶνγκου.

αστᾶρᾶ, ἐπίρ. χρον.=ἐσπέρας, ταύτην τὴν ἐσπέραν, κοιν. ἀπόψε. Ἐκ τοῦ λατ. istam-seram=ταύτην τὴν ἐσπέραν· καὶ αστᾶσεᾶρᾶ· ρουμ. asta seara· ἴδε σεᾶρᾶ (astâseară).

αστᾶρε, οὐσ. θηλ., αστᾶρ' πληθ.=τὸ ὑπεραμμένον τοῦ ἐνδύματος, κοιν. αστᾶρι (ιστᾶριον) τουρκ. astar (astāre, astāri), ρουμ. âstar καὶ captușală, τουρκ.

αστᾶρουσέσκου, -ρουσι', -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (astārusésku, -si', -sită, -sire)=ὑποῤῥάπτω, κοιν. ἀσταρώνω. Ἴδε ἀστᾶρε· ρουμ. căptușesc, τουρκ. Δαλ.

αστᾶρουσίτ^{ου}, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (astārusitu, tă)=ὑπερραμμένος, κοιν. ἀσταρωμένος, ρουμ. căptușit, τουρκ.

αστᾶσίδᾶ, οὐσ. θηλ., αστᾶσίτζ πληθ. (astâsîdă, -dz)=τὸ στασίδιον τῆς ἐκκλησίας, ρουμ. strană, σλαβ. Τὸ α προθ. Λέγεται καὶ ἄνευ αὐτοῦ. Δαλ.

ἀστᾶτζᾶ, ἐπίρ. χρον. (âstădză)=σήμερον. Ἐκ τοῦ λατ. isto-die=hodie=σήμερον· ἰτ. oggi, ἰσπ. hoy, πορτ. hoje, ρουμ. astăzi, καὶ âzi. Καὶ ἐν Ἀγρίδι λέγεται συγκεκομμένον ἄζᾶ (âză). Καὶ ἀστᾶντζᾶ (astântzâ).

αστέπτου, αστιπτᾶί, -πτατᾶ, -πταρε (astéptu -ai -ată, -are) λέγεται καὶ αστσέπτου=προσδοκῶ, περιμένω. Ἐκ τοῦ λατ. expecto, avi atum are. Περὶ τροπῆς τῆς προθ. ex εἰς as ἴδ. ασμπόρ^{ου}· ἰτ. aspettare, ρουμ. aspet. Κατ' ἄλλους παράγεται ἐκ τοῦ ∴ excepto κατὰ μετάθεσιν· ἴδε Rușc.

αστιπτᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -πτᾶρ' πληθ. (astiptăre -ptări)=προσδοκία, ἀναμονή=τὸ περιμένειν· ρουμ. așteptare, λατ.

αστέργκου, αστέρσου, αστέαρσᾶ, αστιριτζάρε (astérgu, astérsu, asteársă, astirdzeáre), ἀπομάσσω, σφουγγίζω. Ἐκ τοῦ λατιν. extergo, extersi, extersnm, -ere, ιτ. tergere, ισπ. absterger, πορτ. abstergir, πρσβ. esterger, γαλλ. absterger, ρουμ. sterg. Τὸ α δὲν εἶνε πρόθεμα, ἀλλὰ προέρχεται ἐκ τῆς προθ. ab, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἄλλων νεολατιν. γλωσσῶν.

αστέρνου, αστιρνούῖ, -νουτᾶ, -νεαρε (aštérnu, aštirnúῖ, -nută, -neare) = στρώννυμι, στρώνω. Ἐκ τοῦ λατ. ad ἦ exsterno, stravi, stratum, sternere ιτ. sterno ρουμ. astern, τὸ μέσον μι αστέρνου = κατακλίνομαι.

αστέρσου, -εαρσᾶ παθ. μετ. τοῦ αστέργκου (astérsu, asteársă) = ἀπομεμαγμένος κοιν. σφουγγισμένος ρουμ. sters.

αστέσου, αστέασᾶ, (astésu, asteásă) παθ. μετ. τοῦ αστίγγκου = ἐσθεσμένος, ρουμ. stins. Καὶ αστίπτου.

αστίγγκου, αστίμδου καὶ αστέσου, αστίμπτᾶ καὶ αστέασᾶ, αστιντζάρε (astíngu, astímšu καὶ astésu, astimptă καὶ asteása, astindzeáre), σθέννυμι, κοιν. σθύνω. Ἐκ τοῦ λατ. ex-stinguo. nxi, nctum, ěre = ἀποσθέννυμι ιτ. stingere, ισπ. πορτ. extinguir, γαλλ. éteindre, ρουμ. sting. Περὶ τῆς προθ. ex ἴδε ασμπόρου.

αστιντζάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., αστιντζέρ᾽ πληθ. (astindzeáre, -dzer᾽) ρουμ. stingere.

αστιπτάτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (astiptátu, -tă) = ὁ ἀναμενόμενος, προσδοκώμενος ρουμ. așteptat.

αστιρνεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., αστιρνέρ᾽ πληθ. (aštirneáre, -ner᾽) = ἡ στρώσις, κατάκλισις, ἐξάπλωσις ρουμ. asternere.

αστιρνούτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. = ἐστρωμένος, κατάστρωτος, κατακεκλιμένος, κοιν. ξαπλωμένος. Καὶ αστιρνάτου ρουμ. asezat λατ.

αστιριτζάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αστέργκου, -τζερι πληθ. (astir-

dzeáre, -dzerⁱ) = ή απόμαξις κοιν. σφούγγισμα· ρουμ. ster- gere. Και αστιαρτζιρε.

άστου, -ǎ άντ. δεικτ. (ástu, -ǎ) = ούτος, αύτη τοϋτο· άστά- τράμνǎ = τοϋτο τὸ φθινόπωρον· Ίδε αέστου και αίστου, ρουμ. ǎst, acest, λατ.

αστούπου, -παί, -πατά, -παρε (astu'pu, -pai, -patǎ, -pare) = βύω, κοιν. στουπώνω. Έκ τοϋ λατ. *stupo, έπερ εκ τοϋ stupa = στύπη, στυπεϊον, κοιν. στουπί, ιταλ. stoppare, γαλ. étouper, άλβ. stoupos, έπερ εκ τοϋ ν. έλλ. στουπώνω-στού- πωσα, ρουμ. astup.

ατσουπάρε, άπθ. ούσ. τοϋ άν. ρ., -πǎρι πληθ. (astupáre, -pǎri) = ή βύσις, κοινώς στούπωμα· ρουμ. astupare.

αστουπάτου, -τά, παθ. μετ. τοϋ άν. ρ. (astupátu, -tǎ) = βεδυσμένος, κοιν. στουπωμένος· ρουμ. astupat.

αστουπάτράρε, ούσ. θηλ., -τορι, πληθ. (astupátǎre, -tori) = πῶμα, κοιν. στούπωμα· ρουμ. astupuš, dop, σλαβ.

αστράγκου, αστράψου, αστράπτǎ, αστράτζιρε ρ. (astrág^u, astrápšu, astráptǎ, astrátzire) = εκβάλλω, εκσφενδονίζω. Έκ τοϋ λατ. ex + τράγκου, έπερ Ίδε· ρουμ. arunc, trag, λατ.

αστράπτου, παθ. μετ. τοϋ άν. ρ., -τά (astráptu, -ptǎ) = εκβεβλημένος, δεδιωγμένος, εκεσφενδονισμένος· ρουμ. aruncat, λ.

αστράτζιρε, άπθ. ούσ. τοϋ αστράγκου, αστράτζέρι πληθ. (astrádzire, astrâdzérⁱ) = εκβολή, εκδίωξις. ρ. aruncare, λ.

αστρέκου, αστρικούι, -κουτά, αστρεάτσιρε και αστριτσέαρε (astrék^u, astrikúⁱ, -kutǎ, astreátsire και astritseáre) = υπερτερω, υπερέχω, κοιν. περνω. Έκ τοϋ λατ. ex + τρέκου, έπερ Ίδε. ρουμ. Intrec, λατ.

αστρικούτου, -τά παθ. μετ. τοϋ αστρέκου (astriku'tu, -tǎ) = ήττημένος, κοιν. νικημένος, ρουμ. Intrecut, λατ.

αστριτσέαρε, άπθ. ούσ. τοϋ αστρέκου, αστριτσέρι πληθ. (a- stritseáre, -tserⁱ) = υπεροχή, υπερτέρησις, κοιν. πέρασμα ρουμ. Intrecere, λατ.

αστρονόμ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νομί, πληθ. (astronóm^u, -mí) = ἄστρονόμος, ρουμ. astronom, ἑλλην.

αστρονομίε, -μιί, οὐσ. θηλ. (artronomíe, -míi) = ἄστρονομία, ρουμ. astronomie, ἑλλην.

ασφυξέτζ^{ου}, ασφυξίί, -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (asfixédz^u, -xií, -xitä -xire) = πνίγω, ἀποπνίγω. Ἐκ τοῦ ἀσφυξίε, ἕπερ ἴδε. ρουμ. asfixiez, ἑλ. Δαλ.

ασφυξίε, οὐσ. θηλ., -ξιί πληθ. (asfixie, -xií) = ἀσφυξία, ρουμ. asfixie, ἑλ. Δαλ.

ασφυξίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (asfixit^u, -tä) = ἀποπεπνιγμένος, ρουμ. asfixiat. ἑλλην. Δαλ.

άτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., ατς πληθ. (át^u, ats) = ἄρρην ἵππος, ἀναβάτης, κοιν. ἄτι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. at, ρουμ. armăsar, λατ. Δαλ.

ατᾶ^{ου}, ατά, ατᾶί, ατάλε (atā^u, atá, atāi, atále) = δεικτ. ἄντων. 6' προσ. = σός, σή, σόν, ἰδικός σου. Καί τᾶ^{ου} ἐκ τοῦ λατιν. tuus, a, um μετὰ προθ. α, ἰτ. tuo, ἰσπ. tuyo, πορτ. teu, γαλ. ton, ρουμ. tău. Καί του, τα ἐπιτασσόμενα (tu, ta) οἶον: χλιχτου = ὁ υἱός σου· σόρτα = ἡ ἀδελφή σου.

ατᾶξίε, -ξιί, θηλ. ἀφηρ. (atâksie, -ksií) = ἀταξία, ρουμ. atăxie, ἑλ. dezordine, λατ. Δαλ.

ατᾶρντισέσκου, -ντισιι, -σιτᾶ, -σιρε (atârdisésku, -disií, -sită, -sire) = πλειοδοτώ· ἐκ τοῦ ν. ἑλλ. ἀόρτίρισα», ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ἀορ. artyrdym τοῦ artyrmak = πλειοδοτώ, περισεύω, ρουμ. atirdisesc, τουρκ.

ατᾶρντισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ντισιρ', πληθ. (atârdisire, -disirí) = πλειστηριασμός, πλειοδότησις· ρουμ. atirdisire, τουρκ.

ατζαμί^{ου}, -ᾶ, ἐπίθ. (adzjami^u, -ă) = ἄπειρος, ον, κοιν. ἀτζαμης. Ἐκ τοῦ τουρκ. adzjami· ὁ πληθ. ἀτζαμιτζ ἐκ τοῦ ἀτζαμιδ(ε)ς, ρουμ. agiamiu.

ατζιόκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -κουρι πληθ. (adzjók^u καί adzjiók^u, -kuri, = παιδιά, παιγνίδι· ἐκ τοῦ λατ. jocus, ἰτ. giuco, gioco,

ισπ. juego, πορτ. jogo, γαλ. jeu. ρουμ. joc. Περί τροπῆς τοῦ j εἰς τζ (dz) ἴδε ατζιόκου. Καὶ ατζιόκου ἐν Βλαχολιβιάδω.

ατζιόκου, ατζιουκάι, -κατᾶ, -καρε (adzjók^u, -kaⁱ, -kată, -kare) = παίζω τινά, μετὰ τινος, μέσον μι ατζιόκου = παίζω ἐγώ, λαμβάνω μέρος εἰς τὸ παιγνίδι. Ἐκ τοῦ λατ. joco = παίζω· ἰτ. giocare, ἰσπ. jugar, πορτ. prob. jogar, γαλ. jouer, ἀλβ. ljouaig, ρουμ. joc.

ατζιούμου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ατζιούνγκου (adzju'mtu, -tă) = ἀφικόμενος, κοιν. φθασμένος, ὠριμος· κατὰ τὸ ἑλλην. «φθασμένος καρπός» = ὠριμος· ρουμ. corț, λατ.

ατζιούνου, -νᾶ, ἐπίθ. (adzju'n^u, -nă) = νῆστις· ἐκ τοῦ jenuus = νῆστις· ρουμ. flământ, λατ. Καὶ ατζούνου ἐν Βλαχολ.

ατζιουνάμε, οὐσ. θηλ., -νᾶνⁱ πληθ. (adzjunámie, -nănⁱ) = νηστεία. Ἐκ τοῦ ατζιούνου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. flămânzeală, λατ. Καὶ ατζιουνεάτσα (adzjuneătsă) Καὶ ατζουνάμε.

ατζιούνγκου, ατζιούμου, ατζιούμτᾶ, ατζιούντζιρε καὶ ατζιουντζεάρε (adzju'ngu, -msu, -mtă, adzju'ntzire καὶ -dzeare) = ἐξικνοῦμαι, ἀφικνοῦμαι, φθάνω, ὠριμάζω κατὰ τὸ ἑλλην. «ἔφθασαν τὰ σταφύλια» = ὠρίμασαν. Ἐκ τοῦ λατ. adjungo, nxi, nctum, ere. Τὸ ατζιούντζε (γ' προσ.) = adjungit κεῖται ἐπιρ. = ἰκανῶς, κατὰ τὸ ἑλλην. φθάνει· ἰτ. aggiungere. ἰσπ. adjungir, πορτ. junger, γαλ. adjoindre, ρουμ. ajung. Καὶ ατζούνγκου ἐν Βλαχολιβιάδω.

ατζιουνέτζου, καὶ ατζιούνου, ατζιουνάι, -νατᾶ, -ναρε, ρ. (adzjunédz^u καὶ adzju'n^u -nai, -nată, -nare) = βουλιμιῶ, πεινῶ πολυ. Ἐκ τοῦ λατ. jejuno-nare. Παρὰ τοῖς Ρουμ. τὸ ajum σημαίνει νηστεύω. Καὶ ατζιουνέτζου ἐν Βλαχολιβιάδω.

ατζιουντζεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ατζιούνγκου, πληθ. -ντζερⁱ (adzjuntzeăre, -ndzerⁱ) = ἀφίξις· ρουμ. ajungere.

ατζιούτου, -ταⁱ, -τατᾶ, -ταρε (adzju't^u, -tai, -tată, -tare) = βοηθῶ ἐκ τοῦ δημ. λατ. adjuto ἀντὶ τοῦ κλασ. adjuvo = βοηθῶ, ἰτ. aiutare, ἰσπ. ayudar, πορτ. ajudar, γαλ.

aider, ρουμ. ajut. Καὶ ατζούτου ἐν Βλαχολιδάδω.

ατζιουτάρε, ἄπιθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -τάρ' πληθ. (adzjutáre, -tăr'i) = βοήθεια· ρουμ. ajutaře.

ατζιουτάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (adzjutátu, -tä) ὑπεστηριγμένος, βοηθημένος, ρουμ. ajutat.

ατζιουτόρου, οὐσ. ἄρσ., -τορ' πληθ. (adzjutórú, -tor'i) = βοήθεια. Ἐκ τοῦ λατ. adjutorium, ρουμ. ajutor.

ἀτιμου, -μά, ἐπιθ. = ἄτιμος, (átimú, -mă), ῥ. neonest, λ.

ατιμίε, οὐσ. ἄσηρ., ατινί' πληθ. (atimíe, atin'i) = ἀτιμία, ρουμ. neonore, λατ.

ατλάζε, οὐσ. θηλ., ατλάζι' πληθ. (atláze, atlăzi) = λειοσηρικόν, κοιν. ἀτλάζι, ἔπερ ἐκ τοῦ περσ. atlaz, γαλ. satin, ρουμ. saten.

ατμουσφαίρα, -ρι', οὐσ. θηλ. (atmusfără, -ri) = ἀτμόσφαιρα, ρουμ. atmosferă, ἑλλην.

ατούμτσεα καὶ ατούμτσι καὶ ατούντσεα ἐπιρ. γρον. = τότε (atu'mtsea καὶ atúmtsi καὶ atúntsea) λέγεται καὶ ἄνευ α προθ. ἐκ τοῦ λατ. tunc-ce = τότε, ὅη, ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ ad + tunc-ce, :: adtunc, ὥστε τὸ α νὰ μὴ εἶνε προθεμ., ἀρχ. πορτ. entonces (ἐκ τοῦ in-tuncce), ἀρχ. ἰσπ. estonse, ρουμ. atunci.

άτσα, οὐσ. θηλ., άτσί' (átsă, áts'i) = κλωστή, ῥάμμα. Ἐκ τοῦ λατ. acia = νήμα· ρουμ. atsa, tort, λατ., ἰτ. accia· καλ. atssa· συνων. κιάντιν^{ου}, ἔπερ ἴδε.

άτσαλου, ἐπιθ., -λά θηλ. (átsalu, -lă) = ἀτημέλητος, οὐσειδής, κοιν. ἄτσαλος, ἔπερ πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀτάσθαλος, ρουμ. mouldar, τουρκ.

ατσεά, ἄντ. δεικτ. γ. θηλ. τοῦ ατσέλου, ἔπερ ἴδε (atseá).

ατσέλου, θηλ. ατσεά, πληθ. ατσέλι', ατσεάλε (atsélú, atseá, atséli, atseále) ἄντων. δεικτικῆ = οὗτος, αὕτη, τοῦτο. Ἐκ τοῦ λατ. ecce-ille. ecce illa = ἰδοὺ ἐκεῖνος, ἰτ. quello, colui ἰσπ. προθ. aquel, πορτ. aquelle, γαλ. celui, ρουμ.

acel, cel, acea, ceá. Τὸ ατσῆα προῆλθεν ἐκ τοῦ ecc-ella (illa) κατὰ τὸ στεῖο ρουμ. steá ἐκ τοῦ stella· ἴδ. στεῖο. Καὶ ατσέλρα καὶ ατσέου ἐν Σαμαρίνα.

ατσία, ἐπιρ. τοπ. = αὐτόθι, αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ λατιν. ecce-illa (ἐννοητέον τὸ parte) ἢ ὀρθότερον ἐκ τοῦ ecce + hic· ἴδε καὶ ἀρά. (atsia), ρουμ. aci.

ἀτυχον, ἐπιθ., -χᾶ (átih^u, -hǎ) = ὁ ἢ ἀτυχής, ἐκ τοῦ ν. ἑλλ. ἄτυχος· ρουμ. nenorotsit, σλαβ.

ατυχίε, οὐσ. θηλ., ἀφηρ., ατυχί^ι πληθ. (atihíe, -atihíⁱ), = ἀτυχία, ρουμ. nenoroc, σλαβ.

αυγάτσέσκου, αυγάτσι^ι, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (avgâtsésku, -tsiⁱ, -tsitǎ, -tsire) = αὐξάνω, μεγαθύνω. Ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. αὐγατίζω-αὐγάτισα καὶ αὐγάτσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ὁ Δαλ. ἀναγράφει καὶ ταύτην τὴν λέξιν ἀλλ' ἐγὼ οὐδαμοῦ ἤκουσα αὐτὴν ἀντὶ τοῦ ἐν χρήσει ανταύγκου, ὅπερ ἴδε· adaug, λατ.

αυγάτσιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -τσιρ^ι πληθ. (avgâ-tsi^{re} -tsirⁱ) = αὐξησις, μεγέθυνσις, ρουμ. adaugare, λατ.

αυγάτσιτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (avgâtsít^u, -tǎ) = ἠύξημένος, ρουμ. adaugat, Δαλ.

αυλάκε καὶ **αυλάκ^{ου}**, οὐσ. θηλ., αυλάτσι πληθ. (avláke, -tsi καὶ avláki^u) = αὐλαξ, κοιν. αὐλάκι, ρουμ. canal, râulets, λατ. Ὁ πληθ. λέγεται καὶ αυλάκουρι.

αυλίε, οὐσ. θηλ., αυλι^ι πληθ. (avlíe, avlíⁱ) = ἡ αὐλή ἴδε καὶ τρούσᾶ· ρουμ. curte, λατ.

αύντου, αυτζί^ι, -τζιτᾶ, -ιρε ρ. (avdu, -dziⁱ, -itǎ, -ireⁱ) = ἀκούω, ἀκροῶμαι, ὑπακούω. Ἐκ τοῦ λατ. audio, ivi, -itum, -ire = ἀκούω, audire, ἰσπ. oír, ἀρχ. γαλ. oír, ν. γαλ. ouír, πορτ. ouvir, ρουμ. aud. (auz). Καὶ αυτζί^ι.

αβουκάτ, -τς, οὐσ. ἀρσ., (avukát, -ts) = δικηγόρος, κοιν. αβουκάπος, ὅπερ ἐκ τοῦ γαλ. avocat, ρουμ. jurist, legist, advocat, γαλ.

αύρά, οὐσ. θηλ. (ávraǎ) = αὐρα, πνοή, κοιν. ὄροσιά. Ἐκ

του ἑλ. αὔρα· λατ. aura· ρουμ. aură, λατ.

αυράγκου, οὐσ. οὐδ., -γκουρ' πληθ. (avrágū, -gurī) = γεώργιον, γεωργούμενον μέρος γῆς. Ἐκ τοῦ ἑλλην, αὔλαξ -κος. Περὶ ἐναλλ. λ καὶ ρ ἴδε ακαρε· ρουμ. brazdă, σλαβ.

αυράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αυρέτζου, -ράρ' πληθ. (avrāre, -rārī) = ἀνάψυξις, κοιν. δροσισμᾶ, ρουμ. recoriire, λατ.

αυράτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ αυρέτζου (avrátu, -tă ἀνεζω-
πυρωμένος, δροσισμένος, ρουμ. recorit, λατ.

αυρέτζου, αυράϊ, -ρατά, -ραρε, ρ. (avrédzu, avrái, -tă, -re) = ἀναψύγω, δροσίζω ἐν τῇ αὔρα. Ἐκ τοῦ αὔρα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. recorese, λατ.

αυρουγκουέσκου, -γκουιϊ, -γκουίτᾶ, -γκουίρε ρ. (avruguésku, -guii, -guită, -guire) = καταρῶ, κοιν. ὀργώνω, κά-
μνω αὔλακας, κοιν. αὔλακῶνω (ἐν Μακ.) ρουμ. ogoresc, σλαβ.

αυρουγκουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -γκουίρ' πληθ. (avruguire, -guiri) = κατάρωσις, ὀργωσις, ρουμ. ogorire, σλαβ.

αυρουγκουίτου, -ιτᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (avruguitu, -tă) = ὠρυγμένος, ρουμ. ogorit, σλαβ.

αυτζιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ αύντου, -τζιρ' πληθ. (avdzire, -dziri) = ἀκοή, ἀκρόασις, ὑπακοή. Καὶ αυτζίρε, ρουμ. auzire.

αυτζίτου, παθ. μετ. τοῦ αύντου, -τζιτᾶ θηλ. (avdzitu, -tă) = ἐξάκουστος, περιβόητος· λατ. auditus, a, um. Καὶ αυτζί-
του· ρουμ. auzit.

άφανου, -ᾶ, ἐπιθ. (áfanu -nă) = ἀφανής, κοιν. ἄφαντος· ρουμ. nevăzut, λατ. Δαλ.

αφάνισέσκου, -σιϊ, -σιτᾶ. -ιρε. (afânisésku, -sii, -sită, -sire) = ἀφανίζω, καταστρέφω· ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀφανισα + έσκου. Καὶ
αφάνσέσκου, ρουμ. prăpădesc, σλαβ.

αφάνισίρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ' πληθ. (afânisire, -siri) = ἀφανισμός, καταστροφή, ἐξαφάνισις· ρουμ. prăpădire, σλ.

αφάνισίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (afânisitu, -tă) = ἐξη-
φανισμένος, κατεστραμμένος, ἐξηνητλημένος. Καὶ αφάνσίτου, ρουμ.

prăpădit, σλαβ.

αφένντε, οὐσ. ἄρσ., ἀφέντζᾶ πληθ. (afende, afendzâ)=
ὁ κύριος, κοιν. ἀφέντης.

αφένντου, οὐσ. ἄρσ., αφέντζᾶ πληθ. (aféndu, aféndzâ)
=ὁ ἱερεύς· ἴδε καὶ πρέφτου· ρουμ. preot, λατ.

αφερέσκου, -ιῖ, -ιτᾶ, -ιρε, (aferésku, -iî, -ită, -ire)=προ-
φυλάττω, προστατεύω· ρουμ. feresc. Κατὰ Cihac μαγυαρ.
Καὶ αφιρέσκου.

αφερίμ, ἐπιρ. (aferim)=εὔγε, κοιν. μπράβο καὶ ἀφερίμ, ὅπερ
ἐκ τοῦ τουρκ. aferim.

αφερίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., ἀφερίρι πληθ. (aferire,
-rirî)=ἡ προστασία, προφύλαξις· ρουμ. ferire. Καὶ αφιρίτᾶ,
πλ. -τι. (afirită, -ti), ρουμ. fereală, μαγυαρ.

αφερίτ^{ου} καὶ **αφιρίτ^{ου}**, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ αφερέσκου (afe-
rit^u, -tă.)=προφυλαγμένος, ρ. ferit, μαγυαρ.

αφέτ^{ου}, -ταῖ, -τατᾶ, -αρε (afét^u, -ai, -ată, -are)=τίκτω,
γεννῶ, νεοπτεύω. Λέγεται μόνον ἐπὶ τῶν ζώων. Ἐκ τοῦ λατ.
feto, -avi, -atum, -are· σώζεται ἐν Friul (παρὰ τὸ Τυρό-
λον) τὸ feda=τίκτειν· ρουμ. fet καὶ făt, τὸ α προθ.

αφετάρι καὶ **αφιτάρε** ἀπθ. οὐσ. -τᾶρῖ πληθ. afetăre, tărî)
=ἡ γέννησις, ὁ τοκετός· ρουμ. fetare, λατ.

αφετάτ^{ου} -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ αφέτ^{ου} (afetăt^u, -tă)=-γεγεννη-
μένος· ρουμ. fetat, λατ.

αφιέρουμᾶ, οὐσ. θηλ., -ρωματι πληθ. (afiérumă, -ro-
mati)=ρουμ. sacrificiu, λατ.

αφιερουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε (afierusésku, -siî,
-sită, sire)=ἀφιερώνω· ἐκ τοῦ ἄρσ. ἀφιέρωσα+έσκου· ρουμ. a
consacră, γαλ.

αφιερουσίρε, ἀπθ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρι πληθ. (afierusîre, -sirî)
=ἀφιέρωσις· ρουμ. consacrare, γαλ.

αφιερουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ., (afierusît^u, -tă)
=ἀφιερωμένος, ρουμ. consacrat, γαλ.

αφιώνε, οὐσ. θηλ., ἀφιώνι· πληθ., (afione, -afióni) = ὄπιον, κοιν. ἀφιώνι. Ἐκ τοῦ τουρκ. afion, ῥουμ. opium, ἑλλην.

αφλάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀφλου, αφλάρι· πληθ., (afláre, aflári) = εὗρεσις, ῥουμ. aflare, λατ.

αφλάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀφλου (aflátu, -tă) = εὗρημένος, ῥουμ. aflat, λατ.

αφλάτόρου, οὐσ. προσηγ, -τορι· πληθ. (aflâtóru, -tori) = ὁ εὗρετής, Ἐκ τοῦ ἀφλου, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. gășitor, γλαβ.

ἀφλου, -αί, -ατά, -αρε (áflu, -ai, -ată, -are) = εὗρίσκω. Κατὰ Diez καὶ Cihac ἐκ τοῦ λατ. afflo-are (adflo), ἀρχ. πορτ. aflar, ν. πορτ. achar = εὗρίσκειν, ἀρχ. ἰσπ. ajar = aflar, ῥουμ. aflu. ἴδε καὶ Pușc.

αφράρᾶ. ἐπίρ, τοπ. = ἔξω, ἐκτός, πλῆν· (afqáră) ἐκ τοῦ λατίν. ad-foras ἀρχ. ἰτ. affuori, ἰσπ. afuora, πορτ. fora, ῥουμ. afară καὶ in afară. Ντιναφράρᾶ = ἔξωθεν, ἐκ τοῦ de + in + ad + foras, ῥουμ. pre din afară = ἔξωθεν. Λέγεται καὶ ναφράρᾶ καὶ ναράρᾶ ἐκ τοῦ in-foras (nafqáră, nafáră).

αφουλέσκου, αφουλί, -λιτά, -λιρε ρ. (afulésku, afulii, -lită, -lire) = κερδίζω συνεχῶς εἰς τὸ χαρτοπαιγνιον, ὥστε ἀναγκάζω τοὺς συμπαίκτορας νὰ πτωχεύσουν, κοιν. νὰ φαλίρουν, ἔξ οὗ τὸ προκ. ρ. ῥουμ. muflugesc pe jucător, τουρκ.

αφουλίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (afulítu, -tă) = ὁ πτωχεύσας ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ, ῥουμ. mufluzit la joc, τουρκ.

αφούμου, -αί, -ατά, -αρε (afu'mu, -ai, -ată, -are) = καπνίζω μετὰθ. καὶ ἀμετ., ὡς τὸ ἑλλην. καπνίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ad fumo, ἰτ. affumare καὶ fumare, ἰσπ. πορτ. προβ. fumar, γαλ. fumer, ῥουμ. fum.

αφουμάρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., οὐσ. -μάρι, πληθ. afumáre, -mári) = κάπνισμα· ῥουμ. afumare.

αφουμάτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ αφούμου (afumátu, -tă) = καπνισμένος, ἐπικεχρυσωμένος· ῥουμ. afumat, aurit, λατ.

αφουμάτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρι· πληθ., (afumátu'rá,

-turī: = ἐπιχρύσωσις, κοιν. κάπνισμα, ρουμ. aurire, λατ.

αφουνντουκόσου, -κῤασᾶ, ἐπιθ. (afundukós^u, -kqasă) = βαθύς· ἐκ τοῦ λατ. ad-fundum, ρουμ. afund και adânc, ιτ. affondo, ισπ. hondo, ἀρχ. ισπ. πορτ. fundo. Καὶ αφουνντῶσου και αχουνντῶσου.

αφούρ^{ου}, οὔτ. ἀρσ., αφούρ^ι, πληθ. (afúr^u, -urⁱ) = κλέπτης· ἐκ τοῦ λατ. fur-furis = κλέπτης (φώρ-ρός) ιτ. furo, ισπ. furo. Λέγεται και ἄνευ προθ. α, φούρ^{ου} (fur^u), ρουμ. fur.

αφούρ^{ου}, -α^ι, -ατᾶ, -αρε (afur^u, -aⁱ, -ată -are) = κλέπτω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ furo (furor), ιτ. furare, πορτ. furtar, προβ. furare, ισπ. hurtar, ρουμ. fur. Τὸ α προθ. Λέγεται και ἄνευ αὐτοῦ.

αφουράρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., οὔσ. -ράρ^ι πληθ, (afuráre, -rărⁱ) = ἡ κλοπή, ρουμ. furare.

αφουράτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (afurát^u -tă) = κλεμμένος· ρουμ. furat, λατ.

αφουρισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε (afurisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = ἀφορίζω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἀφώρισα + έσκου· ρουμ. excommunic, λατ.

αφουρισίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ^ι πληθ. (afurisiré, -sirⁱ; = ἡ ἀφόρισις, ὁ ἀφορισμὸς ὡς πρᾶξις, ἐνέργεια· ρουμ. excomunicare, λατ.

αφουρισίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (afurisit^u -tă) = ἀφορισμένος· ρουμ. excomunicat, λατ.

αφουρισμό, οὔτ. ἀρσ., -σματοῦ, πληθ. (âfurismó, -adz) = ὁ ἀφορισμὸς· ρουμ. excomunicare, λατ.

αφύσικ^{ου}, ἐπιθ., -κᾶ θηλ. (afýsik^u, -kă) = ὁ παρὰ φύσιν, κοινῶς ἀφύσικος, κακός· ρουμ. nenatural, λατ.

αχ! ἐπιφώνημα, σχετλ., κοινὸν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις = ἄχ (ah).

αχάνντὰ, ἐπιρ. (ahândă = βελθέως. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ affundo ρουμ. adânc, afund, λατ.

αχᾶνντουσίμε, οὐσ. ἀφηρ. θηλ. τοῦ αχᾶνντούσου, ὅπερ ἴδε. -σιν· πληθ. (ahândusíme, -nⁱ) = βάνος, ρουμ. adâncime, λατ.

αχᾶν'του καὶ αχτᾶν'του, αχᾶν'τᾶ ἐν., -τς καὶ -τσᾶ, -ν'τι, πλ. δε ικτ. ἀντ.=τοσοῦτος, (ahâ'ntu, ahâ'ntă, -nts καὶ -τσᾶ, -ντι). Ἐκ τοῦ λατιν. ecce-tantus, ιτ. cotanto καὶ tanto, ἀρχ. ισπ. atanto, ν. ισπ. πορτ. tanto, γαλ. tant, ρουμ. atât. Tè et ἐτράπη εἰς χτ, ἐξ οὗ τὸ τ ἐξέπεσε (ἀντὶ αχτᾶτ). Περὶ τροπῆς τοῦ et εἰς χτ παράθ. αχτᾶρε=τοιοῦτος ἐκ τοῦ ecce-tallis, καὶ λαχτᾶρᾶ ἐκ τοῦ λακτᾶρα, καὶ ρουμ. dohtor καὶ doftor ἐκ τοῦ doctor, καὶ ἀλβ. Ijufte=πόλεμος ἐκ τοῦ lucta. Ἐν Σαμαρ. λέγεται καὶ αχᾶτ^{ου} (ahâ't).

αχᾶρζέσκου, αχᾶρζι', ζιτᾶ, -ζιρε (ahârzésku, -zii, -zită, -zire) καὶ ἄνευ προθέμ. χᾶρζέσκου=τιμῶμαι, ἄξιος λόγου εἰμί, κοιν. ἀξίζω καὶ ἀχρήζω, ἀόρ. ἄχρησα, ἐξ οὗ διὰ μεταθ. καὶ προσθήκης τῆς καταλ. έσκου ἐγένετο τὸ αχᾶρζέσκου ἐπιθῶράσει καὶ τοῦ ἐνεστῶτος, ὅπερ σπανιώτερον· ρουμ. pretsuesc, λατ. Λέγεται καὶ ἀπροσ. αχᾶρζεᾶστε=προσῆκει, πρέπει, κοιν. ἀχρήζει.

αχᾶρζέσκου, -ζι', -ζιτᾶ, -ζιρε (ahârzésku, -zii·zită, -zire) =δωροῦμαι, χαρίζω, ἐξ οὗ τὸ ῥῆμα παρήχθη, ἀντὶ γᾶρισέσκου ἐκ τοῦ ἐχάρισα. Λέγεται καὶ ἄνευ προθ. α, ρουμ. dâruesc, λατ.

αχᾶρζιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ. (ahârzire) =τὸ προσηκόν, τὸ πρέπον, ρουμ. cuviintsă, λατ.

αχᾶρζίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ. μὲ σημ. ἐπιθέτου=ἀξιόλογος, χρήσιμος· ρουμ. stimat, λατ., ρουμ. dâruit. λατ.

αρχιουσέσκου καὶ ἀρχισέσκου, ἴδε ἀρχινσέσκου.

αχιουρσίτᾶ, οὐσ. θηλ., -σιτς· πληθ. ahjursită -sitsⁱ) =ἀρχή, ἔναρξις. Ἐκ τοῦ αχιουρσέσκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. inceput, λατ. Ὁ Δαλ. γράρει ahiurhită, ἐνῶ κατωτέρω ahiursitură.

αχμᾶκ^{ου}, -κᾶ, ἐπιθ. (ahmăk^u, -kă) =μωρός κοιν. ἀχμᾶκης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ahmak, ρουμ. prost, neghiob, σλαβ. Δαλ.

αχμᾶκλίκιε, οὐσ. θηλ., -κλίκι· πληθ. (ahmaklıkje -kijⁱ) =μωρία, ἀνοησία, κοιν. ἀχμακλίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ahmaklik,

ρουμ. prostie, nighobie, σλαβ. Δαλ.

αχουλέσκου, -λιῖ, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (ahulésku, -liⁱ, -lită, -lire)=έμφυσῶ εἰς τὰς παλάμας, ἵνα θερμάνω τὰς χεῖράς μου, κοιν. χουχουλίζω· πεποιημ. Λέγεται καὶ χουχουλέσκου, ἐπίσης πεποιημ. ρουμ. aburesc, λατ.

αχουλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., λιρῖ πληθ. (ahulire, -lirⁱ)=έμφύσημα εἰς τὰς παλάμας πρὸς παραγωγὴν θερμότητος. Καὶ χουχουλίρε. ρουμ. aburire, λατ.

αχουνντόσου, -ρασα ἐπιθ. ahuntós^u, -qasă)=αφουνντόσου καὶ αφουνντουκέσου, ἔπερ ἴδε. Καὶ χγᾶνντόσου.

αχουνντουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ahundusésku, -siⁱ, -sita, -sire)=καταβυθίζω, χώνω. Ἐκ τοῦ αχουνντόσου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. afund, cufund, λατ. Καὶ αφούνντου.

αχουνντουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρι πληθ. (ahûn·dusire, -sirⁱ)=βυθισμός, ρουμ. cufundare, λατ.

αχουνντουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρῖ πληθ. (ahundusit^u, -tă=βεδυθισμένος, ρουμ. cufundat, λατ.

αχούρε, οὐσ. θηλ., -ρῖ πληθ. (ahúre, -ri)=ὁ ἀχυρών, σταυλος, κοιν. ἀχούρι· ρουμ. staul, ἑλλην.

αχτάρε, ἄρσ. καὶ θηλ., -τᾶρ πληθ. ἐπίσης ἄρσ. καὶ θηλ., (ahtáre, -tărⁱ) ἀντων. δείκτ. συσχέτ. = τοιοῦτος. Ἐκ τοῦ λατ. ecce-tallis, ἰτ. cotale, ἄρχ. ἰσπ. atal, προβ. aital, ρουμ. acătare (atare) cutare. Παρὰ Μογλεν. tari, ἐν Μηλοβίστη παρὰ τὸ Μοναστήριον αφτάρε κατὰ τὸ ρουμ. doftor ἀντὶ doctor, καὶ τὸ ἄλβαν. Ijuftă ἐκ τοῦ lucta. Περὶ τροπῆς τοῦ l εἰς ρ ἴδε ακάρε.

ἄχτι, οὐσ. θηλ., ἄχτσι πληθ. (áhte, áhtsi)=ἐκδίκησις πάθος. Ἐκ τοῦ τουρκ. aht· ρουμ. necats, răsbunare, σλ. Δαλ.

αχτσι, οὐσ., αχτσιάτζ πληθ. (ahtsí, ahtsiǎdz)=μάγειρος, ἐστιάτωρ, κοιν. ἄχτσιῆς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ahtsi· ρουμ. bu-cătar=μάγειρος, λατ. Δαλ.

αχτσιλίκε, οὐσ. θηλ., -λικῖ πληθ. (ahtsilíke, -liki)=μα-

χειρική· ρουμ. meseria bucătăriei. λατ. Δαλ.

αχτσιάνε, οὐσ. θηλ., (ahtsiqáne) = μαγείρισσα, ρουμ. bucătăreásă, λατ. Δαλ.

αχώργια, ἐπίρ. (ahórgia) = χωρίς, χωριστὰ καὶ ἀχώργια· ρουμ. separat. λατ.

B. β.

B, β. βᾶ, προσ. ἀντ. ἑ' προσ. πλ. ἄρ. = ὑμεῖς, σᾶς· καὶ ὑμῖν· ρουμ. vă. Ἐκ τοῦ λατ. vos, vobis.

βᾶγγέλιον, οὐσ. οὐδ., βᾶγγέλ' πλθ., (vângéliu, vângéli) = εὐαγγέλιον, ρουμ. evangeliu, ἑλλην.

βαγκαμπόνντου, οὐσ. ἄρ., (vakabóndu) = ἀλίτης, κοιν. βακαμπόντης· ρουμ. vagabond, γαλ. Δαλ.

βᾶ! ἐπιφών. σχετλιαστικὸν (vá!) = οἶμοι. Ἐκ τοῦ λατ. vae (οὐαί) γαλ. ouais, τουρκ. vai, γοτθ. vai, ἄλβ. vaj, ρουμ. vai.

βᾶϊᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶϊ' πλθ. (váïă, văï) = ἡ διανεμομένη δάφνη τὴν ἡμέραν τῶν Βαΐων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

βαϊον, οὐσ. οὐδ., (vaiu) = ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων· ρουμ. Dumineca Floriilor, λατ.

βᾶκᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶτσ' πλθ. (vákă, vătsi) = ἡ θήλεια βοῦς, ἀγελάς. Ἐκ τοῦ λατ. vacca, ιτ. vacca, ισπ. vaca, γαλ. vache, ρουμ. vacă.

βᾶκᾶρον, οὐσ. ἄρσ., βᾶκᾶρ' πλθ. (vâkâr, vâkâr) = βουκόλος, ἀγελαδάρης, ιτ. vaccaro, ισπ. vagero, πορτ. vageiro, γαλ. vacher ρουμ. văcar.

βᾶκᾶρεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., -ρετσ' πλθ. (vâkârétsă, -rets) = βουστάσιον, κοιν. ἀγελαδάρικο. Ἐκ τοῦ βᾶκᾶρον, ἔπερ ἰδε· κατὰ τὸ πουρκᾶρεάτσᾶ (λατ. porcaricius, a, um) ρουμ. văcărie, λατ.

βᾶκούφε, οὐσ. θηλ., βᾶκούφι πληθ. (vâkúfe, vâkúfi = κτῆμα ἐκκλησιαστικόν, κοιν. βακούφι. Ἐκ τοῦ τουρκ. vakf, ρουμ. moschee, τουρκ.

βάλε, οὐσ. θηλ., βᾶλι και βᾶλιουρ' πληθ., (vále, vǎli και vǎliurⁱ) = κοιλάς, ρεῖθρον. Ἐκ τοῦ λατ. vallis-is, ιτ. ισπ. πορτ. valle, γαλ. val και vallée, ρουμ. vale.

βαλί, οὐσ. ἄρσ., βαλιὰτζ πληθ. (valí, valǎdz) = διοικητῆς· ἐκ τοῦ τουρκ. vali· ρουμ. guvernǎtor, λατ.

βᾶλίκᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶλίτσα πληθ., (vǎlíkǎ, -tsⁱ) = μικρὰ κοιλάς, 2) ρυάκιον· ρουμ. valceá. Ἐκ τοῦ λατ. vallicula.

βαλίτσα, οὐσ. θηλ., -τσα' πληθ. (valítsǎ, -tsⁱ) = σκύτινος σάκκος κοιν. βαλίτσα· ρουμ. valisǎ, γαλ.

βάλσαμον και **μπάλσαμον**, οὐσ. οὐδ., (vǎlsam^u και bǎlsam^u) = τὸ βάλσαμον, ρουμ. balsam, ἑλλην.

βάλτου, οὐσ. οὐδ., βᾶλτουρ' πληθ., (váltu, vǎlturⁱ) = ἔλος, κοινῶς βάλτος· ἄλβ. balte, ρουμ. bǎltos, ἑλ. stufǎrie, σλαβ.

βᾶλτούρου, οὐσ. ἄρσ., -τουρ' πληθ. (váltúr^u, -turⁱ) = ἀετός. Ἐν τῷ βορ. τμήμ., ἐκ τοῦ λατ. vultur, uris, ιτ. avoltore, ἀρχ. γαλ. voltor, ν. γαλ. vautour, ρουμ. vultur. Και βούλτουρ^{ου}.

βᾶνᾶ, και βίνᾶ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (vâ'na και vǐnǎ, -nⁱ) = ἀρτηρία, φλέψ, νεῦρον· λατ. vena, ιτ. ισπ, προβ. vena, πορτ. véa, γαλ. veine, ρουμ. vǐnǎ.

βᾶνᾶτ^{ου}, ἐπίρ. (vânát^u) = μάτην, κοιν. τοῦ κάκου, στὰ χαμένα. Ἐκ τοῦ :: vano, aví, atum, are· λατ. vane = μάτην· ρουμ. in deşert, λατ. Παρὰ Δαλ., ἐγὼ οὐδαμοῦ ἤκουσα τὴν λέξιν. Ἀντὶ ταύτης λέγεται, τὸ ἑλλην. «τοῦ κάκου».

βᾶνγκᾶνέσκου, -νι', -νιτᾶ, -νιρε, ρ. (vāngānēsku, -niⁱ, -nitǎ, -nire) = ψοφῶ κροτῶ· ἡ λέξις πεποιημ. ρ. zāngāneso, μ.

βᾶνγκᾶνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. βᾶνγκᾶνέσκου, -νιρ' πληθ. (vāngānīre, -nirⁱ) = ψόφος, πάταγος, βόμβος· ρουμ. zāngānire, μαγουαρ.

βαντέ, οὐσ. ἄρσ., βαντέτζ πληθ. (vadé-vadédz = προθε-
σμία τουργκ. vadé, ρουμ. termin, λατ. Δαλ.

βάντσου, οὐσ. οὐδ., -τσουρ' πληθ. (vántsu, -tsurⁱ) =
ὑπερτίμησις, κοιν. ἀβάντσο, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. avantzo· ρουμ.
avânt, γαλ. Δαλ.

βᾶξέσκου, -ξιⁱ, -ξιτᾶ, -ξιρε (vâksésku, -ksiⁱ, -ksitᾶ,
-ksire) = κροτῶ, ἀντηγῶ, κοιν. βάζω, ἔβαξα, ἐξ οὗ τὸ βᾶξέσκου,
ρουμ. freamăt, λατ. Καὶ βᾶζέσκου (vâzésku) ἐκ τοῦ ἐνεστ.
βάζω, ἔπερ ἀρχ. ἑλλην.

βᾶρᾶγκούτσικον, οὐσ. ἄρσ., -τσ' πληθ. (vârâgu'tsi^u, -tsiⁱ)
= δακτύλιος· ρουμ. verigă. Ἐκ τοῦ σλαβ., veriga.

βαράκικον, οὐσ. οὐδ., βάρᾶκι πληθ. (varák^u, vârăki) = τὸ
βαράκιον.

βάρβαρον, ἐπιθ., -ρά, θηλ. (vârvar^u, -ră = ὁ ἢ βάρβαρος,
ρουμ. sălbatec, λατ.

βᾶργέσκου, βᾶργί, -γιτᾶ, -γιρε, ρ. (vârgésku, -giⁱ, -gitᾶ,
-gire) = ἐπιπλήττω· Ἐκ τοῦ λατ. verbum-verbescō, ἢ ver-
bero = μαστιγῶ· ἄλβ. vârgas, φωνάζω, ρουμ. cert, λατ.
gonesc, σλαβ.

βᾶργίρε, ἀπθ. οὐσ., πληθ. -ρ' (vargire, -rⁱ) = ἐπίπληξις,
ρουμ. mustrare, λατ.

βᾶρέλᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶρέλι πληθ. (vârelă, vâréli) = τὸ κοι-
νῶς βαρέλιον, βαρέλα. Ἐκ τοῦ ιτ. barella, ρουμ. bolo-
bos, σλαβ.

βάρκᾶ, οὐσ. θηλ., βάρτσι πληθ. (vârkă, vârtsi) = λέμβος,
κοιν. βάρκα. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ barca, ρουμ. barcă.

βαρκό, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (varkó -kadz) = ἔλος,
τέλμα, κοιν. βαρκό. (ἐν Νοτ. Μακεδ.) ρουμ. loc mlăștinis, σλ.

βᾶρκόλακον, οὐσ. ἄρσ., βᾶρκόλατσ' πληθ. (vârkólak^u,
-tsiⁱ) = φάντασμα, ὁ κοιν. λεγόμενος βουρκόλακας· ἄλβαν. vur-
volak. Ἴδε καὶ βόμμπιρον, ρουμ. strigoiu, γ. σλαβ. štrigon,
ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλλ. στρίγξ, -γγός.

βάρκουσέσκου, σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (vârkusésku, -siῖ, -sită, -sire) = συννεροῦμαι· καλύπτομαι ὑπὸ νεφελῶν (ὁ οὐρανός). Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. βουρκώνει, βούρκωσεν, ρουμ. a se in-poură, λατ.

βάρκουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ άν. (vârkusit^u, -tă) = συννερωμένος, κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφελῶν, ρουμ. innourat, λατ.

βάρλέσκου, -βάρλι, -λιτᾶ, -λίρε ρ. (vârlésku, -rliῖ, -lită, -lire) = ἰλιγγιῶ, παραφρονῶ. Ἐκ τοῦ βάρλου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. à caria, σλαβ. π.ρ.β. τὸ ν. ἑλληγν. βουρλίζω.

βάρλίγκα καὶ ντιβάρλίγκα (vârliga καὶ divârliga) ἐπίρ. καὶ προθ. συντασσομένη μετὰ γεν. = περίξ· ντιβάρλίγκα ντι λα πούτσου = περὶ τὸ φρέαρ, ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ πηγάδι. Ἐκ τοῦ vërige, σλαβ. ρουμ. împrejur. λατ.

βάρλίτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ βάρλέσκου (vârlit^u, -tă) = ἰλιγγιῶν, σκοτοδιγιῶν, παραφρονήσας, ρουμ. căriat, σλαβ.

βάρλου, ἐπίθ. βάρλα θηλ. (vârlu, -lă) = παράφρων. ρουμ. cariu, σλαβ. Ἐκ τοῦ ν. ἑλληγν. μουρλός.

βάρνου, βάρνα καὶ βάρᾶ (vârn^u, vârnă καὶ vără) ἄβρ. άντων. = τις καὶ οὐδεις ἐπὶ ἀρνήσεως. Ἐκ τοῦ λατ. vel-unus, ἰτ. veruno = οὐδεις· ρουμ. verun καὶ vreun = τις, οὐδεις· βάρνα καὶ βάρᾶ δάρᾶ = ποτέ, καὶ προηγουμένης ἀρνήσεως = οὐδέποτε· βάρνα τζάτσε = περὶ τοὺς 10 (vârnă qara, vârnă dzătse)

βάρόσε, οὐθ. θηλ., βάρόσι πληθ., (vârósse, vârósi) = προάστειον, κοινῶς βάρόσι καὶ αὐτὸ τὸ ἄστν. Ἐκ τοῦ τουρκ. varos = ἄστν, προάστειον, ρουμ. oraş, μαγυαρ.

βάρτόσου, ἐπίθ., βάρτράσᾶ θηλ., (vârtós^u, vârtqásă) = ἰσχυρός, δυνατός· λέγεται καὶ ὡς ἐπίρ. οἶον: ἀγκουντέσκου βάρτόσου = κτυπῶ δυνατά· ἰτ., ἰσπ., πορτ. virtuoso, γαλ. virtueux, ρουμ. virtos, tare, λατ.

βάρτούτε, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (vârtu'te, -ti) = ἰσχύς, δύναμις. Ἐκ τοῦ λατ. virtus-utis, ἰτ. virtute καὶ virtu, ἰσπ. virtud, γαλ. vertu, ἄλβαν. vërtut, ρουμ. putere, tãrie, λ.

βᾶροτᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶροτσι πληθ. (vâ'rstă, -sti) = ἐποχή, καιρὸς ἐπιτήδειος, ἡλικία· ρουμ. vâ'rstă, σλαβ., Δαλ.

βάσ^{ου}, οὐσ. οὐδ., βᾶσι πληθ. (vâs^u, -si) = ἀγγεῖον. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ vasum, vas = ἀγγεῖον· ἰτ. ἰσπ. πρ. vaso, ρουμ. vas.

βᾶσιλέ^{ου} καὶ **-λέ**, οὐσ. ἄρσ., βᾶσιλεᾶτζ πληθ. (ἐκ τοῦ βασιλεᾶδ(ε)ς) πληθ. (vâsiléu, vâsileădz) = ὁ βασιλεύς, ρουμ. rege, λατ.

βᾶσίλειου, οὐσ. οὐδ., βᾶσίλιῖ πληθ. (vâsiliu, vâsiliⁱ) = βασιλειον· ρουμ. regat, împărătsie, λατ.

βᾶσιλέ, οὐσ. ἄρσ., βᾶσιλεᾶτζ πληθ. (vâsiljé, vâsiljădz) = ὁ ἀστράγαλος, τὸ σφυρὸν, κοιν. κότσι· καὶ ἐν τῇ Νοτ. Μακ. βασιλεᾶς· τουρκ. arşic, ρουμ. Καὶ βᾶσκλιέ, βᾶσκλιᾶτζ.

βᾶσιλικεᾶστε, ἐπίρ. (vâsilikeăste) = βασιλικῶς.

βᾶσιλικέσκου, ἐπιθ., -κεᾶσκά θηλ. (vâsilikésku, -keăskă) = βασιλικός, ρουμ. regesc, λατ.

βᾶσιλικό καὶ **βᾶσίλιακ^{ου}**, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (vâsilikó, vâsiljak^u, -kadz) = τὸ ὄκιμον, ὁ βασιλικός, ἡ εὐώδης γνωστὴ βοτάνη, ρουμ. busuioc, σλαβ.

βᾶσιλόπουλ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -πουλι πληθ., (vâsiljópul^u, -pulⁱ) = τὸ βασιλόπουλον· ρουμ. principe, λατ.

βᾶσιλόπουλᾶ, οὐσ. θηλ., -πουλι πληθ. (vâsiljópulă, -pulⁱ) = βασιλοπούλα· ρουμ. principesă, λατ.

βᾶσίλισσᾶ, οὐσ. θηλ., -σι πληθ. (vâsilissă -si) = βασίλισσα· ρουμ. regină, λατ.

βᾶσκᾶνίε, οὐσ. θηλ., -νιῖ πληθ. (vâskânie -niⁱ) = ἡ βασκάνια· ρουμ. amăgeală, κατὰ Cihac, μαγυαρ.· ἀλλὰ διὰ τί οὐχὶ ἐκ τοῦ ἐλ. μάγος, μαγεύω, ἀφοῦ ἡ πρώτη σημ. τοῦ amăgesc εἶνε «ἀπατῶ»;

βᾶσταῆξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ, -ξιρε (vâstâksésku, -ksiⁱ, -ksită, -ksire) = βαστάζω· ἐκ τοῦ ἐβάσταξα + εσκου· ρουμ. suport, γαλ.

βᾶσταῆξιρε, ἀπθ. οὐσ., -ξιρι πληθ. (vâstâksire, -ksirⁱ) =

βᾶσταγμα· ρουμ. suportare, γαλ.

βᾶτᾶλάχου, οὐσ. ἄρσ., βᾶτᾶλάχ· πληθ. (vâtâláh^u, -lahⁱ) = ἄσκές, τουλοῦμι· ἀγνώστου καταγωγῆς· ρουμ. touloum, τουρκ. ἴδε καὶ οὔτρι.

βᾶτᾶμου, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε (vâtâm^u, -aⁱ, -ată, -are) = ἀποκτείνω, φονεύω. Ἐκ τοῦ λατ. victimo, avi, atum, are = θύω, σφαγιάζω· γαλ. victimer· ἐν ταῖς λοιπαῖς νεολατ. γλώσσαις ὁ ἐν διεσώθη τὸ ῥῆμα. Τὸ e ἐκπίπτει, ὡς ἐν τῷ τράμνα = φθινόπωρον ἐκ τοῦ auctumnus, ὅπερ καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ἐλέγετο autumnus. Παρὰ τοῖς Ρουμ. σημαίνει τραυματίζω πληγώνω. Περὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ᾶ ἴδε ἀρᾶου. Τὸ φονεύω ἐκφράζεται ὑπὸ τῶν Ρουμ. διὰ τοῦ ucid, ἐκ τοῦ λατ. occido, ὑπὸ δὲ τῶν Μογγλενιτῶν διὰ τοῦ utsit. Ἴδε J. b. von Weigand II, 223, καὶ Rušc 1865.

βᾶτᾶμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -μάρι πληθ. (vâtâmáre, -mári, φόνος, ρουμ. ucidere, λατ.

βᾶτᾶμάτου, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ βᾶτᾶμου (vâtâmát^u, -tă = φονευμένος. ρουμ. ucis, λατ.

βᾶτᾶ, οὐσ. θηλ., βᾶτρι πληθ. (vâtră, vâtri· = ἐστία, κοιν. γωνιά· ἐκ τοῦ λατ. atrium, ιτ. atrio, ἄλβ. vatre, ρουμ. vatră. Τὸ προθεμ. β (v) δὲν ἔχει ἢ Κέλ. οὔτε ἢ Ρουμ. διὰ τοῦτο ἢ λέξεις κατάγεται κατ' εὐθεΐαν ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς.

βᾶτσίνᾶ, -νⁱ, οὐσ. θηλ. (vâtsină, -nⁱ) = δαμαλῖς, κοιν. βᾶτσίνα. ρουμ. văcină, γαλ.

βᾶτσινιπέσκου, -ψιⁱ, -ψιτᾶ, -ψιρε, ῥ. (vâtsinipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = ἐμβολιάζω· ρουμ. a vaccină, γαλ.

βᾶτσινιπίτου, -τᾶ, (vâtsinipsít^u, -tă) = ἐμβολιασμένος· ρουμ. văcinat, λατ. καὶ Δαλ:

βᾶφιε, οὐσ. θηλ., -φιⁱ πληθ. (vâfië, -fiⁱ) = ἡ βαφή· ρουμ. vâpseă, ἔλλ.

βᾶχι, ἐπίρ. (vâhi) = δυνατόν· τουρκ. ρουμ.. posibil, λ. Δαλ.

βᾶχτε, οὐσ. θηλ. (vâhte) = ἐπικαιρία, τὸ ἐπίκαιρον, κοιν.

βᾶψι, ὅπερ ἐκ τουρκ. vaht, ρουμ. toiu, τουρκ. ἴδε Cihac.

βᾶψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε (vâpsésku, -psiῖ, -psitᾶ, -psire) = βᾶψω, χρωματίζω· ρουμ. vâpsesc, ἑλλ.

βᾶψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -ριῖ, πληθ. (vâpsire, -riῖ) = τὸ βᾶψειν, κοιν. βᾶψιμον· ρουμ. vâpsire, ἑλλ. Καὶ βᾶψιτούρα (vâpsitúra).

βᾶψίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ βᾶψέσκου vâpsit^u, -tᾶ = χρωματισμένος, βαμμένος· ρουμ. vâpsit, ἑλλην.

βεᾶρά, οὐσ. θηλ., βέρρι πληθ. (veárā, vérri) = θέρος, καλοκαῖρι. Ἐκ τοῦ λατ. vera (ver-veri) = ἔαρ, ἀρχ. γαλ. ver, προσ. ver· ρουμ. varā, veárā.

βεᾶρα, ἐπιρ. ἔκφρασις = τοῦ θέρους, κοιν. τὸ καλοκαῖρι (veára).

βεᾶργκᾶ, οὐσ. θηλ., βεᾶρτζι πληθ. (veárgā, veárdzi) = βᾶ-εἶος. Ἐκ τοῦ λατιν. virga, ἰτ. ἰσπ. πορτ. verga, γαλ. verge, vergue, ν. ἑλλ. βέργα, ρουμ. vargā. Ὁ πληθ. καὶ βέρτζι.

βεᾶρντε, ἐπιθ., βέρτζᾶ πληθ., (veárde· vérdzā) = πράσι-νος. Ἐκ τοῦ λατ. viridis, ἰτ. ἰσπ. πορτ. verde, προσ. γαλ. vert, ἀλβ. verdë· ρουμ. verde. Ἐν Κρουσόβω λέγεται καὶ βέρντε (verde), ἀντὶ βεᾶρντε.

βεᾶρτζᾶ, οὐσ. θηλ., πληθ. (veárdzā) = τὰ λάχανα, πρὸ πάντων τὰ ἄγρια λαχανικά. Ἐκ τοῦ λατ. viridia. Τὸ d τρέπεται εἰς τζ (dz) ὡς νέτζου (nédz^u) ἐκ τοῦ medius, ὀρτζου (órdzu = ἡ κριθή) ἐκ τοῦ hordeum, πρᾶντζου = τὸ γεῦμα (prāndzu) ἐκ τοῦ prandium, τζᾶνᾶ (dzāna) ἐκ τοῦ divina ἰδ. τζᾶνᾶ.

βέγκλιου καὶ **αβέγκλιου**, βιγκλιᾶῖ, -ατᾶ, -αρε (véglju, avéglju, vigliáῖ, -atᾶ, -are) = ἀγρυπνῶ, φρουρῶ, ἐπιτηρῶ. Ἐκ τοῦ λατ. vigilo, avi, atum, are = ἀγρυπνῶ, ἰτ. veggiare καὶ vegliare, ἰσπ. πορτ. veral, γαλ. veiller, ρουμ. veghiedz. Παρὰ Δανιήλ γράφεται βλέγκλιου διὰ μεταθέσεως.

βεκίλιου καὶ **βικίλιου**, οὐσ. ἀρσ., -κιλιῖ πληθ. καὶ βικιλᾶτζ (ἐκ τοῦ ἑλλ. βικιλᾶδ(ε)ς (vekili^u καὶ vikili^u, -kili καὶ vikiládz)

=άντιπρόσωπος, επίτροπος κοιν. βεκίλης εκ του τουρκ. vekil, ρουμ. representant, γαλ.

βέκλιου, επίθ., βεάκλε θηλ. (vékliu, νεάκλιε = άρχαίος, παλαιός. Έν τῇ Λούγκα (έν τῇ έπαρχία Μογλενωών) λέγεται βλέκλου κατά μετάθεσιν, οί Ρουμ. επί τῶν άψύχων μεταχειρίζονται τὸ häträn εκ του veterānus. Έκ του λατ. vetulos-vetlus-veclus τροπῇ του t εις κ (k) διότι μετά τὴν έκπτωσιν του u τὰ σύμφωνα τλ (tl) δέν εἶνε άνεκτά έν τῇ βλαχικῇ γλώσσῃ· ιτ. vecchio, γαλ. vieil, vieux, ισπ. viejo, πορτ. velho ή. vechiu.

βενέτικου, -τικᾶ επίθ. (venétik^u -tikā) = βενετικός και ούσ. = νόμισμα χρυσοῦν τῆς Βενετίας, κοιν. βενέτικο, ρουμ. galben venetsian, λατ. Δαλ.

βέντου, βιτζούι, βιτζούτᾶ, βιντεάρε (védu^u, vitzúⁱ, vitzú-tă, videăre) = βλέπω· εκ του λατ. video, vidi, visum, ere, ιτ. vedo, γαλ. voir, ισπ. πορτ. ver, ρουμ. ved. Τὸ ι του λατιν. video, τρέπεται εις ε, ως λέμνου = ξύλον εκ του lignum, σέμνου (semnu) = σημείον εκ του signum, βέρτζου (verdzu) = πράσινος εκ του viridis, βέγκλιου vigilo.

βέντουου, επίθ., βέντουᾶ, θηλ. (védu^u, véduă) = χῆρος, χήρα. Έκ του λατ. viduus. Περὶ τροπῆς του ι εις ε ἴδ. βέντου (védu), ιτ. vedono, γαλ. veuf, ισπ. viudo, πορτ. viuvo, προβ. vezua, άλβ. vë, ρουμ. văduv, ä.

βέρου, ούσ. άρσ., βέρι πληθ. (véru, véri) = ενώτιον. Έκ του λατ. vitrum = υαλος, γαλ. verre. Έν τῷ βορειῷ τμήμ. λέγεται και μινγκιούθου.

βέρου, ούσ., -ρι πληθ. (véru, -ri) = εξάδελφος· εκ του «κουσουρίνου βέρου» = άληθής, γνήσιος συγγενής, λατ. consobrinus verus· π.ρ.δ. ισπ. πορτ. primo = εξάδελφος, εκ του consobrinus primus. Και πρώτου κουσουρίνου, όπερ ἴδε.

βερεσέ, ούσ. άρσ., βερεσατζ πληθ. (veresé veresätz) = πίστωσης, κοινῶς βερεσές· εκ του τουρκ. veressé, ρουμ. veresie, pe credit, λατ. Καὶ βιρισέ.

βέρσου, βιρσάι, -σατᾶ, -αρε (vérsu, -ai, -atā -are) = γέω, χύνω. Ἐκ τοῦ λατ. verso, θαμιστ. τοῦ verto, ιτ. versare, γαλ. verser, πορτ. πορβ. versar, ἄλβ. vërsoig, ρουμ. vărs.

βερτζιάο, θηλ. οὐσ., ὑποκ. τοῦ βεάργχα, βιρτζεάλε πληθ. (vertziáo, virdzeále) = ῥάβδος· ἔκ τοῦ λατ. ❖ virgella, ρουμ. vergeá. Καὶ βιρτζεάουᾶ.

βέρτζου, οὐσ. οὐδ., βέρτζουρ' πληθ. (vérdzu, -uri = κράμβη κοιν. κραμβολάχανον καὶ ἀπλῶς λάχανον (ἐν Μακ.) Ἐκ τοῦ λατ. viridis, ιτ. sverza, βενετ. ισπ. verza, πορτ. verça, ρ. varzã.

βέσκου, ἴδε αμβέσκου.

βέστου καὶ βέστου, (ἐν Μοναστηρίῳ) οὐσ. οὐδ., βέστουρ' πληθ. = ἔριοϋχον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κατεσκευασμένον ἔνδυμα· (vestu καὶ véstsiu, véstur¹). Ἐκ τοῦ λατ. vestis - is = ἐσθῆς, vesta, vestimento, ισπ. πορτ. πορβ. vestimenta, γαλ. vêtement, ἄλβ. vesmitã, ρουμ. postav, σλαβ. ἐν Βοβούσα λέγεται βεστεμίντου (veštemintu) = ἀμφίεσις, ἐνδουμασία.

βιάστιντου, ἐπίθ., -ντᾶ, θηλ. (vijástidu -dã) = ὠχρός, μεμαρασμένος, παρημακώς. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ vescidus (vescus = ισχνός) ἴδε Candrea - Hecht: les élem. lat. 13 καὶ Dens 37 καὶ 39 καὶ Pušc 1876, ἄλβ. vešk· ρουμ. véšted, λ.

βιβλιοθήκε, οὐσ. θηλ., -κί πληθ. (vivlioθήke, -ki) = βιβλιοθήκη· ρουμ. biblioteca, λατ. (ἐλ.).

βίγκλα, οὐσ. θηλ., βίγκλι πληθ. (viglã - vigli) = ὀπή στενὴ καὶ ὀλίγον ἐπιμήκης ἐπὶ τοῦ τοίχου, δι' ἧς σκοπεύουσι καὶ πυροβολοῦσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· κοιν. βίγλα, ἔπερ ἔκ τοῦ λατ. vigilia. Συνηθέστερον λέγεται τὸ μετριζέ, ν. ἐλ. μετερίζι, τουρκ. meteriz· ρουμ. barbacanã.

βιγκλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. βέγκλιου, βιγκλιέρ' πληθ. = vigliáre, -gler¹) = φρούρησις, ἐπαγρύπνησις· ρ. veghiare, λ.

βιγκλιάτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ρ. βέγκλιου (vigliátu, -tã) = περρουρημένος· ρουμ. veghiat, λατ.

βιγκλιτόρου, οὐσ. ἄρσ., -τορ' πληθ. (viglitóru, -ri) = φρου-

ρός, φύλαξ. Ἐκ τοῦ βέγκλιου ὅπερ ἴδε· ἰτ. veggliatore, ἰσπ. πορτ. velador, γαλ. veilleur· ρουμ. veghietor.

βίγλᾶ, οὐσ. θηλ., βίγλι (νίγλᾶ, -li· = ἀγρυπνία. Ἐν Μηλοβίστη· ρουμ. vigilantsă, γαλ. vigilance.

βίδᾶ, οὐσ. θηλ., βίτζι· πληθ. (νίτζᾶ, νίδζι) = κοχλίας, κοιν. βίδα· γαλ. vis, ρουμ. šurob, σλαβ.

βιδουέσκου, βιδουί·, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (νιδουέσκου, νιδουί·, -ită, -ire) = ἐμπήγω κοχλίαν (βίδαν), κοιν. βιδώνω· ρουμ. šurubesc, σλαβ. Δαλ. ἐγὼ μόνον τὸ βιδουέσκου γνωρίζω, ἐκ τοῦ ἐλ. ἄορ. βίδουσα.

βιδουίρε καὶ **βιδουσίρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ιρ· πληθ. (νιδουίρε, -ir·) = κόλλησις διὰ κοχλίου (βίδας), κοιν. βίδωμα· ρουμ. šurubire, σλαβ.

βιδουίτου καὶ **βιδουσίτου** -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (νιδουίτου καὶ -sit·, -tă) = κεκολλημένος διὰ κοχλίου (βίδας) κοιν. βιδωμένος· ρουμ. šurubit, σλαβ.

βίε, οὐσ. θηλ., βί· πληθ. (νίε νί·) = ρυάκιον, διώρυξ, κοιν. κανάλι. Ἐκ τοῦ λατ. via = ὁδός· ρουμ. râulets, canal, γαλ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.

βιζικάντᾶ, οὐσ. θηλ., βιζικάντι πληθ. (vizikántă, -kănti) = ἐκδόριον, κοιν. βιζικάντι, ὅπερ ἐκ τοῦ γαλ. vesikatoire (ἐκ τοῦ λατ. vesica = οἰδῆμα, φλύκταινα). Καὶ βιζικᾶτράρε, -ορ· ρουμ. vezicătărăre, γαλ.

βιζίρου, οὐσ. ἄρσ., βιζίρ· πληθ. (vizír·, -r·) = ὑπουργός, βεζίρης. Ἐκ τοῦ τουρκ. vezir· ρουμ. vizir.

βίζιτᾶ, οὐσ. θηλ., βίζιτι πληθ., (νίζιτᾶ, -ti) = ἐπισκεψίς κοιν. βίζιτα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. *visita (visitatio) ἰτ. visita, γαλ. visite, ρουμ. vizită.

βικλέσκου καὶ **αμβικλέσκου**, -κλι·, -ιτᾶ, -ιρε (viklé-sku καὶ amviklésku, -i·, -ită, -ire) μέσον· μι σμεικλέσκου = παλαιόμαι. Ἐκ τοῦ βέκλιου = παλαιός, ἰτ. invecchiare, γαλ. vieillir, ἄλβ. vjetëroig, ἰσπ. envejeser, πορτ. envel-

hecet· ρουμ. invechesk.

βικλίμε, οὐσ. ἄφθ. τοῦ βέκλιου, ἔπερ ἴδε, βικλίν· πληθ. (viklime, -klini) = ἀργαλιότης, παλαιότης· ρουμ. vechime, λ.

βιλᾶέτε, οὐσ. θηλ., βιλᾶέτ· πληθ. (vilâéte, -tî) = ἐπαργία. Ἐκ τοῦ τουρκ. vilajét· ρουμ. provincie, λατ.

βιλᾶρε, οὐσ. θηλ., βιλᾶρ· πληθ. (vilâre, vilârî) = κύλινδρος ἔξ ὑφάσματος, τὸ τουρκιστὶ τόπι· ἡ λέξις παρὰ Δαλ. ἐγὼ μόνον τὸ τόπι γινώσκω. Πιθανῶς ἐκ τοῦ :: volvaris ἀντὶ volva = εἶλημα, ἐπομένως: βολᾶρε-βᾶλᾶρε-βιλᾶρε, κατὰ τὸ λᾶνγκᾶ καὶ λίνγκᾶ = πλησίον· ρουμ. trâmbă, σλαβ.

βιλέντσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσᾶ) = παχὺ μάλλινον κλινοσκεπάσμα, κοιν. βιλέντσα. Ἐκ τοῦ ἄλξαν. velentse· ἴδ. Meyer Studien II σελ. 17 καὶ III 81, ρουμ. velintsă, ἄλβ.

βίνερε καὶ **βίνερ**, οὐσ. θηλ., (vînero καὶ rî) = ἡ Παρασκευὴ (ἡμέρα) ἐκ τοῦ λατ. Dies Veneris = ἡμέρα τῆς Ἀφροδίτης, πρβ. Στᾶβίνερε = ἡ ἁγία Παρασκευὴ ἐκ τοῦ Santa-Veneris, ἰτ. venerdì, γαλ. vendredi, ἰσπ. viernes, πρβ. vendre, ρουμ. vineri.

βινίρε καὶ **βινεᾶρε**, ἀφθ. οὐσ., τοῦ γίνου, ἔπερ ἴδε, βινίρ· πληθ. (vinîre, -nirî) = ἔλευσις, κοιν. ἐρχομός· ρουμ. venire. Καὶ βινίτᾶ πληθ. -τι.

βινιτσᾶσκου, -τσᾶτᾶ), τσᾶτᾶ, ᾶρε (vinitșăsku. -tsâî, tsâtă. -tsâre) = κχθιστῶ τι κυανούν· ἐκ τοῦ βίνιτου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. invinetsesc.

βίνιτου, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (vînită, -tă) = κυανός. Ἐκ τοῦ λατ. venetus. Ἐν Σαμαρίνῃ ἀκούεται βινέτου· πρβ. venet. ρουμ. vînet.

βινίτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι, πληθ. (vînită, -ti) = ἔλευσις, κοιν. ἐρχομός· θηλ. τῆς μετ. τοῦ γίνου = ἐρχομαι, ἔπερ ἴδε· ρουμ. venire, λατ.

βινιτεάτσᾶ, -τετσᾶ οὐσ. θηλ. (viniteâtsă. -tetsî) = κυάνωσις· ρουμ. vinetseă, λατ.

βινντεάρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ βίνντου, -ντερ' πληθ. (vindeáre, -derⁱ)=πώλησις. Καὶ βίνντερε. ρουμ. vindere.

βίνντικου, -κα', -κατᾶ, -καρε (vîndik^u, -aⁱ, -ată, -are)=θεραπεύω. Ἐκ τοῦ λατ. vindico, avi, atum, are=ἀπαλλάττω, σώζω· ἰτ. vendicare, ἰσπ. vindicar, γαλ. venger, revendiquer, ρουμ. vindec.

βινντικάρε, ἀπθ. οὐσ., -κᾶρ' πληθ. (vindikáre, -kârⁱ)=θεραπεία, ἰασίς· ρουμ. vindecare, λατ.

βίνντου, βινντού', -ντουτᾶ, -ντεαρε (vîndu, vindúⁱ, -dută, -deare)=πωλῶ. Ἐκ τοῦ λατ. vîndo, diti, ditum, ěre=πωλῶ. Περὶ τροπῆς τοῦ ε εἰς ι ἴδε ἀρίνᾶ, ἰτ. vendere, ἰσπ. πορτ. vender, γαλ. vendre, ρουμ. vînd.

βινντούζᾶ, οὐσ. θηλ., -ζ' πληθ. (vindúză, zⁱ)=ἡ σικύα, κοιν. βεντούζα, ἐκ τοῦ γαλ. ventouse, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. ventosus· ρουμ. venduză, γαλ.

βινντούτου, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., -τᾶ θηλ. (vindut^u, -tă)=πωλημένος, λατ. venditus· ρουμ. vîndut.

βιντεάλᾶ, οὐσ. θηλ., βιντέλ' πληθ. (videală -delⁱ)=ὄψις, θέα, λύχνος, λάμπα. Ἐκ τοῦ ρῆμ. βέντου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. văz, lampă, λατ. ἔλ.

βιν|τόσου, ἐπιθ., βιν|τράσᾶ θηλ. (vintós^u, -vintqásă)=ἐνάερος, κοιν. ἀερικός. Ἐκ τοῦ λατ. ventosus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. ventoso, προβ. ventos, γαλ. venteux ρουμ. vântos). Καὶ βιμτόσου.

βιν|του καὶ **βίμπτου**, ἐν δὲ Βλαχοκλεισούρα καὶ δίμτου, οὐσ. οὐδ., βιν|τσᾶ καὶ βίντουρ' πληθ. (vîntu καὶ vîmtu καὶ dímtu)=ἄνεμος. Ἐκ τοῦ λατ. ventus, ἰτ. πορτ. vento, ἰσπ. viento, γαλ. vent· ρουμ. vînt.

βιντουέσκου, -ι', -ιτᾶ, -ιρε ρ. (viduésku, -iⁱ, -ită, -ire)=γηρεύω. Ἐκ τοῦ βέντου^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. văduvesc, λατ.

βιντουϊρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ιρ' πληθ. (viduîre, -îrⁱ)=χῆρευσις, χηρεία· ρουμ. văduvire, λατ.

βιντουράτου, -τά, παθ. μετ. του άν. ρ., (vinturát^u, -tǎ) = ἐξηραμμένος ἐν τῷ ἀέρι ρουμ. vânturat, λατ.

βιντουρέτζου, -ραϊ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (vinturédz^u, -raï, -ratǎ, -rare) ἀερίζω, καὶ ἀμετ. ξηραίνομαι ἐν τῷ ἀέρι, κατὰ τὸ στεγνώνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ventulare, ἀντὶ vintulare, (ventus) ἰτ. ventilare, ἰσπ. πορτ. προβ. ventilar, γαλ. ventiler ρουμ. vântur.

βιρβιρίτσά, οὐσ. θηλ, -τσᾶ πληθ. (virvirítsa, -tsǐ = ὁ σκίουρος κοιν. βιρβιρίτσα. Ἐκ τοῦ σλαβ. καὶ βουλγ. berberitsa· ἴδε Studien G. Meyer. Πιθανωτέρα ἢ παραγωγή ἐκ τοῦ λατ. viverra = ἰκτις μετὰ καταλήξεως σλαβικῆς ρουμ. veve-ritsǎ, σλαβ.

βιργίρᾶ, οὐσ. θηλ. (virgírǎ) = παρθένος· ἐκ τοῦ λατ. virgo -inis = παρθένος. Τὸ η τρέπεται εἰς ρ, ὡς νιρουμινάτου = μὴ ἡριθμημένος ἐκ τοῦ nenumeratus, μᾶρμίντου = μνημεῖον, τάφος ἐκ τοῦ monumentum, μδρινάτου = τεθλιμμένος, περίλυπος, ἐκ τοῦ invenatus = φαρμακωμένος· ἰτ. vergine, ἰσπ. virgen, γαλ. vierge, ρουμ. vergurǎ. Ἐν Κλεισούρα κόκιλᾶ, ἐπερ ἴδε, ἐν Ἡπείρῳ καὶ Θεσσαλ. βίργινᾶ. Τὸν τύπον τοῦ Δαλ. βιργινάδᾶ δὲν ἤκουσα. Ρουμ. fecioarǎ καὶ virginǎ.

βιρέσκου, ἐπίθ., βιρέάσκᾶ θηλ. (virésku, víreáskǎ) = θερινός, κοιν. καλοκαιρινός. Ἐκ τοῦ βεάρᾶ, ἐπερ ἴδε ρ. de varǎ, λ.

βιρίου, οὐσ. ἀρσ., -ριᾶ πληθ. (virí^u, -riᾶ) = ὁ βορρᾶς· ἄλβ. reri, vore, ρουμ. nord, γαλ.

βιρίνου, οὐσ. οὐδ., -νουρᾶ πληθ. (virínu, -nurᾶ) = λύπη, δυσθυμία. Ἐκ τοῦ λατ. venenum = ἐηλητήριον, φαρμάκι. Περὶ τροπῆς τοῦ η εἰς ρ ἴδε ἐν λέξει: βιργίρᾶ, περὶ δὲ τροπῆς τοῦ θ εἰς ἰ ἴδε ἐν λέξει ἀρίνᾶ, ρουμ. durere.

βιρνίκε. οὐσ., θηλ. -τσᾶ πληθ. (virníke, -tsǐ) = βερνίκιον· γαλ. vernis, ἐκ τοῦ λατ. ∴ vernix -icis, ρουμ. lustru, λατ.

βιοντεάτσά, -ετσᾶ, οὐσ. θηλ. (virdeátsǎ -etsǐ) = γλόβη, πρασινάδα· ἐκ τοῦ βεάρντε, ἐπερ ἴδε· ρουμ. verziš, λατ.

βιρό, οὐσ. ἄρσ., βιράτζ πληθ. (viró, virátz) = τέλμα, δίνη ποταμοῦ, κοιν. βιρός ρουμ. bolboásă, σλαβ.

βιρουκεάουᾶ, = κεῖ, οὐσ. θηλ. virukeáua -kei) = τὸ περσικόν (μῆλον), ῥοδάκινον ρουμ. persecă, ἑλλην.

βιρούκιᾶ, οὐσ. θηλ., -κῖ πληθ. (virúkiă, -ki) = βερούκοκον, κοιν. καῖσι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. cais ρουμ. caisă, τουρκ.

βιρούκιου, οὐσ. ἄρσ., -κῖ πληθ. (viru'kiu, -ki) = βερυκοκία, κοιν. βερικουκιά καὶ καῖσιᾶ ρουμ. cais, τουρκ.

βιρουκιέου, οὐσ. ἄρσ., -κιεῖ πληθ. (virukieu, kiei) = ῥοδοκινέα ρουμ. persec, ἑλλην.

βιρσίτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρῖ πληθ. (virsîtu'ra, -turî) = γύσις, κοιν. γύσιμον. Ἐκ τοῦ βέρσου, ἔπερ ἴδε ρουμ. văr-sătură, λατ.

βισάνου, οὐσ. ουδ., -νῖ πληθ. (višanu, -ni) = βισινιά ρουμ. višan, ἐκ τοῦ ἑλλην. βίσινον. Καὶ βίσινου.

βισάνᾶ, -νι, οὐσ. θηλ. (višană, -ni) = τὸ βίσινον, τὸ ξινοκέρασον ρουμ. višană, ἐκ τοῦ ἑλλην.

βίσεκτου, οὐσ. ἄρσ., βίσεκτσι πληθ. (visectu, -ktsi) = δισεκτος ρουμ. bisect. Ἐκ τοῦ λατ. bisextus (annus).

βισινάδᾶ, οὐσ. θηλ., -νάτζ πληθ. (visinădză, -nădz) = ποτὸν ἐκ βισίνων, ἢ κοιν. βισινάδα ρουμ. sirop de vișine.

βιστιζέσκου, -ζιῖ -ζιτᾶ, -ζιρε ρ. (vištizésku -zi', -zită, -zire) = μαραίνομαι, ξηραίνομαι. Ἐκ τοῦ βμάστιντου ἔπερ ἴδε λέγεται ἐν Μετσόβω ρουμ. me veštėjesc, λατ.

βιστιζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ζιρῖ πληθ. (vištizire, -zirî) = μάρανσις, ξήρανσις ρουμ. veštejire, λατ.

βιστιζίτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (vištizítu -tă) = μεμαραμμένος, ἀπεξηραμμένος ρουμ. veštezit, λατ.

βιτζούτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (vitzu'tă, -ti) = ἔψις ἐκ τοῦ βέντου ἔπερ ἴδε ρουμ. vedere.

βιτούλιου, οὐσ. ἄρσ., βιτούλιῖ πληθ. (vitu'liu, vitu'li) = τὸ μικρὸν τῆς αἰγός, τὸ ἐρίριον, ἀπὸ τοῦ ἀπογαλακτισμοῦ μέ-

χρῖς ἐνὸς ἔτους, κοιν. βετούλι. Ἐκ τοῦ λατ. vitulus, ἰτ. vitella, ἰσπ. πορτ. vidella, ἀλβ. vetul, ρουμ. vātuiu.

βιτσᾶ, οὐσ. θηλ., βίτσι, πληθ. (vītsă, -tsi) = λεπτή ράβδος, κοιν. βίτσα. Ἐκ τοῦ λατ. vitis -is = κλήμα τῆς ἀμπέλου. Τὸ λατ. t γίνεται τς (ts) ὡς τσάρᾶ = χῶμα, γῆ ἐκ τοῦ terra = γῆ· τσί^{ου} = κρατῶ teneo = κρατῶ· τσάσου = ὑφαίνου ἐκ τοῦ texo, σάπτσίρε = λεπτός ἐκ τοῦ subtilis = λεπτός· λιαρτάτσιουνε = ἄφρεις, συγχώρεσις ἐκ τοῦ lihertatio, nem, τούτς = δλοι ἐκ τοῦ toti = δλοι· ἰτ. vite, ἰσπ. πορτ. vide, ρουμ. vergeă, λατ. Ἐν τῷ βορ. τμήμ. λέγεται γίτσᾶ, -τσι.

βιτσεᾶλά, οὐσ. θηλ., -τσεᾶλ' πληθ. (vitsăală -tseli) = ξυλίγη ὑδρία, κοιν. βουτσέλι. Ἐκ τοῦ βυτίνη· ρουμ. donitsă, σλ.

βιτσεᾶρκου, ἐπιθ. -αρκᾶ θηλ. (vitsăarku, -arkă) = κακός, ιδιότροπος. Ἐκ τοῦ λατ. vitium, ρουμ. vitsios, λατ. nărăvit, σλαβ.

βιτσίνου καὶ **γιτσίνου**, οὐσ. ἄρσ., βιτσίνᾶ θηλ. (vitsinu, -nă) = γείτων. Ἐκ τοῦ λατ. vicinus, ἰτ. vicino, ἰσπ. vecin, γαλ. voisin, ρουμ. vecin

βλάνγκᾶ, οὐσ. θηλ. (vlângă) = ὑγρασία· σλαβ. Καὶ βλάντζιμε = μούγλα (vlândzime) ρουμ. umiditate, λατ. Καὶ βλάγκᾶ.

βλάστάρου, οὐσ. οὐδ., -σταρ' πληθ. (vlăstăru -tărî) = βλάστημα, βλαστάρη, ρουμ. odraslă, σλαβ.

βλάστάρουσέσκου, -σᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (vlăstărurésku, -si, sită, sire) = περικόπτω τὰ περιττὰ βλαστάρη, κοιν. βλασταρίζω· ρουμ. vlăstăresc, ἑλλην. Δαλ.

βλάστάρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρ', πληθ. (vlăstărusire, -sirî) = βλαστάρημα, ρουμ. vlăstărire, ἑλλην.

βλάστάρουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (vlăstărusit^u, -tă) = βλασταρισμένος, περικεκομμένος τὰ περιττὰ βλαστάρη· ρουμ. vlăstărit, ἑλλ.

βλάχου, ἑθν. ἄρσ., βλάχᾶ, θηλ. (vlăhu, -hă) = βλάχος.

βλάχεάστε, ἐπίρ. (vlăheăste) = βλαχιστί, ρ. armâneăste.

βλάχεςκου, ἐπιθ. ἄρσ., βλάχγέσκα, θηλ. (vlâhésku, vlâ-heăskă) = βλαχικός. ρουμ. armânescu).

βλάχιε, κυρ. ἔν. θηλ. (Vlahie) = ἡ Βλαχία.

βλάψέςκου, -ψιΐ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (vlâpsésku -psiΐ, -psită, -psire) = βλάπτω. Ἐκ τοῦ ἄορ. ἔδλαψα ρουμ. stric, λατ.

βλάψιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν ρ., βλάψιρ' πληθ. (vlâpsire, -rΐ) = βλάβη ρουμ. stricare, λατ.

βλάψίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ρήμ. (vlapsist^u, tă) = βεβλαμμένος, ρουμ. stricat, λατ.

βλάψιτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (vlâpsitu' ră, -turΐ) = βλάβη. Ἐκ τοῦ βλάψίτου, ἔπερ ἴδε ρ. stricăciune, λατ.

βλέκλου, ἴδε βέκλου.

βλουγισέςκου, -σιΐ, -σιτᾶ, -σιρε (vluγisésku, -siΐ, -ită, -ire) = εὐλογῶ. Ἐκ τοῦ βλόγισα + έσκου, ρ. binecuvântez, λ.

βλουγισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν ρ., -σιρ' πληθ. (vluγisire, -rΐ) = εὐλογία, ρουμ. binecuvântare, λατ.

βλουγισίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν ρ. (vluγisit^u, tă) = εὐλογημένος, ρουμ. binecuvântat, λατ.

βράμιτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι, πληθ. (vrămită, -ti) = ἔμετος, κοιν. ξέρασμα, ρουμ. vomitare, λατ. ἴδε βόμου.

βράχᾶ, οὐσ. θηλ. (vrăhă) = δυσωδία, κοιν. βώχα, πληθ. βόχ' ρουμ. putzare, λατ.

βόϊ καὶ **βόϊου**, βρούΐ, βρούτᾶ, βρεᾶρε (vói καὶ νόϊ^u, vru'ΐ, vru'tă, vreăre) = θέλω. Ἐκ τοῦ λατ. volo, volui, velle ἰτ. volo, γαλ. vouloir, προβ. voler ρουμ. voi^u.

βοϊ, προσ. ἄντ. β'. προσ. = ὑμεῖς (voi), ρουμ. voi. Ἐκ τοῦ λατ. vos.

βόλβου καὶ **βόλμπου**, οὐσ. οὐδ., βόλμπουρ' πληθ. (vól^{bu}, volburΐ) = ὁ κύλινδρος, περὶ τὸν ἑποῖον περιτυλίσσεται ὁ στήμων. Ἐκ τοῦ λατ. *volvum (volva = εἰλημα) ἴδε καὶ σούλου. Βόλμπουρ' λέγονται καὶ οἱ ἐμπηγνύμενοι εἰς τὸ ἔδαφος δύο κοντοί, παλούκια, ἵνα συσφίγγηται ὁ στήμων.

βόλβου, βουλβάι, -ατᾶ, -αρε, ρ. (vólvu, vulváι, -atᾶ, -are) = περιελίσσω, περιτυλίσσω τὸν στήμονα περὶ τὸν κύλινδρον. Ἐκ τοῦ λατ. volvo, -ēre) = περιελίσσω· ἰτ. volgere, ἰσπ. volver.

βόλτᾶ, οὐσ. θηλ., βόλτι πληθ. (vóltᾶ, vólti) = περιφορά, κοιν. φορά, καὶ βόλτα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. volta· ρουμ. mișcare în cerc, λατ.

βόμου, βουμούι, βουμούτᾶ, βουμεάρε (vóm^u, vumu^ι, vumu^{τᾶ}, vumeáre) = ἐμῶ, ξερνώ. Ἐκ τοῦ λατ. vomo, ui, itum, ere) = ἐμῶ· ἰτ. vomio, γαλ. vomer· ρουμ. vǎrs, λ.

βόμερᾶ, οὐσ. θηλ., βόμερῖ, πληθ. (vómerᾶ, -r^ι) = ὕνις, ὕνι, ἄλβαν. un, hum. Ἐκ τοῦ λατ. vomer-ēris = ὕνις, ἴδε καὶ πλούγκου, καὶ αράτου.

βόμπιρου, οὐσ. ἄρσ., βόμπιρῖ πληθ., (vómpir^u, -r^ι) = βούρκολακας· γερμ. vampir, ἰτ. vampiro, γαλ. vampir· ἴδε βάρκόλακ^{ου}, ἄλβ. dambir = υἶος τοῦ βρυκόλακος.

βόστρου, ἴδε ἀβόστρου.

βουδέλᾶ, οὐσ. θηλ., -δελῖ πληθ. (vudélᾶ, -li) = δέρμα βοῦς κατειργασμένον, κοιν. βιβέλο, Δαλ.

βούζου, οὐσ. ἄρσ., βούζῖ πληθ. (vu^ιz^u, vúz^ι) = ἄκτέα, κοιν. κουφοξυλιά καὶ σαμποῦκος· ρουμ. soc, λατ. Ἐν Μακεδονίᾳ λέγεται καὶ παρὰ τοῖς ἑλληνοφώνοις βούζῖ.

βούλᾶ, οὐσ. θηλ., βούλι, πληθ. (vu^ιlᾶ, -li) = σφραγίς, κοιν. βούλλα. ρουμ. pecete, σλαβ.

βουλγάγκᾶ, οὐσ. θηλ., βουλγάτζι καὶ βουλότζι (vulgága, vulgádzi καὶ vulódzi) = λειμών, κοιν. λιβάδι· ρουμ. roiană, σλαβ.

βουλουσέσκου, -σι^ι, -στᾶ, σιρε ρ. (vulusésku, -si^ι, -sitᾶ, -sire) = σφραγίζω, κοιν. βουλώνω — ρουμ. pecetluesc, σλαβ.

βουλουσίρε, ἄπθ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρῖ πληθ. (vulusíre -sir^ι) = σφραγίζειν, σφράγισμα· ρουμ. pecetluiire, σλαβ.

βουλουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄνωτ. (vulusítⁿ, -tᾶ) =

εστραγγισμένος, κοιν. βουλωμένος· ρουμ. pecetluit, σλαβ.

βούλπε, οὐσ. θηλ., βούλκι πληθ. (vu'lpē, vu'lkī) = ἀλώπηξ. Ἐκ τοῦ λατ. vulpes -is, ιτ. volpe, ισπ. vulpeja, ἀρχ. γαλλ. volpil, καὶ verpil· ἡ νέα γαλλικὴ ἀντικατέστησε τὴν λέξιν ταύτην διὰ τοῦ renard = ἀλώπηξ· ρουμ. vulpe.

βούλτουρου, οὐσ. ἀρσ., -ρῖ πληθ. (vultur^u, -rī) = γύψ, ἀρπακτικὸν ὄρνεον. Ἐκ τοῦ λατ. vultur, uris, ιτ. voltore, ἀρχ. γαλλ. προβ. voltor, ισπ. καὶ πορτ. buitre, ν. γαλλ. vautour, ρουμ. vultur.

βουλτσουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (vultusésku, -siī, -sită, -sire) = βάλτωνω, βάλτωσα· ρουμ. me adânc în mo-cirlă, λατ. + σλαβ.

βουλτσσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρῖ πληθ. (vultusîre, -sirī) = βάλτωμα· ρουμ. adâncire, λατ.

βουλτσσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (vultusîtī^u, -tă) = κεχλωσμένος, κοιν. βάλτωμένος· ρουμ. afundat, λατ.

βουμξάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. βόμ^{ου} = ἐμῶ, βουμέρῖ πληθ. (vumexăre, vumérī) = ἔμεσις, ξέρασμα καὶ βουμουτούρᾶ· ρουμ. vărsătură, λατ.

βούνγκου, οὐσ. ἀρσ., -ουρῖ πληθ. (vu'ngu -urī) = σκώληξ ἐπὶ τῶν δερμάτων, ρουμ. vierme, λατ.

βούργᾶ, οὐσ. θηλ., -τζῖ πληθ. (vu'rgă, -tzi) = πήρα, ὄσχος τῶν ποιμένων. Ἐκ τοῦ λατ. bulga = θυλάκιον· ιτ. bolgia, κοιν. βουργῖ καὶ βουργῖδι, ρουμ. geantă, τουρκ.

βουρξόμου, οὐσ. οὐδ., -ζραμι πληθ. (vurzóm^u, -zramī) = δίκτυον, δι' οὗ μεταφέρονται τὰ ἄχυρα. Καὶ βουρζών^{ου}. Ἐν τῷ β'. συνθ. διακρίνεται ἡ ζώνη, ἀλλὰ μένει ἄγνωστος ἡ πρώτη συλλαβή.

βούρτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι, πληθ. (vu'rtsă, -tsi) = ψήκτρα, κοιν. βούρτσα· ἐκ τοῦ τουρκ. fortsa, ἕπερ ἀμπίβολον, ρουμ. perie, σλαβ.

βουρτσουσέσκου, -σιῖ -σιτᾶ, -σιρε ρ. (vurtsusésku, -siī,

-sitǎ, -sire) = καθαρίζω τι διὰ τῆς ψήκτρας, κοιν. βουρτσίζω-
 ρουμ. a periǎ, σλαβ.

βουρτσουσίρε, ἀπθ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ' πληθ. (vurtsusire,
 -sirǐ) = ζούρτσισμα, ρουμ. periare, σλαβ.

βουρτσουσίτου, -τǎ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (vurtsusit^u, -tǎ)
 = κήκρισμένος διὰ τῆς ψήκτρας, κοιν. ζουρτσισμένος, ρουμ.
 periat, σλαβ.

βουτίνǎ, οὐσ. θηλ., βουτίν' πληθ. (vutínǎ, vutínǐ) = μικρὸν
 πηλινὸν ἀγγεῖον, πιθραάκι, ἡ πυτίνη τῶν Ταραντίνων κατὰ Ἡσύ-
 χιον, ρουμ. ulcior, λατ.

βραῆχνισέσκου, -σι^ǐ, -σιτǎ, -σιρε (vrâhnisésku, -si^ǐ,
 -itǎ, -ire) = βραγγάω, κοιν. βραχνιάζω. Ἐκ τοῦ ἀερ. βράχνισα
 + έσκου λέγεται καὶ βραῆχᾶσέσκου· ρουμ. răgusesce, λατ.

βραῆχνισίρε, ἀπαρ. θηλ. τοῦ βραῆχνισέσκου, σιρ' πληθ. vrâ-
 hnisire, -sirǐ) = βράχνιασμα. ρουμ. răgusire, λατ.

βραῆχνισίτου, -τǎ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (vrâchnisit^u -tǎ) =
 βραχνιασμένος· ρουμ. răgușit, λατ.

βρεάβǎ, οὐσ. θηλ., βρέβουρ' πληθ. (vreaǎ, vrevurǐ) =
 θέρυξος, τύρβη, ταραχή· ρουμ. sgomot, σλαβ.

βρεάζǎ, -ζι, οὐσ. θηλ. (vreazǎ, -zi) = κάρφος, φρύγανα,
 ξηρὰ ξυλάρια· σλαβ. ρουμ. vreasc, σλαβ.

βρεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ βρέι καὶ βρέιου = θέλω, βρέρ' πληθ.
 (vreaire -vreiǐ) = βούλησις, θέλησις, ἀγάπη, ἔρωσ· ρουμ. iu-
 bire, σλαβ. amor, λατ.

βρόμε, οὐσ. θηλ., βρόν' πληθ. (vróme -ni) = ὁ βρόμος, εἶ-
 δος σιτηροῦ, κοιν. βρόμη· ρουμ. onaz, σλαβ,

βρόνντου, οὐσ, οὐδ., -ντουρι' πληθ. (vrõndu -durǐ) = με-
 γάλῃ βοί, κοιν. βρόντος· ρουμ. bubuitura, πεποιημ.

βρούτου, -τǎ, παθ. μετ. με σημ. ἐπιθέτου τοῦ βρέι καὶ βρέιου
 = θέλω (vrút^u -tǎ) = προσφιλής, ἀγαπητός· ρουμ. iubit, σλαβ.

βρούτα = ἡ ἐρωμένη.

βύντροǎ, ντρι, οὐσ. θηλ. (vydra, -dri) = ὕδρα, ἐνουδρίς, -ίδος

(ὄφρις) κοιν. βύδρα· ρουμ. vidrās, ἑλλην.

βρώμα, οὐσ. θηλ., βρώμῃ πληθ. (vrómǎ, vrómi) = δυσωδία, κοιν. βρώμα. Οἱ Ῥουμανοὶ λέγουσι putǎre, -putóri πληθ. Ἐκ τοῦ λατ. putor -oris. Ἐν τῷ βορ. τμήματι γίνε-ται χρῆσις τοῦ πούτζάρε καὶ αμπουτσάρι, ὅπερ τελευταῖον παν-ταγοῦ ἀκούεται.

Γ. γ.

Γ, γ. γάβάθᾶ, οὐσ. θηλ., γάβάθῃ πληθ. (gâvǎṭǎ, gâvǎṭi) = τρύβλιον, πινάκιον βαθύ, κοιν. γαβάθᾶ. Ἐκ τοῦ λατιν. ∴ gavatǎ (caveatus, atum)· ρουμ. farfurie, τουρκ. (ἐκ τῆς Κίννας).

γαϊτάνου, οὐσ. οὐδ., γαϊτάνῃ καὶ -τανε πληθ. (gâitǎnǎ, gâitǎnⁱ, -tane) = σειρήτιον, κοινῶς γαϊτάνι. Ἐκ τοῦ τουρκ. gai-tan· ρουμ. găitan, τουρκ.

γάλατσιδά, οὐσ. θηλ., -τσιτζ πληθ. (gâlâtsídǎ, -tsidzⁱ) = τὸ κορίαννον καὶ κολιανδρον κοιν. κόλιανδρο καὶ γαλατσιδά, διότι πιεζόμενον ἐκχέει γάλα· ρουμ. buruiianǎ, σλαβ.

γάλόνε, οὐσ. θηλ., -νῃ πληθ. (galóne, -ni) = φιάλη περι-λαμβάνουσα 2 1/2 δκ ὑγροῦ, τὸ κοιν. γαλόνη· ρουμ. sticlǎ, σλ.

γαμβρό καὶ γραμβρό καὶ γκαραμβρό ἐν Ἀχρίδι, οὐσ. ἀρσ., γάμβροτς πληθ. (ἐκ τοῦ ἑλλ. γαμβρό(ε)ς) (gambró, grambró καὶ garambró, gâmbritz) = γαμβρός· Ἐν Ἀχρίδι, κατὰ Weigand, ἐν πληθ. ἀρ. λέγεται γρανγκάτς καὶ γκαρανγκάντς (gran-gádz, garangátz)· ρουμ. mire, σλαβ.

γάνγγραινᾶ, οὐσ. θηλ., -γρινῃ πληθ. (gângrinǎ, -grinⁱ) = γάγγραινα· ρουμ. cancerena, ἑλλην., ὁ Δαλ. γρ. cângrenǎ

γανόσου, οὐσ. ἀρσ., γανόσῃ πληθ. (ganóšu, -ši) = κασσιτε-ρωτής, γανωτής. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. γάνος = λάμψις. Καὶ γανουσάρου, ρουμ. calaitziu, ἐκ τοῦ τουρκ.

γάνουσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (gânusésku, -siⁱ, -sitǎ,

-sire' = γανῶ. γανώνω· ρουμ. smältsuesc, ἑλλην. σμαλτώνω.

γάνουσίρε, ὀσθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -σιρ' πληθ. (γânusîre, -sirⁱ)=γάνωσις, γάνωμα, κασσιτέρωσις τῶν χαλκῶν ἀγγείων· ῥ. smältsuire, ἑλλην.

γάνουσίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (γânusit^u, -tă) = γεγανωμένος· ρουμ. smältsuit, ἑλλ.

γάρου οὐσ. οὐδ., γάρ' πληθ. (γâru, -rⁱ)=γάρος, τὸ ἐν ταριχευμένοις ὄψαρισις ἀλμυρὸν ὕδωρ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν· καὶ ἄλμη· ρουμ. salamură, λατ. ν. ἑλλην. σαλαμούρα.

γαράφα, οὐσ. θηλ., γάρ' πληθ. (garáfă, γârăfⁱ)=φιάλιον, κοιν. γαράφα. Ἐκ τοῦ ιτ. caraffa, ισπ. garaffa, γαλ. caraffe, ρουμ. carafă.

γαργάρα, οὐσ. θηλ., -γάρ' πληθ. (γâργără -γărⁱ) = τὸ πλύσιμον τοῦ στόματος, κοιν. γαργάρα, ὅπερ πεποιημ., ρουμ. gargară, ἑλλην. Δαλ.

γάστρα καὶ **γλάστρα**, οὐσ. θηλ., γάστρι καὶ γλάστρι πληθ. (găstră καὶ glăstră găstri καὶ glăstri)=μετάλλινος κινητὸς φούρνος, κοιν. γάστρα. Τὸ ἀρχ. γάστρα=ἡ κοιλία ἀγγείου.

γάτσιον, οὐσ. ἄρσ., γάτσ' πληθ. (gătsi^u, -tsⁱ)=τὸ κωδωνοφόρον προπορευόμενον πρόβατον· ρουμ. clopotar. σλαβ.

γαύρου, οὐσ. ἄρσ. -ρι πληθ. (gâuru -rⁱ)=ὄστράα, εἶδος σφενδάμνου, δένδρον σκληρόν, ὡς ἡ ὀξυά· λατ. carpinus, κοιν. γαυρος καὶ γαυρί, ρουμ. carpen, λατ. Δαλ.

γενάρου καὶ **γινάρου**, οὐσ. ἄρσ. (ginăr^u)=ὁ Ἰανουάριος μῆν, κοιν. Γενάρις· ἄλβ. jennâr, ιτ. Gennajio καὶ Gennaro, ισπ. Enero, πορτ. Janeiro, γαλ. Janvier, ρουμ. Januarie,

γενεάο, οὐσ. θηλ., γινέ' πληθ. (geneăo, ginéⁱ)=γενεὰ καταγωγή, ρουμ. generatsie, λατ.

γερά, οὐσ. ἄρσ., γεράτζ πληθ. (geră, gerădz)=έλκος, τραῦμα, πληγή. Ἐκ τοῦ τουρκ. jară. Τὸ γιράτζ ἐκ τοῦ γιράδ(ες)· ρουμ. plagă, λατ. Καὶ γιρά.

γεράκου, οὐσ. ἄρσ., -ρατσ' πληθ. (gerăk^u, -ratsⁱ)=ιέρπεξ

κοιν. γεράκι, ρουμ. uliu, μαγυαρ.

γερακίνᾱ, οὐσ. θηλ., -νι, πληθ. (γερakínᾱ -ni) = ἀετός·
 ρουμ. acvilă, λατ.

γέρμου, οὐσ. ἄρσ., γέρνι, πληθ. (γέρmu γέρni) = σκώληξ·
 ἐκ τοῦ λατ. vermis, -is = σκώληξ. Τὸ ν. λατ. τρέπεται εἰς γ·
 ὡς γίνου = οἶνος, ἐκ τοῦ vinum, γίου = ζωντανός, ἐκ τοῦ vivus,
 γίνγκιτς = εἴκοσι, ἐκ τοῦ viginti, γίνου = ἔρχομαι, ἐκ τοῦ veneo,
 γιάσπε = μέλισσα, ἐκ τοῦ vespa. ἰτ. verme, vermine, ἰσπ.
 πορτ. verme, ἄρχ. γαλ. verme, ν. γαλ. ver, ρουμ. verme,

γιάγμᾱ, οὐσ. θηλ., γιάγμι, πληθ. (γιάγmᾱ, γιάγmi) = διαρ-
 παγή, σύλησις, λεηλασία· κοιν. γιάμα καὶ γιάγμα. Ἐκ τοῦ
 τουρκ. jagma, ρουμ. jaf, iamă, τουρκ. Καὶ γιάμᾱ.

γιάδαμου, οὐσ. ἄρσ., γιάδανι, πληθ. (γιάdamu, γιάdanⁱ) =
 ξύλινος μοχλός, δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα. Ἐκ τοῦ ἐλλ. δγιάδρομος
 (διάδρομος) με σημ. ἐνεργ. ἀμετ. = ὁ διατρέγων ἀπὸ τοῦ ἐνδὸς
 μέρους εἰς τὸ ἄλλο.

γιαλαντζιουράτικου, οὐσ. ἄρσ., -ράτιτςⁱ, πληθ. (γιαlan-
 dzjurátiku, -rátitsⁱ) = ἐπισημία, ψευδῆς ἔρκος. Ἐκ τοῦ τουρκ.
 jalan = ψευδος καὶ τοῦ λατ. juratio = ἔρκος, τοῦ μεταγ. λατι-
 νισμοῦ, ρουμ. sperjur, λατ.

γιαμάνντου, οὐσ. ἄρσ., -ἄντζι, πληθ. (γιαmándu, -an-
 dzî) = ἀδάμας κοιν. γιαμάντι, ρουμ. diamant, ἐλλ.

γιάμπουλᾱ, οὐσ. θηλ., -λι, πληθ. (γιάmbulă, -li) = κά-
 λυμμα ἐπὶ τῆς κλίνης, κοιν. σκέπασμα καὶ γιάμπουλα καὶ βι-
 λέντσα, ἔπερ ἴδε, ρουμ. velintsă, σλαβ.

γιαμμπουρούκε, οὐσ. ἄρσ., -λουκⁱ, πληθ. (γιαmburlúke,
 -lukⁱ) = μανθύας κατὰ τῆς βρογχίης, κοιν. γιαμπουρούκι· Ἐκ τοῦ
 τουρκ. jamburluk, ἔπερ ἐκ' τοῦ jamur = βρογχή. Καὶ για-
 μουρλούκε.

γιανγκᾱνε, οὐσ. θηλ., -νι, πληθ. (γιαngăne, -ni) = πυρ-
 καϊά, κοιν. γιαγκίνι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. jangân, ρουμ. in-
 cendiu, λατ.

γιαούρτε, οὐσ. ἄρσ., -τι πληθ. (γῑᾱūrte, -ti) = τὸ πεπηγὸς γάλα, ἑξύγαλα, κοιν. γιαούρτι. Ἐκ τοῦ τουρκ. jaurt· ἴδε καὶ μᾶρκάτ^{ου}. ρουμ. lapte inchegat, λατ.

γιάργυροῦ, οὐσ. ἄρσ., -ρι^ι, πληθ. (γῑᾱrgyr^u, -ri) = ὑδράργυρος, κοιν. γιάργυρος· ρουμ. mercuriu, λατ.

γιασάκε, οὐσ. θηλ., γιασᾶτσ^ι πληθ. (γῑᾱsáke, γῑᾱsᾶtsi) = ἀπαγόρευσις, κοιν. γιασάκι. Ἐκ τοῦ τουρκ. jasad· ρουμ. opreală, σλαβ.

γιάσπε, οὐσ. θηλ., γέσκι πληθ. (γῑᾱspe, γέski) = σφήξ, ἰσπ. avispa, ἰτ. πορτ. vespa, γαλ. guêpe· ρουμ. vespă.

γιατᾶγάνε, οὐσ. θηλ., (γιατᾶγᾶν^ι πληθ., (γῑᾱtâgâne, -gāni) = ξίφος ἐλίγον κυρτόν, κοιν. γιαταγάνι. Ἐκ τοῦ τουρκ. jatagan, ρουμ. jatagan, τουρκ.

γιατάκε, οὐσ. θηλ., γιατᾶκι^ι πληθ., (γῑᾱtáke, γῑᾱtăki) = κοιτών, κλίνη, κοιν. γιατάκι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. jatak = κλίνη· ρουμ. pat, μαγυαρ.

γιάτρον, οὐσ. ἄρσ., γιατσρά καὶ -ρι πληθ., (γῑᾱtru, -ri) = ἰατρός, κοιν. γιατρός· ρουμ. doctor, λατ.

γιάτσᾶ, οὐσ. θηλ., (γῑᾱtsă) = ὁ βίος, τὸ ζῆν· σώζεται παρὰ Δημ. Ἐκ τοῦ λατ. vita ἰτ. vita, ἰσπ. πορτ. κατ. vida, προβ. vita καὶ vida καὶ via γαλ. vie· ρουμ. viatsă, ἴδε καὶ μπάνᾶ.
2) ζῶν, ζωτικός, ἔμψυχος· ἴδε Pušc καὶ Dens 353.

γιγάνντου, οὐσ. ἄρσ., -ντζῑ^ι πληθ. (γῑᾱndu, -ndzi) = γίγας, κοιν. γίγαντας· ρουμ. gigant, ἑλλην.

γίε, οὐσ. θηλ., γί^ι πληθ. (γῑᾱe, γίⁱ) = βία, σπουδή. Ἐκ τοῦ ἑλλ. βία, τροπῆ τοῦ β εἰς γ ὡς ἐν τῇ λέξει γέρμου, ἕπερ ἴδε· κουγίε, ἐπίρρ. = ταχέως, ἐκ τοῦ con + βία· ἴδε καὶ κουρούνντου· ρουμ. grabă, σλαβ.

γιέρου, οὐσ. ἄρσ. -ρι^ι πληθ. (γῑᾱer^u, -ri) = ἀμπελουργός. Ἐκ τοῦ γίνε, ἕπερ ἴδε· ρουμ. vier, λατ. Δαλ. ἐγὼ δὲν τὸ ἤκουσα.

γκέτζου, γί^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (γῑᾱedzu, γίⁱ, -ită, -ire) = ἀναβιῶ, ἀναζῶ. Ἐκ τοῦ γί^{ου}, ἕπερ ἴδε· ρουμ. înviez (înviu) προβ.

ιτ. *avvivare*. προβ. ισπ. πορτ. *avvivar*.

γικᾶ, οὐσ. ἄρσ., γικᾶτζ πληθ. (γικᾶ, γικᾶτζ) = περιλαίμιον, κοιν. γιακᾶς. Ἐκ τοῦ τουρκ. γιάκε, ρουμ. *jică*, τουρκ.

γιλίε, οὐσ. θηλ., γιλίϝ πληθ. (γιλίε, -λίϝ = ὕαλος, καθρέπτῃς, κοιν. γυαλί· λέγεται καὶ λάγιά κατὰ μετάθεσιν· οἱ ρουμ. λέγουσιν *oglindă*, οἱ δὲ Μογλενῖται *oglindală*, σλαβ.

γιλτσέσκου, γιλτσίϝ, -ίτᾶ, -ίρε (γιλτσέσκου, (γιλτσίϝ, -ίτᾶ, -ίρε) = λάμπω, κατοπτρίζομαι· κατὰ τὸ ν. ἑλλην. γυαλίζομαι. Ἐκ τοῦ γιλίε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *strălutsesc*, λατ.

γιμπρούκε, οὐσ. θηλ., -κῖ πληθ. (γιμπρούκε, -κῖ) = τελώνιον, κοιν. γιμπρούκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. *jimbruk*· ρουμ. *vamă* μαγυαρ. καὶ ν. ἑλλ. κατὰ Cihac βάμμα.

γίνου, οὐσ. οὐδ. γίνουρῖ πληθ. (γίνου, γίνουρῖ) = οἶνος, κρασί. Ἐκ τοῦ λατ. *vinum* Περὶ τροπῆς τοῦ υ εἰς γ. ἴδε γέρμου· ιτ. ισπ. *vin*, πορτ. *vinho*, γαλ. *vin*· ρουμ. *vin*, δημ. *jîn*, ἄλβαν. *venë* καὶ *verrë*, προβ. *vin*.

γίνου, βινίϝ καὶ βίνκου, -νιτᾶ, -νιρε, καὶ -νεαρε (γίνου, βινίϝ καὶ βινίϝ, -νιτᾶ, -νιρε, καὶ -νεαρε) = ἔρχομαι. Ἐκ τοῦ λατ. *venio*, *veni*, *ventum*, *ire* = ἔρχομαι. Περὶ τροπῆς τοῦ ν εἰς γ ἴδε ἐν λέξει γέρμου. Ἰτ. *venire*, ισπ. *venir*, πορτ. *vir*, γαλ. *venir*, ρουμ. *vin*.

γινάρου, ἴδε γενάρου.

γινάτε, οὐσ. θηλ., γινᾶτσι (γινάτε, γινᾶτσι) = ὀργή, ἰσχυρογνωμοσύνη, πεισμονή. κοιν. γινᾶτι καὶ ἰνάτι. Ἐκ τοῦ τουρκ. *inad*, λέγεται καὶ ἰνάτε· ρουμ. *necaz*, σλαβ.

γίνγκιτς, ἀριθμ. (γίνγκιτς) = 20. Ἐκ τοῦ λατ. *viginti*, ιτ. *venti*, γαλ. *ving*· οἱ Ρουμ. λέγουσι *douedzetsi*, οἱ Μογλενῖται *daodzëtsi*.

γίνγκλᾶ, οὐσ. θηλ., -κλι πληθ. (γίνγκλᾶ, -κλι) = ὁ μασχαλιστήρ, τὸ λωρίον, ἡ δὲ οὐ σφίγγεται τὸ σάγμα τῶν ζώων περὶ τὴν κοιλίαν, κοιν. ἰνκλα καὶ γίνκλα καὶ κίνκλα. Ἐκ τοῦ λατ. *cingula* = ζώνη· ιτ. *cingoia* καὶ *cingolo*, ισπ. *cingolo*, ἀρχ.

γαλ. cengle, νέον γαλ. sengle, ρουμ. chingă.

γίνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (γίνε, -nⁱ) = ἄμπελος. Ἐκ τοῦ λατ. vinea. Περί τροπῆς τοῦ ν εἰς γ ἴδε γέρμου· ἰτ. vigna, ἰσπ. viua, πορτ. vinha, γαλ. vigne, ρουμ. vie, δημ. jie.

γιουρούσε, οὐσ. θηλ., -σ' πληθ. (γιουρούσε, -šⁱ) = ἔφοδος, κοιν. γιουρούσι· ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. jurouş = ἔφοδος· ρ. asalt, λ.

γιου, ἐπιθ., γιά θηλ. (γι^u, γιά) = ζώος, ζωντανός· 2) ὠμός, ἄψητος· Ἐκ τοῦ λατ. vivus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. vivo, γαλ. vif, προβ. viu, ρουμ. viu.

γιουβᾶσέσκου καὶ **δυιβᾶσέσκου**, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (γιουβᾶσέσκου, -siⁱ, -sită, -sire = ἀναγινώσκω, κοιν. δυιβᾶζω ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ., ρουμ. citeşc, σλαβ.

γιουβᾶσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρ' πληθ. (γιουβᾶσίρε, -sirⁱ) = ἀνάγνωσις, κοιν. δυιβᾶσµα· ρουμ. citire. σλαβ.

γιουβᾶσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (γιουβᾶσίτου, -tă) = δεδιῶαγµένος, ἀνεπτυγµένος, λόγιος, κοιν. δυιβᾶσµένος· ρουμ. învăţat, λατ.

γιουργάνε, οὐσ. θηλ., -γᾶν' πληθ. (γιουργάνε, -gănⁱ) = πάπλωμα καὶ γιοργάνι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. jorgan· ρουμ. plapomă, ἑλλην.

γιουρτίε, οὐσ. θηλ., -τιⁱ πληθ. (γιουρτίε, -tiⁱ) = ἑορτή, κοιν. γιορτή· ρουμ. serbătoare, λατ.

γίπτου, οὐσ. οὐδ., -τουρ' πληθ. (γίπτου, -turⁱ) = οἱ δημητριακοὶ καρποί, σῖτος. Ἐκ τοῦ λατ. victus-us = τὰ ἐπιτήδεια. Περί τροπῆς τοῦ ν εἰς γ· ἴδε ἐν λέξει γέρμου· ἰτ. vitto, ἀρχ. ἰσπ. victo, ρουμ. vipt.

γιργκίνα, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (γιργκίνα, -nⁱ) = σιδηρῖτις, ἡ ἱεροβοτάνη κατὰ τῆς ἀναιμίας. Ἐκ τοῦ λατ. vervena = οἱ κλάδοι δένδρων τινῶν ἀειθαλῶν καὶ εὐωδῶν· ρουμ. sporiciu, σλ.

γιρμέσκου, -μιⁱ, -μιτᾶ, -μίρε (γιρμέσκου, -miⁱ, -mită, -mire) = σκωληκιῶ, κοιν. σκωληκιάζω. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω γέρμου = σκώληξ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. prind viermi, λατ. Καὶ γιρμινέσκου

καὶ νγιρμινέσκου (γiρminésku, καὶ nγiρminésku).

γιρμινόσου, γιρμινχᾶḥ, ἐπιθ. (γiρminóšu, γiρminχ-ᾶḥ) = σκωληκιῶν, κοιν. σκωληκηχασμένος. Ἐκ τοῦ λατ. verminosus, ρουμ. viermănos.

γιρμίρε, ἀπθ. οὐσ., -μιρ' πληθ. (γiρmíre -mir'í) = σκωληκίαισις. Καὶ γιρμινίρε καὶ νγιρμινίρε (γiρminíre, καὶ nγiρminíre).

γίσου, οὐσ. οὐδ., γίḥι καὶ γίσουρ' πληθ. (γísu, γísi, -γísur'í) = ὄναρ, ὄνειρον. Ἐκ τοῦ λατ. visus = ὄψις, δρασις, φάντασμα, ὄνειρον, προβ. vis, γαλ. vision, ρουμ. vis.

γισᾶτζου, ἴδε νγισᾶτζου.

γισμάτσιούνου, οὐσ. ἄρσ. (γismătsiún^u) = ὁ Σεπτέμβριος μῆν (κυρίως ὁ μῆν τοῦ τρυγητοῦ). Ἐκ τοῦ γίσμου = τρυγῶ.

γισμάτσιούνε, οὐσ. θηλ. -τσικουν' πληθ. (γismătsiúne, -tsiún'í) = τρυγητός, ἐκ τοῦ ∴ vindematio (vindemia = τρυγητός). Παρὰ τοῖς ἑλληνοβλάχοις τοῦ Ὀλύμπου ὁ τρυγητός λέγεται γίσμου, πληθ. γισμᾶρ' ἀντὶ γισματσιοῦνε· ρουμ. recolta strugurilor, λατ. + σλαβ.

γίσμου, -α', -ατᾶ, -αρε (γísmu, -ai, -ată, -are) = τρυγῶ. Ἐκ τοῦ vindemio = τρυγῶ· ρουμ. culeg strugurii, λατ. + σλ.

γισπάρου, οὐσ. ἄρσ., -πᾶρ' πληθ. γispár^u, -r'í) = σφηκιά. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ vesparium, ἰτ. vespajo, ἰσπ. avispero, γαλ. guêpier· ρουμ. vespar, ἴδε γιάσπε.

γισπινόσου, ἐπιθ., -νχασᾶ θηλ. (γispinósu, -nχasa = κακός, κακεντρεγής, κεντῶν ὡς ἡ μέλισσα. Ἐκ τοῦ γιάσπε, δπερ ἴδε ∴ vespenosus (ἐκ τοῦ vespa = ὁ σφήξ)· ρουμ. reu-tăcios, λατ.

γιστεᾶρε, οὐσ. θηλ., γιστέρ' πληθ. (γisteáre, -ster'í) = θησαυρός τῆς γῆς. Ἐκ τοῦ ἀλβ. vistaar ἢ κατ' εὐθεΐαν ἐκ τοῦ λατ. vestiarius· ρουμ. comóară· λατ. ἑλλην. (camera = καμάρια).

γίτᾱ, οὐσ. θηλ., γίτ' πληθ. (γítă, -ti) = ἄγριον κλῆμα τῆς

ἀμπέλου. Ἐκ τοῦ λατ. vitis-em, ιτ. vite (ισπ. vid, πορτ. vide· ρουμ. vitsă, ἕπερ παρά τοῖς Κουτσοβλ. σημαίνει λεπτήν ῥάβδον κοιν. βίτσα, ἕπερ ἴδε.

γιτρίε, οὐσ. θηλ., γιτρί᾽ πληθ., (γiτρίε, γiτρί᾽ = φάρμακον κοιν. γιατρικόν· ρουμ. leac, τουρκ. doctorie, λατ.

γιτριψέσκου, -ψι᾽, -ψιτᾶ, -ψιρε (γiτριψésku, -psi᾽, -psită, -psire) = θεραπεύω, κοιν. γιατρεύω. Ἐκ τοῦ ἀορ. γιά-τριψα + ἔσκου ἐγένετο τὸ γιτριψέσκου· ρουμ. vindec, λατ.

γιτριψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -ψιρ᾽ πληθ. (γiτριψíρε, psir᾽) = θεραπεία, κοιν. γιάτρευμα· ρουμ. vindecare, λατ. Δαλ.

γιτριψίτῶ, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (γiτριψítῶ, -tă) = θεραπευμένος, κοιν. γιατρευμένος· ρουμ. vindecat, λατ.

γιτσᾶλῶ, οὐσ. ἀρσ., γιτσᾶλ᾽ πληθ. (γitsălῶ, γitsăl᾽) = μόσχος, μοσχάρι. Ἐκ τοῦ λατ. vitellus. Περὶ τροπῆς τοῦ ν εἰς γ· ἴδε γέρμου, περὶ τροπῆς τοῦ τ εἰς τσ ἴδε βίτσᾶ· ιτ. vitello, προβ. vedel, γαλ. veau, ἀλβ. vitš· ρουμ. vitsel. δημ. ghi-tsel. Τὸ θηλ. γιτσᾶο καὶ γιτσεᾶο, πληθ. γιτσεᾶλι καὶ γιτσεᾶλι· (γitsăo καὶ gitseăo, gitseăle καὶ gitséli.

γκάβου, ἐπιθ., -βᾶ, θηλ. (găvῶ, -vă) = τυφλός· ἴδε καὶ ὄρ-μπου· ρουμ. orb. Ἐν Μακεδονίᾳ λέγεται ὑπὸ τῶν ἑλ. γκαβός ἀντὶ τυφλός. Ἐκ τοῦ λατ. cavus = κενός.

γκᾶβόσντου καὶ **γκουβόσντου**, ἀρσ. οὐσ., γκᾶβόστζι πλ. (găvósdu καὶ găvósdzi) = ἦλος, καρρὶ πρὸς πετάλωσιν· οἱ ρουμ. λέγουσι caié, πληθ. căiele, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. ∴ clavella clavula, clavus = ἦλος).

γκᾶβουμάρᾶ, οὐσ. θηλ., -μᾶρ᾽ πληθ. (găvumără, -măr᾽) = τυφλότης, κοιν. τυφλαμάρα καὶ γκαβομάρα. Ἐκ τοῦ γκάβῶ, ἕπερ ἴδε· ρουμ. orbie, λατ.

γκᾶγκᾶνιᾶρῶ, ἐπιθ., -νιᾶρᾶ θηλ. καὶ γκᾶγκᾶνιᾶρῶ, -νιᾶρᾶ, (găgăniărῶ, -niără, καὶ găgăniôsῶ, -niôsă) = ῥυτιδώδης, ἐρ-ρυτιδωμένος· 2) πορώδης· ῥ. găunos, sbărcit, σλ. poros, ἑλ.

γκᾶγκᾶρεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (găgăreătsă, -tsi)

= κόπρος τῶν αἰγῶν, κοιν. κακαράντζα, ρουμ. cãcãreádžã, ἑλ.

γκάζου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (gãz^u, -urⁱ) = πετρέλαιον, κοιν. γκάζι· ρουμ. gaz, γαλ.

γκαζέπε, οὐσ. θηλ. (gazépe) = αἰσχος, ὄνειδος. Ἐκ τοῦ τουρκ. gazép, ρουμ. infamie, γαλ.

γκάιε, οὐσ. θηλ., γκαί' πληθ. (gãie, gãⁱ) = κορώνη, κοιν. καλακούδα καὶ κουρούνα· ἡ λέξις πεποιημένη, ρουμ. ciogã· ἴδε Rušc, 693.

γκαϊλέ, οὐσ. ἄρσ., γκαϊλέτζ' πληθ. (gailé, gailétz) = θλιψίς, φροντίς, ἀνησυγία· κοιν. γκαϊλές, γκαϊλέδες. Ἐκ τοῦ τουρκ. gailé, ρουμ. necaz, σλαβ.

γκάϊντᾶ, οὐσ. θηλ., -τζι πληθ. (gãidã, -dzi) = τὸ ἐξ ἄσκοῦ καὶ σωλῆνος γνωστὸν ὄργανον, ἡ κοιν. γκαϊντα· ρουμ. tsimproiu, μαγυαρ. πρβ. ἑλλην. συμφωνία.

γκᾶλεγάτᾶ, οὐσ. θηλ., -ατι πληθ. (geleãtã -ati) = ξύλινον ἀγγεῖον χρησιμεῦον ὡς ὑδρία, στάμνα. Ἐκ τοῦ ἁλβαν. galeta. Οἱ Καλαυρέζοι λέγουσι gaddetta, οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄμπρουζίου galetta, ἰτ. galletta. Ἴδε Ἁλβαν. λεξ. Meyer καὶ Rušc 697, ρουμ. gãleatã, ἁλβ.

γκᾶλέσκου, γκαλί', -λιτᾶ, -λιρε ρ. (gãléskn, gãlíⁱ, -litã, -lire) ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ = αἰθριάζει, γίγνεται αἰθρία, ἀνοίγει ὁ καιρός, ὁ οὐρανός. Ἐκ τοῦ λατ. gallo-are· ρουμ. a se înse-
ninã, λατ. ἴδε Rušc. 848 καὶ Dens 191.

γκᾶλίνᾶ, οὐσ. θηλ., -λιν' πληθ. (gãlina, -linⁱ) = ὄρνις, κοιν. ὄρνιθα. Ἐκ τοῦ λατ. gallina = ὄρνις· ἰσπ. gallina, πορτ. galhinha, γαλ. géline = ὄρνιθα, ρουμ. gãinã.

γκᾶλινάρου, οὐσ. ἄρσ., -ναρ' πληθ. (gãlinár^u, -narⁱ) = ὄρνιθοκόμος καὶ ὄρνιθοπώλης. Ἐκ τοῦ λατ. gallinarius, ἰτ. gallinajo, ἰσπ. gallinezo, πορτ. galinheiro, ρουμ. gãinar.

γκᾶλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -λιρ' πληθ. (gãlíre, -lirⁱ) = αἰθρίασις· ρουμ. înseninare, λατ.

γκᾶλίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (gãlít^u, -tã) = αἰθριος·

ῥουμ. *însenitat*, λατ.

γκάλμπεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., γκάλμπέτσι πληθ. (*gâlbeátsă, gâlbétsi*) = ἥπατικὸν νόσημα τῶν προβάτων, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ἔννομα γκαλμπάτσᾶ. Κατὰ Meyer ἐν Ἑλλαν. λεξικῶ ἐκ τοῦ ἁλβ. *kelbaze, helbaze*, ἕπερ ἐκ τοῦ *kêlp-bi* = πῦρον. Πιθανώτερον ἐκ τοῦ λατ. *galbinus* = κίτρινος, ὁίῳτι κατὰ τὴν νόσον ταύτην τὰ πρόβατα ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς κιτρίνους· ῥουμ. *gâlbeasă*.

γκάλμπιν^{ου}, ἐπιθ. -νά, θηλ. (*gâlbînă, -nă*) = κίτρινος. Ἐκ τοῦ λατ. *galbinus*, ἁλβ. *gelbera*, ισπ. πορτ. *jahd*, ἀρχ. γαλ. καὶ δημ. *galn* ν. γαλ. *jaune*· ῥουμ. *galbân, galbin*.

γκάλμπινᾶ, οὐσ. θηλ., γκάλμπινι πληθ. (*gâlbînă, gâlbînî*) = χρυσοῦν νόμισμα, ἰδίως λίρα Τουρκίας (ἐκ τοῦ χρώματος) κατὰ τὸ ἑλλην. «κίτρινη»· ῥουμ. *liră*.

γκάλμπινάρε, οὐσ. θηλ. -νᾶρι· πληθ. (*gâlbînăre, -nări*) = ὁ ἑκτερος, νόσημα, ἢ κοινῶς λεγομένη κιτρινάδα. Ἐκ τοῦ γκάλμπιν^{ου}, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. *gâlbînare*, λατ.

γκάλμπινεάτσᾶ, οὐσ. θηλ. ἀφῆρ. τοῦ γκάλμπιν^{ου}, -νετσ (*gâlbîneátsă, -netsi*) = ὠχρότης, κοιν. κιτρινάδα καὶ ὁ κρόκος τοῦ ῥοῦ· ῥουμ. *gâlbeneală*.

γκάλμπινέσκου καὶ **νγκάλμπινέσκου**, ὅπερ ἴδε.

γκάλμπινίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ γκάλμπινέσκου (*gâlbînîtă, -tă*) = κιτρινισθεὶς, γενόμενος ὠχρός· ῥουμ. *îngâlbînît*, λατ.

γκάλμπινιτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρι· πληθ. (*gâlbînîtúră, -turi*) = ὄλη κιτρίνη, ἣτις ἐκχύνεται ἐκ τινος ἀντικειμένου.

γκάλμπινόσ^{ου}, ἐπιθ. -νχασᾶ θηλ. (*gâlbînósă, -nqasa*) = κίτρινος· ῥουμ. *gâlbiniu*, λατ.

γκάλμπινουῥ^{ου}, ἐπιθ. ὑποκ., -νουῥᾶ θηλ. *gâlbînúřă, -nuřă*) = ὑποκίτρινος· ῥουμ. *gâlbuiu*. λατ.

γκάνγκουρ^{ου}, ἐπιθ., -ρά θηλ. (*gângură, -ră*) = ὁ ἔχων χρῶμα μελανοπράσινον, μαυροπράσινον, ῥουμ. *verdenegru*, λατ. Δαλ.

γκᾶντᾶίφε, οὐσ. θηλ., -ιγι πληθ. (gâdâífe, -ihi) = τὸ γνωστὸν τουρκ. γλύκυσμα γκανταίφι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. cadaif· ρουμ. cadaif, τουρκ.

γκᾶντᾶλίκου, γκᾶντᾶλικάϊ, -κατᾶ, -καρε ρ. (gâdâlíku, -kaí, -kată, -kare) = γαργαλίζω. Ἐκ τοῦ ἀλβ. gudulis, ν. ἑλλ. γκουντουλνῶ, λατ. catulire, γαλ. chatouiller· ρουμ. gădil, ἄλβαν.

γκᾶντᾶλικάρε, ἀπθ. οὐσ., -κᾶρ᾽ πληθ. τοῦ ἀν. ρ. (gâdâlicăre, -căr'i) = γαργαλισμός· ρουμ. gădilire, ἄλβ.

γκᾶργκᾶλάνου, οὐσ. ἄρσ., -λᾶν᾽ πληθ. (gârgâlân^u, -ni) = λάρυγξ. Ἐκ τοῦ ἑλ. γαργαρεῶν = ὁ σταφυλίτης. Κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ σερβ. grkljan, ρουμ. gătlej, σλαβ.

γκᾶρνέσκου καὶ γκᾶρνίϊ, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (gârnesku, -ni'i, -nită, -ire) = γρύζω, γρυλίζω, γογγύζω, μουρμουρίζω. Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. γκρίνια, ρουμ. mârâesc, σλαβ

γκᾶρνίῃσου οὐσ. ἄρσ., -νιῃ᾽ πληθ. (gârniš^u, -š'i) = ἀστραπή, σλαβ., ρουμ. fulger, λατ.

γκᾶρνούτέτζου, -τσί᾽, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (garnutétz^u, -tsî'i, -tsită, -tsire) = ἀρόροῦμαι ἐπὶ τῶν καρπῶν. 2) ἐξάγω δοθῆνας, σπυρία ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος. Ἐκ τοῦ «γκᾶρνούτσου» ἕπερ ἰδὲ· ρουμ. a deveni grănulos, cu bube, λατ. + ἑλλην. (bubă, ἐκ τοῦ βουβῶν).

γκᾶρνούτσου, οὐσ. οὐδ., -τσι᾽ πληθ. (gârnúts^u, -tsî) = κόκκος σίτου ἢ καὶ ἐν γένει κόκκος. 2) ἔλκος, δοθῆν, κοιν. σπυρί. Ἐκ τοῦ :: granuceum. ὑποκορ. τοῦ granum. Παρὰ Καθ. καὶ Δαν. γκᾶρίτσου, ἐξ οὗ διὰ μεταθέσεως τὸ ἐν Μοναστηρίῳ γκράτσοῦ (gâríts^u, grâts^u)· ρουμ. grăunte, bobitsă, σλαβ.

γκᾶρνούτσιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. (gârnutσίρε, -tsîr'i) = τὸ ἐξάγειν δοθῆνας, σπυρία.

γκᾶρνούτσιτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (gârnutσίτ^u, -tă) = ἀρόρος ἐπὶ τῶν καρπῶν· 2) ὁ ἐγὼν δοθῆνας, σπυρία ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος· ρουμ. grănulos, λατ. 2) cu bube, ἑλλην.

γκάρνουτσόσου, επίθ., -τσάσα θηλ. (garnutsós^u, -tsqásǎ) = χονδρώδης, άδρός, κοιν. σπυρωτός· 2) πλήρης έξανθημάτων, σπυρίων. «Έκ του «γκάρνούτσου» όπερ ίδε· ρουμ. grănułos, λατ. bubat, έλλην.

γκάρντινά και γκράντινά, ούσ. θηλ., -ντιν' πληθ. (gâr-dínǎ και grâdínǎ) = κήπος· υπό των έλληνοβλάχων του Όλύμπου λέγεται γκάρντου, πληθ. γκάρτζι και γκάρντουρ' (gârd^u, gârdzi και gârduri). Έκ του άλβ. gradine-a σερβ. gradina, ρουμ. grâdinǎ. Το δε gard των Άλβανών σημ. περιφραττω, έξ ου το βλαχικόν νγκάρντέσκου (ngârdésku) = περιφράττω· Γερμαν. garten = κήπος· γαλ. jardin· ρουμ. grâdinǎ, άλβ.

γκάρντινάροσ και γκράντινάροσ, ούσ. άρσ., -ναρ' πληθ., (gardinár^u, -narⁱ) = κηπουρός· ρουμ. grădinar, άλβ.

γκάσκά, ούσ. θηλ., γκάστι πληθ. (gâskǎ, gâsti) = γήν, κοιν. γήνα· ρουμ. gâscǎ, σλαβ.

γκεβγκίρε, ούσ. θηλ., -γκιρ' πληθ. (gevgire, -iri) = οικοδόμημα λίθινον, κοιν. γκεβγκίρ'. Έκ του Τουρκ. gheughir.

γκέλά, ούσ. θηλ., γκέλι πληθ. (gélǎ, géli) = έδεσμα, φαγητόν. Έκ του άλβαν. gele-a. ρουμ. mâncare, λατ.

γκελατζίου, ούσ. άρσ., γκελατζι' πληθ. (gelatzí^u. dzíⁱ) = μάγειρος· εκ του γκέλά, όπερ ίδε, ρουμ. bucătar, λατ.

γκέλινντου και κέλινντου, ούσ. ούδ., -νντι πλ. (gélindu, και kélindu, -ndi) = κύλινδρος, και πᾶν σφαιροειδές, ρ. glob, λ.

γκέμε, ούσ. θηλ., γγέν' πληθ. (géme, génⁱ) = γαλινός, κοιν. γκέμι, όπερ εκ του τουρκ. ghem. ρουμ. frîu, λατ.

γκέσοσ, -σα, επίθ. (gés^u, -sǎ) = υπόπυρος, υπέρυθρος, κοιν. κοκκινούτσικος, και γκέσος (έν Μακ.)· ρουμ. roșcat, λατ. Δαλ.

γκιαούροσ, ούσ. άρσ., -ουρ' πληθ. (giaúr^u, -urⁱ) = άπιστος, γκιαούρης, όπερ εκ του τουρκ. ghjaur.

γκιβέτσε, ούσ. θηλ., -τσ' πληθ. (givétse, -tsⁱ) = πρίλινον ή χάλκινον άγγεϊον προς έψησιν έδεσμάτων, κοιν. γκιβέτσ', όπερ

ἐκ τοῦ τουρκ. ghivets· ρουμ. ghiveciu, τουρκ.

γκίζᾱ, οὐσ. θηλ., γκίζι· πληθ. (gízᾱ, gízī) = τυρὸς τελευταίας ποιότητος, ἔστις καὶ οὕρδα λέγεται, ὃ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου· ρουμ. urdă, ἄλβαν. gjize, ἄλβ. = εἶδος τυροῦ παραγομένου ἐξ ὀξυγάλακτος· λεξ. Χριστοφ.

γκιζᾱ, οὐσ. ἄρσ., -ζατζ· πληθ. (gizᾱ, -zadz) = ποινή, πρόστιμον, κοιν. τζιζᾱς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρ. dzeza· ρουμ. amendă, γαλ. amende. Καὶ τζιζᾱ (dzizᾱ) Δαλ.

γκιζιρεᾱουᾱ, οὐσ. θηλ., -ρεῖ· πληθ. (gizireᾱuᾱ, -reī) = τὸ μέρος τῆς στάνης, ἔπου βράζεται τὸ τυρόγαλα (ὃ ὄρδος) πρὸς κατασκευὴν τῆς οὕρδας. Ἐκ τοῦ γκίζᾱ, ὅπερ ἴδε.

γκιλινντέσκου, καὶ **κιλινντέσκου**, -ντιῖ· -ντιτᾱ· -ντιρε, ρ. gilindésku καὶ kilindésku, -dii, -dită, -dire) = κατακυλίνδω, κατακυλίω. Ἐκ τοῦ γκέλινντου, ἔπερ ἴδε, ρουμ. rostogolesc, λατ.

γκιλινντίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ντιρῖ· πληθ. (gilindire, dirī) = κατακύλισμα, κοιν. κατρακύλισμα· ρ. rostogolire, λατ.

γκιλινντίτου, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (gilinditu, -tă) = κατακεκυλισμένος, κοιν. κατρακυλισμένος, ρουμ. rostogolit, λ.

γκίμτᾱ, οὐσ. θηλ., γκίμτι· πληθ. (gimtă, gimti) = λαός, ἔθνος, πλῆθος. ἐκ τοῦ λατ. gens·ntis· ρουμ. ginte, ἰτ. ἰσπ. πορτ. gente, γαλ. gent.

γκίνε, ἐπίρ. τροπ. = καλῶς. Ἐκ τοῦ λατ. bene-biene-bjine-gjine-gine. Οὕτω τρέπεται τὸ b λατιν. εἰς γκ (g) ὡς κόρμπου = κόραξ, κόργκι (kórbu, kórgi), ρούγκου ἐκ τοῦ rubus, χέρμπου, χέργκι· ἰτ. bene, ἰσπ. bien, πορτ. bon, γαλ. bien, ρουμ. bine.

γκινεᾱτσᾱ, οὐσ. θηλ., -ετσῖ· πληθ. (gineᾱtsă, -ginétsī) = εὐεργεσία. Ἐκ τοῦ λατιν. *bonitia, ἰσπ. bonitsia, προβ. bonessa, boneza, ρουμ. buneatsă.

γκιντέρε, οὐσ. θηλ., -ντερῖ· πληθ. (ghidére, -derī) = συμφορά, δυστυχία, κοιν. γκιντέρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ghider =

δυστυχία, ρουμ. nenorotsire, σλαβ.

γκιόλε, ούτ. θηλ., -λ᾽ πληθ. (gĩóle, -lⁱ), = λίμνη, ἔλος, κοιν. βάλτος· τουρκ. ghiol, ρουμ. baltă, σλαβ.

γκιόνου, ούτ. ἄρσ., -ν᾽ πληθ. (gĩón^u, -nⁱ) = ψάρ - ρός = πτηνόν, τὸ κοιν. μυροπούλι καὶ γκιόν᾽ (ἐν Μακ.). Ἐκ τῆς φωνῆς. Δαλ.

γκιόνε, ούσ. θηλ., -ν᾽ πληθ. (gĩóne, -nⁱ) = κάττυμα, τεμάχιον σκύτους, κοιν. σόλα, ἴδε καὶ πόρνικ^{ου}· ρουμ. talpă, λ. Δαλ.

γκιουλέου, ούσ. ἄρσ., γκιουλέ᾽ καὶ -λετζ πληθ. (gĩuléu, gĩuléi καὶ -ledz = τραῖρα κανονίου κοιν. γκιουλέσ, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ghiulé, ρουμ. giuleá, τουρκ.

γκιούμε, ούσ. θηλ., -ν᾽ πληθ. (gĩúme, -nⁱ) = χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐν χρήσει ὡς ὑδρία, στάμνα γαλκίνη. Ἐκ τοῦ τουρκ. ghium καὶ ν. ἑλλ. γκίμι, ρουμ. ghium, ἄλβ. ghium, gün.

γκιουρντάνε, ούσ. θηλ., -ντάν᾽ πληθ. (gĩurdáne, dãnⁱ) = περιδέραιον, κοιν. γκιουρντάν᾽, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. gherdan = τράχηλος· ρουμ. giordan, Δαλ.

γκιουρουλτίε, ούσ. θηλ., -τι᾽ πληθ. (giurultie, -tiⁱ) = μέγας θόρυβος, κοιν. ἐν Μακεδ. γκιουρουλτί᾽ ρουμ. sgomot, σλ. Δαλ.

γκιούστε, ούσ. θηλ., -στι πληθ. (gĩuste, -sti^j) = κόλαφος, ράπισμα διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Ἴσως ἐκ τοῦ γκούσᾶ, ἕπερ ἴδε· ρουμ. palmă la ceafă, λατ. + τουρκ. Καὶ γκιουστερεάουᾶ (gĩustereáua), πληθ. γκιουστερέϊ.

γκιρίζε, ούσ. οὐδ., -ουρ᾽ πληθ. (gĩríze, -urⁱ) = ἔχετός, κοιν. γκιρίζι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. geriz· ρουμ. canal, λατ.

γκλᾶβάνιε, ούσ. θηλ., -νι᾽ πληθ. (glâvânie, -niⁱ) = θύρα καταπακτῆ, καταρρακτῆ, κοιν. κλαβανῆ, ρουμ. chepeng, τουρκ.

γκλάρου, ἐπιθ. γκλάρᾶ θηλ. (glár^u, -ră) = μωρός, κοιν. μουρλός, ἐξ οὗ τὸ βᾶρλου, ἕπερ ἴδε, ἐξ οὗ τὸ γκλάρ^{ου} διὰ μεταθ. καὶ τροπῆς τοῦ β εἰς γκ κατὰ τὸ γίνε = ἄμπελος· vinea, γί^{ου} = ζωντανός vivus, γκίνε bene· ρουμ. prost, σλαβ.

γκλᾶρέσκου, γκλάρί᾽, -ριτᾶ, -ριρε, (glârésku, glârí, -rită, -rire) = μωραίνομαι, ἀνοηταίνω. Ἐκ τοῦ γκλάρου, ἕπερ

ἴδε· ρουμ. me prostesc, σλαβ.

γκλάριμε, οὐσ. ἀφηρ. θηλ., γκλάριν' πληθ. (glârîme, glârînî)) = μωρία, ρουμ. prostiã, σλαβ.

γκλέμου, οὐσ. οὐδ. γκλεάμι πληθ. (glém^u, gleámi) = τολύπη, κοιν. τολούπα. Ἐκ τοῦ λατ. glomus, eris, ιτ. ghiomo καὶ giemo· ρουμ. ghem.

γκλέτσου, οὐσ. οὐδ., -τσουρ' πληθ. καὶ γκλεάτσι (glétsu, -urî) = πάγος. Ἐκ τοῦ λατιν. glacies = πάγος, ιτ. ghiaccio, προβ. glassa καὶ glatza, γαλ. glace, ρουμ. ghiatsã. Ὁ πληθ. γκλέτσουρ' σημ. καὶ ὀριμὸν ψυχός, κοιν. παγωνιά.

γκλινάτου, οὐσ. ἀρσ., -τς πληθ. (glinát^u, -ts) = κόπρος τῶν ἐρνίθων, κοιν. κουτσοουλιά. Ἐκ τοῦ λατ. gallinaceus, um (ἐνν. fimus = κόπρος), ισπ. gallinaza, πορτ. gallin-haça ρουμ. găinat.

γκλινέτζου, γκλινάι, -ατᾶ, -αρε, ρ. (glinétz^u, glinái, -atã, -are) ἐπὶ τῶν ἐρνίθων: μι γκλ. = κοπρίζω, ἐκθάλλω τὴν κόπρον. Ἐκ τοῦ γκκλίνα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. me găinătsez, λατ. Καὶ μι γλίνου.

γκλίνντᾶ, οὐσ. θηλ., γκλίνντι πληθ. (glînda, glîndi) = βάλανος, βαλανίδι. Ἐκ τοῦ λατ. glans-ndis, ιτ. ghianda, ισπ. πορτογ. lande, προβ. glant, γαλ. gland, ἀλβαν. lëndë· ρουμ. ghindã.

γκλίνντουρᾶ, οὐσ. θηλ., -νντουρ' πληθ. (glîndurã, -ndurî, = ἀδίν. 2) αἱ χοιράδες. Ἐκ τοῦ λατ. glandula-am· ἀλβ. genere, ιτ. ghiandola· ρουμ. ghindurã, λατ., galcã, σλαβ.

γλιντζέ, οὐσ. ἀρσ., γλιντζέτζ πληθ. (ἐκ τοῦ γλιντζέδ(ε)ς) (γlindzê, γlindzédz) = εὐωχία, διασκέδασις, κοιν. γλεντζές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. (glenzê), ρουμ. ospăts, λατ.

γκοάντᾶ, οὐσ. θηλ., -τζ' πληθ. (goãdã, -dzî) = πληγή, κτύπημα, ἐπιτυχία, συνών. τῷ ἀγκουντίρε, ὅπερ ἴδε, ρουμ. lo-viturã, σλαβ. izbire, σλαβ.

γκόλου, ἐπιθ., γκράλᾶ θηλ. (gól^u, gçálã) = γυμνός, κε-

νός. Ἐκ τοῦ σλαβ. golu = γυμνός, βουλγ. gol, ν. ἑλλην. γκό-
λιος· ρουμ. gol, σλαβ.

γκόλνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (gólnǎ -ni) = λόφος, ὄρος γυ-
μνόν, ἄνευ δένδρων. Ἐκ τοῦ γκόλ^{ου}, ἕπερ ἴδε· ρουμ. colinǎ
goalǎ, λατ. + σλαβ. Πιθανώτ. ἐκ τοῦ λατ. colinǎ + goalǎ.

γκόνγκουλά, οὐσ. θηλ. -λι πληθ. (góngulǎ -li) = αἶρα κοιν.
ἦρα, τὸ ἐν τῷ σίτῳ ζιζάνιον. Ἐκ τοῦ ἑλλην. γογγύλος = στρογ-
γύλος, διὰ τὴν στρογγυλότητα τῶν μαύρων κόκκων, πρβ. καὶ
γογγύλη καὶ γογγυλῖς -ίδος, ρουμ. nechinǎ, λατ.

γκόρτσου, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (górtsu, -tsi) = τὸ δέν-
δρον ἄπιος, κοιν. ἀγριαπιδικά· ἐκ τοῦ ἄλβ. goritse· ρουμ. pǎr, λ.

γκόρτσου, οὐσ. οὐδ., γκοάρτσι πληθ. (górtsu, góartsī) =
τὸ ἄγριον ἄπιον· ρουμ. parǎ, λατ.

γκοτζάμπασ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -μπασι πληθ. (godzápas^u,
-basī) = προεστώς, κοιν. γκοτζάμπασης, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. go-
dzábáši, ρουμ. primar, λατ.

γκουάλιε, οὐσ. θηλ., -ἄλι πληθ. (guálie, -ǎli) = λεπύριον,
κέλυρος, κοιν. φλούδα καὶ τσώφλιον· ρουμ. ghioacǎ, σλαβ.

γκούβᾶ, οὐσ. θηλ., -βι πληθ. (gúva, -vi) = ὀπή, κοιν. τρύπα
καὶ γούβα, ἕπερ ἐκ τοῦ ιτ. cova ἢ ἐκ τοῦ λατ. covea = κοίλωμα·
ρουμ. gaurǎ, Μογλενίται· ἐπίσης gaurǎ, Ἀσπροποτ. γκαύρα
(gavrǎ). Π.ρ.β. καὶ ἑλλην. γάβος.

γκουβᾶλεάτσε, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (guváleátse, -tsi) =
στόμιον, ἢ ὀπή τοῦ πρωκτοῦ (κώλου)· ρουμ. gaurǎ, ἴδε γκούβᾶ.

γκουβόρ^{ου}, ἐπιθ. -βραρε θηλ. (guvór^u, -voare) = ὑβός,
κυρτός, κυρτός, κοιν. καμπύρης. Ἐκ τοῦ λατ. gibber, era,
erum = κυρτός· ρουμ. gebos ἐκ τοῦ λατ. gibbosus, ιτ. gib-
boso, ισπ. πορτ. giboso, γαλ. gibbeux. Περὶ τροπῆς τοῦ ἰ
εἰς ου ἴδε ἐν λέξει: σούϊρου.

γκουγκουλιάνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (guguliánǎ, -ni) =
μύκης, κοιν. μανιτάρι· ρουμ. ciupercǎ, μαγυαρ.

γκουγκουράρε, ἄπιθ. οὐσ. τοῦ κατ. ῥ., -ράρι πληθ. gugu-

ráre -rǎrǐ) = μινύρισμα, κοιν. κλαῦμα με σιγανήν φωνήν.

γκουγκουρέτζου, -ραί, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (gugurétz^u, -raⁱ, -ratǎ, -rare) = μινυρίζω, κλαίω με σιγανήν φωνήν. Ἐκ τοῦ ἐλ. γογγύζω· ἴδε Cihac II, 114· ρουμ. gongonesc, ἑλλην.

γκουγκουστάρε, οὐσ. θηλ., -στᾶρⁱ πληθ. (gngustáre. -stǎrⁱ) = καταγλώττισμα· ρουμ. sărutare, λατ.

γκουγκουστέτζου καὶ **γκουγκουστέσκου**, ἐν Σαμαρίνη -σταί, -τατᾶ, -ταρε (gugustétz^u, -staⁱ, -tatǎ, -tare) = καταγλωττίζειν ἀλλήλους, φιλεῖν. Ἐπὶ τῶν πτηνῶν· πεποιημ. ἐκ τῆς φωνῆς τῶν περιστερῶν, ἀλβ. gugútse = ἡ τρυγῶν· σερβ. gugutati· ρουμ. sărut, λατ.

γκουγκούτσε καὶ **γκουγκούφκᾶ**, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (gugútse καὶ gugúfkǎ, -tsi) = πυρρούλας, πτηνὸν ἐκ τοῦ εἶδους τῶν στρουθῶν, λαιμοστηθοκόκκινον· ρουμ. gugusciucǎ, σλ.

γκουλέσκου, -λιί, -λιτᾶ, -λιρε (gulésku, -liⁱ, -litǎ, -lire) = γυμνῶνω, ἐξαντλῶ. Ἐκ τοῦ γκόλου ὅπερ ἴδε· ρουμ. golesc, σλ.

γκουλιβράγκᾶ, οὐσ. θηλ., -βράτζⁱ πληθ. (gulivrágǎ, -vrǎ-dzi) = λειμῶν ἔνυδρος· ρουμ. luncă. Ἴσως ἐκ τοῦ γκχαλαᾶ + βουλάγκχα, ὅπερ ἴδε· ἔπομ. = λειμῶν ἄνευ δένδρων.

γκουλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -λιρⁱ πληθ. (gulíre, -lirⁱ) = ἀπογύμνωσις, ἐξάντλησις· ρουμ. golire, σλαβ.

γκουλισάνου, ἐπιθ., -σανᾶ θηλ. (gulisán^u, -sanǎ) = γυμνός· ρουμ. golaš, σλ.

γκουλισάνάρε, ἀπθ. οὐσ., -νᾶρⁱ πληθ. (gulisânáre, -nǎrⁱ) = ἀπογύμνωσις. Ἐκ τοῦ γκουλισάνέτζου· ρουμ. despoiare, λ.

γκουλισάνάτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (gulisânát^u, -tǎ) = ἀπεκδέομενος, γεγυμνωμένος· ρουμ. despoiat, λατ.

γκουλίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (gulít^u, -tǎ) = κενός, ἐξηνητλημένος· ρουμ. golit, σλαβ.

γκουλισάνέτζου, -ναί, -νατᾶ, -ναρε (gulisânétzu, -naⁱ, -natǎ, -nare) = ἀπεκδύω, ἀπογυμνῶ. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω γκουλισάνου· ρουμ. despoiu, λατ.

γκουλουκούστᾶ, οὐσ. θηλ., -κουστι πληθ. (gulukústä. -sti) = ἀκρίς ἐκ τοῦ λατ. locusta = ἀκρίς. Παρὰ Καβαλ. ἴδε καὶ σκακουλέτσ^{ου}, ρουμ. lăcustă, λατ.

γκουμόλκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -μορᾶλ' πληθ. (gumólj^u, -moralⁱ) = σωρός· ρουμ. grăniadă, σλαβ. Δαλ.

γκουμπέ, οὐσ. ἄρσ., -μπετζ πληθ. (gubé, -bedz) = θέλος, κοιν. καμάρα καὶ γκουμπές· ρουμ. cupolă, γαλ.

γκουντιλιάρ^{ου}, ἐπιθ., -λιαρᾶ θηλ. (gudiljār^u, ljāră) = θωπευτικός, κολακευτικός, ὁ ἀγαπῶν νὰ κολακεύῃ καὶ νὰ κολακεύηται. Καὶ γκουντιλιάρκου. Ἐκ τοῦ λατ. con-adulari· ρουμ. gudulător, λατ.

γκουντούνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (gudúne, -nⁱ) = κυδώνιον· ρουμ. gutuie, ἔλλην.

γκουντούνχ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., γκουντούν' πληθ. (gudúnj^u, -nⁱ) = κυδωνέα· λατ. cydonium, ἰτ. cotogna, σικελ. cutugnìa, προβ. cotoing, γαλ. coing, ελα ἐκ τοῦ λατ., ἄπερ ἐκ τοῦ ἔλλην. κυδώνιον· ρουμ. gutuiu, ἔλλην.

γκουντουρέσκου, -ρι', -ριτᾶ, -ριρε ρ. (gudurésku, -rî', -rita, -rire) = θωπεύω, κοιν. χαϊδεύω· λέγεται πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς ὑπερθερμάνσεως οἶον: μι γκουντουρί' λα φόκ^{ου} = ὑπερεθερμάνθη, οἶονεὶ ἐθωπεύθη ὑπὸ θερμότητος. Ἐκ τοῦ λατ. con-adulari (cu-adur-cudur, gudurésku)· ρουμ. gudur, λ.

γκουντουρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ριρ' πληθ. (gudurîre, -rirⁱ) = θωπεία, ὑπερθέρμανσις· ρουμ. gudurare, λατ.

γκουντουρίτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., -τᾶ θηλ. (gudurit^u, -tă) = τεθωπευμένος, ὑπερθερμανθείς, οἶονεὶ αἰσθανόμενος τὴν θωπείαν τῆς πυρᾶς ἐπὶ τῶν παρειῶν μου· ρουμ. gudurit, λ.

γκούρᾶ, οὐσ. θηλ. γκούρι πληθ. (gúră, gúri) = στόμα. Ἐκ τοῦ λατ. gula = φάρυγξ. Περὶ ἐναλλαγῆς l p (r) ἴδε ἐν λέξει ακάρε· ἰτ. gola, ἰσπ. πορτ. gola καὶ gula, ἀρχ. γαλ. goule, ν. γαλ. guelle = στόμα, φάρυγξ, ἄλβ. goje καὶ golje, ρουμ. gură καὶ rost-uri· καὶ οἱ Μογλ. μόνον ἐν ἐνικῷ ἀριθ. rost,

επερ εκ του λατ. rostrum = στόμα τῶν ζῴων, ν. ἑλλ. γούλα·
 γκουργκούλιον, οὐσ. οὐδ. -κουλι· πληθ. (gurgúliu, -li) =
 σφαῖρα, θρόμβος, μύδρος, λίθος σφαιροειδής. Πεποιημ. ρουμ.
 gurguiu = ἡ θηλή τοῦ μαστοῦ.

γκουργκουλιάτον, -τά ἐπιθ. (gurguliátu, -tã) = στρογγύ-
 λος, σφαιροειδής· λέγεται καὶ γκουργκουλιουτόδον, -τρασά· ἐκ
 τοῦ γκουργκούλιον = σφαῖρα· ρουμ. rotund, λατ.

γκουργκουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ γκουργκουρέτζον, -ράρ·
 πληθ. (gurguráre, -rãri) = κορκορυγή, βορβορυγή, κοιν. γουρ
 γουρισμός, καὶ γουργούρισμα· ρουμ. chioraire, σλαβ.

γκουργκουρέτζον καὶ γκούργκουρον, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε
 ρ. gurgurétzu, -rai, -ratã, -rare) = κορκορυγῶ, βορβορύζω
 κοιν. γουργουρίζω (τὰ ἔντερα)· ρουμ. chiorãesc, σλαβ.

γκουρλέσκου, γκουρλίι, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (gurlésku, -lii,
 -litã, -lire) = γρύζω, γρυλίζω (ὁ χοῖρος). Πεποιημ. ρουμ. gro-
 hãesc, σλαβ. λέγεται καὶ γκουρνέσκου, -νιῖ καὶ γκᾶρνέσκου.

γκουρλίιντᾶ, οὐσ. θηλ., -λινντι πληθ. (gurlinda, -ndi) =
 γρυλισμός· πεποιημ., ρουμ. grohonire, σλαβ.

γκουρλίτσα, οὐσ. θηλ., -λιτσι πληθ. (gurlitsã, -tsi) =
 νόσημα τοῦ λαιμοῦ, ἡ λύγξ, κοιν. λόξυγγας καὶ γκουρλίτσα. Ἐκ
 τοῦ βουλγ. grelutsa, ρουμ. gușter, σλαβ.

γκούσᾶ, οὐσ. θηλ., γκούσι πληθ. (gúšã, gúsi) = λαιμός· Ἐκ
 τοῦ ἁλβ. guše, επερ εκ του λατ. guttur = λάρυγξ, λαιμός. Ἡ
 λέξις εἶνε ἐν χρήσει εἰς ὅλας τὰς βαλκανικὰς γλώσσας καὶ ἐν αὐτῇ
 τῇ ν. ἑλλην. «γκούσα». Ἴτ. gozzo, βεν. gosso, πορτ. goto,
 γαλ. gosier, ἁλβ. gouše, ρουμ. gušã, ἁλβ.

γκουσγκούνον, ουσ. ἄρσ., -νι· πληθ. (gusgúnu, -ni) = ζη-
 τητής, ἐρευνητής, κοιν. γκουσγκούνης· επερ τουρκ. ρουμ. scru-
 tãtor, λατ.

γκουσγκουνιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (gusguni-
 pséscu, -psiῖ, -psitã, -psire) = ἐρευνῶ, ἀνασκαλεύω, ἀνα-
 ζητῶ, κοιν. γκουσγκουνεύω. Ἐκ τοῦ γκουσγκούνον, επερ ἴδε·

ρουμ. SCORMONESC, σλαβ.

γκουσγκουνιψίρε, ἀπθ. οὐσ., -ψίρ' πληθ. (gusgunipsire, -psir¹) = ἔρευνα, ἀναζήτησις, κοιν. γκουσγκούνευμα, ρουμ. SCORMONIRE, σλαβ.

γκουσούεσκου, γκουσούιτ, -ιτᾶ -ιρε ρ. (gušuešku, gušuíi, -itǎ, -ire) = καρατομῶ, κόπτω τὸν τράχηλόν τινος, λαιμοτομῶ. Ἐκ τοῦ γκούσᾶ, ἔπερ ἴδε' ρουμ. decapit, γαλ.

γκουσούιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ιρ' πληθ. (gušuíre, -ír¹) = ἀποκεφαλισμός, καρατομία· ρουμ. decapitare, γαλ.

γκουσούιτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν ρ. gušuítu, -tǎ) = ἀποτετμημένος τὴν κεφαλὴν, καρατομημένος· ρουμ. decapitat, γαλ.

γκουσουράτ^{ου}, -τᾶ, ἐπιθ. (gnsurátu, -tǎ) = κυρτός, καμπύλος. Ἐκ τοῦ ἀλβ. kuruš διὰ μεταθ. kusur, ρουμ. curb, λ.

γκούστου, -αί, -ατᾶ, -αρε (gústu, -aí, -atǎ, -are) = γεύομαι, δοκιμάζω τὸ φαγητόν. Ἐκ τοῦ λατ. gustu, avi, atum, are = γεύομαι, ἰτ. gustare, ἰσπ. gustar, πορτ. gostar, γαλ. gouter, ρ. gust, Μογλ. gustes = ἐστιῶ· ἴδε καὶ νγκουστέτζου.

γκούστου, οὐσ. οὐδ.. -στουρ' πληθ. (gústu, -ur¹) = γεύσις, αἰσθησις, κοιν. γούστο. Ἐκ τοῦ λατ. gustus, ἰτ. gusto, γαλ. goût, ἰσπ. gusto, πορτ. gosto, καταλ. gusto, ἀλβ. gouts, ρουμ. gust-gustur¹. Λέγεται καὶ γούστου -ουρ', ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. γούστος.

γκούστουρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πληθ. (gústur, -r¹) = σαύρα, κοιν. γκουστερίτσα, ἔπερ ἐκ τοῦ σλαβ. guster, ρουμ. gušter. Καὶ γκουστουρίτᾶ.

γκουστουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ γκουστουρέτζου, -ράρ' πληθ. (gusturáre, -rǎr¹) = παρόργισις, ρουμ. supǎrare, λατ.

γκουστουράτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ γκουστουρέτζου gusturátu, -tǎ) = ἐξωργισμένος, κακός, κοιν. φεῖδι, ρ. supǎrat, λ. τ.

γκουστουρέτζου, -ραί, -ρατα, -ραρε ρ. (gusturétz^u, -raí, -ratǎ, -rare) μέσον μι γκουστ. = χαλεπαίνω, ὀργίζομαι σφόδρα. Ἐκ τοῦ γούστουρ^{ου}, ἔπερ ἴδε. Κατὰ τὸ ἑλλην. «γίνομαι φεῖδι»·

ρουμ. a se supără tare, λατ.

γκούχτικου, ουσ. ἄρσ., γκούχτιτσ' πληθ. (gúhtik^u, gúh-titsⁱ) = βήξ· ἢ λέξις πεποιημ. ρουμ. tusă, λατ.

γκουχτισᾶτζου, -σαⁱ, -σατᾶ, -σαρε (gugtisățzu, -saⁱ, -sată, -sare) = βήχω. Ἐκ τοῦ ἄνωτέρω γκούχτικου ρ. tușesc, λ.

γκόφου, ουσ. οὐδ., γκράφι πληθ. (gof, gografî) = ἰσχυρόν, ὑποκώλιον· ρουμ. șold, σλαβ.

γκόφου, ἐπιθ., γκράφα θηλ. (gof^u, gografă) = κοῖλος, κενός, τετμημένος, κοιν. κούφιος, ἐξ οὗ τὸ γκόφου· ρουμ. găunos, λ. π.ρ.δ. caulae-arum = κολωμα.

γκράϊου, ουσ. οὐδ., γκράϊαρⁱ, καὶ γκράϊρά πληθ. (grăiu, grăiarⁱ καὶ grăiră) = λέξις, λόγος. Ἐκ τοῦ σλαβ. graja = ἐπιπληξίς, σερβ. grajati = ἑμιλῶ· graja = λόγος· ρουμ. vorbă ἐκ τοῦ λατ. verbum. Καὶ γκράϊουρⁱ πληθ. καὶ γκράϊρⁱ.

γκράνου, ουσ. οὐδ., γκράνⁱ καὶ γκράνουρⁱ πληθ. (grăn^u, grănⁱ καὶ grănurⁱ) = σῖτος, σιτάρι. Ἐκ τοῦ λατ. granum = κόκκος, χόνδρος· ἰτ. ἰσπ. grano, πορ. grao, γαλ. grain καὶ graine, ἄλβ. groun, ρουμ. grău πληθ. grâne. Ἐν τῷ βορ. τμημ. λέγεται κατὰ μετέθεσιν γκάρνου.

γκράνξεᾶτσᾶ, ουσ. θηλ., γκράνξεᾶτσι πληθ., (grâneățsă, -țsi) = ἄλευρον ἐκ σίτου· καὶ τὰ σιτηρά. Ἐκ τοῦ ∴ granicia (granum). ρουμ. grânetse, λατ.

γκράνιτσᾶ, ουσ. θηλ., γκράνιτσⁱ πληθ. (grănită, gră-nitsⁱ) = ὄριον, σύνορον· ρουμ. granitsă, σλαβ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.

γκράνντινᾶ, ουσ. θηλ., -ντινⁱ πληθ. (grândină, grăn-dinⁱ) = χάλαζα ἐκ τοῦ λατ. grando-inis = χάλαζα· ἰτ. grando, -inis = χάλαζα· ἰτ. grandina, ρουμ. grîndină.

γκράντου, ουσ. οὐδ., -ντι πληθ. (grăd^u -di) = βαθμός, θερμόμετρον, κοιν. γράδον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. gradus, γαλ. grade, ρουμ. grad. termometru, ἑλλην.

γκράσου, ἐπιθ., -σᾶ θηλ. (grăsu -să) = παχύς· Ἐκ τοῦ

λατ. μεταγ. *grassus*, ιτ. *grasso*, ισπ. *grasso* καὶ *crasso*, *graxo* πορτ. καὶ *crasso*, γαλ. *gras* καὶ *crasse*, ρουμ. *gras*. Τὸ κλασ. λατ. εἶνε *crassus* = παχύς.

γκράσιμε, οὐσ. θηλ., -σιν' πληθ. (*grásime*, -sinⁱ) = πάχος· ἐκ τοῦ γκράσου, ἕπερ ἴδε· ιτ. *grasume*, ρουμ. *grásime*. Παρὰ Δανιήλ *grjasă*.

γκρέου, ἐπιθ., γκρεάο θηλ., γκρέι, γκρεάλι πληθ. (*gréu*, *greáo*, *gréi*, *greále*) = βαρύς, α, ύ. (Ἐκ τοῦ λατ. *gravis*, ιτ. *grave*, ισπ. πορτ. *grave*, προβ. *greu*, ἀρχ. γαλ. *grief*, *gref*, θηλ. *grieve*, *greve*· ρουμ. *greu*. Τὸ θηλ. *greáo* ἐγένετο κατὰ τὸ *noáo* ἐκ τοῦ *novus*, *stéao* ἐκ τοῦ *stella*, *σεάο* ἐκ τοῦ *sella*.)

γκρέου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (*gréu*, -urⁱ) = λιποθυμία· ρουμ. *leşin*, σλαβ.

γκρεάτσά, οὐσ. θηλ., γκρεάτσι πληθ. (*greátsă*, *greátsi*) = βάρος, βαρύτης, δυσκολία, λιποθυμία. Ἐκ τοῦ λατ. *grevitas* * *grevitsia*, ιτ. *gravità*, ισπ. *gravedad*, πορτ. *gravidade*, γαλ. *gravité*· ρουμ. *greátsă* = ναυτίασις. Κου γκρεάτσά = δύσκόλως.

γκρέκου, ἐθνικόν, γκρεάκᾶ θηλ., γκρέτσ', γκρεάτσι πληθ., (*grek^u*, *greáka*, *grétsi*, *greátsi*) = ἕλλην. γραικός· ρ. *Grec*.

γκρέμου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (*grém^u*, -urⁱ) = κρημνός, κριν. γκρημνός· ρουμ. *abrupt*, λατ.

γκρέμπου, οὐσ. οὐδ., γκρέμπουρ' πληθ., (*gréb^u*, -gréburⁱ) = τοίχος· ἐν Συράκω. Ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. *mur*, λατ.

γκρένντᾶ, οὐσ. θηλ., γκρέντζι' πληθ., *gréndă*, *gréndzî*) = δοκός, μεσόδμη, κοινῶς γρεντιά, ἕπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. σλαβ. *greda*, σερβ. *greda*· ρουμ. *grindă*, γερμ. *grindel*.

γκρέπου, οὐσ. ἀρσ., γκρέκι') = ἀλιευτικὸν ἄγκιστρον. Ἐκ τοῦ ἀλβ. *grep*. Παρὰ Καβαλ. ρουμ. *unditsă* καὶ *unghitsă*, σλαβ.

γκρέσκου, γκρί', γκρίτᾶ, γκρίρε, (*grésku*, *gríi*, *grítă*, *gríre*) = λέγω, ἑμιλῶ· ἐκ τοῦ ἀνωτέρω γκράϊου, ἕπερ ἴδε· αἱ

ρούμ. vorbesk = λέγω· ἐκ τοῦ vorbǎ = λόγος, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. verbum.

γκριμπόσου, ἐπιθ. -ρχσǎ θηλ. (gribósu, -rasǎ) = ὑβός, καμπούρης· ρούμ. gârboν, cocoșat, σλαβ.

γκρίνε καὶ **γκρίνε**, οὐσ. θηλ., γκρίνι καὶ γκρίνι πληθ., (grîne καὶ grîne, grîni, grîni) = ὀργή, θυμός, ἔρις, κοιν. γκρίνια, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. grîne, ὅπερ ἐκ τοῦ Καλαβρ. grigna, ρούμ. întărtare, λατ.

γκρινιάρκου, ἐπιθ., γκρινιάρκǎ θηλ., (grinjârk^u, -kǎ) = ὀργίλος, φίλερις, κοιν. γκρινιάρης. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω γκρίνια· ρούμ. întărităcios, λατ.

γκρίρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ γκρέσκου (grire) = λόγος, τὸ λέγειν, ἢ ὁμιλία, ρούμ. vorbire, λατ.

γκροάπǎ, οὐσ. θηλ., γκροάπι καὶ γκρόκι πληθ. (grǎpǎ, grǎpi, grǎki) = λάκκος, τάφος. Ἐκ τοῦ ἀλβ. grope-a, γερμ. grube, σλαβ. grobu· ρούμ. groapǎ.

γκρόσου, ἐπιθ., γκροάσǎ θηλ. (gróš^u, -ǎ) = μέγας, ἀδρός, χονδρός. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. grossus = παχύς· ἰτ. πορτ. grosso, ἰσπ. groso, γαλ. gros· ρούμ. gros.

γκρουμάτζου, οὐσ. οὐδ., ουρι πληθ. (grumádzu, -uri) = λάρυγξ· 2) ἐιφθερίτις· ἀλβ. grumas καὶ gurmas, ρούμ. grumaz καὶ anghina· ἴδε Pușc 743· ἴδε καὶ σγκρούμ^{ου} = ἄγχω.

γκρουπάρου, οὐσ. ἀρσ., -ρι πληθ. (grupâr^u, -ri) = νεκροθάπτης. Ἐκ τοῦ «γκροάπǎ», ὅπερ ἴδε· ρούμ. cioclu, σλαβ.

γκρουπίστε, οὐσ. θηλ., -πιστι πληθ. (grupîste, -sti) = νεκροταφεῖον. Ἐκ τοῦ «γκροάπǎ» ὅπερ ἴδε· ρούμ. gropnitsǎ, σλ.

γκρούνη^{ου}, οὐσ. ἀρσ., γκρούνι πληθ. (grúnju, grúnî) = πώγων, κοιν. πηγούνι. Ἐκ μεταγ. λατιν. grugnum = ῥάμφος· ἰτ. grugno, ρούμ. bǎrbie, λατ. Καὶ γκρούνουρι· ἴδε Pușc. 744.

γκρουνιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ῥ., -νιερ^ι πληθ. (grunîare -nieri) = γρυλλισμός· ρούμ. grohaire, σλαβ.

γκρουνιέτζου, γκρουνιάϊ-νιατα, -νιαρε ρ. (gruniéetz^u, gruniáï, -niata -niare,) = γρούζω, γρυλλίζω. Ἐκ τοῦ λατ. grunio, καὶ grundio, ivi, itum, ire = γρούζω· ιτ. grugnare, ρουμ. grohăesc, σλαβ.

γκρούνντᾶ, οὐσ. θηλ., γκρούνντζι πληθ. (gründe, gründzi) = τεμάχιον, βῶλος τυροῦ καὶ λοιπῶν. Ἐκ τοῦ ἀλβαν. gruda, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. gruda, ἐν Ἡπειρῷ ν. ἑλλ. γρούδα, ρ. grunts.

γκρούντζᾶ, οὐσ. θηλ., μόνον ἐν πληθ, ἄρ. (gründzâ, = πίτυρα. Ἐκ τοῦ ἀλβαν. grunde, ισπ. granza. Κατὰ Weigand «Olymp-Walachen σελ. 57» πιθανῶς ἐκ τοῦ grăunte, πληθ. τοῦ grăuntă. Ἐν Σαμαρίνῃ, Μοσχοπόλει καὶ ἐν τῷ βορείῳ τμήματι λέγουσι τᾶρτζᾶ (tărdză καὶ târtsă), ρουμ. tăritse, σλαβ.

γλίμπᾶ, οὐσ. θηλ., γκλίμπι πληθ. (glîbă, -bi) = ἄμη, ἐργαλεῖον κηπουρικόν, σκαπάνη, σκαλιστήριον· ρ. greblă, σλ.

γλινάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ᾽ πληθ. (glinâr^u, -rî) = τίλων, εἶδος ἰχθύος· ἐκ τοῦ ἑλλην. «λινάριον», ὑποκ. τοῦ «λίνου» = λινάρι καὶ δίκτυον, πρβ. καὶ λινάω = συλλαμβάνω εἰς τὰ δίκτυα· ρουμ. lin = εἶδος ἰχθύος, γερμ. Schleie, καὶ 2) ληνός, πατητήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ πατοῦνται τὰ σταφύλια. Τὸ ρουμ. lin = ἄρχ. ἑλλ. ληνός εἶνε ἄσχετον πρὸς τὸ lin = ἰχθύς (εἶδος), ὅπερ συγγενεύει πρὸς τὸ Κουτσοβλαχ. γλινάρου καὶ τὸ Ἑλλην. λίνον = λινάρι.

γλουπουέσκου, γλουπουίϊ, -ιτα, -ιρε ρ. (glupuésku, glupuíï, -ita, -ire) = καταβροχθίζω, τρώγω ἄρπακτικά, μετ' ἀπληστίας· πεποιημ.· ρουμ. hăpuesc πεποιημ., πρβ. τὸ ἑλλην. χάπτω καὶ χάρτω, ἐκ τοῦ ἄρχ. ἑλλην. κάπτω.

γλουπουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ιρ᾽ πληθ. (glupuíre, -irⁱ) = καταβρόχθις ρουμ. hăpuire, ἑλλην.

γλουπουίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (glupuít^u, -tă) = καταβροχθισμένος, καταφαγωμένος· ρουμ. hăpuit, ἑλλην. Δαλ.

γλυκάντζου, οὐσ. ἄρσ., -τζουρ᾽ πληθ. (glycândzu, -urⁱ) = τὸ γλυκάνισον, κοιν. γλυκάντζος· ρουμ. anison, ἑλλην.

γλυστήρε, οὐσ. οὐδ., -στηρ᾽ πληθ. (glystíre, -stirⁱ) = κλυ-

στήριον· λέγεται καὶ γλυστήρ^{ου}· ρουμ. *elistir*, ἑλλην.

γνᾶτουσέσκου, γνᾶτουσί^ι, -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (*gnâtusésku*, -siⁱ, -sită, -sire) = ἐρεθίζω, κοιν. πεισμώνω καὶ ινατώνω (ἐν Μακεδ.) τινά, ινάτῳσα καὶ γνάτῳσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. ἴδε ινάτε· ρουμ. *pecajese* σλαβ. Δαλ. Καὶ ινάτουσέσκου.

γνᾶτουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ^ι πληθ. (*gnâtusíre*, -sirⁱ) = ἐρεθισμός, κοιν. μάνισμα καὶ ινάτῳσῳμα (τουρκ.) ρουμ. *pecajire*, σλαβ. Καὶ ινάτουσίρε. τουρκ.

γνᾶτουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (*gnâtusít^u*, -tă) = ἠρεθισμένος, κοιν. πεισμωμένος, μανιασμένος καὶ ινατῳσῳμένος· ρουμ. *pecajit*, σλαβ. Καὶ ινάτουσίτ^{ου}, τουρκ.

γουγγυσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε (*gungysésku*, -siⁱ -sită, -sire) = γογγύζω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἐγόγγυσα + έσκου· ρουμ. *a murmură*, λατ. (ἑλλην. μορμύρω).

γογγυσμό, οὐσ. ἀρσ., -σματῳζ πληθ. (*gongysmó*, -smadz) = γογγυσμός· ρουμ. *murmur*, λατ.

γουδίε, οὐσ. θηλ., γουδί^ι πληθ. (*gudíe*, γυδί^ι) = ὄλμος, ἰγδη, κοιν. γουδί, κοπανιστήριον, ρουμ. *piulitsă*, λατ. *pila* = ἰγδη.

γουμάρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., γουμάρ^ι πληθ. (*gumar^u*, -rⁱ) = ὄνος, κοιν. γομάρι. Ἐκ τοῦ ἑλλην. γόμος = φορτίον· ρουμ. *asin*, λατ. *măgar*, σερβ. *magarak*, ἄλβ. γομάρ-ι = ὄνος.

γουμᾶρέσκου, ἐπιθ., -ρεσκα θηλ. (*gumârésku*, -reaskă) = ὄνειος, κοιν. γαίδουρινός· ρουμ. *măgârésku* σερβ.

γουμᾶρλίκε, οὐσ. θηλ., -λικ^ι πληθ. (*gumârlíke*, -likⁱ) = ὄνειος διαγωγή, ἀβελτηρία, εὐήθεια, κοιν. γαίδουρλίκι καὶ γουμαρλίκι, ἐξ οὗ ἢ προκ. λέξις· ρουμ. *măgărie*, σερβ. Δαλ.

γούνᾶ, οὐσ. θηλ., γούνι πληθ. (*gúnă*, γύνι) = σισύρα, μηλωτή, κοιν. γούνα, ἄλβαν. *gune*, ἰτ. *gonna*. Ἐκ τοῦ † λατ. *gunna*· ἴδε καὶ ἄλβ. Λεξ. G. Meger.

γουρνίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ^ι πληθ. (*gurnítsă*, -tsⁱ) = βόθρος, λάκκος μικρός, ὄρυγμα καὶ γούρνα ἐν Βελῳενῳ Μακεδ., ἐξ οὗ ἢ προκ. λέξις μετὰ ὑποκορ. σλαβ. καταλ. -ιτσα· ρουμ.

groapǎ, ἴδε γκροάπα.

γούστου, οὐσ. οὐδ., γούστουρ' πληθ. (gústu, -urⁱ) = αἰσθησις. φιλοκαλία, κοιν. γουῆστο, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. gustus-us· ρουμ. gust, λατ.

γράμμα, οὐσ. θηλ., γράμματι πληθ. (grámmǎ, grámmati) = γράμμα, ἐπιστολή· ρουμ. scrisoare, λατ.

γραμματικίε, οὐσ. θηλ., -κιῖ πληθ., (grammatikíe, -kiⁱ) = γραμματική, gramaticǎ, ἑλλην.

γραμματικό, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (grammatikó, -kadz) = γραμματεύς, κοιν. γραμματικός· λέγεται καὶ γράμματίκου, -τιτσι' πληθ. (grámmátíku, -titsiⁱ)· ρουμ. scriitor, λ.

γρατσάνσέσκου, γρατσάνσιῖ, -σιτǎ, -σιρε ρ. (grâtsânsésku, -nsiⁱ -nsitǎ, -nsire) = ψοφῶ, κροτῶ, κοιν. γρατσανίζω, ἄρσ. γρατσάνσα (ἐν Μακ.) ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. πεποιημ. ρουμ. scârtsâesc, σλαβ. Δαλ. 2) ἀμύττω, κοιν. γρατσουνίζω· ρουμ. sgǎriu, σλαβ.

γρατσάνσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -νσιρ' πληθ. (grâtsânsire, -nsiriⁱ) = ψόφος, κρότος κοιν. γρατσάνισμα· ρουμ. scârtsâire, σλαβ. 2) ἄμυξις κοιν. γρατσούνισμα· ρουμ.

γρατσάνσίτ^{ου}, -τǎ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (grâtsânsítu, -tǎ) = ἡμιγμένος. κοιν. γρατσουνισμένος, ρουμ. sgǎriat, σλαβ.

γραψέσκου, γράψιῖ, -ψιτǎ, -ψιρε (grâpsésku, -psi, -psita, -psire) = γράφω. Ἐκ τοῦ ἄρσ. ἔγραψα + εσκου, ἴδε καὶ σκρί^{ου}· ρουμ. scriu, λατ.

γραψίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. (grâpsire) = γραφή, τὸ γράφειν· ρουμ. scrire, λατ.

γραψίτου, -τǎ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. = γεγραμμένος· ρουμ. scrit, λατ.

γρεάσε, οὐσ. θηλ., γκρέσι' πληθ. (greáse, grésⁱ) = ἀκόννη, θηγάνη· ρουμ. grésie, ἄλεαν.

γρίβου, -βǎ, ἐπιθ. (grív^u, -vǎ) = φαιός, πολιός (ἄσπρόμοσρος) κοιν. ψαρός καὶ γρίβος· ρουμ. sur, σλαβ. Δαλ.

γριβουέσκου, γριβουί, -ιτά, -ιρε ρ. (γρίβουέσκου, γρίβουί, -ιτά, -ιρεθι = πολιοῦμαι, ὑπολευκαίνομαι, κοιν. γίνομαι γρίβος· ρουμ. a deveni sur, γαλ. + σλαβ.

γριβουίτου, -τά παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (γρίβουίτ^υ, -τά) = ὁ γενόμενος πολιοῦς, γρίβος· ρουμ. devenit sur, γαλ. + σλαβ.

γρίπου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (γρίπ^υ, urι) = δίκτυον, ὁ γρίπος· ρουμ. mrează, σλαβ.

γρόσε, οὐσ. θηλ., γρόσι πληθ. (γρόσε, γρόσι) = τὸ τουρκικὸν νόμισμα γρόσι (ἢ μονάς)· ρουμ. piastru, γαλ.

γυμνάστικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ' πληθ. (γυμνάστικᾶ, -τσι) = γυμναστική· ρουμ. gimnastică, ἑλλ.

γύρου, οὐσ. ἄρσ., γύρουρ' πληθ. (γύρ^υ, γύρουρ^ι) = κύκλος, περιφορά. Ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. γύρος, ἰτ. ἰσπ. πορτ. giro, ἄλβ. gjiri· ρουμ. giur, ἑλλην.

γύφτου, οὐσ. ἄρσ., γύφτᾶ θηλ., γύφτσι, γίφτι πληθ. (γύφτου, -τά, -τσι -τι = ἐπαίτης, ἔστις λέγεται καὶ δικουνιάρου Ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. γύφτης, ὅπερ ἐκ τοῦ Αἰγύπτιος.

Δ. δ.

Δ, δ. δάλᾶ καὶ ντάλᾶ ἐν Μηλοβίστη καὶ ζάλᾶ παρὰ τοῖς ἑλληνοβλάχ. τοῦ Ὀλύμπου (δάλᾶ, δάλᾶ, ζάλᾶ)· οὐσ. θηλ. = ὁ ὄρος, τὸ βουτυρόγαλα. Ἐκ τοῦ ἄλβ. δαλ (dale), συγγενοῦς πρὸς τὸ γάλα. Πιθανωτέρα ἢ συγγένεια πρὸς τὸ τζᾶρου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. zară = βουτυρόγαλα κοιν. ματινίτσα, ὅπερ βουλγαρικόν, ἴδε Περιοδικὸν Weigand, τομ. 11, σελ. 65.

δαίμωνου, οὐσ. ἄρσ., δαίμωνι· πληθ. (δαίμων^υ, -νι) = δαίμων· ρουμ. demon, ἑλλην.

δάσκαλου, οὐσ. ἄρσ., δασκάλᾶ (δάσκαλ^υ -λά) = διδάσκαλος, διδασκάλισσ^α· ρουμ. învățător, λατ. καὶ dascal ἑλλην. Δαλ.

δασκάλιε, οὐσ. θηλ., -λιε' πληθ. (δασκάλιε, -λιε) = διδάσκα-

λία· ρουμ. dăskălie, ἑλλην.

δασκάλικε, οὐσ. θηλ., -λικ' πληθ. (dăskălike -likⁱ) = δι-
δασκαλική ρουμ. profesorat, λατ., ὁ Δαλ. γράφει dăscălichîă.

δασκάλιπέσκου, -ψιⁱ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (dăskălipsésku,
-psiⁱ, -psită, -psire) = διδάσκω, κοιν. δασκαλεύω-δασκάλεψα,
ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. ρουμ. dăskălesc, ἑλλην. Δαλ.

δασκάλιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ψιρ', πληθ. (dăskă-
lipsire, -psirⁱ) = διδασκαλία, κοιν. δασκάλευμα· ρουμ. dă-
scălire, ἑλλην.

δασκάλιψίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀνωτ. ρ. (dăskălipsit^u,
-tă) = δεδιδαγμένος, κοιν. δασκαλευμένος· ρ. dăskălit, ἑλ. Δαλ.

δαμάσκη^{νου}, οὐσ. ἀρσ., -ν', πληθ. (damăskin^u, -nⁱ) =
δαμασκηνέα, δαμασκηνιά· ρουμ. prun vânăt, λατ. Δαλ.

δαμάσκη^{νᾶ}, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (damăskină, -nⁱ) = τὸ
δαμάσκηνον, ρουμ. prună vânată, λατ. Δαλ.

δάφνε καὶ δάφινεᾶ^{ρα}, οὐσ. θηλ., δᾶφνι καὶ δάφινέλ' πληθ.
(dăfne, dăfineă^{ra}, dăfni, dăfinélⁱ) = δάφνη, ρουμ. dafin, ἑλ.

δαχτυλή^{θρα}, οὐσ. θηλ., δαχτυλήθρ: πληθ. (dahtylî^{θra},
-θrⁱ) = δαχτυλήθρα, ρουμ. năpărstoc, σλαβ.

δγιάφου^{ρου}, οὐσ. ἀρσ., -φουρ' πληθ. (dăjăfur^u, -furⁱ) = ὠ-
φέλεια, κέρδος, τόκος, κοιν. δγιάφορον· ρουμ. dobândă, σλαβ.

δγιβᾶσέσκου, δγιβᾶσίⁱ, -σιτᾶ, -σιρε (dăvinăsésku, -siⁱ,
-sită, sire) = ἀνγκινώσκω, κοιν. δγιβᾶζω, δγιβᾶσα-δγιβᾶσέ-
σκου καὶ γγουβᾶσέσκου, ὅπερ ἴδε.

δεκέμβρου, οὐσ. ἀρσ., (dekémvru) = ὁ Δεκέμβριος μῆν·
ρουμ. Decembrie, λατ.

δελφίνου, οὐσ. ἀρσ., -φιν' πληθ. (delfinu, ·finⁱ) = δελφίν·
ρουμ. delfin, ἑλλην.

δημογερον^{τιε}, οὐσ. θήλ., -νντιⁱ πληθ. (dimogerondie,
-ndiⁱ) = δημογεροντία· ρουμ. municipalitate, λατ.

δημογέρον^{του}, οὐσ. ἀρσ., -ντζίⁱ πληθ. (dimogérondu,
-ndzî) = δημογέρων· ρουμ. edil, λατ. aedilis, γαλ. édile.

διάβολου, οὐσ. ἄρσ., -λι, πληθ. (διάνοι^u, -li) = διάβολος·
 ρουμ. diabol, ἔλλ.

διαβολίε, οὐσ. θηλ., -λεῖ πληθ. (διανολίε, leⁱ) = διαβολή·
 λέγεται συνηθέστερον διαβολιάο· ρουμ. diavolie, ἔλλην.

διάδοχου, οὐσ. ἄρσ., -χι πληθ. (διάδοχ^u, -hi) = διάδοχος·
 ρουμ. diadōh, ἔλλην.

διαίτᾱ, οὐσ. θηλ. (διαίτᾱ) = διαίτα. Καὶ διαίτᾱ, ρ. dietᾱ, ἔλ.

διάκου, οὐσ. ἄρσ., -τσῖ πληθ. (διάκ^u, -tsi) = διάκονος· ρουμ.
 diacon, ἔλλην. Δαλ.

διάλεκτου, οὐσ. οὐδ., -κτι, πληθ. (διάλεκτου -kti) = διάλε-
 κτος· ρουμ. dialekt. ἔλλην. Δαλ.

διάλογου, οὐσ. ἄρσ., -γουρῖ πληθ. (διάλογ^u, γurⁱ) = διάλο-
 γος· ρουμ. dialog, ἔλλην. Δαλ.

διαμάνντου, οὐσ. ἄρσ., -ντζῖ πληθ. (diamándu, -ndzi) =
 ἀδάμας· ρουμ. diamant, ἔλλ.

διασκέδασι, οὐσ. θηλ., -δασῖ πληθ. (diaskéðasi, ðasi) =
 διασκέδασις· ρουμ. petrecere, λατ.

διάστημᾱ, οὐσ. θηλ., -ήματῖ πληθ. (διάστημα, -imatⁱ) =
 διάστημα· ρουμ. interval, γαλ.

διάρροιε, οὐσ. θηλ., -ρεῖ πληθ. (διάρριε, -rei) = διάρροια·
 ρουμ. diarée, ἔλλην. Δαλ.

διάτᾱ, οὐσ. θηλ. -ατι πληθ. (διατᾱ, -ati) = διαθήκη· ἄλβ.
 djata· ἐκ τοῦ ἔλλην. διαίτα. Meyer, ρουμ. diatᾱ, ἔλλην.

διδάξέσκου, διδάξι, -ξιτᾱ, -ξιρε ρήμ. (didâksésku, -ksiⁱ,
 ksitᾱ, -ksire = διδάσκω ἐκ τοῦ ἐδίδαξα + εσκου· ρουμ. in-
 struesc, λατ.

διδάξιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. -ξιρῖ πληθ. (didâksire,
 -ksiri) = διδαχῆ, διδασκαλία· ρουμ. instructsiune, λατ.

διδάξιτου, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (didâksit^u, -tᾱ) = δε-
 διδαγμένος· ρουμ. instruit, λατ.

διδάχιε, οὐσ. θηλ., διδάχι πληθ. (διδάχιε, didâhiⁱ) = δι-
 δαχῆ, διδασκαλία, ρουμ. instructsiune, λατ.

δίκε, οὐσ. θηλ., δίκ' πληθ. (dike, dik'i) = δίκη, δίκαιον· δίκαια = τὸ δίκαιον· κου δίκαια = δικαίως· ρουμ. drept, dreptate, λ.

δικέλλε, οὐσ. θηλ., δικέλλ' πληθ. (dikéllē, dikélli) = δίκελλα, κοιν. δικέλλι· ρουμ. prasilă), σλαβ.

δικουνιάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νιαρ' πληθ. λέγεται καὶ ζικλιάρ^{ου}· (dikuniár^u, -ri, zikliar^u) = ἐπαίτης, κοιν. ζήτουλας καὶ διακονιάρης· οἱ ρουμ. λέγουσι cersitor, λατ. Ἐκ τοῦ cersesk = ἐπαιτῶ, ζητῶ ἐλεημοσύνην, ἔπερ ἐκ τοῦ cer, λατ., quaero.

διμάτε, οὐσ. θηλ., διμάτς πληθ. (dimáte, dimáts) = δέμα· κοιν. δεμάτι, bocceá, τουρκ.

δίμιτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., δίμιτι πληθ. (dímit^u, dímiti) = δίμιτος, κοιν. δίμιτο, ρουμ. dimie, ἑλλην. ἀρχ.

διμουνσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σίρε ρ. (dimunsésku, -siⁱ, -sită, -sire) = δαιμονίζω, ἄορ. δαιμόνσα ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥημ. ρουμ. îndrătsesc, λατ. Δαλ.

διμουνσίρε, ἄπθ. μέ σημ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -σιρ' πληθ. (dimunsíre, -sirⁱ) = δαιμονισμός, ἐξαγρίωσις· ῥ. îndrăcire, λ.

διμουνσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (dimunsít^u, -tă; = δαιμονισμένος· ρουμ. îndrătsit, λατ.

διξέσκου, -διξί^ι, -ξιτᾶ, -ιρε, ῥ. (dikésésku, -ksiⁱ, -ksită, -ksire) = δέχομαι, ὑποδέχομαι, παραδέχομαι. Ἐκ τοῦ ἄορ. δέξα π.ρ.β. : δέξ τον = παραδέχθητι αὐτόν· ρουμ. primesc, σλαβ.

διξίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (diksit^u, -tă) = παραδεγμένος, ρουμ. primit, σλαβ.

διορίε, οὐσ. θηλ., διορί^ι πληθ. (diorie, -riⁱ) = διορία· ρουμ. termin, λατ.

δίπλά, οὐσ. θηλ., δίπλι πληθ. (dîplă, dîpli) = πτυχή· κοιν. δίπλη· ρουμ. indoitură, λατ.

δίπλά, ἐπίρ. = πλαγίως κατὰ τὸ ν. ἑλλ. δίπλα ἀπὸ μένα = πλαγίως ἀπὸ μένα, ρουμ. alături, λατ.

διπλό, ἐπιθ., διπλόα θηλ. (dîpló, dîploáă) = διπλοῦς· ρουμ. indoit, λατ.

δίπλουμᾶ, οὐσ. θηλ. -μι, πληθ. (díplumǎ, -mi) = δίπλωμα· ρουμ. díplomǎ, ἑλλην. Καὶ διπλώματι ἑ πληθ.

διπλουμάτου, οὐσ ἄρσ. -ματς, πληθ. (diplumát^u, -ts) = διπλωμάτης· ρουμ. diplomat, ἑλλην.

διπλουμάτιε, οὐσ. θηλ., -τιῖ πληθ. (diplumâtíe, -tií) = διπλωματία· ρουμ. diplomatsie, ἑλλην.

διπλουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (diplusésku, -sií, -sitǎ, sire) = διπλώνω. Ἐκ τοῦ δίπλωσα + έσκου· ρουμ. indoesce, λατ.

διπλουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρῖ πληθ. (diplusíre, -sirí) = δίπλωσις, κοιν. δίπλωμα· ρουμ. indoire, λατ.

διπλουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (diplusít^u, -tǎ) = διπλωμένος· ρουμ. indoit, λατ.

δίσκου, οὐσ. οὐδ., δίσκουρῖ πληθ. (dísku, dískurí) = δίσκος· ρουμ. disk, ἑλλην.

δισπότου, οὐσ. ἄρσ., δισπουτάτζ πληθ. (dispót^u, disputǎdz (δισποτάδ(ε)ς = δεσπότης· ρουμ. vlǎdikǎ, σλαβ.

δισπουτεᾶστε, ἐπιρ. τροπ. (disputeǎste = δεσποτικῶς· ρουμ. vlǎdiceste, σλαβ.

δισπουτέσκου, ἐπιθ. -τεασκᾶ θηλ. (disputésku, -teaskǎ) = vlǎdicesc, σλαβ.

διφτέρε, οὐσ. θηλ., -ρῖ πληθ. (diftére, rí) = βιβλίον ἐμπορικόν, κατάστιχον· ρουμ. defter, καὶ katastif. Ἐκ τοῦ ἑλλην. διφθέρα, τουρκ. tefter.

δωράᾶ, οὐσ. θηλ. -ρι πληθ. (dǎrǎ, -ri) = δωρεά, δῶρον· ρουμ. dar, cadou, γαλ. Ἐκ τοῦ ❖ δῶρα ἀντὶ δῶρον.

δόγμαᾶ, οὐσ. θηλ., δόγματι πληθ. (dogmǎ, dogmati) = δόγμα· ρουμ. dogmǎ, ἑλλην.

δοκιμᾶσέσκου, δοκιμᾶσί, -σιτᾶ, -σιρε (dokimasésku, -sií, -sitǎ, -sire) = δοκιμάζω· ρουμ. probesc, λατ.

δοκιμᾶσίτου, -σιτᾶ, (dokimásít^u, -tǎ) παθ. μετ. τοῦ δοκιμᾶσέσκου = δεδοκιμασμένος· ρουμ. probat, λατ.

δοκιμίε, οὐσ. θηλ., δοκιμίῃ, πληθ. (ðokimíe, miⁱ) = δοκιμή, πείραμα, ἀπόπειρα· ρουμ. probă, λατ.

δόλου, οὐσ. ἄρσ., δόλι· πληθ. (ðól^u, ðólⁱ) = δόλος, ἀπάτη· ρουμ. fraudă, λατ.

δόξα, οὐσ. θηλ., δόξει πληθ. (ðóksă, ðóksi = δόξα· ρουμ. gloria, λατ.

δοξασέσκου, δοξασίῃ, -σιτᾶ, -σιρε, ρημ. (ðoksâsésku, -siⁱ, -sită, -ire) = δοξάζω· ρουμ. a glorifică, λατ.

δοξασίτου, -τᾶ (ðoksâsít^u, -tă), παθ. μετ. τοῦ δοξασέσκου· = δεδοξασμένος· ρουμ. glorificat, λατ.

δούλου, οὐσ. ἄρσ., δούλα θηλ. (ðúlu, ðúlă) = ὑπηρέτης, δούλος· ρουμ. servitor, λατ.

δουρσέσκου, -σιῃ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ðursésku, -siⁱ, -sită, -sire) = δωροῦμαι, κοιν. δωρίζω, ἄρσ. δώρισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρημ. ρουμ. dăruesc, λατ. κατὰ Micl. (donare), μᾶλλον ἑλ.

δουρσίτου, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ., -τᾶ θηλ. (ðursít^u, -tă) = δεδωμένος ὡς δῶρον, δωρημένος· ρουμ. dăruit, λατ. ἢ ἑλ.

δράμε, οὐσ. θηλ., δράνι· πληθ. (dráme, ðrăni) = δράμιον, κοιν. δράμι· ρουμ. dram, ἑλλην.

δρασκλιάο, οὐσ. θηλ. δράσκλιῃ· πληθ. ðrâskliăo, kléi) = βῆμα, κοιν. δρασκλιά· ρουμ. pas, λατ.

δύσκολου, ἐπιθ., δύσκολα θηλ., (ðýskolu, lă) = ὁ ἢ δύσκολος, χαλεπός, δυσχερής· ρουμ. dificil, λατ.

δυσκολίε, οὐσ. θηλ. -λιῃ· πληθ., (ðyskolíe, -liⁱ) = δυσχέρεια, δυσκολία· ρουμ. dificultate, λατ.

δύστυχου, ἐπιθ., δύστυχα θηλ., (ðýstyhu, -hă) = ὁ ἢ δυστυχής· ρουμ. nenorocit, σλαβ.

δυστυχησέσκου, δυστυχησίῃ, -σιτᾶ, -σιρε, ρημ. (ðystysésku, -siⁱ, -sită, -sire) = δυστυχῶ· ρουμ. a se nenoroci, σλαβ.

δυστυχίε, οὐσ. θηλ., -χιῃ· πληθ., (ðystyhié, hiⁱ) = δυστυχία· ρουμ. nenorocire, σλαβ.

Ε. ε.

Ε, ε. ε!, ἐπιφών. κατά τὸ ἑλλην. ἔ ἢ αἰ, ὡς: ἔ λοιπὸν τί λέγεις; ε, γκίνε (θ, gíneθ) = καλά.

ε, συνδ. συμπλ. = καί· λατ. et, ἄλβ. θ, ιτ. προβ. θ γαλ. et, ρουμ. și.

εἶ καὶ **εἶ**, (εἶ εἶ) = προσ. ἄντων. γ'. προσ., θηλ. γ. ὄν. πτ. = αὐτή, πληθ. εἶλε (εἶλε) ἢ δὲ αἶ. ο καὶ ου, οἶον: «νου ου βιτζού» = δέν την εἶδον. Ἐκ τοῦ λατ. *ella (illa), εἶουᾶ, εἶ κατὰ τὸ stella, steauᾶ, steáo καὶ steá, sella, seauᾶ, seáo καὶ seá. Ἴδε καὶ ἄρσ. ἐλ^{ου} = αὐτός, ἐκεῖνος· ιτ. ισπ. ella, πορτ. elle, προβ. elha, γαλ. elle· ρουμ. ea, dânsă, λατ.

εἶντιρᾶ, οὐσ. θηλ., εἶντιρ', πληθ. (eadiră, -ri) = κισσός. Ἐκ τοῦ λατ. hederā = κισσός, ιταλ. edera, προβ. edra, ισπ. hiedra, γαλ. lierre· ρουμ. iéderă.

εἶπᾶ καὶ **εἶπᾶ**, οὐσ. θηλ., εἶπι πληθ., (eăpă καὶ iăpă, eăpi) = ἡ ἵππος, κοιν. φοράδα. Ἐκ τοῦ λατ. equa = ἡ ἵππος. Περὶ τροπῆς τοῦ q εἰς π ἴδε ἐν λέξει ἀπᾶ· ἀρχ. γαλ. ieque· ρουμ. iară. Ἐν τῷ βορ. τμήμ. προφέρεται γῆπᾶ. Ὁ Weigand τονίζει ἐν τῇ προπαραληγουσῇ eăpă, δπερ ἐγὼ δὲν ἤκουσα· ἴδ. Olymp. Wal. σελ. 27.

εἶρα καὶ **εἶρᾶ**, (eăra καὶ iără) ἐπίρρ. = αὐθις, πάλιν, ἐκ νέου· ἀγνώστου καταγωγῆς· ρουμ. iar, iară, din nou. Πιθανὸν κατὰ τινὰς ἐκ τοῦ ἑλλην. ἄρα· ἴδ. Pušc 756.

εἶδουλου, οὐσ. οὐδ., -λι· πληθ. (idulu -li) = εἶδωλον· ρουμ. idol, ἑλλην.

εἶδουλατρίε, οὐσ. θηλ., -τρι' πληθ. (idulatrie i'i) = εἶδωλο-λατρεία· ρουμ. idolatrie, ἑλλην.

εἶδουλάτρον, οὐσ. ἄρσ., -τρι· πληθ. (idulátrou, -tri) = εἶδω-λολάτρης· ρουμ. idolatru, ἑλλην.

εικράνᾶ, οὐσ. θηλ., εἰκόνι' πληθ. (ikrānā. ikóni') = εἰκῶν, κοιν. εἰκόνα· ρουμ. icoană, ἔλλην.

εικονοστάσε, οὐσ. θηλ., εἰκονοστᾶσι' πληθ. (ikonostáse, ikonostăsi') = εἰκονοστάσιον· ρουμ. iconostas, ἔλλην.

εικοσάρε, θηλ. οὐσ., -σᾶρι' πληθ. (ikosáre, -sări') = εἰκοσάριον, νόμισμα 20 παρ. ρουμ. icosar ἔλλην.

ειρήνε, οὐσ. θηλ., εἰρήνι' πληθ. (iríne. -iríni') = εἰρήνη· ρουμ. pace, λατ.

έλου, ἄντων. προσ. γ'. πρ., ἐξ θηλ., ελι', ἐάλε πληθ. (el^u, eă, eli', eălei = αὐτός, αὐτή. ὁ· οί, αί, ἄ. Ἐκ τοῦ λατ. ille, illa, illi, illae, ιτ. egli, ella, ισπαν. ei, ella, πορτ. elle, ella, προσ. elh, elha, γαλ. il, elle· ρουμ. ei, ea, ei, ele.

έλα καὶ ἐάλα, ἐπίρρ. παρρακελ. (éla, -eăla) = δεῦτε, κοιν. ἔλα.

ελεήμων^{ου}, ἐπιθ. ελεήμωνᾶ θηλ., (eleímun^u, eleímună) = ὁ ἢ ἐλεήμων· ρουμ. binefacetor, λατ.

ελεημοσύνε, οὐσ. θηλ., ελεημοσύνι' πληθ. (eleimusíne, -siní), = ἐλεημοσύνη· ρουμ. binefacere, λατ.

ελεύθερου, ἐπίθ., ελεύθερά θηλ. (eléfther^u, -ră) = ἐλεύθερος· ρουμ. liber, λατ.

ελευθερίε καὶ λιυτηρίε, οὐδ. θηλ., -ριῖ' πληθ. (eleftheríe, liftiríe, -rii') = ἐλευθερία· ρουμ. libertate, λατ.

ελευθερουσέσκου καὶ λιυτηρουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε, ρημ. (eleutherusésku καὶ liftirusésku, -sii', -sita, sire) = ἐλευθερώ· ρουμ. a liberă, λατ.

ελευθερουσίρε, ἄπθ. τοῦ ἄν. ρ. καὶ λιυτηρουσίρε, -σιρι' πληθ. = ἀπελευθέρωσις· ρουμ. liberare, λατ.

ελευθερουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (eleftherusít^u, -tă), καὶ λιυτηρουσίτ^{ου}· ἐλευθερωμένος· ρουμ. liberat. λατ.

ελεφάνντου, οὐσ. ἄρσ., -ντζῖ' πληθ. (elefántu, -ndzi) = ἐλέφας· ρουμ. elefant. ἔλλην.

έλλην^{ου}, ἔθν. -νι' πληθ. (éllin^u, -ni') = ἔλλην· ρουμ. elin.

ελπιδᾶ, οὐσ. θηλ., ελπιδίτζ (ἐλπιδί(ε)ς) πληθ., (elprídă, -el-

ρίdz) = ἔλπις· ρουμ. sperantsă, λατ.

ελπισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (elpisésku, -siῖ, -sită, -sire) = ἐλπίζω· ρουμ. sper, λατ.

εμπατίκε, οὐσ. θηλ., -κῖ πληθ. (embatíke, -ki) = ἐμβατικίον, ἐμβατικὸν δίκαιον· ρουμ. embatic, ἑλλην.

εμπιστιμένου, ἐπιθ. -νᾶ, θηλ. (embistiménu, -nă) = ἔμπιστος, κοιν. ἐμπιστευμένος· ρουμ. credintsios, fidel, λατ.

ἐμπουρο, οὐσ. ἄρσ., -ριῖ, πληθ. (émburu, -ri) = ἔμπορος· ρουμ. negustor, λατ.

ενεργησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (energisésku, -siῖ, -sită, -sire) = ἐνεργῶ· ρουμ. lucredz cu energie, λατ. + ἑλ.

ενέργιε, οὐσ. θηλ., -γιῖ πληθ. (enérγie, γiῖ) = ἐνέργεια· ρουμ. energie, ἑλλην.

έντου καὶ *γέντου*, οὐσ. ἄρσ., ἐτζ πληθ. (édu, jédu edz) = ἔριφος, κοιν. κατσίκι. Ἐκ τοῦ λατ. haedus· ρουμ. ied., σαρδην. edu, ἄλβαν. ed.

ενουρίε, -ριῖ, οὐσ. θηλ. (enurie, -riῖ) = ἐνορία· ρουμ. enorie, ἑλλην.

ἐξαρχου, οὐσ. ἄρσ., -γιῖ πληθ. (éksarhu, -hi) = ἔξαρχος· ρουμ. eksarhu, ἑλλην.

ἐξαφνα, ἐπίρρ. = αἰφνιδίως, ἔξαφνα· ρουμ. năpraznic, σλ.

εξέτασε, οὐσ. θηλ., πληθ. -σιῖ (eksétase, -si) = ἐξέτασις· ρουμ. examen, λατ.

εξήγησε καὶ *ξήγησε*, οὐσ. θηλ., -σιῖ, πληθ. (eksíγise, -si) = ἐρμηνεία, ἐξήγησις· ρουμ. traducere, λατ.

εξηγησέσκου καὶ *ξηγησέσκου*, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (eksigisésku, -siῖ, -sită, -sire) = ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ, ἐξήγησα· ρουμ. traduc. λατ.

εξηγησίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (eksigisită, -tă) = ἑρμηνευμένος, ἐξηγημένος· ρουμ. tradus, λατ.

εξομολογησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε (eksomologisésku, -siῖ, -sită, -sire) = ἐξομολογῶ· ρουμ. spovedesc, σλαβ.

εξομολογίε, οὐσ. θηλ., εξομολογι^ι πληθ. (eksomologíe, -γί^ι) = ή εξομολόγησις· ρουμ. sprovedanie, σλαβ.

εξορίε, οὐσ. θηλ., εξορι^ι πληθ. (eksorie, -ρι^ι) = έξορία· ρουμ. exiliu, λατ.

έξουδ^{ον}, οὐσ. οὐδ., έξουδι^ι πληθ. (éksuð^u, -δι^ι) = δαπάνη, κοιν. έξοδον· ρουμ. keltuialā, μαγυαρ.

έου και εδ^{ου}, (έν Σαμαρίνη) άντων. α'. προσ. = έγω (έ^u, εδ^u). Έκ του λατ. ego. Λέγεται και μίνε (mine), έπερ σπανιώτερον· ιτ. io, ισπ. yo, πορτ. eu, άρχ. γαλλ. eu, jeo, ν. γαλλ. je· ρουμ. eu (jeu) δοτ. α νία, άμ, νι, ν, αίτ. μίνε, με, μι, πληθ. νό^ι, δοτ. α νιάουά, νά, ν, αίτ. νό^ι, νε, νά, και νά.

επαρχίε, οὐσ. θηλ., επαρχι^ι πληθ. (eparhíe, -χι^ι) = έπαρχία· ρουμ. eparhie, έλλην.

επιδημίε, -μι^ι οὐσ. θηλ., (epidimíe, μι^ι) = επιδημία· ρουμ. epidemie, έλλην.

επίσκοπ^{ον}, οὐσ. άρσ., επίσκοπι^ι πληθ. (epískop^u, -πι^ι) = επίσκοπος· ρουμ. episcop, έλλην.

επισκοπίε, οὐσ. θηλ., επισκοπι^ι πληθ. (episkopíe, -πι^ι) = επισκοπή· ρουμ. episcopat, έλλην.

επιστάτ^{ον}, οὐσ. άρσ., -τς πληθ. (epistát^u, -τς) = επιστάτης· ρουμ. epistat, έλλην.

επιτάφιου, οὐσ. άρσ., επιτάφι^ι πληθ. (epitáfíu, -φι^ι) = επιτάφιος· ρουμ. sudar, λατ.

επιτήδειου, έπιθ., επιτήδειά θηλ., (epitáðíu, -ά) = επιτήδειος, α, ον· ρουμ. dibáciu, σλαβ.

επίτροπου, οὐσ. άρσ., επίτροπι^ι πληθ. (epítropu, -πι^ι) = επίτροπος· ρουμ. epitrop, έλλην.

επουχίε, οὐσ. θηλ. -χι^ι πληθ. (epuhíe, -χι^ι) = εποχή· ρουμ. epocă, moment, λατ.

έργου, οὐσ. οὐδ., -ουρι^ι πληθ. (érgu, -uri) = πάθος, δυσμένεια, κοιν. έργο (έν Τουρκία)· ρουμ. rizmă, έλλην.

έρημ^{ον} και έρμου, έπιθ., έρημά και έρμά θηλ. (érim^u,

érimã και érmã = έρημος, η, ον· ρ. pustiu, σλ. singur, λ.

ερημίε, ούσ. θηλ., ερημίε πληθ. (erimie, erimíi) = έρημια· ρουμ. pustie, σλαβ. Και ιρνιε.

ερμουξέσκου, -ξιι, -ξιτά, -ξιρε ρ. (ermuksésku, -ksií, -ksitã, -ksire) μετ. και άμετ. = έρημω, κοιν. ρημάζω· ρουμ. rãmãn singur, a devení pustiu, λατ. + σλαβ.

ερμουξίτου, -τά, παθ. μετ. του άν. ρ. (ermuksítu, -tã) = ήρημωμένος, κοιν. ρημαγμένος· ρουμ. pustiu, σλαβ. rã-mas singur, λατ.

έσου, ισίι και ιδίι και ινσίι, ισίτά και ινσίτά, ισίρε και ινσίρε και ιδίρε (ésu, isíi και isíi και inšíi, isítã και insítã, isíre και inšíre και isíre) = έξέρχομαι· εκ του λατ. exeo, ii, itum, ire. ιτ. escire και uscire, άρχ. ισπ. exir, άρχ. γαλ. eissir, τής νέας γαλλικής μόνη ή μετοχή issu και θηλ. άφηρ. issue = έξοδος, ρουμ. ies. Το x τρέπεται εις σ, ως σάσε = έξ εκ του sech, σπούνου δεικνύω εκ του exrono, σκότου = έξάγω εκ του executio, αλισίβã εκ του lixivia κτλ.

έσκου και χίου, ρούι, χίρε ρημ. (ésku, και híu, fúí, híre) = ειμί. είμαι, υπάρχω· εκ του λατ. sum estis) και fio fieri, ιτ. sono, ισπ. soy, πορτ. sou, γαλ. suis, ρουμ. sînt, Μογλ. sam και sãm.

έστανου, επίρρ. χρον. = έφétος (éstanu)· εκ του λατ. istum annum, ρουμ. ástimp, λατ.

έτά, ούσ. θηλ., έτι πληθ. (étã, éti) = αιών, αιωνιότης, χρόνος. Έκ του aevitas-atis· άλβ. jete = βίος αιών, ρουμ. secol, eternitate, λατ.

εταιρείε, ούσ. θηλ., -ρειε πληθ. (etairie -rii) = έταιρεία, ρουμ. societate, λατ.

έτοιμου, επίθ., -μά θηλ. (étim u, -mã) = έτοιμος· ρ. gata, σλ.

ευκέλιου, ούσ. ούδ., -καλι πληθ. (efcéli u, -kiali) = ευχέλαιον. Και φκαλί.

εύκολου, επίθ., -λά θηλ. (éfcolu, -lã) = εύκολος· εύκολα,

ἐπίρ. = εὐκόλως· ῥουμ. lesne, σλ.

ευκολίε, οὐσ. θηλ., -λιῖ πληθ. (efkolíe, -liⁱ) = εὐκολία· ῥουμ. inlesnire, σλ. Καὶ τρυκουλίε -λιῖ (ifkulíe -liⁱ).

ευκολιψέσκου, καὶ ηνκολιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (efkolipsésku ifkolipsésku, -psiⁱ, -psitǎ, -psire) = εὐκολύνω, διευκολύνω· ῥουμ. inlesnesc, σλαβ. Δαλ.

ευκολιψίρε καὶ ηνκολιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ψιρῖ πληθ. (efkolipsíre καὶ ifkolipsíre, -psirⁱ) = διευκόλυνσις· ῥουμ. inlesnire, σλαβ.

ευκο- καὶ ηνκολιψίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (efko- καὶ ifkolipsít^u, tǎ) = διηκουσμένος· ῥουμ. inlesnit, σλαβ.

ευλάβειε, οὐσ. θηλ. (evlávie) = εὐλάβεια· ῥουμ. evlavie, ἑλλην. pietate, λατ.

ευλαβιόσ^{ου}, ἐπιθ., -ρασᾶ θηλ. (evlaviósu, -rasǎ) = εὐλαβής, ῥουμ. evlavios, ἑλλην. καὶ pios, λατ.

ευλογίε, οὐσ. θηλ., -γιῖ, πληθ. (evlogíe, -giⁱ) = εὐλογία· ῥουμ. urátsiune, λατ.

εὐτηνου, ἐπιθ., -νᾶ θηλ. (éftin^u, -nǎ) = εὖωνος, εὐθηνός· ῥουμ. ieftin, ἑλλην.

ευτηνίε, οὐσ. θηλ., -νιῖ, πληθ. (eftinie, -niⁱ) = εὖωνία, εὐθηνία κοιν. εὔτηνια, ῥουμ. ieftinǎtate, ἑλλην.

ευτηνιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (eftinipsésku, -psiⁱ, -psitǎ, -psire) = γίγνομαι εὖωνος, κοιν. εὐτηνεύω· ῥουμ. me ieftinez, ἑλλην. Δαλ.

ευτυχησέσκου, εὐτυχησίῃ -σιτᾶ, -σιρε ρ. (eftyhisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = εὐτυχῶ· norocesc, σλαβ.

ευτυχίε, οὐσ. θηλ., -χιῖ πληθ. (eftyhíe, -hiⁱ) = εὐτυχία· ῥουμ. noroc, σλαβ.

ευχαρίστησι, οὐσ. θηλ. (efharístisi) = εὐχαρίστησις· ῥουμ. multsumire, λατ.

ευχάριστησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε (efharistisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = εὐχαριστῶ· ῥουμ. multisămesk, λατ.

ευχάριστοῦ, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (efhâristisít^u, -tǎ) = εὐχαρηστημένος· ῥουμ. multsămit, λατ.

ευχαριστίε, οὐσ. θηλ., -στιῖ πληθ. (efharistie, -stii) = εὐχαριστία· ῥουμ. multsam, λατ.

ευχίε, οὐσ. θηλ., -χιῖ πληθ. (efhie, -hiⁱ) = εὐχή. Καὶ ιφκίε (ifkie), ῥουμ. molitvǎ, σλαβ.

έφουρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρῖ πληθ. (éfur^u, -riⁱ) = έφορος ῥ. efor, λ.

εφουρίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (efurie, -riⁱ) = έφορεία· ῥουμ. eforie, έλλην.

έχτραῖ, οὐσ. θηλ., -τρι πληθ. (éhtrǎ -tri) = έχθρα, δυσμέ-
νεια, μῖσος· ῥουμ. invidiǎ λατ.

εχτριψέσκου, -ψιῖ, -ψιτά, -ψιρε ῥ. (ehtripsésku, -psiⁱ,
-psitǎ, -psire) = γίνομαι έχθρὸς πρὸς τινά, έχθρεύομαι· ῥουμ.
invidiedz, λατ.

έχτρου, έπιθ. ίδε ντουσμάν, ῥουμ. vrǎjmaš, λατ.

Z, ζ.

Z, ζ. Ζάβᾶ, οὐσ. θηλ., ζᾶβῖ πληθ. (zǎvǎ, zǎvⁱ) = πόρπη,
κοιν. κόπιτσα· έκ τοῦ μεταγ. λατ. zaba, ἄλβ. zavnǎ, ῥουμ. zavǎ
= δακτύλιος Μεσαιων. έλλην. ζάβα.

ζᾶβουλίε, οὐσ. θηλ., -λιῖ πληθ. (zâvulie, -liⁱ) = τέχνασμα,
ἄπάτη διὰ τεχνάσματος, κοιν. ζαβουλιά, δπερ έκ τοῦ διαβουλιά·
ῥουμ. minciuni, λατ. šoaldǎ, σλαβ.

ζᾶγάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -γᾶρῖ πληθ. (zâgǎru, -gǎrⁱ) = κύων κυ-
νηγητικός, κοινῶς. ζαγάρι, δπερ έκ τοῦ τουρκ. zağar, ῥουμ.
ogar, σλαβ. Δαλ.

ζαῖρέ, οὐσ. ἄρσ., ζαῖρέτῥ πληθ. (zairé, zairédz) = προ-
μήθευμα, τὰ έπιτήδεια, πολεμοφόδια, κοιν. ζαῖρές, δπερ έκ τοῦ
τουρκ. zairé, ῥουμ. proviziune, λατ. Δαλ.

ζαῖφ^{ου}, έπιθ., ζαῖφᾶ θηλ. (zaifu zaifǎ) = άσθενής, καχε

κτικός, κοιν. ζαίφης. ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zaif = καγκετικός· ρουμ. bolnavicius, σλαβ. Καὶ ζαίφκου Δαλ.

ζακόνιου, οὐσ. οὐδ., -ν' πληθ. (zakónij^u, -nⁱ) = ἔθος, συνήθεια, κοιν. ζακόνι, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. zakon, σλαβ. zakon.

ζάλα, ἴδε δάλα.

ζάλε (ζιάλε) οὐσ. θηλ., ζέλ' πληθ. (zále, zélⁱ) = πένθος· ἐκ τοῦ σλαβ. zjale, ρουμ. jale, σλαβ. Καὶ ζιάλε.

ζάλέσκου (ἐν Ὀλύμπῳ), -λιⁱ, -λιτᾶ, -λιρε (zálésku, liⁱ, -lită, -lire = πενθῶ. Ἐκ τοῦ ζάλε = πένθος· ρουμ. jelesc, σλαβ.

ζάμάνε, οὐσ. θηλ., -μᾶν' πληθ. (zâmáne. -mânⁱ) = γρόνος, κοινῶς ζαμάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zaman, ρουμ. temp. λατ. vreme, σλαβ. ἴδε κιρό, συνων.

ζάμπιτου, οὐσ. ἄρσ., -τς πληθ. (zâbít^u -ts) = διοικητής, κοιν. ζαμπίτης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zabit, ῥ. zabet, τουρκ. Δαλ.

ζάμπούνου, ἐπιθ., -νά θηλ. (zâbún^u, -nă) = καγκετικός, κοιν. ζαμπούνης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zabun· ρουμ. bolnavicius, σλαβ., συνων. ζαίφου. Δαλ.

ζάνάτε καὶ ζινάτε, οὐσ. θηλ., -νάτς πληθ. (zânáte καὶ zináte, -năts) = τέχνη, κοιν. ζανάτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zanat, ρουμ. meșterșug, μαγυαρ. ἡ λατ.

ζάπαλέσκου, -λιⁱ, -λιτᾶ, -λιρε ῥ. (zâpâlésku, -liⁱ, -lită, -lire) = κολάζω τινὰ διὰ τῆς ῥάβδου, ῥαβδίζω, παιδεύω. Ἐκ τοῦ τουρκ. zap = πειθαρχία· ρουμ. lovesc, σλαβ.

ζάπε καὶ ζάπτε καὶ αζάπε, μετὰ προθ. α., οὐσ. θηλ. (zápe, zápte) = περιορισμός, ὑποταγή, κοιν. ἀζάπι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zabt, ρουμ. zapf, τουρκ.

ζαράρε καὶ ζάράρε, οὐσ. θηλ., -ράρ' πληθ. (zaráre rărⁱ) = ζημία, ποινή, κοιν. ζαράρι ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zarar, ρουμ. daună, λατ.

ζάρε (záre) = ἔρθρος βαθύς. Καὶ τζάρε dzáre ἐν Ἀδελῶν, ρουμ. zare, σλαβ.

ζάρζάβετε, οὐσ. θηλ. (zârzâváte) = τὰ λαχανικά, κοιν.

ζαρζαβάτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zarzavat, ρουμ. zarzavat, τ.

ζάρκαδᾶ, οὐσ. θηλ., -ᾶτζ πληθ. (zârkădă, -ădz) = δορ-
κάς, κοιν. ζαρκάδι· ρουμ. căprioară, λατ.

ζάχαρε, οὐσ. θηλ., ζᾶχᾶρ' πληθ. (zâhare, zăhâr'i) = τὸ
σάκχαρον, κοιν. ζάχαρι· ἐντεῦθεν ζᾶχᾶρᾶτς (zâhârăts) = τὰ ζα-
χαρωτά· ρουμ. zahar, ἑλλην.

ζᾶχᾶρουσέσκου, -σι' -σιτᾶ, -σιρε ρ. (zâhârusésku, -si',
-sită, -sire) = ζαχαρώνω, ζαχάρωσα· ρ. zăhărăsesc, ἑλ. Δαλ.

ζᾶχᾶρουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρ' πληθ. (zâhâru-
sire, -sir'i) = ζαχάρωμα· ρουμ. zaharăsire, ἑλλην. Δαλ.

ζᾶχᾶρουσίτῳ, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (zâhârusit^u,
-tă) = ζαχαρωμένος· ρουμ. zaharăsit. ἑλλην. Δαλ.

ζαχμέτε, οὐσ. θηλ., -μετς πληθ. (zahméte, -mets) =
δυσχέρεια, δυσκολία, κοιν. ζαχμέτ', ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zahmet·
ρουμ. osteneală, σλαβ. Δαλ.

ζβάλτσε, ἴδε σβάλτσε.

ζβᾶρνέσκου, ἴδε σβᾶρνέσκου.

ζβέρκα, ἴδε σβέρκα.

ζβίν|τουρῳ, ἴδε σβίν|τουρῳ.

ζβώλου, ἴδε σβώλου.

ζγκίκῳ, ἴδε σγκίκῳ.

ζγκιλέσκου, ἴδε σγκιλέσκου.

ζγκουρξάο, ἴδε σγκουρξάο.

ζγκρᾶμῳ, ἴδε σγκρᾶμῳ.

ζγκρόμπου, ἴδε σγκρόμπου.

ζγκρούμῳ, ἴδ. σγκρούμῳ.

ζέσι, οὐσ. θηλ., (zesi) = πόθος, ζέσις· ρ. dorintsă, λ. Δαλ.

ζευγίτῳ, οὐσ. ἄρσ., ζευγίτς καὶ ζευγιτάτζ (ἐκ τοῦ ζευγι-
τάδ(ε)ς) πληθ. (zeugit^u, -gits, -gitads) = ζευγίτης, γεωργός·
ρουμ. plugar, σλαβ.

ζεύκε, οὐσ. θηλ., ζεύκι πληθ. (zéfke, zéfki) = διασκέδασις,
κοιν. ζεύκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zevk· ρουμ. petrecere, λατ.

καὶ zefc, τουρκ. Δαλ.

ζήλου, οὐσ. ἄρσ., ζήλ᾽ πληθ. (zil^u, -li) = ζῆλος, σφοδρὰ ζέσις τῆς ψυχῆς· ρουμ. poftă, σλαβ.

ζήλικ^{ον}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (zilij^u, -uri) = φθόνος, κοιν. ζήλικ· ρουμ. gelogie, invidie, λατ. Δαλ.

ζηλιάρου, ἐπιθ., -ρά θηλ. (ziljār^u, -ră) = φθονερός, κοιν. ζηλιάρης· ρουμ. invidios, λατ.

ζηλιπέσκου, -ψι^ς -ψιτα, -ψιρε (zilipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = φθονῶ, κοιν. ζηλεύω-ζήλιψα (ἐκ τοῦ ἐζήλευσα) + εσκου. ἔχει καὶ τὴν σημ. τοῦ ζηλῶ, ρουμ. sint gelos, λατ. καὶ zilipsesc, ἑλλην.

ζηλιπίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -ρι^ς πληθ. (zilipsire, -ri) = φθόνος, ζῆλος, τὸ φθονεῖν, τὸ ζηλοῦν· ρουμ. invidiare, λατ. καὶ zilipsire. ἑλλην.

ζηλιπίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ. (zilipsit^u -tă, = ἐζηλωμένος, ἐπίφθονος· ρουμ. invidiat, Δαλ.

ζιάρε = ὄρθρος βαθύς. Καὶ τζιάρε ἐν Ἀδελῶν· ρουμ. zare, σλ.

ζιαφέτε, οὐσ. ἴηλ., -ρετι πληθ. (ziafête, -feti) = εὐωχία, συμπόσιον, κοιν. ζιαφέτι, ἔπειρ ἐκ τοῦ τουρκ. ziafet· ρουμ. petrecere, λατ. καὶ ziafet, τουρκ. Δαλ.

ζιγρᾶ, οὐσ. θηλ., -γρι πληθ. (zigră, -ri) = ἄκανθα, κοιν. ζιγρα. Τὸ χειρ. τοῦ Διμον. ἔχει ζιγουρᾶ, ρουμ. rug, λατ.

ζιέρου, οὐσ. οὐδ., ζιάρε, πληθ. (ziér^u, zjäre, = ἀνθρακίς, κοιν. φόγουλι, καὶ ἡ ἐκ ταύτης θέρμη. Καὶ ζιαρά. Κατὰ Micl ἐκ τῆς Ἀλβαν. ῥ. jar, ἄλβ. foc λατ. Ἐν Μακ. λέγεται ζιάρα.

ζιέτε, οὐσ. θηλ., ζιέτι πληθ. (ziéte, ziéti) = πόνος, μόγθος, προσπάθεια. Παρὰ Διμονίω, τουρκ.

ζιζάνκου, οὐσ. οὐδ., ζιζάν᾽ πληθ. (zizáni^u, zizăni) = ζιζάνιον μεταφ. ρουμ. intrigă, λατ.

ζιμπίλιε, οὐσ. ἴηλ., -μπιλ᾽ πληθ. zimbilie, -li) = κόφι-νος πλεκτός, κοινῶς ζεμπίλι, τουρκ. zembil· ρουμ. zimbil.

ζιμμπιρέκε καὶ ζεμμπιρέκε, οὐσ. θηλ., ζεμμπιρέκ᾽ πληθ.

(zembireke, -ki) = ἐλατήριον κοιν. ζεμπιρέκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zemberèk, ρουμ. zâmberec, τουρκ.

ζλάπε, οὐσ. θηλ., ζλάκι πληθ. (zlápe, zláki) = ἄγριον ζῷον, θηρίον, κοιν. ζουλάπι καὶ ζλάπι. Ἐκ τοῦ ἀλβ. zular· ρουμ. fiară sălbatecă, λατ.

ζμιάνα, οὐσ. θηλ., ζμιάνι πληθ. zmiána, -ni) = ἐσώβρακον. Σλαβ. καταγωγῆς, σερβ. izmena = ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἐνδυμάτων· ρουμ. izmene, σλαβ.

ζμπόρου, οὐσ. οὐδ., ζμπόρι πληθ. (zboru, zbori) = λόγος, διάλογος, ἐμιλία καὶ ζμπόρος. Ἐκ τοῦ σερβ. zbor = συνάθροισις καὶ διάλογος, κατὰ τὸ κουβέν|τά, ἔπερ ἴδε· ἐάν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ σλαβ. suboru, τότε γραπτέον σμπόρου.

ζμπουράσκου, -ρί, -ρίτᾶ, -ρίρε, ῥημ. (zburășku, -ri, -rită, -rire) = λέγω, ἐμιλῶ. Ἐκ τοῦ ζμπόρου, ἔπερ ἴδε· οἱ ρουμ. λέγουσι vorbesku, λατ.

ζνίε καὶ ζηνίε, οὐσ. θηλ., ζνίι καὶ ζηνίι (znie καὶ zinie, zni și zini) = ζημία· ρουμ. pagubă, σλαβ.

ζνισέσκου, -σι, -σιτᾶ, -σιρε ῥημ. (znisésku, -si, -sită, -sire) = ζημιῶ. Ἐκ τοῦ δημ. ἀρσ. ζήμνωσα· λέγεται καὶ ζημνιουσέσκου· ρουμ. stric, λατ.

ζόρε, οὐσ. θηλ., ζόρι πληθ., (zore, zori) = ἀνάγκη, δυσκολία, στενοχωρία, βία, κοιν. ζόρι. Ἐκ τοῦ τουρκ. zor = βία, ἀνάγκη· κου ζόρε = βία, ἀναγκαζόμενος· κου μάρε ζόρε = μετὰ μεγάλης δυσκολίας, μόλις καὶ μετὰ βίας. Μογλ. mânkă· ρουμ. dificultate, λατ.

ζόρνα, οὐσ. θηλ., ζόρνι πληθ. (zorna, -ni) = ξάνιον, ἐργαλεῖον πρὸς ξάνσιν τῶν ἐρίων. Ἴδε κιάπτινε.

ζουγράφου, οὐσ. ἀρσ., -φι πληθ. (zugrafu, -fi) = ζωγράφος· ρουμ. zugrav, ἑλλην.

ζουγρᾶφισέσκου, -σι, -σιτᾶ, -σιρε (zugrafisésku, -si, -sită, -sire) = ζωγραφῶ· ρουμ. zugrăvesc, ἑλλην.

ζουγρᾶφησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ. (zugrafisire, -ri) =

ἀπεικόνισης, ζωγράφησις· ρουμ. zugrăvire, ἑλλην.

ζουγρᾶφησίτου, -τά παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (zugrafisitu, -tă) = ζωγραφημένος, ἀπεικονισμένος· ρουμ. zugrăvit, ἑλλην.

ζουγρᾶφίε, οὐσ. θηλ., -φιῖ πληθ. (zugrăfie, -fii) = ζωγραφία, ζωγράφησις· ρουμ. zugrăvire, ἑλλην.

ζούζουλου, οὐσ. ἄρσ., ζούζουλι πληθ. (zúzul^u, -li) = ζωόφιον, κοιν. ζούζουλον· ρουμ. vietsuitoare, λατ.

ζουλότᾶ, οὐσ. θηλ., -λατι πληθ. (zulótă, -lati) = τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ γροσίου, κοιν. ζουλότα, τουρκ. zulot.

ζουνγγίε, οὐσ. θηλ., ζουνγγιῖ πληθ., (zungie, zungii) = ἀναβολεύς, κοιν. ζεγγί. Ἐκ τοῦ τουρκ. zenghi· ρουμ. scară de sea, λατ.

ζούρου καὶ ζούρουλου ἐπιθ., ζούρου θηλ. (zúr^u, zurlu, zurlăi) = τρελλός, κοιν. ζουρούς· ρουμ. nebun, λατ.

ζούρᾶ, οὐσ. θηλ., ζούρι πληθ. (zúră, zuri) = ἐξάντλησις, μαρασμός, φθίσις, κοιν. ζούρα, ἐξ οὗ ζουριάζω = ξηραίνω, ἐκμαραίνω, καὶ ἀμετ. συστέλλομαι, μαραίνομαι. Ἐκ τοῦ ἰτ. usura = ἡ τοκογλυφία· σᾶ τί μᾶκᾶ ζούρα = νά σε φάγη ἢ φθίσις, ὁ μαρασμός, (ὡς ὁ παράνομος τόκος, ἢ τοκογλυφία, καταπρώγει τὸ κεφάλαιον).

ζουρλεάστε, ἐπίρ. = ἀνοήτως, τρελλῶς· (zurleăsteⁱ, ρουμ. nebunesc, λατ.

ζουρλεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., -λετς πληθ. (zurleătsă -lets) = ἀνοησία, ἀταξία, τρέλλα· ρουμ. nebunie, λατ.

ζουρλέσκου, -λιῖ, λιτᾶ, -λιρε ῥ. (zurlésku, -lii, -lită, -lire) = μαίνομαι, τρελλαίνομαι· οἶον· ζουρλί = ἐμάνη, ἐτρελλάθη· καὶ μεταθ. μι ζουρλῆς = μ' ἐτρέλλανες· ρουμ. înnebunesc, λατ.

ζουρμπᾶ, οὐσ. ἄρσ., -μπατῆ πληθ. (zurbă, zurbădz) = βίαιος, ταραχοποιός, κοιν. ζορμπᾶς· ρουμ. zurbagiu, τουρκ.

ζουρμπᾶλίκε, οὐσ. θηλ., -λικῖ πληθ. (zurbălike, -liki) = βιαιότης, αὐθαιρεσία, ἐπανάστασις, κοινῶς ζουρμπάλικῖ ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. zurbalık· ρουμ. zurbalâc.

ζύγα, οὐσ. θηλ., ζύγι' πληθ. (zŷgǎ, zŷgi') = ἡ ζυγός, ζυγα-
ριά και ζύγι· ρουμ. cumpănǎ, λατ.

ζυξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ, -ξιρε ρημ. (zyksésku, -ksi', -ksitǎ,
-ksire) = ζυγίζω, cântăresc, τουρκ.

ζυξίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -ρι' πληθ. (zyksíre, -ri') =
ζύγισμα· ρουμ. cǎndărire, τουρκ.

ζωίε, οὐσ. θηλ., (zoíe) = βίος, ζωή· οι ρουμ. viatsǎ. Ἐκ
τοῦ † vivitia, λατ.

ζώνᾶ, οὐσ. θηλ., ζώνι' πληθ. (zóna, -zóni') = ζώνη, ζω-
στήρ. Και ζούνα· ρουμ. cingătoare, λατ.

Η. η.

Η, η. η, συνδ. διαζ. (i) ρουμ. sau, λατ. και ori· οἶον :
η έου, η τίνε = ἡ ἐγὼ ἢ σύ· ρουμ. ori eu, ori tu.

ηγούμινου, οὐσ. ἄρσ., -μινι' πληθ. (igúmin^u, minⁱ) = ἡγού-
μενος, ἐκκλησ. ρουμ. igumen, ἑλλην.

ηλικίε, οὐσ. θηλ., -κι' πληθ. (ilikíe, -ki') = ἡλικία, ρουμ.
etate, λατ.

ἡμιρ^{ου}, ἐπιθ., -ρᾶ θηλ. (imír^u, -rǎ) = ἡμερος, ρ. blând, λ.

ημιρεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι' πληθ. (imireǎtsǎ, -tsⁱ) = ἡμε-
ρότης· ρουμ. blândetse, λατ.

ημιριψέσκου, -ψι', -ψιτᾶ -ψιρε ρ. (imiripsésku, -psi',
-psitǎ, -psire) = ἐξημερῶ. κοιν. ἡμερώνω, ἄορ. ἡμέρεψα και
ἡμίριψα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα, ρουμ. îmblândzesc, λατ.

ημιριψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ψιρι' πληθ. imiripsíre,
-psiri') = ἐξημέρωσις· ρουμ. îmblândzire, λατ.

ημιριψίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (imiripsít^u, -tǎ) =
ἐξημερωμένος· ρουμ. îmblândzit, λατ.

ηρμουξέσκου και ῥημουξέσκου, ἕπερ ἴδε.

ηρμουξίρε και ῥημουξίρε, ἕπερ ἴδε.

ηρμουξίτου καὶ ῥημουξίτου, ἔπερ ἴδε.

ήσυχου, ἐπιθ., -γᾶ θηλ. (ísihu, -hă = ὁ ἡ ἥσυχος· ρ. lin. λ.

ησυχᾶσέσκου, ησυχᾶσί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (isihâsésku, isihâsí, -sită, -sire) = ἡσυχάζω· ρουμ. liniștesc, λατ.

ησυχίε, οὐσ. θηλ., -γιῖ πληθ. (isihie -hiῖ) = ἡσυχία, ρουμ. liniște, λατ.

Θ. θ.

Θ, θ. θάμα, οὐσ. θηλ., θάματι πληθ. (thămă, thămati) = θαῦμα, κριν. thăma· ρουμ. mirăcol, λατ.

θᾶμᾶσέσκου, θᾶμᾶσί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (thămâsésku, thămâsí, -sită, -sire) = θαυμάζω, ἐκ τοῦ δημ. θάμασα + έσκου, ρουμ. me mir, λατ.

θάρου, οὐσ. οὐδ., θᾶρῖ πληθ. (thăru, thări) = θάρρος, τόλμη· ρουμ. îndrăzneală, σλαβ.

θᾶρᾶσέσκου καὶ θᾶρσέσκου, -σι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (thărâsésku, καὶ thărsésku, -si, -sită, -sire) = θαρρῶ, τολμῶ, νομίζω. προσδοκῶ, ἐλπίζω. Ἐκ τοῦ δημ. θάρρησα καὶ θάρσα + έσκου· ρουμ. îndrăznesc, σλαβ.

θξάμινου καὶ θιγάμινου, ἐπιθ., -μινᾶ θηλ. (thăminu, -mină) = θῆλυς, -εια. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ feminus (femineus) = θῆλυς· ρουμ. femeiesk· τὸ ρουμ. famen σημ. εὐνοῦχος· ιτ. feminesko. Περὶ τροπῆς τοῦ ὀασέος f εἰς θ παράβαλε: θράψου ἐκ τοῦ λατ. fraxinus.

θέατρον, οὐσ. οὐδ., -τρι πληθ. (thătru, -tri) = θέατρον· ρουμ. teătru, ἑλλην.

θέμα, οὐσ. θηλ., θέματι πληθ. (thémă, thămati) = θέμα, ρουμ. tema, ἑλλην.

θεολόγου, οὐσ. ἄρσ., -λογῖ πληθ. (thelôgu, -logi) = θεολόγος· ρουμ. teolog, ἑλλην.

θεολογίε, οὐσ. θηλ., -γιῆ πληθ. (θεολογίε, γιῆ) = θεολογία^α ρουμ. teologie, ἔλλην.

θεριστί, οὐσ. ἄρσ. (theristí) = ὁ (Ιούνιος μῆν, ὅστις λέγεται καὶ τσιρισιάρ^{ου} ἐκ τοῦ τσιρέσ^{ου}, τσιρεξάσῆ = κέρασος, κεράσι (tsi-risiár^{ου}). Τὸ θεριστί προφ. καὶ χιριστί· ρουμ. iunie, ἔλλην.

θερμομέτρον, οὐσ., οὐδ., -τρι πληθ. (thermométru, -tri) = θερμόμετρον· ρουμ. termometru, ἔλλην.

θεωρίε, οὐσ. θηλ., -ριῆ πληθ. (theoríe, -riῆ) = θεωρία· ρουμ. teorie, ἔλλην.

θηλεάουᾶ, οὐσ. θηλ., πληθ. θηλέῖ (thiljáouă, thiléi) = θηλειά, ὀπή, πόρπης, περόνης· ρουμ. bortitsă, σλαβ.

θησαυρό, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. (thisanró, -adz) = θησαυρός· ρουμ. tezaur, ἔλλην.

θιμέλιον, οὐσ. οὐδ. θιμεξάλ· πληθ. (thimelíu, thimeáli) = θεμέλιον· ρουμ. temelie, ἔλλην.

θιμιλχουσέσκου, -σιῆ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (thimiljusésku, siῆ, -sită, -sire) = θεμελιώνω· ρουμ. întemeiez, ἔλλην.

θιμιλχουσίτ^{ον}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (thimiljusítu, -tă) = τεθεμελιωμένος· ρουμ. întemeiat, ἔλλην. fondat, λατ.

θράψ^{ον} καὶ **φράψιν^{ον}**, οὐσ. ἄρσ., θράψῆ πληθ. (thrápsu, thrápsi) = μελία, κοιν. θράψος. Ἐκ τοῦ λατ. fraxinus, ἰτ. frassino, ἰσπ. fresno, πορτ. freixo, frexo, γαλλ. frêne, ἄλβ. frašen, frašer· ρουμ. frasin. Τὸ μὲν θράψου ἐκ τοῦ ν. ἔλλ. θράψος, τὸ δὲ φράψιν^{ον} κατ'εὐθειᾶν ἐκ τοῦ λατ. fraxinus.

θρησκείε, οὐσ. θηλ., θρησκειῆ πληθ. (thriskíe, thriskiῆ) = θρησκεία· ρουμ. religiune, λατ.

θρήσκου, ἐπιθ., θρήσκᾶ θηλ. (thrisku, -skă) = θρησκός· ρουμ. cucernic, λατ.

θρόνον^{ον}, οὐσ. οὐδ., θρόνουρι πληθ. (thronu, thronuri) = θρόνος· ρουμ. tron, ἔλλην.

θυμίαμα, θηλ. οὐσ., θυμιάματι πληθ. (thimíamă, thimiámati) = θυμίαμα· λέγεται καὶ θυμνιάμα, (thimniámă)· ρουμ.

tămăie, ἑλλην.

θυμνιατό, -τατζ πληθ. (θimniatό, -tadz) = θυμιατήριον·
 ρουμ. tămăitoare, ἑλλην.

θυμνιτισέσκου και **θυμνιτσέσκου**, -σι^ι, και -τσι^ι, -σιτᾶ,
 -σιρε (θimnitisésku και θimnitsésku, ·siⁱ και tsiⁱ, -sită,
 -sire) = θυμιατίζω· ρουμ. tămăiesc, ἑλλην.

θυμνισίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -τσιρι^ι πληθ. (θimnitsire,
 -tsiriⁱ = θυμιάτισμα· ρουμ. tămăiez, ἑλλην.

θυμνισίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (θimnitsit^u, -tă) =
 θυμιατισμένος· ρουμ. tămăiat, ἑλλην.

I. ι.

Ι, ι. ιά, ἴδε εἶ.

ιά, ἐπιρ. (iă) = ἰδού· ρουμ. iacă, iată· « ἰά μι » = ἰδού ἐγώ,
 ρουμ. jată-mă.

ιάντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι^ι πληθ (iădă, -di) = ἐρίτριον θηλ. ἴδε
 ἐντ^{ου}· ρουμ. iadă, λατ.

ιάπᾶ, ἴδε εἶπᾶ.

ιάρᾶ, ἴδε εἶρᾶ.

ιάρμπᾶ, οὐσ. θηλ., ἰέρμπι^ι πληθ. (iărbă, iérgi) = χέρπος·
 ιτ. erba, ισπ. yerba, πορτ. herva, γαλ. herbe, ρουμ. iarbă.

ιάρνᾶ, οὐσ. θηλ., ἰέρνι και ἰέρνυρι^ι πληθ. (iărănă, iérni
 και iérnurî) = χειμών. Ἐκ τοῦ λατ. hiberna· ἐκπτώσει τοῦ b
 ὡς κάλ^{ου} = ἵππος ἐκ τοῦ μετγ. λατ. caballus, ἱμνου = βαίνω
 ἐκ τοῦ ambulo· ιτ. invero και vermo, ισπ. inviérno, πορτ.
 inverno, γαλ. hiver, ρουμ. iarnă, ἄλβ. dimër και dimën.

ιάσκᾶ, οὐσ. θηλ., ἰέσκυρι^ι πληθ. (iăskă, éskuri) = ἰσκα.
 Ἐκ τοῦ λατ. esca, ιτ. esca, ισπ. yesca, πορτ. isca, γαλ.
 esche, ἄλβαν. esk, ešk, ρουμ. iaskă· ἀργ. ἑλλην. ἰσκαί, -ῶν.

ιδέε, οὐσ. θηλ., ἰδέ^ι πληθ. (idēe, idēi) = ἰδέα, γνώμη, ρουμ.

gând, μαγυαρ.

ίδιον, επιθ., ιδιᾶ θηλ. (idī^u, idīᾶ) = ἴδιος, α, ον, ἐγὼ αὐτός·
 ρουμ. Insumi, λατ.

ιδίωμα, οὐσ. θηλ., ιδιώματι πληθ. (idiomă, idiōmati) =
 ἰδίωμα· ρουμ. idiomă, ἑλλην.

ιζίνε, οὐσ. θηλ., ιζίνι πληθ. (izíne, izínì) = ἄδεια, κοιν.
 ιζίνι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. izin· ρουμ. permissiune, λατ.

ικᾶ, συνδ. διαζ. (ikă) = ἡ· οἶον : «έου ἱκᾶ τίνε»· ρ. sau, λ.
 ἰλε, οὐσ. θηλ., ἰλι πληθ. (ile, ilì) = ἡ λαγών, κοιν. τὰ μα-
 λακά. Ἐκ τοῦ λατ. ili. ilium = λαγόνες· ἰσπ. ijal, πορτ. ilhal,
 ἀρχ. γαλ. iliers, ἀλβ. ija και iljate· ρουμ. iie.

ιλεάτσε, οὐσ. θηλ., ιλέτσι πληθ. (ileătse, ilétsi) = φάρμα-
 κον, κοιν. γιατρικὸ καὶ ἰλιάτση, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ileats·
 ρουμ. léac, σλαβ. ἡ τουρκ.

ίμα, καὶ μούμα, ἔπερ ἴδε.

ιμνᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρι πληθ. (imnătúră, -rì) = πο-
 ρεία, βάδισμα. Ἐκ τοῦ ρήμ. ἰμνου = βαίνω· ρουμ. umblătură,
 mers, λατ. Καὶ ἰμνάτου, -ουρι.

ἰμνου, ἰμνάτι, ἰμνάτᾶ, -αρε ρήμ. (imnu, imnăti, imnătă,
 -are) = βαίνω, περιπατῶ, πορεύομαι. Ἐκ τοῦ λατ. ambulo =
 περιπατῶ· ἰτ. ambulare, ἰσπ. προβ. πορτ. amblar, γαλ.
 ambler = aller a l'amble = καλπάζειν, ἐπὶ τῶν ἵππων· ρουμ.
 imblu και umblu.

ιμπρίκε, οὐσ. θηλ., ιμπρίτσι πληθ. (ibrîke, ibrîtsi) = μι-
 κρὸν χαλκοῦν ἀγγεῖον πρὸς ἔψησιν καφέ και ὁμοίων, κοιν. ἰμ-
 πρίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ibrik· ρουμ. ibric.

ιν, (in) προθ. ἴδε ἄν.

ινάτε και γινάτε, ἔπερ ἴδε.

ινατζίου, επιθ., ινατζιᾶ θηλ. (inadzî^u, -ă) = ὀργίλος, πεί-
 σμων, ἰσχυρογνώμων, κοιν. ινατζής, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. inadzi·
 ρουμ. încăpătsănat, λατ.

ίνιμά, οὐσ. θηλ., ίνιμι πληθ. (inimă, -mî) = ψυχί, καρ-

διά. Ἐκ τοῦ λατ. anima = ψυχή· ιτ. anima, ισπ. πορτ. alma, γαλ. âme· ρουμ. inimă.

ινιμάρκου, ἐπιθ., -κά θηλ. (inimárku, -ká) = εὐψυχος, θαρραλέος· ρουμ. indrăznets, σλαβ. Καὶ ινιμόσ^{ου}, λατ. animosus.

ινιμουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (inimusésku, -siⁱ, -sită, -sire) = ἐμψυγώνω, ἐνθαρρύνω. Ἐκ τοῦ ίνιμά ἔπερ ἰδέ· ρουμ. încurajesc, γαλ.

ινιμουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ^ι πληθ. (inimusîre, -sirⁱ) = ἐνθαρρυνσις· ρουμ. încurajare, γαλ.

ινιμουσίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (inimusit^u, -tă) = ἀνδρειωμένος· ρουμ. înbărbătat, λατ.

ινντουέσκου, -ί^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρήμ. (induésku, -iⁱ, -ită, -ire) = ἀμφιβάλλω, ἐνδοιάζω. Ἐκ τοῦ λατ. induo· ρουμ. indoesc· π.ρ.β. ἀρχ. ἑλλην. ἐν δοιῆ (ἐνν. εἶναι) = εἰς τὰ δύο εἶναι (δοιοὶ ποιητ. ἀντὶ δύο, ἀμφότεροι) ἀρχ. σλαβ. dvoiti = ἀμφιβάλλειν, σερβ. dvojiti = διαιρεῖν, ἐνδοιάζειν· ἄλβαν. duš = διπλοῦς ἀμφίβολος.

ινντουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. = ἐνδοιασμός, ἀμφιβολία· ρουμ. indoeală, «φᾶρᾶ ινντουίρε» = ἀναμφιβόλως· ρουμ. fără indoeală (induîre), λατ.

ινντουίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. = ἀμφίβολος, ἐνδοιάζων· ρουμ. indoitor, λατ.

ινράιρε καὶ **νάραιρε** καὶ **νâiriρε**, οὐσ. θηλ., νάραιρ^ι καὶ νâiriρ^ι πληθ. (inrâire καὶ nârâire καὶ nâiriρε) = ὀργή, θυμός· τοῦ νάράέσκου = χολοῦμαι. Ἐκ τοῦ λατ. inirascor, ἰδ. νάράέσκου· ρουμ. întărtare, λατ.

ίνσι καὶ **ίνσι** καὶ **ίσι** ἐν τῷ βορείῳ τμήμ. (inși, însi, işi) = τινές, ἄνθρωποι· οἶον: ντό^ι ίνσι = οὐό τινες, δύο ἄνθρωποι Κυρίως εἶνε πληθ. τοῦ νᾶσ^{ου}, ἀντων. προσ. τοῦ γ'. προσ. ἔλ^{ου} καὶ νᾶσ^{ου}, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. ipse, πληθ. ipsi, imsi, însi καὶ κατὰ μετάθεσιν νᾶτ^ι, ἐξ οὗ ἐνικὸς νᾶσ^{ου} = αὐτός· ἀρχ. ιτ. ISSO, ν. ιτ.

esso, ἀρχ. ισπ. essi, πορτ. esse· ρουμ. ins, insă. Ἐν Βου-
δούσα λέγεται καὶ ίνσου· ἰδ. W. die Arom. II 123,12.

ινσιρινάτ^{ου}, ἐπιθ., -νατᾶ θηλ. (insirinát^u, -tă = αἰθριος,
εὐδιος, κοιν. καθαρὸς (οὐρανός). Ἐκ τοῦ λατ. :: in-serenatus
(serenus) = αἰθριος, εὐδιος· ρουμ. senin, λατ.

ινσόρ^{ου} καὶ **νσόρ^{ου}**, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε (insór^u, -raῖ,
-rată, -rare) = νυμφεύω. Ἐπὶ ἀνδρός· μ' ἰνσόρ^{ου} μέσον = νυμ-
φεύομαι. Ἐκ τοῦ :: uxuro (uxor = γαμετῆ) usoro, isoro καὶ
παρενθέσει τοῦ ν ἰνσόρ^{ου}. Κατὰ δὲ Weigand ἐκ τοῦ in-uxoro·
ρουμ. insor.

ίνσου, ἰνσι (insu, insi = ἄτομον, πρόσωπον· ρ. ins, ἰδ. ἰνσί.

ινσουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἰνσόρ^{ου} = γάμος, νύμφευσις· ρουμ.
insurare. Καὶ νσουράρε.

ινσουράτ^{ου} καὶ **νσουράτ^{ου}**, -τᾶ. παθ. μετ. τοῦ ἰνσόρ^{ου} (in-
surát^u, -tă) = νυμφευμένος· ρουμ. insurat.

ινσούς, ἴδε νσούς.

ιν|τράρε, ἀπθ. θηλ. οὐσ., τοῦ ρ. ἰν|τροῦ -τράρ· πληθ. (in-
tráre, -trăr̃i) = εἰσόδος· ρουμ. intrare.

ιν|τράτᾶ, οὐσ. θηλ. προσηγ. (intrátă) = εἰσόδος· ρουμ.
intrare, λατ. Ἐκ τοῦ ρήμ. ἰν|τροῦ, ἔπερ ἴδε.

ίν|τροῦ, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (intru, aῖ, -ată, -are) = εἰσέρ-
χομαι, ἐμβαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. intro, intravi, atum, are·
ιτ. intrare, ισπ. πορτ. intrar, γαλ. entrer· ρουμ. intru.

ίξικε, οὐσ. θηλ., ἰξίκ' πληθ. (iksike, -kⁱ) = λιποβαρία,
κοιν. ἰξίκ', ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. icsic. Καὶ ξίκε, ξίκιουρι· ρουμ.
lipsă, ἑλλην.

ί^{ου}, ἐπιρ. τοπ. στάσ. καὶ κινήσ. = ποῦ, ποῖ· (iu). Ἐκ τοῦ
λατ. ubi-ubi-ui-iu· ιτ. ove, ισπ. O, πορτ. ou, γαλ. οὐί,
ρουμ. unde, λατ.

ίουβὰ, ἐπιρ. τοπ. ἀόρ. = που, κάπου, καὶ προηγουμένης ἀρ-
νήσεως, οὐδαμοῦ. Ἐκ τοῦ ίου = ubi καὶ βα, γ' προσ. τοῦ βόι^{ου} =
θέλω (ubi-vis) (iuvá)· ρουμ. undeva, λατ.

ιούλιου, οὐσ. ἄρσ. (iuliu = ὁ μὴν Ἰούλιος· ρ. Julie, λατ.

λουτσιντό, ἐπιρ. τοπ. = ἐπουδῆποτε (iutsidó ubicunque·
ντό (do) = ἄλβ. θέλαιν· ρουμ. pe unde va, λατ.

ίπα, οὐσ. θηλ., ίπουρι πληθ. (ípǎ, ípuri) = ἀστράγαλος ἐν
Ἄχρίδι· ρουμ. aršic, τουρκ.

ιραντέ, οὐσ. ἄρσ., ιραντάτζ πληθ. (iradé, iradǎdz) = Σουλ-
τανικὸν διάταγμα, ὁ ιραντές, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. iradé, ρουμ.
iradeǎ· ὁ Δαλ. γράφει iradi, πληθ. iradzî, ἔπερ οὐδαμοῦ
ἤκουσα.

ιργκιλέ, οὐσ, ἄρσ., -λετζ πληθ. (irgilè -letz) = ἵπποφορ-
δεῖον, κοιν. ἰργκιλές καὶ ἐργκιλές, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. erghelé·
ρουμ. herghelie, τουρκ.

ιριρίτσα, οὐσ. θηλ., (iriritsǎ) = ἡ Μεγάλη ἄρκτος (ἀστερι-
σμός), ρουμ. ursǎ mare, λατ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.

ιρμπόσου, ἐπιθ., -ρασα θηλ. (irbós^u, -rasǎ) = πολυβότανος,
ἔχων πολλὰ γόρτα. Ἐκ τοῦ λατ. herbosus, ἰτ. erboso, προβ.
erbos, γαλ. herbeux, ἰσπ. herboso, πορτ. hervoso, ρουμ.
ierbos. λατ.

ισάπε, οὐσ. θηλ., ισάκι πληθ. (isápe, isǎki) = ὑπολογισμός,
κοιν. λογαριασμός καὶ ισάπι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. isap· ρουμ.
socotealǎ μαγυαρ.

ισβουρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (izvur^u, -uri) = πηγὴ,
βρύσις· ρουμ. izvor, σλαβ.

ισιου, ἐπιθ., ίσε θηλ. (isi^u, -ise) = εὐθύς, ἴσος, drept, λατ.

ισια, ἐπίρ. = κατ' εὐθειᾶν, ίσια (isia)· ρουμ. drept, λατ.

ισμπά, οὐσ. θηλ., ίμπι πληθ. (izba, izbi) = ὑπόγειον, κα-
τώγειον, κοιν. κατώγι καὶ ίσμπι, ἔπερ βουλγ., ρ. pivnitsǎ, σλ.

ιονάφε, οὐσ. θηλ., ιονάφι πληθ. (isnáfe, isnǎfi) = συντε-
χνία, κοιν. ιονάφι· ρουμ. breaslǎ, σλαβ.

ιοναφτσι, οὐσ. ἄρσ., ιοναφτσιάτζ πληθ. (isnaftsi, -tsjadz)
= σύντεχνος, κοιν. ιοναφτσιῆς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. isnaftsi, ρουμ.
breslaš, σλαβ. Δαλ.

ισουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε (isusésku, -siⁱ, -sitᾶ, -sire) = ἄρραβωνίζω. Ἐκ τοῦ ἄορ. ἰσωσα + εσκου τοῦ ἰσῶω (ἐξι-σῶω), ρ. logodesc, ὅπερ κατὰ Rösler ἐκ τοῦ ἑλλην. δίδω λόγον.

ισουσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (isusít^u, -tᾶ), = ἄρραβωνιασμένος· ρουμ. logodit, ἑλλην.

ιστινντάκε, οὐσ. θηλ., -τᾶκ^ι πληθ. (istindáke, -dákⁱ) = ἀνάκρισις, κοιν. ἰστιντάκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. iktindac· ρουμ. interogatoriu, λατ. Δαλ.

ιστιρησίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἰστιρησέσκου (istirisít^u, -tᾶ) = ἐστερημένος· ρουμ. lipsit, ἑλλην.

ιστορίε, οὐσ. θηλ., -ρι^ι, πληθ. (istoríe, -riⁱ) = ἱστορία, ρουμ. istorie, ἑλλην.

ισχέτζ^{ου}, ισχιά^ι, -ατᾶ, -αρε καὶ **ισχουσέτζ^{ου}**, ισχουσί^ι, -σιτᾶ. -σιρε ρ. (ishjétz^u, ishjái, -atᾶ, -are καὶ ishjusétz^u, ishjusíⁱ, -sitᾶ, -sire) = ἰσῶ, ἐξισῶ, εὐθύνω, ἰσοπεδῶ, κοιν. ἰσχάζω καὶ ἰσχιάζω, ἄορ. ἰσχιασα καὶ ἰσχουσα, ἐξ οὗ τὸ ἰσχιου-σέτζ^{ου}. ρουμ. indrept, λατ.

ισώματαᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (isósmatᾶ, -ti) = ἄρραβών, κοιν. ἄρραβώνισμα· ρουμ. logodnă, ἑλλην.

ιτίε, οὐσ. θηλ., ιτί^ι πληθ. (itíe, itíⁱ) = αἰτία, ἀφορμή, ρουμ. causă, motiv λατ.

ίτῶ (ítš) = οὐδέν, τίποτε (παρὰ τοῖς βορ.)· ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. its, οἱ δὲ βορ. δυτ. λέγουσι ντοτ ἐκ τοῦ ἄλξαν, dot· οἱ μεσημβρ. ντίπ^{ου} ἐκ τοῦ ἑλλην. ντίπ^ι (τίποτε), ρουμ. nimic, λατ.

ίτσι, συνδ. χρον. (itsi) = εὐθύς, ἅμα· ρουμ. îndatᾶ, λατ.

ίτσι, (itsi) ἄορ. ἄντων = ὅτιδῆποτε· οἶον: ἴτσι βρέι τζίτς = ὅ,τι θέλεις λέγεις· ἐκ τοῦ χίτσι, ὅπερ ἐκ τοῦ fie ce = fiat quiquid· τὸ fiat βλαχιστὶ λέγεται χίε, ἐξ οὗ καὶ ἐν ἄρ. ἐνεστ. χί^{ου} = εἶμαι, καὶ ἔσκου, ρουμ. fiicine, ἰταλ. chichessia προβ. qui que sia· ρουμ. ori ce, λατ.

ιχκάτ^{ου} οὐσ. ἄρσ., ιχκάτς πληθ. καὶ χικάτ^{ου} καὶ ιθκάτ^{ου} (ihkát^u, ihkátς καὶ hikát^u iθkát^u) = ἕπαρ, κοιν. σικῶτι· Ἐκ

τοῦ λατ. ficatum. Τὸ f τρέπεται εἰς χ ὡς χίχ^{ου} = σῦκον, ἐκ τοῦ ficus, χίλι^{ου} = υἱός, ἐκ τοῦ λατ. filius, χίρ^{ου} = νῆμα, κλωστή, ἐκ τοῦ filum· ἰτ. fegato, ἰσπ. higado, πορτ. figado, γαλ. foie, ρουμ. ficat.

ιχτιζᾶ, οὐσ. ἄρσ., ιχτιζᾶτζ πληθ. (ihtiză, ihtizătz) = ἀνάγκη, καθήκον· ἐκ τοῦ τουρκ. ihtizâ. Τὸ ιχτιζᾶτζ ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. ιχτιζᾶδες· ρουμ. nevoie, σλαβ.

ιχτιμπάρε, οὐσ. θηλ., -μπάρ' πληθ. (ihtibăre, -bărî) = ὑπόληψις, ἐκτίμησις, κοιν. ιχτιμπάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ihtibar, ρουμ. renume, γαλ. stimă, λατ.

ιώδου, οὐσ. οὐδ. (iôd^u) = ἰώδιον· ρουμ. iod ἑλλην. Δαλ.

ιωδοφόρμᾶ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (iodofôrmă, -mî) = ἰωδοφόρμιον· ρουμ. iodoform, Δαλ.

Κ. κ.

Κ, κ. κα, ἐπιρ. τροπ. ἀναρ. = ὥσπερ, (κα). Ἐκ τοῦ λατ. quam = ὥσπερ· κατὰ Cihac ἐκ τοῦ qua (δηλ. ratione), γαλ. comme, ca, προβ. qua, ἰσπ. cuam, πορτ. quao· ρουμ. ca.

κᾶ, μόριον αἰτιολ. = διότι, (κᾶ). Ἐκ τοῦ λατ. quia, ἢ quod = ὅτι, διότι· λέγεται καὶ κᾶτσέ καὶ κᾶτσᾶ· οἶον: κᾶτσᾶ σ' γίνε γκίνε = διότι σοῦ ἔργεται καλά. Τὸ δὲ κᾶτσέ (kâtsé) λέγεται καὶ ἐρωτ. = διὰ τί; οἶον: κᾶτσέ φουτζίς; = διὰ τί ἔφυγες; Ἐκ τοῦ λατ. quia-quid ἀντι quinam = διὰ τί; ἰτ. che, ched, ἰσπ. πορτ. γαλ. que, ἄλβαν. kje· ρουμ. că. Ἐν Μοναστ. καὶ Κρουσ. εἶνε καὶ τελ. μετὰ τοῦ σᾶ: οἶον κᾶ σᾶ, ἀντι τρα σᾶ = ἵνα.

καβάϊ, μορ. σχετλ. = οἴμοι! (kanăi)· καβάϊ ντι τίνε = ἄλλοι· μονον εἰς σέ· ἴδε καὶ βᾶϊ.

κᾶβάλᾶ, οὐσ. θηλ., -βᾶλ' πληθ. (kâvălă, -văli) = ἰππασία, κοιν. καβάλλα. Ἐκ τοῦ λατ. kaballus, ἰδ. κάλ^{ου}· ρουμ.

cālare, λατ.

κᾰβᾰλάροῦ, οὔσ. ἄρσ., -λαρ' πληθ. (kâvâlâr^u, -rⁱ) = ἰπ-
πεύς, κοιν. καβχλλάρης, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cavallarius· ἴδε καὶ
κᾰλάρου· ρουμ. cālarū.

κᾰβᾰλᾰρίε, οὔσ. θηλ., -ρι' πληθ. (kâvâlârîe, -rîⁱ) = ἰππι-
κόν, κοιν. καβαλλάρια· ρουμ. cavalerie, γαλ. cavalerie.

κᾰβανου, οὔσ. ἄρσ., -ν' πληθ. (kâvan^u, -nⁱ) = πήλινον ἄγ-
γεῖον, πιθαράκι καὶ κοιν. κάβανος, ὅπερ ἐκ τοῦ κάβος. Ἡσύχ.
«ἐν τῷ κάβῳ τῷ λεγομένῳ χολνικί», ρουμ. ulcior, λατ.

κᾰβούροῦ, οὔσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (kâvûr^u, -rⁱ) = καρκῖνος
κοιν. κάβουρας καὶ καβούρι. Ἐκ τοῦ κάμμαρος καὶ κάμμορος =
εἶδος καρκῖνου· λατ. cammarus ἰτ. gambero, ἰσπ. gām-
baro, πορτ. camarao, ἄρχ. γαλ. jamble. Ἐν τῷ βορ.
τμήμ. λέγεται χᾰρχίδα· ρουμ. crab. Καὶ καύρου.

κᾰβούρε, οὔσ. θηλ., -ρ' πληθ. (kâvûre, -rⁱ) = τάφος, μνη-
μεῖον, κοιν. κιβούρι, ἐκ τοῦ τουρκ. kibur· ἄλβ. kivrur. Ἐν τῷ
βορ. τμήμ. κιβούρε λέγεται τὸ φέρετρον, νεκροκράββατον. Καὶ
κιβούρε· ρουμ. costiug καὶ sicriu, σλαβ.

κᾰγκιλοῦ, οὔσ. οὔδ., -λ' πληθ. (kângil^u, -lⁱ) = κοιν. κάγ-
κελλος καὶ κάγκελλον, ὁ δρύφακτος. Ἐκ τοῦ λατ. cancellus,
ἰτ. cancello, ἰσπ. cancel πορτ. cancella, γαλ. cancel
καὶ chancel· ρουμ. zăbrele, σλαβ. Ὁρθότ. κᾰνγκιλοῦ.

καδένα, οὔσ. θηλ. -νι, πληθ. (kadēnā, nⁱ) = ἄλυσις τοῦ ὠρο-
λογίου, κοιν. καδένα, ρουμ. catenā, λατ. καὶ lants, σλ. Δαλ.

κάδρου, οὔσ. οὔδ., -δρι πληθ. (kādru, -dri) = φωτο-
γραφία, κοιν. κάδρον (λατ. quadrum)· ρουμ. cadru καὶ
portrait, γαλ.

κᾰῖροῦ, οὔσ. οὔδ., κᾰῖρ' πληθ. (cāiru, -rⁱ) = δεσμὸς ἐρίου
δις ἐξαμμένου (λαναρισμένου) καὶ περὶ τὴν ἤλακᾰτὴν τυλιγμένου
πρὸς νῆσιν (γνέσιμον). Παρὰ δὲ τοῖς Ῥουμούνοις σημαίνει τὴν
ἤλακᾰτὴν. Ἐκ τοῦ λατ. colus = ἤλακᾰτὴ μετὰ τῆς κατχλ.
arium: coliarium - caer· ἴδε Περιοδ. W. 6, 236. Ὁ δὲ

Rusc. θεωρῶν ἀπίθανον τὴν ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλ. «καῖρος» παραγωγὴν τοῦ G. Pascu, προτιμᾷ τὴν ἐκ τοῦ :: carium (cario-ēre = ζαίνειν). Ἡ παραγωγὴ αὕτη συμβιβάζεται κάλλιστα πρὸς τὴν παρὰ τοῖς Κουτσοβλάχοις σημασίαν τῆς λέξεως ἐνῶ τὸ ἀρχ. «καῖρος» σημ. τὸν μίτον, κοιν. μιτάρι· «καῖρον δὲ τὸν μίτον φασί.» Ἡσυχ.

καζάνε, οὐσ. θηλ., -ζάνι πληθ. (kâzâne, -zâni) = λέβης, κοιν. καζάνι. Ἐκ τοῦ τουρκ. kazan = λέβης. Ἐν μεσημβρ. Μακεδονίᾳ λέγεται καὶ γάλκωμα, ὡς κατεσκευασμένον ἐκ χαλκοῦ ρουμ. cazan.

καζάντζι, οὐσ. ἀρσ., -τζητζ πληθ. (kâzândzi, -dzidz) = χαλκεύς, κοιν. καζαντζής, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kazandzi· ρουμ. cazangiu.

καζίν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ίνι πληθ. (kazín^u, -ni) = λέσχη, καφενεῖον, κοιν. καζίνο· ρουμ. cazin, Δαλ.

καζμά, οὐσ. ἀρσ., καζμάτζ πληθ. (kâzmă, kâzmădz) = σκαπάνη, κοιν. καζμάς. ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kazmâ· ρουμ. cazmă, Δαλ. (Προτιμῶ τὴν διὰ τοῦ ζ γραφὴν χάριν τῆς ἐτυμολογίας).

κάθε, ἀντ. ἐπιμερ. = ἕκαστος, κοιν. κάθε (káthe)· οἱ ρουμ. λέγουσιν oricare, (ἐκ τοῦ ἑλλην. ὠρα καὶ τοῦ λατ. quallis), fiicare, fiicine καὶ fiiece (ἐκ τοῦ γ'. προσ. τῆς ὑποτ. fiat· λέγουσι καὶ tot οἶον: tot om = fiicare καὶ oricare om = τῶς ἄνθρωπος.

καθέδρα, οὐσ. θηλ., -δρι πληθ. (kathédra, -dri) = καθέδρα· ρουμ. catedră, ἑλλην.

καθεράρα, ἐπιρ. χρόν. (kathérara) = αἰείποτε, πάντοτε, ἕκαστοτε. Ἐκ τοῦ δημ. ἑλλην. καθεώρα. ρουμ. purure, σλαβ.

κάθε οὖν, ἢ ὀρθοτ. κάθεοὖν ὡς τὸ καθεῖς καὶ καθένας (kátheúni) = ἕκαστος, καθεῖς ἐκ τοῦ κάθε· ν. ἑλλ. καὶ unus λατ. ρουμ. fiicare καὶ tot, λατ.

κάθε τζούα, ἐπιρ. χρόν. (káthe dzúă) = καθ' ἑκάστην ἡμέ-

ραν. Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. κάθε καὶ τοῦ λατ. dives = ἡμέρα (dies)

καῖνε, οὐσ. θηλ., -κ' πληθ. (kaíke, -kí' = πλοιάριον, κοιν. καίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kaik, ρουμ. corabiã ν. ἑλλην.

καῖκτοσί, οὐσ. ἄρσ., -τσιτς πληθ. (ἐκ τοῦ καῖκτσιδ(ε)ς) (kai-ktsí, -tsitz) = ναύτης, κοιν. καῖκτσιῆς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kai-ktsí ρουμ. corabier, ἑλλην.

καῖμάκου, οὐσ. οὐδ., -μάκ' πληθ. (kâimák^u, -mäki) = ἀφρόγαλα, κοιν. καῖμάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kaimak λέγεται καὶ καῖμάκε.

καῖνντισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kâindisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = τολμῶ, ἀποτολμῶ, κοιν. καῖνντίζω ἐν Τουρκίᾳ, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kairidrum = τολμῶ ρ. îndrăznesc, σλ.

καῖνντισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ' πληθ. (kâindisire -sirⁱ) = τόλμημα κοιν. ἐν Μακ. καῖνντισμα ρουμ. îndrăznire, σλ.

καῖνντισίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (kâindisítu, -tă) = τολμηρός, ρουμ. îndrăznit, σλαβ.

καιρό καὶ **κιρό**, οὐσ. ἄρσ. μόνον ἐν τῷ ἐν. ἄρ. (kairó, kiró) = καιρός, χρόνος, ρουμ. vreme, σλαβ.

καῖρούσου, οὐσ. οὐδ., -σι' πληθ. (kâirus^u -ši) = τὰ τροχίλια τοῦ ἱστοῦ (ἀργαλειοῦ). Ἐκ τοῦ κάερ^{ου}, ἔπερ ἴδε ρ. scripete, σλ.

κάκου κακάι, -κατᾶ, -καρε ρ. (kák^u, kâkái, -kată, -kare) = χέζω. Ἐκ τοῦ λατ. caco, cacavi, atum, are = χέζω (κακάω), ἰτ. cacare, ἰσπ. πορτ. cagar, ρουμ. cac.

κακάρε, ἀπθ. οὐσ., -κᾶρ' πληθ. (kâkâre, -kărⁱ) = χέσιμον, ρουμ. căcare.

κακᾶρέτζου, οὐσ. ἄρσ., -ρετζ' πληθ. (kâkâredz^u -redzi) = ἡ σφυράς, -αδος, καὶ σφυράς καὶ σπύραθος = ἡ στρογγύλη καὶ σπυροειδῆς κόπρος τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων, κοιν. γκαγκαράτσες καὶ κακαράτζες, ἐξ οὗ τὸ κακᾶρέτζου ρουμ. căcăreadză. Ὅλα ἐκ τοῦ ἑλλ. κακάω.

κακάτου, παθ. μετ. μέ σημ. οὐσ., κακάτς πληθ. (kâkát^u, -ts) = σκῶρ σκατόν λατ. cacatur = σκῶρ ρουμ. căcat, ex-

cremente, λατ.

κακῆτόρου, οὐσ. οὐδ. -τοραρᾶ πλῆθ. (kakatóru^u -toarî) = ἀπόπατος, ἀναγκαῖον. Ἐκ τοῦ κακάτ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. umblătoare, λατ.

κακῆτόσ^{ου}, ἐπιθ., -τορασᾶ θηλ. (kâkâtós^u, -toasă) = χεζητιῶν, χεσᾶς, γεν. χεσᾶντος, κοιν. χέσας μεταφ. δειλός, ρουμ. câcâtsios, λατ.

κακῆτούρα, οὐσ. θηλ., -τουραᾶ πλῆθ. (kâkâtûră, -rî) = χέσιμον, ἰτ. cacatura· ρουμ. căcare.

κάκε, οὐσ. θηλ., κάκ^ι πλῆθ. (káke, kăkî) = ἔχθρα, κοιν. κάκια, ἔπερ ἐκ τοῦ κακία· ρουμ. supărare, λατ. ἢ σλαβ.

κακίν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -νουραᾶ πλῆθ. (kakín^u, -nurî) = καγγασμός. Ἐκ τοῦ λατ. cachinus· ρουμ. răs cu hohot, λατ.

κακίουσέσκου, -σιᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (kâkîusésku, -siî, -sită, -sire) = ἄχθομαι, δυσαρεστοῦμαι, κοιν. κακιώνω, κάκιωσα-κακίουσέσκου· ρουμ. me supăr, λατ.

κακίουσίρε, ἀπθ. οὐσ., -σιραᾶ πλῆθ. (kâkîusire, -sirî) = δυσαρέσκεια, κοιν. κάκιωμα· ρουμ. supărare, λατ. ἢ σλαβ.

κακίουσίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ., (kakîusít^u, -tă) = δυσηρησθημένος, κοιν. κακωμένος· ρουμ. supărat, λατ. Λέγεται καὶ κικουσίτ^{ου}, -τᾶ καὶ τὸ ρ. κικουσέσκου.

κακούμ, συνδ. = ὡσπερεῖ· (kakúm). Ἐκ τοῦ λατ. quo-modo = ὡς ἐάν· γαλ. comme, quasi· λέγεται καὶ κακούμντου, ἔνθα τὸ m τοῦ modo ἐτρέπη εἰς v· τὸ δὲ d ἐν τούτῳ μὲν διετηρήθη, ἐν δὲ τῷ κακούμ ἐξέπεσε· ρουμ. precum λατ.

κακουρίζικ^{ου}, ἐπιθ., -κά θηλ. (kakurízik^u, -kă) = ἐλεινός, ἄθλιος κοιν. κακορρίζικος· ρουμ. miserabil, λατ. nenorocit, σλαβ. Δαλ.

κακουριζιψέσκου, -ψιᾶ, -ψιτᾶ, ψιρε ρ. (kakurizipsésku, -psî, -psită, -psire) = γίνομαι ἄθλιος, κακός κοιν. κακουριζεύω, ἀδρ. κακουριζιψα· ρουμ. trăesc miserabil, rău, λ. Δαλ.

κακούτσᾶ, οὐσ. θηλ. -τσι πλῆθ. (kakûtsă, -tsî) = μικρός

μανδύας, ἐκ τοῦ caputsa, συγγ. τῷ καπότᾶ, ὅπερ ἴδε.

κάλου, οὔσ. ἄρσ., κάλι' πληθ. (kál^u, -li) = ἵππος. Ἐκ τοῦ λατ. caballus = ἀχθοφόρος ἵππος· ἰτ. caballo, ἰσπ. caballo, πορτ. cavallo, γαλ. cheval, ἄλβ. calje· ρουμ. cal.

κἀλάε, οὔσ. θηλ., κἀλάι' πληθ. (kâláe, kâlǎi) = ὁ λευκὸς μδλυβδος, καλαϊκὸν μέταλλον, κοιν. καλάϊ. Τουρκ. Kalaj. Ἐκ τῶν Καλαϊκῶν τῆς Λυσιτανίας· ρουμ. cositor, ἑλλην.

κἀλάθᾶ, οὔσ. θηλ., κἀλάθι' πληθ. (kâláθᾶ, kâlǎθi) = κάλαθος, καλάθι· ρουμ. cos. σλαβ.

καλάϊ, -τσε (kaláï, -tse) = καλὰ ποῦ. Ἐκ τοῦ ἑλλην. «καλὰ» τοῦ βλαχ. ι = ἐάστε = εἶνε καὶ τοῦ -τσε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. bine cǎ, λατ. Δαλ. λέγεται ὁμοίως καὶ «γκίνε τσέ».

κἀλάμαρου, οὔσ. οὔδ., -μαρι' πληθ. (kâlâmáru, -marⁱ) = μελανοδοχεῖον κοιν. καλαμάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. calamaria καὶ -ium, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλ. κάλαμος, ἰτ. calamajco, ἰσπ. calamar, ἄλβ. calamar, σλαβ. calamar· ρουμ. cǎlimarǎ, ἑλ.

κἀλάμε, οὔσ. θηλ., κἀλάμι' πληθ. (kâláme, kâlǎmⁱ) = κάλαμος, καλάμι· ρουμ. trestie, σλαβ.

κἀλάμμπούκε, οὔσ. θηλ., -μπουκι' πληθ. (kâlâmbúke, -bukⁱ) = ἀραβόσιτος κοιν. καλαμπούκι. Ἐκ τοῦ τουρκ. kalam-bok. Ἐν τῷ βορ. τμημ. καὶ μίσουρου· ρουμ. porumb, λατ.

κἀλάμνεάουᾶ, οὔσ. θηλ., -μνεϊ' πληθ. (kâlâmnεáouǎ, -mneⁱ) = ἄγρὸς θερισμένος, κοιν. καλαμνιά. Ἐκ τοῦ καλάμη· ρουμ. mîriste, τουρκ. Δαλ.

κἀλάμπάλικε, οὔσ. θηλ., -λικι' πληθ. (kâlâbâlíke, -likⁱ) = πληθύς, ἀφθονία, τὰ ἔπιπλα, καλαμπάλικια. Ἐκ τοῦ τουρκ. kalabalik· ρουμ. multsime, λατ.

κἀλάούζου, οὔσ. ἄρσ., -ζι' πληθ. (kâlâúzu, -zi) = ὁδηγός, ἀκόλουθος ἐκ τοῦ τουρκ. kalauz· ρουμ. cǎlǎuzǎ, τουρκ. con-ducǎtor, λατ. Δαλ.

κἀλάπόδε, οὔσ. θηλ., -ποτζ' πληθ. (kâlǎpóðe, -podz) = καλάπους κοιν. καλαπόδι τῶν ὑποδημάτων· ρουμ. calâr, τουρκ.

calâr, ἕπερ ἑλληνικά.

καλάροῦ, οὐσ. ἄρσ., καλάρι' πληθ. (kălár^u, -rⁱ) = ιππεύς. Ἐκ τοῦ caballarius τοῦ παρηκμαχότος λατινισμοῦ cavaliere, ισπ. caballero, πορτ. cavalleiro, γαλ. cavalier, chevalier, ἄλβ. caljouar· ρουμ. călare· ἐν τῷ βορ. τμήμ. λέγεται ανκαλάροῦ, ἐν Ὀλύμπῳ παρὰ τοῖς ἑλληνοβλάχοις νκαλάροῦ = ἔφιππος, κατὰ τὸ ἑλλην εἰς τὸ ἄλογον, οἶον: μπάγκᾶ με νκαλάροῦ = βάλε με στὸ ἄλογον. ∴ incaballarius.

καλάρσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (câlârsésku, siⁱ, -sită, sire = κλαδεύω, καὶ κλαρίζω ἐπὶ τῶν δένδρων· ἐπὶ τῶν ἀμπέλων συνηθέστερον τὸ κλάδιψέσκου, ἐκ τοῦ κλάδιψα (ἐκλάδευσα) + ἔσκου, ρουμ. ciontesc, μαγυαρ. κατὰ Cihac.

καλάρσίρε καὶ κλάδιψίρε, ἀπθ. οὐσ. (kâlârsire, klâcîpsire) = κλάδευμα, ρουμ. ciontire, μαγυαρ.

καλάτόροῦ, οὐσ. ἄρσ., καλάτόρι' πληθ., (kâlâtór^u, -rⁱ) = ὀδοιπόρος· ἐκ τοῦ κάλε = ὀδός, ρουμ. drumets, ἑλλην.

κάλβου, ἐπιθ. κάλβᾶ θηλ., (kálvu, kálvǎ) = φαλακρός· ἐκ τοῦ λατ. calvus, ιτ. ισπ. πορτ. calvo, γαλ. chauve. Παρὰ τοῖς Ρουμ. ἄχρηστον· ἀντὶ τούτου μεταχειρίζονται τὸ plešuv, σλ.

κάλε, οὐσ. θηλ., κάλιουρι' πληθ. (kále kăljurⁱ) = ὀδός. Ἐκ τοῦ λατ. callis, is = αἰγοτριβῆς ἀτραπός· ιτ. calle calla, ισπ. calla, πορτ. calhe, ρουμ. cale· ν κάλε = καθ' ὁδόν, ὅπερ ρ. In drum· καὶ οἱ Μογλενῖται λέγουσι drum, ὅπερ ἐκ τοῦ δρόμος, καὶ βουλγ. drum.

κάλεα α πάλιλοροῦ οὐσ. θηλ. (kálea a pâlilor^u, = ὁ γαλαξίας, ἴδε «κάλε» καὶ «πάλλοῦ» ρ. calea laptelui, λατ.

καλεμπάρ = κατ'εὐόδιον· (kalembár)· ἐκ τοῦ ἄλβ. ἐν Ἀχρίδι.

καλέσκου, κάλι^ι, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (kălésku, -liⁱ, -lită, -lire) = πυρακτῶ, σκληρύνω τὸν σιδήρον, στομώνω. Ἐκ τοῦ σλαβ. ρ. călesc, σλαβ. Δαλ.

καλιγράφοῦ, οὐδ. ἄρσ., -ρι' πληθ. (kaliγráf^u, rⁱ) = καλλιγράφος· ρουμ. caligraf, ἑλλην.

καλιγραφίε, οὐσ. θηλ., -φιῖ πληθ. (kaligrafie -fiⁱ) = καλλιγραφία, ἑλλην. ρουμ. caligrafie, ἑλλην.

καλινντάρ^{ου}, -ριῖ, οὐσ. οὐδ. (kalindár^u, riⁱ) = ἡμερολόγιον κοινῶς καλανδάρι, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. calendarium, γαλ. calendrier, ιτ. ισπ. πορτ. calendario, ρουμ. calindar.

κάλιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -λιριῖ πληθ. (kâlire, -liriⁱ) = πυράκτωσις, σκλήρυνσις, στόμωσις· ρουμ. cãlire, σλαβ.

κάλιτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (kãlit^u. -tãⁱ) = πεπυρακτωμένος, στομωμένος, μεταφ. μεθυσμένος· ρουμ. cãlit.

κάλκᾶνχ^{ου}, οὐσ. οὐδ., κᾶλκᾶνⁱ πληθ. (kâlkãnj^u, kâlkãnjⁱ) = πτέρνα. Ἐκ τοῦ λατ. calcaneum (ἐκ τοῦ calx-calcis), μεταφ. ἡ ἄκρα, τεμάχιον ἄρτου = οὐν κᾶλκᾶνχ^{ου} ντι πᾶνε· ιτ. calcaneo, ισπ. calcano, calcanar, πορτ. calcanhar, ρουμ. cãlcãiu, λατ. coltue σλαβ.

κάλκᾶτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ κάλκου (kâlkãt^u, -tã) = πεπατημένος· ρουμ. calcat, λατ.

κάλκᾶτούρᾶ οὐσ. θηλ., -τουριῖ πληθ. (cãlcãturã, -turiⁱ) = πατησμός, πάτημα. Ἐκ τοῦ λατ. calcatura, ιτ. calcatura, ρουμ. calcaturã.

κάλκου, κᾶλκᾶⁱ, -κατᾶ, -καρε, ρ. (kãlku, kãlkãⁱ, -katã, -kare = πατῶ, 2) ληστεύω, λεηλατῶ, κλέπτω· οἶον: νᾶ κᾶλκᾶρᾶ αφοῦρλι = μᾶς ἐλήστευσαν, κατὰ τὸ ἑλλην. μᾶς ἐπάτησαν οἱ κλέφται. Ἐκ τοῦ λατ. calco, avi, atum, are = πατῶ, ιτ. calcare, ισπ. πορτ. calcar, προβ. calcar· ρουμ. calc.

κάλντᾶρε, οὐσ. θηλ., -ντᾶριῖ πληθ. kãldãre, -dãriⁱ) = λέβης, κοινῶς καζάνι· ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. caldaria, ἔπερ ἐκ τοῦ caldarium (ἐννοητέον τὸ aënum) = θερμαντήριον ἀγγεῖον· ιτ. caldajo καὶ caldaro, ισπ. caldera, πορτ. caldeira, γαλ. chaudière, ρουμ. cãldare.

κάλντᾶρίμε, οὐσ. θηλ., -ρινιῖ πληθ. (kãldãrime, -riniⁱ) = λιθόστρωτος (δόος), κοινῶς καλντιρίμι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kalderim, ρουμ. caldarâm, Δαλ.

κάλντου, ἐπιθ., -ντᾶ θηλ. (káldu, -dǎ) = θερμός. Ἐκ τοῦ λατ. caldus καὶ calidus = θερμός· ἰτ. caldo, ἰσπ. πορτ. calido, ἀργ. γαλ. chald, νέον γαλ. chaud· ρουμ. cald.

κάλντούρα, οὐσ. θηλ., -ντούρ᾽ πληθ. (kâldúrǎ, -durǐ) = θερμότης. Ἐκ τοῦ λατ. caldura = θερμότης· ἰτ. caldura, ἀργ. ἰσπ. calura, γαλ. chaleur· ρουμ. căldurǎ.

κάλντουρόσου, ἐπιθ., -ροσᾶ θηλ. (kâlduróșu, roșǎ) = θερμός, ὑπόθερμος· ἰτ. caloroso, ἰσπ. πορτ. caluroso, γαλ. chaleureux, ἅπαντα ἐκ ∓ calor-oris (caleo)· ρ. călduros.

κάλραρε καὶ **κάρραρε**, οὐσ. θηλ., -ρορ᾽ πληθ. (kâlrǎre, kârrǎre, -rorǐ) = θερμότης, θάλπος, κοιν. ζέστη. Ἐκ τοῦ λατ. ∓ calor-oris (caleo) ἴδε καὶ κάλντούρα· ρουμ. căldurǎ, λατ.

καλότυχου, ἐπιθ., καλότυγᾶ θηλ. (kalótyhu, -hǎ) = εὐτυχίας, κοιν. καλότυχος· ρουμ. fericit, λατ.

κάλούγγουρ, οὐσ. ἀρσ., -ρ᾽ πληθ. (kâlúgur^u, -rǐ) = καλόγηρος· ρουμ. călugăr, ἔλλ.

κάλουγρεάο καὶ **κάλουγγουρίτσα**, οὐσ. θηλ. (kâluγρεάο, kâlugurítsǎ καὶ kâlugârítsǎ), κάλουγρεάλι καὶ κάλουγγουρίτσι πληθ. κατὰ τὸ στεάλι ἐκ τοῦ στεάο (stella)· ρουμ. călugăritsǎ, ἔλλην.

κάλούπε, οὐσ. θηλ., καλούκ᾽ πληθ. (kâlúpe, kâlúkǐ) = χόανον, ὁ κοῖλος τύπος, ἡ μήτρα, καλαπόδιον. Ἐκ τοῦ τουρκ. kalup, ἔπερ ἐκ τοῦ ἀργ. ἔλλ. καλάπους· ρουμ. călup, ἔλλην.

κάλούφε, οὐσ. θηλ., κάλούφ᾽ πληθ. (kalúfe, kalúfi) = φάκελλος, προσκεφαλαιοθήκη, κοιν. κουλούφ᾽. Ἐκ τοῦ τουρκ. kelef· ρουμ. anvelopǎ, γαλ.

κάλπου καὶ **κάλπικ**, ἐπιθ., κάλπᾶ καὶ κάλπικᾶ θηλ. (kálpu -pǎ, kálpiku -kǎ) = κίβδηλος κυριολ. καὶ μεταφ. κοιν. κάλπης μόνον μεταφ. καὶ κάλπικος ἐπὶ νομισμ. ἐκ τοῦ τουρκ. kalp, λατ. fals, prefacut, λατ.

καλπουζάν, ἐπιθ., -νᾶ θηλ. (kalpuzán^u, -nǎ = ὑπα-τεών, κίβδηλος, κοιν. καλπουζάνης, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kalpu-

zan = κιβδηλοποιός, ἀπατεών· ρουμ. netrebnic, σλ.

κάλτσιόνου, οὐσ. οὐδ., -τσιουνί πληθ. (kâltsiún^u, -tsiunⁱ) = περιπόδιον κοιν. κάλτσα. Ἐκ τοῦ λατ. = caltseo-onis = calcus, ἰτ. calzone, ἰσπ. calza, πορτ. calcao, γαλ. chausson, caleçon· ρουμ. cãltsun· Ἴδε καὶ περιπόδα.

κάλυβά, οὐσ. θηλ., -βί πληθ. (kalyvã, -vⁱ) = καλύβη· ρουμ. colibã, ἔλλην.

κάλφα, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. (kãlfã, -adz) = ὑπάλληλος, κοιν. κάλφας, ἐκ τοῦ τουρκ. kalfa· ρουμ. ucenic, σλαβ.

κάμα, ἐπίρ. = ἔτι μᾶλλον. Ἐκ τοῦ λατ. quam magis κατὰ τὸ quam maxime· λέγεται ἀδιακρίτως: μὰ γκίνε — magis bene = κάλλιον, καλλίτερα, καί: κάμα γκίνε — quam magis bene = κάλλιον· ρουμ. mai bine, λατ.

κάμᾶ, οὐσ. θηλ., -νί πληθ. (kãmã, -nⁱ) = ὄσκοπον ἐγχειρίδιον, κοιν. κάμα· ρουμ. stilet, ν. ἔλλ. στιλέτο, ἔπερ ν. ἰταλ.

κἀμάγκου, ἴδε σκᾶμάγκου.

κἀμάκου, οὐσ. ἄρσ., κάμᾶτσί πληθ. (kãmák^u, -tsⁱ) = κάμαξ, κοιν. καμάκι· ρουμ. cardã, σλαβ.

κἀμᾶλαύκᾶ, οὐσ. ἄρσ., -κί πληθ. (kãmãláfkã, -kⁱ) = καλυμμαύχιον κοιν. κᾶμᾶλαύκι· οἱ ρ. kamiláfkkã, ἄλβ. kamiláfk.

κἀμᾶρά, οὐσ. θηλ., κάμᾶρί, πληθ. (kãmãrã -rⁱ) = δωμάτιον, κοιν. κάμαρα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. camera καὶ camera, ἰσπ. πορτ. camera, γαλ. chambre, ρ. camarã, καὶ odaie, τουρκ.

κἀμᾶρά, οὐσ. θηλ., -μᾶρί πληθ. (kãmãrã, -mãrⁱ) = θόλος, στοά, κοιν. καμᾶρα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. camera, ρουμ. boltã, λατ.

κἀμᾶρουσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kãmãrusésku, -siⁱ, -sit, -sire) = ἐπαίρομαι, βρενθύομαι, γαυριῶ, κοιν. καμᾶρώνω-καμᾶρῶσα· ρουμ. me mãndresc, σλαβ. Δαλ.

κἀμᾶρουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -σιρί πληθ. (kãmãrusire, -sirⁱ) = ἔπαρσις, γαυρίασις, κοιν. καμᾶρῶμα, ρουμ. mãndrire, σλαβ.

-τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (cāmārusít^η, -tǎ) = ἐπηρμένος, βρενθυόμενος, γαυριῶν, κοιν. καμαρωμένος, ῥουμ. mândrit, σλαβ. Δαλ.

κᾶμεξάσᾶ, οὐσ. θηλ., μεστ. πληθ. (kâmeşǎsǎ, -mes^η) = ὑποκάμισον. Ἐκ τοῦ παρηκμ. λατ. camisia. ιτ. camicia καὶ camiscia, ἰσπ. πορτ. camisa, γαλ. chemise, ἀργ. γαλ. chemise. ἀλβ. këmisë. ῥουμ. cămeşǎ,

κᾶμήλᾶ, οὐσ. θηλ., -μηλί πληθ., (kâmilǎ, -l^η) = κάμηλος, ῥουμ. cămilǎ, ἑλλην.

κᾶμμπάνᾶ, οὐσ. θηλ., -μπᾶν^η πληθ., (kâmbǎnǎ, -bǎn^η) = κώδων, κοιν. καμπάνα. Ἐκ τοῦ μετγ. λατ. campana ὠνομάσθη ὁ ἐ οὕτω, ὁίῳτι κατὰ Ἰσιδωρον, ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Καμπανία εἰσήχθη τὸ πρῶτον ὁ κώδων τῶν ἐκκλησιῶν· ἴδε cumpǎnǎ παρὰ Cihac, ῥουμ. clopotnitsǎ, σλ

κᾶμμπιούρ^{ου}, ἐπιθ. -μπουρά θηλ. (kâmbúr^η, -rǎ) = ὕδος, κοιν. καμπούρης, ὅπερ ἐκ τῆς ῥίζης καμπ. τοῦ καμπύλος, κάμπτω^ν τουρκ. kambur, gârbos καὶ ghebos, σλαβ.

κᾶμμπούρα, -ρ^η, οὐσ. θηλ. (kâmbúrǎ, -r^η) = ὕδος, κοιν. καμπούρα, ῥουμ. gheb. σλαβ.

καμό, οὐσ. ἀρσ. = ζέσις, πόθος, κοιν. καῦμός (kamó), ῥουμ. pecar, pǎs σλαβ. Καὶ καῦμός, -ματζ.

κᾶμ|που, οὐσ. ἀρσ., κᾶμ|πι καὶ κᾶμ|πουρ^η πληθ. (kǎmpu, kǎmpil) = πεδιάς, κοιν. κάμπος. Ἐκ τοῦ λατ. campus, ιτ. campo, ἰσπ. πορτ. campo, γαλ. camp, champ. ῥ. câmp.

κᾶμπούλε, οὐσ. θηλ., -μπουλί, πληθ. (kâbúle, -l^η) = παρδογί, συγκατάθεσις, κοιν. καμπούλι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. cabul, ῥουμ. aprobatsiune, λατ.

κᾶμτσᾶκε, οὐσ. θηλ., -τσᾶτσ^η πληθ. (kâmtsǎke, -tsǎts^η) = μάστιξ, κοιν. καμτσίκ^η, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kamtsé, ῥουμ. biciu, σλαβ. cărbaciu, τουρκ.

κᾶμφουρά, οὐσ. θηλ., κᾶμφουρ^η πληθ. (kâmfurǎ, -r^η) = ἡ κάμφουρα, ῥουμ. camfor.

καν, ἄντ. (kan)=οὐδείς, κοιν. κανείς, ἔξ οὗ ἢ προκ. λέξις ρουμ. nimeni, λατ. Δαλ.

κᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., κᾶνᾶ πλῆθ. (kână, kânî)=σωλήν τοῦ πυροδόλου, κοιν. κᾶννα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. canna=κάλαμος.

κᾶνᾶβᾶ, οὐσ. ἄρσ., -βατζ πλῆθ. (kânâvă, -vadz)=κανναβόπανον, κοιν. κανναβᾶς. Ἐκ τοῦ κᾶνάβε, ὅπερ ἴδε, ρ. canava, ἑλ.

κᾶνάβε, οὐσ. θηλ., κᾶνᾶβᾶ πλῆθ. (kânâve, kânăvî)=κᾶνναβίς, κοιν. καννάβι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cannabis-bus, ρουμ. cânepă, λατ.

κᾶνᾶβούρε, -ρᾶ, οὐσ. θηλ. (kânâvûre, -rî)=κανναβόσπορος, κοιν. κανναβούρι, ρουμ. sâmbântsă de cânepă, λατ.

κᾶνάλοῦ, οὐσ. ἄρσ., -λί πλῆθ. (kânâlû, -lî)=ὕδρορροά, κοιν. κᾶναλός, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. canalis ἢ cannula (canna)=σωλήν, ὀχετός, ἰτ. canella, ἰσπ. canilla, πορτ. canela, προβ. canello, γαλ. canelle· ρουμ. cané=κρουνός σωλήν, κᾶνούλα, ὅπερ ὑπὸ τῶν ἑλληνοβλάχων λέγεται κᾶνούλοῦ.

κᾶνάλε, θηλ. οὐσ., κᾶνᾶλί πλῆθ. (kânâle, kânălî)=ὀχετός, διῶρυξ, κοιν. κανάλι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. canalis-is=διῶρυξ, ρουμ. canal, λατ.

καναπέ, οὐσ. ἄρσ., -πετζ πλῆθ. ἐκ τοῦ καναπέδ(ε)ς· (kanapé, -pedz)=ἀνάκλιτρον, κοιν. καναπές, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. canapé, ἰσπ. πορτ. γαλ. canapé, ἅπαντα ἐκ τοῦ λατ. conopreum (κωνωπεῖον)· ρουμ. canapeă, ἑλλην.

κᾶνάτοῦ, οὐσ. ἄρσ., κᾶνᾶτς πλῆθ. (kânâtû, kânăts)=παρθυρόφυλλον, κοιν. κανάτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. canad, βουλγ. kënad· ρουμ. oblon, σλαβ.

κᾶνάτᾶ, οὐσ. θηλ., κᾶνᾶτί πλῆθ. (kânâtă, kânăti)=ξύλινη ὑδρία, στάμνα καὶ κανάτα, ὅπερ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. canata ἢ canata· ρουμ. cană.

κᾶνε, οὐσ. ἄρσ., κᾶνᾶ πλῆθ., (kâne, kânî)=κύων, σκύλος. Ἐκ τοῦ λατ. canis-is=κύων, ἰτ. cane, ἀρχ. ἰσπ. cane, πορτ. cao, γαλ. chien ἄλβ. kjen· ρουμ. căne.

κᾶνεάστε, ἐπιρ. τροπ. (kâneáste = κυνικῶς. Ἐκ τοῦ κᾶνε, ἔπερ ἴδε· ρουμ. cânește, λατ.

κᾶνέλα, οὐσ. θηλ., κᾶνέλ' πληθ. (kanéla, -li) = καννέλλα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. cannella· ρουμ. scortsisoară, σλαβ.

κᾶνιπά, οὐσ. θηλ., κᾶνιπ' πληθ. (kănipă, -ri) = τὸ ἐκ τῆς καννάβεως στυππεῖον, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κατασκευαζόμενον ὕφασμα. Ἐκ τοῦ μετ. λ. cannabis, ἰτ. canapa, ἁλβ. kanep, ρ. cânepă.

κᾶνίσκου, οὐσ. ἄρσ., -νιστσι πληθ. (kânîsku, -nistsi) = ἄρτος κεκοσμημένος μετὰ πολλῶν παραρτημάτων, ὠῶν κ.τ.λ. καὶ προσφερόμενος εἰς τὸν ἀνάδοχον, κοιν. κανίσκι, ἔπερ ἐκ τοῦ κᾶνεον -οῦν = κᾶνιστρον, ρουμ. colac de nuntă· ἑλλην + λατ.

κᾶνιστεᾶλά καὶ **κᾶνίστρα**, οὐσ. θηλ., -στεᾶλι, -στρι πληθ. (kânisteála καὶ kânistră, -steali, -stri) = κᾶνιστρον. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. canistellus, ἰτ. canistello· καὶ ἐν τῷ κέντρῳ λέγεται κᾶνίστρα, ρουμ. paner, ν. ἑλλ. πανέρι· λ. panarium.

κᾶνντα ἴδε κᾶνντου.

κᾶνντᾶρε, οὐσ. οὐδ., κᾶντᾶρ' πληθ. (kândáre, kândârî) = μεγάλη ζυγός, κοιν. καντᾶρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kandar, ἔπερ ἐκ τοῦ centinarium, κεντηνᾶριον· ἰτ. candaro, ἰσπ. πορτ. quindal, ἁλβ. candar· ἴδε καὶ στᾶτίρε· ρουμ. cântar, ἑλλην.

κᾶνντᾶρτζή, οὐσ. ἄρσ., -τζιτζ πληθ. (kândârdzî, -dzidz) = ζυγιστής, κοιν. κανταρτζής, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kandartzi· ρουμ. cantărgiu, τουρκ.

κᾶνντήλα, οὐσ. θηλ., -ντηλ' πληθ. (kândîlă, -dili) = κανδηλά, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. candela, ἰτ. candela, ἰσπ. candela, candil, πορτ. candea, γαλ. chandelle· ρουμ. candelă καὶ candilă, ἑλλην.

κᾶνντηλάρο^{ον}, οὐσ. ἄρσ., -λαρ' πληθ. (kândiláru, -larî) = κανδηλανάπτῃς· 2) τὸ κανδηλέρι, ρουμ. tseava fitilului.

κᾶνντισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kândisósku -siⁱ, sită, -sire) = καταπέθω, κοιν. καντίζω, κᾶντισα, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. conving, λατ.

κάνντισίτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἀνωτ. ῥ. (kândisít^u, -tǎ)
= πεπεισμένος, ῥουμ. convins înduplecat, λατ.

κάνντου, ἐπιρ. χρον. = πότε; ἐκ τοῦ λατ. quando = πότε;
ιτ. πορτ. quando, ισπ. cuando, γαλ. quand, ῥουμ. când.
2) ἀναφορ. = ὅτε, ἔταν, ὡς τὸ quando. Ἐν Ὀλύμπῳ προφ.
κούνντου καὶ κάνντα, οἶον κάνντα βινίς = ἔτε ἤλθες· τὸ δὲ κακούν-
ντου (kakúndu) = ὡς ἔτε, ὡσπερεῖ, ὡσάν, ἐκ τοῦ qua quando.
Λέγεται καὶ κάνντα = κακούνντου (kânda, kakúndu).

κανόνᾶ, οὐσ. θηλ. -ν' πληθ. (canónǎ, -nⁱ) = κανών, χάραξ
καὶ ῥῆγα, ἀλβ. kanon· ῥουμ. riglǎ, λατ.

κανόνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (kanóne, -nⁱ) = κανών ἐκκλη-
σιαστικός· ῥουμ. regulǎ, λατ καὶ canon, ἑλλην.

κάνόνε, οὐσ. θηλ., κἀνόν' πληθ. (kânóne, -nⁱ) = πυροβό-
λον, τὸ κανόνι, ὅπερ ἐκ τοῦ γαλ. canon, ῥουμ. tun, λατ.

κάνουρᾶ, οὐσ. θηλ., κᾶνουρ' πληθ. (kânurǎ, kǎnurⁱ) = ἡ
κρόκη, τὸ ὑφάδιον, κάνουρα. Ἐκ τοῦ λατ. ὑποκορ. (cannula,
(canna = κάλαμος) = καλαμίσκος, κυρίως ἡ ἐν καλαμίσκοις, πη-
νίοις, κρόκη, τὸ ὑφάδι. Περὶ ἐναλλαγῆς l καὶ r (λ, ρ)· ἴδε ἀκάρε.
Ὁ δὲ Tictin παράγει ἐκ τοῦ :: carura τοῦ caro-ēre = ξαίνω·
ἀλλὰ τὸ «κάνουρᾶ» δὲν σημ. ξαμμένον, λαναρισμένον μαλλίον.

κάνουσίρε, οὐσ. θηλ., -σιρ' πληθ. (kanusire, -sirⁱ) = ἐκ-
πληξίς, τρόμος, ἀλβαν. canos = ἐκπλήττω. Παρὰ Δημονίῳ·
ῥουμ. sprǎimǎ, λατ.

κάνούτ^{ου}, ἐπιθ. κἀνούτᾶ θηλ. (kânút^u, -tǎ = φαιός, ξανθός
τάς τρίχας. (Ἐκ τοῦ λατ. canutus = πολιός· ιτ. canuto· ῥουμ.
cărunt, ἀρχ. ισπ. canudo· ν. ἑλ. κανουῦτον.

κάνουτσᾶσκου, -τσι^ι, -τσιτᾶ, τσιρε ῥ. (kânutsǎsku, -tsiⁱ,
-tsitǎ, -tsire) = πολιοῦμαι, ὑπολευκαίνομαι, κοιν. ἀσπρίζω· ἐκ
τοῦ κἀνούτ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. căruntsesc, λατ.

κάνουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -τσιρ' πληθ. (kânutsire,
-tsirⁱ) = πολίωσις, ὑπολεύκανσις κοιν. ἄσπρισμα· ῥουμ. cărun-
tsire, λατ.

κάνουτσιτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (kânutsít^u, -tă) = πεπολιωμένος, ὑπόλευκος κοιν. ἀσπρισμένος· ρουμ. cāruntsit, λ.

κάντ^{ου}, κᾶτζού^ι, κᾶτζούτᾶ, κᾶντῆᾶρε ῥ. (kād^u, kâdzúⁱ, kâdzútă, kâdeḗre) = πίπτω. Ἐκ τοῦ λατ. cado, cecidi, casum, ere, ιτ. cadere, ισπ. ἀρχ. γαλ. caer, πορτ. cair, προβ. cazer· ρουμ. cad.

κᾶνταῖφ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -φ^ι πληθ. (kâdaífu, -fi) = τὸ γνωστὸν γλύκυσμα κανταίφι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kadaif.

κᾶν|τᾶρε, ἀπθ. οὐσ., -τᾶρ^ι πληθ. (kântáre, -tărⁱ) = τὸ ἄδειν, τραγούδημα· ρουμ. cântare, λατ.

κᾶντῆᾶρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ κᾶντ^{ου}, κᾶντέρ^ι πληθ. (kâdeḗre, -derⁱ) = πτώσις, κοιν. πέσιμον· ρουμ. cadere.

κᾶν|τικ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -τσ^ι πληθ. (kântiku, -tsi) = ᾄσμα. Ἐκ τοῦ λατ. canticum, ιτ. ισπ. πορτ. cantico, γαλ. cantique· ρουμ. cântic.

κᾶν|του, -α^ι, -ατᾶ, -αρε ῥημ. (kântu, -aⁱ, -ată, -are) = ᾄδω, τραγουδῶ. Ἐκ τοῦ λατ. canto καὶ cano = ᾄδω· ιτ. cantare, ισπ. πορτ. cantar, γαλ. chanter, ἄλβαν. kentoig· ρουμ. cânt.

κᾶν|του, ἄντων. συσχ. ποσ., κᾶν|τᾶ θηλ. λέγεται καὶ κᾶτ^{ου} καὶ κούτ^{ου} (kântu, kântă, kút^u, kât^u) = πόσος. Ἐκ τοῦ λατ. quantus, ιτ. ισπ. πορτ. quanto, ἀρχ. γαλ. quant, ν. γαλ. μόνον ἐν τοῖς quantes - fois, quant - à· ρουμ. cât, ἄ· κᾶτε-ῤᾶρε = ποσάκις καὶ κούτε-ῤᾶρε· πληθ. κᾶτς καὶ κουτς, θηλ. κᾶτι καὶ κούτι καὶ κᾶν|τι (kâts, kuts, kâti, kúti καὶ kânti).

κᾶντσιβα, ἐπιρ. (kântsiva = οὐδόλως, καθόλου. Καὶ ὡς ἄντων. = οὐδέν, τίποτε. Ἐκ τοῦ ἑλλην. «κᾶν» (κανέν) «τσι» ἔπερ ἴδε καὶ βα γ' προσ. τοῦ βόι^{ου} = θέλω· ρουμ. nimic, λατ.

κᾶπ^{ου}, οὐσ. οὐδ., κᾶπιτι πληθ. (káp^u, kâpiti) = κεφαλή. Ἐκ τοῦ λατ. caput capitis, ιτ. capo, ισπ. πορτ. cabo, γαλ. chef (tête), ρουμ. cap.

κᾶπᾶ, οὐσ. θηλ., κᾶπι πληθ. (kápă, kâpi) = μανδύας, κοιν.

κάππα· ἐκ τοῦ λατ. *capere*=περιέχειν· ἰτ. ἰσπ. πορτ. προβ. *cara*, γαλ. *chape*=μανδύας.

κᾶπάκε, οὐσ. θηλ., -πάκ', πληθ. (*kâpâke*, -păk'i)=κάλυμμα τῶν ἀγγείων, κοιν. καπάκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. *karâk*, ρουμ. *capac*, τουρκ.

κᾶπᾶκισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*kâpâkisésku*, -si', -sită, -sire)=καλύπτω τι διὰ τοῦ πώματος, ἐπιπωματίζω, κοιν. βάζω τὸ καπάκι, καπακιάζω (ἐν Μικ.) καπάκχασα· ρουμ. *astup cu capacul*, λατ.+τουρκ. Δαλ.

κᾶπᾶκισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -σιρ' πληθ. (*kâpâkisire*, -sir'i)=ἐπιπωματισμός, κοιν. σκέπασμα μὲ τὸ καπάκι, καπάκχασμα, ρουμ. *astupare cu capacul*, λατ.+τουρκ.

κᾶπᾶκισίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (*kâpâkisitu*, -tă)=ἐπιπωματισμένος, κοιν. καπακχασμένος· ρουμ. *astupat cu capacul*, λατ.+τουρκ.

κᾶπᾶλάχτου, οὐσ. ἀρσ., -τσι' πληθ. (*kâpâlăhtu*, -tsi')=μοχλός, σύρτης, δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα· ἐκ τοῦ βουλγ. *klapata*, τουρκ. *karamak*=κλείειν. Ἐν τῷ βορ. τμήματι λέγεται κατᾶλάχτου, ρουμ. *zăvor*, σλαβ.

κᾶπᾶρο καὶ **κᾶπᾶρᾶ**, -πᾶρ' πληθ. (*kâpâr*^u, -păr'i)=τὸ διδόμενον, προκαταβαλλόμενον χρηματικὸν ποσὸν ὡς ἀρραβών, κοινῶς καπᾶρο· ἰτ. *caparro*, βενετ. *capara*, ρ. *arvună*, ἑλ.

κᾶπᾶρλεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., -λετσί' πληθ. (*kâpârleătsă*, -lets'i)=στάνη τῶν αἰγῶν· ἐκ τοῦ λατ. *capraricia*, ἰτ. *capareccio*, ρουμ. *coșar de capre*, σλαβ.+λατ.

κᾶπᾶρουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*kâpârusésku*, -si', -sită, -sire, =ἐνεχειράζομαι, κοιν. καπαρώνω-καπάρωσα. Ἐκ τοῦ κᾶπᾶρο ὅπερ ἴδε· ρουμ. *arvunesc*, ἑλλην. Δαλ

κᾶπᾶρουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀνωτ. ρ. (*kâpârusitu*, -tă)=καπαρωμένος, ρουμ. *arvunit*, ἑλλην.

καπέλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι' πληθ. (*kapělă*, -li)=πίλος, καπέλλον· ἐκ τοῦ λατ. *caput*=κεφαλή· ἰτ. *capello*, γαλ. *chapeau*,

ρούμ. pǎlǎrie, λατ.

κἀπέστουρ^{ου} και **κἀπέστρου**, ούσ. ούδ., κἀπεάστρι πληθ. (kâpéstur^u, και kâpéstru, kâpeástri) = ὁ ἀγωγεύς, περιστόμιον, κοιν. καπίστρι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. capesso, ivi, itum, ere (θαμ. τοῦ capio) = λαμβάνω, δράττομαι· ιτ. capestro, ισπ. cabestro, πορτ. cobresto, γαλ. chevêtre, ἀλβ. kapi-stral και kapistre, ρουμ. cǎpestru.

κἀπιστεάρε, ούσ. θηλ., -στερ' πληθ. (kâpisteáre, sterⁱ) = ἡ κάρδοπος, σκάφη, ἐν ἣ ζυμοῦται ὁ ἄριος. Ἐκ τοῦ λατ. capisterium = εἶδος κοσκίνου, διότι ἐν τῇ σκάφῃ ταύτῃ κοσκινίζεται τὸ ἄλευρον· ρουμ. cǎpistere, τοσκ. capistejo.

κἀπιτ^{ου}, ούσ. ούδ. (kárit^u) = ἔριον, μαλλίον κουρευμένου προβάτου εἰς τὴν κεφαλὴν και περὶ τὸν λαιμόν. Ἐκ τοῦ κἀπ^{ου}, ὅπερ ἴδε. Δαλ. ρουμ. lânǎ oii tunsǎ dela cap ši gât, λατ.

κἀπιτ^{ου}, κἀπιτάι, -τατά, -ταρε ρ. (kárit^u, kâpitái, -tatǎ, -tare) = κείρω, κουρεύω τὰ πρόβατα εἰς τὴν κεφαλὴν και τὸν λαιμόν. Ἐκ τοῦ κἀπ^{ου} = caput-tem = κεφαλή.

κἀπιτάλ^{ου}, ούσ. ούδ., -τάλι' πληθ. (kâpitálij^u, -tǎliⁱ) = ἀφορμή, κεφάλαιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀφορμᾶται ὁ ἔμπορος εἰς ἐπιχειρήσεις, κοιν. καπιτάλι. Ἐκ τοῦ λατ. capitalis = κεφαλικός (caput = κεφαλή), γαλ. capital, ρουμ. capital.

κἀπιτάν^{ου}, ούσ. ἄρσ., -τάνι' πληθ. (kâpitán^u, -tǎnⁱ) = ἀρχηγός, κοινῶς καπιτάνιος, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. ∴ capitanus (caput = κεφαλή)· ιτ. capitano, ισπ. capitun, πορτ. capitao, γαλ. capitain, ἀλβ. kapitan, ρουμ. cǎpitan.

κἀπιτανάτᾱ, ούσ. θηλ., -νάτι πληθ. (kâpitanátǎ, nǎti) = ὁπλάρχηγία, κοιν. καπιτανᾶτον· ἴδε καπιτάν^{ου}. ρουμ. capitanaat, ἑλλην. Δαλ.

κἀπιτᾶν^{ου}, ούσ. ούδ., -τάνι' πληθ. (kâpitǎnj^u, -tǎnⁱ) = προσκεφάλαιον. Ἐκ τοῦ λατ. capitanaeum = προσκεφάλαιον· ρουμ. pǎrinǎ, σλαβ.

κἀπιτᾶρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἀν. ρ., -τᾶρ' πληθ. (kâpitáre,

-tǎrⁱ) = κουρά, κούρευμα τῶν προβάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμόν· ρουμ. tundere oile la cap ši la gât, λατ.

κᾱπιτάτ^{ου}, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (kâpitát^u, -tǎ) = κεκαρμένος, κουρευμένος εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμόν, ρουμ. tuns la cap ši la gât, λατ. Δαλ. Ἐπὶ τῶν προβάτων.

κᾱπίτσ^{ου} καὶ κᾱπίτσᾱ, οὐσ. ἄρτ., κᾱπίτσι πληθ. (kâpí-ts^u, -tsí) = σωρὸς χόρτου. Ἐκ τοῦ κᾱπ^{ου} = κεφαλὴ μετὰ ὑποκορ. κατ. ἢ ἐκ τοῦ ἁλβ. kapitse = σωρὸς· ρουμ. cǎpitsǎ. ἁλβ.

κᾱπλᾱδισέσκου, -σιⁱ, σιτᾱ, -σιρε ρ. (kâplâdisésku, -siⁱ, -sita, -sire) = ὑπορράπτω τι ὑπὸ τὸ ἔνδυμα (γούναν ἢ ὕφασμα) κοιν. (ἐν Μακεδ.) καπλαδίζω, -δισα. Ἐκ τοῦ τουρκ. quarlamá· ρουμ. cǎptușésc, τουρκ. Δαλ.

κᾱπλᾱδισίτ^{ου}, -τᾱ παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. (kâplâdisít^u, -tǎ) = καπλαδισμένος = ἔνδυμα ἔχον ὑπερραμμένην γούναν (μηλωτὴν) ἢ ὕφασμα· ρουμ. cǎptușit, τουρκ. Δαλ.

κᾱπόνι^{ου}, οὐσ. ἄρτ., κᾱπόνι πληθ. (kâpóni^u, kâpóniⁱ) = κᾱπῶν, ἐκτομίας ἀλέκτωρ, κοιν. καπώνι. Ἐκ τοῦ λατ. capronis, ἰτ. carrone, ἰσπ. caron, πορτ. carão, γαλ. charon, ἁλβ. karon· ρουμ. cǎrun, λατ.

κᾱπότᾱ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (kâpótǎ, -ti) = μανούας, κοιν. καπότον, βενετ. capoto. Ἐκ τοῦ caput, cappa· ἰτ. caprotto, ἰσπ. carote· ρουμ. carot, ν. ἑλλην.

κᾱπούλε, οὐσ. θηλ., κᾱπούλι πληθ. (kâpúle, kâpúliⁱ) = τᾱ ὀπίσθια τοῦ ζώου, κοιν. καπούλια, τᾱ νῶτα. Ἐκ τοῦ λατ. scapulae = τᾱ νῶτα· τὸ s ἐξέπεσεν ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, οἷον: κᾱμάγκου ἀντὶ σκᾱμάγκου ἐκ τοῦ squama, κουτάλι ἐκ τοῦ scutum, πιθαμὴ ἀντὶ σπιθαμὴ· ρουμ. šaucǎ calului, σλαβ. + λατ.

κᾱπούτσ^{ου} καὶ κᾱπούš^{ον}, ἐν βορ. τμήμ. καπούτς πληθ. (kâpúts^u καὶ kâpúš^u, πληθ. kâpúts) = κρότων, κοιν. τσιμούρⁱ. Ἐκ τοῦ ἁλβ. keruše· ρουμ. cǎrușǎ. Ὁ μὲν Δαλ. γράζει cǎpusǎ, ὁ δὲ Densus· capuše.

κᾱπρᾱ, οὐσ. θηλ., κᾱπρι πληθ. (kâprǎ, kǎpri) = αἶξ, κοιν.

γίδα. Ἐκ τοῦ λατ. capra, ιτ. capra, ισπ. πορτ. προβ. cabra, γαλ. chèvre· ρουμ. capră.

κᾶπράρον, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (kâprâr^u, -rⁱ)=αἰπόλος κοιν. γιδόβοσκός. Ἐκ τοῦ λατ. caprarius, ιτ. caprajo, προβ. cabrier, γαλ. chevrier, ισπ. cabrero, πορτ. cabreiro· ρουμ. caprar.

κᾶπρίνᾱ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (kâprîná, -nⁱ)=ἔριον αἰγός, κοιν. γιδόμαλλον, ἐκ τοῦ λατ. lana caprina, ισπ. cabrina. Παρὰ τοῖς Ῥουμ. διειτηρήθη μόνον ὡς ὄνομα προβάτων· ρουμ. pârul caprei, λατ.

καπρίντζου, ἐπιθ., (kaprindzu)=ἀστράγαλος αἰγίαιος, κοιν. γίδινο κότσι· ρουμ. arșic de capra· λατ. ἴδε «κᾶπρά» Δαλ.

κᾶπριόρᾱ, οὐσ. θηλ. -ορ' πληθ. (kâprîoră, -orⁱ)=αἰγαγρος, μέλαινα αἶξ, μαυρόγίδα. Ἐκ τοῦ λατ. capreolus-la, ιτ. capriolo-la, προβ. cabilor, γαλ. chevreil, ἄλβ. kaprulj· ρουμ. cãprioară.

κᾶπρίτσρον, οὐσ. θηλ., -ουρ' (kaprîtsî^u, -urⁱ)=ἰδιοτροπία, κοιν. καπρίτσιο, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. capriccio· ρουμ. cãprits, ιταλ., γαλ. caprice.

κᾶπριτσιάρρον, -ρᾱ καὶ κᾶπριτσιάρκου, ἐπιθ., (kâprîtsîâr^u καὶ -ră)=ἰδιότροπος, δυστράπελος, κοιν. παράξενος καὶ καπριτσιάρης· ιτ. capriccioso, γαλ. capricieux· ῥ. cãpricios.

κᾶπρούλιᾱ, οὐσ. θηλ., -λι' πληθ. (kâprulîă -li)=λεπτὸν ξύλον, δοκός, ὑποβαστάζουσα τὴν στέγην Ἐκ τοῦ λατ. capreolus· ρουμ. cãprioar, λατ.

κάρρον, οὐσ. οὐδ., -κᾶρ' πληθ. (câr^u, -rⁱ)=κάρρον, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. carrum, ιτ. carro, ισπ. πορτ. carro, γαλ. char. Καὶ κέρᾱ· ρουμ. car.

κᾶρα, κᾶρ', κᾶρ καὶ κᾶρσι, συνδ. ὑποθ. =ἐάν (kára, kârⁱ, kâr καὶ kârsi). Ἐκ τοῦ καρεράρα=καθ' ἣν ὥραν, εὐθύς ἄμα, ἔτε, ἔταν, ἐάν· λέγεται ντικᾶρα (dikára) χρον. καὶ αἰτιολ. =ἀφροῦ· κᾶρα σι ντούσι=εὐθύς ἄμα μετέβη· ντικᾶρα νου ἄ' (di-

carā nu āⁱ) = ἄφοϋ δὲν ἔχεις· ρουμ. dacă και de.

κάρᾱβάνε, οὐσ. θηλ., -βᾶνⁱ πληθ. (kârâvâne, -vânⁱ) = τὸ καρᾱβάνιον ἐκ τοῦ τρκ. karavan και karvan· ρ. caravană, τουρκ.

κάρᾱβε, οὐσ. θηλ., κάρᾱγⁱ πληθ. (kârâve, kârâγⁱ) = πλοῖον, κοιν. καρᾱβί· ρουμ. năie, λατ. navis, ἑλλην. ναὺς.

κάρᾱβίδᾱ, οὐσ. θηλ., -βιτζⁱ πληθ. (kârâvîdă, -vidz) = καρᾱβίς, κοιν. καρᾱβίδα· ρουμ. rac, σλαβ.

κάρᾱβιότ^u, οὐσ. ἄρσ., -τςⁱ πληθ. (kârâvîot^u, -ts) = ναύτης, καρᾱβιώτης· ρουμ. corabier, ἑλλην.

καραγκιόζ^u, οὐσ. ἄρσ., -ζⁱ πληθ. (karagîoz^u, -zⁱ) = γελωτοποιός· κοιν. καρᾱγκιόζης. Ἐκ τοῦ τουρκ. karaghioz· ρουμ. glumets, σλαβ.

καρακάντζου, οὐσ. ἄρσ., -καντζⁱ πληθ. (karakândzu, -ndzi) = πνεῦμα τῆς νυκτός, κοιν. στοιχειό· ὁ καλλικάντζαρος = ἄνθρωπος κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν χυδαίων και δεισιδαιμόνων ὡς μάγος και ὡς περιπατῶν τὴν νύκτα ἐν μορφῇ λύκου, λυκάνθρωπος. Καὶ καρᾱάλαντζου και καρᾱάντζαλ^u.

καρακάξᾱ, οὐσ. θηλ., -κᾱξⁱ πληθ. (karakâksă, -ksi) = κορώνη, κοιν. κουρούνα και καρᾱκάξα, ρουμ. caragatsă, τουρκ. Ἐν Βελξενδῶ Μακεδ. καρᾱγάτσα.

κάρᾱμᾱνιόλᾱ, οὐσ. θηλ., -νιολⁱ πληθ. (kârâmâniolă, -niolⁱ) = λαιμητόμος. Ἐκ τοῦ ιτ. carmagnola = ἄσμα ἐπαναστατικὸν πρὸς ὕβριν τῆς Αὐλῆς τῶν Γάλλων, ἐκ τῆς Carmagnole, πόλεως Πεδεμοντίου, ρουμ. guillotină, γαλ.

καραμούζ^u, ἐπίθ., -ζᾱⁱ θηλ. (karamúz^u, -ză) = ἡλιοκαής. Ἐν Γρεβενοῖς, Σαμαρίνη και Κρουσόβω· τουρκ.

καραμπέ^u, οὐσ. ἄρσ., -μπεⁱ πληθ. (karabé^u, beⁱ) = εἶδος πτηνοῦ, κολεός ἢ δρυκολάπτῆς· ρουμ. gheopoaie, σλαβ.

κάρᾱμπίνᾱ, οὐσ. θηλ., -μπινⁱ πληθ. (kârâbînă, -binⁱ) = τὸ γνωστὸν ὄπλον ἢ καρᾱμπίνα· ρουμ. carabină, ν. ἑλλην.

κάρᾱμπούσου, οὐσ. ἄρσ., -μπουσιⁱ πληθ. (kârâbúš^u, -búšⁱ) = χρυσοκάνθαρος. Ἐκ τοῦ ἁλβ. carabášq = μέλας κάνθαρος, ἐκ

τοῦ τουρκ. *carra* = μέλας καὶ *baş* = κεφαλή· ἴδε καὶ *Pusc.* 286. Ἐγὼ τὴν λέξιν δὲν ἤκουσα. Ἄντ' αὐτῆς λέγεται ἐν Ὀλύμπῳ ζάνγγράνᾱ (*zângrână*), ρουμ. *cărăbușu*.

κάρᾱούλε, οὐσ. θηλ., -ουλί πληθ. (*kârâúle, -uli*) = σκοπός, φρουρά καὶ σκοπιά, κοιν. καρρούλι. Ἐκ τοῦ τουρκ. *karaul*, ρουμ. *sentinelă*, γαλ.

κάρᾱπά, οὐσ. θηλ., -ράκι πληθ. (*kârâpă, -răki*) = κρανίον, ἢ κεφαλή τοῦ ἰχθύος, κοιν. καράπα· ρουμ. *tseástă*, λ. Δαλ.

κάρᾱρε, οὐσ. θηλ., -ράρι πληθ. (*kârâre, -rări*) = ἀτραπός, τρίβος, ὁδός. Συνηθέστερον λέγεται ὑπὸ τὴν μεταφορ. σημ. = λύσις, ἀπόφανσις, γνωμοδότησις. Ἐκ τοῦ λατ. *carraria-am*, ιτ. *carraja*, ἀρχ. γαλ. *charrier*, προβ. *carriera*, ισπ. *carrera*, πορτ. *carreira*· ρουμ. *cărăre*· ἀλλὰ καὶ τουρκ. *carar*· καὶ ν. ἑλλην. καράρι· π.ρ.β. θὰ δώσωμεν ἓνα καράρι = θὰ δώσωμεν μίαν λύσιν· ρουμ. ὑπὸ τὴν μεταφ. σημ. τῆς λέξεως *deslușire*, σλ.

κάρβᾱνάρ^{ου} καὶ **κάρμπουνάρ^{ου}**, οὐσ. ἄρσ., -ναρι πληθ. (*kârvânăr^u καὶ kârbunăr^u, -nari*) = ἀνθρακεύς, κοιν. καρβουνάρης. Ἐκ τοῦ λατ. *carbunarius*· ιτ. *carbunajo*, ισπ. *carbunero*, πορτ. *carvoeiro*, γαλ. *charbonnier*, ρ. *carbunar*.

κάρβᾱνάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ναρι, πληθ. (*kârvânăr^u, -nari*) = ἀρχηγός τῶν καρβανίων, καὶ καρβανίων.

κάρβεᾱλε, οὐσ. θηλ., -βελί πληθ. (*kârveále, -veli*) = ὀλόκληρος ἄρτος, κοιν. πλαστό καὶ καρβέλι· ἐκ τοῦ ἀλβ. *karabele* καὶ *karveli* = στρατιωτικὸς ἄρτος, ρουμ. ο *râne*, λατ.

κάρδαμ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., (*kârđam^u*) = τὸ κάρδαμον· ρουμ. *caliama*, ἑλλην.

κάρδᾱρε, οὐσ. θηλ., κάρδᾱρι πληθ. (*kârđare, kârđări*) = ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἀμέλγουσι τὸ γάλα οἱ ποιμένες, κοιν. καρδᾱρι· ἐκ τοῦ λατ. *caldarium*.

κάρε καὶ **κᾱε**, ἀντων. ἐρωτ. καὶ ἀναφ. (*kâre, kâe*) = τίς; Ἐκ τοῦ λατ. *qualis*· ρουμ. *care, cine*.

κάρεβᾱ, (*kârevă*) = ὅστισδήποτε· ἐκ τοῦ κάρε, ὅπερ ἴδε καὶ

βα γ' προσ. τοῦ βόιου = θέλω· ρουμ. care-va, λατ.

κάρεράρα, συνδ. χρον. (kâreǫǫrǫ) = ὅποτανδήποτε, ὁσάκις.
Ἐκ τοῦ κάρε καὶ ράρα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. de cǫte ori, λατ.

κάρλιν|τε, οὐσ. ἄρσ., κάρλιντσι πληθ. (kârlinte, -ntsi) = κυ-
νόδους. Ἐκ τοῦ κάρνε = κύων καὶ ντίντε = ὀδούς. Περὶ τροπῆς τοῦ
π εἰς ρ. ἴδε ἐν λ. μάρμιν|του. π.ρ.β. καὶ λατ. canini = κυνόδον-
τες· ρουμ. dinte canin, λατ.

κάρκάρέτζου, -τζαί, -τζατά, -τζαρε ρ. (kârkârétzju, -dzaí,
-dzatǫ, -dzare) = κακκάζω, κοιν. κακκαρίζω (ἐπὶ τῆς φωνῆς
τῶν ὀρνίθων)· 2) καγχάζω, γελῶ δυνατά. Δὲν εἶνε σλαβ. κατα-
γωγῆς, ὡς φρονεῖ ὁ Cihac, ἀλλ' ἐλληνικῆς· διότι οὐ μόνον «ἡ
ὀρνίθα κακκαρίζει» λέγεται, ἀλλὰ καὶ «ὁ ἄνθρωπος κακκαρίζει»
ὅπερ πεποιημ. ρουμ. cǫrcǫesc ἑλλην. Καὶ κάρκάρέτζου.

κάρκάριτζάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -τζάρι πληθ. kâr-
kâritzǫre, -dzǫri) = κακκάρισμα, ρουμ. cǫrcǫire, ἑλλην.

κάρκέλα, οὐσ. θηλ., -κελι πληθ. (kârkéla, keli) = κρίκος,
κοιν. κρικέλι καὶ κερκέλι. Ἐκ τοῦ λατ. circellus, ἰτ. cerchiel-
lo, ἰσπ. cercillo, γαλ. cerceau, ρουμ. verigǫ σλ. cercel. λ.

καρκίνου οὐσ. ἄρ., -νι πληθ. (karkínu -ni) = καρκῖνος (τὸ
νόσημα)· ρουμ. cancer, λατ. Δαλ.

κάρλεάτζι, οὐσ. θηλ., (kârleǫtzi) = ἀποχή ἀπὸ τοῦ κρέα-
τος, νηστεία, ἀπόκρεως. Ἐκ τοῦ λατ. caro-carnis = κρέας καὶ
ligare = δένειν, ἀπαγορεύειν· π.ρ.β. ἰτ. carnevale, ἐκ τοῦ
carnelevare = σήκωμα τοῦ κρέατος· γαλ. carnaval, ρουμ.
carneleǫǫ. Ἴδε Pušc. 376. Καὶ κάρλεάγκα.

κάρλίγκου, οὐσ. οὐδ., κάρλίτζι πληθ. (kârligǫ, kârlidzi)
= ἀρπάγη, καλαῦροψ = ποιμενικὴ ράβδος πρὸς τὰ ἄνω καμπύλη,
δι' ἧς ἀρπάζουσι τὰ βοσκήματα, πρόβατα κτλ. ἢ κοιν. γκλίτσα
καὶ κλούτσα. Ἐκ τοῦ ἀγκύλη, ἀγκούλα, ἀγκουλίτσα, γκλίτσα,
κλούτσα [προφ. ἀνακοιν. κ. Στεφ. Δραγούμη]· 2) ἀγκυλοξελόνη,
δι' ἧς πλέκονται τὰ περιπόδια· κοιν. κλούτσα· ρουμ. cǫrlig, ὁ
Cihac τὸ θεωρεῖ σλαβ., bǫtǫ, σλαβ.

κάρμεζε, οὐσ. θηλ., ἐρυθροῦ χρώματος βαφή, κοιν. κρι-
μέζι (kârméze)· ἐκ τοῦ ἀρ. qyrmizî, τουρκ. qyrmyz· ῥ.
cârmîz. Καὶ τουρκ. qyrmîzi = ἐρυθρόν, κόκκινον

κάρμπάτσᾶ, οὐσ. θηλ., -μπάτσῆ πληθ. (kârbâtsă, -bâtsî)
= μάστιξ, κοιν. καρμπάτσι, ἔπερ ἐκ τοῦ τ. carbats· ῥ. carbace.

κάρμπούνι^{ον} καὶ -νε, οὐσ. ἀρσ., κάρμπούνι· πληθ. (kâr-
bûni^u καὶ -ne, karbûni) = ἄνθραξ, κάρβουνον. Ἐκ τοῦ λατ.
carbo-onis, ἰτ. carbone, ἰσπ. carbon, πορτ. carvão, γαλ.
charbon, προβ. carbo· ῥουμ. cãrbune.

κάρνάρ^{ον}, οὐσ. ἀρσ., -ρῆ πληθ. (kârnâr^u, -rî) = κρεοπώ-
λης (ἐν Ἀγρίδι). Ἐκ τοῦ λατ. carnarius· ῥουμ. măcelar
καὶ casar, τουρκ. ἴδε καὶ γᾶσάπ^{ον} (hâsâp^u).

κάρνε, οὐσ. θηλ., κάρνουρῆ καὶ κάρνι, πληθ. (kârne, kâr-
nurî καὶ kârni) = κρέας. Ἐκ τοῦ λατ. caro-carnis = κρέας,
ἰτ. ἰσπ. πορτ. carne, ἀργ. γαλ. carn, charn, ν. γαλ. chair
= σάρξ· ῥουμ. carne.

κάρνίτσᾶ^{ον}, οὐσ. ἀρσ., -τσῆ πληθ. (karnîtsî^u, -tsî) = ξύ-
λινον σημειωματάριον, τὸ τουρκ. rabouche, γαλ. carnet.

κάρνίτσᾶ^{ον}, οὐσ. οὐδ., -τσῆ πληθ. (kârnîtsî^u, -tsî) = δερμά-
τινος θύλακος. Ἐκ τοῦ κάρνε, ἔπερ ἴδε. Καὶ πουνγγάρ^{ον}· ῥουμ.
punga de piele, λατ.

κάρνόσσ^{ον}, ἐπιθ., -νρασᾶ θηλ., (kârnós^u, -nqasă) = σαρ-
κώδης, κρεώδης. Ἐκ τοῦ λατ. carnosus· ἰτ. carnosus, ἰσπ.
πορτ. ἐπίσης carnosus, γαλ. charnu = (carnutus, ἀντὶ car-
natus)· ῥουμ. cãrnos.

κάρράρε, οὐσ. θηλ., -ρῆ πληθ. (karqâre, -rî) = θάλπος,
θερμότης, ζέστη. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ caloria· ἴδε καὶ κᾶλντούρα.

κάρότσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσῆ πληθ. (kârótsă, -tsî) = ἄμαξα,
κοιν. καρρότσα· ἰτ. carrozza (carrus), ἰσπ. carroza, πορτ.
carroça, γαλ. carrosse, ἄλβ. karotse· ῥουμ. cãrutsă,
ἅπαντα ἐκ τοῦ λατ. carruca = ἄμαξα, καρούχα παρ' Ἑσυχίου.

κάρουλι^{ον}, οὐσ. οὐδ., -ρουλι· πληθ. (kârúli^u, -ruli) = τρε-

χίσκος, τροχίλιον, κοιν. καρούλι (kârúlij^u, -ruli). Ἐκ τοῦ λατ. carrulus. Καὶ κάρουθου· ρουμ. macara, ἑλλην. μακαρῆς, τουρκ.

κάρουτᾶ, οὐσ. θηλ., -ρουτι πληθ. (kârütă, -ruti) = μέγα ξύλινον ἄγγειον, ἐν ᾧ βράζει ὁ οἶνος, κοιν. καρούτα, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. koryto. Καὶ ἡ καρούτα τοῦ μύλου.

κάρουτσέρου, οὐσ. ἄρσ., -τσερ' πληθ. (kârutsér^u, -tseri) = ἀμαξηλάτης, κοιν. ἀμαξῆς καὶ καροτσέρης· ιτ. carrozziere, ισπ. carrocero, πορτ. carrozeiro, γαλ. carossier· ρουμ. cărucer. Ἐν τῷ βορ. τμημ. ἀκούεται κάρουτσά.

κάρπινου, οὐσ. ἄρσ., -ν' πληθ. (kârpini^u, -ni) = ὀστράα, δένδρον ἔχον σκληρὸν τὸ ξύλον, ὡς ἡ ὀξύα κοιν. γαυρί. Ἐκ τοῦ λατ. carpinus, ιτ. carpino, πορτ. carpre, ισπ. πορτ. carpe, γαλ. charme, φριουλ. kiarpin· ρουμ. carpin.

κάρπουλόγου, οὐσ. οὐδ., -λογ' πληθ. (kârpulóg^u, logi) = καρπολόγος, δίκρανον, ἐργαλεῖον τοῦ ἀλωνίσματος μεθ' οὗο ἢ καὶ πλείονας ὀδόντας, ἢ χηλάς· ν. ἑλλην. καρπολόγι, ρ. furcă, λ.

κάρσέλιου, οὐσ. οὐδ., -σαλι πληθ. (kârşéli^u, -şali) = πᾶν συνεστραμμένον, περιπεπλεγμένον, συστροφῆ, περίπλεγμα· ρουμ. încâltsit, λατ.

καρσί, ἐπίρ. τοπ. (karsi) = ἀπέναντι· ἐκ τοῦ τουρκ. karsi· ἴδε καὶ ντιντίν|τε (didinte) = ἀπέναντι, ρουμ. în fatsă, λατ.

κάρτε, οὐσ. θηλ., κάρτσι πληθ. (kârte, kârtsi) = βιβλίον, ἐπιστολή, χάρτης = χαρτί, ὅπερ λέγεται καὶ χάρτιε καὶ κοάλα ἐκ τοῦ ν. ἑλ. κόλλα· ὁ δὲ γεωγραφικὸς χάρτης λεγ. χάρτᾶ ἐκ τοῦ λατ. charta· μεταγ. λατιν. carta, ιτ. ισπ. πορτ. carta, γαλ. carte, ρουμ. carte

κάρτεσκου, κάρτι', -τιτᾶ, -τιρε ρ. (kârtésku, -tii, -tită, -tire) = ἐνοχλῶ, πειράζω, ψαύω, κατὰ τό: μὴ τὸ πειράζης = μὴ θίγγανε. ἐκ τοῦ λατ. certo = φιλονεικῶ, π.ρ.β. τό: σούντου κάρ-τίτς = εὐρίσκονται ἐν διαστάσει, εἶνε πειραγμένοι· ἄλβ. tertoiij καὶ kjertoig· ρουμ. kârtesc. Κατὰ Cihac σλαβ. καταγωγῆς, ἀλλ' ἀμφιβάλλω.

κάρτιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ κάρτέσκου, -τιρ᾽ πληθ. (kârtíre, -tirⁱ = πειρασμός, κοιν. πείραγμα· ρουμ. nelinistire, σλαβ.

κάρτίτ^{ου}, -τᾶ, (kârtít^u, -tă) παθ. μετοχ. τοῦ κάρτέσκου = πειραγμένος, μεταφ. ὠργισμένος, φρενοβλαβής, κατὰ τὸ ν. ἐλ πειραγμένος στὰ μυαλά, ρουμ. atăcat, γαλ.

κάρτου, οὐσ. οὐδ., κάρτουρι πληθ. (kârtu, kârturi) = τὸ τέταρτον ($\frac{1}{4}$) κοιν. κάρτο, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. quârtus, ἰτ. quarto, ρουμ. stert, σλαβ.

κάρτσᾶνέσκου, -νι᾽. -νιτᾶ, -νιρε (kârtsânésku, -niⁱ, -nită, -nire) = τρίζω, πλήττω, κροτῶ. λέγεται καὶ σκάρτσᾶνέσκου, ἐκ τοῦ πεποιημ. κράτς ἢ σκάρτς· ρουμ. scârtsăesc, σλαβ. πεπ.

κάρτσᾶνίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. (kârtsâníre) = τριγμός, πληξίς, τὸ πλήγμα, ἐκκρότησις· ρουμ. scârtsăitură, σλαβ.

κάρτσᾶνόσου, ἐπιθ., -νρασᾶ θηλ. (kârtsânós^u, -nrasă = ψοφώδης, παταγώδης. Ἐκ τοῦ κάρτσᾶνέσκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. scârtsiitor, σλαβ.

κάρτσιλί^{ου}, οὐσ. οὐδ., -λίουρ᾽ πληθ. (kârtsilí^u, -liurⁱ) = ἡ κορυφή, τὸ ἄκρον τῆς κεφαλῆς, δένδρου, ὄρους. Ἐκ τοῦ ἐλ. (κράς) κρατὸς = κάρρα, κεφαλή· π.ρ.β. ὁμηρ. «κρατὸς ἀπ' Οὐλύμποιο» = ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου. Ἰλ. ν, 5· «ἐπὶ κρατὸς λιμένος» = εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ λιμένος, Ὀδ. ι, 140. Ἡ μετάθεσις τοῦ α καὶ ρ οὐδὲν κώλυμα παρέχει· ρουμ. creștel, λατ. Ἐν Βλαχολιβιάδῳ λέγεται καὶ τσουλουμπέτ^{ου}, -τς (tsulubét^u, -ts). Ὁ Michail γράφει cărciálj^u.

κάρτσιού^{νου}, ἴδε κράτσιού^{νου}.

κάρφίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (kârfítsă, -tsi) = περὸνίς, κοιν. καρφίτσα, ὅπερ ὑποκ. τοῦ κάρφος· ρουμ. cărfitsă, ἐλ.

κάσ^{ου}, οὐσ. οὐδ., κάσ᾽ καὶ κάσουρ᾽ πληθ. (kăš^u, kăšⁱ καὶ kăsurⁱ) = τυρός. Ἐκ τοῦ λατ caseus = τυρός, ἰτ. cacio, cacio, ἰσπ. queso, πορτ. queixo· ρουμ. brândză, σλαβ.

κάσᾶ, οὐσ. θηλ., κάσ᾽ καὶ κάσ καὶ κάσουρ᾽ ἐν βορ. τμήμ. kăšă, kăšⁱ, kăš, kăsurⁱ) = οἰκία. Ἐκ τοῦ λατ. casa = καλύβη·

ιτ. casa=οικία, πορτ. casa, γαλ. case (ἐν ταῖς μεσημέρ. ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας)· ρουμ. casă.

κᾱσᾱμπᾱ καὶ χᾱσᾱβᾱ, οὐσ. ἄρσ., -μπατζ (κασαμπάδ(ε)ς) (kâsâbă, -badz)=ἄστυ, πόλις, κοιν. κασαμπᾱς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kasabâ· ρουμ. oraș, σλαβ.

κᾱσᾱμπούγκου, ἐπιθ., -μπρανε θηλ. (kâsâbûnjû, -bqane)=ἄστικός, πολίτης· ρουμ. cive, λατ.

κᾱσᾱρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (kâsarû, -r'i)=τυροποιός. Ἐκ τοῦ κάσου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. brânzar, σλαβ.

κᾱσᾱρε, οὐσ. θηλ., κᾱσᾱρ' πληθ. (kâsâre, kâsar'i)=τυροποιεῖον, κοιν. στρούγγα. Ἐκ τοῦ κάσου, λατ. casearia· ρουμ. căserie, λατ. strungă, σλαβ.

κᾱσᾱέλᾱ, οὐσ. θηλ., κᾱσᾱέλι πληθ. (kâsêlă, -li)=κιβώτιον, κοιν. κασᾱέλλα. Ἐκ τοῦ λατ. casellula, ὑποκ. τοῦ casa.

κᾱσᾱίδᾱ, οὐσ. θηλ., κᾱσᾱίτζ πληθ. (κασᾱίδ(ε)ς) (kâsîdă, kâsîdz)=ἄχώρ, κνύος, κοιν. κασᾱίδα καὶ κασᾱύδα. Ἐκ τοῦ ἁλβ. kasid· «cassa = sordes, spurcitia» Δουκάγγιος· ρουμ. lepră, ἑλλην.

κᾱσᾱιδιᾱρου, ἐπιθ. ἄρσ., κᾱσᾱιδιᾱρά θηλ. (kâsîdjârû, -ră)=κνυώδης, κοιν. κασιδιᾱρῆς· 2) ἐριστικός, φίλερις, κοιν. κασιδῆς· ρουμ. lepros. Καὶ κᾱσᾱιδόσου.

κᾱσᾱιρίστε, οὐσ. θηλ., -ριστσι πληθ. (kâsiriste, -ristsi)=ἡ θέσις, ἔνθα ἄλλοτε ὑπῆρχε στάνη, τυροποιεῖον. Ἐκ τοῦ κᾱσᾱρε, ὅπερ ἴδε.

κᾱσᾱκᾱβάλε, οὐσ. θηλ., -βαλ' πληθ. (kâskâvâle, -vâl'i)=εἶδος τυροῦ, τὸ κοιν. κασᾱκᾱβάλι, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. cacio-cavallo· ρουμ. cașcaval.

κᾱσᾱλᾱ, οὐσ. ἄρσ., κᾱσᾱλάτζ πληθ. (kâslă, kâslâdz)=στρατών, 2) ποιμνιοστάσιον=γαῖαι ἐκμισθούμεναι, ἵνα βόσκωσι τὰ ποίμνια. Ἐκ τοῦ=casale, ιτ. cascina ἢ ἐκ τοῦ τουρκ. kys=χειμῶν· ρουμ. casarmă, γαλ.

κᾱσᾱλεᾱγκᾱ, οὐσ. θηλ., -λετζι πληθ. (kâslęgă, -ledzi)=

ἀπόκρεως, κοιν. ἀποκρηά, ἰδίως ἢ τυροποκρηά. Ἐκ τοῦ λατ. caseum ligare = δένω, ἀπαγορεύω τὸν τυρόν· ἴδε καὶ κάρλεα-τζι· ρουμ. cāslegi μόνον ἐν πληθ. ἀριθ.

κάσμά, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. (kâsmă, -adz) = σκαπάνη, κοιν. κασμᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kasmâ· ρουμ. casma, ἐλ.

κάσμέτε, οὐσ. θηλ., κασμέτς πληθ. (kâšméte, kâšméts) = τύχη. Ἐκ τοῦ τουρκ. kâšmet· ρουμ. noroc, σλαβ.

κάσμίρε, οὐσ. θηλ., -μιρ' πληθ. (kâsmîre, -mir') = τὸ γνωστὸν ὕφασμα κασιμίριον καὶ κασιμίρι, ἔπερ ἐκ τοῦ πολων. casmir = οἱ βασιλεῖς τῆς Πολωνίας· ρουμ. casmir.

κάστάνε, οὐσ. θηλ., κάστᾶν' πληθ. (kâstâne, kâstân') = κάστανον· λατ. castanea ὡς καὶ τὸ δένδρον, ἰτ. castagna, ἰσπ. castana, πορτ. castanha, γαλ. châtaigne, ἀλβ. kë-štenje· ρουμ. castană.

κάστᾶνκ'ον, οὐσ. ἄρσ., κάστᾶν' πληθ. (kâstânj^u, kâstân') = ἡ καστανέα· λατ. castanea, ἰτ. castagnio, ἰσπ. castano, πορτ. castanho, γαλ. châtaignier, ρουμ. castan.

κάστιγκᾶ, οὐσ. θηλ., κάστιτζ' πληθ. (kâstîgă, kâstîdz') = φροντίς, πρόνοια, μέριμνα, προσοχή. Ἐκ τοῦ castica τοῦ παρηκμ. λατ. Τὸ ρουμ. căstîgă σημ. κέρδος· ρ. atentie, λ.

κάστιγκέτζ'ον, -γκα', -ατᾶ, -αρε ρημ. (kâstîgédz^u, -ai, -ată, -are) = φροντίζω, μεριμνῶ· παρὰ δὲ τοῖς Ῥουμ. σημαίνει κερδίζω· ρουμ. sunt atent, λατ.

κάστιγκόσ'ον, ἐπιθ. γκρασᾶ θηλ. (kâstîgós^u, -g^oasă) = προσεκτικός, προνοητικός, προφυλακτικός. Ἐκ τοῦ «κάστιγκᾶ» ἔπερ ἴδε· ρουμ. atent, λατ.

κάστιλεα, ἐπιρ. (kâstîlea) = ἐκ προνοίας, ἐπίτηδες· ρουμ. din adins, λατ. Δαλ.

καστόρε, οὐσ. θηλ., -στορ' πληθ. (kastóre, -stor') = τὸ γνωστὸν ὕφασμα καστέρη. Ἐκ τοῦ κάστωρ· πρβ. Ἡουχ. «καστόρια ἱμάτια» καὶ λατ. μεταγ. castorina· ρ. castor, ἐλ.

κάστρου, οὐσ. οὐδ., κάστρι πληθ. (kâstru, kâstri) = τεῖ-

χος, φρούριον, κοιν. κάστρον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. castrum· ρουμ. fortăreatsă, γαλ. forteresse = φρούριον.

κᾶτ καὶ κᾶτ^{ου} καὶ κούτ^{ου}, ἄντων. συσχ· ποσ. (kât, kât^u, kût^u) = πόσος· κᾶτς, κᾶτ^ι πληθ. (kâts, kâtⁱ) = πόσοι, πόσαι, πόσα. Ἐκ τοῦ quantus = πόσος. Περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ η ἴδε μεῖσα· ἴδε καὶ κᾶν|του.

κᾶτα, = ἡ ἑλλην. πρόθεσις κατά (kâta) «κᾶτα οὔρσιτα α αμιράουλουϊ» = κατὰ διάταγμα τοῦ αὐτοκράτορος· (kâta úrsita a amirăului).

κᾶτᾶ προθ. μετὰ αἰτ. (kâtâ) = πρὸς, ἀνά. Ἐκ τοῦ λατ. contra: ἰτ. contra καὶ contro, ἰσπ. πορτ. contra, γαλ. contre, ἀλβ. kondre καὶ kounder· ρουμ. cătră: κᾶτᾶ μίνε = πρὸς ἐμέ· κᾶτᾶ οὖν = ἀνὰ ἓνα ἕκαστον· λέγεται καὶ κᾶτρᾶ. Περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ ρ π.ρ.ῶ. πρε καὶ πι, τρου καὶ του.

καταγραφίε, οὐσ. θηλ., -φι^ι πληθ. (kataγραφίε, -fiⁱ) = καταγραφή, ρουμ. retsensământ, λατ. Δαλ.

κᾶτᾶδιξέσκου, -ξι^ι, -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (kâtâdiksesku, -ksiⁱ, -ksită, -ksire) = καταδέχομαι· ρουμ. mă înjosesc, Δαλ.

κᾶτᾶδιξίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. κᾶτᾶδιξέσκου, -ξιρ^ι πληθ. (kâtâdiksi^{re}, -rⁱ) = ταπεινώσις, ταπεινοφροσύνη, κοιν. καταδεκτικότης· ρουμ. înjosire, umilire, λατ. Δαλ.

κᾶτᾶδιξίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ καταδιξέσκου (kâtâdiksit^u, -tă) = ταπεινόφρων, κοιν. καταδεκτικός· ρουμ. umilit, λατ. Δαλ.

κατακλυσμός, οὐσ. ἄρσ., σματζ, πληθ. (kataklysmó, smadz) = κατακλυσμός· ρουμ. potot, σλαβ.

κατάλογ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -γ^ι πληθ. (katáλογ, -γⁱ) = κατάλογος· ρουμ. listă, ἰτ.

κᾶτᾶννησέσκου, -νησι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kâtândisésku, -disiⁱ, -sită, -sire) = καταντῶ. Ἐκ τοῦ κατήνησα + έσκου· ρουμ. ajung, λατ. îngrijesc, σλαβ.

κᾶτᾶπᾶτσέσκου, -τσι^ι, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (kâtâpâtsésku, -tsiⁱ -tsită -tsire) = παρατηρῶ, κατασκοπεύω· κοιν. ἐν Τουρκίᾳ

καταπατῶ, ἄβρ. καταπάτσα· ρουμ. observesc, γαλ.

κᾱτᾱπᾱτσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ· κᾱτᾱπᾱτσέσκου, -τσιρ' πληθ. (kātâpâtsire, -tsiri) = κατασκόπευσις, ρουμ. observare, λ.

κᾱτᾱρά, οὐσ. θηλ., -τᾱρ' πληθ. (kâtâră, -tăr'i) = κατᾱρα, ρουμ. blăstăm, ἑλλην.

κᾱτᾱρᾱσέσκου καὶ κᾱτιρισέσκου, -σι', -σιτᾱ, -σιρε (kâtârisésku, -si'i, -sită, -sire) = καταρῶμαι, ρουμ. blăstăm, πρῶ. ν. ἑλλ. βλαστημῶ. Καὶ κᾱτᾱργισέσκου.

κᾱτᾱρᾱσίτ^{ου}, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ κᾱτᾱρᾱσέσκου (kâtârâsít^u, -tă) = κατηραμένος, ρουμ. blăstăinat, ἑλλην.

κᾱτᾱρᾱτου, οὐσ. ἄρσ., -τᾱρᾱσί πληθ. (kâtârtu -târtsi) = ιστός, κοιν. κατᾱρτι, ρουμ. catart, ἑλλην.

κᾱτᾱσᾱρκᾱ, οὐσ. θηλ., -σᾱρᾱσι πληθ. (kâtâsârkă, -sârtsi) = μάλλινον ἔνδυμα, ἢ φανέλλα καὶ κατασᾱρκι (κατάσαρκα). Περιττὴ ἢ ἀνασκευὴ τῆς γνώμης G. Meyer, Stud. II, 71, συσχετιζόντος τοῦτο πρὸς τὸ ἄλβ. šarke = φλοκάτα, μάλλινος μανδύας, ὅπερ κατ' αὐτὸν ἐκ τοῦ λατ. serica = αἱ σειρικαὶ ἐσθῆτες.

κᾱτᾱστάσι, οὐσ. θηλ., κᾱτᾱστᾱσί πληθ. (kâtâstasi, kâtâstăsi) = κατᾱστάσις· ρουμ. stat, λατ.

κᾱτᾱχνίε, οὐσ. θηλ., κᾱτᾱχνί' πληθ. (kâtâhnie, kâtâhni'i) = ὀμίχλη, ἀχλύς, κοιν. καταχνιά· λέγεται καὶ κᾱτᾱχνίε (kâtâknie), ρουμ. negură, λατ.

κᾱτᾱχρησε, οὐσ. θηλ., κᾱτᾱχρησί πληθ. (kâtâhrise, kâtâhrisi) = κατᾱχρησις· ρουμ. abuz, λατ. Δαλ.

κᾱτηγουρίλε, οὐσ. θηλ., -ριλί' πληθ. (kâtigurile, -rili) = κατηγορία, ρουμ. acusatșiune, λατ.

κᾱτηγουρσέσκου, -σι', -σιτᾱ, -σιρε ρ. (kâtigusésku, -si'i, -sită, -sire) = κατηγορῶ-κατηγόρσα· ρουμ. a acusă, λ.

κᾱτηγουρσίτ^{ου}, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ κᾱτηγουρσέσκου (kâtigursít^u) = κατηγορημένος· ρουμ. acusat, λατ.

κατηφέ, οὐσ. ἄρσ., -φετζ πληθ. (katifé, -fetz) = τὸ γνωστὸν ὕφασμα ὁ κατηφές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. gathifé, ὀλβ. ka-

difé, ισπ. alcatifa, ἐκ τοῦ ἀραβ. alcatifa· ρουμ. catifeã, ἐλ.

κατήφουρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -φουρ^ι πληθ. (katífur^u, -furⁱ) =
κατωφέρεια, κοιν. κατήφορος· ρουμ. pronârniš, σλαβ.

κᾶτινάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρ^ι πληθ. (kâtinár^u, -rⁱ) = κλειῖθρον,
σύρτης, δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα, κοιν. κλειδαρχά. Ἐκ τοῦ λατ. ❖
catenalis (ἐκ τοῦ catena)· ιτ. catenaccio, ρ. lăcat, σλαβ.

κᾶτούνᾶ, οὐσ. θηλ., -τουν^ι πληθ. (kâtúnă, -tunⁱ) = ιδιο-
κτησία, ἔπιπλα. Ἐκ τοῦ μεσαιων. λατ. catuna. Δουκάγγιος
«κατούνιον, στρώμα».

κᾶτούσᾶ, οὐσ. θηλ., -τουσι πληθ. (kâtúsă, -tusi) = γαλῆ,
γάτα. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατιν. catus καὶ cattus· ιτ. gatto,
gatta. ν. ἐλ. γάτα, γαλ. chat, προβ. cata, γερμ. katse· οἱ
ρουμ. λέγουσι pisikă σλαβ. οἱ Μογλενῖται pisă· ἴδε καὶ μάτσᾶ
καὶ λεξ. Cihac II, 72. Τὸ ἄρσ. κᾶτούσ^{ου}, ρουμ. pisoiu, σλαβ.

κᾶτράνε, οὐσ. θηλ., -τράν^ι πληθ. (kâtrâne, -trănⁱ) = ἡ
ζώπισσα, κοιν. κατράμιον καὶ κατράνι, ἔπερ ἐκ τοῦ ἀραβ. ki-
thran· Μεταφ. = συμφορά· ρουμ. catran, ἑλλην.

κᾶτριγκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., κάτριτζ^ι πληθ. (kâtrig^u, -kâtridzⁱ)
= ἰστὸς πλοῖον. Ἐκ τοῦ: κάτεργον (ἐν Μοσχόπολει)· Παρὰ Κιβαλ.
ὁ δὲ Dal. γράφει: catrig = catart, corabie, ἑλλην.

κᾶτσᾶλ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., κᾶτσᾶλ^ι πληθ. kâtsălu, -li) = κυνί-
σκος, κοιν. κουτάβι. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ catellus, θηλ. catella καὶ
catulla (catulus = σκύλαξ)· ιτ. canicula, ισπ. cadiello,
πορτ. cadella· ρουμ. cătsel.

κᾶτσᾶλ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τσᾶλ^ι πληθ. (kâtsălu, -tsăli) = ἡ
κεφαλή τοῦ σκορδάου, κυρίως ἡ κοιν. σκληθρα. Ἐκ τοῦ λατ. ca-
pitellum, ιτ. capitello, νεαπ. capetiello· ρ. cătsel, λατ.

κᾶτσᾶν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τσᾶν^ι πληθ. (kâtsăn^u, -tsănⁱ) =
τρύβλιον, λοπάς, κοιν. πινάκιον. Ἐκ τοῦ λατ. catinus = τρύ-
βλιον, σαρδ. cadinu, πορτ. cadinho, lomb. cadin· ρουμ.
străchină, ἑλλην. (ἔστρακον, ὀστράκινον).

κᾶτσάο, οὐσ. θηλ. -τσαλι πληθ. (kâtsăo, -tsali) = ἡ κύων,

σχύλλα, θηλ. τοῦ κᾶνε ἐκ τοῦ κᾶτσᾶλ^{ου}, πρβ. τᾶ : στεᾶο = ἄστῆρ ἐκ τοῦ stella σεᾶο = ἐφρίππιον ἐκ τοῦ sella· ρουμ. cătseă, λατ.

κᾶτσᾶρόσ^{ου}, ἐπιθ., -ρασᾶ, θηλ. (kâtsârós^u, -rasă) = οὔλος, οὐλόθριξ, κοιν. κατσαρός· ρουμ. crets, σλαβ. Δαλ.

κατσαφλάκ^{ου}, οὔσ. οὐδ., -τσι πληθ. (katsaflák^u, -tsi) = ἡ κλειτορίς· ρουμ. lindic, μαγυαρ. Δαλ.

κᾶτσέ, συνδ. αἰτ. = διὰ τί, καὶ διότι· (kâtsè). Ἐκ τοῦ λατ. quia-quid ἀντὶ quinam = διότι, ὁ δὲ Cihac ἐκ τοῦ quod-quid· ρουμ. pentru ce, λατ.

κᾶτσιδᾶ, οὔσ. θηλ., -τσιδι πληθ. (kâtsídă, -tsidi) = τὸ λευκέϊον κοιν. μενεξές· ρουμ. primăveritsă, λατ. Δαλ.

κᾶτσιέ, οὔσ. θηλ., κατσιΐ πληθ. (kâtsie, kâtsiⁱ) = μικρὸν σιδηροῦν πτύον, πτυάριον, κοιν. φθυάρι καὶ φκυάρι. Ἐκ τοῦ ❖ catsa, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. κυάθιον = ποτηράκι. Κατὰ τὸν Русс· εἶχεν εἰσαχθεῖ εἰς τὴν δημῶδη λατ. ὑπὸ τύπους ❖ cuatium, ❖ cuatia, ἰτ. cazzo, cazza, ἰσπ. cazo, πορτ. caço, ἄλβ. katsíje, ν. ἑλλην. κατσιΐ· ρουμ. cătșiie.

κᾶτσούλᾶ, οὔσ. θηλ., -τσουλι πληθ. (kâtsúla, -tsuli) = κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τὸ φέσι· πρβ. ἑλλην. κατσούλα καὶ κατσοῦλα· ἄλβ. kesule. Ἐκ τοῦ λατ. casula· ἐρθοτ. ἐκ τοῦ ❖ cateula-cateus-catus = αἰλουρος. Περιοδ. Wag. 11. 53. Ἐν βορ. τμήμ. λέγεται καὶ κᾶτσούᾶ· ρουμ. cătșiulă, λατ.

κᾶνγᾶ, οὔσ. ἄρσ., κᾶνγᾶτζ πληθ. (kângă, kângădz) = ἔρις, κοιν. καυγᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. κανγᾶ· ρουμ. ceártă, λ.

κᾶφάσε, οὔσ. θηλ., -φᾶσι πληθ. (kăfâse, -făsi) = κιγκλῖς, κλωβός, ἐνθα φυλάττονται τὰ ζῶα ἢ πτηνά, κοιν. καφάσι. Ἐκ τοῦ τουρκ. kafas, ἄλβ. kafas· ρ. colivie, ἑλλην. (κλωβός).

καφέ, οὔσ. ἄρσ., -φετζ (καφéd(ε)ς) (kafé, -fetz) = τὸ ποτὸν ὃ καφές. Ἐκ τοῦ τουρκ. qahve. Ἐντεσθεν τὰ καφινέ = καφενεῖον, καφετζί^{ου} = καφετζῆς· ρ. cafeă, cafedziu, cafeneă.

κᾶφτάνε, οὔσ. θηλ., -φτᾶνι πληθ. (kâftâne, -ftăni) = ἐπενδύτης μικρός, τὸ καφτάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kaftan, κοῖ ὃ

μαχραμᾶς· ρουμ. broboadă και maramă, τουρκ.

κάπτου, -ταί, -τατά, -ταρε, ρημ. (káftu, -tai, -tată, -tare) = ζητώ, επιδιώκω, μεριμνώ. Ἐκ τοῦ capto. are ἢ ἐκ τοῦ cavi-tus, cautus-cautare· ρουμ. caut, ιδ. Jbrt. 2, 229.

κάπτάρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ κάπτου -τάρ' πληθ. (kâftăre, -tăr') = ἔρευνα, ἀναζήτησις, επιδιώξις· ρουμ. cautare, λατ.

κάπτάτου, -τά παθ. μετ. τοῦ κάπτου (kâftátu, -tă) = περιζήτητος· ρουμ. căutat, tserut, λατ.

κάψάλσέσκου, -σιί, -σιτά, -σιρε ρ. (kâpsâlsésku, -si, -sită, -sire) = περιφλέγω κοιν. καψαλίζω, ὅπερ ἐκ τοῦ καίω· πρβ. καυσαλίσ, -ίδος παρ' Ἑσυχίω· ρουμ. pârlesc, σλαβ.

κάψάλσιτου, -τά παθ. μετ. τοῦ ἀν. (kâpsâlsítu, -tă) = καψαλισμένος· ρουμ. pârilit, σλαβ.

κεάλε, οὐσ. θηλ., κελί πληθ. (keále, kel'i) = δέρμα. Ἐκ τοῦ λατ. pellis-is = δέρμα· τὸ ρ λατ. ἢ π ἐλ. τρέπεται εἰς κ συνηθέστατα, ὡς ακικᾶσέσκου ἐκ τοῦ ἀπεικάζω, κιάπτινε = κτεῖς ἐκ τοῦ pecten, κιάτρά = λίθος ἐκ τοῦ petra, κέρου -pereo, σκίνου = ἄκανθα ἐκ τοῦ spinus, ἰτ. pelle, ἰσπ. piel, πορτ. pel-pelle. ἀρχ. γαλ. pel, ν. γαλ. peau· ρουμ. piele (chiele).

κεάρε, οὐσ. θηλ., κεάρουρ' πληθ. (keăre, keărur'i) = ἡ δύσις τοῦ ἡλίου συγκεκρι. ἦτοι τὸ μέρος, ἐνθα ὁ ἥλιος δύει, καὶ τόπος μὴ προσβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, κοιν. ἀνήλιο. Ἐκ τοῦ κέρου, ὅπερ ἴδε. Οἱ Ῥουμ. στεροῦνται μονολεξίας.

κέλκου, οὐσ. ἀρσ., κέλτσι πληθ. (kélku, kéltsi) = ὕαλος, καθρέπτῆς. Ἐκ τοῦ ἀλβ. kjélke = ὕαλος, ἢ ἐκ τοῦ λατ. calix-icis = κύλιξ, ποτήριον. Δαλ. kelkiă = butelie, stiklă, σλαβ.

κέντρον, οὐσ. οὐδ., -ρι πληθ. (kéntru, -ri) = κέντρον· ρουμ. tsentru, λατ. centrum.

κέπτου, οὐσ. ἀρσ., κέπτσι και κέπτουρ' πληθ. (képtu, kęp-tsî και kęptur'i) = στῆθος. Ἐκ τοῦ λατ. pectus-oris = στῆθος, ἰτ. petto, ἰσπ. peto, πορτ. peito, γαλ. pis = poitrine και θηλή (βόγα) μαστοῦ· ρουμ. piept (chiept). Περί τροπῆς

τοῦ ρ εἰς κ ἴδε ἐν λέξει κεάλε.

κέρου, κιρούι, -τά, -ριρε ῥημ. (kér^u, kirúⁱ, -tǎ, -rire) = ἀπόλλυμι, γάνω, καὶ ἀμετ ἀπόλλυμαι. Ἐκ τοῦ λατ. pereō, ii, itum, ire, ἰτ. perire, ἰσπ. πορτ. perecer, γαλ. perir· ρουμ. pier (clier).

κερά, οὐσ. ἄρσ., -ρατζ πληθ. (kerǎ, -radz) = ἀγώγιον, κεράς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kerá. Τὸ κεράτζ ἐκ τοῦ κεράδ(ε)ς = ἀγώγια Καὶ κεράο· ρουμ. platǎ, σλαβ. Καὶ κερᾶ.

κερατζί καὶ -τζιου, οὐσ. ἄρσ., κερατζίτζ πληθ. (κερατζῆ-δ(ε)ς) keradzí, -dzi^u, dzidz = ἀγωγιότης, κερατζῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. keradzi· ρουμ. keradziu· τουρκ.

κερεστέ, οὐσ. ἄρσ., -στετζ πληθ. (ἐκ τοῦ κερεστέδ(ε)ς) (keresté, stedz) = τὸ πρὸς οἰκοδόμησιν ὑλικὸν κοιν. κερεστές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. keresté· ρουμ. kiristeǎ, τουρκ.

κέρντου, κερντούι, κερντούτά, κερντεᾶρε, κιάρντερε ῥημ. (kérdu, kirdúⁱ, kirdútǎ, kirdǎare καὶ kíárdere = ἀπόλλυμι, γάνω. Ἐκ τοῦ λατ. perdo, diti, ditum, perdere = ἀπόλλυμι· ἰτ. perdere, ἰσπ. πορτ. perder, γαλ. perdre· ρουμ. pierd (chierd). Περὶ τροπῆς τοῦ ρ ἴδε κεάλε.

κέφε, οὐσ. θηλ. = εὐθυμία, εὐδιαθεσία, ὄρεξις. κοιν. κέφι, ὅπερ ἐκ τουρκ. kef· ρουμ. poftǎ, σλ.

κεχριμπάρου, οὐσ. θηλ., -μπάρ' πληθ. (kehribárⁿ, -rⁱ) = ἤλεκτρον, κοιν. κεχριμπάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kehribar, περσ. kiarüba· ρουμ. kihribar.

κηρουσέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε ρ. (kirusósku, -siⁱ, -sitǎ, -sire = κηρῶ, κηρώνω· ρουμ. ceruesc, λατ.

κηρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -σιρⁱ, πληθ. (kirusíre, -sirⁱ) = κήρωσις· ρουμ. ceruire, λατ.

κηρουσίτου, -τά παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (kirusítⁿ, -tǎ) = κηρωμένος· ρουμ. ceruit, λατ.

κιάνιτσά καὶ κιάντσά, οὐσ. θηλ., -ντσι πληθ. (kiánitsǎ καὶ kíantsǎ) = τὸ ζιζάνιον εἰς τὸν σῖτον, ἢ αἶρα κοιν. ἦρα· ρουμ.

neghină, λατ.

κιάντικᾶ, οὐσ. θηλ., -ντιτσ' πληθ. (kĭádikă, -tsi) = πέδη, κώλυμα. Ἐκ τοῦ λατ. *pedica* = πέδη· ρουμ. *pedică*.

κιάντιν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ντιν' πληθ. (kĭádin^u, -dinⁱ) = νῆμα, κλωστή ἐξ ἐρίου. Ἐκ τοῦ λατ. *pedinus-um* (ἐκ τοῦ *pes-dem* ὑπὸ τὴν σημασίαν «τὸ κατώτατον μέρος ὑφάσματος») διότι τὸ ρουμ. *pedin* σημαίνει τὰ μὴ ὑφασμένα ἄκρα ὑφάσματος, κροσσός. σικ. *pedano*. Ἀμπρούτζ *pedene*. Ἴδε *Puše 1307*. Ἴδε καὶ ἄτσᾶ· ρουμ. *atsă*, λατ.

κιάπτιν^{ου}, κιαπτινάι, -νατᾶ, -αρε ρημ. (kĭáptin^u, kiptinái, -ată, -are) = κτενίζω. Ἐκ τοῦ λατ. *pectino, avi, atum, are*, ἰτ. *pettinare*, ἰσπ. *peinar*, πορτ. *pentear*, γαλ. *peigner*· ρουμ. *piepten*.

κιάπτινε, οὐσ. θηλ., -πτιν' πληθ. (kĭáptine, -ptinⁱ) = κτείς, κοιν. κτένι· ἐκ τοῦ λατ. *ecten-inis* = κτείς, ἰτ. *pettine*, ἰσπ. *peine*, πορτ. *penne, penten*, γαλ. *peigne*· ρουμ. *pieptene*

κιάτρᾶ, οὐσ. θηλ., κέτρι καὶ κέτσουρι καὶ κέτσερί πληθ. (kĭátră, kétri καὶ kétsuri καὶ kétsəri) = λίθος, πέτρα· ἐκ τοῦ λατ. *petra* (πέτρα), *pietra*, ἰσπ. *pedra*, γαλ. *pierre* ἢ *piatră*.

κιάφα, οὐσ. θηλ., -φι πληθ. (kĭáfă, -fi) = ὁ τράχηλος κοιν. σβέρκος. Ἐκ τοῦ τουρκ. *kafâ* ρουμ. *ceafă*, τουρκ.

κιδᾶρᾶ, οὐσ. θηλ., -θᾶρ' πληθ. (kĭdără, -dări) = κιθάρα· ρουμ. *kitară*, ἑλλην.

κίκ^{ου}, -καί, -κατᾶ, -καρε ρ. (kĭk^u, -kaí, -kată, -kare) = στάζω Ἐκ τοῦ ἁλβ. *pikoig* = στάζω· ρίζ. *pic* = σταγών, ἰτ. *piccare* = νύσσω, κεντῶ, ρουμ. *pic* (*chic*).

κίκᾶ, οὐσ. θηλ. (kĭkă) = σταγών. Μόνον ἐν τῇ φράσει «*vă kĭkă*» = «οὐνᾶ κίκουτα» ὀλίγον· Ἴδε «κίκουτα καὶ κίκ^{ου}»· ρουμ. *nitsel*, λατ. Καὶ παρὰ τοῖς Ρουμ. ὑπάρχει τὸ *pic* = σταγών καὶ ἡ φράσις «*un pic*» = μία σταγών, ὀλίγον· πρβ. καὶ τὸ ν. ἑλλην. «μὴ στάλα» = ὀλίγον. Καὶ παρὰ τοῖς Μογλ. ὑπάρχει τὸ «*pică*» = σταγών καὶ ὀλίγον. Πρβ. καὶ τὸ λατ. *gutta* (σταγών) = λί-

γον τι, μικρόν τι.

κικάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ κίκου, -κᾶρ' πληθ. (kikáre, -kǎri) = στάξιμον· ρουμ. chicare.

κικᾶσμοῦ καὶ **ακικᾶσμό**, οὐσ. ἄρσ. kikâsmó) = τέκμαρσις, στογασμός, κατανόησις. Ἐκ τοῦ ἑλλ. ἀπεικασμός· ρ. ghicire, σλ.

κίκουτᾶ, οὐσ. θηλ., -κουτι πληθ. (kíkutǎ, -kuti) = σταγών· 2) ἀποπληξία· ἄλβαν. picatë, ρουμ. apoplexie καὶ kie, ἄλβ. rikë = σταγών, στιγμή.

κικουτάτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. ὡς ἐπιθ. (kikutát^u, -tǎ) = ὑπόπληκτος· ρουμ. Iovit de damblǎ, σλαβ. + τουρκ. Δαλ.

κιλάρ^{ου} καὶ **τσιλάρ^{ου}**. οὐσ. οὐδ., -λᾶρ' πληθ. (kilár^u καὶ tsilár^u, -lǎr'ⁱ) = ἀποθήκη, κοιν. κελλάρι· ἐκ τοῦ λατ. cellarium (cella) = ταμεῖον, ἀποθήκη, γαλ. cellier. ισπ. cillero, πορτ. celleiro, ρουμ. celar, λατ. καὶ pivnitsǎ, σλαβ.

κιλήμε, οὐσ. θηλ., κιλήν' πληθ. (kilíme, kilín'ⁱ) = τάπης, κοιν. κελήμι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kelim, ρουμ. kilim.

κιλίε, οὐσ. θηλ., κιλί' πληθ. (kilíe, kilí'ⁱ) = σηκός, οἰκίσκος ἐρημίτου μοναχοῦ, κοιν. κελλί, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. cella, γαλ. cellule ρουμ. tselulǎ, λατ.

κιλιπίρ^{ου} καὶ **κιλιπούρε**, οὐσ. θηλ., -πιρ', -πουρ' πληθ. (kilipír^u, καὶ kilipúre, -pír'ⁱ -purí'ⁱ) = εὔρημα, ἔρμαιον, κοιν. κιλιπίρ' καὶ κιλιπούρ' ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kelipir· ρουμ. kilipir.

κιλιπόσε, οὐσ. θηλ., -ποσ' πληθ. (kilipóše, -poš'ⁱ) = μικρὸς λευκὸς σκοῦφος, κιλιπόσι· ἐκ τοῦ τουρκ. kelipoš.

κιλόγραμ^{ου}. οὐσ. ἄρσ., -ν' πληθ. (kilógram^u, -n'ⁱ) = χιλιόγραμμον· ρουμ. chilogram, Δαλ.

κιλόμετρον, οὐσ. οὐδ., -τρι πληθ. (kilómetru, -tri) = χιλιόμετρον· ρουμ. kilometre, Δαλ.

κιμανείᾶ, οὐσ. θηλ., -νε' πληθ. (kimanéiǎ. -ne'ⁱ) = βιολίον καὶ κιμανές, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kimané· ρουμ. vioarǎ, λατ. (viola) Δαλ.

κιμανιτζή, οὐσ. ἄρσ., -τζεατζ' πληθ. (kimanitzí, -dze-

adz)=ὁ παίζων βιολίον, κοιν. βιολιστής, βιολιτζής και κιμαντζής, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kimantzi. ρουμ. violist, λατ. Δαλ.

κιμέρε οὐσ. θηλ. (kiméere = γρηματοθυλάκιον ἐν εἴδει ζώνης, κιμέρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kimer, ρουμ. kimir.

κιμπάπε, οὐσ. θηλ., -πάκ' και πάπι πληθ. (kibápe, -băkî και băpi)=κρέας ψητὸν (εἰς ὄβελόν) κοιν. κιμπάπι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kebar' ρουμ. friptură, λατ.

κιμπρίτου, οὐσ. ἄρσ., -μπριτς πληθ. (kibrítu, -brits)=τὸ φωσφόρον, κοιν. σπέρτο και κιμπρίτ', τρκ. kibrit, ρ. chibrit.

κίνου, οὐσ. ἄρσ., κίνι πληθ. (kínu, kínî)=πίτυς, πεύκη, κοιν. κουκουναριά. Ἐκ τοῦ λατ. pinus, ἰ=πίτυς ἰτ. ἰσπ. pino, πορτ. pinho, γαλ. pin' ρ. pin. Περὶ τροπῆς τοῦ p ἴδε κεάλε.

κίνδυνου, οὐσ. ἄρσ., κίνδυνι πληθ. (kínδynu, kínδynî)=κίνδυνος· ρουμ. pericol, λατ.

κινέτου, οὐσ. οὐδ., -τουρι' πληθ. (kinétu, -turî)=πιτυών, πευκίων. Ἐκ τοῦ κίνου, ἔπερ ἴδε· λατ. pinetum· ρουμ. rădure de pini, λατ.

κινητικό, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (kinitkó, -kadz)=καθάρσιον, κοιν. κινητικό· ρουμ. curătsenie και purgatif, γαλ.

κιννησέσκου, -ντησι', -σιτᾶ, -σιρε (kindisésku, -disi', -sită, -sire)=κεντῶ· ρουμ. brodesc, γαλ.

κιννησίρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ ἀν. ρ., -σιρι' πληθ. (kindisire, -sirî)=κέντημα· ρουμ. brodare, γαλ.

κιννησίτου, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (kindisítu, -tă)=κεντημένος· ρουμ. brodat, γαλ.

κινντίε, οὐσ. θηλ., (kindie)=δειλη, δειλινός, κιντί, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kendi, ρ. după amédziă, λατ.

κινντίνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι' πληθ. (kindínă, -ni')=κέντημα. Ἐκ τοῦ κεντῶ, (Ἄχρίς, Σέλια). ρουμ. broderie, γαλ.

κιοσέ, οὐσ. θηλ., κιοσέτζ (κιοσέδ(ε)ς πληθ., kjosé, kjosédz)=γωνία, κοιν. κιοσές, ἔπερ ἐκ τουρκ. kjosé ρουμ. colts, angul, λατ. Καὶ κιοουσέ.

κίσκε, οὐσ. θηλ., κίστσι πληθ. (kĩóske, kĩóstsi) = εξέδρα, κοιν. κίσκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kiosk· ρουμ. pavilion, γαλ.

κίουγκε, οὐσ. θηλ., κίουγκι πληθ. (kĩúnge, kĩúngi) = πήλινος σωλήν, κοιν. κίουγκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. urloiu, σλ.

κίουπε, οὐσ. θηλ., κίουκι πληθ. (kĩúpe, kĩúki) = πίθος, κοιν. πιθάρι καὶ κίουπι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kiyur· ρουμ. kiur, τουρκ.

κίουρκου, οὐσ. οὐδ., -κουρ^ι πληθ. (kĩúrku, -kurⁱ) = μηλωτή, κοιν. γούνα καὶ κίουρκι (ἐν Μακεδ.), ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. blanã, σλαβ.

κιπέγκε, οὐσ. θηλ., -τζι πληθ. (kipéngge, -dzi) = καταπακτή θύρα (καταρρακτή) κοιν. κεπέγκι, ἐκ τοῦ τουρκ. kjepengh.

κίπιρ^{ου}, -ρα^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (kĩpir^u, -raⁱ, -atã, -are) = νύσσω, κεντῶ· ιτ. picare. Ὁ Δαλ. γράφει· κίπιν (chipin) καὶ κίπουρ (chipur), ἅπερ ἐγὼ δὲν ἤκουσα· ciupesc, σλαβ.

κιπιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ράρ^ι πληθ. (kĩpiráre, -rãrⁱ) = νύξις, κέντημα· ρουμ. ciupire. σλαβ.

κιπιράτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (kĩpirát^u, -tã) = νε-
νυγμένος, κεντημένος ρουμ. ciupit, σλαβ.

κιπιτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (kĩpitã, -ti) = ἀκμή, κορυφή, ἄκρα. Ἐκ τοῦ λατ. caput-itis, capita = ἀκμή, κεφαλή, ἄκρα, κορυφή· ἰδ. καὶ σπίτσᾶ· ρουμ. vâr^f, penitsã. σλαβ.

κιπιτόσ^{ου}, ἐπίθ. -τρασᾶ θηλ. (kĩpitós^u, -trasã) = δξύς, κοιν. μυτερός, σουβλερός. Ἐκ τοῦ «κίπιτᾶ» ὅπερ ἴδε· ρ. ascutsit, λ.

κιπτινάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ναρ^ι πληθ. (kĩptinár^u, -narⁱ) = ὀ
λαναροποιός, κατασκευαστῆς λαναρίων, δι' ὧν ξαίνονται τὰ ἔρια, καὶ ὀ ἔρια ξαίνων. Ἐκ τοῦ λατ. pectinarius· ιτ. petinajo, ἰσπ. peñero, πορτ. pentieiro, γαλ. peignier = κτενοποιός, ρουμ. peptenar.

κιπτινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κιάπτιν^{ου}, -νάρ^ι πληθ. (kĩpti-
nãre, -nãrⁱ) = κτένισμα· ρουμ. pieptenare, λατ.

κιπτινάτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ κιάπτιν^{ου}, -τᾶ, θηλ. (kĩptinát^u,
-tã) = κτενισμένος· ρουμ. pieptenat, λατ.

κίραμαργιό, οὐσ. ἄρσ., -γχατζ πληθ. (kiramarγiό, -γjadz)
= κεραμιδοποιεῖον, κοιν. κίραμαργιό· ρ. cārāmidārie, ἑλ. Δαλ.

κίραμίδα, οὐσ. θηλ., -μιτζ (κεραμιδ(ε)ς) πληθ. (kirāmíḍā,
-midz) = κέραμος, κοιν. κεραμίδα· ρουμ. tsiglă, σλαβ. (λατ.)

κίραμιδάρο, οὐσ. ἄρσ., -δαρ' πληθ. (kirāmíḍār^u, ḍar'ⁱ)
= κεραμιδοποιός, κοιν. κίραμιδάρης· ρουμ. cārāmidar, ἑλ. Δαλ.

κίριρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κέρου, -ρ' πληθ. (kiríre, -r'ⁱ) = ἀπώ-
λεια, χάσιμον· ρουμ. pierdere, λατ.

κίριτο, -τά, παθ. μετ. τοῦ κέρ^{ου} (kirít^u, -tă) = ἀπολωλώς,
κοιν. χαμένος· ρουμ. pierdut, λατ.

κίριτά οὐσ. θηλ. (kirítă) = ἀπώλεια, δύσις· ρουμ. pierdere,
apus, λατ. Ἴδε κίριτο.

κίριτούρι καὶ **κίριτούρι**, οὐσ. θηλ., πληθ. μόνον ἄρ. (kir-
tūrī) = λῆροι, ἕθλοι, μωρολογία. Ἐκ τοῦ κίριτο ἔπερ ἴδε· ρουμ.
nimicuri, λατ. fleacuri· ν. ἑλλ. χαμένα λόγια, χαζολογήματα

κίρκινέκου, οὐσ. ἄρσ., -νετσί πληθ. (kirkinék^u, -nets'ⁱ) =
πελαργός, κίρκος, κοιν. κίρκινέζι· ρουμ. uliu, μαγυαρ.

κίρκιρίνα, οὐσ. θηλ., -ρίν' πληθ. (kirkirínă, -rín'ⁱ) = πτη-
νόν, εἶδος κίχλης, κοιν. κίρκιρίνα (ἐν Μακ.).

κίρντᾶρε καὶ **κίρντιρε**, ἀπθ. θηλ. οὐσ. τοῦ ρ. κέρντου,
-ντερ' πληθ. (kirḍḗare καὶ kírdire, -der'ⁱ) = ἀπώλεια, κοιν.
χάσιμον· ρουμ. pierdere, λατ.

κίρντούτο, -τά, παθ. μετ. τοῦ κέρντου (kirḍút^u, -tă) =
ἀπολωλώς, κοιν. χαμένος· ρουμ. pierdut. Καὶ κίριτο, ἔπερ
ἴδε καὶ κίρούτο.

κίῥου, κίῥάι, -ῥατά, -ῥαρε ρ. (kír^u, -kíră'ⁱ, -ῥată, -ῥare)
= οὐρῶ μεταβ. -μι κίῥου = οὐρῶ ἀπλῶς, ἐξάγω τὰ οὐρα· ἰτ. pis-
ciare, γαλ. pisser, ἀγγλ. piss, γερμ. pissen, ρουμ. piș chiș).

κίῥᾶ, οὐσ. θηλ. (kíră) = ἔρεθος, σκότος, ὁ Ἄδης. Ἐκ τοῦ
ἑλ. πίσσα. Περὶ τροπῆς τοῦ π εἰς κ ἴδε κεῖλε ρ. întunerec, λ.

κίῥᾶ, οὐσ. θηλ., κίῥσι πληθ. (kíră, kírsi) = ἡ κίῥσα, τὸ πτη-
νόν, κοιν. κίῥαξά· ρουμ. găitsă, σλαβ.

κισάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. κισ^{ου}, κισᾶρ' πληθ. (kisaře, -šār') = οὐρησις, κοιν. κατούρημα· ρουμ. pişare, λατ.

κισάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. κισᾶτζου, -σαρ' πληθ. (kisaře. -šār') = τὸ πτίσσειν, κοπάνισμα· ρουμ. pişare, λατ. tocare, λ.

κισᾶτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ρ. κισ^{ου}, -τά, θηλ. (kisaťu, -tā) = κατουρημένος· ρουμ. pişat, λατ.

κισᾶτ^{ου}, -τά, παθ. μετ. τοῦ κισᾶτζου (kisaťu, -tā) = ἐπιτι-
σμένος, κοιν. κουπανισμένος· ρουμ. pişat, λατ. και tocat. λ.

κισᾶτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (kisaťu, ur') = οὐρον, κοιν.
κάτουρον, ρουμ. pişat, λατ.

κισάτε, οὐσ. θηλ., κισᾶτς πληθ. (kisaťe, kisaťs) = ἀπρα-
ξία ἐμπορική, κοιν. κισᾶτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kesat· ρουμ.
kesat, τουρκ. Ὁ πληθ. καὶ κισᾶτι (kisaťti).

κισᾶτζου, κισᾶί, -σατᾶ, -σαρε ρ. (kisaťzu -kisaí, -satā, -sare) = πτίσσω, κοπανίζω· ἐκ τοῦ λατ. pinso καὶ piso, pinsi καὶ pinsui, pinsum καὶ pistum, ěre = πτίσσω, ἰγδίζω· ἰτ. pestar, ἰσπ. πορτ. pisar, γαλ. piser, ρουμ. pisez (chisez).
Περὶ τροπῆς τοῦ π. ρ. εἰς κ, ἴδ' ἐν λέξει κεάλε.

κισιτζί, οὐσ. ἄρσ. -ιατζ πληθ. (kisidzί, -jadz) = βαλαν-
τιατόμος, ληστής κοιν. κισιτζῆς, ὅπερ ἐν τοῦ τουρκ. kesedzi·
ρουμ. pungaş ἐκ τοῦ punga, ὅπερ ἴδε· (πούγκᾶ).

κισκίν^{ου}, ἐπιθ., -νά θηλ. (kiskín^u, -nā) = ζωηρός, εὐστα-
λής, εὐκίνητος, κοιν. κισκίνης ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. keskin·
ρουμ. ager, λατ.

κίσκου, κισκάί, -ατᾶ, -αρε ρ. (kisku, kiskái, -atā, -are) = νύττω, κεντῶ, κοιν. τσιμπῶ. Ἡ καταγωγή ἄγνωστος· ἴδε Cī-
hac 1, 206· ρουμ. pişc. Παρὰ Δαλ. ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέ-
ξιν ταύτην· ἴδε κίπιρ^{ου}.

κισντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (kisdā, -di) = ὁ κοῖσθος, τὸ
γυναικεῖον αἰδοῖον. Κατὰ Κούρτιον ἐκ τοῦ πόσθη· ἄλβ. pizda,
σλαβ. pizda· ρουμ. pizdā, ἑλλην. κατὰ Κούρτιον.

κισίπ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. (kitíp^u, -adz) = γραφεύς,

υπάλληλος δημοσίου γραφείου, κετίπης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ke-
tip· ρουμ. scriitor, λατ. καὶ grefier, ἑλλην.

κίτρα, οὐσ. θηλ., -τρι πληθ. (kitră, -tri) = κίτρον· ρουμ.
kitră. Κίτρου = τὸ δένδρον, ρουμ. chitru, ἑλλην.

κιφίλιου, οὐσ. ἄρσ., λ' πληθ. (kifiliu, -li) = ἐγγυητής,
κοιν. κεφίλης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kefil· ρουμ. garant, γαλ.
Κιφιλιμέ = ἐγγύησις, τουρκ. οἱ δὲ ρουμ. garantsie, γαλ.

κιχάέ, οὐσ. ἄρσ., κιχάεάτζ πληθ. (kihâé, kihâeâdz) =
ὁ προϊστάμενος ποιμενικῆς πατριᾶς, κοιν. κεχαιᾶς ὅπερ τουρκ.
ἴδε καὶ τσέλνικου.

κιχλιμπάρε, ἴδε κεχριμπάρου.

κλάδιυτήρου, οὐσ. οὐδ., -τηρ' πληθ. (klâdivtiru, -tir') =
κλαδευτήριον· ρουμ. cosor, σλ.

κλάδιψέσκου, -ψι', -ψιτά, -ψιρε, (klâdipsésku, -psi',
-psită, -psire) = κλαδεύω τὰς ἀμπέλους· ρουμ. taiu, cu
cosorul, λατ. + σλαβ.

κλάδιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ., -ψιρ' πληθ. (klâdipsire,
-psiri) = κλάδευμα· ρουμ. tăiare cu cosorul, λατ. + σλαβ.

κλάδιψίτου, -τά παθ. μετ. τοῦ ἀν. ρ. (klâdipsitu, -tä) =
κλαδευμένος· ρουμ. tăiat cu cosorul, λατ. + σλαβ.

κλάρσέσκου, -ρσι', -σιτά, -σιρε ρήμ. (klârsésku, -rsi',
-sită, -sire) = κλαδεύω τὰ δένδρα, κλαρίζω ἐν τῇ νοτ. Μακ.
ἀορ. κλάρσα, ἐξ οὗ τὸ βλαχ. ρῆμα· ρουμ. ciontesc, σλαβ.

κλάστουρ', οὐσ. θηλ., ἄρ. πληθ. (klâsturi) = τὰ ἐκ τῶν δέν-
δρων κλαδεύματα. Ἐκ τοῦ ἑλλην. κλάω, κλάσμα, κλαστή-
ριον· ρουμ. cosorături, σλαβ.

κλεάε, οὐσ. θηλ., κλέε' πληθ. (kleăe, klei) = κλείς, κλειδί.
Ἐκ τοῦ λατ. clavis-is, ἰτ. chiave, πορτ. chave, γαλ.
clef· ρουμ. cheie.

κλεάστε, οὐσ. θηλ., κλέστι πληθ. (kleăste, klesti) = λα-
βίς, κοιν. ταννάλια· 2) ἡ χηλή, ὁ ψαλιδωτὸς πούς τοῦ καρκίνου.
Ἐκ τοῦ ἀρχ. σλ. klešta, βουλγ. καὶ ῥωσ. klešti· ρ. clešto.

κλέγκου καὶ **νκλέγκου**, κλιγκάι, -κατᾶ, -καρε ῥημ. (klég^u, καὶ nklég^u, kligáⁱ -gatᾶ, -gare) = πήγνυμι, πυτιάζω. Ἐκ τοῦ λατ. coagolo, aví, atum, are = πυτιάζω. Τὸ coagulo ἐκ τοῦ coagulum = πυτία, ὅπερ ἐκ τοῦ cogo (cum-ago) = συλλέγω, πήγνυμι, ιτ. quaglio, ισπ. cuajo, πορτ. coalho, γαλ. caillot, μετὰ τὴν σημ. πυτία. Τὸ δὲ ῥῆμα ιτ. quagliare, ισπ. cuajar, πορτ. coalhar, γαλ. caller, coaguler· ῥουμ. inchieg.

κλειδουπίνακου, οὐσ. ἄρσ., κλειδουπίνατςⁱ πληθ. (klidu-pínak^u, -natsⁱ) = ξύλινον πινάκιον μετὰ καλύμματος στερεῶς ἐφαρμοζομένου, κοιν. κλειδοπίνακον· ῥουμ. cǎuș καὶ cǎuc, λατ. caucis, ἑλλην. καυκος, καυκί.

κλένου, οὐσ. ἄρσ., κλένⁱ πληθ. (klén^u, klénⁱ) = εἶδος ἰχθύος τῆς λίμνης, ὁ κυπρίνος· σλαβ. καταγ· ἐγὼ δὲν τὸ ἤκουσα· ῥουμ. clean, σλαβ. Δαλ.

κλήμα, οὐσ. θηλ., κλήματι πληθ. (klímǎ, klímati) = κλήμα τῆς ἀμπέλου· ῥ. vitsǎ de víe = λ. vitis vinifera.

κληματᾶργεάουᾶ, οὐσ. θηλ., -γεῖⁱ πληθ. (klimâtâργεάουᾶ, -γεῖⁱ) = κληματίς, κοιν. κληματαργιά· Καὶ κλάβᾶτᾶργεάουᾶ. Ἐν Νοτ. Μακ. κληβαταργιᾶ ὑπὸ τῶν ἑλληνοφώνων· ῥ. curpen, λατ.

κλήρου, οὐσ. ἄρσ., ὁ κλήρος (ἐκκλησ.) (klir^u). 2) ὁ κλήρος, λαχνός· ῥουμ. sorts, λατ.

κληρονόμου, οὐσ. -νομά θηλ. (klironóm^u, -mǎ) = κληρονόμος· ῥουμ. moštenitor, τουρκ.

κληρονομίε, οὐσ. θηλ., -μιῖⁱ πληθ. (klironomíe, -miⁱ) = κληρονομία, ῥουμ. moštenire, τουρκ. πρβ. ν. ἑλλην. μούλκι.

κληρονομσέσκου, -σιῖⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (klironumsésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = κληρονομῶ, ῥουμ. moštenesk, τουρκ.

κληρονομσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -σιρⁱ πληθ. (klironumsíre, -sirⁱ) = κληρονόμησις· ῥουμ. moštenire, τουρκ.

κληρονομσίτου, -τᾶ, πρβ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ. (klironumsít^u, -tǎ) = κληρονομημένος, ῥουμ. moštenit, τουρκ.

κλιάγκου, οὐσ. οὐδ., -γκουρ' πληθ. (kliǎg^u, -gurⁱ) = πυ-
τία. Ἐκ τοῦ λατ. coagulnm· ἴδε κλέγκου. Καὶ арѣнтца, δπερ ἴδε.

κλιέμου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (kliém^u, -aⁱ, -atǎ, -are) =
καλῶ, προσκαλῶ. Ἐκ τοῦ λατ. clamo, avi, atum, are· ἰτ.
chiamo, ἰσπ. ilamar, πορτ. chamar, γαλ. pro-clamer,
ρούμ. chiem, ἄλβ. kjaig kljaig = βοῶν θρηνεῖν. Καὶ κλιάμου.

κλίμα, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (klímǎ, -mi) = κλίμα· ρουμ.
temperaturǎ, λατ. καὶ climǎ, ἑλλην.

κλιμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κλιέμου, κλιμαῖρ' πληθ. (klimáre,
-mǎrⁱ) = πρόσκλησις· ρουμ. khimare, λατ.

κλιμάτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ κλιάμου (klimát^u, -tǎ) = προσ-
κεκλημένος, ρουμ. chimat, λατ.

κλίνου, οὐσ. ἄρσ., κλίν' πληθ. (klín^u, klínⁱ) = τὸ φάρσος,
τεμάχιον κομμένον ἀπὸ ὕφασμα, κοιν. λόξα, παρτσᾶς καὶ λαγ-
γιόλ' τουρκ. Ἐκ τοῦ σλαβ. clinu, ρουμ. clin.

κλόπουτου, οὐσ. οὐδ., κλόπουτι πληθ. καὶ κλοράπουτι
(klóput^u, klóputi καὶ kloráputi) = ὁ ἀπὸ τοῦ τραχήλου
τῶν ζώων κρεμάμενος κώδων. Ἐκ τοῦ σλαβ. clopot = ψόφος
ἤχος· πιθανώτερον ὅτι ἡ λέξις εἶνε πεποιημένη· ρουμ. clopot.

κλούβγου, ἐπιθ. (klúnγju) = ὑπηνέμιος (ῥόν), ἄγονος, κοιν.
κλούδιος· ρουμ. clotsit, imputsit, λατ.

κλουβίε, οὐσ. θηλ., κλουβί' πληθ. (kluvíe, kluvíⁱ) = κλω-
δός, κοιν. κλωδί, ρουμ. cușcă, σλαβ.

κλουζουνέσκου, -νιῖ, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (kluzunésku, -niⁱ,
-nitǎ, -nire) = ἐξαρθρῶ, κοιν. βγάζω (τὸ πόδι, τὸ χέρι), δια-
στρέφω, ἀγνώστου καταγωγῆς· ρουμ. scrintesc, σλαβ.

κλουζουνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -νιρ' πληθ. (kluzu-
nire, -nirⁱ) = ἐξάρθρωσις, κοιν. βγάλσιμον, διαστροφή· ρουμ.
scrintire, σλαβ.

κλουζουνίτου, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ρ. -τᾶ θηλ. (kluzunít^u,
-tǎ) = ἐξηρθρωμένος, κοιν. βγαλμένος· ρουμ. scrintit, σλαβ.

κλουκουτέσκου, -τιῖ, -τιτᾶ, -τιρε ρήμ. (klukutésku, -tiⁱ,

tită, -tîre) = καχλάζω, παφλάζω, ἀναταράσσω· σλαβ. klókotu, ἢ λέξις πεποιημένη· ρουμ. clocotesc.

κλουκουτίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., κλουκουτίρ' (klukutîre, -tîr') = κάχλασμα, ἀνατάραγμα· ρουμ. clocotîre.

κλουκουτίτ^{ου}, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ. (klukutít^u, -tă) = παφλασμένος, ἀφρισμένος ἐκ τῆς βιαίας καὶ ὀρμητικῆς κινήσεως, ὡς τὸ γάλα ἢ ὁ οἶνος ἐν ἀγγείῳ· ῥ. clocotît· ἑλ. ἢ σλ.

κλουτσέσκου, -τσι', -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (klutsésku, -tsi', -ită, -îre) = ἐπφάζω, κλωσσῶ. Λέγεται καὶ κλουτσᾶσκου· ρουμ. clo-cesc, πρβ. ἀρχ. ἑλλην. κλώσσω, λατ. glocire.

κλουτσουέσκου, -ι', -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (klutsuésku, -i', -ită, -îre) = λακτίζω, κοιν. κλωτσῶ καὶ κλωτσιζω· ρουμ. svârlesc = cu picioarele dindărăt, σλαβ. + λατ.

κλουτσουίτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ ἀν. ῥ., -τᾶ θηλ. (klutsuít^u, -tă) λελακτισμένος· ρουμ. svârlit, σλαβ.

κλώτσᾶ, οὐσ. θηλ., κλώτσι πληθ. (klótsă, klótsi) = ὄρνις ἐπφαστική κοιν. κλώσσα· ἐν βορ. τμημ. καὶ κλώτσᾶ· ρουμ. cloșca, σλαβ. (ἑλλην.).

κλώτσᾶ, οὐσ. θηλ., κλώτσι πληθ. (klotsă, -tsi) = λάκτισμα, κοιν. κλωτσιά· ρουμ. svârlitură, σλαβ. Λέγεται καὶ κλουτσᾶτᾶ, πληθ. κλουτσᾶτς.

κράζᾶ καὶ **κουζᾶλε**, οὐσ. θηλ., κράζι καὶ κουζᾶλ' πληθ. (krăză, kuzăle, krăzi, kuzăl') = φλοιός, κοιν. φλούδα· ἀρχ. σλαβ. coza. Καὶ κράζε, πληθ. κόζι· (krăze, kózi)· ρουμ. scoartsă, λατ.

κράκᾶ, οὐσ. θηλ., κότσι πληθ. (krăkă, kótsi) = σύμβολον, σημεῖον διὰ τομῆς ἐν σχήματι Λάμδα ἑλλην. (V) ἀνεστραμμένου, συνήθως ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ ραμπούσι (τουρκ.), ξυλίνου σημειωματαρίου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὠτὸς τῶν ζώων. 2) ὀπή, κοιν. τρύπα τῆς βελόνης. Ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. κόκα, ὅπερ ἐκ τοῦ κόπτω.

κράκᾶζᾶ, οὐσ. θηλ., -κιζι πληθ. (krăkăză -kizi) = κυνόμορον, ὁ καρπὸς τῆς κυνοσβάτου, κυνακάνθης· ῥ. coacază. Δαλ.

κράλλᾱ, ἴδε ακράλλᾱ.

κράμᾱ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (κράμᾱ -mi) = χαίτη τοῦ ἀλόγου, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. coma (ἑλλ. κόμη)· ἰτ. chioma, coma, προβ. πορτ. coma, ἄλβ. kjime, ρουμ. coamă.

κῶάντᾱ, οὐσ. θηλ., κῶάντι πληθ. (κῶádᾱ, κῶádi) = οὐρά. Ἐκ τοῦ λατ. cauda = οὐρά ἰτ. coda, προβ. coză, πορτ. cauda, ν. γαλ. queue· ρουμ. coadă.

κῶάρᾱ, οὐσ. θηλ., κῶρί πληθ. (κῶárᾱ, κῶri) = ὁ φλοιός, τὸ ξηρὸν τοῦ ἄρτου, κοιν. κόρα καὶ κορά. Ἐκ τοῦ ἄλβ. kore, σλαβ. cora, ρουμ. scoartsă, λατ.

κῶάρδᾱ, οὐσ. θηλ., κῶάρτζῖ πληθ. (κῶárdᾱ, κῶárdzi) = χορδή. Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. κόρδα, λατ. chorda, ἰτ. πορτ. corda, ἰσπ. cuerda, γαλ. corde, ρουμ. coardă. Λέγεται καὶ τάνάπαλιν, τὸ μὲν ξίφος κῶάρδᾱ, ἢ δὲ χορδὴ κῶάρντᾱ. Ἄπαντα ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλ. χορδὴ.

κῶάρνᾱ, οὐσ. θηλ., κῶάρνι πληθ. (κῶárnᾱ, κῶárni) = κῶρνον ἴδε κῶρνου, τὸ δένδρον· ἰτ. cornia, ἰσπ. cornizola, γαλ. cornuille, ἐκ τοῦ cornolium τοῦ μετ. λατ. ρουμ. coarnă.

κῶάρντᾱ, οὐσ. θηλ., κῶάρτζῖ πληθ. (κῶárḗḍᾱ, κῶárdzi) = ξίφος, σπάθη, κοιν. σπαθί. Ἐκ τοῦ ἄλβ. korde· ρουμ. spădă.

κῶásᾱ, οὐσ. θηλ., κῶσί πληθ. (κῶásᾱ, κῶsi) = δρέπανον, κοιν. κόσα. Ἐκ τοῦ ἀρχ. σλαβ. cossa, ἄλβ. cosse· ρουμ. coasă. Λέγεται καὶ κόσᾱ.

κῶástᾱ, οὐσ. θηλ., κῶástι πληθ. (κῶástᾱ, κῶásti) = πλευρά, κοιν. πλευρό Ἐκ τοῦ λατ. costa, ἰτ. πορτ. costa, ἰσπ. questa, γαλ. côte, ἀγγλ. coast· ρουμ. coastă.

κῶάτσιν^{ον}, ἐπιθ., -τσινᾱ θηλ. (κῶátsinu -tsină) = ὁ φέρων ἐρυθρὰς γραμμάς εἰς τὸ πρόσωπον, τὴν κεφαλὴν (εἰς τὸ τρίχωμα)· οἷον «ράϊε κῶάτσινᾱ» = πρόβατον μὲ κοκκίνας γραμμάς εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἐκ τοῦ λατ. coccinus = κόκκινος, ἄλβ. kjetsen, kotšna. eng kotsen, ρουμ. coatsšină ὡς οὐσ. ἴδε Pușc.

κῶάτσιρε καὶ κῶντσαῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. κέκ^{ον}, κῶντσερ^ι

πληθ. (krátsire και kutseáre, kutséri) = ὀπτησις, κοιν. ψήσιμον, ρουμ. coacere, λατ.

κράψᾱ, οὐσ. θηλ., κράψι πληθ. (krápsă, krápsi) = τὸ ἰσχίον, ὑποκώλιον, ὁ μηρός. Ἐκ τοῦ λατ. coxa-am = μηρός· ἄλβ. kofšë, ἰτ. coscia, γαλ. cuisse, ρουμ. coapsă.

κόθουρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρι^ι πληθ. (kóthur^u, -riⁱ) = ξυλίνη στεφάνη, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται, κρέματα ὁ κώδων τῶν προβάτων· ρουμ. văcălie, Δαλ. ὁ δὲ Μιχαηλεάνου γράφει cóturu. Ἐκ τοῦ κόθουρος, ἔπερ κατὰ Πάσσοβ ἐκ τοῦ κοθῶ = βλάβη και οὐρά, κυρίως βεβλαμμένος τὴν οὐράν, κολοβός· τοιοῦτον εἶνε κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ἀντικείμενον τοῦτο· ἢ ἐκ τοῦ κοτύλη απᾶν δὲ τὸ κοῖλον κοτύλην ἐκάλουν οἱ παλαιοί. Ἀπολλοδ. ἐν Ἀθην. 11,479.

κοιμητήρ^{ου} και κοιμτερίμ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τηρ^ι πληθ. (kimitirj^u και kimterim^u -tirⁱ) = κοιμητήριον, ῥ kimitir, ἐλλ.

κόκ^{ου}, κόψου, κράπτα, κουτσεάρε ῥημ. (kók^u, kópsu, kóaptă, kutseáre) = ὀπτάω-ῶ· κοιν. ψήνω, μαγειρεύω. Ἐκ τοῦ λατ. coquo, χι, ctum, ere, ἔψω, ὀπτῶ· ἰτ. cuocere, cocere, ἰσπ. cocer, πορτ. cozer, γαλ. cuir, ρουμ. coc.

κόκιλ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., κόκιλι^ι πληθ., ἐν βορ. τμήμ. Λέγεται και κοπιλ^{ου}, θηλ. κοπιλα (kókil^u, -liⁱ, και kopil^u, -lă) = παῖς, κοράσιον· 2) γόθος. Ἐκ τοῦ ἄλβαν. kopil, πρβ. κοπέλι· και κόκιλα = παρθένος, γεροντοκόριτσον, ἴδε και βίργιρᾱ· ρουμ. fecioară, λ.

κολάϊ^{ου}, οὐσ. θηλ. (koláii^u) = ῥαστώνη, εὐκολία, κοιν. κολάι. Ἐκ τοῦ τουρκ. kolai, ρουμ. facilitate, λατ.

κόλακ^{ου}, ἐπιθ., -τσ^ι πληθ. (kólak^u, -tsiⁱ) = κόλαξ, κοιν. κόλακας· ρουμ. lingușitor, ἐκ τοῦ λατ. lingo = λείχω = γλείφω· πρβ. τὸ ν. ἑλλην. τσανακογλείφτης.

κολᾶκίε, οὐσ. θηλ., -κι^ι πληθ. (kolâkie, -kiⁱ) = κολακεία· ρουμ. lingușire, λατ.

κο- και κουλᾶκιψέσκου, -ψι^ι, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (kolâkipsescu, -psiⁱ, -psită, -psire) = κολακεύω· ρουμ. lingușesc, λατ.

κολάνε, οὐσ. θηλ., -λᾶν^ι πληθ. (koláne, -lăniⁱ) = ὁ μασχα-

λιστήρ, κοιν. κολάνι και γίγκλα. Ἐκ τοῦ τουρκ. qolân, ρουμ. colan, stâgr, σλαβ. ἀλβ. colan.

κόλασε, οὐσ. θηλ., κόλασι' πληθ. (kólase, kólasⁱ) = ἡ κόλασις· ρουμ. pešteră, σλαβ.

κολᾶσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kolâsésku, -siⁱ, -sită, sire) = κολάζω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἐκόλασα + εσκου· ρουμ. pede-pseac, ἑλλην. Καὶ κουλασέσκου. Μι κουλασέσκου, ἀμαρτάνω.

κολᾶστρά, οὐσ. θηλ., κολᾶστρι πληθ. (kolâstra, (kolâstri) = ὁ πῦρος, τὸ πρῶτον γάλα, κοιν. κολᾶστρα. Ἐκ τοῦ λατ. colostrum και colostrum, ιτ. colostro, ισπ. πορτ. calostro, γαλ. colostre. Ἐν Γαλλικίᾳ koljâstra, ἐν Οὐγγαρίᾳ kuljâstra· ρουμ. colastră.

κολεᾶσῶν και **κουλεᾶσῶν**, οὐσ. οὐδ., -ουρι' πληθ. (koleâš^u και kuleâš^u) = πόλτος ἐξ ἀλεύρου, γάλακτος ἢ ὕδατος και βουτύρου. Ἄλβ. kjoul. Τσεχ. = culaše. Ἐκ τοῦ μαγυαρ. keles-cassa = πόλτος ἐκ κέγχρου· ρουμ. coleașă και tertsiu, σλαβ.

κόλινντα, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. = ἄσμα τῆς Παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, κοιν. κόλιντα και κάλαντα. Ἐκ τοῦ λατ. calendae, ὅπερ ἐσήμαινεν ἄλλοτε και τὰ Χριστούγεννα, 2) ἐν πληθ. τὰ προσφερόμενα δῶρα· ρουμ. colindă, colindets, λατ.

κόλιον, οὐσ. οὐδ., κράλι πληθ. (kólⁱ, králi) = ὄρχις. Ἐκ τοῦ λατ. coleus = ὄρχις, κοιν. ἀρχίδι· ιτ. coglia και cogli-one, γαλ. cuille και couillon και coion, ισπ. cojon, colion, ἀλβ. kuljetë· ρουμ. coiū.

κολούβον, ἐπιθ. κολούγι' πληθ. (kolúv^u, kolúgⁱ) = κολοβός· ρουμ. beac, μαγυαρ.

κολυμβήθρα, οὐσ. θηλ., -θρι πληθ. (kolymvíθră, -θri) = κολυμβήθρα· ρουμ. colimvitră, ἑλ.

κονδύλιον, οὐσ. ἀρσ., -ούλι' πληθ. (kondýlⁱ, -dyli) = κονδύλιον. Προφέρεται και κονντίλιον (kondíli^u)· ρ. condeiū, ἑλ.

κόνσουλον, -λι' οὐσ. ἀρσ., (kónsul^u, -li) = πρόξενος, κοιν. κόνσολας· ρουμ. consul, λατ.

κόντουρ^{ον} καὶ **κόντρον**, οὐσ. ἄρσ., κόντουρ' πληθ. (κόdur^u, kódr^u, kódur'ⁱ) = ἀκρώρεια προβλής ὄρους, ἄλβ. kódre = λόφος. Παρὰ Ῥουμ. σημαίνει δάσος. Ἐν Κλεισούρα σημ. μεσοχώριον· 2) ἄκρα, τεμάχιον, γύρος τοῦ ἄρτου ἢ τῆς πῆττας = ἄρτος κοδρίτης = panis quadratus· πρβ. quadra = τεμάχιον· ρουμ. codru.

κόντρα, οὐσ. θηλ., κόντρι πληθ. (κόνtra, κόνtri) = ἐναντιότης, ἀντιπολίτευσις, κοιν. κόντρα, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. contra· ρουμ. opositsie, λατ. Δαλ.

κόπα, οὐσ. θηλ., -πι πληθ. (κόpǎ, -pǐ) = θωμός, σωρός. Ἐκ τοῦ λατ. cōps - rem = ἄφθονος· ρουμ. grǎmadǎ, σλαβ.

κοπάτ^{ον} καὶ **κουπάτ^{ον}**, οὐσ. ἄρσ., -πατᾶ' πληθ. (κοpǎt^u, -patš'i) = θάμνος, λόχμη. Ἐκ τοῦ ἄλβ. korats = κορμός ἢ ῥίζα δένδρου, καὶ εἶδος δένδρου· ρουμ. steiar, (ἴσως ἑλλην. ἐκ τοῦ στειλείον, στέλεχος.

κοπίε, οὐσ. θηλ., κοπί' πληθ. (κοpíe, κοpí'i) = ποίμνη, κοιν. κοπάδι. Ἐκ τοῦ Βυζαντιακοῦ κοπή, κοπία = ποίμνη ἄλβ. koré· ρουμ. turmǎ, λατ.

κόπουσ^{ον}, οὐσ. ἄρσ., -σᾶ' πληθ. (κόpus^u, -š'i) = μέγθος, κόπος· ρουμ. ostenealǎ, σλαβ.

κόπτου, θηλ. κoxάπτα, παθ. μετ. τοῦ κόκ^{ον} = ἐψημένος, ὠριμος· ρουμ. copt, matur, λατ.

κόρ^{ον}, οὐσ. οὐδ., κόρουρ' πληθ. (κόr^u, κόrur'ⁱ) = χορός. Ἐκ τοῦ λατ. chorus (χορός)· ρουμ. horǎ, ἄλβ. hora. Προφέρεται καὶ χόρ^{ον}, (hór^u).

κόρμπου, οὐσ. ἄρσ., κόργκι πληθ. (κόrb^u, κόrgi) = κόραξ μεταφ. μέλας, ἐλεεινός, ἄθλιος· ρουμ. corb. Τίθεται καὶ ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ λάι^{ον} = μέλας· οἶον : κόμπου σ' λάι^{ον} = ἐλεεινός καὶ ἄθλιος. Εἶνε ἐν χρήσει καὶ ἡ λέξις κόρακ^{ον}· ἰτ. corbo, καὶ corvo, ἰσπ. cuervo, πορτ. corvo, γαλ. corbeau· ρουμ. corb.

κόρνου, οὐσ. οὐδ., κxάρνι πληθ. (κόrnu, κxárni) = κέρασ.

Ἐκ τοῦ λατ. cornu, ιτ. corno, ισπ. cuerno, πορτ. cornu, corna, γαλ. corn, cor, ρουμ. corn.

κόρνου, οὐσ. ἄρσ., κόρνι πληθ. (kórnu, kórni) = ἡ κράνεια, κοινῶς κρανιά· ὁ δὲ καρπὸς κράρνᾶ, κράρνι (krárnǎ, krárnì). Ἐκ τοῦ λατ. cornus καὶ cornum, ιτ. cornio, ισπ. cornizo, πορτ. corniso, γαλ. cornouiller = ἡ κράνεια, ρ. corn.

κορντεάουᾶ (Καβαλ.) καὶ **κορντεάο**, οὐσ. θηλ., -ντεαλι πληθ. (kordeáua καὶ kordeáo, -deali) = χορδή. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ cordella (chorda) κατὰ τὸ στεῖλον ἐκ τοῦ stella, στεῖλον ἐκ τοῦ sella· ἄλβ. kórdeře -a = χορδή, ρουμ. cordeà, λατ.

κόρπου, οὐσ. ἄρσ., -πουρ' πληθ. (kórpu, -uri) = σῶμα· ἐκ τοῦ λατ. corpus, -oris. Μόνον παρὰ τοῖς Μογλενίταις. Οἱ δὲ λοιποὶ λέγουσι τρούπου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. corp, λατ.

κόσου, κουσούι, -σουτά, -σχε, ρ. (kósu, -kušúi, -šutǎ, -šare) = ῥάπτω. Ἐκ τοῦ λατ. consuo, consui, utum, ere = συρράπτω. Περὶ ἐξαίρεσεως τοῦ η ἴδε ἐν λέξει μεῖσα· ιτ. cucire, πορτ. προβ. coser, γαλ. coudre, ρουμ. cos.

κόσα, οὐσ. θηλ., κράσι πληθ. (kósa, krásì) = δρέπανον, κοινῶς κόσα. Ἐκ τοῦ σλαβ. kosa = δρέπανον, ρουμ. coasǎ, σλ.

κότου, οὐσ. ἄρσ., -τουρ' πληθ. (kót^u, kóturi) = πῆχυς· 2) ὠλένη, ἄγκών. Παρὰ Καβαλ. ἐκ τοῦ Ἄλβ. kout-i = πῆχυς, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cubitum-i = ἄγκών· 2) πῆχυς. Ὁ πληθ. καὶ κράτι· γαλ. coude, ισπ. codo, σαρδ. cuido, πορτ. covado, ρ. cot

κότσου, οὐσ. οὐδ., κράτσι πληθ. (kótsu, krátsi) = ἀστράγαλος, κοιν. κότσι· ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. kost = ὄστον, ἴδε καὶ bâsilgê, ρουμ. aršic, τουρκ.

κου, προβ. = σύν, μετὰ, μέ. Ἐκ τοῦ λατ. con = σύν· οἶον: κου μάρε ζόρε (ku máre zóre) = μόλις καὶ μετὰ βίας· κου ντουμνιτζᾶ = σύν θεῶ (ku dumnidzǎ)· κου τούτου τσε = συνδ ἐνχυντ. = εἰ καί (ku tútu tse)· ισπ. con, πορτ. com, προβ. com, co, cum, γαλ. μόνον ἐν συνθέσει· ρουμ. cu.

κούᾶ, οὐσ. θηλ., κούι πληθ. (kúǎ, kúi) = ἡ κέρκ τοῦ ἄρτου·

άλβ. kua. Ἐκ τοῦ λατ. corium, (χόριον) = δέρμα· και ρωσ. kora, ρουμ. coaje de pâne, σλαβ. λατ.

κουβάρε, οὐσ. θηλ., -βάρι πληθ. (kuváre, -vărⁱ) = ἀγαθίς, κοιν. κουβάρι νήματος· ρουμ. ghem. Ἴδε γκλέμ^{ου}.

κουβάτᾶ, οὐσ. θηλ., κουβάτς πληθ. (kuvátă, kuvăts) = ξύλινον τρύβλιον, κοιν. γαβάθα και καθάθα «γαβαθόν» Ἡσύχιος, άλβ. gonate. Ἐκ τοῦ λατ. cavatus τοῦ cavo = κοιλάινω. Τὸ α τρέπεται εἰς ου ὡς: φουμέαλε = οἰκογένεια ἐκ τοῦ familia, σουτουράτ^{ου} ἐκ τοῦ saturatus, Σούμ Μέτρου = Ἅγιος Δημήτριος ἐκ τοῦ Sanctus Demetrius μπουδουλιμάκ^{ου} (ἐν Γκόμπαις = τὸ βασιλικόν· ρουμ. covată. Πιθανωτ. ἐκ τοῦ γαβαθόν.

κουβέλε, οὐσ. θηλ., κουβέλι πληθ. (kuvéle, -li) = μέγα ξύλινον ἀγγεῖον, ὅπερ χρησιμεύει και ὡς μέτρον χωρητικότητος 12 ὀκ., ἡμισυ τοῦ κοιλοῦ, κοιν. κουβέλι (ἐν νοτίῳ Μακεδ.). Ἡ λέξις ἀπαντᾶ ἐν τῇ ἐλ. κούβελος· ἴδ. Meyer Studien II 36. Παρὰ δὲ Δοκαγγίῳ cobella. Και κουβεάλε· (kuveále).

κουβένντᾶ, οὐσ. θηλ., κουβέντζι πληθ. (kuvendă, kuvéndzi) = λόγος, διάλογος, ὀμιλία κοιν. κουβέντα. Ἐκ τοῦ λατ. conventus = συνέλευσις, σύνοδος· προβ. convent, conven = συνθήκη· άλβαν. couvend και couven = διάλογος, λόγος, ἰτ. ἰσπ. πορτ. convento, γαλ. couvent = μοναστήριον· ρουμ. cuvînt = λόγος.

κουβέρτᾶ, οὐσ. θηλ., -ρτι πληθ. (kuvértă, -rti) = κάλυμμα τῆς κλίνης, κοιν. κουβέρτα· ἰτ. ρουμ. copertă, ἰτ. Δαλ.

κουβέτε, οὐσ. θηλ., κουβέτς πληθ. (kuvéte, kuvéts) = ρώμη, δύναμις. Ἐκ τοῦ τουρκ. kuvet· ρουμ. putere, sănătate, λατ. Μιχαηλ.

κουβούκλι^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (kuvúkli^u, -uri) = κουβούκλιον. Ἐκ τοῦ λατ. cubiculum, cubiculum = κοιτών, θάλαμος· ρουμ. baldakin, σλαβ.

κουβουτόσου, ἐπιθ., τρασᾶ θηλ. (kuvutós^u, -trasă = διάτρητος, κοῖλος. Ἐκ τοῦ γκουβά, ὅπερ ἴδε· ρουμ. găunos, λατ.

κατὰ δὲ Cihac, σλαβ.

κουγίε, ἐπίρ. = ταχέως, ἐν σπουδῇ (kuγίε). Ἐκ τοῦ con + βία = μετὰ βίας, σπουδῆς· ἴδε γίε, ρουμ. repede, λατ.

κουϊμπάρου, οὐσ. οὐδ., -μπαρ' πληθ. (kuibár^u, -barⁱ) = φωλεὰ καὶ τὸ ὄρν. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ cubium, cubile = εὐνή, κοίτη ἰτ. cono, cona, ἰσπ. cueva, πορτ. cona· ρουμ. cuib, cuibar, οἱ Μογλ. kulib.

κούκου, οὐσ. ἄρσ., κούτσ' καὶ κούκ' πληθ. (kúku^u, kúkⁱ καὶ kútsⁱ) = κόκκυξ κοιν. κοῦκκος, ἰτ. cucco καὶ cuculo, πορτ. cucu, ἰσπ. cucelino, ἄλβ. kouko, γαλ. coucou ἐκ τοῦ λατ. ∴ cucus, ἐξ οὗ τὸ cuculus = κόκκυξ· ρουμ. cuc, ἑλλην.

κούκλα, οὐσ. θηλ., κούκλι πληθ. (kúklǎ, kúkliⁱ) = πλαγῶν, κοιν. κούκλα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cuculla, ρουμ. răpușă, σλαβ. ђрлот. λατ.

κουκόσου, οὐσ. οὐδ., κουκράσι πληθ. (kukóš^u, kukráši) = κάρυον. Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. κοκόσα καὶ γκουγκούσα ἐν Βελβενδῶ τῆς Μακεδονίας. Σλαβ. καταγωγῆς· ἴδε καὶ νούκου· ρουμ. nuc.

κουκότου, οὐσ. ἄρσ., κουκότς πληθ. (kukót^u, kukóts) = ἀλέκτωρ, κοιν. κόκοτας ἐκ τοῦ σλαβ. kokotz· ρ. cocoš, σλ.

κουκουβεῖο, κατὰ συναίρ. ἐκ τοῦ κουκουβεῖουᾶ, οὐσ. θηλ., κουκουβεῖα καὶ κουκουβέι πληθ. (kukuveῖo, kukuveῖa καὶ kukuveῖi) = γλαυῖξ, κοιν. κουκουβέγια· ἰτ. cocoveggia. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλ. κικκαβίζω καὶ κακκαβίζω ἐπὶ τῆς γλαυκός = φωνῶ, κικκαβῶ· ρουμ. bufnitsă, σλαβ. Καὶ κουκουεῖουᾶ.

κουκούλι, οὐσ. θηλ., -κουλι πληθ. (kukúlǎ, -li = κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κοιν. κουκούλλα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cuculla καὶ cucullus, ἰτ. cucullus καὶ -lo, ἰσπ. cuculla, πορτ. cucula, γαλ. cule, ρουμ. cuca, cucuïu, λατ.

κουκουλέσκου, -λιⁱ, -λιτᾶ, -λιρε, ρ. (kukulésku, -liⁱ, -lită, -lire) = καλύπτω, σκεπάζω, κοιν. κουκουλῶ, κουκούλουσ, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cuculla, ρουμ. cocolosesc, ἑλλην.

κουκούλιου, οὐσ. οὐδ., κουκούλι πληθ. (kukúli^u li) = τὸ

βομβύκιον κοιν. κουκούλιον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατιν. cuculla καὶ cucullus, ρουμ. gogoašă, σλαβ.

κουκουλίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -λιρ' πληθ. (kukulire, -liri) = κάλυψις, σκέπασμα, κοιν. κουκούλωμα, ῥ. cocolusire, ἐλ.

κουκουλίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (kukulitu, -tă) = κεκαλυμμένος, σκεπασμένος, κοιν. κουκουλωμένος, ρουμ. cocolosit, ἔλλην.

κουκουλίτσου, οὐσ. οὐδ. -τσι' πληθ. (kukulitsi, -tsi) = ὁ κῶνος, ὁ κωνοειδῆς καρπὸς τῆς πίτυος καὶ πεύκης 2) τὰ κυλινδροειδῆ ξάσματα ἐρίου, μαλλίου. Ἐκ τοῦ ν. ἐλλ. κουκούλιον ρουμ. COPI, ἐκ τοῦ ἔλλην. κῶνος.

κουκουρέτσου, οὐσ. ἄρσ., -ρετσι' πληθ. (kukurétsi, -tsi) = τεμάχια ἥπατος ἐν ἔδελῳ, περιβεβλημένα ὑπὸ ἐντέρων καὶ ψηνόμενα, κοιν. κουκουρέτσι, ὅπερ ἐκ τοῦ ἁλβ. kukurets.

κουκουσάτου, ἐπιθ., -σατά θηλ. (kukušat, tă) = ὑβὸς κοινὸς καμπούρης. Ἐκ τοῦ κουκέδου, ὅπερ ἴδε' ῥ. ghebos, λατ

κουκούτᾱ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (kukută, ti) = τὸ κώνειον, βοτάνη δηλητηριώδης, ὁμοία μὲ τὸ πετροσέλινον καὶ δύσοσμος. Ἐκ τοῦ λατ. cicută, ἁλβ. kukutě, ἄρχ. γαλ. ciue, ρουμ. cucută. Τὸ ι ἐτρέπη εἰς ου δι' ἀφομοιώσεως πρὸς τὸ ου (u).

κούλᾱ, οὐσ. θηλ., κούλι πληθ. (kúlă, -li) = πύργος, κοιν. κούλα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kule, ρουμ. turn, γαλ. ἁλβ. kulje.

κουλάε, οὐσ. θηλ., κουλάε' πληθ. (kulăe, kulăi) = εὐκολία, ἀνάπαυσις, κοιν. κολάϊ, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kolâi ρουμ. facilitate, λατ.

κουλάκου, οὐσ. ἄρσ., -λατσι' πληθ. (kulăk, -latsi) = κόλλιξ, κολλίκιον = μικρὸς πασχαλινὸς ἄρτος, ρουμ. kolak, τουρκ. καὶ βουλγ. kolak, βενετ. colacci, ἁλβ. κουλιάτσ-ι.

κουλεξάστραντου, οὐσ. ἄρσ., -ντι πληθ. (kulexăstrandu, -ndi) = ἄνθος κιτρίνου χρώματος ἀνοικτοῦ, ῥ. primaveritsă, λ.

κουλέγκου, ῥ., γ' ἐν. προσ. κουλεγάτζε (kulég, kulegătze) = συλλέγω. Ἐκ τοῦ λατ. colligo = συλλέγω (con-lego) ρουμ.

culeg, ιτ. cogliere, γαλ. cueillir, ισπ. coger.

κουλινντάρο^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ννταρ' πληθ. (kulintár^u, -ndarⁱ) = ἡ ράβδος, βακτηρία, τὴν ὁποίαν φέρουσιν οἱ παῖδες εἰς τὰ κόλιντα· ρουμ. băts, σλαβ. 2) ὁ περιφερόμενος τὴν Παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ ψάλλων τὰ Κόλιντα, ρουμ. colindător.

κούλκου, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (kúлку, -aⁱ, -atǎ, -are) = τίθημι, βάζω (ἐν Βοβούση καὶ Σαμαρίνα) ἀντὶ τοῦ συνήθους μπάγκου· οἶον: σ' κουλκάρᾶ, σ' ντράρμᾶ = κατεκλίνθησαν, ἵνα κοιμηθῶσιν· Ἐκ τοῦ λατ. colloco, avi, atum, are = τοποθετῶ, ιτ. colicare καὶ coricare, ισπ. colocar, πορτ. collocar, ἀρχ. γαλ. colcher, ν. γαλ. coucher, ρουμ. culc.

κουλκούσο^{ου}, οὐσ. οὐδ., -σορⁱ, πληθ. (kulkúš^u, -šurⁱ) = κοίτη, φωλεά· Ἐκ τοῦ κούλκου, ὅπερ ἴδε, ρουμ. culcuș, λ. Δαλ.

κουλλᾶρσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kullârsésku, -si, -sitǎ, -sire) = σιδηρώνω, κολλαρίζω· ρουμ. scrobesc, σλαβ. calc cu fierul, λατ.

κουλλᾶρσίτ^{ου}, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄνωτ. ρ. (kullârsít^u, -tǎ) = σιδηρωμένος, κολλαρισμένος· ρουμ. scrobit, σλαβ.

κουλράνᾶ, οὐσ. θηλ., -ανι πληθ. (kulrǎnǎ, -ani) = στήλη, κίων, κοιν. κολῶνα· ρουμ. stâlp, σλαβ.

κουλουκάνκου, οὐσ. ἄρσ., -ντσι πληθ. (kulukánku, -ntsi) = ἄλλᾶς, κοινῶς λουκάνικον· ἄλβ. loukanik. Περὶ τῆς πρώτης συλλαβῆς καὶ πρβ. κουκουνάρι ἐκ τοῦ κουνάριον, ὑποκ. τοῦ κῶνος, κουκουμάρι ἐκ τοῦ κουμάρι καὶ γκουλουγκουστᾶ ἐκ τοῦ λατ. locusta = ἀκρίς. Καὶ κουλέ^{ου}, ἐκ τοῦ κωλῆ = μηρί, κωλί «σκέλος ὑὸς ὀπίσθιον». Ἠσύχ. τὸ κοιν. χοιρομέρι.

κουλουπάν^{ου}. οὐσ. οὐδ., -πᾶνⁱ πληθ. (kulupán^u, -pǎnⁱ) = τὸ κωλόπανον· ρουμ. scutea. Ἴδε σκούτικ^{ου}.

κυλτεᾶμμπουρο^{ου}, -τιμπουράⁱ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (kulteǎm-bur^u, -timburai, -rasǎ, -rare) = σείω, κοιν. κουνῶ, τρσντάζω, ἴδε καὶ τρεᾶμμπουρο^{ου}. ρουμ. olătin, σλαβ. Δαλ.

κουλιμπουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ., -ράρⁱ πληθ. (kul-

timburáre, -rǎrⁱ) = διάσεις, κοιν. τράνταγμα, ρ. clătinare, σλ.

κουλιμπουράτ^{ου}, -tǎ, παθ. μετ. τοῦ άν. ρ. (kultimburát^u, -tǎ) = διασεσεισμένος, κοιν. κουνημένος, τρανταγμένος· ρουμ. clătinat, σλαβ.

κούμ^{ου}, ἐπιρ. τροπ. ἐρωτ. = πῶς; (kúm^u). Ἐκ τοῦ λατ. quomodo, ιτ. come = πῶς; ισπ. πορτ. como, γαλ. comme, ρ. cum.

κουμάνντǎ, οὐσ. θηλ., κουμǎτζî πληθ. (kumándǎ, kumǎdzî) = προμήθεια, προμήθευμα, οἰκονομία, κοιν. κομάντα· ρ. economie, ἑλλην.

κουμάνντǎρσέσκου, -σι^ι, -σιtǎ, σίρε ρημ. (kumândâr-sésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = διευθύνω, προνοῶ, φροντίζω, κοιν. κομαντάρω, κομαντάρσα, ἐξ οὗ τὸ ρῆμα· ρουμ. îngrijesc, σλ.

κουμάνντǎρσίρε, ἀπαρ. θηλ. με σημ. οὐσ. ἀφηρ., κουμάνντǎρσίρⁱ πληθ. (kumândârsire, -rⁱ) = διεύθυνσις, φροντίς, πρόνοια, προμήθεια, ρουμ. îngrijire, σλαβ.

κουμάρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρⁱ πληθ. (kumár^u, -rⁱ) = τὸ μιμαίκυλον, κόμαρον, κοιν. κούμαρον· ρουμ. fructul catinei, λατ.

κουμάρξάουǎ, οὐσ. θηλ., -ρεⁱ πληθ. (kumârξáouǎ, -reⁱ) = κόμαρος, (τὸ γνωστὸν δένδρον) κοιν. κουμαργιά· ρ. catinǎ, σλ.

κουμάσε, οὐσ. θηλ., κουμǎș πληθ. (kumáse, kumǎș) = ὀρνιθῶν, κοιν. κομάσι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kumas = ὀρνιθῶν, κλωδός· ρουμ. cotets de găinǎ, σλαβ. + λατ.

κουμέρκε, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (kumérke, -tsi) = τελωνεῖον, ἐκ τοῦ τουρκ. kumerk, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. commercium = ἐμπορεῖον, ἀγορά· ρουμ. vamǎ, μαγυαρ.

κουμίνικ^{ου}, -καⁱ, καtǎ, -καρε ρημ. (kumíniku, -kaⁱ, -katǎ, -kare) = μεταδίδωμι, μι κουμίνικ^{ου} = μεταλαμβάνω τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἐκ τοῦ λατ. communico = μεταδίδωμι, ιτ. comunicare, ισπ. comunicar, πορτ. comunicar, γαλ. communier· ρουμ. cuminic, m' împărtășesc, λατ.

κουμινικάρε, ἀπθ. οὐσ., -κǎρⁱ πληθ. (kuminikáre, -kǎrⁱ) = μετάδοσις, μετάληψις. Καὶ κουμινικάρε· ρ. împărtășire, λ.

κουμμάτᾱ, οὐσ. θηλ., -μάτς πληθ. (kumátǎ, -mǎts) = τεμάχιον, κοιν. κομμάτι· ρουμ. bucatǎ, λατ.

κουμμπάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (kumbǎru, -r') = ὁ ἀνάδοχος, κοιν. κουμπάρος γαλ. compere. Καὶ ὁ παράνομος· ρουμ. fin, ἄλβ. Τὸ θηλ. κουμμπάρᾱ καὶ νούνᾱ· ρ. finǎ, ἄλβ.

κουμμπόστᾱ, οὐσ. θηλ., -στι πληθ. (kumbóstǎ, -sti) = ὀπωρέψημα, κοιν. κομπόστα, ἰτ. composta· ρ. combot, γαλ.

κουμμπουλόγε, οὐσ. θηλ., -γ' πληθ. (kumbulóge, -γ') = κομβολόγιον· ρουμ. mǎtanie, ἑλ. Δαλ.

κουμμπούρᾱ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (kumbúrǎ, -ri) = μικρὸν ὄπλον, πιστόλιον· καὶ κουμπούρα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kumbur· ρουμ. pistol, ν. ἑλ. πιστόλι.

κουμνάτου, οὐσ. ἄρσ., κουμνάτᾱ θηλ. (kumnátu, -tǎ) = συγγενῆς ἐξ ἐπιγαμίας, κοιν. κονιάδος. Ἐκ τοῦ λατ. cognatus. Τὸ gn τρέπεται εἰς mn, ὡς: σέμνου = σημεῖον ἐκ τοῦ signum, λέμνου = ξύλον ἐκ τοῦ lignum· ἰτ. cogniato, ἰσπ. cunado, πορτ. cunhado, ἄλβ. kunat· ρουμ. cumnat.

κουμνικάτου, -τᾱ, παθ. μετ. τοῦ «κουμνίκου» (kumnikátu, -tǎ) = ὁ μεταλαβὼν τῶν Ἀχράντων μυστηρίων· ρουμ. împǎrtǎșit, λατ. grijit, σλαβ.

κουμνικάτούρᾱ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (kumnikátúra, -r') = μετάληψις τῶν Ἀχράντων μυστηρίων. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ comunicaturǎ· ἴδε κουμνίκου· ρουμ. grijanie, σλαβ.

κούμπᾶρου, (kúmpǎru)· ἴδε ακούμπουρου.

κούνᾱ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (kúnǎ, -ni) = λίκνον (ἢ σκάφη τῶν νηπίων) κοιν. κούνια, ὅπερ ἐκ τοῦ κουνῶ (κινῶ). Κούνια λέγεται ἐν Μακ. καὶ ἡ αἰώρα. Κατὰ δὲ Руѣс· ἐκ τοῦ λατ. cuna = λίκνον· ἰτ. ἰσπ. cuna· ἴδε καὶ λεγάγκᾶν^{ου}· ρουμ. leagǎn, λατ.

κουνάβε, οὐσ. θηλ., -νάγκ' πληθ. (kunáve, -nǎg') = ἰκτίσιδος κοιν. κουνάβι· ρουμ. dihor, σλαβ.

κουνάκε, οὐσ. θηλ., κουνᾶκ' πληθ. (kunáke, kunǎk') = σταθμός, κατάλυμα, διοικητήριον, κοιν. κονάκι, ὅπερ ἐκ τοῦ

τουρκ. konak· ρ. popas, σλ. tribunal, λατ. conas, τουρκ.

κουνέτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (kunétā, -ti) = φιαλίδιον
κοιν. κουνέτο, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cornu = κέρας. Τὸ r (ρ) ἐκπί-
πτει ὡς ἐν ἀζούρᾳ = φλόγωσις τοῦ στομάχου, ἐκ τοῦ arsurā,
αράο = δρόσος ἐκ τοῦ rorem, κούᾶ ἐκ τοῦ κόρα (corium)· ρ.
sticlutsā, σλαβ.

κουνντάκε, οὐσ. θηλ., -ντάκ' πληθ. (kundáke, -dāk') =
ὁ κόπανος τοῦ τουφεκίου, κοιν. κοντάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kun-
dak, ἄλβ. kondak, ρουμ. patul pustii, ἐλλ. + σλαβ.

κουνντάρου, οὐσ. ἄρσ., -ντάρ', πληθ. kundáru, -dār') =
κοντός, κοιν. κοντάρι, ρουμ. lancia, λατ.

κουνντησέσκου, κουνντησί', -σιτᾶ, -σιρε, ρημ. (kundisē-
sku, -si' -sitā, -sire) = ὠθῶ, κοιν. κουντῶ, κούντησα, ἐξ οὗ
τὸ προκείμενον ῥῆμα, ρουμ. împing, λατ.

κουνντιλεάουᾶ, οὐσ. θηλ. -λεῖ, πληθ. (kundileáua, -lei')
= ὑπογραφή, κοιν. κονδυλιά, ρουμ. semnătură, λατ.

κουνόσκου, -σκουί, -σκουτᾶ, -στεαρε, ρημ. (kunósku,
-skui, -skutā, -steare) = γινώσκω, γνωρίζω. Ἐκ τοῦ λατ. co-
gnosco, ovi, itum, ere· ιτ. conoscere, ισπ. conocer,
πορτ. conhecer, προβ. conoscer, γαλ. connaître, ἄλβ.
njoh, njio, njiof (nosco), ρουμ. cunoasc.

κουνούπε, οὐσ. ἄρσ. -νουκ', πληθ. (kunúpe, -nuk') = κώ-
νωψ, κουνούπι, ἴδε τᾶρύν, ρουμ. tăun, λατ.

κουνουπίδᾶ, οὐσ. θηλ., -τζ πληθ. (kunupidă -dz) = ἀ-
σπαραγώδης κράμβη, κοιν. κουνουπίδι, ρουμ. conopidă, ἐλλ.

κουνουσκούτου, -τᾶ, (kunuskūt', -tă) πθμ. τοῦ κουνό-
σκου = ἐγνωσμένος, γνωστός, η, ον, ρουμ. cunoscut, λατ.

κουνουστεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κουνόσκου, -στερ' πληθ. (ku-
nusteare, -ster') = ἡ γνῶσις, γνωριμία, ρουμ. cunoascere.

κουνσουλάτᾶ, οὐσ. θηλ. -λατι, πληθ. (kunsulătă, -ti) =
προξενεῖον, κοιν. κουνσουλάτον, γαλ. consulat, ρ. consulat.

κούπᾶ, οὐσ. θηλ., κούπι πληθ. (kúpă, kupi) = ποτήριον,

κοιν. κούπα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. cura = σκύφος (κύπη), ἰτ. corpa.
 ἰσπ. πορτ. cora, γαλ. coupe, ἄλβ. cura, ρουμ. cură.

κουπάνᾱ, οὔσ. θηλ., -πᾶν' πληθ. (kuránᾱ -răni) = ἡ πύε-
 λος, σκάφη, ξυλίνη λεκάνη, κοιν. κοπάνα, ὅπερ ἐκ τοῦ κόπανος·
 ρουμ. coraie, schiab, σλαβ.

κουπατῶν· ἴδε κοπάτῶν.

κουπέλῳ, -λᾱ, ἐπιθ. (kupél^u, -lă) = νόθος, κοιν. κουπέλι.
 Ἐκ τοῦ ἄλβ. kopile, σλαβ. copil· ἴδ. Meyer λεξ. ἄλβ. σελ.
 198. Καὶ cópil^u, ρουμ. bastard, γαλ.

κουπίε, ἴδε κοπίε.

κουπουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kupusésku, -siῖ,
 -sită, -sire) = μοχθῶ, πονῶ, κοπιάζω, προσέρχομαι, κατὰ τὸ
 κοπιάστε = ὀρίστε, προσέλθετε, λάβετε τὸν κόπον. Ἐκ τοῦ κόπουσ^{ου}
 = κόπος, ρουμ. poftesc, σλ. Δαλ.

κουπρίε, οὔσ. θηλ., -πριῖ πληθ. (kuprie, -priῖ) = κόπρος,
 κοπρών· ἐκ τοῦ κοπριά. Λέγεται καὶ κουπριάο καὶ κοπρίε καὶ κο-
 πρᾶε, ρουμ. gunoii, σλαβ.

κουπρισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (kupriséskⁿ, -siῖ,
 -sită, -sire) = κοπρίζω, ρουμ. gunoesc, σλαβ, Δαλ.

κουπρισίτῳ, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἄνωτ. ρ. (kuprisít^u, -tă)
 = κοπρισμένος, ρουμ. gunoît, σλ. Δαλ.

κούρῳ, οὔσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (kúr^u, -rῖ) = πρωκτός, κοιν.
 κῶλος. Ἐκ τοῦ λατ. culus, = πρωκτός· ἰτ. ἰσπ, culo, πορτ.
 cū, γαλ. cul = πρωκτός. ρουμ. cur. Κούρῳ ντὶ γκᾶλίνᾱ = πελίω-
 σις, ψώρα λεπτή, ρουμ. cur de găină, λατ.

κούρῳ, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (kúr^u, -rai, -rată, -rare) =
 ῥέω, στάζω· οἶον: τσε κούρᾶ = τί ῥέει: τί τρέχει; κάσα κούρᾶ =
 ἡ οἰκία στάζει· 2) ἡθῶ τι διὰ τοῦ ἡθμοῦ, καθαρίζω· ἐκ τοῦ λατ.
 colo, are, ἰτ. colare = ῥεῖν, τρέχειν· ἰσπ. colar, πορτ. co-
 lar καὶ coar, γαλ. couler, ρουμ. cur. Τὸ ο τρέπεται εἰς ου,
 ὡς: μούντι = ὄρος ἐκ τοῦ mons - ntis ασκούνντου = κρύπτω, ἐκ
 τοῦ abscondo, κούμ^{ου} = πῶς ἐκ τοῦ quomodo, κουνόσκου =

γνωρίζω ἐκ τοῦ cognosco Περὶ ἐναλλαγῆς l. r. ἴδε ἀκάρε.

κουράο, οὐσ. θηλ., κουράϊ καὶ κουράγι πληθ. (kuráo, kurái καὶ kurái) = λωρίον, ἐκ τοῦ λατ. :: corolla (corium) ἑλ. χόριον = βύρσα κοιν. λουρί· ἰτ. coreggia, ἰσπ. πορτ. correa, γαλ. couroie, ρουμ. curé ἀντὶ cureá. Καὶ κουράου.

κουράου, οὐσ. οὐδ., κουράκουρῖ πληθ. (kuráiu, kuráiu) = τόλμη, θάρρος, κοιν. κοράγιο· ρουμ. curagiū, λατ.

κουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κούρου πληθ. κουράρι (kuráre, -rái) = ἡ ροή, τὸ στάζειν, στάξιμον, 2) ἡ κάθαρσις, καθάρισμα.

κουρασάνε, οὐσ. θηλ., -σάνῖ πληθ. (kurasáne, -sáni) = ἄσβεστος, πλίνθινος πηλὸς χρησιμεύων εἰς στερέωσιν τῶν λίθων τοῦ τοίχου, κοιν. κουρασάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kurasan = cemento, ρουμ. corasan, ἑλλην.

κουράτου, -τά, πθμ. μέ σημ. ἐπιθ. (kurátu, -tá) = κεκαθαρμένος, καθαρὸς, ἀγνός, γνήσιος, ἐρθός, εὐθύς· ἐκ τοῦ λατ. curatus, ἰτ. curato, accurato, ἰσπ. curado, πορτ. ἐπίσης curado, ρουμ. curat, drept, just, λατ.

κούρβᾶ, οὐσ. θηλ., κούρβι πληθ. (kúrvā, kúrvi) = πόρνη (ἐν βορ. τμήματι)· ἄλβ. kurva, σλαβ. kurba, ρουμ. adulterin, λατ. Κουρβάρου = μοιχός, ἄλβ. kurbar, βουλγ. kurbar, ρουμ. adulter, λατ.

κουρβάριε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (kurvārie, -rii) = μοιχεία· ρουμ. adulter, λατ.

κουργιόσου, ἐπιθ., -γιοσᾶ, θηλ. (kurgiósu, -giósa) = παράδοξος, περίεργος· κοιν. κουργιόζος· λατ. curiosus, ρουμ. curios, Δαλ.

κουρέσκου, -ριῖ, -ριτά, -ριρε ρ. (kurésku, -rii, -ritá, -rire) = κόπτω τὸ ὕφασμα πρὸς κατασκευὴν ἐνδύματος· πρβ. τὸ σημερινὸν κόπτω φόρεμα· σλαβικῆς καταγωγῆς· ρ. croese, σλ.

κουρίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (kurie, -rii) = μικρὸν δάσος, ἄλσος. Ἐκ τοῦ ἄλβ. kurie = δάσος, τουρκ. korou = δάσος, ρουμ. dumbraună, σλαβ.

κουρίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ῥ., -ριρῖ πληθ. (kuríre, -rirⁱ) = τὸ κόψιμον ὑφάσματος πρὸς κατασκευὴν ἐνδύματος, ῥ. croire, σλ.

κουρίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ ἄν. ῥ. (kurítu tá) = κεκομμένος· πρβ. τὸ ἑλλην. «τὸ φόρεμα εἶνε κομμένο» ῥουμ. croit, σλ.

κούρκου, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (kúrku, -tsi) = ἰνδικὴ ὄρνις, κοιν. κοῦρκος, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. kurk = πετεινός, ἢ ἐκ τοῦ τουρκ. quarquam. Μιελ. ῥουμ. curcan. Τὸ θηλ. κουρκόανε, ῥουμ. curcă.

κουρκουμπέου, οὐσ. ἄρσ., -μπεῖ πληθ. (kurkubéu, -beⁱ) = οὐράνιον τόξον· ἐκ τοῦ λατ. ❖ concurvus = κυρτός, ἐπικαμπῆς (incurvus), ἰσπ. πορτ. corcovar, ῥ. cucurbeu καὶ curcubeu.

κουρκουμπέτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (kurkubétă, -ti) = κολοκύνθη. Ἐκ τοῦ λατ. cucurbita, γαλ. courge, gourde· ῥουμ. cucurbită καὶ curcubetă καὶ dovleac, τουρκ.

κουρμά, οὐσ. ἄρσ., -μάτζ πληθ. (kurmă, -mădz) = φοινικοβάλανος, κοιν. χουρμάς καὶ κουρμάς, πληθ. κουρμάδες, ἐξ οὗ καὶ ὁ πληθ. κουρμάτζ. Ἐκ τοῦ τουρκ. kourmâ ἢ ν. ἑλλην. καὶ ἐκ ταύτης ἢ Κ/βλαχικῆ, καὶ ἢ ῥουμ. Curmal = ὁ φοῖνιξ, κοιν. χουρμαδιά, καὶ curmală ὁ χουρμάς.

κούρμου, κουρμάῖ, -ατά, -αρε ῥήμ. (kúrmu, kurmáⁱ, -ată, -are) = πρεμνίζω, ἀποκόπτω, ἀποχωρίζω. Τὸ μέσον: μὶ κούρμου = ἀπαυδῶ, κοράζομαι. Ἐκ τούτου ἢ παθ. μετ. κουρμάτου, -τά = ἀπηυδηκῶς, κουρασμένος, κατὰ τὸ ἑλλην. κομμένος. Ἐκ τοῦ ἑλ. κορμός· πρβ. ἰτ. troncare, γαλ. tronquer· ῥουμ. me ostenesce, σλαβ. κατὰ δὲ Roesler ἑλλ. ἐκ τοῦ ἀσθενής.

κούρμου, οὐσ. οὐδ., -μουρῖ πληθ. (kúrmu, -murⁱ) = τεμάχιον σχοινίου. Ἐκ τοῦ κούρμου, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. bucată de frânghie, λατ.

κουρμπάνε, οὐσ. θηλ., -μπάνῖ πληθ. (kurbáne, -băni) = θυσία πρὸς τὸν θεόν, κοιν. κορμπάνῖ, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. korban = θυσία· ῥουμ. sacrificitsiu, λατ.

κουρμπέτου, οὐσ. κουρμπεάτᾶ θηλ. (kurbétu, kurbεάτᾶ)

=ἐπαίτης, ἀλήτης. Ἐκ τοῦ τουρκ. gurbet=ἀποδημία, ἄλβαν. kurbet=ἔδοιπόρος, ξένος· ἴδε καὶ τσιριτόνχ^{ου}. Καὶ κουρμπιδά-
ν^{ου}. ρουμ. sārman· ν. ἑλ. κορμπέτης (ἐν Τουρκίᾳ).

κουρνούτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (kurnūt^u, -tă) = κερασφόρος.
Ἐκ τοῦ λατ. cornutus, ἰτ. cornuto, ἰσπ. πορτ. cornudo,
καταλ. προβ. cornut, γαλ. cornu, ρουμ. cornut.

κουρντισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kurdisésku, -siⁱ,
-sită, -sire) = κανονίζω, ρυθμίζω κοιν. κουρντίζω· ρουμ. in-
torc tseasul, λατ. +σλαβ.

κουρντισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρ^ι πληθ. (kurdi-
sire, sirⁱ) = ρύθμισις, κανονισμός, κοιν. κούρντισμα· ρουμ. in-
toarcere, λατ.

κουρντισίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀν. ρ. (kurdisít^u, tă) = κα-
νονισμένος, κοιν. κουρντισμένος· ρουμ. întors, λατ.

κουρούνᾶ οὐσ. θηλ., -νι πληθ. καὶ κρούνᾶ, -νι (kurúnă,
-ni, krúnă, -ni) = στέφανος. Ἐκ τοῦ λατ. corona = στέφανος,
ἰτ. ἰσπ. corona, γαλ. couronne, ἄλβ. korone, ν. ἑλ. κο-
ρώνᾶ· ρουμ. curună, coroană.

κουρούνντο, (ἐν Σαμαρίνῃ καὶ βορ. τμήμ.) ἐπιρ. (γερουνδ.)
= ταχέως, τροχάδην. Ἐκ τοῦ λατ. curro = τρέχω· (Kurundo
= currendo)· ἴδε καὶ κουγίε· ἰτ. corrente, ἰσπ. corriente,
πορτ. corrente, γαλ. courant = τροχάδην, ταχέως· ρ. cu-
rînd καὶ repede, λατ.

κουρουνντέτζ^{ου}, -α^ι, -ατᾶ, -αρε (kurundédz^u, -aⁱ, -ată,
-are) = σπεύδω. Ἐκ τοῦ κουρούνντο, ρουμ. me grăbesc, σλ.

κούρπαν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ν^ι πληθ. (kúrpan^u, ni) = ἀγριό-
κλημα. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ colubrinus, (coluber-bri),
ἄλβ. kulber = φυτὸν περιελισσόμενον περὶ ἄλλα δένδρα, κλημα-
τούμενον· ἰτ. colubro, προβ. colobre, ἰσπ. culebra, γαλ.
couleuvre = ὄφρις· ρουμ. curpen.

κούρτε = αὐλή. (Παρά Καβαλ.). Ἐκ τοῦ λατ. hortem.
ρουμ. cort = σκηνή· ἑλ. κόρτη.

κουσάο και **κουσίτσα**, οὐσ. θηλ., κουσάλι, κουσίτσι πληθ. (kušáo, kušítsä, kušéáli, kušítsi) = βόστρυξ, πλόκαμος, κοιν. κόσα και κοσία, ἀλβ. kosse, βουλγ. kossá = κόμη, σερβ. kossika· ρουμ. pleatǎ, σλαβ.

κουσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κόσ^{ου}, κουσέρ^ι πληθ. (kušéare, kušérⁱ) = ραφή, κοιν. ράψιμον· ρουμ. coasere, λατ.

κουσέρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ρ^ι πληθ. (kušér^u, -rⁱ) = ζρνιθών· ἴδε και κουμάσε, ρουμ. cotets de găinǎ, σλαβ. + λατ.

κουσέσκου, -σι^ι, -σιτǎ, -σιρ^ι ρ. (kusésku, -siⁱ, -sitǎ, -sireⁱ) = θερίζω τὸν χόρτον, κοιν. κοσίζω· ἐκ τοῦ κόσα· ρουμ. cossesc, ἴδε κράσα.

κουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κουσέσκου, -σιρ^ι πληθ. (kusire, -sirⁱ) = θερισμός τοῦ χόρτου, κοιν. κόσισμα· ρουμ. cosire, ἑλλην.

κούσκουρ^{ου}, και **κούσκρου** οὐσ., -κρǎ, θηλ. (kúskur^u, και kúskru, kúskrǎ) = συμπέθερος. Ἐκ τοῦ λατ. consocer = συμπέθερος· ἀλβ. kroušk, ρουμ. cuscru, cuscrǎ. Περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ η ἴδε ἐν λέξει μεάσα.

κουσκριλε, οὐσ. θηλ., -σκριλ^ι πληθ. (kuskri^{le}, -skri^{li}) = κηδεστία, κοιν. συμπεθεργό· ἐκ τοῦ «κούσκουρ^{ου}» ὅπερ ἴδε· ρουμ. cuscrie, λατ.

κουσόρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -σορ^ι πληθ. (kusór^u -sorⁱ) = ράπτης· Ἐκ τοῦ λατ. consuo· ἴδε κόσ^{ου} = ράπτω, ρουμ. croitor, σλαβ. ἴδε και ράπτου.

κουσουράτου, -τǎ, ἐπιθ. (kukurát^u, -tǎ) = ὑβός, κοιν. καμμπούρης· ρουμ. ghebos, λατ. Δαλ., ὁ δὲ Μηχαηλ. γράφει cursoru. Ἐγὼ δὲ οὐδέτερον τούτων ἤκουσα, ἀλλὰ μόνον τὸ κάμμπούρ^{ου}, ὅπερ ἴδε.

κουσουράφε, οὐσ. θηλ., -ράχ^ι πληθ. (kukuráfe, -ráhⁱ) = ξουράφιον. Και ξουράφε, πληθ. -ράχ^ι (ksuráfe, -ráhⁱ), ρουμ. forfecⁱ de tuns, λατ.

κουσούρε, οὐσ. θηλ., -σουρ^ι πληθ. (kúsúre, -surⁱ, = ἐλάττωμα, ἔλλειψις, κοιν. κουσούρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. kusur, ρουμ.

defect, λατ.

κουσουρίνου, ἐπιθ., -νά, θηλ. (kusurín^u, -nǎ) = ὁ ἢ συγγενῆς ἐξάδελφος. Ἐκ τοῦ λατ. consobrinus ∴ consorinus· ρουμ. rudǎ, σλαβ.

κουσουρσέσκου καὶ **σουρσέσκου**, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (kusursésku καὶ sursésku, = siⁱ, sitǎ, -sire) = κείρω, κοιν. ξυραφίζω· ρουμ. tund, λατ. Καὶ ξουρσέσκου.

κουσουρσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -σιρ^ι πληθ. = κουρά, κοιν. ξυράρισμα. Καὶ σουρσίρε· ρουμ. tundere, λατ. Καὶ ξουρσίρε.

κουσουρσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀν. ρ. (kusursít^u, -tǎ = κεκαρμένος κοιν. ξυραρισμένος. Καὶ σουρσίτου· ρουμ. tuns, λατ. Καὶ ξουρσίτου.

κουσούτου, πθμ. τοῦ κοσ^{ου}, -τᾶ θηλ. (kušút^u, -tǎ) = ἐρραμμένος· ρουμ. cusut, λατ.

κουσουτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ^ι πληθ. (kusutúrǎ, -turⁱ) = ραφή κοιν. ράψιμον. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ consutura (ἐκ τοῦ consuo)· ιτ. προβ. πορτ. costura, γαλ. couture· ρ. cusuturǎ.

κουστισέσκου, -στισι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (kustisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = τιμῶμαι, κοιν. ἀξίζω καὶ κουστίζω, κούστισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ., ρουμ. pretsuese, λατ.

κουστούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (kustúrǎ, -ri) = μαχαίριον. Ἐκ τοῦ λατ. cos, cotis. ιτ. coltello, γαλ. couteau. Ἐν Ἰκαρία λέγεται τὸ μαχαίριον κουτέλλα· ἀλβ. kostre. ν. σλαβ. costura = μαχαίριον τῆς τζέπης. Κατὰ Tictin (Grundriss der Roman. Philol. von Gröber ἐκ τοῦ ∴ cotitum (cos-cotis) ἢ ἐκ τοῦ ∴ acutitum, ὅπερ ἐκ τοῦ acuo acuere = ἀκονῶ, θήγω· ρουμ. britseag, σλαβ. τρκ. bitchâg.

κουτᾶβᾶλέσκου, -λι^ι, -λιτᾶ, -λιρε ρήμ. (kutâvâlésku, -liⁱ, -litǎ, lire) = περικυλίνδω, κατρακυλνῶ. Ἐκ τοῦ λατ. contra + volvo· ρουμ. rostogolesc, λατ.

κουτάρου, οὐσ. οὐδ., -τᾶρ^ι πληθ. kutár^u, -tǎrⁱ) = ἐρνιθών, κοιν. κουτᾶρι καὶ κομάτι· ἀλβ. kotarine, σερβ. καὶ βουλγ.

kutar (ἐκ τοῦ κοίτη)· ρουμ. tãrlã, σλαβ. Καὶ κότσινã.

κουτέτζου, -τζαί, -ατά, -αρε ρημ. (kutédzu, -dzaí, -atã, -are) = τολμῶ, κοιν. κουττῶ, ἐκ τοῦ βυζαντ. κόττος = παιγνίδιον, ἐπομένως ρίπτω τὸ κύβον· ρουμ. cutézu· ὁ Miclosich παράγει τὸ ἄλβ. koutouzis = τολμῶ καὶ τὸ ἑλλην. κοττῶ ἐκ τοῦ τουρκ. koudourmak.

κουτίε, οὐσ. θηλ., κουτίε πληθ. kutíe, kutíⁱ) = κυτίον, κοιν. κουτί· ρουμ. kutie, ἑλλην.

κουτιτζάρε, ἀπθ οὐσ. τοῦ ἀν. ρ. -τζάρⁱ πληθ. (kutidzãre, -dzãrⁱ) = τέλμη, θράσος· ρουμ. indraznealã, σλαβ.

κούτλã, οὐσ. θηλ., κούτλι πληθ. (kútliã, kútli) = μέδιμνος, μέτρον χωρητικότητος τῶν στερεῶν, ἐκάδων 12. Ἐκ τοῦ κοτύλη, κοιν. ἐν Μακ. κούτλα· ρουμ. banitsã, σλαβ.

κουτούρμπουρ^{ου}, -αί, -ατά, -αρε ρ. (kutúrbur^u, -aí, -atã, -are, = συνταράττω, συγχέω· καὶ μέσον ταραττομαι· ὁ δὲ Καθαλ. γρ. κουτρούμπουρ^{ου} κατὰ μετάθεσιν. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ con-turbulo· (turbula ὑποκ. τοῦ turba = τύρβη, ταραχή, γαλ. troubler, ἄλβ. tourbouloig· ρουμ. turbur.

κουτρέμμπουρ^{ου}, ἴδε τρεάμμπουρ^{ου}.

κουτσάκε, οὐσ. θηλ., κουτσάκ πληθ. (kutsáke, kutsãkⁱ)· τὸ ἐξέχον τεμάχιον τοῦ σάγματος, κοιν. κουτσάκι· τρκ. kulkum.

κουτσάν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τσάνⁱ πληθ. (kutsán^u, -tsãnⁱ) = κράμβη. Ἐκ τοῦ ν. ἑλλην. κοτσάνι καὶ κοτσανί = καυλός. Ἐκ τοῦ τουρκ. kotsian, ρουμ. vardzã, λατ.

κούτσουμπã καὶ **κουτσουμπέ^{ου}** καὶ **κουτσουμπεάο**, ἐκ τοῦ κουτσουμπέλã κατὰ τὸ στεάο ἐκ τοῦ stella, σεάο ἐκ τοῦ sella. πληθ. κουτσουμπεάλι (πρβ. στεάλι, σεάλι) (kutsubã, καὶ kútsub^u καὶ kutsubeãð, kutsubeãlⁱ) = πρέμνον, κοιν. κούτσουρον καὶ κουτσουβέλλα. Λέγεται καὶ κούτσουρ^{ου}, -ρι, ρουμ. buturugã, τουρκ.

κουτσούτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τι, πληθ. (kutsút^u -ti) = μαχαίριον. Καὶ κουτσίτ^{ου}· ἴδε κουστούρã, ρουμ. cutsit, λατ.

κουτούτου τσι σύνδ. έναντ. (kutūt^u tsi) = εἰ καί, μολονότι.
Ἐκ τοῦ λατ. cum + totus + quid ῥ. de ši, λατ.

κούφου, ἐπίθ. κούφα θηλ. (kúfu, -fǎ) = κωφός· ῥουμ. surd, λατ. Ἴδε καὶ σούρντου.

κουφάλα, οὐσ. θηλ., -φάλι πληθ. (kufálǎ, -fǎli) = κοιλότης δένδρου, κοιν. κουφάλα, ῥουμ. scoburǎ, σλαβ.

κουφέτζου, -φιῖ, -ιτᾶ, -ιρε, ῥημ. (kufédz^u, -fiⁱ, -itǎ, -ire) = κωφεύω, ῥουμ. asurdzesc, λατ.

κοφα, οὐσ. θηλ., κόφι πληθ. (kófǎ, kófi) = ξύλινον δοχεῖον ὑγρῶν, ἰδίως τοῦ οἴνου, κοιν. κόφα, ὅπερ ἐκ τοῦ μεσαιων. ἑλλην. κούφα· ῥουμ. cofa, ἑλλ. Ὁ G. Meyer παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ λατ. cavum = κοίλωμα.

κουφίνᾶ, οὐσ. θηλ., -φινῖ, πληθ. (kufine, -finⁱ) = κόφινος, κοιν. κοφίνι, ῥουμ. stup σλαβ.

κουφίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κουφέτζου, -φιρῖ πληθ. (kufíre, -riⁱ) = ἡ κώφευσις, ῥουμ. asurdzire, λατ.

κούφικου, ἐπίθ. κούφικε θηλ. (kúfkiu) = κενός, κοιν. κούφικος, ὅπερ ἐκ τοῦ κοφρος, ῥουμ. gǎunos, σλαβ. Δαλ

κουφκισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (kufkisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = κενοῦμαι, κοιν. κουφκίζω, ἀόρ. κούφικισα, ῥουμ. a deveni gǎunoș, gǎuresc, λατ. Δαλ.

κουφκισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -σιρῖ, πληθ. (kufkisíre, -sirⁱ) = κούφικισμα, ῥουμ. gǎurire, λατ. Δαλ.

κουφκισίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀν. ῥ. (kufkisít^u, -tǎ) = κουφκισμένος· ῥουμ. gǎurit, λατ. Δαλ.

κουφράρε, -ορῖ, οὐσ. θηλ. (kufǎre, -orⁱ) = διάρροια ἴδε κουφουρέσκου· ῥουμ. diarée, ἑλλ.

κούφουμᾶ, οὐσ. θηλ., -νῖ, πληθ. (kúfumǎ, -nⁱ) = πτώμα, κοιν. κούφωμα, ῥουμ. cadavru, γαλ.

κουφουρέσκου, -ριῖ, -ιτᾶ, -ιρε, ῥημ. (kufurésku, -riⁱ, -itǎ, -ire, (μέσον: μι κουφουρέσκου = πάσχω διάρροισιν· 2) δειλιῶ. Ἐκ τοῦ λατ. conforio, ivi, itum, ire = καταμιαίνω (ἐκ

του foria=ή υγροτέρα κόπρος)· γαλ. foirer, δημ. foire=διάρροια, προβ. foira=foria, υγρά κόπρος, ρ. cufur (cufuresk).

κουφουρίτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ κουφουρέσκου (kufurít^u, tǎ)= μεταφ. δειλός, ρουμ. fricos, λατ.

κόχε, οὔσ. θηλ., κόχι και -γουρ^ι πληθ. (kóche, kóhi -jurⁱ) = ή ἄκρα τῆς ἐστίας, κοιν. κόχη και ἀπλῶς γωνία, ἄκρα· ρουμ. colts, σλαβ.

κράγκᾶ, -νγκι, οὔσ. θηλ, (krángǎ, -ngi!=κλών, κλωνάρι· σλαβ. καταγωγῆς, ὡς και τὸ ρουμ. crangǎ και crac. Ὁ Μιχ. γράφει creangǎ, ὅπερ ἐπίσης και παρὰ τοῖς Ῥουμ. γράφεται.

κράπ^{ου}, οὔσ. ἄρσ., κράκι πληθ. (kráp^u, kⁱ)=εἶδος ποταμίου ἰχθύος, ὁ κυπρίνος, κοιν. γρεβάδι και σαζάνι. Ἐκ τοῦ μεσαιων. λατ. carpa· ρουμ. crap, γερμ. karpfen.

κράπᾶ, οὔσ. θηλ., κράπι πληθ. (krǎpǎ, krǎpi!=ράκος, τεμάχιον ὑφάσματος· λέγεται και κατὰ μεταθ. κᾶρπᾶ (kǎrpǎ). Ἐκ τοῦ ἁλβ. kǎrpǎ, ρουμ. cǎrpǎ, ἁλβ.

κροπιτοῦρε, και κατὰ μεταθ. κάρπιτοῦρε και κλάπιτοῦρε ἐν βορ. τμήμ. και κραπιτόρ^{ου} και κάρπιτόρ^{ου} οὔσ., κραπιτόρ^ι και κλάπιτοῦρι πληθ. (krâpitǔǎre, kârpitǔǎre, klâpitǔǎre, krâpitór^u, kârpitórⁱ, klâpitǔǎri) = τὸ πινακωτόν, ἐν τοῖς διαμερίσμασι τοῦ ὁποίου τιθενται τὰ πλαστά, πλαστάρια πρὸς μεταφορὰν αὐτῶν εἰς τὸν φουρνόν. Ἐκ τοῦ λατιν. :: crepatorium, ρουμ. cǎrpitor, λατ.

κροπιτούρᾶ και κάρπιτούρᾶ, οὔσ. θηλ., -ρ^ι πληθ. (krâpitúrǎ, -rⁱ)=ρήγμα, σχισμός, κοιν. σκάσιμον. Ἐκ τοῦ :: crepatura, ἰσπ. πορτ. quebradura, προβ. crebadura, γαλ. crevasse=διαρρογή, χαράδρα· ἴδε και κρέπ^{ου}· ρ. crǎpǎturǎ.

κροτσάνέσκου και **κροτσάνι^ι**, -νιτά, -νιρε ρήμ. (krâtsânésku, krâtsâníⁱ, -nitǎ, nire)=κροτῶ, ἐκκροτῶ· μεταθ.=πλήττω, κτυπῶ μετὰ πατάγου· ή λέξις πεποιημένη.

κροτσάνιρε, ἄπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ. -νιρ^ι πληθ. (krâtsâníre, -nirⁱ)=πάταχος, κρότος.

κράτσιούνου, οὐσ. ἄρσ. = τὰ Χριστούγεννα· (krâtsiún^u). Ὁ μὲν Hasdeu παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ λατ. crastinus = ὁ αὐριον, ὁ δὲ Dens· ἐκ τοῦ creatio-onem (liberorum) = τεκνοποιία· ὁ δὲ Rušc ἀπορρίπτων ἀμφοτέρας τὰς παραγωγὰς προτιμᾷ τὴν τοῦ Parahagi ἐκ τοῦ: calatio-onem = πρόσκλησις τοῦ λαοῦ ἐκ μέρους τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν πρώτην ἐκάστου μηνός, ἵνα γνωρίσῃ αὐτῷ τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας· ἴδε Rušc 407· ἐγὼ προτιμῶ τὴν παραγωγὴν τοῦ Dens.

κράφίτσᾶ καὶ **κάρφίτσᾶ**, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (krăfi-tsă, -tsi = περονίς, κοιν. καρφίτσα, ὅπερ ἐκ τοῦ κάρφος· ρουμ. cărfitsă, ἑλλην.

κρεάκου, οὐσ. οὐδ., -κουρ' πληθ. (kreăku, -kurⁱ) = τὸ ἄναντες, τόπος ἀπόκρημνος, κρημνός, σλαβ. καταγωγῆς· ρουμ. pantă. σλαβ.

κρεάστᾶ καὶ **κρεάστιτ^{ου}**, οὐσ., κρεάστι (πληθ. (kreăstă. kreăstit^u) = ὁ λόφος τοῦ πετεινοῦ (ἐν Νεδέσκη)· ἄλβαν. krešta, λατ. :: cristetum-criesta, ἰτ. cresta, ἰσπ. cresta, πορτ. crista, γαλ. crête· ρουμ. creastă = ἡ ῥάγισ τοῦ ὄρους.

κρεβάτε, οὐσ. θηλ., κρεβάτς πληθ. (kreváte, -ts) = ὁ κρεβάτος, τὸ κρεβάτι· ρ. pat, κατὰ Cihac μαγυαρ.

κρέπ^{ου}, κριπάι, -ατᾶ. -αρε, ῥημ. (krép^u, kripái, -ată, -are) = ῥήγνυμαι, σκάνω, 2) λυποῦμαι, δυσανασχετῶ κατὰ τὸ σκάνω. Ἐκ τοῦ λατ. crepo, ui, itum, ere = κροτῶ, ἰτ. crepare, ἰσπ. πορτ. quebrar, γαλ. crever, γερμ. krepiren, ρουμ. crep. Τὸ grep τοῦ Weig. ἐν Olym-Wal. 116 πλημμελῶς γράφεται καὶ ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ γερμ. schelten = λοιδορῶ, μέμφομαι ἀντὶ τοῦ ἔρθου κρέπ^{ου} = μετ. καὶ ἀμετ. λυποῦμαι, λυπῶ, κατὰ τὸ ν. ἑλλην. σκάνω τινά, χουλιάζω. Καὶ ὁ Rušc. παρασυρθεὶς ἐκ τούτου θεωρεῖ «παράδοξον καὶ πολὺ διάφορον» τὸ grep = schelten τοῦ Weigand ἀπὸ τοῦ κρέπ^{ου} (crep^u) = κροτῶ, ῥήγνυμαι μετὰ κρότου, μεταφ. λυπῶ, κοιν. ῥαγίζω, σκάνω. «Auffallend und wohl verschieden ist

Olymp-Wal. grep=shelte.» Pušč. 408.

κρέσκου, κρισκού', -σκουτᾶ, στεαρε, ῥημ. (krésku, kris-kú'. -skutā, -steare = αὐξάνω, μεγαλώνω, ἀνατρέφω· καὶ ἀμετ. = αὐξάνομαι, ὡς καὶ τὸ ν. ἑλλ. μεγαλώνω. Ἐκ τοῦ λατ. cresco, crevi, cretum, ere=αὐξάνω, ἰτ. crescere, ἰσπ. πορτ. crecer, γαλ. croître. ῥουμ. cresc. Τὸ grescu ἀντὶ krésku τοῦ Weigand ἐν Olymp-Wal. σελ. 94 εἶνε ἡμαρτημένον.

κρέχτου, ἐπίθ. κρεχάχτᾶ θηλ. (kréhtu-kreáhtā = πρόσφατος, κοιν. φρέσκος, δροσερός, ῥουμ. proáspāt, ἑλ.

κρίμᾶ, οὐσ. θηλ., κρίμι πληθ. (krímā, krími = ἁμαρτία, κοιν. κρῖμα, ῥουμ. pñcat, λατ.

κριμέζε, οὐσ. θηλ., -ζι' πληθ. (kriméze -zi) = ὑσγίνη, κοκκίνη βαφή, κοιν. κριμέζι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. gyrmyz, ἄραβ. alqyrmyz, ἄλβ. kěrmēs.

κρίνου, οὐσ. ἄρσ. -νι' πληθ. (krínu, -ni καὶ -urī) = τὸ κρίνον, κοιν. ὁ κρίνος, ῥουμ. crin, ἑλλ.

κρίνᾶ, οὐσ. θηλ., κρίνι πληθ. (krínā, -ni) = ἡ κυψέλη· (ἐν βορ. τμήμ.). Ἐν δὲ Μετσόβω σημ. κάλαθον· ῥ. stup· ἴδε στούπ^{ου}.

κριπάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ κρέπ^{ου}, κριπᾶρ' πληθ. (kripāre, kripārī) = ἡ ῥῆξις, τὸ σκάσιμον. 2) θλιψίς, λύπη, κατὰ τὸ ἑλλ. σκάσιμον, ῥουμ. crăpare, λατ.

κριπάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ κρέπ^{ου} (kripāt^u, -tā) = διερρωγῶς, κοιν. σχισμένος· 2) τεθλιμμένος, λυπημένος. Ἡ πθμ. ἔχει καὶ οὐσ., σημ. = ἡ ῥῆξις, σκασμός, ἐπὶ κατάρας: κριπάτλου σᾶ λ' λχᾶ = ὁ σκασμὸς νὰ τὸν πάρη, νὰ σκάση· καὶ ἀπλῶς: κριπάτλου = σκασμὸς = σίγα. Προφ. καὶ κρεπάτ^{ου}, κριπάρε· ῥουμ. crăpat.

κριπάτα, οὐσ. θηλ., (kripāta) μετὰ τοῦ χᾶργιλεῖ = ὁ ὄρθρος, ἕως, κοιν. τὸ σκάσιμον τῆς χαραυγῆς· ῥουμ. krăpatul zilei, λατ. ἴδε κριπάτ^{ου}.

κρισκούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ κρέσκου, ὅπερ ἴδε kriskut^u, -tā) = ἠϋξημένος, ἀνατεθραμμένος· ῥ. crescut· educat, λατ.

κριστεάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ κρέσκου, ὅπερ ἴδε, -στερ' πληθ.

(kristeáre, -sterⁱ) = αύξησις, άνατροφή, κοιν. μεγάλωμα· ρουμ. crescere, λατ.

κριστίγ^{ου}, έπιθ., -νά θηλ. (kristín^u, -nǎ) = χριστιανός· ρουμ. creştin, έλληγ.

κριστινάμε, ούσ. θηλ., -νάνⁱ πλ. (kristiname, -nǎnⁱ) = πληθος χριστιανών, χριστιανωσύνη· ρ. multsime de criştini.

κριστινέσκου, έπιθ., -νεασκᾶ θηλ. (kristinésku, -kǎ) = χριστιανικός, ρουμ. ctrestinesc.

κριστινιτάτε, ούσ. ύηλ., -τάτς, πληθ. (kristinitáte, -tǎts) = χριστιανωσύνη, χριστιανισμός, λατ. christianitas-tatem. ρουμ. creştinǎtate, λατ.

κριστινιπέσκου, -ψιⁱ, ψιτά, -ψιρε· ρ. (kristinipsésku, psiⁱ, -psitǎ, -psire) = χριστιανεύω· μετ. και άμετ. ρουμ. crestinedz.

κριστινιπίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ. -ψιρι· πληθ. (kristinipsire, -psiriⁱ) = έκχριστιανισμός· ρουμ. creştinare.

κριστινιπίτ^{ου}, τᾶ, πθμ. τοῦ άν. ρ. (kristinipsit^u, tǎ) = έκχριστιανισμένος, ρουμ. creştinat, λατ.

κρόκ^{ου}, ούσ. ούδ., κρόκουρι πληθ. (krók^u, krókuri) = ή λέκιθος, κρόκος τοῦ ώρθ· ρουμ. gălbinuşul oului, λατ.

κρόκ^{ου}, ούσ. άρσ., -τσⁱ· πληθ. (krok^u ·tsiⁱ) τὸ γνωστὸν φυτὸν, ὁ κρόκος, κοιν, σαφράνι, έπερ έκ τοῦ άραβ. azzáferan. γαλ. γερμ. safran, ρουμ. şafran, έκ τοῦ ν. έλ.

κρόπ^{ου} ούσ. ούδ. -πουρι· πληθ. κρόρ^u, -purⁱ) (ιδε νκρόπο^{ου}).

κρουκοντίλ^{ου}, ούσ. άρσ. -ντιλι· πληθ. (krukudil^u, dili) = κροκόδειλος, ρουμ. crocodil έλληγ.

κρούγτ^{ου}, έπιθ., κρούγτᾶ θηλ., (krúd^u, -ǎ) = ώμός, άψητός, έκ τοῦ λατ. crudus = ώμός· ιτ. ισπ. crudo, πορτ. cru, γαλ. cru και écru, ρουμ. crud, necopt.

κρούσ^{ου}, ούσ. άρσ. κρουσᾶ· πληθ. (krúš^u, šⁱ) = ή μεσπίλη, κοιν. μουσμουλιά (ένδρον όπωροφόρον)· ρουμ. sorh λατ.

κρούσᾶ, ούσ., κρούσᾶ· πληθ. (krušǎ, -ši) τὸ μέσπιλον, κοιν.

μούσμουλον, ρουμ. soarbă λατ.

κρούσταλ^{ου}, οὐσ. οὐδ. λ', πληθ. (krústal^u, -li) = κρύσταλλος κοιν. κρούσταλλον, ρουμ. cristal, γαλ. cristal, λατ. crystallum.

κρούτσε, οὐσ. θηλ. κρούτσ' πληθ. krútse, krútsi) = σταυρός. Ἐκ τοῦ λατ. crux-cris = σταυρός, ἰτ. croce, ἰσπ. πορτ. cruz, γαλ. croix, ἀλβ. krükj, ρουμ. cruce.

κρυψάνᾶ, οὐσ. θηλ., -ψάν' πληθ. (krypsánă, -psăni) = κρυψών, κοιν. κρυψάνα, ρουμ. ascundzătore, λατ.

κυβέρνησε, οὐσ. θηλ., -σι' πληθ. (cynérnise, -si) = κυβερνήσεις, ρουμ. guvern, λατ.

κυβερνησέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε, ρήμ. (kyvernišésku, -si', sită, -sire) = κυβερνῶ, guvernesc, λατ.

κυβερνήτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νητς πληθ. (kyvernít^u, -ts) = κυβερνήτης, ρουμ. guvernator, λατ.

κύμιν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -νι, πληθ. (kymini^u -ni) = τὸ κύμινον, ρουμ. kimen, ἑλλην.

κυνήγε, οὐσ. θηλ., κυνήγ' πληθ. (kyníge, -gi) = τὸ κυνήγιον, ρουμ. vânătoare, λατ.

κυπηρίτ^{ου} καὶ κυπρίτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ριτσ' πληθ. (kypiríts^u, καὶ kypriš^u -tsi) = κυπάρισσος, ρουμ. chiparos, ἑλ.

κύπουρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., κύπουρ' πληθ. (kýpur, kýpuri) = ὁ ἐξ ὀρειχάλκου μικρὸς καὶ κομψὸς κώδων τῶν ζώων. Ἐκ τοῦ cyprum καὶ euprum = ὁ ὀρειχάλκος ὁ καὶ κύπριος λεγόμενος· ἀλβ. kipre, ν. ἑλ. κυπρί. Καὶ συγκ. κύπρου, κύπρι, ρουμ. clopotsel, σλαβ.

κυράο, οὐσ. θηλ., κυράλι, πληθ. (kyráo, -kyráli) = κυρία· ρουμ. doamna, λατ. ἴδε ντόμνου.

κώλικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ', πληθ. (kólíka -tsi) = κωλικός, κοιν. κωλικόπονος, γαλ. colique, ρουμ. colică, ἑλλην.

κώνντικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (kondikă, tsi) = κώδηξ, κοιν. κώντικας, λατ. cobex icis, ρουμ. condica, ἑλλήν.

Λ. λ.

Δ, λ. λ. ἀντων γ'. προσ. συγκ. ἀντιέλου· ρουμ. el και iei, θηλ. εἶ. Ἐκ τοῦ λατ. ille, illa, ισπ. προβ. el, πορτ. o και elle, ιτ. el, μεσημέρ. ιτ. ellu, ρτρ. el, γαλ. le, la· ἴδε τὸ θηλ. εἶ και εἶ.

λα, προθ. κινήσ. σημ. και στάσεως=εἰς, ἐν. οἶον: εἶστε λα γίνε=εἶνε ἐν τῇ ἀμπέλῳ· και νέργχου λα γίνε=πορεύομαι εἰς τὴν ἀμπελον. Κατὰ Miclosich και Diez ἐκ τοῦ λατ. illac· κατὰ W. ἐκ τοῦ :: illac-ad, ellac -ad, ella-a, lă -a, la=ἐκεῖ εἰς· ἰταλ. a, al, alla, ισπ. πορτ. à, γαλ. à· ρουμ. la.

λα̂, ἀντων. κτητ. ἄρ. πληθ. (lâ)=αὐτῶν, των. οἶον: κάσα λα̂=ἡ οἰκία των. Ἐκ τοῦ λατ. illorum. Ἴδε αλόρου.

λά̂ και **αλά̂** και **λεῖά**, ἐπιφών. κλητικόν, ἐκφράζον συγχρόνως συμπάθειαν, ἰσοδύναμον πρὸς τὸ ἔλλην.: καυμένη. Ἐκ τοῦ λά̂ου=μαῦρος, δυστυχής, καυμένος (lâi, alâi, leî). Και αλέ.

λάου, λά̂, λάτᾶ, λάρε ρῆμ. (lâu, lâi, lâtă, lăre)=πλύνω. Ἐκ τοῦ λατ. lavo, avi, atum, are· ιτ. lavare, ισπ. πορτ. lavar, γαλ. laver, ἄλῆ. ljaig, ρουμ. lau.

λάβᾶ, οὔσ. θηλ., λάε̂ πληθ. (lână, lăvî)=θόρυβος, κοιν. λάβα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. sgomot, σλαβ. Δαλ.

λαβᾶσέσκου, -σι̂, -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (lânâsésku, -sii -sită, -sire)=ρύπαίνω, κοιν. λερώνω και μουνταρεύω, ρουμ. murdaresc, τρκ. Ὁ Μιχ. γράφει lăvusesc. Ἀμφότερα ἄγνωστα ἐμοί.

λαβᾶσίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ. -σιρ̂ πληθ. (lânâsire, -sirî)=ρύπανσις, κοιν. λέρωμα, ρουμ. murdărire, τρκ.

λαβᾶσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ. -τᾶ, πληθ. (lânâsîtă, -tă)=ρύπαρός, ἀκάθαρτος, κοιν. λερωμένος, ρ. murdar, ἔλ. μουντάρης.

λαβᾶτούρα, οὔσ. ἄρσ., -τουρ̂ πληθ. (lânâtúra, -turî)=ὁ κεκράκτης, κοιν. φωνακλῆς και λαβατούρας ρουμ. gerilă, σλ.

λαβόσου, ἐπιθ., λαβράσᾶ θηλ. (lânósă, lăvrăsă)=ρύπαρός, ἀκάθαρτος, κοιν. μουντάρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. ρ. mular, ἔλ.

λάβουσέσκου, -σι^ι, -σιτά, -σιρε, ρ. (lavusésku, siⁱ, -sită, -sire) = τραυματίζω, πληγώνω, κοιν. λαβώνω, ρ. rănesc, σλ.

λάβουσίρε, άπθ. ούσ. του άνρ., -σιρ^ι πληθ. (lăvusire, -sirⁱ) = τραυματισμός, κοιν. λάβωμα, ρουμ. rănire, σλαβ.

λάβουσίτ^{ου}, πθμ. του άνρ., -τά θηλ. ρ. (lavusit^u, -tă) = τραυματίας, πληγωμένος, ρουμ. rănit, σλαβ.

λάγάρă, ούσ. θηλ. -γάρ^ι πληθ. (lăgără, gărⁱ) = στιλπνότης καθαριότης, κοιν. λαγάρα ρ. limpezeală, curătsenie, λατ.

λάγάρσέσκου, -σι^ι, -σιτά, -σιρε ρ. (lăgârsésku, -siⁱ, -sită, -sire) = καθαρίζω, στιλπνώνω, ποιῶ τι διαφανές, διυλίζω, κοιν. λαγαρίζω εκ του λάγάρă, έπερ ίδε ρουμ. limpezesc, λατ.

λάγάρσίρε, άπθ. ούσ. του άνρ. -σιρ^ι πληθ. (lăgârsésku, -sirⁱ) = κάθαρσις, διυλισμός, κοιν. λαγάρισμα ρ. limpezire, λ.

λάγάρσίτ^{ου}, -τά, πθμ. του άνρ. (lăgârsit^u, -tă) = κεκαθαρμένος, διυλισμένος, κοιν. λαγαρισμένος, ρουμ. limpezit, λατ.

λάγήν^{ου}, ούσ. ούδ., λαγήν^ι πληθ. (lagin^u, -nⁱ) = λάγηνος, πήλινον άγγεϊον, λαγήν^ι, στάμνα, ρουμ, clondir, βουλγ. kron-dir πρβ. δμωσ άρχ. έλλ. τὸ κόνδυ, του κόνδους.

λάγκιρ^{ου}, ούσ. άρσ., λάγκιρ^ι πληθ. (langir^u, -rⁱ) = οϊνος στεμφυλίας, δευτερίας. κοιν. λάγκυρος εκ του « λάκυρος = οϊνος στεμφυλίας ». Ήσύχιος, ρουμ. tescovinaă, σλαβ.

λαγούμε, ούσ. θηλ., -ν^ι πληθ. (lăgume, -nⁱ) = όχετός, ύπόνομος, κοιν. λαγούμι, έπερ εκ του τρκ. laghouni ρ. lagum, έλ.

λάδε, ούσ. θηλ., λάδ^ι και -ουρ^ι πληθ. (lăde, lădⁱ) = έλαιον, κοιν. λάδι. ίδε και ουμτουλέμνου. Οί ρουμ. λέγουσιν: oleiu, oloiu και unt de lemn = unctum ligni = τὸ έλαιόλαδον.

λάξάτσă, ούσ. θηλ., -λάέτσι πληθ. (lăxătsă, lăétsi) = μελανότης, άθλιότης. Έκ του λάξ^{ου}, έπερ ίδε, ρ. negreatsă, λ.

λάέσκου, -ι^ι, -ιτά, -ιρε ρημ. (lăésku, -iⁱ, -ită, -ire) = μελαίνω, κοιν. μαυρίζω, μεταβ. άμετ. = μελαίνομαι. Έκ του λάξ^{ου} = μέλας ρουμ. innegresc, λατ.

λάθηψέσκου, ψι^ι -ψιτά, ψιρε ρ. (lăthipsésku, -psiⁱ, -psită,

-psire)=σφάλλομαι, κάμνω λάθος, λαθεύω, λάθηψα-λάθηψέ-σκου· ρουμ. greșesc, σλαβ. Και λάθουσέσκου, και μετά προθ. α.

λάθηψίτου, πθμ. του άνρ., -ψιτᾶ θηλ. (lâthipsítu, -psitǎ) =ήμαρτημένος, πλημμελής, έσφαλμένος, κοιν. λανθασμένος, ρουμ. greșit, σλαβ.

λάθουσου, ουσ. ούδ., -σι πληθ. (lǎthusu, -si)=σφάλμα, λάθος, ρουμ. erore, λατ. greșelǎ, σλαβ.

λάκου, έπιθ., λάε θηλ. (lǎku, lǎe)=μέλας, κοιν. μαύρος· πληθ. λᾶί. Έκ του άλβ. laje=μέλας, ρουμ. negru, λατ. Λάι^{οο} και ο καφές. Μεταφ. πονηρός, δυστυγής.

λαϊκό, ουσ. άρσ., -ατζ πληθ. (laiko, -adz)=λαϊκός· ρουμ. laic, έλλην. profan, λατ.

λαίλε, ουσ. θηλ., -λι πληθ. (lâile, -li)=άποστροφή, άδιαθεσία, άνορεξία προς τι. Έκ του «λάι^{οο}» όπερ ιδε. Παράβαλε το έλλην. «μοι φαίνεται μαύρο»· ρουμ. scârbǎ, σλαβ.

λαιμάργιε, ουσ. θηλ., -γι^ι πληθ. (laimârgie, -giⁱ)=λαιμαργία. Και λημάργιε· ρουμ. lăcomie, σλαβ.

λαίμαργου, έπιθ., -γα θηλ. (lǎimarγu, -ga)=λαίμαργος· ρουμ. lacom και lăcomos, σλαβ.

λαίρε, άπθ. ουσ. του ρ. λάέσκου, -λαίρι^ι πληθ. (lâire, -riⁱ) =μέλανσις, κοιν. μαύρισμα· ρουμ. înnegrire, λατ.

λαίτου, -τᾶ, πθμ. του λάέσκου, (lâitu, -tǎ)=μελανωμένος, μχυρισμένος· ρουμ. înnegrít, λατ.

λαϊτούρᾶ, ουσ. θηλ., -τουρι^ι πληθ. (lâiturǎ, -turⁱ)=μελανότης, κοιν. μχυρίλα. Έκ του «λάί^{οο}» ρουμ. negreatsǎ, λατ.

λάκου, ουσ. ούδ., λᾶτσι πληθ. (lǎku, lǎtsi)=τέλμα, βόθρος, λάκκος· ρουμ. lac=λίμνη. Το μέν Κ|βλαχικόν εκ του έλ. λάκκος, το δε Έρουμ. εκ του λατ. lacus-um=λίμνη, Δαλ.

λάκάρντιε, ουσ. θηλ., -ντι^ι πληθ. (lâkârdie, -diⁱ)=διάλογος, λόγος. Έκ του τρκ. lakardi· ρ. cuvent, έλ. κουβέντα, όπερ ιδε.

λάκέρδα, ουσ. θηλ., λάκέρδι πληθ. (lâkêrdǎ, lâkêrdi)=ή λακέρδα, όπερ εκ του λατ. lacerta· ρουμ. lakerdǎ, έλλην.

λάκρᾶμάρε, ὄσθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -μάρε' πληθ. (lâkrâmáre, mǎrî) = τὸ δακρύειν· ρουμ. lăkrămare, λατ.

λάκρᾶμάτου, -τά πθμ. τοῦ λάκρᾶμέτζου (lâkrâmátu, -tǎ) = ἔνδακρυς, λατ. lacrimatus· ρουμ. lăcrămat, λατ.

λάκρᾶμέτζου, -μαί, -ατζ, -αρε ρ. lâcrâmédzu, -maí, -atǎ, -are) = δακρύω· λατ. ιτ. lacrimare, ισπ. πορτ. lagrimar, ἀρχ. γαλ. larmier, ν. γαλ. larmoyer = δακρύειν· ρ. lăcrimez. Ἐν Μοναστ. λάκρᾶμέτζου κατὰ μετάθεσιν.

λάκριμᾶ, οὐσ. θηλ., λάκρινι' πληθ. (lăkrimă, lăkrinî) = δάκρυον. Ἐκ τοῦ λατ. lacrima· ιτ. προβ. lacrima, ισπ. πορτ. lagrima, γαλ. larme· ρουμ. lăcrămă.

λάλᾶ, οὐσ. ἀρσ., λάλᾶνι' πληθ. (lălă, lălăni) = θεῖος, κοιν. θειός, καὶ λαλᾶς· τὸ θηλ. τέτζ, ρ. unchiu, λατ., ἀλβ. lalë = θεῖος.

λάλᾶγκίτᾶ, οὐσ. θηλ. -γκίτς πληθ. (lălăngitǎ, gits) = γλύκυσμα, ζυμαρικόν, ν. ἑλ. λαλάγκα καὶ λαλαγκίτα, ἕμοιον πρὸς τοὺς λουκουμάδες, ἐκ τοῦ τρκ. Ρουμ. lalangitǎ.

λάλᾶτράρε, οὐσ. θηλ., -τορ' πληθ. (lălătǎre, -torî) = ἐργάσιμος ἡμέρα. Ἐκ τοῦ λοκρέτζου -λουκράτράρε, δι' ἐξαιρέσεως τοῦ κ καὶ ἐναλλαγῆς ρ, λ λουλάτράρε, διὰ δὲ ἀφομοιώσεως τῆς πρώτ. συλλαβῆς πρὸς τὴν δευτ. λάλᾶτράρε· ρ. lucrătore, λατ.

λαλέϊᾶ, οὐσ. θηλ., λαλέϊ' πληθ. (lălëia, lălëi) = τὸ λείριον, κρίνον, λατ. lilium, ν. ἑλ. λαλές, ἀλβ. ljoúlje = ἄνθος· ρουμ. lalëá, περσ. lalah. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν, ἀλλ' οὔτε ὁ Pușcar ἀναγράφει αὐτήν. Ἴσως νὰ εἶνε μετάγγισις ἐκ τοῦ ρουμ. λεξ.

λάλούδᾶ, οὐσ. θηλ., -λουτζ πληθ. (lălúďǎ, -ludz) = ἄνθος, κοιν. λουλούδι ἐκ τοῦ ἀλβ. ljoúlje· ρουμ. floáre, λατ.

λάμᾶρίνᾶ, οὐσ. θηλ. -νι' (lâmărină, -ni) = ἔλασμα σιδήρου, κοιν. λαμαρίνα· ρουμ. tinekeă neagră, τσερκ. + λατ.

λάμνιε, οὐσ. θηλ., λάμνι πληθ. (lămnje, lămni) = δράκων, ἢ λάμια· ρουμ. lamie, ἑλλην.

λάμπᾶ, οὐσ. θηλ., λάμπι πληθ. (lămbă, lămbi) ὁ γνωστός λύχνος, ἢ λάμπα, ιτ. lampra, ισπ. lampo, γαλ. lampe·

ρούμ. lampă. Πληθ. και λάνγκι.

λάμπάδα, οὐσ. θηλ., λάμπάττ πληθ. (lâmbădă, lâmbădz) = λαμπάς. κοιν. λαμπάδα, ιτ. lampade, ισπ. πορτ. lampada. ἄλς. lampade. λατ. lampas-adis· ρ. lumânare. λ.

λάμπρουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (lâmbrusésku, -siî, -sită, -sire) = λάμπω, ἐκ τοῦ λαμπρίζω και λαμπυρίζω, λάμπρισα, λάμπρισέσκου. Ἀκούεται και λουμπρουτέσκου κατ' ἀφομοίωσιν πρὸς τὴν δευτέραν συλλαβὴν· ρουμ. strălucesc. λατ.

λάμπει, οὐσ. θηλ., λάμψι πληθ. (lâmpse, lâmpsi) = λάμψις, ρουμ. străluceală, λατ.

λάνᾶ, οὐσ. θηλ., λάνῃ πληθ. (lână, lână) = ἔριον, μαλλίον. Ἐκ τοῦ λατ. lana, ιτ. ισπ. lana, πορτ. la, laa, γαλ. laine· ρουμ. lână· ὁ πληθ. και λάνουρι.

λάνάρον, οὐσ. ἄρσ. -ρῖ πληθ. (lânăr^u, -rî) = ἐργαλεῖον, δι' οὗ ξαίνονται τὰ ἔρια κοιν. λανάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. lanarius. Και κιάπτινε· 2) ἐριοπώλης. Γαλ. lainier, ισπ. lanero, ιτ. lanajuolo· ρουμ. lânar = ἐριοπώλης.

λάνγκοράρε, οὐσ. θηλ., -γκορῖ πληθ. (lângoare, -orî) = ἀσθένεια, νόσος σοβαρά. Ἐκ τοῦ λατ. languor-orem· ρ. lângoare = τῦφος, λατ. Λάνγκοράρε ντι κέπτου = φθίσις.

λάνγκουτᾶ, οὐσ. θηλ., λάνγκουτι πληθ. (lângută, lânguti) = σταγών, κοιν. σταλαγματιά, ὀλίγος. Ἀντὶ ταύτης γνωρίζω τὴν λέξιν «κίκουτᾶ» πρὸς. νᾶ κίκουτᾶ και νᾶ κικά (nă kikută, nă kică) = μὲν στάλα· ρουμ. picătură, λατ. Δαλ.

λάνντουρά, ἴδε αρᾶνντουρά.

λάνόσου, ἐπιθ. λάνοσᾶ θηλ. (lânós^u, lânósă) = ἐριώδης, μάλλινος, μαλλιαρός. Ἐκ τοῦ λατ. lanosus = ἐριώδης, ἰταλ. lanoso, πρὸς. lanos, γαλ. laineux· ρουμ. lănos.

λάντζιτζάσκου, -τζῖῖ, -τζῖτᾶ, -τζῖρε ρήμ. (lândzidzășku, -dzîi, -dzîtă, -dzîre) = ἀσθενῶ, νοσῶ. Ἐκ τοῦ λατ. languesco, langui, itum, ere = γίνομαι ἀσθενής· ιτ. languire, ἄρχ. ισπ. πορτ. γαλ. languir, ἄλς. ljengoig· ρουμ. mē

Imbolnävenc, σλαβ. Καὶ λάντζιτζέσκου.

λάντζιτζιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. ῥ. -ρ' πληθ. (lândzidzire, -ri) = ἀσθένεια, νόσος ῥουμ. Imbolnävire, σλαβ.

λάντζιτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (lândzit^u, -tă) = ἀσθενής, νοσῶν. Ἐκ τοῦ λατ. languidus = ἄτονος, ἀπειρηκώς ῥ. bolnav, σλ.

λάντζιτζιτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (lândzidzit^u, -tă) = ὁ νοσῶν, κατάκοιτος ῥουμ. bolnăvit, σλαβ.

λᾶπᾶ, οὐσ. ἄρσ., λᾶπάτζ πληθ. (lâpă, lâpătz) = πόλτος ἐξ ἐρύζης ἢ συνάπεως, κοιν. λαπᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. lapâ, ῥουμ. cataplasma de in, ἑλλην. + λατ.

λᾶπούντᾶ, οὐσ. θηλ., λᾶπούτζ πληθ. (lâpúdă, lâpúdz) = περιπόδιον ἴδε πριπόδα καὶ κάλτσιχού^{ου}.

λᾶπούσ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -πουσ' πληθ. (lâpúš^u ruși) = φυτὸν μὲ πλατέα φύλλα καὶ κίτρινα ἄνθη. Ἄγνωστου ἐμοὶ καταγωγῆς.

λᾶπούσᾶ, οὐσ. θηλ., -πουσι πληθ. (lâpúšă, -ruși) = ὁ λοβὸς τοῦ ὠτός, τὸ τελευταῖον ἐξέχον μέρος τοῦ ὠτός. Ἄγνωστου ἐμοὶ καταγωγῆς. ῥουμ. sfârcul urechii, σλαβ + λατ.

λᾶπτάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ταρ' πληθ. (lâptăr^u, -ptari) = γαλακτοπώλης. Ἐκ τοῦ λατ. lactarius, γαλ. laitier, πορτ. leiteiro, ισπ. lechero, ῥουμ. lăptar.

λᾶπτάρᾶ, οὐσ. θηλ., -τᾶρ' πληθ. (lâptără, -tăr'i) = γαλατόπηττα ἐκ τοῦ λατ. lactaria. Ἐν Ὀλύμπῳ μόνον ἀπίτᾶ ντι λάπτε».

λάπτε, οὐσ. οὐδ., λᾶπτουρ' πληθ. (lâpte, lăpturi) = γάλα. Ἐκ τοῦ λατ. lac ctis. Tc ct τρέπεται εἰς πτ, ὡς ἐν τῇ λέξει αλούμπτου, ιτ. latte, ισπ. leche, πορτ. leite, γαλ. lait. ῥ. lapte.

λᾶπτουκᾶ, οὐσ. θηλ., (lăptukă) = θρίδαξ, μαρούλι, ἐκ τοῦ λατ. lactuca, ιτ. lattuga, καταλ. llatuga, προβ. laytuga, γαλ. laitue, ἄλβ. latoughe, ῥ. lăptucă.

λάργκου, ἐπιθ., -γκᾶ θηλ., -τζι πληθ. (lărgu, -gă, -dzi) = πλατύς, ἐκ τοῦ λατ. largus = δαψιλής, ἄφθονος, ιτ. ισπ. πορτ. largo, γαλ. large, ἄλβ. ljarghë, ljark, ῥουμ. larg. Καὶ ἐπιρρηματικῶς = μακράν, ῥουμ. departe, λατ.

λάρδιε, οὐσ. θηλ. (lârđie = χοίρειον λίπος, κοινῶς λαρδί, δπερ ἐκ τοῦ λατ. laridum, lardum, ιτ. ισπ. πορτ. lardo, καταλ. lardo, προβ. lart, γαλ. lard, ρουμ. slănină, σλαβ.

λάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. λάου, lăre, lări) = ἡ πλύσις κοιν. πλύσιμον, ρουμ. lare, spălare, λατ.

λάρτζέσκου, λάρτζιῖ, -τζιτᾶ, -τζιρε, ρ. (lârdzėsku, lârdzî, -dzită, -dzire) = πλατύνω, ἐκ τοῦ ἀν. λάργκου = πλατύς· λατ. largior, itus sum, iri = ἐπιδαφιλεύομαι· ιτ. largare, ισπ. πορτ. largar, alargar, γαλ. elargir, ἀλβ. ljarahoig = ἀπομακρύνω, εὐρύνω, ρουμ. lărzesc.

λάρτζίμε, οὐσ. θηλ., -τζινῖ πληθ. (lârdzime, -dzini) = πλάτος, εὐρύτης, ἐκ τοῦ λάργκου· γαλ. largueur, ρ. lărdzime, λ.

λάρτζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -τζιρῖ πληθ. (lârdzire, -dziri) = εὐρυνσις, πλάτυνσις· ρουμ. lărzire, λατ.

λάρτζίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (lârdzit^u, -tă) = πεπλατυσμένος· ρουμ. lărzit, λατ.

λάσπε, οὐσ. θηλ., λάσκι πληθ. (lâspe, lăski) = λάσπη, πήλός, ἰλύς, ρουμ. noroiu, σλ.

λάσπυσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (lâspusėsku, -siî, -sită -sire) = βορβορῶ κοιν. λασπώνω· ρουμ. noroesc, σλαβ.

λάσπυσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (lâspusire, -siri) = βορβόρωσις, κοιν. λάσπωμα· ρουμ. noroire, σλαβ.

λάσπυσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (lâpusit^u -tă) = λασπωμένος· ρουμ. noroit, σλαβ.

λάστιχον, οὐσ. οὐδ., -χιῖ πληθ. (lăstih^u, -hi) = τὸ ἐλαστικόν, κοιν. λάστιχο· ρουμ. gumilastic, ἑλλην. Δαλ.

λάτου, τᾶ, πθμ. τοῦ «λάου» (lăt^u, -tă) = πεπλυμένος, πλυτός, ξεπλυμένος· ρουμ. lat. spălat, λατ.

λάτου, ἐπιθ., -τᾶ, θηλ. (lăt^u, -tă) = εὐρύς, πλατύς. Ἐκ τοῦ λατ. latus = εὐρύς· ιτ. lato, προβ. lat, ισπ. lado, ρουμ. lat. Λέγεται μόνον ἐν Μετσόβω.

λατέρνᾶ, οὐσ. θηλ. -τερνι, πληθ., (latėrnă -terni) = τὸ

γνωστὸν μουσικὸν ὄργανον ἢ λατέρνα, ἰταλ. Δαλ.

λάτσου, οὐσ. οὐδ., λάτσουρι πληθ. καὶ λάτσά θηλ. (láts^u, látsuri, látsâ) = βρόχος, θηλειά, ἐκ τοῦ λατ. ∴ laceus (laqueus) = βρόχος, ἰτ. laccio, lasso, ἰσπ. lazo, πορτ. laco, γαλ. lacs, ἀλβ. ljak, ρουμ. lats.

λατούρα, οὐσ. θηλ., -τουρι πληθ. (látúra, -turⁱ) = πλύμα, κοιν. ἀπόπλυμα, ἀκαθαρσία ἐκ πλύσεως. Ἐκ τοῦ λατ. lavatura, lotura, ἰτ. lavatura, ἰσπ. πορτ. προβ. lavadură ρουμ. ἐν τῷ πληθ. lăuturi καὶ lături = ἀπόπλυμα· Ἴδε καὶ «σπιλάτούρι».

λάφε, οὐσ. θηλ., λάχι πληθ. (láfe, lăhⁱ) = λόγος, λέξις, κοιν. λόγμα, καὶ λάφμα, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. laf, ρουμ. vorbă λατ. Δαλ.

λαφάζανου, οὐσ. ἀρσ., -ζανι πληθ. (lafâzân^u, -zanⁱ) = πολυλόγος, φλύαρος, κοιν. λαφαζάνης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. lafa-zan ρουμ. vorbăreț, λατ.

λαχούρε, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (lăhúre, -rⁱ) = μάλλινος ζωστήρ, κοιν. λαχούρι· ἐν Ἠπειρῷ τὸ μάλλινον ὄφρασμα λέγεται λαχουρί, ἀλβαν. ljacouri, ρουμ. cingătore de casmir, λατ.

λαχτάρα, οὐσ. θηλ., -τάρι πληθ. (lăhtáră, -tărⁱ) = ἐκπληξις, τρέμος, κοιν. λαχτάρα ρουμ. groază, σλαβ.

λαχτάρσέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε (lăhtârsésku, -siⁱ, -sită, -sirē) = ἐκπλήττω, τρομάζω: μι λαχτάρσέσκου = ἐκπλήττομαι, κοιν. λαχταρῶ, ἀρσ. λαχτάρσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμ. ῥ. îngrozesc, σλ.

λαχτάρσιτον, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (lăhtârsít^u, -tă) = ὁ ἢ ἐκπλητος, ον, τρομαγμένος, λαχταρισμένος, ρουμ. îngrozit, σλ.

λε καὶ **άλε** καὶ **λεά** καὶ **λέλε**, σχετλ. ἐπιφων. = ἄχ, λέλε (le, ále, leá, léle) ρουμ. ah.

λεά καὶ **λά^ε**, κλητ. ἐπιφών.: λεά ντάντο = ὦ μῆτερ (leá, láⁱ, leá dado) ἰδ. λά^ε.

λεγάγκανου, οὐσ. οὐδ., λεγάγκανι πληθ. (leágân^u, leágânⁱ) = λίκνον, κοιν. κούνια· ἀλβ. lăkunt (ἰδίως τῶν Γ'κέγκηδῶν λέξις) ὁ Rösler παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ λεκάνη, ἣτις χρησιμεύει καὶ ὡς λίκνον (οὐχὶ ἢ λεκάνη, ἀλλ' ἢ σκάφη χρησιμεύει

και προς τουτο)· ἄλλος ἐκ τοῦ ῥημ. λέγκου = δένω, διότι κατασκευάζεται και τοιοῦτον λίκνον, αἰώρα, διὰ προσδέσεως δύο σχοινίων ἀπὸ τῶν κορμῶν δύο δένδρων. Ἐγὼ βλέπω τὴν λέξιν λίκνον, διὰ διφθογγισμοῦ τοῦ ι εἰς ξα, ὡς μπεῖον ἐκ τοῦ bibo = πίνω, και δι' ἀναπτύξεως ἐνὸς α μεταξὺ τοῦ κ και ν, ὡς καπινὸς ἀντὶ καπνός· ἴδε και σάρμανίτσᾶ· ῥουμ. leagăn.

λεγάγκανον, λιγκάνάι, -ατᾶ, -αρε ῥημ. (leágān^u, ligānái, -atā, -are) = αλωρῶ, κοιν. κουνῶ· ῥουμ. legăn. Ἐκ τοῦ ἄνωτ.

λεάνγκου, ἐπιθ., -γκᾶ θηλ. (leāngu, -ngă) = ὑπερύψηλος. Ἐκ τοῦ «λούγκου» ὅπερ ἴδε· ῥουμ. lungan, λατ.

λεάνε, οὐσ. θηλ. = ὀκνηρία, νωθρότης· ν' εἶστε λεάνε = ὀκνῶ, ῥαθυμῶ· (leáne, n' eáste leáne). Ἐκ τοῦ σλαβ. leni = νωθρότης. Πληθ. λένουρι (lenuri)· ῥουμ. lene, σλαβ.

λεβέντου, οὐσ. ἄρσ., λεβέντσι πληθ. (levéntu, levéntsî) = εὐσταλής, εὐζωνος, ἤρωσ κοιν. λεβέντης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. levend = κυρίως ἐθελοντής, στρατιώτης ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἐστρατολογημένος (ἐκ τῆς λέξεως levante)· προφέρεται και λεβέντου, λεβέντζι (levéndu, levéndzi)· ῥουμ. voinic. Και λιβέντου.

λεβεν|τεάτσᾶ, leventeátsă) = ἠρωϊσμός, παληκαρχία, λεβεντχά· ῥουμ. voinicie, σλαβ. Και λιβιν|τεάτσᾶ.

λέγκον, λιγκάι, -τᾶ, -ρε ῥ. (lég^u, ligái, -tă, -re) = δέω, δένω. Ἐκ τοῦ λατ. ligo, avi, atum, are = δένω· ιτ. legare, ισπ. πορτ. ligar, γαλ. lier, liguier, ἄλβ. ljith = δένειν· ῥουμ. leg. Περὶ τροπῆς τοῦ e εἰς i ἴδε ἐν λέξει αρίνα.

λεένι και λιγένι, οὐσ. θηλ., λεένι και λιγένι πληθ. (leēni και li-gēni, leēni, li-gēni) = μικρὰ μεταλλίνη λεκάνη, κοιν. λεένι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. legen, ὅπερ ἐκ τοῦ λεκάνη· ῥ. lighian, τρκ.

λείξουρον, -ρά ἐπιθ., (líksur^u, -ră) = λίχνος, λαίμαργος, κοιν. λείξουρας, ὅπερ ἐκ τοῦ λείγω· ῥουμ. lacom, σλαβ.

λείξουρίε, οὐσ. θηλ., -ρίε πληθ. (liksuríe, -riⁱ) = λαιμαργία κοιν. λειξουρχά· ῥουμ. lăcomie, σλαβ.

λειτουργησέσκου, -σιε, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (liturgyisésku,

-siⁱ, -sită, -sire) = λειτουργῶ· ρουμ. liturgiseso, ἑλλην.

λειτουργησίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά, θηλ. (liturgisit^u, -tă)
= λειτουργημένος· ρουμ. liturghisit, ἑλλην.

λειτουργίε, οὐσ. θηλ., -γιⁱ πληθ. (liturgi^e, -giⁱ) = λειτουργία· ρουμ. liturghie, ἑλλην.

λειτουργό, οὐσ. ἀρσ., -γατζ πληθ. (liturg^o, -gadz) = λειτουργός· ρ. officiant, λατ.

λείψανου, οὐσ. οὐδ., -νⁱ πληθ. (lipsan^u, -nⁱ) = τὸ λείψανον· ρουμ. mort, λατ. Λέγεται καὶ μόρτουλου (mórtulu).

λειψέσκου, -ψιⁱ, -ψιτά, -ψιρε ρ. (lipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = ἐλλείπω, ἀπουσιάζω, χρειάζομαι· ἀπρσωπῶς: λειψάστε = προσήκει, δεῖ, πρέπει. Ἐκ τοῦ ἑλλην. ἔλειψα· ρουμ. Lipsesc, ἑλλην., trebuesc, λατ.

λειψίτου, -τά, πθμ. τοῦ λειψέσκου μὲ σημ. ἐπιθ. (lipsit^u, -tă) = ἐπιλιπής, ἀναγκαῖος, πρέπων· ρ. lipsit, ἑλ. necessar, λ.

λέλε, ἐπιφών. σχετλ. Ἴδε λε καὶ ἄλε.

λέλικου, οὐσ. ἀρσ., λέλιτσⁱ πληθ. (lélik^u, lélitsⁱ) = πελαργός, τὸ γνωστὸν πτηνόν, κοιν. λελέκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. Ie-
lek· ρουμ. barră, σλαβ.

λέμνου, οὐσ. οὐδ., λεάμνι πληθ. (lémn^u, leámni) = ξύλον. Ἐκ τοῦ λατ. lignum, ιτ. legno, legne, ισπ. leno, πορτ. lenho, ἀρχ. γαλ. laigne· ρουμ. lemn.

λεξικό, οὐσ. ἀρσ., -κατζ πληθ. (lexikó, -kadz) = λεξικόν· ρουμ. diotsionar, γαλ.

λέπρα, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (lépră, -ri) = ἡ λέπρα· ρουμ. lepră, ἑλλην.

λέρα, οὐσ. θηλ., λέρι πληθ. (léră, -ri) = κηλὶς, ἀκαθαρσία, κοιν. λέρα· ρουμ. likeă, τουρκ.

λέσε, οὐσ. θηλ., λέσουρⁱ πληθ. (léše, lésururⁱ) = πτώμα σεσηπός, κοιν. λέσι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. leš· ρ. leš, τρκ. Δαλ.

λεύτερου, ἐπιθ., -ρά θηλ. (léfter^u, -ră) = ἐλεύθερος· ρουμ. liber, λατ.

λευτερίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (lefterie, -riⁱ) = ἐλευθερία·
 ρουμ. libertate, λατ. Καὶ λιυτιριε (lifterie).

λιά^{ου}, λράῖ, λράτᾶ, λράρε ρημ. (liá^u, lraí, lratá, lra^{re})
 = λαμβάνω. Ἐκ τοῦ λατ. levo, avi, atum, are, ιτ. levare,
 πορτ. πρσβ. levar, γαλ. lever· ρουμ. ieu καὶ iau.

λιάμπρικ^{ον}, οὐσ. ἄρσ. -τσῖ πληθ. (liábrik^u, -tsiⁱ) = τρίγλη,
 λάβραξ καὶ κοιν. λαβράκι· ρουμ. scobar, σλαβ.

λιάρ^{ου}, ἐπιθ., -λιάρᾶ θηλ. (liár^u, liárᾶ) = ποικιλόχρωμος,
 κοιν. παρδαλός, καὶ λιάρος· ρουμ. pestrits, σλαβ.

λίβᾶ, οὐσ. ἄρσ., (lívᾶ) = ὁ λίψ, κοιν. λίβας· ρ. vânt de
 sud· ὁ Δαλ. παράγει ἐκ τοῦ λατ. levis· μὴ χειρότερα. Σημειω-
 τέον δέ, ὅτι μόνην τὴν λέξιν ταύτην ἐτυμολογεῖ.

λιβάδε, οὐσ. θηλ., λιβάτς πληθ. (líváde, livădz) = λειμών,
 κοιν. λιβάδι· ρουμ. livadă, ἑλλην.

λίβαν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νῖ πληθ. (livan^u, -niⁱ) = λιβανωτίς,
 λίβανον ρουμ. rosmarin, λατ.

λιβάνντᾶ, οὐσ. θηλ., λιβάντζῖ πληθ. (lívándă, livăndzi)
 = τὸ γνωστὸν ἀρωματικὸν ὑγρὸν, ἢ λιβάντα· ρ. parfum, γαλ.

λιβίδᾶ, οὐσ. θηλ., λιβίτς πληθ. (lívídă, livídzi) = λειθηρίς,
 -ίδος, τᾶ κοιν. λειβίδια, αἱ θῆκαι τῶν φασολίων· ρουμ. teacă de
 fasole, λατ. + ἑλλην.

λίγδᾶ, οὐσ. θηλ., λίγδι πληθ. (lígdă, lígdi) = στέαρ, λίπος
 χοίρου, κοιν. λίγδα. Ἐν τῷ πληθ. καὶ λιγτζῖ καὶ λιγδίῖ (ligdziⁱ
 καὶ ligdiⁱ), ρουμ. grăsimе, untură, λατ. Ἴδε καὶ λάρδιε.

λιγκάνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ λεγάγκαν^{ου}, -νᾶρῖ πληθ. (ligănăre,
 -nărⁱ) = αἰώρησις, κοιν. κούνημα, ρουμ. legănare, λατ.

λιγκάνάτ^{ου}, παθ. μετ. τοῦ λεγάγκαν^{ου} (ligănát^u, -tă) = αἰω-
 ρημένος, κοιν. κουνημένος, ρουμ. legănat, λατ.

λιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. λέγκου, λιγκᾶρῖ πληθ. (ligare,
 ligărⁱ) = δέσις, ὑποχρέωσις, ρουμ. legare, λατ.

λιγκάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. λέγκ^{ου} (ligát^u, -tă) = δεδεμένος,
 ὑπόχρεως· ρουμ. legat, λατ.

λιγκᾶτούρᾱ, οὐσ. θηλ., -τουρᾶ πλῆθ. (ligātūrā, -turī) = δέσις, σύνδεσις, ἐπίδεσμος, δεσμός, ῥουμ. ligatură. λατ.

λιγουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (liγusésku. -siī, -sită, -sire) = ὀλιγοθυμῶ, λιγάνω, λίγουσα ἄορ. + έσκου, ῥουμ. leșin, ἑλλην. ἐκ τοῦ λίγουσα κατὰ Cihac.

λιγουσίρε, οὐσ. θηλ., -σιρᾶ πλῆθ. (liγusīre -sirī) = ὀλιγοθυμία, λίγυμα, ῥουμ. leșin, ἑλλην.

λιγουσίτῶν, πθμ. τοῦ λιγουσέσκου, -τᾶ θηλ. (liγusītū, -tă) = λιπόθυμος, κοιν. λιγουμένος, ῥουμ. leșinat, ἑλλην.

λέμπουρῶν, οὐσ. ἄρσ., -ρᾶ πλῆθ. (lĕpūrū, -rī) = λαγῶς. Ἐκ τοῦ λατ. lepus, leporis = λαγῶς· ιτ. lepore, ισπ. liebre, πορτ. lobre, γαλ. lievre, ἄλβαν. lĕpour, ῥουμ. iepure. Ἐν Σαμαρίνᾳ καὶ λέμπρε (lĕpre), ἐν Βλαχολιβ. λέμπουρῶν (lĕpūrū).

λερτάτσιούνε, οὐσ. θηλ., -τσιουνᾶ πλῆθ. (lĕrtătsiūne, -tsiunī) = ἄφρσις, συγχώρησις. Ἐκ τοῦ λατ. libertatio -onis· ιτ. libertazione, ῥουμ. iertătĭune· λέγεται καὶ λιρτᾶρε.

λέρτῶν, λιρτάῖ, -ατᾶ, -αρε (lĕrtū, lirtăī, -ată, -are) = συγχωρῶ. Ἐκ τοῦ λατιν. ∴ liberto, are = ἐλευθερῶ, ιτ. libero, ισπ. πορτ. libertar καὶ librar γαλ. liberer, ῥουμ. iert.

λικέῶν, οὐσ. ἄρσ., λικέῖ πλῆθ. καὶ λικέτς (ἐκ τοῦ λεκέδ(ε)ς) = κηλῖς, ἀκαθαρσία, κοιν. λεκές, ἐκ τοῦ τουρκ. lekē. ῥ. licheă, τρκ.

λικισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (likisésku, -siī, -sită, -sire) = κηλιδῶ, ῥυπαίνω, κοιν. λεκιάζω, ἄορ. λέκιασα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμ· Ἴδε καὶ λικέου· ῥ. umplu cu lichelle, λατ. + τρκ. Δαλ.

λικισίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄνρ., -σιρᾶ πλῆθ. (likisīre -sirī) = κηλίδωσις, ῥύπανσις, κοινῶς λέκιασμα· ῥουμ. umpleare cu lichelle, λατ. + τρκ.

λικισίτῶν, πθμ. τοῦ ἄνρ., -τᾶ πλ. (likisītū, -tă) = κεκηλιδωμένος, κοιν. λεκιασμένος· ῥ. umplut cu lichelle, λατ. + τρκ. Δαλ.

λικουρίτσιον, οὐσ. ἄρσ., -ριτσιᾶ πλῆθ. (likurītsiū -ritsiī) = πυγολαμπίς, λαμπυρίς. κοιν. κωλορωτμά. Ἐκ τοῦ λαμπυρίς Ἴδε Κουρτ. ἔτυμ. λεξ. ἔκδ. 3, σελ. 339· ῥουμ. licuriciu, ἑλλην.

λιλίτσα, λιλούδα και **λάλούδα**, ούσ. θηλ., λιλίτσι και λά-
λούτζ πληθ. (lilítsǎ, lilúđǎ lǎlúđǎ, lilítsi και lǎlútz) = άνθος-
οί ρουμ. και οι Μογλενίτσι και τὸ Μέτσοβον λέγουν: floáre ἐκ
τοῦ λατ. flos -oris. Ἐκ τοῦ ἀλβ. ljoule, ἢ ἐκ τοῦ λατιν. li-
lium· ἴδε Meyer λ.εξ. Ἄλβαν. 250.

λίμα, ούσ. θηλ., λίμι πληθ. (límaǎ, lími) = ῥίνη, κοιν. λίμα,
ἔπερ, ἐκ τοῦ λατ. lima = ῥίνη, ιτ. lima, ρουμ. pilǎ, σλαβ. Λέ-
γεται και ἀρινίε ἐκ τοῦ ῥίνη κοιν. ῥινί.

λιμάδούρα, ούσ. θηλ., -δουρ' πληθ. (limǎđúrǎ, -đuri) =
κίπανον λίνου, καννάβεως, κοιν. λιμαδούρα, ρουμ. melítsǎ, σλ.

λιμάνε και **-νου**, ούσ. θηλ., λιμάν' πληθ. (limáne, limǎni)
= λιμήν, κοιν. λιμάνι· ρουμ. port, λατ.

λιμάργησέσκου, -σι', -σιτǎ, -σιρε ρ. (limárgisésku, -si',
-sitǎ, -sire) = λαιμαργῶ, λημάργησα· ρουμ. me lăcomesc, σλ.

λιμέρε, ούσ. θηλ., -μερ' πληθ. (limére -meri) = ἡ ζωλεὰ
τῶν ληστῶν, και ἀπλῶς κατάλυμα, ρουμ. cuib de hots, λ. + σλ.

λίμπια, ούσ. θηλ., λίμπι πληθ. (límbǎ, límbi) = γλῶσσα.
Ἐκ τοῦ λατ. lingua, ιτ. lingua, ισπ. lengua, πορτ. lingua,
lingua, σαρδην. limba, γαλ. langue, ρουμ. limbǎ.

λιμπισέσκου, -σι', -σιτǎ, -σιρε ρ. (limbisésku, -si', -sitǎ,
-sire) = λάμπω, ἀκτινοβολῶ, διαπρέπω και μεταφ. ζηλῶ· λέγε-
ται και λάμπρουσέσκου (lâmbrusésku) λατ. limpidare, ισπ.
limpiar, πορτ. limpar, ρουμ. limpezesk.

λιμπισίρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (limbisíre,
-sir'i) = στιλπνότης, λάμψις· ρουμ. strălucire, λατ.

λιμπισίτου, -τǎ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (limbisítu, -tǎ) = στιλ-
πνός, διαπρεπής, ἐκλαμπρος, ζηλωτός, ρουμ. limpezit.

λίμπιτου, ἐπιθ., -τǎ θηλ. (límbitu, -tǎ) = διαφανής, λαμ-
πρός, ὠραῖος. Ἐκ τοῦ λατ. limpidus, ιτ. limpido, ισπ. lim-
pio, πορτ. limpido, γαλ. limpide, ρουμ. limpede. Και λίμ-
πιντῶν (limpidu).

λιμπρίκου, ούσ. ἀρσ., -μπρίτσι πληθ. (limbríku -tsi) = ἔλμινς

= σκώληξ τῶν ἐντέρων. Ἐκ τοῦ λατ. lumbricus, ἰτ. lombrico, ἰσπ. lombriz, πορτ. lombriga, γαλ. lombric, ῥ. limbric.

λιμπρικόσου, ἐπιθ., -κρασά θηλ. (limbricós^u, -krasá) = ἐλμινθίων, πλήρης ἐλμίνθων, σκωλήκων τῶν ἐντέρων· λατ. lumbricosus, ῥουμ. limbricos.

λιμνάριον, οὐσ. ἄρσ., -ναριῖ πληθ. (limnár^u, -narí) = ξυλέμπορος. Ἐκ τοῦ λατ. lignarius, ἰτ. legnajo, ἰσπ. lenero, πορτ. lenheiro, ῥουμ. lemnar.

λιμνόσου ἐπιθ. λιμνόσασθ θηλ. (limnós^u, -nrasá) = ξυλοειδής, ξυλώδης. Ἐκ τοῦ λατ. lignosus, ἰτ. legnosso, ἰσπ. lenoso, πορτ. lenhoso, ῥουμ. lemnos.

λιμνουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ -σιρε ῥ. (limnusésku, -sií, -sită, -sire) μέσ. μι λιμν. = ἐκπλήττομαι, ναρκοῦμαι ἔκ τινος αἰφνιδίου καὶ μένω ἀναίσθητος ὡς ξύλον. Κατὰ τὸ ἑλλην. ἀπολιθοῦμαι ἐπλάσθη ἢ λέξις αὕτη ἐκ τοῦ λέμνου = ξύλον, (ἀποξυλοῦμαι) = γίνομαι ξύλον ἀναίσθητον. Ὁ ἐνεστώς ἐσχηματίσθη ὡς ἔκ τινος ἑλληνικοῦ λίμνωσα ἀνυπάρκτου. Οὐδαμοῦ ἤκουσα τὴν λέξιν, ὅζει δ' ἐμοὶ μεταγγισμοῦ τοῦ Δαλ. ἐκ τοῦ ῥ. inlemnesc.

λιμόνε, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (limóne, -ni) = λεμόνι· ῥουμ. lămâie. ἑλλην.

λιμόσου, ἐπιθ., λιμρόσασθ θηλ. (limós^u, -mrasá) = ἄπληστος, κοιν. ἀχόρταγος. Ἐκ τοῦ λίμα, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. lacom, σλαβ.

λιμουνάδα, οὐσ. θηλ., -νάτζ πληθ. (limunádă, -nădz) = λιμονάδα· ῥουμ. limonadă, ἑλλην.

λιμουνέον, οὐσ. ἄρσ., -νεῖ πληθ. (limuné^u, -nei) = λεμονιά· ῥουμ. lămâiu, ἑλλην.

λιμουξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ, -ξιρε ῥ. (limuksésku, -ksií, -ksită, -ksire) = λαιμαργῶ, βουλιμιῶ. Ἐκ τοῦ γλν. «λιμάζω, λίμαξα»· ῥουμ. me lăcomesc, σλαβ.

λιμουξίτον, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ. (limuksít^u, -tă) = ἄπληστος, κοιν. ἀχόρταγος καὶ λιμαγμένος· ῥουμ. lacom, σλαβ.

λιμπαντέ, οὐσ. ἄρσ., -ντετζ πληθ. (libadé, -dedz) = ἐν-

δυμα ἀνοικτὸν ἔμπροσθεν μετὰ μανικίων, διῆκον μέγρι τῆς ζώ-
νης, περσιστὶ libadē· ρουμ. libadeā. Ὁ πληθ. καὶ λιμπαντάτζ.

λίμπτου, πθμ. τοῦ λίνγκου, -τά, θηλ. (límptu, -tǎ) = λει-
λειγμένος, κοιν. γλειμμένος· ρουμ. lins, λατ. Καὶ ἀλίμπτου.

λίνου καὶ **λινάρου**, οὔσ. οὐδ.; -ουρ' πληθ. (lín^u, linár^u,
-ur' = τὸ λίνον, κοιν. λινάρι, λατ. linum, ιτ. ισπ. lino, πορτ.
linho, γαλ. lin, ἀλβ. ljin, ljir· ρουμ. in.

λίνγκᾶ, προθ. τυντ. μετὰ αἰτ. = πλησίον, ἐγγύς, (lingǎ)
γερμαν. längs. Πιθανῶς ἐκ τοῦ longum + ad, ιτ. lungo,
γαλ. le long de, du long de· ρουμ. lingǎ. Καὶ νίνγκᾶ, ἐκ τοῦ
in-lingǎ πρὸς τὸ ρουμ. dingǎ ἐκ τοῦ de lingǎ.

λινγκάρσου, ἐπιθ., -ρσᾶ θηλ. (lingársu, -rsǎ) = λίγνος,
λαίμαργος κοιν. τσανακογλείφτης. Ἐκ τοῦ «λίνγκου», ὅπερ ἴδε·
ρουμ. mǎncǎcios = φαγᾶς, λατ.

λινγκέρε, οὔσ. θηλ., -ρ' πληθ. (lingére, -r' = μετὰλλινον
τρύβλιον κοιν. λιγκέρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. lenger. Κατὰ Me-
yer ἐκ τοῦ †: lanciarium, (lanx, lancis, = λοπάς· ἀλλ' ἀμφι-
βάλλω· ρουμ. fǎrfurie de aramǎ, τουρκ. + λατ.

λίνγκου, λίμδου, λίμπτά, καὶ λίμτᾶ, λίντζερε ρ. (língu,
límšu, límptǎ, líndzere) = λείγω, κοιν. ἀγλείφω. Ἐκ τοῦ λατ.
lingo, xi, nctum, ěre = λείγω· ρ. ling. Καὶ ἀλίνγκου.

λίνγκουρᾶ, οὔσ. θηλ. -ρ' πληθ. (língurǎ, -r' = κογλιάρ-
ριον. Ἐκ τοῦ λατ. lingula καὶ ligula (ὑποκ. τοῦ lingua) ἀλβ.
ljouge· ρουμ. lingurǎ. Ἐν Σαμαρίνα, συγκεκ. λίνγκρᾶ (lingrǎ).

λινγκουρίτσᾶ, οὔσ. θηλ., -τσι πληθ. (lingurítsǎ, -tsi) =
μικρὸν κογλιάριον· 2, τὸ προκάρδιον· ρουμ. lingureǎ.

λινῖβόσου, -βρασα ἐπιθ., (linívós^u, -vrasǎ) = ὀκνηρός, νω-
θρός. Ἐκ τοῦ «λεάνε» ὅπερ ἴδε. Καὶ λινέσου· ρουμ. leneš, σλαβ.

λινντινᾶ, οὔσ. θηλ., -ν' πληθ. (lindinǎ, -n' = αἱ κόνιδες,
ἔντομον τῆς κεφαλῆς. Ἐκ τοῦ λατ. (lens †: ndinis) ιτ. len-
dino, ισπ. liendre, πορτ. lendea, γαλ. lente· ρ. lindinǎ.

λινντινόσου, ἐπιθ., -νορασα θηλ. (lindinós^u, -norasǎ) = πλή-

ρης κονίδων· ιτ. lendinoso, ισπ. lendroso· ρ. lindinos.

λίν|τε, οὐσ. θηλ., λίν|τσι πληθ. (lín|te, lín|tsi) = φακῆ (ᾠσπριον). Ἐκ τοῦ λατ. lens, ntis· ιτ. ισπ. lenté, πορτ. lentilha, γαλ. lentille· ρουμ. linte. Καὶ χιρτούρᾶ, ἔπερ ἴδε.

λίντζερε, ἀπρ. οὐσ. τοῦ λίνγκου, -τζερ' πλ. (lín|dzere, -dzeri) = τὸ λείχειν, κοιν. γλείψιμον· ρουμ. lingere, λατ. Καὶ αλίντζερε.

Λιουντάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νταρ' πληθ. (li|undár^u, -darⁱ) = λέων, κοιν. λεοντάρι· ρουμ. leu, λατ.

Λιούφτου, -αί, -ατᾶ, -αρε ρ. (li|úftu, -ai, -atǎ, -are) = μάχομαι, πολεμῶ. Ἐν Βουβούσχ, ἀντὶ αλούμπτου, ἔπερ ἴδε.

Λιπίδᾶ, οὐσ. θηλ., λιπίτζ πληθ. (lipí|ǎ, lipí|dz) = ἡ λεπὶς, -ίδος, κοιν. λεπιδᾶ τῆς μαχαίρας· ρουμ. lamǎ de cutsit, λατ.

Λιπουρῶνε, οὐσ. θηλ., -νι' πληθ. (lipur|ǎne, -ni) = ὁ θῆλυς λαγῶς· ἴδε λῆπουρ^{ου}· ρουμ. iepuroicǎ, λατ.

λίρᾶ, οὐσ. θηλ., λίρι πληθ. (lír|ǎ, líri) = τὸ γνωστὸν χρυσοῦν νόμισμα, ἡ λίρα· ρουμ. lirǎ.

Λιρυσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (lirus|ésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = ρυπαίνω, κοιν. λερώνω· «ἀλαρῦναι, ρυπαῖναι, ἐλερόν, βορβορῶδες» Ἡτύχιος· ρουμ. murdǎresc, τρκ.

Λιρυσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (lirus|íre, -sirⁱ) = ρύπανσις, κοιν. λέρωμα· ρουμ. murdǎrire, τουρκ.

Λιρυσίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ. (lirus|ít^u, -tǎ) = κηλιδωμένος, ρυπαρός, κοιν. λερωμένος· ρουμ. murdǎrit, τρκ.

Λιῶινέτζ^{ου}, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (lišin|édzu, -nai, -natǎ, -pare) μέσον, μι λιῶ = λιποψυχῶ, λιποθυμῶ, ἀπεβάλλω, χάνω τὰς αἰσθήσεις μου, καὶ λιγώνομαι ἀρχ. ὀλιγῶω, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ἴδε Cihac 669· ρουμ. lešin, ἑλλην., κατὰ Cihac.

Λιῶινάτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ λιῶινέτζ^{ου} lišin|át^u, -tǎ) = λιπόθυμος, κοιν. λιγωμένος· ρουμ. lešinat, ἑλλην.

Λιῶόρ^{ου}, ἐπιθ., λιῶράρᾶ θηλ. (lišór^u, lišqárǎ) = ἐλαφρός. Ἐκ τοῦ λατ. levis = ἐλαφρός. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ τύπου :: le-
viciolus ἀντὶ leviculus· ιτ. lieve καὶ leggiero, ἀλβ. ljetë,

γαλ. leger, ισπ. ligero. πορτ. leviario· ρουμ. ușor· ἔρθοτ.
κατὰ Ρυῖε. ἐκ τοῦ levis μετὰ τῆς παραγ. καταλ. ușor.

λιϑουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ. = ἐλάτρουσις, πληθ. -σάρ' (lisuráre, -săr'· ρουμ. ușurare, λατ.

λιϑουρεάτσᾶ, οὐσ. ἀφθρ. θηλ., -ρετς πληθ. (lišureátsă, -rets) = ἐλαφρότης. Ἐκ τοῦ λιθέρου, ρουμ. ușurintsă, λατ.

λιϑουρέτζου, -ραί, -ατᾶ, -αρε ρ. (lišurétz^u, -raí, -ată, -are) = ἐλαφρύνω. Ἐκ τοῦ λισέρου, ἔπερ ἴδε· ρ. ușurare.

λιτάνειε, οὐσ. θηλ., νει' πληθ. (litânie, -ni'·) = λιτανεία· ρουμ. litanie, ἑλλην.

λιτέσκου, λιτιί, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (litésku, litíí, -ită, -ire) = ἐξέρχομαι (ἐν χρήσει μόνον ἐν Ἀσπροπ.)· ρουμ. me pornesc, σλ.

λιτίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ. -τιρ' πληθ. (litíre -tiri) = ἔξοδος, ἀναχώρησις, ρουμ. pornire, σλαβ.

λίτρα, οὐσ. θηλ., λίτρι πληθ. (lítřă, lítři) = λίτρα καὶ λίτρον, ἄλβ. ljitřă, ιτ. βεν. litro· ρουμ. litřă, ἑλλην.

λίτσου, οὐσ. οὐδ., λίτσί πληθ. (lítșu, lítși) = τὰ μιτάρια, κάθετα ἐνάμματα καὶ δικτυωτὰ νήματα ὑφαντηρίου (ιστοῦ), τὰ δι' ὧν διέρχεται ἡ στήμων ἀνεργόμενα καὶ κατεργόμενα διὰ τῶν ποδαρικῶν κατὰ τὴν ὕφανσιν, ἵνα ἐμπλέκηται τὸ ὑφάδιον ἐντὸς τοῦ στημονίου. Ἐκ τοῦ λατ. licium -iī = μίτος, μιτάρι, γαλ. lisse, ιτ. liccia, φριουλ. litss, προβ. lissa, ρουμ. itse.

λιχράνᾶ, οὐσ. θηλ., λιχράνι πληθ. (lihqánă, lihqáni) = λεγῶ, κοιν. λεγῶνα, λεγούσα· ρουμ. lehusă καὶ lăusă, ἑλλην.

λιχουνιάτικου, οὐσ. οὐδ., -τιτσ' πληθ. (lihuniátiku, -titsi) = τὰ εἰς τὴν λεγῶ προσφερόμενα ἐδώδιμα παρὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, τὸ κοιν. λιχωνιάτικον· ρουμ. rodine, σλαβ.

λιχουνίλιε, οὐσ. θηλ., -νιλι' πληθ. (lihuniłje, -niłj'·) = λοχεία, τοκετός, κοιν. γέννα· ρουμ. lăusie, ἑλλην.

λιχουνιψέσκου, -ψιί, -ψιτᾶ, -ψιρε, (lihunipsésku, -psií, -psită, -psire) = λοχεύω, γεννῶ, κοιν. λιχωνεύω, λιχώνεψα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ρουμ. lăusesc, ἑλλην.

λιχουνιπίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -ψιρ' πληθ. (lihunipsire, -psirⁱ) = λοχεία, τοκετός, κοιν. λιχώνευμα· ρουμ. lăusare, ἑλ.

λιχουνιπίτᾶ, ἴπθμ. τοῦ ἀνρ. (lihunipsitã) = λοχευομένη, ἡ γεννήσασα, λιχώνα· ρουμ. lausitã, ἑλλην.

λράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. «λράου» (lragare) = λῆψις, παραλαβή, κοιν. πάρσιμον· ρουμ. luare, λατ.

λράτου, πθμ. τοῦ «λράου» λράτᾶ θηλ. (lrat^u, -tã) = εἰλημμένος, 2) φρενεβλαβής, τρελλός· ἴδε καὶ παρμένου· «εἰς ἅσπε οὐν λράτου = εἶνε ἕνας δαιμονισμένος»· ρουμ. nebun, λατ.

λογοθέτου, οὐσ. ἀρσ., -θετς πληθ. (logothet^u, -ts) = λογοθέτης· ρουμ. logofãt, ἑλλην.

λόζκου, οὐσ. οὐδ., λόζκουρ' πληθ. (lôzku, lôzkuri) = κοίτη, φωλεὰ ἀγρίων ζώων. Ἐκ τοῦ γαλ. loge· ῥ. culcuș, λατ. Δαλ.

λοιπόν, ἐπιρ. συμπερ. = λοιπὸν (lipon)· ῥ. așa dar, λατ. † σλαβ. Tò dar λέγεται καὶ da, ν. ἑλλ. δά, ἀρχ. ἑλλην. ἤδη.

λόκου, οὐσ. οὐδ., λόκουρ' πληθ. (lôku, lôkuri) = ἔδαφος, χώρα, τόπος. Ἐκ τοῦ λατ. locus = χώρα· ιτ. luogo, loco, ισπ. luogo, πορτ. logu, γαλ. lieu· ρουμ. loc Tò ἔδαφος οἱ ῤουμ. λέγουσι rămînt ἔκ τοῦ λατ. pavimentum καὶ οἱ Μογλ.

λόμπουντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (lôbudã - di, = ἀτράφαξις καὶ κατὰ Διοσκ. ἀνδράραξις, εἶδος λαχάνων, ὅμοιον μὲ σπανάκι. κοιν. λοβουδᾶ, ὅπερ ἔκ τοῦ σλαβ. lobuda· ρουμ. lobodã.

λόσκουτου, οὐσ. οὐδ., -τι πληθ. (lôskut^u, -ti) = τύρβη, θόρυβος· ρουμ. gălăgie, σλαβ. Ἄγνωστος ἐμοὶ ἢ κατὰ τὸ φαινόμενον σλαβικῆς καταγωγῆς λέξις.

λόστουρου, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πληθ. (lôstur^u, -rⁱ) = κοντός μοχλός, κοιν. σύρτης δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα. Ἐκ τοῦ νλν. λoστός = μοχλός. Ἐν Γκόπες καὶ Ὀλύμπω, σύρτου· ῥ. pârghie.

λότου, οὐσ. ἀρσ., λότς πληθ. (lôt^u, lôts) = λαχεῖον, κοιν. λότος καὶ λοταρία ιτ., βενετ. lotto· ρουμ. lot, loterie, νλν.

λου καὶ **λ'** ἀντων. προσ. γ' πρ. (lu, l') ἔκ τοῦ λατ. illum.

λουγαργιασμό, οὐσ. ἀρσ., -σματς πληθ. (luγarγiasmó,

-smadz) = ὑπολογισμός κοιν. λογαριασμός· ρ. socotealǎ, σλ.

λουγίε, οὐσ. θηλ., -γι᾽ πληθ. (luγίε, γί᾽) = εἶδος, τρόπος. Ἐκ τοῦ λόγος πρβ. τί λογῆς· ρ. fel, mod, specie.

λουγουρίε, οὐσ. θηλ., -ρι᾽ πληθ. (louγurie, -ri᾽) = ὑπολο-
γισμός· 2) εἶδος, ποιότης, ἀντικείμενον. Ἐκ τοῦ λόγος-λογάριον-
λογαριάζω, λουγουρίε-λουγουργισέσκου· ὁ δὲ G. Weigand καὶ
οἱ ὅπαδοί αὐτοῦ παραδόξως παράγουσι τὸ λουγουρίε ἐκ τοῦ λού-
κρου-λούκουρου λουκουρίε-λουγουρίε, ὅπερ ἀδύνατον, διότι τὸ μὲν
λούκρου σημαίνει : ἔργον, πρᾶξιν, ἐργασίαν, τὸ δὲ λουγουρίε σημ.
ποιότητα, εἶδος, καὶ διότι τὸ λατ. C οὐδέποτε γίγνεται γ ἑλλην.
Ἴδε Weig. Arom. B' σελ. 347. II Jbr. σελ. 26. III Jbr. σελ.
4. Οἱ κ. κ. Arnodunken καὶ Arthur Byhan παρεσύρθησαν
ὑπὸ τοῦ G. Weigand, διδασκάλου των· ρουμ. obiet, λατ.

λουγουργισέσκου, -σι᾽ -σιτα, -σιρε ρ. (luγurγisésku, -si᾽,
-sitǎ, -sire) = ὑπολογίζω, κοιν. λογαριάζω. Καὶ λουγουρσέσκου,
ἐκ τοῦ συγκεκ. λουγάρσα (τῆς Μακεδ.)· ρ. socotesc, μαγυαρ.

λουγουργισίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ. -τᾶ θηλ. (luγurγisit^u, -tǎ)
= λογαριασμένος, ρουμ. calculat, λατ. Καὶ λουγουρσίτ^{ου}.

λουζέσκου, -ζι᾽, -ζιτᾶ, -ζιρε ρ. (luzésku, -zi᾽, -zitǎ, -zire)
= ἐμρωλεύω. Μόνον ἐπὶ τῶν ἄγρίων ζώων. Δαλ., ἴδε λόζ^{ου}.

λουζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -ζιρι᾽ πληθ. (luzire -zir᾽) = ἡ
ἐμφώλευσις· ρουμ. culcare, λατ.

λουκάνικ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -νιτσι᾽ πληθ. (lukánik^u -ts᾽) = ἀλ-
λᾶς, κοιν. λουκάνικον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. lucanicum. Καὶ σου-
τζοῦκε, καὶ κυλουκάνκου, ὅπερ ἴδε, ρουμ. cărnat, λατ.

λουκάνντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (lukándǎ, -di) = ἐστια-
τόριον, κοιν. λουκάντζ· ρουμ. birt, σλαβ. καὶ γερμ.

λουκουμᾶ καὶ **λουκμᾶ**, οὐσ. ἀρσ., -ματζ. πληθ. (lukumǎ,
καὶ lukmǎ, -madz) = τὸ γνωστὸν ζυμαρικόν, ὁ λουκουμᾶς, ὅπερ
ἐκ τοῦ τρκ. lukmá· ρουμ. locma, τρκ.

λουκούμε, οὐσ. θηλ. -κουνι᾽ πληθ. (lukúme -kuni᾽) = τὸ τερ-
ψιλαρύγγιον τρκ. γλύκυσμα, τὸ γνωστὸν λουκούμι· ρουμ. lucum.

λουκράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κράρ' πληθ. (lukráre, -krār'i) = ἐργασία, ρουμ. lucrare, λατ.

λουκράτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. lukrát^u, -tǎ) = κατειργασμένος, κοιν. δουλεμένος· ρουμ. lucrat.

λουκράτόρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -τοράρ' πληθ. (lucrâtór^u, -toarǎ) = ἐργάτης, ἐργατικός· ἐκ τοῦ λουκρέτζου, ἔπερ ἴδε· ρ. lucrător, λ.

λουκρέτζ^{ου}, λουκράί, -ατζ, -αρε ρήμ. (lukrétz^u, lukrái, -atǎ, -arei) = ἐργάζομαι. Ἐκ τοῦ λατ. lucror, -ari, ιτ. lucrare, ισπ. πορτ. lucrar, ρ. lucrezu, Μογλ. serbes ἐκ τοῦ servire.

λούκρου, οὐσ. οὐδ., λούκρι πληθ. (lúkru, -lúkri) = ἔργον, ἐργασία, πρᾶξις, πρᾶγμα· λέγεται καὶ λούκουρ^{ου}, ὡς κόντρου καὶ κόντουρ^{ου} δι' ἀναπτύξεως. Ἐκ τοῦ λατ. lucrum = χρηματισμός, κέρδος· ρουμ. lucru, προβ. logre, ισπ. πορτ. logro.

λουλάκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (lulákj^u, -urij) = τὸ Ἰνδικὸν λάγιον, κοιν. λουλάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. lulak, ἀραβ. leylak, ρουμ. liliakiu, ἑλλην.

λουλέ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -λετζ πληθ. (λουλέδ(ε)ς) (lulé^u, lulétz) = τὸ χοάνιον τοῦ τσιμπουκίου, κοιν. λουλᾶς καὶ λουλές, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. loule, ρουμ. luleǎ, τρκ.

λουλουδγισέσκου, -ἔγισιί, -δγισιτζ, -δγισιρε ρ (luluδγισέsku, -δγισιί, -δγισιτζ -δγισιρε) = ἀνθῶ, ἐξανθῶ, κοιν. λουλουδγιάζω, λουλούδγιασα· ρουμ. infloresc, λατ. Δαλ.

λουλουδγισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -δγισιρ' πληθ. (luluδγισίρε -δγισιρ'i) = ἐξάνθησις, κοιν. λουλούδγιασμα· ρ. inflorire, λ.

λουλουδγισίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -δγισιτζ θηλ. (luluδγισίτ^u -tǎ) = ἐξηνηθισμένος, κοιν. λουλουδγιασμένος, ρ. inflorit, λ. Δαλ.

λουμάκι^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -μᾶτσι πληθ. (lumákij^u, -mǎtsij) = κλάδος. Καὶ αλμάκι^{ου}, αλμάκι, ρουμ. ramurǎ, λατ.

λούμι, οὐσ. θηλ. πληθ. ἀρ., (lúmi) = ἄνθρωποι, κόσμος· ἀλβ. ljume = εὐτυχής, μακάριος. Κατὰ Cihuc ἐκ τοῦ λατ. lumen-inis = φῶς, λάμψις, κόσμος κατὰ σλαβικὴν ἐπίδρασιν τοῦ svetu = φῶς καὶ κόσμος· ιτ. πορ. lume, ισπ. lumne πρ. lum, ρ. lume.

λούμπτου και **λούπτου**· ἴδε αλούμπτου.

λουνί, οὐσ. θηλ. (lúnī) = ἡ Δευτέρα (ἡμέρα τῆς ἐβδ.). ἐκ τοῦ λατ. Dies-lunae = ἡμέρα τῆς σελήνης· ἀρχ. ἰτ. luni, ν. ἰτ. lunedì, ἰσπ. lunes, βεν. luni, γαλ. lendi=dies lunae, ρ. luni.

λουνᾶ, οὐσ. θηλ., λούνι πληθ. (lúnă, lúnī) = σελήνη. Ἐκ τοῦ λατ. luna = σελήνη· ἰτ. ἰσπ. προβ. luna, πορτ. lua, γαλ. lune, ρουμ. lună = σελήνη και μήν.

λουνγκᾶ, οὐσ. θηλ. (lungă) = οἶδημα τῶν ποδῶν ἐκ ψύξεως· Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἔγκουσα τὴν λέξιν· ρουμ. umflătură, λατ.

λουνγκου, ἐπιθ., λουνγκᾶ, θηλ. (lúngu, lúngă) = μακρός. Ἐκ τοῦ λατ. longus = μακρός, ἰτ. lungo, ἀρχ. ἰσπ. lungo, πορτ. longo, longe, γαλ. long, loin, ρουμ. lung.

λουνίνᾶ και **λουμίνᾶ**, οὐσ. θηλ., -νινι πληθ. (lunínă, -ninī) = φῶς, λάμψις. Ἐκ τοῦ λατ. lumen-inis = φῶς· ἀρχ. ἰτ. lumine, ἀρχ. ἰσπ. lumne, γαλ. lumière, ρουμ. lumină.

λουνινέτσο, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (luninédză, -nai, -nată, -nare) = λάμπω, φεγγαβολῶ. Ἐκ τοῦ «λουνίνα» ὁ ἴδε, ρ. luminez.

λουνινόσο, -νρασᾶ, ἐπιθ. (luninosă, -nrasă) = φωτεινός· λατ. luminosus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. luminoso, προβ. luminos· γαλ. lumineux, ρουμ. luminos.

λουντζεάμε, οὐσ. θηλ., -τζενι πληθ. (lundzeáme, -dzeni) = μεγέθυνσις, κοιν. μεγάλωμα, αὔξησις, ρουμ. lonzire, λατ.

λουντζέσκου, -τζιί, -τζιτᾶ, -τζιρε ρ. (lundzésku, -dziī, -dzită, -dzire) = μακρύνω, μεγεθύνω. Ἐκ τοῦ λούγκου = μακρός, ὅπερ ἴδε· ρουμ. lonzesc, λατ.

λουντζίνου, ἐπιθ., -τζινᾶ θηλ. (lundzínă, -dzină) = μακρόβιος, κοιν. εἰς ἔτη πολλά. Ἐκ τοῦ λούντζι ἀνι = ἔτη μακρά· ἴδε «λουνγκου» και «ἄνου»· ρουμ. cu multsi ani, λατ. Δαλ.

λουντζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζιρι πληθ. (lundzîre, -dziri) = μεγέθυνσις, μήκυνσις· ρουμ. lonzire.

λουντζίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ, θηλ. (lundzîtă -tă) = με-μεγεθυσμένος, ηὔξημένος, κοιν. μεγαλωμένος, ρουμ. lonzit, λατ.

λούπ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., λούκ' πληθ. (lúp^u, lúkⁱ) = λύκος· ἐκ τοῦ λατ. lupus, ιτ. lupo, ισπ. πορτ. lobo, γαλ. loup, ρ. lup.

λουπάτᾶ, οὐσ. θηλ., -πάτς πληθ. (lupátă, -păts) = πτύον, κοιν. φκυάρι (πτυάριον)· ἄλβ. ljo pate, ἡ τοῦ σλαβ. lopata = πτύον, ρουμ. lopată.

λουπάτάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ταρ' πληθ. (lupâtár^u, -tarⁱ) = πτυοποιός, κατασκευαστής πτύων (πτυαρίων, φκυαρίων). Ἐκ τοῦ «λουπάτᾶ», ὅπερ ἴδε ρουμ. lupătar, σλαβ. Ἡ Κ/ελαχική λέξις εἶνε νεολογισμός, ἐκ τῆς ρουμουνικῆς μετάγγισμα.

λουπράνε, οὐσ. θηλ., -πραν' πληθ. (luprăne, -roănⁱ) = λύκαινα· ρουμ. lupoaică. Ἴδε λούπ^{ου}.

λούσκᾶ, οὐσ. θηλ., (lúškă) = ὀρνιθόγαλον = εἶδος λαχάνου· ὁ Διοσκουρίδης ἀναγράφει τὴν λέξιν ὀρνιθόγαλον ὑπὸ ταύτην τὴν σημασίαν· ρουμ. lușcă σλαβ. Τὴν λέξιν δὲν ἤκουσα· οὐδόλως δ' ἀμφιβάλλω, ὅτι εἶνε μετάγγισμα τοῦ Δαλ. ἐκ τῆς ρουμουνικῆς.

λουσκίδᾶ, οὐσ. θηλ., -κιτζ πληθ. (luskídă, -kidz) = σχίζαξ, μικρὰ σχίζα ξύλου, κοιν. λουσκίδα· ρ. aschie, σλ., Δαλ. **λούστρου**, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (lustru, -urⁱ) = στίλβωμα· ρουμ. lustru, λατ. lustrum, ιτ. lustro, γαλ. lustre.

λουστρουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (lustrusésku, -siⁱ, -sită, -sireⁱ) = στίλβω, κοιν. λουστράρω, λουστράρσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. ἴδε «λούστρου»· ρουμ. lustruesc, λατ. Δαλ.

λουστρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (lustrusire, -sirⁱ) = στίλβωσις, κοιν. λουστράρισμα· ρουμ. lustruire, λατ.

λουστρουσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (lustrusít^u, -sită) = ἐστιλβωμένος, κοιν. λουστραρισμένος· ρ. lustruit, λατ. Δαλ.

λούτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., (lút^u) = πένθος. Ἐκ τοῦ λατ. luctus = πένθος, ιτ. lutto· ρουμ. doliu, λατ.

λούτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (lút^u, -urⁱ) = ἡ ἄργιλλος, πηλός, βόρβορος. Ἐκ τοῦ λατ. lutum = βόρβορος, ιτ. loto καὶ luto, ισπ. καὶ πορτ. lodo, γαλ. lut, ἄλβ. ljet^h· ρουμ. lut.

λουτόσ^{ου}, ἐπιθ., -τράσᾶ θηλ. (lutós^u, -trasă) = πηλώδης,

βορβορώδης. Ἐκ τοῦ λατ. lutosus, ιτ. lutoso, ισπ. πορτ. lotoso, σαρδ. ludoso· ρουμ. argilos, λατ. argillosus.

λουτσεάφιρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., (lutseáfir^u) = ἡ αὐγὴ (ὁ ἀστὴρ). Ἐκ τοῦ λατ. lucifer (lux-cis + fero), ιτ. lucifero, ισπ. lucero καὶ lucifero, πορτ. γαλ. lucifer, ρουμ. luceafër.

λουτσεέσκου, λουτσί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (lutsésku, lutsiⁱ, -tsitã, -tsirei = λάμπω, ἐπιλάμπω. Ἐκ τοῦ λατ. lucesco-ere = ἐπιλάμπω, ιτ. lucere, ισπ. lucir, πορτ. luzir, γαλ. luire· ρουμ. lucece: σοάρλε λουτσεάστε = λατ. sol lucescit = φῶς γίγνεται, ξημερώνει, χαράζει, φέγγει.

λουτσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ λουτσεέσκου, -τᾶ θηλ. (lutsít^u, -tã) = στιλπνός, λαμπρός, κοιν. γυαλιστερός· ρουμ. strălucit, λατ.

λυπηρόσ^{ου}, ἐπιθ., -ροσᾶ θηλ. (lypirós^u, -roasã = πένθιμος, λυπηρός, ρουμ. trist, λατ.

λυπησέσκου, λυπησί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (lypisésku, lypisiⁱ, -sitã, -sire) = λυπῶ· μι λυπησέσκου, μέσον: λυποῦμαι· ρουμ. me măhnesc, σλαβ.

λύρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (lúrã, -ri) = ἡ λύρα, τὸ μουσικόν ἔργانون· ρουμ. lirã, ἑλλην.

λύσσᾶ, οὐσ. θηλ., λύσσι πληθ. (lyssã, lyssi) = λύσσα, μῆνις· ρουμ. necaz, σλαβ. καὶ turbã καὶ furie, λατ.

λυσσαξέσκου, -ξι^ι, -ξιτᾶ, -ξιρε, ρ. (lyssâksésku, -ksiⁱ, -ksitã, -ksire) = λυσσῶ, κοιν. λυσσιάζω, λύσσαξα + εσκου· ρουμ. turb, λατ.

λυσσαξίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (lyssâksít^u, -tã) = λυσσαλέος, κοιν. λυσσασμένος, ρουμ. turbat, λατ.

λυσσαρκου, ἐπιθ., -κᾶ θηλ. (lyssiárku) = λυσσαλέος, κοιν. λυσσιάρκος· ρουμ. turbat, λατ. Δαλ.

M, μ.

M, μ. μ, (m) προθ. ἐκ τοῦ ν (n), ὅπερ πρὸ τῶν χειλικῶν τρέπεται εἰς μ: οἶον μ μπράτσα (m brátsǎ) = ἐν ἀγκάλαις = in brachiis. Ἐκ τοῦ ἱν (in), ὅπερ ἐκ τῆς λατ. προθ. in Περὶ τροπῆς τοῦ η εἰς μ (m) ἴδε ἐν λέξει νεάρε = μέλι.

μ (m), ὄστ. ἐν., α' προσ. ἀντων. προσωπικῆς, ἀντὶ ν (n) ἐκ τοῦ mihi· οἶον σᾶ μ μπᾶνέτζ = sâ m bânédz) = νὰ μοῦ ζήσης. Καὶ σᾶ ν' μπᾶνέτζ.

μά καὶ ἄμα, (ma, áma) συνδ. ἀντιθ. = ἀλλά· ἰτ. ma, ἄλβ. ma = ἀλλά, τρκ. áma, νλν. μά· ὄλα ἐκ τοῦ ἰτ.· ῥ. dar, dacǎ, λ.

μα, κάμα καὶ μά', (ἐν Σαμαρίνα)· ἐπιρ. συγκρ. = μᾶλλον· (ma, káma, má'). Ἐκ τοῦ λατ. magis οἶον: μα γκίνε = κάλλιον = magis bene, μα νᾶίντε = πρότερον = magis-in-ante). Τὸ κάμα προῆλθεν ἐκ τοῦ quam-magis, ἰτ. mai, ma, ἰσπ. mas, προβ. mais, mai, mas. Πιθανώτατον καὶ ὁ ἀντιθ. συνδ. ma = ἀλλὰ νὰ προῆλθεν ἐκ τοῦ sed magis (ἀντὶ sed potius) καὶ κατὰ παράλειψιν τοῦ sed ἐν τῷ παρηκμαχότι λατινισμῷ ὑπελείφθη τὸ magis πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀντιθετικῆς σχέσεως, ὅπερ συντετμημένον ἐγένετο ma ἰτ., μα καὶ ἄμα ἐλ. βλαχ. κτλ. Τὸ ἰσπ. mas, πορτ. mais, ῥουμ. mai, Κ/βλαχ. μα, ἄμα καὶ μά', ἄλβ. mǎ, χρησιμεύουσι πρὸς ἔκφρασιν τῆς συγκρίσεως, οἶον: μα μπούνοῦ (ma búno) = καλλίων· ῥουμ. mai bun.

μάγοῦ, ὄστ. ἄρσ., μάγισσα θήλ. (máγ^u, máγissǎ) = μάγος, μάγισσα. Καὶ μάγίστρα· ῥουμ. măg, ἐλλ. fermecătore, ἐλλ.

μάγαζιε, ὄστ. θηλ., -ζι' πληθ. (mâ·âzié, -zi') = κατάστημα, ἐργαστήριον, κοιν. μαγαζί, ῥουμ. magazin, γαλ.

μάγειε, ὄστ. θηλ., μάγει' πληθ. (mâγίε, mâγί'') = μαγεία. ῥουμ. măgiǎ, ἐλλην.

μάγειροῦ, ὄστ. ἄρσ., -ρι' πληθ. (máγi^u, -ri') = μάγειρος·

ρούμ. bucătar, λατ.

μάγειρεια, οὐσ. θηλ., -ρειαῖ πληθ. (mâgirié) = ἡ μαγειρική·
2) φαγητόν, συνων. τῶ γκελά, ἔπερ ἴδε· ρουμ. bucătărie, λατ.

μάγειριψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (mâgiriypsésku, -psiῖ)
-psită, -psire) = μαγειρεύω· ρουμ. gătesc bucate, σλαβ. + λατ.

μάγιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (mâgypsésku, -psiῖ,
-psită, -psire) = μαγεύω, μάγιψα - μάγιψέσκου· ρ. vrăjesc, σλ.

μάγιψίτου, -ψιτᾶ, πθμ. τοῦ άνρ. (mâgipsit^u, -psită) = μα-
γευμένος, ρουμ. vrăjit, σλαβ.

μαγνήτου, οὐσ. άρσ., -τς πληθ. (magnit^u, -ts) = μαγνήτης·
ρούμ. magnet, ἑλλην.

μαγνητισμό, οὐσ. άρσ., -σματς πληθ. (magnitismó, -smadz)
= ὁ μαγνητισμός· ρουμ. magnetism, ἑλλην. καὶ λατ.

μάγούλα, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (magúla, -li) = λόφος· ρουμ.
măguḡă καὶ movilă, σλαβ. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ λατ. maculă
μὲ διάφορον σημασίαν, ἀλλ' ἀμφισβάλλω.

μάε καὶ μάιε, οὐσ. θηλ., μάῖῖ πληθ. (máe, máie, máῖῖ) =
γραῖα· 2) μαῖα. Ἐκ τοῦ λατ. maja, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλ. μαῖα· ἴδε
καὶ μπάμπᾶ, ρουμ. bunică, λατ.

μάζντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (mazdă -di) = ὄζθη. ρ. tsârm.

μάθημᾶ, οὐσ. θηλ., -θήματι πληθ. (măthimă, -thimati) =
μάθημα, διδασκαλία· ρουμ. lectsiune, λατ.

μαθητή, οὐσ. άρσ., -τατς πληθ. (mathití, -tadz) = μαθη-
τής· ρουμ. scolaru, λατ.

Μαΐον, οὐσ. άρσ., (Măi^u) = ὁ Μάϊος (μήν)· ρουμ. Maiu, λατ.
Majus, ιτ. Maggio, πορτ. Maio, προβ. γαλ. Mai, ἀλβ. Maij.

μάϊα-γκάϊα, οὐσ. θηλ., (măiia-găiia) = ὄν μυθολογικόν, δη-
μιούργημα, πλάσμα τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ, ὅστις πιστεύει, ὅτι
τὸ τέρας τοῦτο ἀρπάζει ἐν καιρῶ νυκτὸς κατὰ μόνας περιφερομέ-
νους μικροὺς παῖδας. Ἴδε μάε καὶ γκάε.

μαΐαο, οὐσ. θηλ. (măiăo) = προζύμιον, ζύμη, κοιν. μαϊά,
μετφ. ἡ ἀφορμή, τὸ πρῶτον χρηματικόν κεφάλαιον, τὸ χρησιμεύον

ὡς βάσις ἔμπορ. ἐπιχειρήσεως· περσ. mayè, ἴδε κλιμάγ^{ον}, αλοῦάτ^{ον}.

μαϊμάρο^{ον}, οὐσ. ἄρσ., -μαῖρ^ο πληθ. (māimār^{ον}, -mār^ο) = ἀργιτέκτων, κοιν. μαϊμάρης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. mi'mar, ῥουμ. șef de mesteri, γαλ+λατ.

μαϊμούνο^{ον}, οὐσ. ἄρσ., -μουν^ο πληθ. (māīmún^{ον}, -mun^ο) = πύθηνος κοιν. μαϊμούνι· ῥουμ. māimutsă, ἑλλην.

μαϊντάνε καὶ **μιγντάνε** οὐσ. θηλ., μαϊντᾶν^ο καὶ μιγντᾶν^ο πληθ. māidáne καὶ mi-đáne. māidān^ο καὶ mi-đān^ο = πλατεῖα, κοιν. μιγντάνι (ἐν Μακεδ.). Ἐκ τοῦ τρκ. meidan, ῥ. spatsiu, λ.

μάκο^{ον}, οὐσ. ἄρσ. (máku) = τὸ σπέρμα τῆς μήκωνος (ἔπιον) κοιν. μάκος, ἔπερ ἐκ τοῦ ἀργ. ἑλλ. μήκων, ῥουμ. mac, ἑλλην.

μάκο^{ον}, -καί, -κατᾶ, -καρε ῥ. (māk^{ον} -kaí, -kată, -kare) = ἐσθίω, τρώγω. Καὶ μάνγκου. Ἐκ τοῦ λατ. manduco, avi, atum, are, ιτ. manucare. manicare καὶ mangiare, προβ. manjar, γαλ. manger, ῥουμ. mănc.

μάκᾶ, συνδ. αἰτ. μετ' ἀντιθέσεως (mākă) = ἀλλ' ἐπειδὴ, ἀλλ' ἀφοῦ· ἐκ τοῦ μα = ἀλλὰ καὶ κᾶ = οἶόντι· ἴδε ἐκάτερον ἰδιαιτέρως, ῥουμ. dacă, de, λατ.

μακάρ^ο ὡς μόριον εὐκτικόν (makār^ο) = εἶθε, κοιν. μακάρι· ἐκ τοῦ μακάριος. Καὶ ῥουμ. macar ἐν ἄλλῃ σημασίᾳ.

μάκαρᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ρατῆζ πληθ. (mākâră, -radz^ο) = τροχαλιά, κοιν. μακαρᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. macarâ, ῥ. scripete, σλ.

μάκᾶρε καὶ **μᾶν'κᾶρε** καὶ **μκᾶρε**, ἄπθ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρ^ο πληθ. (mākâre, καὶ mân'kâre, καὶ mkâre -kâr^ο) = τὸ ἐσθίειν τρώγειν· ῥουμ. măncare.

μάκᾶρόνι, οὐσ. θηλ., πληθ. ἄρ. (mâcâróni) = μακαρόνια· ἐκ τοῦ ιτ. macaroni, ῥουμ. măcaroană.

μάκάτο^{ον}, καὶ **μᾶν'κᾶτο^{ον}** καὶ **μκᾶτο^{ον}**, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (mākát^{ον}, -tă) = τραγωμένος· ῥουμ. măncat.

μάκάτε, οὐσ. θηλ., -κᾶτς πληθ. (mākâte, -kăts^ο) = μάλλι-νος τάπητος μετὰ ποικιλμάτων ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντροῦ (σουρᾶ) στρωννύμενος, κοιν. μακάτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. makat· ῥουμ. macat.

μᾶκᾶτοῶρε, οὐσ. θηλ., -τοῶρ᾽ πληθ. (mâkâtôáre, -torî) = ἡμέρα μὴ νήστιμος· ῥ. zi de dulce, λ. Ἐκ τοῦ μᾶκάτω, ἔπερ ἴδε.

μακιδουνήσιου, οὐσ. οὐδ., -σχοῦρ᾽ πληθ. (makidunísju, -sjurî) = τὸ μακεδονικὸν πετροσέλινον, ἔξ οὗ κοιν. μακεδονήσιον, καὶ μακίντανός, τὸ ὡς ἄρτυμα χρησιμεῖον γνωστὸν ρουμ. pătrunjel, ἑλλην. (πετροσέλινον)· πρβ. γαλ. persil de Macedoine, καὶ γερμ. petersilie = πετροσέλινον.

μάκινᾶ, οὐσ. θηλ., -κιν᾽ πληθ. (mákină, -kinî) = μηχανή, κοιν. μάκινα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. machina, ιτ. machina, γαλ. machine, ῥουμ. mașină.

μάκρου, ἐπιθ., -κρᾶ θηλ. (mákrũ, -kră) = ἰσχνός· μάκρᾶ (ἐννεεῖται τὸ κάρνε = κρέας) = τὸ ἄνευ ὀστοῦ καὶ πιμελῆς κρέας, τὸ κοινῶς ψαχνό· ἐκ τοῦ λατιν. macer, cra, um = ἰσχνός, λεπτός, ιτ. macro, ἰσπ. πορτ. magro, γαλ. maigre, ῥουμ. macru. Λέγεται καὶ μετὰ προθ. α ἀμάκρᾶ.

μάλᾶ, οὐσ. θηλ., ἄνευ πληθ. (málă) = ἀφθονία· ἐν Ἡπειρῷ λέγεται, μάλ' γρόσια, μάλ' κόσμος = πολλὰ γρόσια, πολὺς κόσμος· βλαχ. οὐνᾶ μάλᾶ ν-ἰ λούμι (únă málă di lúmi) = πολλοὶ ἄνθρωποι. Ἐκ τοῦ ἁλβ. mal = ἀφθονία πλοῦτος, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. mal = τὰ κτήματα, ὁ πλοῦτος.

μάλαθρον, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (málaθru, ri) = μάλαθρον· ῥουμ. mărar, ἑλλην. Καὶ μάρανθου.

μᾶλᾶκίε, οὐσ. θηλ., (mâlâkie) = τὸ δέφεσθαι κοιν. μαλακία καὶ ἀὐνανισμός· ῥουμ. masturbatsie, λατ. Πληθ. μᾶλακί᾽.

μᾶλᾶμουσέσκου, -σι᾽, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (mâlâmusésku, -siî, -sită, -sire) = χρυσῶ, χρυσώνω. Ἐκ τοῦ μάλαμα· καὶ ἀμάλαμα, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. auresc, λατ.

μᾶλᾶμουσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (mâlâmusítu, -tă) = κεχρυσωμένος, ἐπίχρυσος· ῥουμ. aurit, λατ.

μᾶλᾶφράντζᾶ, οὐσ. θηλ. = σύριλις, κοιν. μαλαφράντζα, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. mal francese· ῥουμ. soursoare, λατ.

μάλῃου, οὐσ. ἄρσ., μᾶλ᾽ πληθ. (mâlju, măli) = κόπανος. Ἐκ

τοῦ λατ. malleus = κόπανος· ἰτ. maglio, ἰσπ. πορτ. malho, γαλ. mail· ρουμ. măiū.

μάλιστα, ἐπιρ. βεδ. = μάλιστα, (málista)· ρουμ. ašá, λατ.

μάλτου, ἐπιρ. (máltu) = οὐκέτι, ὄχι πλέον, ἰκανῶς, ἀρκετά.

Ἐκ τοῦ μά' καὶ μα + μούλτου (magis-multus) ἴδε μα καὶ μούλτου· ρ. numai, λατ. καὶ destul, λατ. (de-satullus).

μᾶ καὶ **μουλτσεάτζᾶ**, οὐσ. θηλ. -τζ πληθ. (mā καὶ multseá-dzā. -dz' = εὐλογία, κοιν. εὐλογιά· ρ. variolă γαλ. variole.

μάμᾶ καὶ **μούμᾶ**, οὐσ. θηλ., μούμι καὶ μάμᾶν' πληθ. (māmă, múmă. múmi, māmăn') = μήτηρ. Ἐκ τοῦ λατ. mamma καὶ mama, ἰτ. ἐπίσης mamma, ἰσπ. mamă, πορτ. γαλ. man-man, ἀλβ. mëmë, νλν. μαμά· ρουμ. mamă καὶ mumă.

μάμᾶ, 2) ὁ προηγούμενος, ὁ πρόλοβος τῶν πτηνῶν, ἐν τῷ ὀποίῳ προαγείρεται (προσυνάζεται) ἢ καταποθεῖσα τροφή καὶ προμαλακύνεται, καὶ οὕτως ἐντεῦθεν εἰσέρχεται εἰς τὸν στόμαχον. Καὶ μάμκᾶ. Ἐκ τοῦ μάμᾶ = τροφός· πρβ. καὶ τὸ νλν. μαμά = τροφή, λέξεις τῶν μικρῶν παιδῶν, νηπίων· ρουμ. gușe, λατ.

μᾶμίε, οὐσ. θηλ., μᾶμί' πληθ. (mămie, mămí') = μαῖα· κοιν. μαμή· ρουμ. mrașă, σλαβ.

μᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., μᾶν' πληθ. (mănă, măn') = χεῖρ. Ἐκ τοῦ λατ. manus, ἀρχ. ἰτ. mana ν. ἰτ. καὶ ἰσπ. mano, πορτ. maο, γαλ. main· ρουμ. mână.

μᾶνᾶ ἄλι στᾶ Μαρίε, οὐσ. θηλ. (mănă áli stă Marie) = τὸ βατράχιον = εἶδος φυτοῦ (σέλινον ἄγριον, πολυάνθεμον, ἐξ οὗ κατεσκευάζετο τὸ βατράχιον χρῶμα, πρασινοκίτρινον. Ὁ Πaus. ταυτίζει τὸ βατράχιον πρὸς τὸ χρυσάνθεμον, γράφων «βατράχιον ἢ χρυσάνθεμον»· ρουμ. limbăritsă, λατ. ὑποκ. τοῦ λίμπα, ἔπερ ἴδε. Καὶ iarbă broăstii = ranunculus, λατ.

μανάιν τε, ἐπιρ. = πρότερον (manăinte). Ἐκ τοῦ magis + in + ante· ρουμ. intâiu. λατ.

μάνάλε, οὐσ. θηλ. -νάλι' πληθ. (mânăle, -năl') = κηροπήγιον τῶν ἐκκλησιῶν, τὸ μανάλι, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. manualium,

βυζαντ. μανουάλιον· ρουμ. sfešnic, σλαβ.

μανάποϊ, ἐπιρ. (manâpôï)=μᾶλλον ὑπίσω· κοιν. πάρα πίσω, ἐφεξῆς, ἀκολούθως. Ἐκ τοῦ λατ. magis καὶ νάποϊ ἔπερ ἴδε· ρ. ïn urmă, λατ. + ἑλλην. καὶ ïn sfârșit, σλαβ.

μάνάρου, οὐσ. ἄρσ., -νᾶρ᾽ πληθ. (mânâr^u, -nârⁱ)=οικόσιτος ἄμνός, κοιν. μανάρι. Ἐκ τοῦ λατ. manuaris ὑπὸ τὴν σημασίαν· ὁ τρεφόμενος διὰ τῆς χειρὸς τινος· ἴδε καὶ Studien G. Meyer III, 42. Ἀμφίβολος ἢ ἐκ τοῦ ἄμνός παραγωγή.

μάνάρου, οὐσ. οὐδ., -νᾶρ᾽ πληθ. (mânâr^u, -nârⁱ)=ἡ λαβὴ τοῦ μαχαιρίου. Ἐκ τοῦ μᾶνᾶ=χείρ· 2) τὸ πυρεῖον κοιν. τσακμάκι· ρουμ. amnar. Πιθανὴ ἢ ἐτυμολογία τοῦ Pușc ἐκ τοῦ igniarium lapis)-emnarium-emnar-amnar· ρ. amnar.

μάναστήρου, οὐσ. οὐδ., -ρ᾽ πληθ. mânâstîr^u, -rⁱ)=μοναστήριον· ρουμ. mănăstire, ἑλλην.

μάνάτᾶ καὶ **μνάτᾶ**, οὐσ. θηλ., μᾶνᾶτς καὶ μνάτς πλ. (mânătă, mânăts)=τὸ ἄρᾶγμα, τὸ χειροπληθές, κοιν. ἀπλόχειρον. Ἐκ τοῦ μᾶνᾶ=χείρ· ρουμ. mână plină, λατ.

μάνγκιούσου καὶ **μάντζιμούσου**, οὐσ. οὐδ., -σί πληθ. (mângiúș^u, -șî)=ἐνώτιον, κοιν. σκουλαρίκι. Ἐκ τοῦ τρκ. mengüş. Ἴδε καὶ τὸ συνων. τσιρτσέλ^{ου}.

μάνδαλου καὶ **μάννταλου**, οὐσ. ἄρσ. μάνδαλ᾽ καὶ μάννταλ᾽ (mánđal^u, mánđalⁱ)=μογλός, βάλανος, κοιν. μάνδαλος καὶ μάνταλος τῆς θύρας· ρουμ. ïvor, σλαβ.

μάνε, ἐπιρ. χρον. (măne)=αὔριον. Ἐκ τοῦ λατ. mane=αὔριον· ἰτ. mane, ἄρχ. ἰσπ. man, ἄρχ. γαλ. main, ν. γαλ. demain, ἄλβαν. manghjes· ρουμ. măine.

μάνι - μάνι, ἐπιρ. =ταχέως (máni, mání). Ἐκ τοῦ νλν. μάνι, μάνι, χέρι χέρι=ταχέως, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. di mano. in mano.

μάνιε, οὐσ. θηλ. (mânie)=μανία· ρουμ. mâniă, ἑλλην. ură, furie, λατ. ἄλβ. mení, ἑλλην.

μᾶνικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ᾽ πληθ. (mănikă, -tsⁱ)=χειρίς, κοιν. μανίκι καὶ μανίκα. Ἐκ τοῦ λατ. manica=χειρίς, ἰτ. manica,

ισπ. πορτ. manga, γαλ. manique, manche, ἄλβ. mēngē, mangǎ· ρουμ. mǎnicǎ.

μᾶνκᾶτόρου, ἐπιθ. ἄρσ., -τραρά θηλ. (mānkâtōru, -trarǎ) = ἀδηράγος, πολυφάγος, κοιν. φαγᾶς. Ἐκ τοῦ μᾶνκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. mǎncâtor. Ὁ Μιχ. ἀναγράφει τὸ mǎncâcios, ὅπερ εἶνε μετάγγισμα ἐκ τοῦ ρουμ. λεξικοῦ. Ὁ Δαλ. γράφει micîtar, ὅπερ ἐγὼ δὲν ἤκουσα, ἀλλὰ μόνον τὸ «λαίμαργου» ἑλλην.

μᾶνκᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (mānkâtúra, -turǎ) = βρωῖσις, βορά, ἐρεθισμός, κατὰ τὸ νλν. φαγούρα, φιλονεικία. Ἐκ τοῦ μᾶνκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. mǎncâtúra, iritatsiune, λατ.

μάννα, οὐσ. θηλ. (mānnǎ) = τὸ μάννα, ἡ θεόπεμπος τῶν Ἑβραίων τροφή ἐν τῇ ἐρήμῳ, λατ. manna, ἑβρ. man, ἰταλ. manna, ἰσπ. πορτ. mana· ρουμ. manǎ.

μάνντάτᾶ, οὐσ. θηλ., μάνντάτς πληθ. (māndátǎ, māndǎts) = ἀγγελία, ἄγγελμα, εἰδήσις, κοιν. μαντᾶτον καὶ μανδᾶτον, ἐκ τοῦ λατ. mandatum, ἰτ. mandato, ρουμ. avis, γαλ.

μάνντου, οὐσ. ἄρσ., μάντουρ' πληθ. (māndu, mǎndurǎ) = μάντις, τὸ θηλ. μανντισσᾶ (māndissǎ)· ρουμ. profet, ἑλλην.

μάνντρα, -ντρι, οὐσ. θηλ. (māndrǎ, -dri) = μάνδρα· ρουμ. târlǎ, σλαβ.

μᾶνούκλιου, οὐσ. οὐδ', -κλι πληθ. (mānúkliu, -kli) = δρᾶγμα, δεμάτιον, κοινῶς, μανούκλι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. manuciolum, manucula, manucula ἀντ' manipulus = δρᾶγμα· ἰσπ. manojo καὶ manilla, πορτ. manilha, ρουμ. mǎnuchiū, λατ.

μᾶνούρε, οὐσ. θηλ., -νουρ' πληθ. (mānúre, -nurǎ) = εἶδος τυροῦ, τὸ μανούρι, ὅπερ ἐκ τοῦ manuaris = ὁ δραγμαθεὶς, κληθεὶς οὕτω ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ σχήματος, ἰτ. manubrio.

μᾶνούσα, οὐσ. θηλ., -νουσι πληθ. (mānúsa, -nusi) = λαβίς, χειρίς, λαβή, κοιν. χειρούλι, ὅπερ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. manucium, manicium = χειρόκτιον· καὶ ρ. mǎnušǎ = χειρόκτιον.

μανσοῦς, ἐπιρ. τοπ. (mansús) = ὑψηλότερον· ἐκ τοῦ μα = magis καὶ νσοῦς, ὅπερ ἴδε.

μαντέ, οὐσ. θηλ., -ντετζ πληθ. (μαντέδ(ε)ς) (madé, -detz) = αίτια, ἀφρορμή, κοιν. μαντές· ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. madé· ῥ. madeã.

μαντέμε, οὐσ. θηλ., -ντενι' πληθ. (madéme, -deni' = μεταλλεῖον, κοιν. μαντέμι, ἐκ τοῦ τρκ. mademi, ῥ. mineraliu, λ.

μάντζᾶ, οὐσ. θηλ., -τζῖ πληθ. (mántzã, -dzi) = ἔδεσμα, φαγητόν, ἐκ τοῦ μᾶνγκου = τρώγω, ὅπερ ἴδε, ῥουμ. mâncaie, λατ.

μᾶντζου, οὐσ. ἄρσ., -ντζι' πληθ. (mândzu, -dzi) = πῶλος· ἄλλ. mǎz, mas, mes, mēze = πῶλος, ἰτ. manzo = βουῦς νέος, ἰσπ. πορτ. manso, ῥουμ. mǎnz· ἴσως ἐκ τοῦ mandius (mando=μασσῶ), ἴδ. Περιοδ. W. τομ. II, σελ. 50 καὶ Ἑλλαν. Λεξικὸν G. Meyer, λεξ. Pușc, ἔστις ἀναγράφει καὶ τὸν τύπον mingu mi καὶ mîngare = τρώγειν).

μᾶντουλάροῦ, οὐσ. οὐδ., -λαρι' πληθ. (mâdulâr^u, -lari) = τὸ ἰνίον, ὁ τράχηλος, ῥάχις. Ἐκ τοῦ λατ. medularis -em, ῥουμ. mădular, λατ.

μᾶξούλε, οὐσ. θηλ., -λι' πληθ. (mâksúle, -li) = εἰσόδημα, προϊόν, ἰδίως τὸ ἀπὸ τῶν βροσκημάτων· ἐκ τοῦ τρκ. maxule, ῥουμ. productul oilor, λατ.

μαξούς, ἐπιρ. (maxús) = ἐπίτηδες, κοιν. μαξους, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ῥουμ. dinadins, λατ.

μαράζε, οὐσ. θηλ., -ράζι' -πληθ. (mâráze, -razi) = ἀνία, θλίψις, λύπη, κοιν. μαράζι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. maráz, ῥουμ. întristare, λατ., boala, σλ., cronică, ἑλλην.

μαραντόϊου, οὐσ. ἄρσ., -ντοῖ' πληθ. (maradóju^u, -doi) = ἀκανθίς, πτην., κοιν. ἡ καρδερλίνα· ῥουμ. stiglete, σλαβ. πρβ. καὶ γερμ. stieglitz.

μαράτῶ, ἐπιθ., -τά θηλ. (marát^u, -tã) = οὐστυγής, ταλαίπωρος. Ἐκ τοῦ λατ. male habitus = καχεκτικής, καχεκτῶν· ἰτ. malato, πρβ. malaute, ἄρχ. γαλ. malade, ν. γαλ. malad, ἄρχ. ἰσπ. malato, ῥουμ. sârman, σλαβ. καὶ biet, ἴσως λατ.

μαρᾶφέτε, οὐσ. θηλ., -φετς πληθ. (mârâfête, fets; = τέχνη, δεξιότης, κοιν. μαρᾶφέτι, τρκ. marafét· ῥουμ. artă, λατ.

μᾶργᾶριτάροῦ, οὐσ. οὐδ., τᾶρ' πληθ. (mâr-γâritâr^u, -târ'i)
= μαργαρίτης, κοιν. μαργαριτάρι, ρουμ. perlă, λατ.

μᾶργέσκου, -γι' -ιτᾶ, -ιρε ρ. (mârγέsku, -γι'i, -ită, -ire)
= ρυπαίνω, κηλιδῶ, κοιν. μουρνταρεύω ρ. murdăresc, τρκ. Δαλ.

μάρε, ἐπιθ. θηλ., μᾶρ', πληθ. (mâre, mâr'i) = μέγας. Κατὰ Meyer πιθανῶς ἐκ τοῦ mas-maris = ἄρσην, ἀνδρικός· κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ συγκρ. major-oris = μείζων· ἰτ. maggiore, ἰσπ. major, πορτ. maior, mor, γαλ. majeur, maire = δήμαρχος· πρβ. maire du palais = ὁ αὐλάρχης = ὁ μεγαλείτερος τοῦ παλατίου = μὰ μάρλε = ὁ μείζων τῆς αὐλῆς· ρουμ. mare.

μᾶρξάτσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (mârξâtsa, -tsi) = ὑψηλοφροσύνη, ἀλαζονεία, ἐκ τοῦ μάρε, ἔπερ ἴδε· ρουμ. mărie. Καὶ μᾶρλιε, ρουμ. gloriă, λατ.

μᾶρέσκου, μᾶρί', -ριτᾶ, -ριρε ρ. (mârέsku, -mâr'i -rită, -rire) = αὐξάνομαι· ἀμετ. μόνον λέγεται· οἶον: κατ μᾶρέστι, γκλᾶρέστι = ἔσον μεγαλώνεις, τόσον μωραίνεσαι, ἀνοητότερος γίνεσαι. Οἱ Μογλενῖται μεταχειρίζονται τὸ ῥῆμα μέσον αὐτοπαθές: me mârésk. Ἐκ τοῦ μάρε, ἔπερ ἴδε, ρουμ. măresc.

μᾶρίτοῦ, -ταί, -ατᾶ, -αρε ρ. (mârít^u, -tai, -ată, -are) = νυμφεύω, ὑπανδρεύω· λέγεται μόνον ἐπὶ γυναικός, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνδρός μι νσόροῦ, ἔπερ ἴδε. Ἐκ τοῦ λατ. marito, avi, atum, are· ἰτ. maritare, ἰσπ. πορτ. maridar, γαλ. marier, ἀλβ. martoig, ρουμ. mărit.

μάρκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (mârkă, -tsi) = σύμβολον, σημεῖον, κοιν. μάρκα· ρουμ. markă, γαλ.

μᾶρκάτοῦ, οὐσ. ἄρσ. (mârkát^u) = δξύγαλα, κοιν. γμαούρτι, ἔπερ ἴδε, καὶ μαρκάτι ἐν Μακεδονίᾳ. Παρ' Ἀνθίμω «de observatio ciborum» ἀπαντᾷ ἡ λέξις melca τοῦ μεταγ. λατινισμοῦ = lac acetosum = δξύγαλα· ρουμ. iaurt, τουρκ.

μᾶρλέσκου, -λί', -λιτᾶ, -λιρε ρ. (mârlésku, -li'i, -lită, -lire) μέσον, «μι μᾶρλέσκου» = μίγνυμαι, συνουσιάζομαι (ἐπὶ τῶν προβάτων) οἶον: «ὄϊλι σ' μᾶρλίρᾶ» = τὰ πρόβατα συνεμίγη-

σαν, τὸ ἄρρεν ἐπέβη ἐπὶ τὸ θῆλυ· Σλαβικῆς καταγωγῆς· ρουμ. mārlesc, σλαβ. Ἴδε Cihac.

μάριλιτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρά πληθ. (mārlitūrā, -tur^l) ὁ χρόνος τῆς συνουσίας, ἐπιβατεύσεως τῶν προβάτων καὶ λοιπῶν βοσκημάτων· ρουμ. mārlire, σλαβ.

μάρμιντου καὶ **μάρμίτου** καὶ **μιρμίτου**, οὐσ. οὐδ., μάρμιντς καὶ μάρμιντσι καὶ μιρμίντσι πληθ. (mārmintu καὶ mārmítu καὶ -mirmítu, mārmíts καὶ -ntsī καὶ mirmítsī) = μνημεῖον, τάφος. Ἐκ τοῦ λατ. monumentum = μνημεῖον. Τὸ η τρέπεται εἰς ρ, ὡς ἐν ταῖς λέξεσιν: νερομινάτου ἐκ τοῦ innumeratus = ἀμέτρητος, βιρινάτου ἐκ τοῦ invenenatus = τεθλιμμένος, πρβ. φαρμακωμένος· βίργκιρά = παρθένος ἐκ τοῦ vírgo-inis-inem. Τὸ ο ἐτράπη εἰς ᾠ λαρυγγικὸν ἢ ᾠ οὐρανικόν, ὡς ἐν ταῖς λέξεσι, φάντᾶνᾶ ἐκ τοῦ λατ. fontana = πηγὴ· κᾶτρά = πρὸς, ἐκ τοῦ contra, φᾶρά = πλὴν ἐκ τοῦ foras, φρᾶντζᾶ = φύλλον, ἐκ τοῦ frons-ndis = φύλλον, φρᾶμπε καὶ φρᾶμπχε = μέτωπον ἐκ τοῦ frons-ntis· ιτ. monumento καὶ monimento, ισπ. πορτ. monumento, γαλ. monument, νλν. μνημόριμα = τὰ μνήματα, νεκροταφεῖον· ρουμ. mormînt.

μάρμουρα καὶ **μάρμουρε**, -ρά πληθ. (mārmurā, -r^l) = μάρμαρον, λατ. marmor-oris, ιτ. marmo, ισπ. marmol, πορτ. marmore, ἄλβ. marmar γαλ. marbre· ρ. marmure.

μάρούλιου, οὐσ. οὐδ., μάρούλι πληθ. (mārúliu, mārúli) = θριδάξ, κοιν. μαρούλι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. marul, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ τουρκ. marul. ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. amarus· λέγεται καὶ μάρραλου· ρουμ. mārār.

μάρσᾶ, οὐσ. θηλ., μάρσι πληθ. (māršā, mārši) = ἀκέραιον πτώμα καὶ ἀπρόσβλητον. Σλαβικῆς καταγωγῆς· ρ. cadavru, γαλ., hoit, μαγυαρ.

μάρσινά, οὐσ. θηλ., -νά πληθ. (māršinā, -n^l) = ἔδεσμα, φαγητὸν μὴ περιέχον λίπος. Κατὰ Weig. ἐκ τοῦ βουλγ. mār-sam. 2) νηστεία, ἀποχὴ ἀπὸ λίπους· ρουμ. post, σλαβ. Καὶ

μάρσινεάτσά (mârsineátsă).

μάρσινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ῥ., -νάρ' πληθ. (mârșinare, -nâr'i) = νηστεύειν, τρώγειν φαγητὰ ἄνευ βουτύρου ἢ ἐλαίου· ῥ. postire. σλαβ.

μάρσινάτου, παθ. μετ. τοῦ κατ. ῥ., -τά θηλ. (mârsinátu, -tă) = φαγητὸν παρεσκευασμένον, μχειρευμένον ἄνευ βουτύρου ἢ ἐλαίου· ῥουμ. gătit de post, σλαβ.

μάρσινέτζου, -αί, -ατά, -αρε ῥημ. (mârsinédzu, -ai, -ată, -are) = τρώγω νηστισίμα· 2) καθαρίζω τὰ ἀγγεῖα ἀπὸ τοῦ πάχους τὴν ἐπομένην τῆς ἀπόκρεω. Ἐν Ἀχρίδι σημαίνει καὶ ἀμέλγω. Weig. die Aromunen, II 316. Ἐκ τοῦ μάρσινά, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. postesc, σλαβ.

μάρσουσέσκου, -σιί, -σιτά, -σιρε ῥ. (mârșusésku, -si'i, -sită, -sire) = ἐπιπίπτω ὡς ὁ κόραξ ἐπὶ τὸ πτώμα, εἶμαι αἰμοχαρής. Ἐκ τοῦ μάρσά, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. merg ca corbul la leșuri, λατ. + σλαβ.

μάρσουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀν. ῥ., -σιρ' πληθ. (mârșusîre, -sir'i) = ἔροδος, τὸ ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ πτώματα, τὸ αἰμοχαρές· ῥ. mergere ca corbul, la leșuri, λατ. + σλαβ.

μάρσουσίτου, πθμ. με σημ. ἐπιθ. τοῦ ἀνρ., -σιτά θηλ. (mârșusítu, -sită) = αἰμοχαρής· ῥ. deducit la mortăciuni, λ.

μάρτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μάρτίτου (mârtăre) = ὑπανδρεία, νύμφευσις, ἐπὶ γυναικὸς μόνον· ῥουμ. măritare.

μάρτάτά, πθμ. μόνον θηλ. γένους τοῦ μάρτίτου, -τι πληθ. (mârtătă, -ti) = νυμφευμένη, ὑπανδρευμένη, μόνον ἐπὶ γυναικὸς· ῥουμ. măritată, λατ.

μάρτζεάο, οὐσ. θηλ., μάρτζεάλι πληθ. (mârdzeăo, mâr-dzeáli) = ψευδομαργαρίται, κοιν. γάνορα. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. margella = κοράλιον· ῥουμ. mardzeă, λατ. πρβ. στεγίο = ἀστήρ ἐκ τοῦ stella· ῥουμ. steă, στεγίο ἐκ τοῦ sella· ῥουμ. seă κτλ.

μάρτζινά, οὐσ. θηλ., μάρτζιν' πληθ. (mârdzină, mâr-dzin'i) = σανίς ἀκατέργαστος, ἀκαλλώπιστος. Ἐκ τοῦ μαρτζινε,

δπερ ἴδε· ρουμ. scândură ordinară, λατ.

μάρτζινε, οὐσ. θηλ., μάρτζιν' πληθ. (márdzine, mǎrdzinⁱ) = κράσπεδον, ἢ ἄκρα, ἕριον, ἔγρη· ἐκ τοῦ λατ. margo-inis = κράσπεδον. Τὸ g τρέπεται εἰς dz (τζ) κατὰ τὰ τζμάτζιτ^{ου} = δάκτυλος ἐκ τοῦ digitus. τζένκ^{ου} = ἀναστενάζω ἐκ τοῦ gemo, τζίνιρε = γαμβρός ἐκ τοῦ gener = γαμβρός, τζινούκλ^{ου} = γόνυ ἐκ τοῦ *geniculum (genu = γόνυ) κτλ. ἰτ. margine, ἰσπ. margen, πορτ. margem, γαλ. marge· ρουμ. margine.

μάρτσᾶ, οὐσ. θηλ., (mártsă) = ἡ Τρίτη (ἡμέρα). Ἐκ τοῦ λατ. dies-martis = ἡμέρα τοῦ Ἄρεως, ἰσπ. martes, ἰτ. martedì καὶ γαλ. mardi = martis dies· ἀλβ. martë· ρ. martsî.

μάρτσου, οὐσ. ἄρσ., (mártsu) = ὁ Μάρτιος (μῆν)· 2) καὶ ἡ χρωματισμένη ταινία μετὰ μικροῦ ἀργυροῦ ἢ χρυσοῦ νομίσματος, ἢ ἀναρτωμένη ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῶν μικρῶν παιδίων κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Μαρτίου, ἵνα ἐξασφαλισθῶσι ἀπὸ τῶν ἐπιηρειῶν τοῦ ἡλίου· ρουμ. mǎrtșișor, νλν. μαρτίτσα. Ἐκ τοῦ Martius (ὁ Μάρτιος), ἰτ. marzo, προβ. mars καὶ martz, γαλ. mars, γερμ. maerz, ἀλβ. mars, νλν. Μάρτης ἢ Μάρτις· ρ. Mart καὶ Martie.

μάρτυρον, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (mártyr^u, -rⁱ) = μάρτυς· ρουμ. martur, ἔλλην.

μάρτυρησέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (mártyrisésku, siⁱ, -sită, -sire) = μαρτυρῶ· ρουμ. mărturisesc, Καὶ μάρτυρσέσκου, ἐκ τοῦ νλν. μαρτύρσα.

μάρτυριε, -ρι^ι, οὐσ. θηλ. (mártyríe, -rⁱ) = μαρτυρία· ρ. mărturie, ἔλλην.

μάρτυρσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (mártyrsítu, -tă) = μεμαρτυρημένος· ρουμ. mărturisit, ἔλλην.

μάσου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (más^u, -urⁱ) = ὕπνος ἐν Σαμαρίνῃ· 2) μάνδρα τῶν προβάτων κατὰ τὸ θέρος. Ἐκ τοῦ maneo-mansum = μένω, ἢ συγάζω. Καταλ. προβ. mas, ἀρχ. γαλ. mas = διαμονή· ρουμ. mas = διανουκτέρευσις, σταθμός = mansio

-onis· ιτ. maso.

μάσι, ἐπιρ. (maš) = μόνον· ρουμ. numai. Καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ maneo - mansun· πρβ. ἑλλην. μόνον ἐκ τοῦ μένω.

μάσᾶ καὶ **μάσᾶ**, μάσᾶ· πληθ. (mášă και măsă, măsî) = πυράγρα, κοιν. μασγά, ἐκ τοῦ τουρκ. maša· ρουμ. clește, σλαβ.

μάσάτε, οὐσ. θηλ., -σᾶτς πληθ. (mâsâte, -săts) = ἡ θηγάνη τῶν κρεοπωλῶν, κοιν. μασάτι, τρκ. masat· ρουμ. măsat.

μάσγκᾶ, οὐσ. θηλ., μάσγκι πληθ. (măzgă, măzgi) = βόρβορος, λάσπη. Σλαβ. καταγ. ř. poroïu, σλαβ. Δαλ. Καὶ μούσγκᾶ.

μάσξάο, οὐσ. θηλ., μάσξάλι πληθ. (mâseăo, mâseăli) = σιαγών, κοιν. μασγά. Ἐκ τοῦ λατ. maxilla = σιαγών. Περὶ τροπῆς τοῦ X εἰς σ ἴδε ἐν λέξει ασμπόρου. Πρβ. καὶ τὸ στξάο ἐκ τοῦ stella, σξάο ἐκ τοῦ sella· ιτ. mascella, ισπ. mejilla, πρβ. maissella, ἀρχ. γαλ. maisselle καὶ macel, ν. γαλ. mâchelière· ř. măseă. Ἐν βορ. τμημ. καὶ ὁ τραπεζίτης (ὀδοός).

μάσξάουᾶ, οὐσ. θηλ. (măseăuă = ὄσκούαμος, βοτάνη ναρκωτικὴ τῶν πόνων ὀδόντων· ρουμ. mășelăritsă, λατ. Δαλ.

μάσινου, οὐσ. ἀρσ., -νᾶ· πληθ. (măsinu, -ni) = τὸ δένδρον ἐλαία. Καὶ μάσνιου καὶ μάσνέου (măsnju, măsnéu)· ř. măslin.

μάσινᾶ, οὐσ. θηλ., -νᾶ· πληθ. (măsină, -ni) = ἐλαία· ρουμ. măslină. Ἐκ τοῦ σλαβ. maslina.

μάσκᾶρᾶ, ἐπιθ. ἀρσ., -ρατζ πληθ, μάσκᾶρᾶνε θηλ. (mâskâră, -radz. mâskârăne) = ἀναιδής, ἀνάισχυντος, κοιν. μασκαρᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. maschera = προσωπίς· ř. mascaradziu.

μάσκᾶρᾶλίκιε, οὐσ. θηλ., -λικᾶ· πληθ. (mâskârălikje, -likî) = αἴσχος, ἀναίδεια, κοιν. μασκαρᾶλίκι. (Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω μάσκᾶρᾶ· τρκ. maskarlik, ρουμ. măscărie, τρκ.

μάσκᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μάσκου, -σκᾶρι πληθ. (mâskăre, -skări) = δῆξις, δάγκωμα· ρουμ. mușcare, λατ.

μάσκᾶριψέσκου, -ψιᾶ, -ψιτᾶ -ψιρε ř. (mâskârîpsésku, -psîi, -psită, -psire) = αἰσχύνω, καταισχύνω, προσβάλλω τὴν τιμὴν τινος, κοιν. μασκαρεύω, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. maskarâ· ρουμ.

mâscâresc, τρκ. Δαλ.

μάσκᾶριψίτ^{ον}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (mâskâripsít^u, -tǎ) = κατησχημένος, ἠτιμασμένος, κοιν. μασκαρευμένος, ρουμ. mǎscărit, τουρκ. Δαλ.

μάσκᾶτ^{ον}, -τᾶ, πθμ. τοῦ μάσκου (mâskát^u, -tǎ) = δεδηγμένος, κοιν. δαγκαμένος· ρουμ. muscat, λατ.

μάσκᾶτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρᾶ πληθ. (mâskâtúrǎ, -turǎ) δῆγμα, βλωμός, κοιν. βούκα (bucca panis, λατ.)· ιτ. morsicatura, ρουμ. mușcăturǎ, λατ.

μάσκου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (mǎsku, -ái, -atǎ, -are) = δάκνω. Ἐν Σχμαρίνα μούσκου, ἐν Μογλενοῖς mutšku. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ morsico, θαμιστ. τοῦ mordeo = δάκνω· ιτ. morsicare, ισπ. πορτ. mordicar, γαλ. mordre, ρουμ. mușc. Καὶ μούσκου· ἴδε καὶ Pusc. 1136.

μάσκουρ^{ον}, ἐπιθ. ἄρσ., -κουρᾶ πληθ. (mâskur^u, -kurǎ) = ἄρρην, ἀρσενικός. Ἐκ τοῦ λατ. masculus = ἄρρην· ιτ. mascolo, mascio, γαλ. mâle ἐκτοῦ maste, ἀλβαν. maskouly, maske καὶ male, ρουμ. masculin· τὸ δὲ mascur = ὁ κάπρος·

μάσλᾶ καὶ μάσνᾶ, οὐσ. θηλ. (mâslǎ) = ἔλαιον· ἴδε μάσινᾶ.

μάσνε, οὐσ. θηλ., μάσνι πληθ. (mâšne, mâšni) = συγγενής, σπῖλος, ἐλαία, κοιν. ἐληγὰ ἐπὶ τοῦ προσ. Καὶ μάσινᾶ, ρ. alunéa, λ.

μάσούρ^{ον}, οὐσ. οὐδ., -σουρᾶ πληθ. (mâsúr^u, -surǎ) = τὸ πηνίον, κοιν. μασούρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. massour, ἢ ἐρθότερον ἐκ τοῦ λατ. massula, ὑποκ. τοῦ massa = μάζα, βῶλος.

μάστε, οὐσ. θηλ., -μάστι πληθ. (mâste, mâsti) = ρυσιογνωμία, τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου, μορφή· ρουμ. chip, σλαβ. ἐλλην.

μάστικ^{ον}, μάστικᾶῖ, -ατᾶ -αρε ρ. (mâstik^u, mâstikái, -atǎ -are) = μασσῶ· ἐκ τοῦ λατ. ∴ mastico, avi, atum, are = μαστάζω, μασσῶ. ιτ. masticare, ισπ. πορτ. masticar, γαλ. mâcher, ρουμ. mestec = μασσῶ, ἀναμιγνύω.

μάστικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μάστικ^{ον}, -κᾶρι πληθ. (-mâstikáre, -kǎrǎ) = μάσσησις, μάσσημα, ρουμ. mestecare, λατ.

μάστικόν, -τά, πθμ. τοῦ μάστικόν (māstikáton, -tã) = μεμασσημένος· ρουμ. mestecat, λατ.

μάστιχᾶ, οὐσ. θηλ., -χι πληθ. (māstihã, -hi) = ἡ μαστίχη, ρουμ. măstică, ἑλλ.

μάστουρον, οὐσ. ἄρσ., -ρι πληθ. (māsturū -ri) = τέκτων, τεχνίτης, κοιν. μάστορας, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. magister «μαγίστωρ» Ἡσύχιος· ιτ. maestro, πορτ. mestre, ισπ. maestro, γαλ. maître, ἄλβ. mještrě, ρ. mešter. Λέγ. και μάϊστουρον.

μάστουριε, οὐσ. θηλ., -ριε πληθ. (māsturīe, -rii) = τέχνη, ἐπιτηδειότης, κοιν. μαστουριά· ρουμ. mesteșãg, măestrie.

μάστουριπέσκου, -ψιι, -ψιτά, -ψίρε ρ. (māsturipsésku, -psi, -psitã -psire) = τεχνάομαι -ῶμαι, κοιν. μαστορεύω· ρουμ. meștersuesc, λατ. Δαλ.

μάστράπᾶ, οὐσ. ἄρσ. -πατζ, πληθ. (ἐκ τοῦ μαστραπάδ(ε)ς) (māstrãpã, -padz) = πήλινον δοχεῖον· ρουμ. măstrãpã, ἑλλ.

μάτα, ἐπιρ. mãta) = αὔθις, πάλιν και ἐν Τουρκ. μάτα, ὅπερ και ἐν συνθέσει κεῖται, ὡς ματαέρχομαι, Κ/βλαχ. ματαγίνου = ἐπανέρχομαι, ματαβέντου = ἐπαναβλέπω κτλ., ρουμ. iarãș, τρκ.

μάτάσε, οὐσ. θηλ., -τάσι πληθ. (mãtãse, tãsi) = μέταξα· λατ. metaxa, ιτ. matassa, ισπ. matexa, πορτ. mateixa, γαλ. matasse, ρουμ. mătasã.

μάτζᾶρε, οὐσ. θηλ., μάτζᾶρι πληθ. (mãtzãre, mãtzãri) = τὸ πῖσον, κοιν. μπιζέλι· ἀμφίβολον ἂν συγγενεύει πρὸς τὸ παρά Διοσκουρίδῃ Δακικὸν μόζουλα, σημαῖνον θύμον, κοιν. θυμάρι. Και ἀφκου (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρεβθενῶν).

μάτζιούνε, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (mãtziune, -ni) = ἔκλειγμα, κοιν. ματζιούνι, φάρμακον πηκτὸν και γλυκὺ ἐκλειχόμενον διὰ τοῦ δακτύλου και ἐν τῷ στόματι διαλυόμενον· ἐκ τοῦ τρκ. madzun. Οὕτω λέγ. και τὸ κοιν. γλυκό· βλ. ντούλτσε, ὅπερ ἴδε, ρ. dultseatsã.

μά- και μουτρέσκου, μουτρίι, -ιτά, -ίρε ρ. (mã- και mutrésku, -mutrii, -itã, -ire) = θεῶμαι, παρατηρῶ· λέγεται και μουντρέσκου ἐν Κρουσόβω και μπρέσκου και μπᾶρέσκου ἐν Ὁ-

λύμπω (brésku, bārésku). Ἐκ τοῦ νλν. μουτρον. Σλαβ. motriti= παρατηρεῖν· καὶ οἱ Μογλενῖται μουνντρέσκου (mundrésku)· ρουμ. privesc, σλαβ. (ἐκ τοῦ λατ.).

μάτρινε καὶ μπρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τριρ' πληθ. (mātrire, -trir; = παρατήρησις, κύτταγμα. Καὶ μουτρίτᾶ, ρ. privire, σλ.

μάτσ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τσι' πληθ. (māts^u, -tsi) = ἔντερον. Ἐκ τοῦ μεσαιων. λατ. matia «matia intenstina, quae sordes emittunt et matiarii dicuntur, qui eadem tractant, ac vendunt» Papias. Ἐν τῇ μακ. γλώσσ. ματτύη, ματτύα, ρ.

μάτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (mātsă, -tsi) = γαλῆ, κοιν. γάτα· ἴδε καὶ κᾶτούσᾶ· οἱ Ρουμ. λέγουσι pisică, ἄλβ. mitse·a, βουλγ. matska καὶ matsé.

μάτσεᾶσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσεᾶ' πληθ. (mātsēšă, -tseši) = μέσπιλον, κοιν. μούσμουλον, εἶδος ἐπώρας, τοῦ καρποῦ τῆς μεσπίλης, μουσμουλιᾶς· ρουμ. fructul măceșului, λατ.+σλαβ.

μάτσέσ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -σι' πληθ. (mātsēs^u, ši) = μεσπίλη, εἶδος ὀπωροφόρου δένδρου, ἢ μουσμουλιά. Σλαβ. καταγωγῆς· ρουμ. măceș, σλαβ.

μάτσιοῦκᾶ, οὐσ. θηλ., μάτσιοῦτσ' πληθ. (mātsiūkă, mātsiūtsi) = ῥέπαλον, κοιν. ματσούκα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. ∴ mateuca, σαρδ. matssukha, γαλ. massue, ρουμ. măciucă

μάτούρ^{ου}, ἐπιθ., -ρά θηλ. (mātúr^u, -ră) = ὠριμος. Ἐκ τοῦ λατ. maturus, ιτ. maturo, προβ. madur, γαλ. mur, ισπ. πορτ. maduro, ρουμ. matur.

μάτσιν^{ου}, -να', -ατᾶ, -αρε ρ. (mātsin^u, -nai, -ată, -are) = ἀλέθω. Ἐκ τοῦ λατ. machino, are, ιτ. macinare· ρ. macin.

μάτσινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μάτσιν^{ου}, -νάρι' πληθ. (mātsināre, -nări) = τὸ ἀλέθειν, ἄλεσμα· ρουμ. măcinare.

μάτσινάτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ μάτσιν^{ου} (mātsinát^u, -tă) = ἀληλεσμένος, κοιν. ἄλεσμένος· ρουμ. măcinat.

μαυρουνιάτ^{ου}, ἐπιθ. -νιατᾶ θηλ. (maurunjăt^u, -niată) = μελανόφθαλμος, κοιν. μαυρομμάτης, ἐξ οὗ καὶ ἡ προκ. λέξις· ρ.

oâches, τουρκ. iâghyz, ἰσως καὶ λατ. ἐκ τοῦ ochio-oculus.

μάχαλα, οὐσ. ἄρσ., -λατζ πληθ. ἐκ τοῦ (μαχαλάδ(ε)ς (mâ-hâlă, -ladz) = συνοικία, κοιν. μαχαλάς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. ma-halé· ρουμ. cartier, γαλ.

μβεάστα καὶ **νιβεάστα**, οὐσ. θηλ., μβεάστι καὶ νιβεάστι πληθ. (mveástă καὶ niveástă, -sti) = νύμφη. Ἐκ τοῦ σλαβ. nevesta = νύμφη. Πιθανῶς ἐκ τοῦ λατ. investuta· ρουμ. miresă, σλαβ.

μβέσκου καὶ **νβέσκου**, μβισκούι, μβισκούτᾶ, μβιστεᾶρε, ρ. (mvésku, καὶ nvésku, mviskúi, mviskútă, mvisteᾶre) = ἀμφιέννυμι, ἐνδύω. Ἐκ τοῦ λατ. investio-ire, ιτ. vestire, γαλ. vetir, προβ. ισπ. vestir, ἄλβ. vës· ρ. invesc. Καὶ αμβέσκου.

μβέτσου καὶ **νβέτσου**, ἴδε αμβέτσου.

μβινιτσάσκου, -τσιί, -τσιτᾶ, -τσιρε ρήμ. (mvinitșăsku, -tsîi, -tsîtă, -tsîre) = κυανίζομαι, γίγνομαι κυανούς. Ἐκ τοῦ λατ. in-venetus· ρουμ. învinitșesc, ἴδ. βίνιτου.

μβιρίνου καὶ **νβιρίνου**, οὐσ. ἄρσ., μβιρίνι πληθ. (mvirin^u, -ni) = λύπη, θλίψις· καὶ μβιράρε παρὰ Δημόν. Ἐκ τοῦ λατ. venenum = δηλητήριο. Περὶ τροπῆς τοῦ n εἰς r, ἴδε μάρμίντου.

μβιρινάτου, -τᾶ πθμ. τοῦ μβιρινέτζου (mvirinăt^u, -tă) = περίλυπος, τεθλιμμένος, ὠργισμένος, προβ. φαρμακωμένος· invenenatus. Ἐν τῷ βορ. τμήμ. λέγεται μβιρέτζου, ἀντὶ μβιρίνου· ρουμ. intristat, λατ.

μβιρινέτζου καὶ **μβιρίνου**, -ναί, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (mvirinédz^u, -nai, -ată, -are) = λυπῶ, θλίβω. Ἐκ τοῦ λατ. *invenenō, ιτ. venenare, ισπ. envenerar, πορτ. invenerar, γαλ. envenimer, προβ. enverimar· ρουμ. Inveninez = δηλητηριῶ, φαρμακίωνω· ρουμ. a intristă, λατ.

μβιοτζάσκου καὶ **νβιοτζάσκου**, μβιοτζίι, -τζίτᾶ, -τζίρε ρήμ. (mvidzășku καὶ nvidzășku, mvidzîi, -dzîtă, -dzîre) = γλοάζω, θάλλω, κοιν. πρασινίζω· ρουμ. inverzesk, ιτ. in-verdire, ισπ. πορτ. enverdecer, προβ. reverdir, γαλ. verdir, reverdir· ἴδε βεάρντε (veârde). Ἐκ τοῦ λατ. * (in) vi-

ridesco - ere = χλωρίζω, πρασινίζω.

μβιοτζίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζίρ' πληθ. (mvidzire, -r'i) = τὸ θάλλειν κοιν. πρασίνισμα, ρουμ. Inverdzure. λατ.

μβιοτζίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (mvidzit^u, -tă) = θάλλων, θαλερός, κοιν. πρασινισμένος· ρουμ. Inverdzit, λατ.

μβισκούτου, -τᾶ πθμ. τοῦ μδέσκου καὶ αμδέσκου, ἔπερ ἰδε· (mviskút^u, -tă) = ἐνδεδυμένος· ρουμ. Invescut, λατ.

μβιστεᾶρε ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. μδέσκου καὶ αμδέσκου, μβιστέρ' πληθ. (mvisteare, mvestirⁱ) = ἀμφίεσις, περιβολή, ντύσιμον (ἐνδύσιμον)· ρουμ. investire, λατ.

με καὶ μι, προσ. ἀντων. α' προσ. αἰτ. πτ. (me-mi) = ἐμέ· ἰδε ἑου· ρουμ. mē.

μέου, κτητ. ἀντων., ἰδε αμέου (me^u, ame^u).

μεᾶστιρε καὶ μιστεᾶρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ μέσκου, μιστέρ' πληθ. (meastire, καὶ misteare, misterⁱ) = τὸ δωρεῖσθαι, φιλοδώρημα, κοιν. κέρασμα, δῶρον· ρουμ. dăruire, σλαβ.

μέζντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (mézdă, -di) = παραλία, ὄχθη. Ἐκ τοῦ σλαβ mezdu (medius)· ρ. tsärm, λατ. (terminus).

μεκχεμέ, οὐσ. ἄρσ., -μετζ πληθ. (mekhemé, -medz) = δικαστήριον, κοιν. μεκχεμές, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. mekhemé ἢ mehkemé, ρουμ. tribunal, λατ.

μελάνε καὶ μιλάνε, οὐσ. θηλ., μιλᾶν' πληθ. (meláne καὶ miláne, milănⁱ) = τὸ μέλαν, κοιν. μελάνι, ρουμ. cereală, σλ.

μέλιου, οὐσ. ἄρσ., μέλιουρ' πληθ. (méliu, melijurⁱ) = ἡ κέγχρος, κοιν. κεχρί. Ἐκ τοῦ λατ. milium, ἰτ. miglio, ἰσπ. mijio, πορτ. milho, γαλ. mil, ἄλβ. molj, ρουμ. meiu, πληθ. mejuri, πρβ. :: melium, μελίνη. Περὶ τροπ. τοῦ ι εἰς ε ἰδε βέντου.

μένγκᾶ, οὐσ. θηλ., μένγκι πληθ. (mėngă, mėngi) = προσοχή, οἶον: ἀ' -τσῖ μένγκα = ἔσο προσεκτικός· ρ. atentșiune, λ.

μενγκενέ, οὐτ. ἄρσ., -νετζ πληθ. (mengené, -netz) = πιεστήριον, κοιν. μεγγενές, ἐκ τρκ. menghené· ρ. menghineă, τρκ.

μέν|τᾶ, οὐσ. θηλ., -ν|τι πληθ. (mentă, -nti) = μίνθη, ἡδύο-

σμον· λατ. menta, γαλ. menthe, ρουμ. mentă, ἑλλην.

μέρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., μεάρι πληθ. (mér^u, meári)=μῆλον· ἀμέρ^{ου}
ντι φάτσα (mér^u di fátsă)=ἡ παρειά, τὸ μάγουλον. Ἐκ τοῦ
λατ. ∴ melum παρά Πετρωνίω σελ. 56, ἀκμάσντι κατὰ τὸν
α' αἰῶνα μ. Χ. ιτ. melo, ἄλβ. molje, ρουμ. măr.

μέρ^{ου} -ντιτ -λόχ^{ου}, οὐσ. οὐδ. (mér^u -dit -lóc^u)=γογγύλη,
κοιν. καρότο, ράπυς, κοιν. ραπάνι. Κατὰ λέξιν γεώμηλον· ρουμ.
morcov, σλαβ. nap, λατ. (napus = βουνιάς, (γογγύλη).

μέρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., μέρ' πληθ. (mér^u, mérⁱ)=ἡ μηλέα, ρουμ.
măr, ἴδε ἄνωτ. μέρ^{ου}. Καὶ οἱ Ρουμ. μίαν μόνην λέξιν ἔχουσι.

μεριμάγκᾶ, οὐσ. θηλ., -μᾶντζι πληθ. (merimánğa, -măn-
dzi)=ἡράχνη· ἄλβ. merimagë, ρουμ. păianjin, σλαβ.

μεριμέτε, οὐσ. θηλ., -μετς πληθ. (meriméte, -mets)=
ἐπιδιόρθωσις, κοιν. μεριμέτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. merimet=ἐπι-
διόρθωσις, ἐπισκευή, ρουμ. reparatsie, λατ.

μεριμιτσέσκου, -τσι', -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (merimitsésku,
-tsi', -tsită, -trire)=ἐπιδιορθώνω, κοιν. μερεμετίζω, ἐκ τοῦ
μεριμέτε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. a repară, γαλ. Καὶ μιριμιτσέσκου.

μερίνντε, οὐσ. θηλ., -ντζί πληθ. (merinde, ndzi) = μεσημ-
βρία, δειλη· ἐκ τοῦ λατ. meridies -ei = μεσημβρία· 2) τὸ δει-
λινὸν ἄριστον, δειλνισμα ἐκ τοῦ λατ. merenda=δειλινὸν ἄριστον,
ιτ. πορτ. merenda, ισπ. merienda, ρουμ. merinde.

μερίνντου καὶ μιρίνντου, -τα', -ατᾶ, -αρε ρ. (merindu,
-tai', -ată, -are)=γευματίζω· κυρίως περὶ δειλιν, κοιν. δειλνίζω
καὶ δειλνῶ καὶ μέσον· μὴ μιρίνντου. Ἐκ τοῦ λατ. merendare,
ιτ. merendare, ισπ. πορτ. merendar, ρουμ. merindez.

μέρντου καὶ μέρδου, οὐσ. ἄρσ., μέρτζι πληθ. (mérdu καὶ
mêrdu, mêrdzi)=σκῶρ, κοιν. σκατό. Ἐκ τοῦ λατ. merda,
ιτ. πορτ. σαρδ. merda, ισπ. mierda, γαλ. merde, ἀρχ. ἑλ.
μίνθος. Δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν, ἐκ δὲ τῆς προφορᾶς φαίνεται νεολο-
γισμὸς ἐκ τοῦ γαλ merde, μεταγγισθεὶς διὰ τῶν ἐπισκεπτομέ-
νων τὴν Εὐρώπην Κ|βλάχων. Ἴδε κᾶκάτ^{ου}· ρ. escremente, λ.

μέσ^{ον}, οὐσ. ἄρσ., μέσῃ πληθ. (més^u, mésī) = μήν. Ἐκ τοῦ λατ. mensis-is = μήν. Περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ η ἴδε μέσᾶ· ἰτ. mese, γαλ. mois· ρουμ. lună, λατ.

μέσ^{ον}, οὐσ. ἄρσ., μέσῃ πληθ. (més^u, mésī) = ἄροτρον, ἰδίως ἢ ὕνις, κοιν. ὕνι· ρουμ. plug σλαβ., γερμ. pflug = τὸ ἄροτρον.

μέσε, οὐσ. θηλ., μέσει πληθ. (mése, mési) = ἡ μέση, τὸ μέσον, ρουμ. mijloc. Καὶ μέσχε.

μεσίνε καὶ μισίνε, οὐσ. θηλ., μεσίνῃ πληθ. (mesíne, mesínī) = κατειργασμένον δέρμα, κοιν. μεσίνι· ἐκ τοῦ τρκ. messin = πρόδειον δέρμα, σερβ. mešin = δέρμα ἀργασμένον μὲ στύψιν, ρουμ. mešină, τρκ.

μέσκου, μισκούτῃ, μισκούτᾶ, μιστεᾶρε ρ. (mésku, miskú^t, miskútă, misteăre) = δωροῦμαι, δίδω δῶρον· 2) οἰνοχοῶ, κοιν. κερνώ, ἔπερ ἐπίσης σημ. δωροῦμαι. Ἐκ τοῦ λατ. misceo -ere = κεράννυμι, μιγνύω, σμίγω· ρουμ. dăruesc, σλαβ.

μέταλλ^{ον}, οὐσ. οὐδ., -λι πληθ. (métall^u, -li) = μέταλλον· ρουμ. metal. Δαλ.

μετζάνορᾶπτε, οὐσ. θηλ., (medzânorăp^te) = μεσονύκτιον. Ἐκ τοῦ λατ. media nox, ἰτ. mezzanotte, ἰσπ. media noche, πορτ. meia nocte, γαλ. minuit· ρ. miaza noapte, λ.

μέτουρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρῃ πληθ. (mētură, -rī) = σάρωθρον, κοιν. σκούπα. Ἐκ τοῦ λατ. metula-am. Ὁ Ρυσό. ἀπορρίπτει τὴν παραγ. τοῦ Micl. ἐκ τοῦ σλ. metla, πολὺ ὀρθῶς· ρ. mătură.

μέτρου, οὐσ. οὐδ., μέτρι πληθ. (métru, métri) = μέτρον· ρουμ. măsură, λατ.

μέτσι, συνδ. ἐναντ. (métsi) = εἰ καί, μολανότι, Δαλ. Δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν· ὁ Μιχ. γράφει mētse· ρουμ. deși, λατ.

μηναί^{ον}, οὐσ. ἄρσ., μηναιῖ πληθ. (miné^u, nēi) = τὸ μηνιαῖον, (βιβλίον ἐκκλησι.)· ρουμ. mineiu, ἑλλην. Δαλ.

μητρόπολε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (mitrópole, -lī) = μητρόπολις· ρουμ. mitropolie, ἑλλην.

μητροπολίτ^{ον}, οὐσ. ἄρσ., -λιτς πληθ. (mitropolít^u, -lits)

= μητροπολίτης· ρουμ. mitropolit, έλλην.

μηχάνε, ούσ. θηλ., μηχάν' πληθ. (miháne, mihán') = ή φύσα, ψυσητήρ, κοιν. μηχάνι και μουχάνι· ρουμ. sufloiu, λατ.

μι, προσ. άντ. πτ. αίτ. Ιδε έου και με (mí και me).

μιάσă και μεάσă, ούσ. θηλ., μεάσι πληθ. (meásă, meási) = τράπεζα. Έκ του λατ. mensa. Τò η έξαιρείται, ώς κάτ' εκ του quantus, κούσκουρ' = συμπέθερος εκ του consocer, μέσ' μήν εκ του mensis· ιτ. mensa, ισπ. πορτ. mesa, άλβ. mišoure = τρύβλιον, έξ ού τò τής νλν. μισούρα και μισούρι· ρουμ. masă.

μιάστικ'ου, μιστικά', -ατă, -αρε ρήμ. (míástiku, mistikái, -ată, -are) = μίγνυμι, κοιν. σμίγω. Έκ του λατ. * mistico και mixtico (πρβ. mistum και mixtum), ιτ. mestico = συμμιγνύω τὰ χρώματ'· ρουμ. mestec Προφέρεται και μεάστικ'ου.

μιζέ, ούσ. άρσ., μιζέτζ πληθ. (mizé, mizèdz) = προδόρπιον, όρεκτικόν, κοιν. μεζές, όπερ εκ του τουρκ. mezé = προδόρπιον. Προφερ. και μεζέ· ρουμ. mezeă, τουρκ.

μιζίε, μιζί' και μιζίλε έπιρ. (mizíe, mizi' και mizíle) = μόλις, χαλεπώς, δυσκόλως· ίσως εκ του άρχ. έλ. μόγις· ρ. abiu, σλ.

μιζλίσε, ούσ. θηλ., -σι' πληθ. (mizlíse, -si') = συνέδριον, συμβούλιον, κοιν. μιζλίσι, όπερ εκ του τουρκ. mizlis· ρουμ. conciliu, λατ. consilium.

μιθράδă, ούσ. θηλ., μιθόδι πληθ. (miθράđă, miθóđi) = μέθοδος· ρουμ. metodă, έλλην.

μικροσκόπ'ου, ούσ. άρσ., -χι' πληθ. (mikroskópu, -ki') = μικροσκόπιον· ρουμ. microscop, έλλην.

μιλανκόλικ'ου, έπιθ., -κά θηλ. (milankóliku, -kă) = μελαγχολικός· ρουμ. melancolic, έλλην. Μιχ.

μιλέτε, ούσ. θηλ., -λετς πληθ. (miléte, -lets) = γενεά, καταγωγή, κοιν. μελέτι, όπερ εκ του τουρκ. melet· ρ. natsie, λ.

μιλίε, ούσ. θηλ., μιλί' πληθ. (milíe, milí') = λιποθυμία. ρουμ. lešin, όπερ κατά Cihac έλλην. εκ του λίγωσις, λίγωμα (όλίγος, όλιγώω) Πολύ άμφιβάλλω.

μιλιούνε, ἀριθμ., -ουν' πληθ. (miliúne, -uni) = ἑκατομμύριον κοιν. μιλλιόνι καὶ μιλλιούνι· ρουμ. milion, γαλ. million.

μιλουδέε, οὐσ. θηλ., -δι' πληθ. (miludie, -di) = μελωδία· ρουμ. melodie, ἑλλην. Δαλ.

μιλούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (milúřă, -ri) = κάταντες, κρημνός, ἀνήφορος, ἔδαφος ἀπόκρημον, ἀνηφορικόν, ἄνευ χόρτου καὶ μὲ κοκκινόχρωμα. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ Μιλούνα τῆς Θεσσαλ.

μίνου, ἴδε αμίνου, (mín^u, amín^u).

μινάρξα λόκλου', ἀπθ. οὐσ. τοῦ μίνου, μινᾶρλι λόκλου' πληθ. (minăřxa, lóklu', minăřli, lóklu') = ὁ σεισμός· ρουμ. cutremur de pământ, λατ.

μίνε, ἀντων. προσ. ἴδε ἐοῦ. Εὐχρηστον ἐν βορ. τμήμ.

μινντέρε, οὐσ. θηλ., μινντέρ' πληθ. (mindére, -ri) = κλίνη ἐκ σανίδων· 2) τάπης, κοιν. μιντέρι, τρκ. mender· ρ. mindir,

μινούτ^{ου}, -τᾶ ἐπιθ. (minút^u, -tă) = λεπτός, καὶ ὡς οὐσ. = κερμάτιον, κοιν. μινούτο. Ἐκ τοῦ λατ. minutus, ἰτ. minuto, ἰσπ. menudo, προβ. menuť, γαλ. menu· ρουμ. mărunť. 2) μινούτᾶ = λεπτόν τῆς ὥρας· ρουμ. minută.

μινουτάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ταρ' πληθ. (minutăr^u, -tar') = ὁ λεπτοδείκτης τοῦ ὠρολογίου. Ἐκ τοῦ λατ. minutalis-lem = λεπτός· ρουμ. minutar. Μετάγγισμα τοῦ Δαλ. ἐκ τῆς ρουμουνικῆς.

μινουτέτζ^{ου}, μινουτά', -ατζᾶ, -αρε ρ. (minutédz^u, -tai', -ată, -are) = λεπτύνω, ἰσχυαίνω· ρουμ. subtsiez, λατ. tsuguesc, μαγυαρ. Ἐκ τοῦ λατ. minuto - are = λεπτύνω. Ὁ Weig γράφει minut, ὁ δὲ Papahagí γνωρίζει μόνον τὸ minutsăsku.

μίν|τε, οὐσ. θηλ., μίν|τσῆ πληθ. (mínte, míntsi' = νοῦς, φρόνησις. Ἐν τῷ πληθ. μίντσῆ = κρόταφος· ρουμ. tîmpe, λατ. Ἐκ τοῦ λατ. mens - mentem = νοῦς· ἰτ. ἰσπ. πορτ. mente, ἄλβ. ment· ν' βίνε τοῦ μίν|τε (n' vine tu minte) = ἐμνήσθην, ἐνεθυμήθην, in mentem mihi venit· καὶ αντούκ^{ου} α μίν|τε (adúk^u a minte) = μέμνημαι, ἐνθυμοῦμαι· ρουμ. minte.

μιν|τέσκου, μιντί', -ιτά, -ιρε ῥημ. (mintésku, mintí', -itǎ -ire) = κυκάω, μίγνυμι, ἀναταράττω, ἀνακατώνω· τσε τι μιν|τέστι (tse ti mintésti) = διὰ τί ἀναμιγνύεσαι, τί ἀνακατώ-νεσαι; ἔκ τοῦ λατ. miscens-scentis· κατά τινος βουλγ. κατα-γωγῆς· ῥουμ. mestec.

μιν|τιμένου, -νά ἐπιθ., (mintiménu, -nǎ) = νοήμων, συ-νετός, φρόνιμος. Ἐκ τοῦ μίν|τε, ὅπερ ἴδε· ῥ. intselept, λατ.

μιν|τίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. μιν|τέσκου, -τιρ' πληθ. (mintíre, tirⁱ) = μίξις, ἀνατάραξις· ῥουμ. mestecare, λατ.

μιν|τίτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ῥ. μιν|τέσκου (mintít^u, -tǎ) = συμ-μεμιγμένος· ἀνατεταραγμένος, ἀνακατωμένος· ῥουμ. mestecat.

μιν|τιτόρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -τορ' πληθ. (mintitór^u, -torⁱ) = στα-σιώτης, νεωτεριστής, φιλοπράγμων, κοιν. ἀνακατωσιάρης. Ἐκ τοῦ μιν|τέσκου-μιν|τίτ^{ου}, ὅπερ ἴδε. ῥουμ. turburǎtor, λατ.

μιν|τιτούρǎ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. mintitúrǎ, -turⁱ) = ἀνάμιξις, περιπλοκή, πρβ. νλν. ἐπανάστασις, στάσις, ἀνακατω-σιά. Ἐκ τοῦ μιν|τέσκου, ὅπερ ἴδε. ῥουμ. rǎscoalǎ, σλαβ.

μιν|τουέσκου καὶ **μινντουέσκου**, μιν|τουί', -ιτά, -ιρε ῥ. (mintuésku καὶ minduésku, mintuí', -itǎ, -ire)· μέσον: μι μινντουέσκου = διανοοῦμαι, διαλογίζομαι, συλλογίζομαι· Ἐκ τοῦ :: mentuesk (mens-mentis). Περὶ προφορᾶς μινντουέσκου (minduésku) πρβ. ἀνντα = ὅταν, ἔκ τοῦ νλν. ἔντας, ὅπερ ἔκ τοῦ ὅταν, κινντησέσκου - kindisésku, ἔκ τοῦ ἑλ. κεντῶ. Οἱ Δακρ. ἀντὶ τούτου μεταχειρίζονται τὸ cuget, ἔκ τοῦ λατ. cogito.

μιντούϊρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., τουϊρ' πληθ. (minduíre, -tuirⁱ) = διαλογισμός, σκέψις, ῥουμ. cogitare, λατ.

μιντούϊτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (minduít^u, -tǎ) = σύννους, σκεπτικός· ῥουμ. gânditor, σλαβ. Καὶ μινντούϊτ^{ου}.

μιντούλιον, οὐσ. οὐδ., -ντουλ' πληθ. (midúlj^u, -dulⁱ) = μυε-λός, ἐγκέφαλος· Λέγεται καὶ μιντούǎ. Ἐκ τοῦ λατ. medella = μυελός, ἰτ. midola, midoglia, ἰσπ. midulla, πορτ. me- dullo καὶ miolo, γαλ. moele. Περὶ ἐξαιρέσεως τῶν II πρβ.

στράο ἐκ τοῦ stella, σξάο ἐκ τοῦ sella, γὰ ἐκ τοῦ illa. Οἱ Ρουμ. mēduǎ καὶ créeri ἐκ τοῦ cervelum· ἰδ. Cihac.

μιν|τουόσου, -ρασα, ἐπιθ. (mintuósu, -rasǎ) = νουνεχής, συνετός· ρουμ. intsélept, λατ.

μιν|τσούνγκου, οὔσ. οὐδ., -τσουνι πληθ. (mintšúnj^u, -tšuni) = ψεῦδος. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ mentio-onis (mentitio), ἰτ. men-zogna, προβ. mensonja, γαλ. mensonge = ψεῦδος· ρουμ. mintsionǎ. Καὶ μιντσοῦνε.

μιν|τσουνάρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ κατ. ρ., -νᾶρι πληθ. (mintšunǎre, -nǎri) = τὸ ψεύδεσθαι· ρουμ. mintsire, λατ.

μιν|τσουνέτζου, -τσουναί, -ατά, -αρε ρημ. (mintšunedz^u, -tšunaⁱ, -atǎ, -are) = οὐ λέγω τινί τὰ ὄντα, τὴν ἀλήθειαν, ψεύδω τινά, ἀπατῶ· μέσον ∴ μι μιντσοουνέτζου = ψεύδομαι, ἀπατῶμαι. Ἐκ τοῦ λατ. mentior, mentitus sum mentiri, ἰτ. mentire, ἰσπ. πορτ. γαλ. mentir· ρουμ. mints (mintseso).

μιντσουνόσου, -νρασα θηλ. οὔσ. (mintšunóš^u, -nrasǎ) = λατ. mentiosus, γαλ. menteur, ἰσπ. πορτ. mentiroso· ρουμ. minciunos. Ἐκ τοῦ μιν|τσούνγκου, ὅπερ ἴδε.

μιράζε, οὔσ. θηλ., μιράζι πληθ. (miráze, mirǎzi) = κληρονομία, ἐκ τοῦ νλν. μιράδι καὶ μιράζι (μερίς, -ίδος), τουρκ. (miraz· ρουμ. moštenire, σλαβ.

μιράκε, οὔσ. θηλ., -ράκι πληθ. (miráke, -rǎki) = πόθος, κοιν. μιράκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. merak = πόθος· ρ. dorintsǎ, λ.

μισάλε, οὔσ. θηλ., -σάλι πληθ. (misále, -sǎli) = τραπεζομάντηλον. Ἐν Ἠπειρῷ καὶ νοτίῳ Μακεδονίᾳ λέγεται μεσάλα καὶ μσάλα. Παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ∴ μενσάλιον, μισάλιον καὶ μινσάλιον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. mensalis mensa = τράπεζα) ἄλβ. mē-sale· ρουμ. mǎsǎritsǎ. λατ.

μισίρκου, οὔσ. ἄρσ. μισίρτσι πληθ. (misírk^u, misírtsi) = ἡ Ἰνδικὴ ὄρνις, κοιν. μισίρκα καὶ μισίρκο, τουρκ. misirk, θηλ. μισίρχᾶ καὶ μίσχᾶ· ρουμ. gâscan, σλαβ.

μισάνντρα, οὔσ. θηλ., -σάνντρι πληθ. (misándrǎ, -sǎndri)

= ἱματιοθήκη· ρουμ. garderob, γαλ.

μισίτου, οὐσ. ἄρσ., -τς πληθ. (misítu, -ts) = μεσίτης· ρουμ. samsar, τουρκ.

μίσκᾶ, οὐσ. θηλ., μίσκι πληθ. (mískă, míski, = γήν, κοιν. χήνα· ρουμ. gâscă, σλαβ.

μισκούτου, πθμ. τοῦ μέσκου, -τᾶ θηλ. (miskút^u, -tă) = ὁ δωροδοκῆσας, ὁ λαβὼν τὸ δῶρον, κοιν. κερασθείς· ρ. tractat, λ.

μίσουρου, οὐσ. οὐδ., -ρ' πληθ. (mísuru, -rⁱ) = ἀραβόσιτος, κοιν. καλαμπόκι· ρ. porumb, λ. Ἐκ τοῦ Misire = Αἴγυπτος.

μισούρου, -αί, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (misúr^u, -aⁱ, -ată, -are) = μετρῶ. Ἐκ τοῦ λατ. mensuro, are = μετρῶ, ἰτ. misurare, ἰσπ. πορτ. mesurar, γαλ. mesurer, ἀλβ. mas· ρ. mäsur.

μισουρά, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (mísură, -ri) = μέτρον. Ἐκ τοῦ λατ. mensura, ἰτ. misura, ἰσπ. mezura, γαλ. mesure· ρουμ. mäsură. Οὐχὶ ὀρθῶς ὁ Pušc. ταύτιζει τὴν λέξιν ταύτην πρὸς τὴν μισούρα, ὅπερ ἴδε.

μισούρα, οὐσ. θηλ., -σουρι πληθ. (misură, -ri) = πήλινον, τρύβλιον, κοιν. μισούρα καὶ μσούρα, ἔκ τοῦ λατ. missorium = τρύβλιον καὶ messorium τοῦ μεταγ. λατιν., ἀλβ. misšure, ρουμ. strakină, σλαβ.

μισουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. μισούρου, -ράρι πληθ. (misuráre, -rărⁱ) = μέτρησις, καταμέτρησις, ἀπαρίθμησις· ρ. mäsurare, λ.

μισουράτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ μισούρου (misurát^u, -tă) = μεμετρημένος, ἠριθμημένος· ρουμ. mäsurat, λατ.

μιστεράρε, ἀπθ. -στερ' πληθ. (mistearre, -steri) = τὸ δωρεῖσθαι, φιλοδωρεῖν· ἔκ τοῦ μέσκου, ὅπερ ἴδε, ρουμ. dăruire, σλ.

μιστικᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. μεξάστικου, -κᾶρ' πληθ. (mistikáre, -kărⁱ) = ἀνάμιξις, κοιν. ἀνακᾶτωμα· ρουμ. mestecăre, λ.

μιστικᾶτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ μεξάστικου (mistikát^u -tă) = συμμιγῆς, ἀνάμικτος, ρουμ. mestecat, λατ.

μιστικᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (mistikátúră, -rⁱ) = σύμμιγμα· ἔκ τοῦ ἀνωτέρω μιστικᾶτου, ρουμ. mestecătură, λ.

μιτάνγε, οὐσ. θηλ., μιτάν' πληθ., (mitánje, mitán'i) = με-
τάνοια, γονυκλισία, κοιν. μετάνοια· ρουμ. mătanie, ἑλλην.

μιτάνγουςέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (mitánjusésku, -si'i,
-sită, -sire) = μεταμέλομαι, μετανοῶ· ρουμ. mă căiesc, σλαβ.

μιτάνγουςίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (mitánjusit^u, -tă) =
μεταμεμελημένος, κοιν. μετανοημένος, ρουμ. căit, σλαβ.

μιτιρίζε, οὐσ. θηλ., -ρίζ' πληθ. (mitirize -riz'i) = ὕψωμα
ἐκ γῆς, ἢ πέτρας, ἢ ἐπὶ, ἀφ' ἧς πυροβολοῦσιν οἱ στρατιῶται τῶν
περιτειχισμάτων, κοιν. μετερίζι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. meteriz·
γαλ. banquette, ρουμ. meterez, τρκ.

μιτόχε, οὐσ. θηλ., -χι πληθ. (mitóche, hi) = μετόχιον ρουμ.
metoc, ἑλλην.

μίτρα, οὐσ. θηλ., μίτρι πληθ. (mítră mítri) = τὸ κάλυμμα
τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀρχιερέως λειτουργοῦντος, ἢ μίτρα = διάδημα,
ρουμ. mitră, ἑλλην.

μιτρίκᾶ, καὶ **μάτρίκᾶ** οὐσ. θηλ., -τσ' πληθ. (mitríkă, -ts'i)
= τὰ γεννῶντα καὶ γαλοχοῦντα, θηλάζοντα πρόβατα. Ἐκ τοῦ λατ.
matrix -cem = μήτηρ· ρουμ. mulzară, λατ.

μλιόρᾶ, οὐσ. θηλ., μλιόρ', πληθ. (mlióră, mliór'i) = ἀμνός
ἀπὸ ἑνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, ὅστις δὲν ἐγέννησε. Ἐν Ἡπειρῷ λέγε-
ται μπλιώρι θηλ. μπλιώρα· ἀλβ. mlióre, ἐκ τοῦ λατ. :: agnel-
liola (ὑποκ. τοῦ agnella). Τὸ ἀρσ. μλιόρου = ἀμνός· καὶ οἱ Μα-
γυάροι millora, ρουμ. mioară· Μλιόρᾶ. θηλ.

μμπάϊρου, μμπάϊράι, -ατᾶ, -αρε ρ. (mbăiru, mbăirăi,
-ată, -are) = ὀρμαθίζω, κοιν. ἄρμαθιάζω. Ἐκ τοῦ μπάερου, ὅπερ
ἴδε, ρουμ. însir, λατ. (ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην.)

μμπάϊράτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (mbăirát^u, -tă) = ὀρμα-
θισμένος, κοιν. ἄρμαθιασμένος, ρουμ. însirat, λατ.

μμπάϊράτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πλ. (mbăirătúră, -tur'i)
= εἶρμός, σειρά, συνάφεια, κοιν. ἀράδγιασμα. Ἐκ τοῦ μμπάϊρου,
ὅπερ ἴδε· ρουμ. însirare, λατ.

μμπάρμπάτέτζου, -μπάταί, -τατᾶ, -ταρε ρ. (mbârbâ-

tédzu, -mbâtaî, -tată, -tare) μέσον = ἀνδροῦμαι, ἐνθαρρύνομαι. Ἐκ τοῦ μπάρμπάτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. îmbărbătez, λατ.

μμπιστημένον, -νά, ἐπιθ. (mbistinénu, -nă) = ἔμπιστος, ἔμπεπιστευμένος· ρουμ. credintsios, λατ. :: credinciosus.

μμπιτάτόρον, ἴδε ἀμμπιτάτόρον (mbitătoru).

μνάτᾱ, οὐσ. θηλ., μνάτσι πληθ. (mnătă, mnătsi) = δράξ, δρᾶγμα, κοιν. φούχτα. Ἐκ τοῦ μάνᾱ, ὅπερ ἴδε, λατ. :: manuata (manuor)· ρουμ. mănă, plină, λατ. Ὁ πληθ. καὶ μνάτς.

μράλε, ἐπιθ., θηλ. μράλε (mράle) = μαλακός, ἐκ τοῦ mollis -is = μαλακός, ἰτ. πορτ. molle, ἰσπ. mele, muelle, γαλ. mol, mou· ρουμ. mράle, πληθ. moi.

μοαμπέτε, οὐσ. θηλ., -τς πληθ. (moabéte, -ts) = διασκέδασις, κοιν. μοαμπέτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. moabet· ρ. petretsere, λ.

μράρᾱ, οὐσ. θηλ., μόρ' πληθ. (mράră, mór'i) = μύλος. Ἐκ τοῦ λατ. mola = μύλος. Περὶ ἐναλλαγῆς l p ἴδε ἐν λέξει ἀκάρε. Τὸ δὲ ο διφθογοποιεῖται ρα ὡς μράρτε θάνατος ἐκ τοῦ mors-mortis, μράλε = μαλακός, ἐκ τοῦ mollis, μπράτσε = φωνή, ἐκ τοῦ vox-cis, πράρτᾱ = θύρα ἐκ τοῦ porta, σράκρᾱ = πενθερά, ἐκ τοῦ socera, ράλα = φιάλη, ἐκ τοῦ olla = γύτρα κτλ. ἰτ. mola, ἰσπ. muela, γαλ. moulin, πορτ. moinh· ρουμ. mοră.

μράρε, οὐσ. θηλ. (mράre) = ἄλμαία, κοιν. ἄρμη, ἄρμιᾱ. Ἐκ τοῦ λατ. muria = ἄλμαία, ἄλμη. Περὶ διφθογοποιήσεως τοῦ u εἰς ρα πρβ. σκράτι = ἐξάγει, ἐκ τοῦ executio, τράμνᾱ = ρθινόπωρον ἐκ τοῦ auctumnus, ρράμιγκον ἐκ τοῦ rumigo, ἰτ. moja, ἰσπ. murria, γαλ. muire, mure, mui· ρ. mură (mράre).

μράρτε, οὐσ. θηλ. (mράrte) = θάνατος. Ἐκ τοῦ λατ. mors-mortis = θάνατος. Περὶ διφθογοποιήσεως τοῦ o εἰς οα ἴδε ἐν λέξει μράρᾱ, ἰτ. πορτ. morte, ἰσπ. muerte, γαλ. mort, Φριούλ. παρὰ τὸ Τυρόλον muarte, ἀλβ. morte· ρουμ. moarte.

μράσᾱ, οὐσ. θηλ., μράσι πληθ. (mράšă, mράši) = γραῖα. Ἐκ τοῦ ἀλβ. moše = ἡλικία, motsin = πρεσβύτης· ρ. bătrână, λ. **μράστε**, οὐσ. θηλ., μράστι πληθ. (mράste, mράsti) = λεί-

ψανα τεθνεῶτος, ἢ ἀγίου. Ἐκ τοῦ σλαβ mosti = λείψανα· ρουμ. moaște, σλαβ

μόδα, οὐσ. θηλ., μόδι πληθ. (móda, módi) = συρμός, κοιν. μόδα· ρουμ. modă, γαλ. ἐκ τοῦ λατ.

μοξαβίρ^{ου} καὶ **μουξαβίρ^{ου}**, ἐπιθ., -βιρά θηλ. (mozavír^u, -viră) = ῥαδιουργός, κοιν. μουζαβίρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. muzavir· ρουμ. intrigant, γαλ.

μοξαβιρλίκε καὶ **μουξαβιρλίκε**, οὐσ. θηλ., -κί πληθ. (muzavirlíke, -kî) = ῥαδιουργία, κοιν. μουζαβιρλίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. muzavirlík· ρουμ. intrigă, γαλ.

μόϊ, (moi) = κλητικὸν ἐπιφ. ὦ σύ· ρ. mǎ. Καὶ μόρι (mori).

μοίρα, οὐσ. θηλ., μόρι πληθ. (míră, míri) = ἡ μοῖρα· ρ. ursitoare, ἑλλην. ἐκ τοῦ ὀρίζω, ὠρισα καὶ ὠρσα.

μοιργουλόγ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -γί πληθ. (mirgǐulóγ^u, -γί) = θρήνος εἰς τοὺς νεκρούς, κοιν. μοιρολόγι· ρ. bocet, λατ. Δαλ.

μοιργουλουξέσκου, -ξιί, -ξिता, -ξισε ρ. (mirgǐlukuksésku, -ksiî, -ksită, -ksire) = θρηνωδῶ, κοιν. μοιρολογῶ, ρ. bocesc, λ.

μόλαβ^{ου}, ἐπιθ., -βά θηλ. (mólav^u, -vă) = πρᾶξος, εὐάγωγος, μαλακός, κοιν. μόλαβος, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. mollis-lem = μαλακός μετὰ τῆς καταλήξεως αβ (av) πρῆ. ρουμ. trândav = ἄργος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ trând, ἀρχ. βουλγ. trâdu.

μόλκ^{ου}, μουλχί, -ατά, -αρε ρημ. (mólǐ^u, mulǐáⁱ, -ată, -are) = ἐμβάπτω εἰς ὕδωρ, ὑγραίνω. Ἐκ τοῦ λατ. mollio, ivi, itum, ire = μαλάσσω, ὑγραίνω· ιτ. mollare, ammolare, ισπ. mojar, πορτ. molhar, γαλ. mouiller· ρ. moju.

μόλιτσά, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (mólitsă, -tsi) = σίς, θρέψ, κοιν. βώτρικα καὶ μόλιτσα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. molitse, βουλγ. molets, σλαβ. mulitsă· ρουμ. molie.

μόλυμă, οὐσ. θηλ., -νί πληθ. (mólýmă, -nî) = μόλυσμα· ρουμ. molimă, ἑλλην.

μονέδα, οὐσ. θηλ., μονέτζ πληθ. (monédă, monédz) = νόμισμα, κοιν. μονέδα, ὅπερ ἐκ τοῦ βενετ. moneda, ιτ. moneta·

ρούμ. monetā, βεν.

μόρου, μουρί^ι, μουρίτᾶ και μοράρτᾶ, μουρίρε ρ. (móru, murí, murítā και μοράρτᾶ, muríre) = θνήσκω, ἀποθνήσκω. Ἐκ τοῦ λατ. morior, mortuus sum, ri· ιτ. morire, ισπ. morir, πορτ. morrer, γαλ. mourir· ρουμ. mor.

μόρᾶ, οὐσ. θηλ. (mórā) = ὁ ἐφιάλτης. Ἐκ τοῦ ἄλβ. more, σλαβ. mora, νλν. μώρα· ρουμ. greutate in vis, λατ.

μορόζᾶ, οὐσ. θηλ., -ζι πληθ. morózá, -zi) = παλλακίς, κοιν. μορόζα· ρουμ. concubină, λατ.

μόρτου, μοράρτᾶ, μόρτσι, μοράρτι (mórtu, μοράρτᾶ, μόρτσι, μοράρτι) παθ. μετ. τοῦ μόρου = θνητός, νεκρός, λατ. mortuus, a, um· ρουμ. mortu.

μόσκου, οὐσ. ἄρσ., (mós ku) = μέσχος ἢ εὐώδης οὐσία, ρ. moscu.

μόστρᾶ, οὐσ. θηλ., -στρι πληθ. (móstrā, -stri) = δεῖγμα, παράδειγμα, κοιν. μόστρα, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. mostra, ρ. mostrā, ιτ.

μουβλέτε, οὐσ. θηλ., μουβλέτι πληθ. (muvléte, muvléti) = ἄδεια· ἐκ τοῦ τρκ. muvlet. Ἐν Μοσχοπ., ρ. permissiune, λ.

μουγγρισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (mugrisésku, -siⁱ, -sitā, -sire) = μουγγρίζω, ρουμ. bălăesc, σλαβ.

μουγγρισίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (mungrisíre, -sirⁱ) = μούγγρισμα, ρουμ. bălăire, σλαβ.

μούκᾶ, οὐσ. θηλ., μούτσι πληθ. (múkă, mútsⁱ) = μύξα. Ἐκ τοῦ λατ. mucus = μύξα, βλέννα· ἴδε και μύξᾶ· ρουμ. mucî, λατ. Μούκου, μούτσι = τὸ κεκαυμένον μέρος τῆς θρυαλλίδος, κοιν. φυτυλίου, ἢ μύξα, τὸ κάκαδον, ρουμ. muc, λατ.

μουκαέτε, οὐσ. θηλ., (mucaéte) = ἐνδιαφέρον, κοιν. μουκαέτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. mukaet· ρουμ. interesare, ιταλ.

μούκλιε, οὐσ. θηλ., μούκλι πληθ. (múklije, múkli) = τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ πελέκεως, ἔνθα ὑπάρχει ἢ στειλειά, ἥτοι ἢ ὀπή, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐμβάλλεται τὸ στειλειόν, κοιν. στειλιάρι τοῦ πελέκεως. Ἐκ τοῦ λατ. mutulus, διὰ συγκοπῆς τοῦ u και τροπῆς τοῦ t εἰς κ, ρουμ. muche, λατ.

μουκόρ, οὐσ. θηλ. πληθ. (mucorⁱ) = ἀκαθαρσία. Ἐκ τοῦ λατ. mucor - corem, ταρδ. mugore ρ. materii mucose, λ.

μούλα, οὐσ. θηλ., μούλι πληθ. (múlǎ, múli) = ἡμίονος. Ἐκ τοῦ λατ. mula, ιτ. mula· νλν. μουλάρι· ἐν βορ. τμήμ. καὶ μουλάρε· ἐν Γκέπες, μούσκά, ἀλβ. mouske-a, ρουμ. catăr, τρκ.

μουλάρε, οὐσ. θηλ., -λερⁱ πληθ. (mulǎre, -lierⁱ) = γυνή, σύζυγος, κατὰ τὸ ἡ γυναικά μου. Ἐκ τοῦ λατ. mulier = γυνή, ιτ. moglia, mogliera, ισπ. mujer, πορτ. molher, ρουμ. muiere. Λέγεται καὶ μγκιάρε ἐν Ὀλύμπω, καὶ μλγάρε ἐν τῷ κέντρῳ καὶ μεσημβρ. τμήμ. καὶ μουλιέρε ἐν τῷ βορείῳ.

μουλερέσκου, μουλερεγάσκά, ἐπιθ. ἐκ τοῦ μουλάρε (mulierésku, mulieregǎskǎ) = γυναικεῖος· ρουμ. muieresc, λατ.

μούλκε, οὐσ. θηλ., -κι πληθ. múlke, -ki) = ἰδιοκτησία, κοιν. μούλκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. mulk· ρουμ. proprietate, λατ.

μουλόχα, οὐσ. θηλ., μουλόχι πληθ. (mulǎhǎ mulóhⁱ) = ἡ μαλάχη, κοιν. μολόχα· ρουμ. marbǎ, λατ.

μουλίμε, οὐσ. θηλ., -τινⁱ πληθ. (multime, -tini = πληθύς, ἐκ τοῦ μούλτου = πολὺς. Παρὰ Καβαλ. καὶ μουλτεάτσǎ καὶ μουλτσίμε (multeǎtsǎ, multsime) ρουμ. multsime, λατ.

μουλουγίε, οὐσ. θηλ., -γιⁱ πληθ. (muluγie, -γiⁱ) = συναλλαγματική, κοιν. ὁμολογία· ρουμ. creantsǎ, λατ.

μούλτου, ἐπιθ., -τά, θηλ. (múltu - tá) = πολὺς· μούλτου καιρὸ καὶ καιρὸ = ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐπὶ μακρόν· μούλτου ὡς ἐπίρ. οἶον: μούλτου γκίνε = πολὺ καλῶ = magis bene, οἱ Ρουμ. forte. Ἐκ τοῦ λατ. multus, ιτ. molto, ισπ. mucho, πορτ. muito, ἀρχ. γαλ. molt, ρουμ. mult.

μούλτι ράρε, ἐπιρ. (múlti ráre) = πολλάκις. Ἐκ τοῦ λατ. multas oras· ρουμ. des, λατ.

μουλύβου, οὐσ. ἀρσ., -γιⁱ πληθ. (mulývu, -γiⁱ) = μολυβδοκόνδυλον, κοιν. μολύβι· ρουμ. creion, γαλ.

μουλύδε, οὐσ. θηλ., -λυτζ πληθ. (mulýde, -lvdz) = μόλυβδος, κοιν. μολύβι καὶ μολύδι· ρουμ. plumb, λατ. Καὶ μουλύβε.

μουλυψέσκου, -ψιᾶ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (mulypsésku, -psiī, -psitā, -psire) = μολύνω· ρ. molipsesc, ἑλ. πρβ. νλν. μόλυφα.

μουλυψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (mulypsire, -psirī) = μόλυνσις· ρουμ. molipsire, ἑλλην.

μουλυψίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ. (mulypsít^u, -tā) = μεμολυσμένος· ρουμ. molipsit, ἑλλην.

μούμᾶ, πληθ. μουμᾶν' (múmā, mumānī) = μήτηρ. Ἐν Γκόπαις λέγεται (μᾶ, ἴδε καὶ μάμᾶ· ρουμ. mamā.

μούνντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (múndā, -dī) = ἀκτίς τοῦ ἡλίου. Ἐκ τοῦ λατ. mundus-um· ἴδε Pušc. Ἐγὼ οὐδαμοῦ ἤκουσα τὴν λέξιν ταύτην, ἀνθ' ἧς ἴδε ράζᾶ. Τὸ δὲ mundzī τοῦ Paphadzí οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ mundā· ἴδε μούντζᾶ.

μούν|τε, οὐσ. θηλ., μούν|τσι πληθ. (múnte, múntsi) = ὄρος, δάσος. Ἐκ τοῦ λατ. mons - montis = ὄρος, ἰτ. ἰσπ. πορτ. monte, γαλ. mont· ρουμ. munte.

μούντζᾶ, οὐσ. θηλ., -τζῖ πληθ. (múndzā, -dzī) = ἡ διὰ τῶν πέντε δακτύλων γιγνομένη γνωστὴ προσβλητικὴ καὶ ὑβριστικὴ χειρονομία, κοιν. φάσκελον, καὶ μούντζες. Ἐκ τοῦ ρήμ. μουτσώνω, ὅπερ καὶ σήμερον λέγεται μουτσαλώνω καὶ μουντζουρώνω ἐκ τοῦ μουντζούρα = ρύπανσις δι' αἰθάλης, ἧτις παρὰ Δουκαγ. ἀπαντᾶ : μούντζα, ὅπερ κατὰ Meyer πιθανῶς ἐκ τοῦ ἰτ. moccio, βενετ. mozzo = βλέννα, φλέγμα.

μουν|τόσ^{ου}, ἐπιθ., τρασᾶ θηλ. (muntós^u, -trasā) = ὄρεινός. Ἐκ τοῦ λατ. montuosus· ρουμ. muntos, λατ.

μούρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., μούρ' πληθ. (múr^u, múrī) = τοῖχος· ἴδε καὶ στίσμᾶ. Ἐκ τοῦ λατ. murus, ἰτ. ἰσπ. πορτ. muro, πρβ. γαλ. mur· ρουμ. zid, σλαβ.

μούρᾶ, οὐσ. θηλ. -ρι πληθ. (múrā, -rī) = μῶρον, κοιν. μοσρον, λατ. morum, ἰτ. ἰσπ. mora, πορτ. amora· ρουμ. murā, γαλ. mûre.

μουράρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πληθ. (murár^u, -rī) = μυλωθρός, μυλωνᾶς. Ἐκ τοῦ λατ. molaris = μυλαῖος· ρουμ. morar.

μούργκου, ἐπιθ., -γκᾶ πληθ. (múrgu. -gǎ) = φαιός, μελάγχρους, κοιν. μοϋργος καὶ μοϋργκος καὶ μοϋρτζος = μέλας. Ἐκ τοῦ ἀμέλγη, λατ. amurca, ρουμ. obscur, λατ.

μούργκου καὶ **μούλγκου** ἐν βορ. τμήμ., μούρσου, μούρσᾶ, μοϋρτζεᾶρε καὶ μούρτζιρε ρήμ. (múrgu καὶ múlgu, múrsu, múrsǎ, murdzeǎre καὶ múrdzire) = ἀμέλγω, κοιν. ἀρμέγω. Ἐκ τοῦ mulgeo, lsi, etum, ere = ἀμέλγω, ἰτ. mugnere, mungere, ἀρχ. ἰσπ. mulger, ν. ἰσπ. muir, πορτ. mungir καὶ mulgir, ἄλβ. mielj καὶ mbilj· ρουμ. mulg.

μουρξάουᾶ, οὐσ. θηλ., μουρέι πληθ. (murǎuǎ, muréi) = συκάμινος, συκομωρέα, κοιν. μουργιά· ρουμ. dud, τουρκ.

μουρμίνιᾶ, οὐσ. θηλ., -νιᾶ πληθ. (murmíniǎ, -niǎ) = αἱ πρῶται δώδεκα ἡμέραι τοῦ Αὐγούστου, ἐκ τῆς ποιότητος τῶν ἔποίων προλέγουσιν οἱ ποιμένες τὴν ποιότητα τῶν δώδεκα μηνῶν, καλοκαιρίαν ἢ κακοκαιρίαν αὐτῶν. Εἶνε τὰ ἑξαήμερα ἑλλην. μερομήνια (ἡμερομήνια). Διαφορὰ μόνον ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ἡμερῶν.

μούρμουρου, οὐσ. ἄρσ. -ριᾶ πληθ. (múrmur^u, -riǎ) = κάχλασμα, μορμύρισμα τοῦ ὕδατος, γογγυσμός· ρήματ. παραγ. ἐκ τοῦ μούρμουρ^{ου} καὶ μουρμουρέτζου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. murmur, λατ.

μούρμουρ^{ου} καὶ **μουρμουρέτζου**, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε ρήμ. (múrmur^u καὶ murmurédz^u, -raǐ, -ratǎ, -rare) = μορμύρω, μορμυρίζω, καχλάζω ὡς τὸ ρέον ὕδωρ, ἐπὶ ἀνθρώπου γογγύζω. Ἐκ τοῦ λατ. murmurō, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλ. ἰτ. mormorare, ἰσπ. πορτ. προβ. mormurar, ἄλβ. murmuroni· ρουμ. murmur.

μουρμουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράριᾶ πληθ. (murmurǎre, -rǎriǎ) = μορμύρισμα, κάχλασμα, γογγυσμός· ρ. murmurare,

μούρνου, ἐπιθ., -νᾶ θηλ. (múrnu, -nǎ) = μελανωπός. Ἐκ τοῦ ἄλβ. murro πρβ. ἄλβ. kjen murro = κύων μαυροδερδός, ἢ kjen murrás· λεξ. ἄλβ. Χριστοφορίδου.

μουρντάρου, ἐπιθ., -ρά θηλ. (murdár^u, -rǎ) = ἀκάθαρτος, ρυπαρός, κοιν. μουρντάρης, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. murdar· ρ. murdar, τουρκ.

μουρντάρλικε, οὐσ. θηλ., -λικ' πληθ. (murdârlîke, -likî) = ἀκαθαρσία, κοιν. μουρνταρλίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. murdarlik. Καὶ μουρντάριε· ρουμ. murdărie, τουρκ.

μουρτζεάρε, ἀπθ. θηλ. εὐσ. τοῦ μούργκου, μουρτζέρ' πληθ. (murdzeăre, -dzerî) = ἄμελξις, κοιν. ἄρμεγμα. Καὶ μούρτζερε.

μουρτζεάστε, μουρτζί', -τζιτά, -τζιρε ρ. (murdzeăste, murdzî', -dzită, -dzire) ρημ. ἀπροσ. = σκότος γίνεται, σκοτάζει, κοιν. μουργκώνει καὶ μουργκίζει καὶ μουχρώνει. Κατὰ Κοραῆν ἐκ τοῦ ὁμίχλη· ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ μὲ τὴν σημ. σκότος, ἐξ οὗ καὶ ρημ. ἐμιχλώω = γνοφάω· ἴδε πλείω παρὰ G. Meyer Studien II, 42· ἢ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω μούργκου = φαιός, μελάγχρους· ρουμ. amurdzesc.

μουρτζιτά, πθμ. μὲ σημ. οὐσ. murdzîtă) = τὸ γίνεσθαι σκότος, σκοτασμός, κοιν. νύχτωμα· ρουμ. amurg. Καὶ μουρτζίτ'ου, -θουρ'.

μουσάμᾶ καὶ **μάσᾶμᾶ**, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (musâmă, -madz) = ἐπενδύτης ἀδιάβροχος, κοιν. μουσαμᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. muşamâ· ρουμ. muşamă, τουρκ.

μουσάτ'ου, -τά ἐν βορ. τμημ. μάσάτ'ου, καὶ μσάτ'ου καὶ μπσάτ'ου καὶ ψάτ'ου ἐν τῷ μεσημβρ. τμημ. καὶ ἐν Ὀλύμπῳ· ἐπιθ. (muşăt', -tă καὶ mâşăt' καὶ msăt' καὶ psăt') = ὠραῖος. Ἡ παραγωγή ἄγνωστος· ρουμ. frumos, λατ.

μουσάτεάτσᾶ καὶ **μσάτεάτσᾶ**, οὐσ. θηλ. ἀφηρ. τοῦ μουσάτ'ου, μουσάτέτσι πληθ. (muşâteătsă, muşătétsî) = κάλλος, ὠραιότης· ρουμ. frumetsă, λατ.

μουσαφίρ'ου, θηλ. -ρά (musafir', -ră) = ξένος ὁδοιπόρος, φιλοξενούμενος, κοιν. μουσαφίρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. musafir· ρουμ. musafir, oaspe λατ.

μουσέσκου, ἐπιθ., μουσεάσκᾶ θηλ. (musésku, muşăskă) = γραώδης. Ἐκ τοῦ μράσᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. băbesc, σλαβ.

μουσέσκου, μουσί', -σιτά, -σιρε ρ. (muşésku, muşî', -şită, -şire) = γηράσκω (μόνον ἐπὶ τῶν γραιῶν). Ἐκ τοῦ μράσᾶ

δπερ ἴδε· ρουμ. *imbătrănesc*, λατ.

μουσικάν|του, οὐσ. ἄρσ., -ντσι πληθ. (*musikántu*, -ntsi) = μουσικός, κοιν. μουσικάντης· ρουμ. *muzicandu*, ἑλλην.

μουσικίε, οὐσ. θηλ., -κιε πληθ. (*musikíe*, -ki) = μουσική· ρουμ. *muzică*, ἑλλην.

μουσίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (*musítsă*, -tsi) = μυτίδιον γεννώμενον εἰς τὰ σεσηπότα κρέατα, ἄλβ. *mize* καὶ *mjure*. Πιθανώτατα ἐκ τοῦ λατ. *musca* = μυῖα: *muscea* + *itsa* (ὑποκ. κατλ.) ἴδε καὶ Περιοδ. Weig. τόμος 11, 68· ρουμ. *musculitsă*.

μουσίτσᾶσκου, -τσιε, -τσιτά, -τσιρε ρ. (*mušitsăsku*, -tsi, -tsită, -tsire) = κοσμῶ, στολίζω, καλλωπίζω. Ἐκ τοῦ μουσά-του, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *imbodobesc*, σλαβ.

μουσίτσιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσιρε πλ. (*mušitsire*, -tsiri) = καλλωπισμός, διακόσμησις, κοιν. στόλισμα· ρ. *imbodobire*, σλ.

μουσίτσιτου, -τσιτά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (*mušitsitu*, -tă) = κεκοσμημένος, κεκαλλωπισμένος, κοιν. στολισμένος· ρουμ. *improdobit*. σλαβ. *infrumusetsat*, λατ.

μούσκᾶ, οὐσ. θηλ., μούστι πληθ. (*múskă*, *músti*) = μυῖα, κοιν. μύγα. Ἐκ τοῦ λατ. *musca*, ἰτ. ἰσπ. πορτ. *mosca*, γαλ. *mouche*, ἄλβ. *müje* καὶ *miškonje*· ρουμ. *mușcă*.

μούσκλου, οὐσ. οὐδ., μούσκλη πληθ. (*músklju*, *múskli*) = βρύον, τὸ λεπτὸν χόρτον, τὸ φυόμενον ἐπὶ τῶν κορμῶν τῶν δένδρων κοιν. μουσκλον. Ἐκ τοῦ λατ. *muscus* = βρύον, γαλ. *mousse*, ἰτ. *muschio*· ρουμ. *mușchiu*.

μούσκληου, οὐσ. οὐδ., μούσκλη πληθ. (*músklju*, *muskli*) = μῦς, μυών. Ἐκ τοῦ λατ. *musculus* ὑποκ. τοῦ *mus* = μῦς· ἰτ. *musculo*, ἐπίσης ἰσπ. καὶ πορτ. *musculo*, γαλ. *musele*· ρουμ. *mușchiu*, 2) = μπράτσάτου, ἐν τῇ 2) σημασίᾳ, ὅπερ ἴδε.

μουσκλιόσου, -κλιχασᾶ ἐπιθ., (*mušklijósu*, -klijasă) = βρυώδης, γεμᾶτος ἀπὸ βρύον, κοιν. μουσκλον. Ἐκ τοῦ λατ. *musculosus* (*muscosus*), ἰτ. *muschioso*, ἰσπ. πορτ. *moscoso*· ρουμ. *muschios*, ἴδε μούσκληου.

μουσκληόσου, ἐπιθ., κλιζασᾶ θηλ. (muskljós^u, -kljzasă) = μυώδης, ἔχων μυῶνας. Ἐκ τοῦ λατ. musculosus· ρουμ. musculos· ἴδε καὶ μούσκληου = μῦς.

μουσκόνηου, οὐσ. ἄρσ., -νι̇ πληθ. (muškónj^u, -ni̇) = ἐμπίς, εἶδος κώνωπος. Μεγεθ. τοῦ μούσκα, ὅπερ ἴδε· ρ. tsintsar, λατ.

μουσκουκάρου, οὐσ. οὐδ., -κᾶρ' πληθ. (muskukár^u, -kăr'ij) = μοσχοκάρυον Καὶ μοσκοκάρε, νλν. μοσκοκάρυ ρ. muscană, λ.

μούσκουρου, ἐπιθ -ρᾶ θηλ. (múskur^u, -ră) = λευκός εἰς τὰ ὦτα καὶ τὴν ῥίνα, καὶ μὲ γραμμὰς λευκὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· ἐπὶ τῶν βοσκημάτων οἶον: κάπρᾶ μούσκουρᾶ.

μούσμουλά, οὐσ. θηλ., -λι̇ πληθ. (músmul^u, -li̇) = μέσπιλον, κοιν. μούσμουλον· ρουμ. moșmoală, ἔλλην.

μουσμουλιέου, οὐσ. ἄρσ., -λεῖ̇ πληθ. (musmuljé^u, -leí̇) = ἡ μεσπίλη, κοιν. μουσμουλιά· ρουμ. moșmon, ἔλλην.

μουστάτσᾶ καὶ **μουστάκιε**, οὐσ. θηλ., μουστᾶτς πληθ. (mústátsă καὶ mustákije, mustăts) = μύσταξ, κοιν. μουστάκι, λατ. mustaceus, ἰτ. mustaccio, γαλ. moustache, ἰσπ. mostacho, ἄλβ. mustakje· ρουμ. mustatsă.

μουστιρίου, οὐσ. ἄρσ., -ριτζ (ἔκ τοῦ μουστιρίδ(ε)ς) πληθ. (mustirí^u, -ridz' = πελάτης καταστήματος, ἀγοραστής, ὅπερ ἔκ τοῦ τρκ. mousteri· ρουμ. client, γαλ.

μούστου, οὐσ. οὐδ., (mústu' = γλεῦκος, κοιν. μουστος, ὅπερ ἔκ τοῦ λατ. mustum, ἰτ. mosto, γαλ. mouit, ἄλβ. moušt, γερμ. most· ρουμ. must. Ἐκ τούτου καὶ ἡ μουστάρδα, ἰτ. πορτ. mostarda, γαλ. moutard· ρουμ. muštar, λατ.

μουστουσέσκου, -σι̇, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (mustusésku, -si̇, -sită, -sire) = μουστώνω, μετ. καὶ ἀμετ. ρ. mē fac de must, λ.

μούτου, ἐπιθ., μούτᾶ θηλ. (mút^u, mútă) = βωδός, ἄφωνος, κοιν. μουτος, ὅπερ ἔκ τοῦ λατ. mutus = βωδός, ἰτ. muto, ἰσπ. πορτ. mudo, γαλ. muet· ρουμ. mut.

μούτου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (mút^u, -aⁱ, -ată, -are) = μετατίθημι, μετακινῶ, κοιν. σηκώνω. Ἐκ τοῦ λατ. muto, avi, atum,

are· ιτ. muto, ισπ. πορτ. mudar, γαλ. muer, ρουμ. mut.

μουτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τάρι πληθ. (mutáre, -tárⁱ) = ὑψωσις, ἄρσις, κοιν. σήκωμα, ρουμ. mutare.

μουτάτον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τατά θηλ. (mutát^u, -tată) = μετακεκινημένος, ὑψωμένος, κοιν. σηκωμένος, ρουμ. mutăt.

μουτάφε, οὐσ. θηλ., μουτάχι πληθ. (mutáfe, mutăhi) = κάλυμμα εὐτελές, πρόστυχον. ἐκ μαλλίου αἰγὸς κατεσκευασμένον, δι' οὗ καλύπτουσι συνήθως τὰ ζῶα, ὅπερ ἐν Μακεδ. λέγεται τσουλί, ἐκ τοῦ τρκ. tchal (djul), tchoul, ρουμ. tsol, τρκ.

μουτζέσκου, -τζιⁱ, -τζιτά, -τζιρε ρ. (mudzésku, -dziⁱ, -dzită, -dzire) = मुखῶμαι, κοιν. μουγγρίζω. Ἐκ τοῦ λατ. mugio, ivi, itum, ire· ιτ. muggire, ισπ. mujir, προβ. πορτ. γαλ. mugir, ἀλβ. moungris (νλν.) ρουμ. mugesc.

μουτζίρε, ἀπθ. οὐσ., -τζιρι πληθ. (mudzire, -dzirⁱ) = मुखηθμός, κοιν. μούγγρισμα· ρουμ. mugit, λατ.

μούτρα, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (mútră -tri) = ὄψις, πρόσωπον, κοιν. μούτρων, ρουμ. mutră, ἑλλην.

μούτσου, οὐσ. οὐδ., -τσι πληθ. (mútsu, -tsi) = μύξα, κόρυζα. Ἐκ τοῦ λατ. mucus, = μύκος, μύξα, ιτ. mucos, ισπ. moco, πορτ. mucos, ἀλβαν. mūk = εὐρωτιάσις, κοιν. μούχλα· γαλ. moucheiron = θρυαλλίς 2) ρύγχος, ὁ ζουρνᾶς τῶν χοίρων. Ἐκ τοῦ λατ. :: mucous (mucus). Καὶ μούτσᾶ· ρουμ. bot, ὅπερ κατὰ Cihac λατ.

μουτσᾶσκου, μουτσίⁱ, -τσιτά, -τσιρε ρ. (mutsăsku, -tsiⁱ, -tsită, -tsire) = γίγνομαι κωφάλαλος, μένω ἄναυδος. Ἐκ τοῦ λατ. mutesco, ισπ. mudecer, προβ. mudir, ρουμ. mutsesc.

μουτσιάρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (mutsiără, -ri) = ἔλος, τέλμα, κοιν. βάλτος, βοῦρκος καὶ μπάρα· σλαβ. καταγ. ρουμ. mocirlă, σλαβ. Καὶ μουτσόρου.

μουτσιλέσκου καὶ μουτσουλέσκου, -λιⁱ, -λιτά, -λιρε, ρ. (mutsilésku καὶ mutsulésku, -liⁱ, -lită, -lire) = ρυπαίνω, κοιν. λερώνω δι' ἀκαθάρτου ὑδάτος ἢ λάσπης, ἀλβ. matsálj,

ρουμ. stropesc, mocirlesc, σλαβ. ἴδε μουντζᾶ.

μουτσιλίρε καὶ **μουτσουλίρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ' -πλ. (mutsilire καὶ mutsulire, -lirⁱ) = ῥύπανσις, κοιν. μουντᾶ-
ρευμα· ρουμ. stopire, murdărire, τουρκ.

μουτσιλίτου καὶ **μουτσουλίτου**, παθ. μετ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (mutsilit^u καὶ mutsulit^u, -tă) = ῥυπανθεὶς, λερωμένος ἐξ ἀκα-
θάρτου ὕδατος, ρουμ. murdărit, τουρκ., mocirlit, σλαβ.

μουτσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (mutsire, -rⁱ) =
ἀφασία, κοιν. κουφαμάρα καὶ βουδαμάρα· ρουμ. mutsire.

μουφλούζου, θηλ., -ζᾶ (muflúz^u, -ză) = χρεωκόπος, πτω-
χεύσας, κοιν. μουφλούζης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. mufluz, ῥ. falit, λ.

μουφλουζέσκου, -ζιⁱ, -ζιτᾶ, -ζιρε ῥ. (mufluzésku, -ziⁱ,
-zită, -zire) = χρεωκοπῶ, πτωχεύω. Καὶ μουφλουζιψέσκου, ἐκ τοῦ
νλν. μουφλούζιψα· ρουμ. mufluzesc, τουρκ.

μουφλουζλίκε, οὐσ. θηλ., -ζλικ' πληθ. (mufluzlike, -zlikⁱ)
= χρεωκοπία, πτώχευσις, ρουμ. mufluzire, τουρκ.

μούχλᾶ, οὐσ. θηλ., μούχλι πληθ. (múhlă, múhli) = εὐρώς,
κοιν. μούχλα, ἀλβ. mouhoulon, múk, ιτ. muffa, γερμ. muffen
= μυδᾶν, ἅπαντα ἐκ τοῦ mucus (μῦκος)· ρουμ. mutsigaiu λατ.

μούχλιντου, -ντᾶ, ἐπιθ. (múhlid^u, -dă) = εὐρωτιῶν, κοιν.
μουχλιασμένος ἐκ τοῦ μούχλᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. muteced, λατ.
mucidus, ιτ. mucido, γαλ. moite. προβ. muide, ἀλβ. mú-
këtë Καὶ μουχλιτζίτου, -τᾶ, (muhlitzit^u, -tă).

μουχλιτζᾶσκου, -τζᾶⁱ, -τζᾶτᾶ, -τζᾶρε ῥ. (muhlidzăsku,
-dziⁱ, -dzită, -dzire) = εὐρωτιῶ, κοιν. μουχλιάζω, ὅπερ ἐκ τοῦ
μούχλᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. mucezesc, λατ. mucescere, ισπ.
mohecer, προβ. mozir, γαλ. moisir.

μουχλιτζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζίρ' πληθ. (muhlidzî-
re, -dzîri) = εὐρωτίασις, κοιν. μούχλιασμα· ρουμ. mucezire, λ.

μουχλιτζίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τζᾶτᾶ θηλ. (muhlidzît^u,
-dzîtă) = εὐρωτιῶν, κοιν. μουχλιασμένος, ρουμ. mucezit, λατ.

μπάγκου, μπᾶγκάⁱ, -ατᾶ, -ᾶρε ῥ. (băgu, băgáⁱ, -ată, -are)

=τίθημι, θέτω. Ἐκ τοῦ νλν. βάζω, βάνω = τίθημι· ρουμ. pun, λ.

μπάγκαβου, ἐπίθ. -βᾶ, θηλ. (bágan^u, -vǎ) = ζαῖός, κοιν. ἀσπρόμαυρος καὶ γρίζος· ρουμ. sur, σλαβ.

μπᾶγκᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γκᾶρ' πληθ. (bagáre, gǎrⁱ) = τὸ τιθέναι, ἡ θέσις, κοιν. βάλσιμον, κατάκλισις. Μι μπάγκ^{ου} = κατακλίνομαι, ρουμ. punere, culcare, λατ.

μπᾶγκᾶτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (bâgát^u, -tǎ) = κείμενος κοιν. βάλμένος, κατακεκλιμένος· ρουμ. pus, culcat, λατ.

μπᾶζᾶκᾶ, οὐσ. θηλ., -ζᾶτσ' πληθ. (bâzákǎ, -zǎtsⁱ) = μεγάλη κοιλία ἀνθρώπου, κοιν. μπαζάκα ἐν Μακ. ἐκ τοῦ τρκ.

μπᾶζᾶκόσου, ἐπίθ. -κρᾶσᾶ θηλ. (bâzâkós^u, -krásǎ) = γάστρων, κοιν. κοιλαρᾶς καὶ μπαζάκας ἐν Μακ. ρουμ. burtos, σλ.

μπᾶῖρου, οὐσ. οὐδ., μπᾶῖρ' πληθ. (báir^u, báirⁱ) = στεφάνη, ταινία, κοιν. ἀρμαθιά· ἀλβ. bare. Κατὰ Rušc οὐσιαστικοποιημ. ἐπίθετον ἐκ τοῦ varius, a, um = ποικίλος, χρωματισμένος· ιτ. vajro, ἀρχ. γαλ. vair. Καὶ μπᾶῖρου, ρουμ. šir, ἑλλ. ránd, σλ.

μπᾶῖράκε, οὐσ. θηλ., -ράκ' πληθ. (báiráke, -rǎkⁱ) = σημαία, κοιν. μπαῖράκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. bairak, ρουμ. steag, σλ.

μπᾶῖράμε, οὐσ. θηλ., μπᾶῖράν' πληθ. (báiráme, báirǎnⁱ) = τὸ Πάσχα τῶν Τούρκων· ἐκ τοῦ τρκ. bairam, ῥ. bairam, τρκ.

μπᾶῖρᾶχτάρου, οὐσ. ἀρσ., -χτάρ' πληθ. (báirâhtár^u, -htarⁱ) = σημαιοφόρος· ρουμ. stegar, σλαβ.

μπᾶκᾶλου, οὐσ. ἀρσ., -καλ' πληθ. (bâkál^u, -kalⁱ) = παντοπώλης, κοιν. μπακάλης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. bacal, ῥ. pravǎliš, σλ.

μπᾶκᾶλίκε, οὐσ. θηλ., -λικ' πληθ. (bâkâlike, -likⁱ) = ἐργαστήριον, παντοπωλεῖον, κοιν. μπακάλικο, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bakalik· ρουμ. bǎkǎnie, τουρκ.

μπᾶκᾶμε, οὐσ. θηλ., μπᾶκᾶνι πληθ. (bâkáme, bâkǎni) = τὸ Βρασειλιανὸν ξύλον, χρήσιμον πρὸς βαφήν τῶν ὠν τοῦ Πάσχα, κοιν. μπακάμι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ρουμ. bǎcan, τουρκ.

μπᾶκᾶρε, οὐσ. θηλ., -κᾶρ' πληθ. (bâkâre, -kârⁱ) = χαλκός, κοιν. μπακίρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. baker = χαλκός καὶ χαλ-

κοῦν νόμισμα· ρουμ. aramă, λατ.

μπᾶκλᾶβᾶ, οὐσ. ἄρσ., -βατζ (ἐκ τοῦ μπακλαβάδ(ε)ς) (bâ-klâvă, -vatz) = τὸ γνωστὸν γλύκυσμα, ὁ μπακλαβάς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. baklavá· ρουμ. baklavá, τουρκ.

μπᾶλᾶ, οὐσ. θηλ. μπᾶλ' (bálă, băli) = σάκκος μέγας καὶ πλήρης, κοιν. μπᾶλα, 2) σφαῖρα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλ. μπᾶλλα (βάλλα) γαλ. balle, ιτ. balla· ρουμ. bal.

μπᾶλε, οὐσ. θηλ., μπᾶλ' πληθ. καὶ μπᾶλζουρ' (bále, băli, băliur') ὁ δὲ Καβαλ. ἔχει μπᾶλᾶ, πληθ. μπᾶλε (bálă, bále) = σίαλον. Σερβ. bale· ἴσως τοῦτο ἐκ τοῦ βλαχικοῦ· ρουμ. bale. Λέγεται καὶ μόνον ἐν πληθ. μπᾶλι. Ὁ Rušč θεωρεῖ αὐτὸ ὡς πληθυντικὸν τοῦ ἐκλιπόντος ἐνικοῦ :: ba, ἔπερ ἐκ τοῦ :: baba-am, ιτ. bava, σαρδ. baa, ισπ. πορτ. baba = σίαλον, γαλ. bave, baver, bavard. Τὸ νλν. μπᾶμπαλον διάφορον τούτου.

μπᾶλῆου, ἐπιθ., -λῆθ θηλ. (bálĭu, -lĭă) = βαλιός, κοιν. παρδαλός (ἵππος) καὶ μπᾶλιος, ἔπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. βαλιός καὶ μεταγ. βάλιος· πρβ. Εὐριπ. Ἴφ. Αὐλ. 222 «πῶλοι λευκοστίκτω τριχί βαλιοί»· ρουμ. breaz, σλαβ.

μπᾶλιγκᾶ, οὐσ. θηλ. μπᾶλιτζ' πληθ. (bálĭgă, bălidzi) = ὄνθος, κόπρος τῶν ζώων· σλαβ. bálĭga, σερβ. balega. Πιθανῶς κατὰ Meyer ταταρικῆς καταγωγῆς ἴδε Λεξ. Ἄλδ. G. Meyer· ρ. băligar.

μπᾶλιγκου, -γκαι', -ατᾶ, -αρε ρῆμ. (bálĭgu, -gai, -ată, -are) μέσον: μί μπᾶλιγκου = (μόνον ἐπὶ τῶν ζώων) κοπρίζω καὶ κοπρίζομαι, ἐκβάλλω τὴν κόπρον. Ἐκ τοῦ μπᾶλιγκᾶ· ρ. mĕ balig.

μπᾶλιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γκᾶρ' πληθ. (bâligăre, -gări) = ἀποπάτησις τῶν ζώων, κόπρισμα· ρουμ. băligare, σλ.

μπᾶλκόνε, οὐσ. οὐδ., -κον' πληθ. (bâlkóne, -kon') = ἐξώστης, κοιν. μπαλκόνι, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. balkone. ρ. balkone, ιτ.

μπᾶλσαμου, οὐσ. οὐδ., -ν' πληθ. (bâlsamu, -ni) = βάλσαμον, κοιν. μπᾶλσαμο· ρουμ. balsam, ἑλλην.

μπᾶλσᾶμουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (bâlsămusésku,

-sīi, -sitǎ, -sire) = ταριχεύω, κοιν. μπαλσαμώνω (βάλσαμον)· ρ. *imbālsāmez*, έλλην.

μπάλσαμουσίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -σιρ' πληθ. (*bālsā-musīre*, -sirⁱ) = ταρίχευσις, κοιν. βαλσάμωμα· ρουμ. *imbāl-samare*, έλλην.

μπάλσαμουσίτου, -τά πθμ. τοῦ άνρ. (*bālsāmusit^u*, -tǎ) = τεταριχευμένος, κοιν. μπαλσαμωμένος· ρουμ. *imbālsāmat*.

μπάλτου, -ουρ', ούσ. ούδ. (*bāltu*, -urⁱ) = μονοπάλιον· κοιν. μπάλτος (τουρκ.)· ρουμ. *monoporol*, έλλην.

μπάλτου, ίδε βάλτου. Παρά Καβαλ. και Δανιήλ, μπάλτǎ. Κατά Miclosich, ούχι έρθως, εκ τοῦ σλαβ. *blato*, ως *gǎrdu* εκ τοῦ σλαβ. *grad*. Έν τῷ βορ. τμήμ. σημ. λίμνην.

μπάλτσου, ούσ. άρσ., μπάλτσι και -ουρ' πληθ. (*bāltsu*, *bāltsi* και -urⁱ) = κεφαλόδεσμος τῶν γυναικῶν. Έκ τοῦ λατ. *balteus* και *baltius* = ζωστήρ· έχει δέ μεγίστην όμοιότητα ό κεφαλόδεσμος οὔτος πρὸς τὸν ζωστήρα. Περὶ τροπῆς τοῦ *t* εἰς *ts* ίδε βίτσǎ. ρουμ. *tsialmǎ*, τουρκ.

μπάμπάκ^{ου}, ούσ. ούδ., μπάμπάτσ' πληθ. (*bambák^u*, *bambátsⁱ*) = βάμβαξ κοιν. βαμπάκι και μπαμπάκι, ιτ. *bambajo*, μεταγ. λατ. *bambacium*· ρουμ. *bumbac*, έλλην. λέγεται και μπουμπάκ^{ου} (*bumbák^u*), τουρκ. *pambouq*.

μπάμπάκόσ^{ου}, έπιθ., -κχασǎ θηλ., (*bāmbākós^u*, -kχasǎ) = βαμβακκοειδής· ρουμ. *bumbăcos*, έλλην.

μπάμνε, ούσ. θηλ., μπάμνι πληθ. (*bāmne*, *bāmni*) = τὸ γνωστὸν λαχανικὸν ἢ μπάμνια· ρουμ. *bame* και *bamǎ*.

μπάμπǎ, ούσ. θηλ., μπάμπι πληθ. (*bábǎ*, *bābi*) = υποκοριστικὸν τῆς μητρὸς αντίστοιχον πρὸς τὸ μητερίτσα· ρ. *bonicǎ*, λατ. Έν τῇ κλητ. ως προσώνημα λέγεται *babo*· 2) γραῖα, μαῖα, εκ τοῦ έλλην. βαβῶ και μπάμπο. Μπαμπά σημ. τὸν πατέρα· εκ τοῦ τουρκ. *babá*.

μπάμπάλέσκου, -λιⁱ, -λιτǎ, -λιρε ρ. (*bābālésku*, -liⁱ, -litǎ, -lire) = βαττολογῶ, λαλῶ, φλυαρῶ, ματαιολογῶ. Ἡ λέξις

πεποιημ. ρουμ. bârfeſc, σλαβ.

μπάμπάλιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ' πληθ. (bâbâlîre, -lîrî) = βαττολογία, φλυαρία, ματαιολογία, ρουμ. bârfeală, σλ.

μπάμπάλιάρου, ἐπιθ. -λιαρᾶ, θηλ. (bâbâlîâr^u, -lîarᾶ) = βαττολόγος, φλύαρος, ματαιολόγος, πεποιημ.. ρ. bârfitor, σλαβ.

μπάμπάλιούρου, οὐσ. ἄρσ., -λιουρ' πληθ. (bâbâlîúr^u, -lîúr'î) = μορμολύκειον, φόβητρον, κοιν. σκιάστρα· ἴδε μπάμπάλιάρου, πρβλ. καὶ τὸ μπου ἐν τῇ γλώσση τῶν νηπίων.

μπάμπάρουτά, -τι, οὐσ. θηλ. bâbârútă, -tî) = μεγάλη πυρὰ μετὰ κρότου καίουσα, κοιν. μπουμπούνα. Ἡ λέξ. πεποιημ. ρουμ. bobotaie, σλαβ.

μπαμπέσου, ἐπιθ. (babéš^u) = δειλός, ἄνανδρος, κοιν. ἐν Μακ. μπαμπέσης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. babes, ρουμ. parsiv, σλαβ.

μπάνᾶ, οὐσ. θηλ. (bână) = βίος, ζωή. Κατὰ Meyer ἐκ τοῦ ἄλβ. κατὰ τὸ tsâ beni = τί κάμνεις, πῶς ἔχεις, ἀμφίβολον· κατὰ δὲ Rösler ἐκ τοῦ τουρκοπερσικοῦ zeban = βίος. Οἱ Ῥουμ. λέγουσι viatsa, οἱ Μογλ. giatsă ἐκ τοῦ vita = βίος· ἴδε Weig. Megl. 19. ἰτ. vita, ἰσπ. πορτ. vida, γαλ. vie, ἄλβαν. jete, πρσβ. vita. Ἐν βορ. τμήμ. λέγουσιν: ἄμου οὐν γκέτσου· (ám^u un gétš^u = ἔχω ἐν ἐμαυτῷ (αἰσθάνομαι) ζῶντι, ζωντανόν, ἔμψυχον.

μπάνέτζου, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (bânétz^u, -nai, -nată, -nare) = ζῶ· ἐκ τοῦ ἀνωτ. μπάνᾶ· ρουμ. viez, Μογλ. giies.

μπάνκου, οὐσ. οὐδ., μπᾶν' πληθ. (bânĭⁿ, bân'î) = λουτρόν, κοιν. μπάνιο· ἐκ τοῦ ἰταλ. bagno, ὅπερ ἐκ τοῦ Bajae (Βαῖαι) = πόλις καὶ θερμὰ ὕδατα Καμπ· ἄλβ. bânĭe, ἀρχ. σλβ. banja, ἰσπ. bano, πορτ. banho, γαλ. bain, ρμ. baie, ἅπαντα κατὰ Rušc λατ. : balneum = βαλανεῖον, ἑλ., λουτρών. Καὶ μπάνκε. (bânĭe).

μπάνκᾶ, μπᾶντσι, οὐσ. θηλ. (bânĭă, bântsi) = τράπεζα χρηματιστική, κοιν. μπάγκκα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. banca, γαλ. banque, ρουμ. bancă, ἰτ.

μπάνκου, -τσι, οὐσ. οὐδ. (bânku, -tsi) = θρανίον, ἔδρανον, κοιν. μπάγκος, ὅπερ ἐκ τοῦ γαλ. banc, γερμ. bank· ρ. bankă.

μπάνντᾶ, μπᾶντζι οὐσ. θηλ., (bāndă, bāndzi) = στρατιω-
τικὴ μουσική, κοιν. μπάντα· ρουμ. musică militară, λατ. 2)
ὄμιλος, πληθὺς ἀνθρώπων, κοιν. μπάντα, ιτ.

μπανντέρᾶ, -ερι οὐσ. θηλ., (bandéră, -eri) = σημαία, κοιν.
μπανδιέρα, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. bandiera, γαλ. ἀρχ. bandiere ἀντι
bannière· ρουμ. steag, σλαβ.

μπᾶνντουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρι πληθ. (bāndu-
răre, -rărî) = φλυαρία, ἴδε καὶ μπᾶμπᾶλίρε.

μπᾶνντουρέτζ^{ου}, μπᾶνντουρά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (bāndurê-
dz^u, bāndurâi, -ată, -are) = φλυαρῶ. Πεποιημ. ἢ ἐκ τοῦ ρουμ.
bondar. Ἴδε καὶ μπᾶμπᾶλέσκου.

μπᾶντε, ἐπιρ. = γαμαί, κοιν. καταγῆς· (mpăde) ἐκ τοῦ in +
πέδον· ρουμ. jos pe pământ, λατ.

μπᾶξίσε, οὐσ. θηλ., μπᾶξίσι πληθ. (băksîse, băksîsi) = δῶ-
ρον, κοιν. μπαξίσι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. bakşış = δῶρον· ρ. cadou, γαλ.

μπάρᾶ, οὐσ., μπᾶρι πληθ. (bără, bărî) = μικρὰ λίμνη, ἔλος,
κοιν. μπάρα· ρουμ. băltsiș, ἑλλην.

μπᾶργκάτσᾶ καὶ **μπρᾶγκάτσᾶ**, οὐσ. θηλ., -τς πληθ. (bâr-
gătsă, -ts) = χαλκοῦν ἀγγεῖον, κοιν. μπακράτσι, ἔπερ ἐκ τοῦ
τρκ. bakrâts, ἔπερ ἐκ τοῦ baker = χαλκός· λέγεται καὶ μπουρ-
γκάτσᾶ (burgătsă)· ρουμ. căldare, λατ.

μπάριμ^{ου}, ἐπίρ. (bărîm^u) = τοῦλάχιστον, κοιν. ἐν Μακεδο-
νίᾳ μπάριμ, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. barîm· ρουμ. cel puțin, λ.

μπάρμπᾶ, οὐσ. θηλ., μπᾶργκι πληθ. (bărbă, bărgi) = πώ-
γων, τὸ γένειον. Ἐκ τοῦ λατ. barba, ιτ. ισπ. πορτ. barba,
γαλ. barbe· ρουμ. barbă.

μπᾶρμπᾶρούσᾶ, -σι, οὐσ. θηλ., (bârbărúsă, -si) = λευκὸν
κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ἔμοιον μὲ τὸ φέσι, ἐκ βάμβυκος.

μπᾶρμπάτ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -μπατς πληθ. (bărbăt^u, -bats) =
ἀνήρ, σύζυγος, κατὰ τὸ ἑλλην. ὁ ἀνδρας μου. Ἐκ τοῦ λατ. bar-
batus = πωγωνοφόρος, ιτ. barbato, ισπ. πορτ. barbado, γαλ.
barbu-ue, ἀλβ. varvat· ρουμ. bărbat.

μπάρμπάτετσά, οὐσ. θηλ., -τετσ' πληθ. (bârbâteţǎ, -tets') = ἀνδρεία, γενναιότης, κοιν. παληκαριά. Ἐκ τοῦ μπάρμπάτ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. bravură, γαλ.

μπάρμπάτέσκου, ἐπιθ., -τεσκά θηλ. (bârbăţescu, -ţeskă) ἔκ τοῦ λατ. *barbatiscus· ρουμ. barbatesc, λατ.

μπάρμπιρσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (bârbirsescu, -si', -sită, -sire) = ξυραφίζω, κοιν. μπαρμπερίζω, μπαρμέρσα, ἔξ οὗ τὸ προκ. ρ. ρουμ. bărbieresc, ἑλλην.

μπάρμπιρσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (bârbirsitu, -tă) = κεκαρμένος, ξυραφισμένος· ρουμ. bărbierit, ἑλλην.

μπάρμπόσ^{ου}, ἐπιθ., (bârbósu) = πωγωνοφόρος, φέρων γένεια, κοιν. γενᾶτος· λ. barbatus· ρ. barbos· ἴδε μπάρμπᾶ.

μπάρμπούλι^{ου}, οὐσ. οὐδ., -λι', πληθ. (bârbuliu, -li') = καλύπτρα, μέλαν, μαῦρον κάλυμμα τοῦ προσώπου τῶν γυναικῶν πρὸς ἔνδειξιν πένθους, κοιν. βέλον, ὅπερ ἔκ τοῦ λατ. velum· Ἐκ τοῦ λατ. barbulium = πωγώνιον, ρουμ. basmă neagră in semn de doliu, τουρκ+λατ.

μπάρμπουλισέσκου, -λισι', -λισιτᾶ, -λισιρε ρ. (bârbulisescu, -lisi', -lisită, -lisire) = μέσον· «μι μπάρμπάλισέσκου» = καλύπτω τὸ πρόσωπον διὰ μελαίνης, μαύρης καλύπτρας πρὸς ἔνδειξιν πένθους. Ἐκ τοῦ μπάρμπούλι^{ου}, ὅπερ ἴδε.

μπάρμπουλισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λισιρ' πληθ. (bârbulisire, -lisiri') = ἡ κάλυψις τοῦ προσώπου διὰ μελαίνης καλύπτρας εἰς ἔνδειξιν πένθους· ρ. acoperire in semn de doliu, λ.

μπάρμπουλισίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -λισιτᾶ, θηλ. (bârbulisitu, -lisită) = κεκαλυμμένος τὸ πρόσωπον διὰ μελαίνης καλύπτρας πρὸς ἔνδειξιν πένθους, acoperit in semn de doliu, λατ.

μπάρμπούτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (bârbută, -ti) = ἡ πωγωνοφόρος κεφαλὴ τοῦ πράσου. Ἐκ τοῦ μπάρμπᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. căpăţina prasului, λατ.+ἑλλην.

μπάρντᾶ, καὶ **μπάρτᾶ**, οὐσ. θηλ., μπάρντι καὶ μπάρτιλε, ἐνάρθρως πληθ. (bărdă καὶ bårtă, bărdi καὶ bårtile) = τὸ δύο

παράλληλα ηύλακισμένα ξύλα τοῦ ἴστυ (ἀργαλεμοῦ), ἐν οἷς τίθεται καὶ στηρίζεται ἡ σπάθη. Φαίνεται σλαβ. καταγ.

μπάρνούτε, οὐσ. θηλ. (bârnúte) = ταμπάκος κοινῶς μπουρνούτ· ρουμ. tabac, τρκ.

μπάρούτε, οὐσ. θηλ., (barúte) = πυρῖτις, κοιν. μπαρούτι, ἐκ τοῦ τρκ. barut (πυρῖτις)· ρουμ. iarbă de pușcă, λατ + σλ.

μπάρσίι, οὐσ. θηλ., πληθ. (bârsiî) = στέμφυλα, κοιν. τσίπουρα· ἀλβ. bârsi-a, ρουμ. prăstină, σλαβ.

μπάρτου, -τσι, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (mpártu, -tsîi, -tsită, -tsire) = διαιρῶ, διανέμω. Ἐκ τοῦ λατ. impartio, ire· ιτ. impartire, ισπ. impartir, ρουμ. impart· Καὶ împârtsăsku.

μπάρτσιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσιρ· πληθ. (mpârtsire, -tsiri) = διανομή, διαίρεσις· ρουμ. împărtire, λατ.

μπάρτσιτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (mpârtsit^u, -tă) = διηρημένος, διανεμημένος, κεχωρισμένος, διεζευγμένος· ρ. împărtit, λ.

μπάρτσάτῶν, ἰδ. μπράτσάτῶν.

μπάσῶν, μπάσᾶι, -σᾶτᾶ, -σᾶρε, ρ. (băș, bășăi, -șată, -șare) = ἀσπάζομαι, φιλῶ. Ἐκ τοῦ λατ. basio, avi, atum, are = φιλῶ· ιτ. baccio, γαλ. baiser, ισπ. besar. Ἐν Σαμαρίνα λέγεται καὶ γκουγκουτέσκου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. sărut, λατ.

μπάσᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μπάσῶν, -σᾶρ· πληθ. (bășăre, -șări) = ἀσπασμός, φίλημα, ρουμ. sărutare, λατ.

μπάσᾶρικᾶ καὶ **μπισᾶρικᾶ** ἐν βορ. τμήμ., **μπισᾶριτσι** πληθ. (bășărikă καὶ bisărikă, bisăritsi) = ἐκκλησία. Ἐκ τοῦ δημ. λατ. baseleca = ἡ βασιλεια στοά· ρουμ. biserică

μπάσᾶ, οὐσ. θηλ., **μπάστσι** πληθ. (băskă bătsi) = πλόκος ἐρίου, μαλλιοῦ, κοιν. πλοχάρι. Ἐκ τοῦ ἀλβ. baske· ἴδε ἀλβαν. λεξ. G. Meyer σελ. 28.

μπάσᾶ, οὐσ. ἀρσ., -ματῆζ πληθ. (băsmă, -madz) = ὕφασμα χρωματισμ. πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀντερίων· ρ. basmă, τρκ.

μπάσᾶτᾶ, οὐσ. ἀρσ., -τατῆζ πληθ. (băsmătă, -tadz) = κατάλογος, κοιν. μπασματᾶς, ἐκ τοῦ τρκ. basmată, ρ. catalog, ἑλ.

μπάστε, οὐσ. θηλ. (báste)=στοίχημα· ἀλβ. ρ. prinsoare, λ.

μπάστουνε, οὐσ. θηλ., -στουνι πληθ. (bástúne, stuni)=
βακτηρία, κοιν. μπαστούνι. Ἐκ τοῦ ιτ. bastone (βαστάζειν,
βάσταξ), ισπ. baston, πορτ. bastao, γαλ. bâton, ρ. baston, ιτ.

μπάστρα, οὐσ. ἀρσ., (bâstră)=νόσημα τῶν φυτῶν, λαχάνων
καὶ λοιπῶν, ἔταν ταῦτα καίωνται ἐκ τοῦ δριμυτάτου ψύχους. Τρκ.

μπάστρουέσκου, -ι^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (bâstuésku, -iⁱ, -ită,
-ire) μέσον «μι μπάστρ»=προσβάλλομαι (ἐπὶ τῶν φυτῶν, λαχάνων
κτλ.) ὑπὸ τοῦ κοιν. λεγομένου μπαστρά· ρ. me opăresk, σλ.

μπάστρουῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρ^ι πληθ. (bâstruire,
-irⁱ)=ἡ προσβολή τῶν φυτῶν, λαχάνων κτλ. ὑπὸ τοῦ μπαστρά,
ὅπερ ἴδε· ρουμ. opărire, σλαβ. Κοιν. τὸ κάψιμον.

μπάστρουῖτου, πθμ. τοῦ ἀνρ. -τᾶ, θηλ. (bâstruit^u, -tă)=
προσβεβλημένος ὑπὸ τοῦ μπαστρά· ρουμ. atins de opareală, σλ.

μπάτου, μπάτού^ι. -τουτᾶ, μπάτερε καὶ μπάτερε ρ. (băt^u,
băt^uⁱ, -tută, bătere καὶ -teare)=κρούω, τύπτω. Ἐκ τοῦ λατ.
batus, ui ěre=κρούω· γαλ. battre, ιτ. battere, ισπ. ba-
tir, πορτ. bater, ρουμ. bat, μέσον «μι μπάτου»=κινουμαι·

μπάτᾶ, οὐσ. θηλ., μπᾶτ^ι πληθ. (bătă, bătⁱ)=παγίς -ίδος·
ρουμ. cursă, τουρκ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.

μπάτᾶλάμα, οὐσ. ἀρσ., -ματζ (ἐκ τοῦ μπαταλαμάδ(ε)ς) (bă-
tălămă, -madz)=λείψανον πωλουμένου ἐμπορεύματος, κοιν.
μπαταλαμάς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. batalamâ.

μπάτᾶλιουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (bătălĭusésku,
-sii, -sită, -sire) ἀμετ. =ἀπαρχαιοῦμαι, δὲν εἶμαι πλέον ἐν χρή-
σει· κοιν. μπαταλιάζω, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. batal· ρουμ. a nu
mai fi la modă, λατ.

μπάτᾶλιουσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (bătălĭusit^u,
-sită)=ἀπηρχαιωμένος, ἄχρηστος· ρ. care nu e la modă, λατ.

μπάτάνε, οὐσ. θηλ., μπᾶτᾶν^ι πληθ. (bătâne, -tănⁱ)=ντρι-
στράλᾶ, ὅπερ ἴδε. Ἐκ τοῦ νλν. μπατάνι. Ἐκ τοῦ λατ. batus
πρβ. γαλ. bataille, ιτ. battaglia· ρ. bătaiе=μάχη, κτύπημα.

μπᾶτᾶνισέσκου, -νισιῖ, -νισιτᾶ, -νισιρε ρ. (bâtânisésku, -nisiῖ, -nisită, -nisiire) = κναφεύω, κοιν. μπατανίζω = κατεργάζομαι ἐρεᾶ, μάλλινα ὑφάσματα ἐν τῷ κναφείῳ = ὕδατοκρουστηρίῳ κοιν. νεрс-трибѣжъ καὶ μπατᾶνι, ὅπερ ἴδε· ρ. calc in piuă, λ.

μπᾶτᾶνισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νισιρῖ πληθ. (bâtânisîre, -nisiirî) = ἀνάψις, κατεργασία τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων, κοιν. μπατᾶνισμα· ρουμ. călcare in piuă, λατ.

μπᾶτᾶνισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -νισιτᾶ θηλ. (bâtânisît^u, -tă) = κατειργασμένος ἐν τῷ κναφείῳ, κοιν. μπατανισμένος (ἐπὶ τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων)· ρουμ. călcat in piuă, λατ.

μπᾶτᾶτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρῖ πληθ. (bâtâtúră, -turî) = ἦλος, τύλος, κοιν. ρέζος, κάλλος, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. callum = τύλος, ἴδε καὶ κάλλου. Ἐκ τοῦ λατ. bat, ιτ. battitura, ισπ. batidura, πορτ. batedura· ρουμ. bătătură. Ἡ λέξις φαίνεται μετὰγγισμα τοῦ Δαλ. ἐκ τῆς ρουμουνικῆς.

μπάτερε καὶ **μπᾶτεᾶρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. băt^u, (bătere καὶ bâteăre) = τύψις, κρούσις, κοιν. κτύπημα· ρουμ. bătere.

μπᾶτζινάκου, οὐσ. ἄρσ., -τσῖ πληθ. (bădzinák^u, -tsî) = σύγγαμμος, κοιν. κονιάδος καὶ μπαζμανάκης ἐν Μακεδ., ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. badzianac· ρουμ. cumnat, λατ.

μπᾶτούτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ μπᾶτού (bătút^u, -tă) = πεπληγμένος, κτυπημένος· ρουμ. bătut.

μπάτσᾶ, οὐσ. θηλ., μπᾶτσι πληθ. (bătsă, pătşi) = κόλαφος, κοιν. μπάτσος καὶ μπάτσα· ρουμ. palmă, λατ.

μπᾶχτσᾶ, οὐσ. θηλ., μπᾶχτσᾶτζ πληθ. (băhtsă, băhtsădz) = κῆπος, κοιν. μπαχτσές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bahtsê· προφερ. καὶ μπαχτσέ· ρουμ. grădină, σλαβ.

μπυγάλα, οὐσ. θηλ., μπυγέλῖ πληθ. (bȳgălă, bȳgêli) = ῥάκος, τεμάχιον μαλλίνου ὑφάσματος, δι' οὗ περιβάλλεται ἡ κνήμη ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῶν σφυρῶν, ἢ περικνημὶς τῶν πτωχῶν, κοιν. μπυγάλι ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. ρ. obéală, τλαβ.

μ|περάτικου, μ|πιτικάῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (mperátik^u, -kai, -ată,

-are) = ἐπιδιορθῶ ἔνδυμα, κοιν. ἐμβαλώνω καὶ μπαλώνω. Ἐκ τοῦ
 *inpetico, ἴδε περάτικου· ρουμ. cãrbesc, σλαβ.

μπελαατζίου, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (belaadzíu, -jadz) =
 ὁ προξενῶν δυσχερείας, δυσκολίας, (μπελάδες) κοιν. μπελατζής,
 ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. belaadzí· ρουμ. belaliu, τουρκ. Δαλ.

μπέσσο, μπιšš'í, -šš'itã, -šš'ire ρ. (bészú, bišš'í, -šš'itã, -šš'ire) =
 πέρδομα, κοιν. κλάνω. Ἐκ τοῦ λατ. *vissio πρβ. γαλ. vesse,
 vesser, ὅπερ πιθανωτ. ἐκ τοῦ φουσῶ· ρουμ. bãs. Περὶ τροπῆς
 τοῦ V εἰς μπ (b) πρβ. μπράτσε = φωνή ἐκ τοῦ VOX-VOCIS, μπι-
 síkã ἐκ τοῦ vessica καὶ μπᾶτρᾶν^{ου} ἐκ τοῦ veteranus.

μπέσᾶ, οὐσ. θηλ., (bészã) = ἐμπιστοσύνη, πίστις ἐκ τοῦ ἁλβ.
 besě - a = πίστις.

μπιά^{ου} καὶ **μπεᾶ^{ου}**, μπιού'í, μπιού'τᾶ, μπιάρε ρ. (beáú, biú'í,
 biútã. bjáre) = πίνω. Ἐκ τοῦ λατ. bibo, bibi, bibitum, ěre
 = πίνω. Περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ b ἴδε ἐν λέξει σού'ρ^{ου}, ἰτ. bevere
 καὶ bere, πορτ. beber, γαλ. boire· ρουμ. beu (beau).

μπιᾶρε καὶ **μπεᾶρε**, ἄπθ. οὐσ. τοῦ μπεᾶ^{ου}, πληθ. μπερί
 (beáre, bér'í) = πόσις, τὸ πίνειν· ρουμ. beuturã, λατ.

μπιζέλε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (bizéle, -li) = πίσος κοιν. μπι-
 ζέλι· ρουμ. bezelie, ἔλλην.

μπιζίρε, -ρ'í οὐσ. θηλ., (bizíre, -r'í) = λινέλαιον, κοιν. μπε-
 ζίρ'í, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bezir· ρουμ. unt de lemn, λατ.

μπιζουέσκου, -ι'í, -ι'τᾶ, -ι'ρε ρ. (bizuésku, -i'í, -i'itã, -i'ire)
 = σκώπτω, χλευάζω εἰρωνεύομαι· ρουμ. a ši bate joc, καὶ ba-
 tjoaturesc, ἔλλην. βαγυρίζω. Καὶ μμπιζουέσκου.

μπικᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., μπικᾶτς πληθ. (bikátsã, bikãts) =
 σκολόπαξ, -ακος, κοιν. μπικᾶτσα· ρουμ. becatsã, ἔλλην.

μπικᾶρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -κᾶρ'í πληθ. (bikjárú, -r'í) = ἄγαμος,
 κοινῶς μπικιάρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. bikiar· ρουμ. beker, τρκ.

μπικιρλίκε, οὐσ. θηλ., -λικ'í πληθ. bikirlíke, -lik'í) = ἄγα-
 μία, ἄγαμος βίος, κοιν. μπικιαρλίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. bekia-
 rik· ρουμ. celibat, λατ. Καὶ μπικιρᾶτσᾶ, Δαλ.

μπικρίου καὶ **μπικρί**, οὐσ. ἄρσ., -κριτζ πληθ. (bikriú, -kridz) = οἰνοπότης, μέθυσος, κοιν. μπικρῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bikri· ρουμ. beut, betsin, λατ.

μπιλέ, οὐσ. θηλ., μπιλεάτζ πληθ. (bilé, bileádz) = δυσ-
χέρεια, δυσκολία, ἀμηχανία, κοιν. μπελᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ.
ρουμ. beleá, τουρκ.

μπιλέσκου, μπιλί^ι, -λιτᾶ, -λιρε ρήμ. (bilésku, bilíⁱ, -lită, -lire) = ἐκδέρω, κοιν. γδέρνω· 2) λευκαίνω, (ιδίως τὸ πανί) ἐκ τοῦ
σλαβ. beliti = λευκαίνειν, ἐκδέρειν· ρουμ. jubese, σλαβ.

μπιλίρε, ἀπαρ. θηλ. μὲ σημ. οὐσ. ἀφῆρ. τοῦ ρ. μπιλέσκου,
μπιλίρ^ι πληθ. (bilire, rⁱ) = ἐκδορά, τὸ ἐκδέρειν· ρουμ. jubire,
σλαβ. 2) λεύκανσις, τοῦ πανιοῦ· ρουμ. inalbire, λατ.

μπιλίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (bilítu, -tă) = ἀποδερματωμέ-
νος, γδαρμένος, 2) λευκασμένος· ρουμ. jubit, inalbit, σλαβ.

μπιλιτζίκε, οὐσ. θηλ., -τζιτσί πληθ. (bilidzike, -dzitsiⁱ)
= ψέλλιον, κοιν. βραχιόλι καὶ μπιλιτζίκι ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπερ ἐκ
τοῦ τουρκ. beledzik· ρουμ. brătsară, λατ.

μπιλμπίκου, οὐσ. οὐδ , -τσι πληθ. (bilbík^u, -tsi) = τὰ κοιν.
στραγάλια καὶ μπιμπλά ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. leblebí· ρουμ. naut
fript, τουρκ. † λατ.

μπιλμπίλκου, οὐσ. ἄρσ., -μπιλ^ι πληθ. (bilbilj^u, -bilⁱ) = ἀη-
δών. Ἐκ τουρκ. bjoul-bjoul = ἀηδών, ρ. privighitqare, λ.

μπίμπᾶ, οὐσ. θηλ., μπίμπι πληθ. (bibă, bíbi) = νῆσσα, κοιν.
πάπια· ρουμ. rătă, σλαβ.

μπινᾶ, οὐσ. ἄρσ., -νατζ πληθ. (bină, -nadz) = κτίριον, κοιν
μπινᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. binâ· ρουμ. binâ· τουρκ.

μπινάτς, οὐσ. ἄρσ., μόνον ἐν πληθ. ἀριθμῶ (bináts) = διδυ-
μος, κοιν. διδυμάρικα. Ἐκ τοῦ λατ. *bi-pati, ιτ. binato, ρουμ.
gemăn, λατ. Ὁ Μιχ. γράφει «bineci». Ἄλλ' ἐγὼ ὡς καὶ ὁ
Δαλ. δὲν ἠκούσαμεν τὴν λέξιν· Ἴδε Rušo.

μπινέκου, οὐσ. ἄρσ., -τσ^ι πληθ. (dinék^u, -tsiⁱ) = ἵππος μό-
νον πρὸς ἱππασίαν, προωρισμένος μόνον διὰ τὴν καβάλαν. Ἐκ

τοῦ τουρκ. binec· ρουμ. cal de calărie, λατ.

μ|πιν- καὶ μμπιντουκλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ., -κλιερ' πληθ. (mbidukliăre, -klierⁱ) = φθειρίασις, κοιν. ψείργιασμα· ρουμ. păduchiaire, λατ.

μ|πιντουκλιάρου, πθμ. τοῦ κατ. ρ., -τά πληθ. (mpiducliăru, -tă) = ὁ φθειριάσας, ρουμ. păduchiaos, λατ.

μ|πι- καὶ μμπιντουκλιέτζου, -κλιαί, -κλιατά, -κλιαρε ρ. (mpi- καὶ mbidukliétzu, -klijai, -klijată, kliare) = φθειριῶ, κοιν. ψειριάζω. Ἐκ τοῦ λατ. in-peduculo -are (pediculus = φθείρ, ψεῖρα)· γαλ. pouiller, ιτ. spidocchiare, ρ. păduchez, λ.

μπιντουκλιόσου, ἰδε πιντουκλιόσου.

μπιράτε, οὐσ. θηλ., -ράτς πληθ. (birăte, -răts) = τὸ Σουλτανικὸν φερμάνιον, τὸ διδόμενον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, κοιν. μπεράτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τοῦ τουρκ. berat, ρουμ. berat.

μπιρδιψέσκου, -ψιί, -ψιτά, -ψιρε ρ. (birđipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = περιπλέκω. κοιν. μπερδεύω, ὅπερ ἐμπεριδέω κατὰ Κούρτιον· ρουμ. încure, λατ.

μπιρδιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (birđipsire, -psiriⁱ) = περιπλοκή, κοιν. μπερδεύμα· ρουμ. încurare, λατ.

μπιρδιψίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (birđipsitu, -tă) = περιπεπλεγμένος, κοιν. μπερδευμένος· ρουμ. încurcat, λατ.

μπιρικήτε, οὐσ. θηλ., -κετς πληθ. (birikéte, -kets) = εὐφορία, ἀφθονία, κοιν. μπιρικήτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. birikét = εὐφορία, ἀφθονία· ρουμ. abundență, λατ.

μπιρμπάντου, ἐπιθ., -ντσι πληθ. (birbântu, -ntsiⁱ) = ἄτακτος, διεφθαρμένος. Ἐκ τρκ. berbant· ρουμ. berbant, τρκ.

μπιρμπεάτσε, οὐσ. ἀρσ., -μπετσ' πληθ. (birbeătse, -betsⁱ) = κριός. Ἐκ τοῦ λατ. vervex -ecis = κριός· καὶ berbex -ecis τοῦ μεταγ. λατιν. ιτ. berbice, πρὸς berbics, γαλ. brebis, ρουμ. berbec, berbecce. Καὶ μπιρμπέχου.

μπιρμπέρου καὶ μπάρμπέρου, οὐσ. ἀρσ., -μπερ' πληθ. (birbêru, καὶ bârbêru) = κουρεύς, κοιν. μπαρμπέρης, ὅπερ ἐκ τοῦ

τουρκ. berber, ὅπερ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. barbarius (barba = γένειον), ιτ. barbiere, ρο. γαλ. barbier· ρουμ. bǎrbier.

μπιρμπίλιου, οὐσ. οὐδ., -λίῃ πληθ. (birbǐliu, -li) = περίβραψις, ἀκροβράφια, κοιν. μπιμπίλωμα, ἐξ οὗ καὶ ἡ προκ. λέξις, καὶ ἡ ρουμ. bibil. Φαίνεται τουρκ. καταγωγῆς.

μπιρντέ, καὶ **μπιρντέου**, οὐσ. ἄρσ., -ντετζ πληθ. (ἐκ τοῦ μπιρντέδ(ε)ς) (birdé καὶ birdéu, birdédz) = παραπέτασμα, κοιν. μπερντές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. berde. Ἐν Σαμαρ. μπράντεάουᾶ (brǎdeǎuǎ), ρουμ. berdeǎ, τουρκ.

μπιρουντζίκε, οὐσ. θηλ., -τζιτσι, πληθ. (birutzike, -tsi) = μέταξα κλωσμένη, κοιν. μπιρουντζίκι ἐν Μακεδονίᾳ. ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. boründjüq· ρουμ. borangie, τουρκ.

μπιόϊκά, οὐσ. θηλ., -σίτσι πληθ. (bišikǎ, -šitsi) = φλύκταινα, οἶδημα ἐκ κτυπήματος, κοιν. πρήξιμον. Ἐκ τοῦ λατ. vesica = οἶδημα· ιτ. vescica, ισπ. vejica, πορτ. bexiga, γαλ. vessie, ἀλβ. pšikje, ρουμ. bišicǎ.

μπιόϊκά, οὐσ. θηλ., -σίτσι πληθ. (bišikǎ, -šitsi) = πέπερι, κοιν. πιπέρι. Ἐκ Κλεισούρα λέγεται οὕτω, διότι παράγει φλυκταίνας, ἐνῶ ἀλλαχοῦ «πιπέρου» ὅπερ ἴδε· ρουμ. ardeu, λατ.

μπισίνα, οὐσ. θηλ., -σίνι πληθ. (bišinǎ, -sini) = πόρδος. Ἐκ τοῦ λ. π̄: vissina, ἐκ τοῦ vissio, σαρδ. písina, ρ. bǎšinǎ.

μπιόϊνόσου, -νχασᾶ, ἐπιθ. (pišinósu, -nχasǎ) = πορδαλέος, πόρδων, κοιν. πορδαλᾶς. Ἐκ τοῦ μπιόϊνά, ὅπερ ἴδε· ρουμ. bǎšinos, λατ. Καὶ μπιόϊνόσου. (bišinosu).

μπιόϊρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. μπέδου, -σίρι πληθ. (bišire, -širi) = τὸ πέρρσθαι, κοιν. κλάσιμον· ρουμ. bǎšire, λατ.

μπιόϊτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ μπέδου (bišitu, -ta) = ὁ περδόμενος, κοιν. κλασμένος· ρουμ. bǎšit, λατ.

μπιόκνέτζου καὶ **μπιόικνέτζου**, -καί, -κατά, -καρε ρ. (biškédzu καὶ bišikédzu, -kaí, -katǎ, -kare) μέσον: μι μπιόκνέτζου = ἔχω φλυκταίνας, κοιν. φουσκαλίδες, οἶδημα, κοιν. πρήξιμον. Ἐκ τοῦ μπιόϊκά, ὅπερ ἴδε· ρουμ. bǎsichez, λατ.

μπιστηριάο, οὐσ. θηλ., -ρεῖ πληθ. (bistirjáο, -rei) = βράχος, κοιν. μπιστηριά, σλ. καταγ. ἴδε καὶ πεστ-ερεάο· ρ. pesterǎ, σλ.

μπιτάρνου καὶ **μπάτάρνου**, ἐπιθ., -νǎ θηλ. (bitǎrnu καὶ bǎtǎrnu, -nǎ) = παλαιός. Ἐκ τοῦ veteranus· ῥ. bǎtrân, λ.

μπιτικάρε, οὐσ. θηλ., -κάρῖ πληθ. (mpitikáre, -kǎri) = ἐπιδιόρθωσις ἐνδύματος, ἐκ τοῦ μ|πχάτικου· ρουμ. împetecare, λ.

μπιτικᾶτόν, -τǎ, πθμ. τοῦ μπχάτικου (mpitikát^u, -tǎ) = ἐπιδιωρθωμένον ἐνδύμα διὰ προσθέτων τεμαχίων ὑφάσματος, κοιν. μπαλωμένος· ρουμ. împetecat, λατ.

μπιτισέσκου, -σιῖ, -σιτǎ, -σιρε ρ. (bitisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = τελειώνω τι καὶ ἀπλῶς λήγω, κοιν. μπιτίζω, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bitirum, bitirmak· ρουμ. sfârsesc, σλαβ.

μπιτισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (bitisíre, -sirⁱ) = λῆξις, τελευτή, τέλος ἀπὸ τινος· ρουμ. sfârsire, σλαβ.

μπιτισίτον, -τǎ, πθμ. τοῦ μπιτισέσκου (bitisit^u, -tǎ) = ἀπειργασμένος, τελειωμένος· ρουμ. sfârsit, σλαβ.

μπιτισίτα, οὐσ. θηλ., (bitisíta) = τελευτή, λῆξις, οὐσιαστικοποιημένον θηλ. τῆς πθμ. ρουμ. finit, λατ. sfârșit, σλαβ.

μπλάνǎ, οὐσ. θηλ., μπλάνῖ πληθ. (blánǎ, blǎni) = σχίζα ξύλου, τεμάχιόν τινος, κοιν. μπλάνα οἶον : οὐνǎ μπλάνǎ ντι κάδου = τεμάχιον τυροῦ. Σλαβ. blania, ιτ. piana· ρουμ. blanǎ.

μπλάντε, ἐπίρ. = χαμαί, κατὰ γῆς· «ντι μ|πλάντε μάχου» = κατακεκλιμένος τρώγων (mpade, di mplade) ἐκ τοῦ in + obliquus, ἔπερ ἀμφίβολον. Πιθανωτ. τὸ πλάγιος· ρ. pe pǎmint, λ.

μπλάστένιου, οὐσ. οὐδ., -νι πληθ. (blásténj^u, ni) = βλασφημία, ιτ. bestemia, ισπ. πορτ. blasfemia, προβ. blasphema· ρουμ. blǎstǎm, blǎstǎmuri· ἅπαντα ἐκ τοῦ ἑλλην. βλασφημία. Καὶ μπλάστέμ^{ου}-ξαμι (blástém^u, -xami).

μπλάστιμ^{ου}, -αῖ, -ατǎ, -αρε ρ. (blástim^u, -ai, -atǎ, -are) = βλασφημῶ, καταρῶμαι· ρουμ. blestem, ἑλλην.

μπλάστιμάτορου, ἐπιθ., (blástimátór^u) = βλάσφημος· ρ. blestemator, ἑλλην.

μ|πλάτέσκου, -τιί, -τιτᾶ, -τιρε ρ. (mplâtésku, -tií, -tită, -tیره) = πλέκω· ἐκ τοῦ λατ. inplecto· ρ. impletesc, λατ.

μ|πλάτίτου, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ. (mplâtítu, -tă) = πεπλεγμένος· ρουμ. impletit, λατ.

μ|πλίνου, ἐπίθ., μ|πλίνᾶ θηλ. (mplín^u. mplínă) = ἔμπλεως, πλήρης, γεμᾶτος. Ἐκ τοῦ λατ. plenus = πλήρης, ιτ. pieno, ισπ. πορτ. pleno, γαλ. plein· ρουμ. plin.

μπλίνντᾶ, οὐσ. θηλ., -νντι πληθ. (blindă, -ndi) = φλύκταινα, κοιν. φουσκάλα, κόκκινα σπυράκια ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος ἕνεκα τοῦ ἰδρωτός ἢ ἄλλης αἰτίας, κνίδωσις = καῦσις, κοιν. τσούξιμο, φαγούρα. Ἐκ τοῦ σλαβ. Ρουμ. blândă, σλαβ. Καὶ blândă Μιχ.

μπλίντου καὶ μπλίντᾶ ἐν Γκόπαις, μπλίντι καὶ -ουρι οὐσ. οὐδ. (blid^u, blidi) = πῆλινον τρύβλιον, κοιν. πιάτον. Ἐκ τοῦ ἄλβ. pljoudo = τρύβλιον· ρ. farfurie, τρκ.

μπλουγκούρε καὶ μπουλγκούρου, οὐσ. οὐδ., (blugúre καὶ bulgúr^u) = σιτάρι κοπανισμένον ἢ ἀλησμένον· ρ. bulgur, τρκ.

μπράτσε, οὐσ. θηλ., μπότσι πληθ. (brătse, bótși) = φωνή. Ἐκ τοῦ λατ. vox. Τὸ υ γίγνεται μπ ὡς τσέρμπου = ἔλαφος ἐκ τοῦ cervus, μπιρμέκ^{ου} vervech, μπισίκα ἐκ τοῦ visica· ρ. sunet, λ.

μπόου, οὐσ. ἄρσ., μπόι πληθ. (bóu, bói) = βοῦς. Ἐκ τοῦ λατ. bos-bovis, ιτ. bue καὶ bove, ισπ. buoi, πορτ. boi, προβ. buo καὶ buou, γαλ. boeuf, ρουμ. bou.

μπόγκου, οὐσ. ἄρσ., μπότζι πληθ. (bógu, bódzi) = δεσμῖς, περιτύλιγμα, κοιν. μπόγος· ρουμ. învelitoare, λατ.

μπόμπου, οὐσ. οὐδ., μπράμπι πληθ. (bób^u, brábi) = κόκκος, κοιν. σπυρί. Ἐκ τοῦ σλαβ. Παρὰ Δαλ. Ἐγὼ γνωρίζω μόνον τὸ θηλ. μπόμπᾶ, λέξιν τῶν παιδων, σημ. καρπὸν καὶ πᾶν ἐδώδιμον τῶν παιδων. Ρουμ. bob, σλαβ.

μπομπό, ἐπιρ. σχετλιαστικόν (bobó) = ρεῦ, οἱμοί· πεποιημ. προβ. τὸ θαυμ. τῆς Ἑλλην. βαβαί· ρουμ. auleu.

μπλάστρου, οὐσ. ἄρσ., -τρι πληθ. (blástru, -tri) = ἔμπλαστρον, κοιν. μπλάστρι· ρουμ. opăreală, σλαβ.

μπόντσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (bóntsă, -tsi) = πήλινον ἀγγεῖον. χρησιμεῖον ὡς κλίβανος, ζουρνος κινητός, κοιν. πόνιτσα καὶ μπόντσα. ἔπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. bonitse, βουλγ. podnitsa, ἀρχ. σλαβ. ponikă, ρουμ. tsăst de pămănt, σλαβ + λατ

μπόρᾶ, οὐσ. θηλ., μπόρι πληθ. (bóřă, bóri) = τρικυμία, θύελλα, καταιγίς, κοιν, μπόρα, ἔπερ ἐκ τοῦ βενετ. bora = ὁ βορρᾶς, ρουμ. fortună, λατ.

μπόρτζᾶ, οὐσ. θηλ., -τζι πληθ. (bórdză, -dzi) = χρέος, κοιν. μπόρτζι (ἐν Τουρκίᾳ), ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bortz = χρέος· ρουμ. datorie de bani, λατ. + σλαβ.

μπόσᾶ, οὐσ. θηλ., μπόσᾶ πληθ. (bóšă, bóš'i) = ἡ λαγῶν = τὸ κοῖλον μέρος τοῦ σώματος μεταξὺ ὀσφύος, πλευρῶν καὶ ἰσχίου, κοιν. τὰ μαλακά, καὶ τὰ μπόσκα ἐν Μακ. ἐκ τοῦ τρκ. bos = κενόν.

μπόσκου, ἐπιθ., μπόσκά θηλ. (bóšku bóškă) = κενός, ἀναίσθητος, ἄφροντις, ἀμέριμνος, ἀπαράσκευος· κοιν. μπόσικος, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bos· ρουμ. indolent, λατ. nepregătit, σλ.

μπότσα, οὐσ. θηλ., -τσί πληθ. (bótsă, bótsi) = φιάλη, κοιν. μπότσα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. boccia, βενετ. bozza, ἀλβ. botse. Συγγενές πρὸς τὸ μπουτε, ἔπερ ἴδε· ρουμ. sticlă, σλ.

μπούβαλου, οὐσ. ἀρσ., -λί πληθ. (búvalu, -li) = βούβαλος, κοιν. βουβάλι· λατ. bubalus, ἰτ. bufalo, bubalo, ἰσπ. πορτ. bufalo, προβ. bufali, γαλ. buffle, γερμ. büffel, ρουμ. bivoli (ghiol),

μπουβάλιτσα, οὐσ. θηλ., -λιτσι πληθ. (buvălitsă, -litsi) = ἡ βούβαλος, κοιν. βουβάλα. Ἐκ τοῦ ἀλβ. bouvalitse. ρ. bivolitsă.

μπουβέτᾶ, **βουβέτᾶ** καὶ **βουβεγάτᾶ**, οὐσ. θηλ., μπουβέτς, βουβέτς καὶ βουβεγάτι πληθ. (buvétă, vuvétă καὶ vuvεάτă buvets, vuvets καὶ vuvεάti) = γονατόδεσμος, ὑπογονάτιος δεσμός, ταινία περιδέουσα τὰ περιπόδια ἢ τὰς περικνημίδας ὀλίγον ὑπὸ τὰ γόνατα. Ἐν νοτ. Μακ. λέγεται βουδέτᾶ = γονυδέτης, ἐξ οὗ ἢ προκ. λέξις· ρουμ. jaretieră, γαλ. jarretière.

μπουγά, οὐσ. ἀρσ., μπουγάτζ πληθ. (bugă, bu-ătz) = ταῦ-

ρος, κοιν. μπουγάς ἐν Μακ. Ἐκ τοῦ τρκ. bougá, ρ. buháiu, τρκ.

μπουγάζε, οὐσ. θηλ., -γάζι' πληθ. (buγάze, γάzi) = φάραγξ,
κοιν. μπουγάζι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bogaz, ρουμ. defileu, γαλ.

μπουγάτσε, οὐσ. θηλ., -γάτσι' πληθ. buγátse, -γátsi') =
πλακούς κοιν. πήττα καὶ μπουγάτσα, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. bogats,
ρουμ. bugace, τουρκ.

μπουγιάο, οὐσ. θηλ., -γιέ' πληθ. (buγiáo, -γιé') = χρῶμα,
βαφή, κοιν. μπουγιά, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bojá· λέγεται καὶ μπόμε
(bóje), ρουμ. boiã, τουρκ. vãpseã, ἔλλ.

μπουγιάρου, οὐσ. ἀρσ., -γιαρι' πληθ. (buγiár^u, -γiari') =
βουκέλος. Ἐκ τοῦ λατ. boarius, ιτ. boaro, ισπ. boyero,
πορτ. boeiro, προβ. bovier, γαλ. bouvier, ρ. boar (bouar).

μπουγιατζί, οὐσ. ἀρσ., -τζίτζι' πληθ. (buγiatzí, -dzídz)
= βαφεύς, κοιν. μπουγιατζής, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bojadzi· ρουμ.
boidziu, τουρκ., vãpsitor, ἔλλ.

μπουγκάτου καὶ μπουκάτου, ἐπιθ. -τά θηλ. (bugát^u καὶ
bukát^u) (ἐν Ἀσπροποτάμῳ) = πλούσιος. Ἐκ τοῦ ἀλβ. bougat,
σλαβ. bogatz, ρουμ. bogat, σλαβ.

μπουγκουτσιέ, οὐσ. θηλ., -τσιλι' πληθ. (bugutsile, -li') =
πλοῦτος. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρῳ bugát^u. ρουμ. bogatsiã, σλ.

μπουζούκε, οὐσ. θηλ., -κι' πληθ. (buzúke, -ki') = τὸ γνωστὸν
ἔγχορδον ὄργανον, μπουζούκι, ἐκ τοῦ τρκ. bouzúk· ρ. cobzã, σλ.

μπουζουνάρου καὶ τζιόπε, ἔπερ ἴδε, οὐσ. ἀρσ., -ρι' πληθ.
(buzunár^u, -ri') = θυλάκιον τοῦ ἐνδύματος· ἐκ τοῦ τουρκ. bou-
zunar· ρουμ. buzunar· τουρκ.

μπουϊιάτᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι' πληθ. (buiátã, -tsi') = κατάλυμα
ὑπόστεγον διὰ τὰ ζῶα. Ἐκ τοῦ μπόου, ἔπερ ἴδε· ρ. acioalã, σλ.

μπουϊσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (buisésku, -si', -sitã,
-sire) = βάφω, χρωματίζω, κοιν. μπουγιατίζω. Ἐκ τοῦ μπουϊιάο,
ἔπερ ἴδε· ρουμ. vãpsesc, ἔλλην.

μπουϊσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρι' πληθ. (buisíre, -sir')
= βαφή, χρωματισμὸς κοιν. βάψιμον· ρουμ. vãpsire ἔλλην.

μπουϊσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (buisít^u, -tǎ) = βε-
δαμμένος, χρωματισμένος, κοιν. μπουγιατισμένος· ρ. vǎpsit ἑλ.

μπούκᾶ, οὐσ. θηλ., μπούτσ' πληθ. (búkǎ, bútsⁱ) = γνάθος,
στόμα, παρειά· 2) ὁ ψωμός κοιν. μπούκα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. bucca,
ιτ. bocca. Meyer Studien III 16. ισπ. πορτ. bocca (στόμα)
γαλ. bouch· ρουμ. bucǎ, ἀλβ. buke = ψωμός.

μπουκάλε, οὐσ. θηλ., -κᾶλι' πληθ. (bukále, -kǎli) = φιάλη,
κοιν. μποκάλι, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. boccale, ισπ. γαλ. ρ. bocal. Ἐκ
τοῦ μ. λατ. bucalis, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλ. βαυκάλιον καὶ βαυκαλῖς.

μπουκάτᾶ, οὐσ. θηλ., μουκᾶτς πληθ. (bukátǎ, bukǎts) =
τεμάχιον, λατ. buccia = ἡ βουκιά νλν., ιτ. boccata, ισπ.
πορτ. bocado, γαλ. bouchée· ρουμ. bucatǎ.

μπουκέτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -κετσί' πληθ. (bukét^u, -kétsi) = ἀν-
θοδέσμη, κοιν. μπουκέτο· ρουμ. bucheta, γαλ. bouquet.

μπούκλᾶ, οὐσ. θηλ., μπούκλι πληθ. (búklǎ, búkli) = ξύ-
λινον δοχεῖον ὕδατος, ἢ οἴνου. Ἐκ τοῦ ν. ἑλ. μπούκλα, ὅπερ ἐκ
τοῦ μπουκάλε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. fedeleš, σλ.

μπουκουβάλᾶ, οὐσ. θηλ., -βᾶλι' πληθ. (bucuválǎ, -vǎli)
= ἄρτος, ψωμί ζεστόν, τετριμμένον καὶ μεμιγμένον μετὰ βουτύ-
ρου καὶ τυροῦ. Ἐκ τοῦ «μπούκᾶ», ὅπερ ἴδε, καὶ βάλλω· πρβ. τὸ
ἔπωνυμιχὸν μπουκουβάλας.

μπουκουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (bukusésku, -si',
-sitǎ, -sire = καταβροχθίζω. Ἐκ τοῦ νλν ἐβούκωσα, κατεβρό-
χθισα· ρ. imbuc, ιτ. imbocare, ισπ. πορτ. embocar, γαλ.
emboucher = ἐμβάλλω εἰς τὸ στόμα, καταβροχθίζω.

μπουκουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., σιρ' πληθ. (bukusire,
-sirⁱ) = καταβρόχθισις· ρουμ. imbucare, λατ.

μπουλούκε, οὐσ. θηλ., μπουλούκι' πληθ. (bulúke, bulúkⁱ)
= στῖφος, συμμορία, λόχος κοιν. μπουλούκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ.
boulouk· ρουμ. stol, doaie, σλαβ.

μπουμμπάρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -μπᾶρ' πληθ. (bumbár^u, -bǎrⁱ)
= οἶστρος, καὶ ἡ ἀγρία σφήξ· ρ. tǎun, λατ. ἴδε τᾶρύν^{ου}. Σερβ.

καταγωγῆς· ἰδ. Jrbr, 5, 306.

μπουμπάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρι' πληθ. (bumbáru, -ri') = τὸ πλατὺ ἔντερον τῶν προβάτων παραγεμισμένον μὲ τὸν σπλῆνα, τὴν καρδίαν καὶ μὲ διάφορα ἀρωματικά, κοιν. μπουμπάρι.

μπούμπᾶ, οὐσ. θηλ., -μπι πληθ. (búbă, -bi) = μορμολύκειον, κοιν. μουτσουνά, φρόνητρον. Ἡ λέξις πεποιημ. τῶν μικρῶν παίδων ἐκ τοῦ μπου-μπου· ρουμ. borde, gogoritsă, σλ. 2) ὁ βόμβυξ, μεταξοσκώληξ· ρουμ. larvă, λατ.

μπουμπότᾶ, οὐσ. θηλ., μπουμπότι πληθ. (bubótă. bobóti) = εἶδος πλακούντος, κοιν. μπουμπότα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἁλβ. bubote = ἀραβόσιτος· ρουμ. mălaiu, σλαβ.

μπουμπουέσκου, -μπουί', -ιτᾶ, -ιρε ρ. (bubuésku, -bui', -ită, -ire) μέσον = ἐκπλήττομαι, τρεμάζω. Ἐκ τοῦ μπούμπᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. mă îngrozeșc, σλαβ.

μπουμπουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρι' πληθ. (bubuire, -iri') = ἐκπληξίς, τρόμος, φρικίασις ρουμ. îngrozire, σλαβ.

μπουμπουίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ιτᾶ θηλ. (bubuitu, -ită) = ἐκπληκτος, κοιν. τρομαγμένος, ρουμ. îngrozit, σλ.

μπουμπούκε, οὐσ. θηλ., -κι' πληθ. (bubúke, -ki) = κάλυξ, κοιν. μπουμπούκι· ρουμ. bobok, γλν. mugur, σλαβ.

μπουμπουκισέσκου, -κισιί', -κισιτᾶ, -κισιρε ρ. (bubukisésku, -kisi', -kisită, -kisire) = ἐκβλαστάνω, ἐκφύω κάλυκας (ἐπὶ τῶν ῥόδων κτλ.) κοιν. μπουμπουκιάζω, -κισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥημ. ρουμ. Imbobocesc, ἔλλην.

μπουμπουκισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κισιρι' πληθ. (bubukisire. -kisir', = ἡ ἐκβλάστησις, ἢ ἔκφυσις καλύκων, κοιν. μπουμπούκισμα· ρουμ. Imbobocire, ἔλλην.

μπουμπουκισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -κισιτᾶ θηλ. (bubukisitū, -kisită) = ἔχων κάλυκας, μπουμπουκισμένος, ρ. Imbobocit, ἔλ.

μπουμπουλίκα, οὐσ. θηλ., λιτὸ' πληθ. (bubulică, -lits') = κάρβουρος· ἡ λέξις πεποιημ. λέγεται καὶ ζάνγκράνᾶ (zângrână), ὅπερ ἐπίσης πεποιημ. ρουμ. cărbuș, λατ.

μπουμπουνξάτζᾶ, μπουμπουνᾶ, -ναρε ρ. ἄπρ. (bubunḡá-dzᾶ, bubunᾶ, -nare) = βροντᾶ, κοιν. μπουμπουνίζει· πεποιημ. ρουμ. a tunᾶ, λατ. Καὶ μπουμπουνιάτζᾶ.

μπουμπουνιτζᾶρου, οὐσ. ἄρσ., -τζᾶρῖ πληθ. (bubunidzᾶr^u, -rⁱ) = βροντή· λέξις πεποιημ. ρουμ. tunet, λατ.

μπουμπουράκου, οὐσ. ἄρσ., -τσῖ πληθ. (buburák^u, -tsi) = νεφρός, τὸ νεφρί. Ἐκ τοῦ ἁλβ. bouboureke καὶ boubrek, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. bübrek = νεφρός. Ἐν τῷ βορ. τμήμ. λέγεται μπουμπρέκου· ἴδε καὶ αρνίκλιου. Καὶ μπουμπουρέκου· ρ. rinikiu, λ.

μπουμπουράνᾶ, οὐσ. θηλ., -ράνῖ πληθ. (buburánᾶ, -ránⁱ) = μεγάλη πυρά. Ἡ λέξις πεπ. ρ. flacără cu sgomot, λ. + σλ.

μπουμπουρξάτζᾶ, -ρά, -ραρε ρ. (buburḡádzᾶ, -rᾶ, rare) = τὸ πῦρ, ἢ φωτιά καίει μετὰ μεγάλης φλογὸς παραγούσης ψόφον. Ἡ λέξις πεποιημ. ἴδε καὶ μπᾶμπᾶρούτᾶ· ρουμ. pârâesc, σλαβ.

μπουμπουρέκου, οὐσ. ἄρσ., -τσῖ πληθ. (buburék^u, -tsi) = ὁ μύκης, ὁ βωλίτης, κοιν. μανιτᾶρι· ρ. mânâtârcᾶ, ἑλ. Δαλ.

μπούνου, -νᾶ ἐπιθ., (bún^u, -nᾶ) = καλός. Ἐκ τοῦ λατ. bonus· ἰτ. buono, ἰσπ. bueno, πορτ. bom· γαλ. bon, ρ. bun.

μπουνίτεᾶτσᾶ, οὐσ. ἄφρ. θηλ. τοῦ μπούνου, -τετς πληθ. (bunîteᾶtsᾶ, -tets) = ἀγαθότης, εὖνοια, εὐεργεσία. Ἐκ τοῦ λατ. bonitas - atis· ρουμ. bunătate. Λέγεται καὶ μπουνξάτσᾶ ἐκ τοῦ :: bonitsia (ἀντὶ bonitas; ἴδε καὶ γκινξάτσᾶ.

μπουντίνου, -νῖ οὐσ. ἄρσ., (budín^u, -nⁱ) = μεταξοσκώληξ, κοιν. μπουντῖνος ἐν Νοτ. Μακ. ρ. gândac de mătase, σλ. + ἑλ.

μπουντρούμε, οὐσ. θηλ., -νῖ πληθ. (budrúme, -nⁱ) = ὑπόγειος ἀποθήκη τοῦ οἴνου, κοιν. μπουντρούμι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. boudroum, σερβ. podroum· ρουμ. privnitsᾶ, σλαβ.

μπουρανέ, οὐσ. θηλ. -νετζ πληθ. burané, -nedz) = λάχανα, ἢ σπανάκια βρασμένα μετὰ τὸ ρύζι, ὁ μπουρανές ἐν Μακεδ., ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bourané, σπανακόρρυζο, Δαλ.

μπουργκίου, οὐσ. οὐδ., -γκιῖ πληθ. (burgí^u, giⁱ) = ἐπιτόνιον, στρόφιγξ, κοιν. μπουργκί, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. bourghe,

άλβ. bourghi· ρουμ. burghiu, τουρκ. şurub, σλαβ.

μπουρξάτε, οὐσ. ἄρσ., μπουρέτς πληθ. (bureǵate, buréts) = βωλίτης, ἄμανίτης, κοιν. μανιτάρι. Ἐκ τοῦ λατ. boletus, ιτ. boleto, προβ. bolet· ρουμ. bulete. Περὶ ἐναλλαγῆς l p ἴδε ακάρε. Τὸ θ διφθογοποιεῖται εἰς ξα, ὡς ντουρξάρε ἐκ τοῦ dolere, seǵarǵ = ἔσπέρα ἐκ τοῦ sera, πριμᾶξξάρᾶ ἐκ τοῦ primavera, ἀσκουνντξάρε ἐκ τοῦ abscondere κτλ. ρουμ. mǵnǵtǵrcǵ, ἑλ.

μπουρλίκ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τσ' πληθ. (burík^u, -tsi) = ὀμφαλός. Ἐκ τοῦ λατ. umbilicus = ὀμφαλός, ιτ. bellico ισπ. ombligo, πορτ. umbigo, γαλ. monbril· ρουμ. buric. Περὶ τροπῆς τοῦ ε εἰς ου προβ. τζούξ = ἡμέρα ἐκ τοῦ dies, αρούψου = ἔσχισα ἐκ τοῦ rupsi (πρκ. τοῦ rumpo) ἄρσου = ἔκαυσα, πρκ. τοῦ ardeo · arsi, τζουμιτάτε = ἡμισυ ἐκ τοῦ dimidius, umflou ἐκ τοῦ inflo.

μπουρλίδᾶ, οὐσ. θηλ., -λιτζ πληθ. (burlíǵǵ. ·lidz) = τὸ ὄσ-
τρεον, λιμνόστρεον, κοιν. μπουρλίδες· ρουμ. scoicǵ, σλαβ.

μπουρμπουννάκᾶ, οὐσ. θηλ., -νάτσ' πληθ. (burbunǵkǵ, -nǵtsi) = ὄξαλῖς, -ίδος, τὸ ἄγριον λάπαθον, ὄξυλάπαθον, κοιν. ξι-
νήθρα. Ἐν Μετσόβω λέγεται μπρουμάνικᾶ, ὅπερ ἐκ τοῦ μπρούμᾶ, ὅπερ ἴδε. Προβ. τὸ λατινικὸν brumaria = λεοντοπέδιον = φυτόν τι κατὰ Διοσκορίδην· ρουμ. mǵcriş, λατ.

μπουρμπουφξάτᾶ, οὐσ. θηλ., -φξατιπληθ. (burbuǵǵǵtǵ, -ǵǵati) = ὀένδρον μὲ φύλλα ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ κισσοῦ καὶ μὲ ἄνθη κόκκινα, φυόμενον εἰς μέρη θερμὰ τῆς Τουρκίας. Δαλ.

μπουρτσίρε, οὐσ. θηλ., -ταιρ' πληθ. (burtsire, -ri) = πέ-
τρος, μέγας λίθος, βράχος. Ἐκ τοῦ ἄλβ. boukeri. brek-u· ρουμ. bolovan de piatrǵ, σλαβ. + ἑλλην. stǵncǵ. σλαβ.

μπούσ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ξουρι πληθ. (búş^u, -şuri) = γρόνθος· ἴδε καὶ πούμνου· ρουμ. pumna, λατ.

μπουστάνε, οὐσ. θηλ., -στάν' πληθ. (bustǵne, -stǵni) =
πεπονόκηπος, κοιν. μπουστάνι, τρκ. boustan, ρ. bostǵnǵrie, τρκ.

μπουσταντζί, οὐσ. ἄρσ., -τζιτζ πληθ. (bustandzi, -dzidz) =
ὁ κηπουρὸς τῶν μπουστανίων, τρκ. bostandzi, ρ. bostangiu, τρκ.

μπούστινᾶ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (búštină, ni) = αἰθάλη, κοιν. καπνιά. Ἐκ τοῦ λατ. bustum, ὅπερ ἐκ τοῦ uro καὶ ἀρχαϊκῶς buro. busi, bustum, ěre = καίω ῥ. funingine, λατ.

μπουστίνᾶ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (buštínă, -ni) = ὁ κηρός, τὸ ἐκ τοῦ μέλιτος κηρίον ῥουμ. fugur de miere, λατ. Δαλ.

μπούτε, οὐσ. ἀρσ., μπούτς πληθ. (búte, búts) = μέγα ξύλινον δοχεῖον οἴνου, κοινῶς βαγένι. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐλλ. βύτις καὶ βύττις ἢ βούττης καὶ βουττίον, ἐξ οὗ βουτσί. ἀλβ. boute, ιτ. botte, ῥουμ. bute. Συγγενές πρὸς τοῦτο εἶνε καὶ τὸ μπότσα καὶ τὸ βουτίνᾶ, ὅπερ ἴδε. Βουτίον παρὰ Δουκαγγίφ. ῥουμ. butoiu, ἐλ.

μπούτε, οὐσ. θηλ., μπούτς πληθ. (búte, búts) = ὁ μηρός, κοιν. μπούτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. boud = μηρός ῥουμ. picior, λ.

μπούτζᾶ, οὐσ. θηλ., -τζῖ πληθ. (búdză, -dzî) = χεῖλος, ὄχθη ῥουμ. búdză, ισπ. bezo. buz, πορτ. beizo, ἀλβ. buza. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ λατ. basium = τὸ ἐν τῷ στόματι φίλημα, κατὰ τὸ osculum = μικρὸν στόμα καὶ φίλημα.

μπουτίλᾶ, οὐσ. θηλ., -τιλι πληθ. (butilă, -tili) = φιάλη. ἀλβ. butilje, ιτ. βενετ. botiglia. Λέγεται καὶ μπουτιᾶλᾶ, ῥ. sticlă, σλ.

μπουτράρε, οὐσ. θηλ., -τοᾶρ' πληθ. (butrăre, -toăr') = δυσωδία κοιν. βρώμα. ἐκ τοῦ λατ. ❖ putoria (puteo, ἰδ. amput^u) (putor oris) προβ. pudor, ἀρχ. γαλ. pour καὶ pueur, ν. γαλ. puanteur. Λέγεται καὶ πουτράρε καὶ ἀμ|πουτράρε ἐν βορ. τμήματι, ῥουμ. putoăre, λατ.

μπούτουρου, -α', -ατᾶ, -αρε ῥ. (bútur^u, -a', -ată, -are, =φυσῶ, φριμάττομαι, ἐπὶ τῶν ἵππ. κοιν. χρεμετίζω ῥ. necăzesc, σλ.

μπουτουράρε, ἀπθ. οὐσ., -ράρ' πληθ. (buturăre, -răr') = τὸ φριμάττεσθαι, κοιν. χρεμέτισμα, ῥουμ. nekăzire, σλαβ.

μπούτσομ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -τσουν' πληθ. (bútsu^m, -tsunⁱ) = πρέμνον δένδρου μετὰ τῶν ριζῶν καὶ κούρβουλον τῆς ἀμπέλου ῥουμ. buturugă, τουρκ.

μπούφου, οὐσ. ἀρσ., μπούχ' πληθ. (búf^u búhⁱ) = ὁ σκῶψ, εἶδος γλαυκός, κοιν. μπουφός, μεταγ. λατ. bufus, ισπ. buho,

πορτ. bufo, ἀρχ. λατ. buho = ὁ βύας = πτηνὸν νυκτερινόν, ἕμοιον πρὸς τὴν γλαυκα. Μεταφ. = μωρὸς κοιν. μπούφος. ῥ. bufnitsă.

μπούφκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (búfkă, -tsi) = ὁ λόφος, ὁ θύσανος τῶν πτηνῶν καὶ ἐρνίθων· ῥουμ. mots, σλαβ.

μπουχάρου, οὐσ. ἄρσ., -χᾶρ' πληθ. (buhâr^u, hârⁱ) = καπνοδόχος, κοιν. μπουχαρί, ἕπερ ἐκ τρκ. bouhar = καπνός, ῥ. coș, σλ.

μπουχασίου, οὐσ. θηλ., -σι' πληθ. (buhasi^u, -siⁱ) = πανίον χρωματισμένον καὶ στιλπνόν, τὸ κοιν. μπουχασί, ῥ. buhasiu, τρκ.

μπουχτισᾶσκου, -σι', -σιτᾶ, σιρε ῥ. (buhtisăsku, -siⁱ, -sită, -sire) = κορέννυμαι, ἀηδιάζω, κοιν. μπουχτίζω, μπούχ-τισα· ῥουμ. desgustesc, λατ.

μπράνου καὶ **μπᾶρνου** (ἐν Κρουσόδω), μπράνι καὶ μπᾶ-νουρ' πληθ. (brăn^u καὶ bârnu, brăni καὶ brănurⁱ) = ζωστήρ, ζώνη. Ἐκ τοῦ ἀλβ. :: brenu = ζώνη· γοτθ. brunjo· ῥ. brîu.

μπράνντου, οὐσ. ἄρσ., -ντουρ' πληθ. (brându, -durⁱ) = κορμὸς δένδρου (ἐν Γρεβενοῖς)· ῥουμ. trunchiu, λατ.

μπράντου, οὐσ. ἄρσ., -τζ πληθ. (brăd^u, dz) = ἐλάτη, τὸ ἔλατον. Ἐκ τοῦ ἀλβ. brad, ἕπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐλλήν. βράθυ = εἶδος θάμνου μὲ φύλλα κυπαρισσοειδῆ· ῥ. brad = ἡ ἐλάτη, τὸ ἔλατον.

μπράντικου, οὐσ. ἄρσ., -ντιτσ' πληθ. (brădik^u -ditsⁱ) = ξύλον ἐλάτης. Ἐκ τοῦ μπράντου (brăd^u), ἕπερ ἴδε· ῥ. brătet, σλ.

μπράτσου, οὐσ. οὐδ., -τσι πληθ. (brăts^u -tsi) = βραχίων, κοιν. μπράτσον. Ἐκ τοῦ λατ. brachium = βραχίων· ἰτ. braccio, ἰσπ. brazo, πορτ. braco, γαλ. bras, ῥουμ. brats. M' brătsi = ἐν ἀγκάλαις, ῥουμ. în bratse.

μπράτσάτου καὶ **μπᾶρτσάτου**, -τς πληθ. (brătsăt^u καὶ bârtsăt^u -ts) = ὄργυιά, κοιν. μπράτσον· 2: τὸ ὑπὸ ἓνα βραχίονα περιλαμβανόμενον, μὲ ἀγκυλιᾶ. Ἐκ τοῦ λατ. :: brachiatus, σικ. vratssata, σαρδ. batssada. Ἡ ῥουμ. στερεῖται μονολεξίας.

μπρεάνᾶ, οὐσ. θηλ. -νι πληθ. (breănă -ni) = εἶδος ποταμίου ἰχθύος, κοιν. μπρεάνα. Ἐκ τοῦ λατ. muraena, ἕπερ ἐλ. μύραινα καὶ σμύραινα = εἶδος ἰχθύος, κοιν. σμύρνα, μουρουνά· ῥουμ.

mreană, ιτ. morena, ισπ. πορτ. murena, γαλ. murène.

μ᾽πρεούνᾱ, ἐπιρ. = ὄμοσ, συγχρόνως (mpreună). Ἐκ τοῦ in-per-una, ρουμ. împreună, λατ.

μπροάσκᾱ, οὐσ. θηλ., μπρόστι πληθ. (brăskă, -brăsti) = γελώνη· 2) αἱ χοιράδες, κοιν. γελώνια. Ἐκ τοῦ ἄλβ. breske = γελώνη. Ὁ Meyer ἐν λεξ. Ἄλβαν. ἀνάγει ἀμφότερα εἰς λατ. broskus. Ἐν βορ. τμήμ. καὶ ἐν Μετσόβω λέγεται κᾶθᾱ, πληθ. κᾶθᾱ: (kăthă, -thi), ὁ δὲ βάτραχος μπροάσκᾱ· ρ. broaskă tsestoasă.

μπροάτικον, οὐσ. ἄρσ., -τιτσ᾽ πληθ. (brătik^u, -titsⁱ) = βάτραχος· ἄλβ. bretek. Καὶ ταῦτα ἀμφότερα ὁ Meyer ἀνάγει εἰς δημῶδες λατιν. brotacus, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλλ. βρόθακος = βρόταχος = βάτραχος, ρουμ. brotăcel.

μ᾽πρόστου, ἐπιθ. μ᾽προάστᾱ θηλ. (mprostu, mprăstă) = ὀρθιος, ὀρθοστατῶν, ιστάμενος ὀρθιος. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. μ᾽προυστέτζου ρήματ. παράγωγον, ρουμ. în picioare, λατ.

μπρούμᾱ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (brúmă -mi) = πάχνη· ἄλβ. brüme. Ἐκ τοῦ λατ. bruma ἢ pruina = πάχνη, ψυχος· ιτ. ισπ. πορτ. bruma, γαλ. brume, ρουμ. brumă.

μπρουμάρον, οὐσ. ἄρσ. (brumăr^u) = ὁ Νοέμβριος μῆν. Ἐκ τοῦ brumă. Εὐχρηστον ἐν βορ. τμήμ. Ἄλβ. brimur ρουμ. Noemvrie. Καὶ Ἀνδρέου ἐκ τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου.

μπρουμάτου, πθμ. τοῦ κατ. ρ., -τᾱ θηλ. (brumat^u, -tă) = προσδέβλημ. ὑπὸ τῆς πάχνης, κοιν. παχνισμένος, ρ. brumat, λ.

μπρουμεάτζᾱ, μπρουμᾱ, -μαρε ρ. (brumeătză, brumă, -mare) = πίπτει πάχνη, παχνίζει, μέσον = προσβάλλεται τι ὑπὸ πάχνης, κοιν. παχνιάζει. Ἐκ τοῦ μπρούμᾱ, ἔπερ ἴδε.

μ᾽προυμούτου καὶ ἄνευ μ᾽προυμούτου, οὐσ. ἄρσ., -μουτς πληθ. (mprumút^u καὶ prumút^u, -muts) = δάνειον. Ἐκ τοῦ λατ. in + promutuus ἢ promutuus· ρουμ. împromut, λατ.

μ᾽προυμουτᾱρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ., -ρ᾽ πληθ. (mprumutăre, -rⁱ) = τὸ δανείζεσθαι· ρουμ. împromutare

μ᾽προυμουτέτζου, -τα᾽, -ατᾱ, -αρε ρ. mprumutédz^u, -ta᾽,

-atǎ, -are) = δανείζω. Ἐκ τοῦ ἄνωτέρω μ|προυμούτ^{ου} = δάνειον, ιτ. improntare, γαλ. emprunter· ρ. Impromut, λέγεται καὶ αμ|προυμουτέτζ^{ου}, καὶ μ|προυμούτ^{ου} καὶ μ|πᾶρμᾶτέτζου.

μπρούσγκᾶ, οὐσ. θηλ., -γκι πληθ. (brúsgǎ, -gi) = ἡ ἀμόρ-γη, κοιν. καταπάτι τοῦ ἐλαίου, ἡ μούργα, τρύξ, -γός, κοιν. τὸ καταπάτι τοῦ οἴνου, ἡ τρυγιά· ρουμ. drojdie, τλκβ.

μπρουσκόνχ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ν^ι πληθ. (bruskónĭ^u, -nⁱ) = μέ-γας βάτραχος· ἴδε μπροᾶσκᾶ· ρουμ. broscoiu, λατ.

μ|προυστάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ., -στᾶρ^ι πληθ. (mpru-
stáre, -stǎrⁱ) = ἀνόρθωσις, κοιν. σήκωμα· ρουμ. ridicare, λ.

μ|προυστάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κατ. ρ., -στατᾶ θηλ. (mprustát^u,
-statǎ = ἠνωρθωμένος, κοιν. σηκωμένος ὄρθιος· ρ. ridicat, λατ.

μ|προυστέτζ^{ου}, -στα^ι, -στατᾶ, -σταρε ρ. (mprustétz^u,
-stai, -statǎ, -štare) = ἀνορθῶ, ἐγείρω, κοιν. σηκώνω ὄρθιον.
μέσον μι μ|προυστέτζου = ἀνορθοῦμαι, ἐγείρομαι, κοιν. σηκώνομαι
ὄρθιος. Ἐκ τοῦ λατ. in + pro + sto-are· ρουμ. ridic, λατ.

μπρουτικάμε, οὐσ. θηλ., -κᾶν^ι πληθ. (brutikáme -kǎnⁱ)
= πληθὺς βατράχων, ρουμ. multsime de brotǎcei, λατ.

μτσίν καὶ μτσίν^{ου} = ὀλίγος· ἴδε πουτσίν^{ου}.

μυθουλουγίε, οὐσ. θηλ., -γι^ε πληθ. (myθuluγίε, -γίⁱ) =
μυθολογία· ρουμ. mitologie, ἑλλην.

μύξᾶ, οὐσ. θηλ., -ξι πληθ. (mýxǎ, -xi) = μύξα· ρ. mucii, λ.

μύρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., μύρουρι πληθ. (mýr^u, mýruri) = τὸ μύ-
ρον· ρουμ. mir, ἑλλην.

μυρουδάτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ., (myruδát^u, -tǎ) = εὐώδης,
κοιν. μυροδᾶτος· ρουμ. mirositor, ἑλλην.

μυρουδγιάο, οὐσ. θηλ., μυρουδγέ^ι πληθ. (myruδγιάο, my-
ruδγέⁱ) = ὕσμή, κοιν. μυρωδιά· ρουμ. miros, ἑλλην.

μυστήρχ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρι^ε πληθ. (mystírĭ^u, -riⁱ) = μυστή-
ριον· ρουμ. mister, secret, λατ.

μυστικὸ, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (mystikó, -kadz) = μυσ-
τικόν, ἀπόρρητον· ρουμ. secret, λατ.

μυστήριε, οὐσ. θηλ., μυστήρι' πληθ. (mysterie, mysteri') = μύστρον, κοιν. μυστήρι· ρουμ. mistrye, ἑλλην.

μφάρμακάτ^{ου}, πθμ., -τά θηλ., mfarinákát^u, -tǎ) = τεθλιμμένος, κοιν. φαρμακωμένος ∴ inpharmacatus· ἰδ. καὶ φάρμακ^{ου}.

μφάσ^{ου}, -σαί, -σατά, -σαρε ρ. mfas^u, -sai, -satǎ, -sare) = σπαργανῶ τὸ βρέφος, κοιν. φασκιώνω. Ἐκ τοῦ λατ. infascio, ἰτ. infasciare, γαλ. faisser, πορτ. enfaxar· ρουμ. infaš. Ὁ Weigand ἐν Olymbowalachen σελ. 119 ἀστόχως παράγων τὸ μφάσ^{ου} ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλ. ἐμφαίνομαι, οὐχὶ ἔρθῶς ἐρμηνεύει τὸ «έ^{ου} λου μφάσάι» = ἐγὼ τὸ ἐγέννησα, ἀντὶ ἐγὼ τὸ ἐσπαργάνωσα· ἰδ. καὶ φάσα. Δὲν ἀμφιδάλλω, ὅτι μεγάλην αἰσθησιν θὰ ἐνεποίησε τὸ ἐτυμολ. τοῦτο ἀμάρτημα εἰς τὸν ἐπικρίναντα τὸ ἀνωτ. σύγγραμμα κ. Tictin, καθηγητὴν τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Πανεπιστημίου. Ἡ ἐπίκρισις κατεχωρίσθη ἐν Ῥουμουνικῷ Περιοδικῷ, ὅπερ δὲν κατώρθωσα νὰ προμηθευθῶ.

μφάσαρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ μφάσ^{ου}, μφάσαρ' πληθ. (mfásare, mfásǎri') = σπαργάνωσις· ρουμ. infășare, λατ.

μφάσάτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ μφάσ^{ου} (mfását^u, -tǎ) = ἐσπαργανωμένος· ρουμ. infășat, λατ.

μφρικουῶνάτ^{ου}, οὐσ. ἐν. μόνον ἄρ. (mfrikušát^u) = ὁ Ἄδης· χώρα τοῦ τρόμου. Ἐκ τοῦ μφρικουσέτζ^{ου}, ἴδε φρικέῶ^{ου}· ρουμ. iad, ἑλλην. Ἄδης, tartar, ἑλλην.

N, ν.

N, ν. ν, προθ. σημ. κίνησιν εἰς τόπον καὶ στάσιν. Ἐκ τοῦ λατ. in· ἰτ. in, ἰσπ. en, πορτ. em, γαλ. en, ρουμ. in· ν σίν^{ου} = ἐν τῷ κόλπῳ = λατ. in sino.

ν', ἀντων. α' προσ. πτώσ. δοτ. (n')· ἐκ τοῦ λατ. mihi. Τὸ m τρέπεται εἰς n ὡς Νέρκουρ' = ἡ Τετάρτη (ἡμέρα) ἐκ τοῦ dies Mercurii, νξάρε = μέλι ἐκ τοῦ mel-lis, νέτζ^{ου} ἐκ τοῦ medius.

νίλε = χίλια ἐκ τοῦ *millia*, φουρνικά ἐκ τοῦ *formica*, ντουρνίρε -*durmiere*· *ντᾶ νί* = ὀός μοι, ἐκ τοῦ *ντᾶ α νία* = ὀός ἐμοί, ἰτ. *a me* καὶ *mi*, ἰσπ. *a mi*, πορτ. *a mim*, *me*, γαλ. *à moi*, *me*, ρ. *mi*.

νά (*nâ*) = ἀριθμητ. θηλ. ἀντί οὐνά (*únâ*)· εἶον: *νά* κίκουτᾶ = μία σταγών, μὲν στάλα, ἐλίγον· ρουμ. *un pic*, λατ.

να (*na*), ἐπιρ. δείκτ. = ἰδού· *νλν*. *νά*: οἶον: *νά* ἔρχεται· ρουμ. *iată*, λατ.

νάξι, οὐσ. θηλ., πληθ. ἄρ. (*năzi*) = ἀκκισμός, θρύψις, κοιν. καμάρωμα, τσακίσματα καὶ νάξια, ἐκ τοῦ τρκ. *naz*· ρ. *naz*, τρκ.

νάυξάμᾶ καὶ *νάχεάμᾶ*, ἐπιρ. = ἐλίγον. Κατὰ Weig. ἐκ τοῦ *ună -θέαμᾶ* = ἐν βλέμμα, μὲν ματιά, ἐλίγον. Κατὰ Μιχαηλ. ἐκ τοῦ *infima*, ἔπερ ἀπίθανον, ρουμ. *nitsel*, *pic*, λατ.

νάϊν|τε, ἐπιρ. τοπ. (*năinte*) = ἐμπρός· 2) τὸ προσεχές ἔτος. Ἐκ τοῦ λατ. *in + ante*, ἰτ. *innante*, προῖ. *enant*, γαλ. *avant* (*ab ante*· ρουμ. *inainte*).

νάϊν|τρου καὶ *νάούν|τρου* καὶ *νούν|τρου*, ἐπιρ. τοπ. στᾶσεως καὶ κινήσεως (*năintru* καὶ *năintru* καὶ *núintru*) = ἔνδον, ἐντός, εἴσω. Ἐκ τοῦ λατ. *in + ab + intro*, ἰτ. *entro* καὶ *dentro*, ἰσπ. πορτ. *dentro*, ἀλέ. *brende*, ρουμ. *inăuntru*.

νάκᾶ μέριον διστακτ. (*năcă*) = μήπως. Ἐκ τοῦ λατ. *ne qua* = μήπως, ρουμ. *nu cumva*.

ναλμπάν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -μπαν· πληθ. (*nalbân^u*, -*nⁱ*) = πεταλωτής, κοιν. *ναλμπάντης*, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. *nalband*, ρουμ. *potcovar*, σλαβ. Καὶ *ναλμπάν|του*.

νάμε, οὐσ. θηλ., *νάμ*· πληθ. (*năme*, *nămⁱ*) = φήμη, ὑπόληψις, ὀόξα, κοιν. *νάμι*. ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. *nomen*.

νάοράᾶ, ἐπιρ. χρον. (*năoră*) = ποτέ, μὲν φορά. Ἐκ τοῦ λατ. *una hora* (ὥρα)· ρουμ. *odată*, λατ.

ναουσπρετζᾶτσ' = ἐννέα καὶ δέκα (19.) Ἐκ τοῦ λατ. *novem + ex + per + decem* ἢ ἐκ τοῦ *novem + suprâ + decem*· (*nauspredzătsⁱ*)· ρουμ. *nouesprezece*.

νάπαρτε καὶ *νάπάρτε* καὶ *ανάπαρτε*, ἔπερ ἴδε.

νᾶπᾶρτικᾶ, οὐσ. θηλ., νᾶπᾶρτιτσ' πληθ. (nāpārticā, -tsī) = ἔχιδνα. Ἐκ τοῦ ἄλβ. neperke ἴδε λεξ. ἄλβ. Meyer· λέγεται καὶ νιπούρτικᾶ· ρουμ. viperă, λατ.

νᾶπόϊ, ἐπιρ. τοπ. = ὀπίσω, ὀπισθεν. Ἐκ τοῦ λατ. in + ad + post· ιτ. poi· ρουμ. indărăt, λατ. 2) σημ. ἐπανάληψιν = αὔθις, πάλιν κατὰ τὸ ἐλ. : πίσω πέ το = ἐπανάλαβέ το· ρ. iaraš, λ.

νᾶρᾶέσκου, νᾶρᾶί', -ιτᾶ, -ιρε (nārāēsku, nārāí', -itā, -ire), μέσον : μι νᾶρᾶέσκου, χολοῦμαι, ὀργίζομαι, κοιν. μοὶ κακοραίνεται. Ἐκ τοῦ λατ. in + irascor = χολοῦμαι· ρ. supār, λ.

νᾶρᾶίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. = ὀργή, θυμός· ρουμ. supārare, λ.
νᾶρᾶίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (nārāítu, -tā) = κεχολωμένος, ὀργισμένος· ρουμ. supārat, iritat, λατ.

νᾶρε, οὐσ. θηλ., -νᾶρ' πληθ. (nāre, nārī) = ῥίς. Ἐκ τοῦ λατ. naris -is = μυκτῆρ, nasus = ῥίς, ιτ. ισπ. naso, γαλ. nez· nas· τὸ δὲ nare παρὰ Ῥουμ. σημ. μυκτῆρα, κοιν. ρουθούνη.

νᾶρλεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ. ἐκ τοῦ νᾶρᾶέσκου, νᾶρλέτς πληθ. (nārleātsā, -lets) = χόλος, ὀργή. Ἐν βορ. τμήμ. λέγεται καὶ νιῖρᾶτσᾶ (niireātsā)· ρουμ. supārare, λατ.

νᾶσου, θηλ., νᾶσᾶ πληθ. (nās^u, nāsā) = ἀντ. προσ. γ'. προσ. = αὐτός. Κατὰ Micl. ἐκ τοῦ λατ. ipse, imsu, insu, nās^u, ιτ. esso, ισπ. ese, πορτ. esse = ἐκεῖνος· ρ. îns, dânsul, λατ.

νᾶσκᾶντσι, ἀντ. ἀόρ. (nāskāntsi) = τινές. Ἐκ τοῦ λατ. non + scio + quanti = ἄγνοῶ, δὲν ξεύρω πόσοι· ρουμ. putsin καὶ niscare, λατ.

νᾶσκᾶν|τι ὄρι, ἐπιρ. χρον. (nāskānti ὄρι) = ἐνίοτε. Ἐκ τοῦ λατ. non + scio + quantae + orae = ἄγνοῶ ποσάκις. ρουμ. cāte odatā, λατ. Καὶ νᾶσκᾶν|τι ντι ὄρ' (nāskānti di ὄρ').

νάστουρ^u, οὐσ. ἄρσ., νάστουρ' πληθ. (nāstur^u, nāsturī) = ἄμμα, σύναμμα, κοιν. κομβίον. Ἐκ τοῦ ιτ. nastro = κόπιτσα, ταινία· ρουμ. năstrure, ἴδε Pušc 1156.

νάτου, οὐσ. οὐδ., νάτουρ' πληθ. (nātu, nāturī) = νεογνόν, βρέφος. Ἐκ τοῦ λατ. natus, ιτ. nato, γαλ. né· ρουμ. nat.

Ἐν Ἀχρίδι καὶ Γκόπαις gat^u, ισπ. nadie = ἄνθρωποι (nati).

ναύλου, οὐσ. οὐδ., ναύλι πληθ. (nāvlu, nāvli) = τὸ ναῦ-
λον καὶ ὁ ναῦλος· ρουμ. nāvlu, ἑλλην.

ναύτου, οὐσ. ἄρσ., ναύτσι πληθ. (nāftu, nāftsi) = ναύτης·
ρουμ. matelot, γαλ. Δαλ.

νᾶφᾶτέσκου, -ιⁱ, -ιτᾶ, -ιρε (nāfâtésku, -iⁱ, -itǎ, -ire) =
κορέννυμι, χορταίνω τινα, ἀγνώστου καταγωγῆς. Καὶ σάτουρ^{ου},
ὅπερ ἴδε· ρουμ. sătur, λατ.

νᾶφᾶτίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ. (nāfâtít^u, -tǎ) = κεκορεσμέ-
νος, χορτᾶτος· ρουμ. săturat, λατ.

νβξάστᾶ, ἴδε μβξάστᾶ.

νβισκούτ^{ου}, -τᾶ, ἴδε αμβισκούτ^{ου}.

νβιτσάτ^{ου}, -τᾶ, ἴδε αμβιτσάτ^{ου}.

νβεσταλιάν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νⁱ πληθ. (nvestalián^u, -nⁱ) =
ἱκτις -ιδος, κατὰ τὸ νυφίτσα, ὅπερ ἴδε· ρ. nevǎstuičǎ, σλαβ.

νγκᾶλμπινέσκου, -νιⁱ, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (ngâlbínésku, -niⁱ,
-nitǎ, -nire) = κιτρινίζω. Λέγεται μετ. καὶ ἀμετ., ὡς καὶ τὸ ἑλ.
κιτρινίζω. Ἐκ τοῦ λατ. in + galbinus, ὅπερ ἴδε ρ. ingâlbinesc.

νγκᾶλμπινίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νιρⁱ πληθ. (ngâlbínire,
-nirⁱ) = κιτρινισμα· ρουμ. îngâlbiniire.

νγκᾶλμπινίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (ngâlbínít^u, -tǎ)
= κιτρινισμένος· ρουμ. îngâlbinit.

νγκᾶνέσκου, -νιⁱ, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (ngânésku, -niⁱ, -nitǎ,
-nire) = στένω, ἀναστενάζω. Ἐκ τοῦ λατ. *in + ganno (gan-
nio-ire), ἴδε Pušc, ιτ. ingannare· ρουμ. gem, λατ.

νγκᾶρλίμ^{ου}, -μαⁱ, -ματᾶ, μαρε ρ. (ngârlím^u, -mai, -matǎ,
-mare) μεσ. μι νγκᾶρ. = ἀναρριχῶμαι· ρουμ. a se aburcă, σλ.

νγκᾶρλιμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -μᾶρⁱ πληθ. (ngârlí-
măre. -mărⁱ) = ἀναρρίχησις· ρουμ. aburcare, σλαβ.

νγκᾶρλιμάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ματᾶ θηλ. (ngârlimát^u,
-matǎ) = ἀνερριχημένος· ρουμ. aburcat, σλαβ.

νγκᾶρντέσκου, -ιⁱ, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (ngârdésku, -iⁱ, -itǎ, -ire)

= περιφράζω. Ἐκ τοῦ ἀλβ. gard = περίφραγμα· ρ. ingårdésc.

νγκάρντιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ντιρ' πληθ. (ngårdire, -dirí) = περίφραξις, περίφραγμα (ὡς πρᾶξις)· ρουμ. ingårdire.

νγκάρντίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (ngárdítu, -tă) = περιφραγμένος, περίφρακτος· ρουμ. ingárdit.

νγκιόσου, ἐπιρ τοπ. στάσεως καὶ κινήσεως = κάτωθι, κάτω. Ἐκ τοῦ λατ. deorsum-deosum-djos-gjos· ιτ. giuso, giú, ἀρχ. ισπ. yuso, jus, ἀρχ. πορτ. juso, ἀρχ. γαλ. jus· ρουμ. jos, μετ. λατ. josum καὶ jusum· ντιν γκιόσου (di ngiósu) = κάτωθεν· πρι νγκιόσου = ὑποκάτω.

νγκισάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σᾶρ' πληθ. (ngisáre, -sărí) = τὸ ἐνειρώττειν, ἐνειρεύεσθαι, ρουμ. visare, λατ.

νγκισᾶσκου καὶ **νγκισᾶτζου**, νγκισᾶί, -ατᾶ, -αρε ρ. ngisăsku καὶ ngisădzu, ngisăi, -ată, -are). Μέσον μι νγκισᾶτζου = ἐνειρώττω, ἐνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ λατ. : visare ἴδε γίσσο = ὄνειρον· γαλ. viser, σαρδ. bisare.

νγκλέτσου, νγκλιτσᾶί, -ατᾶ, -αρε) = ψύχω, ἀμετ. ψύχομαι, παγώνω. Ἐκ τοῦ λατ. in-glacio = παγώνω τι· (glacies = πάγος). ιτ. ghiacciare, προβ. glassar, γαλ. glasser· ρ. inghiets, **νγκλίμᾶ**, οὐσ. θηλ., νγκλίμι καὶ νγκλίνι πληθ. (nglímă, ngliní) = ἀστεῖος λόγος, κοιν. χορατᾶς. Ἐκ τοῦ σλαβ. glumu. Λέγεται ἐν Γράμοστη· ρουμ. glumă, σλαβ.

νγκλίτου καὶ **νγκλίτῶου**, ἴδε ανγκλίτου.

νγκλιτσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσᾶρ' πληθ. (nglitsáre, -tsărí) = ψύχρανσις, πῆξις κοιν. παγωνιά· ρουμ. inghietsare.

νγκλιτσάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (nglitsátu, -tă) = πεπηγώς, κοιν. παγωμένος· ρουμ. inghietsat, λατ.

νγκούσᾶ, οὐσ. θηλ., -σι πληθ. (ngusă, -si) = ἀγωνία, φόβος, ἀλυσμός, στενοχωρία, κοιν. ἀγκούσα· λατ. angustia, γαλ. angoisse. ρουμ. năduf, σλαβ. Καὶ ανγκούσᾶ.

νγκουστέτζου καὶ **νγκούστου**, ἐν βορ. τμημ. -στᾶί, -στατᾶ, -αρε ρημ. (ngustédzu καὶ ngustu, -stai, -stată, -stare) = προ-

γευματίζω, βιβρώσκω, τρώγω. Ἐκ τοῦ λατ. gustare, προβ. ισπ. πορτ. gostar, γαλ. goûter· ρουμ. gust. Καὶ γκούστου.

νγκράσ^{ου}, -α^ι, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (ngráš^u, -aⁱ, -atᾶ, -are) = παχύνω, καὶ ἄμετ. παχύνομαι· ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. ingrasso, are (crassus) = παχύνω, ιτ. ingrassare, ισπ. engrassar, πορτ. engraxar, γαλ. engrasser, ρουρ. ingraš.

νγκράσάρε, ἄπαρ. μέ σημ. οὐσ. ἄφηρ. τοῦ νγκράσ^{ου}, -ρ^ι πληθ. (ngrâsâre, -sârⁱ) = πάχυνσις.

νγκράτσικα, ἐπιρ. = ἐπὶ τῆς ῥάχεως, ἐπὶ τῶν νώτων, κοιν. στὸ νῶμο (ἐπὶ τοῦ ὤμου, εἰς τὸν ὤμον) ἐκ τοῦ in + κάρκα σλαβ. = ῥάχις, νῶτον· ρουμ. în cârcă· ἴδε Oihac 40. Καὶ νγκράτσικα.

νγκρέκ^{ου} καὶ **ανγκρέκ^{ου}**, ὅπερ ἴδε.

νγκρόπ^{ου}, ἴδε ανγκρόπ^{ου}.

νγκρόσ^{ου}, νγκρουσά^ι, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (ngróš^u, -šáⁱ, -atᾶ, -are) = μεγαλύνω, κοιν. μεγαλώνω· μεταβ. καὶ ἄμετ. Ἐκ τοῦ λατ. in + grossus, ιτ. ingrossare, ισπ. πορτ. engrossar, γαλ. engrosser· ρουμ. ingroš.

νγκρουσάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ^ι πληθ. (ngrušâre, -rⁱ) = μεγέθυνσις, αὐξήσις· ρουμ. ingrosare.

νγυλιτσόσ^{ου}, ἐπιθ., -τσασᾶ θηλ. (nylitsóš^u, -tsqasᾶ) = στιλπνός, λαμπρός. Ἐκ τοῦ in καὶ γυλίε, ὅπερ ἴδε· ρ. neted, λ.

νε-νε καὶ **νι-νι**, (ne-ne, ni-ni) μόριον ἄρνητ. : νε τίνε, νε έου = οὔτε σύ, οὔτε ἐγώ· ρουμ. nitsi-nitsi, λατ. neque, ιτ. ne. ισπ. προβ. γαλ. ni. Καὶ νίτσι, ἐκ τοῦ λατ. neque.

νεάουᾶ, νεάο καὶ νεάᾶ οὐσ. θηλ., -ουρι πληθ. (neáua, neáo καὶ neáᾶ, -uri) = χιών. Ἐκ τοῦ λατ. *neve (nix-nivis), ιτ. neve, ισπ. nieve, γαλ. neiz· ρουμ. zăpadă, σλαβ. ντα νεάο = χιονίζει· ρουμ. nindze, λατ.

νεάτᾶ, οὐσ. θηλ., νεάτι πληθ. (neátᾶ, neátⁱ) = νεότης, κοιν. νεάτα καὶ νιατᾶ· ρουμ. junetse, λατ.

νέγκουρα, οὐσ. θηλ., -ρ^ι πληθ. (négură, rⁱ) = δμίχλη, τὸ νέφος. Ἐκ τοῦ λατ. nebula = νέφος, ιτ. nebula, nebbia, ισπ.

niebla, nevla, πορτ. neova, άρχ. γαλ. neule, ν. γαλ. nuage, άλβ. mjergulë, njegoul· ρουμ. negură.

νεγκουρόσου, έπιθ., -ροασă θηλ. (negurósu, -roasă) = όμιχλώδης. Έκ του nebelosus, ιτ. nebeloso, έπίσης ισπ. πορτ. nebeloso, γαλ. nebuleux· ρουμ. neguros.

νέγκρου, νεάγκρă θηλ., έπιθ. = μέλας. Έν Ζαγορίω (négru, neágră). Έκ του λατ. niger-gra = μέλας, ιτ. negro, nero, ισπ. πορτ. negro, γαλ. noir· ρουμ. negru.

νέκου, νικάι, -ατă, -αρε ρήμ. (néku, nikái, -ată, -are) = άγχω, πνίγω. Έκ του λατ. neco, are = άποκτείνω· eneco = aqua neco, ιτ. annegare, ισπ. πορτ. anegar. γαλ. noyer· ρ. innec.

νέκου, ούσ. ούδ., νέκουρι πληθ. (néku, nékurî) = πνιγμός. Έκ του λατ. neco = πνίγω· ίδε νέκου· ρουμ. innecatsiune, λ.

νέλου, ούσ. ούδ., νεάλι πληθ. (nélû, neáli) = δακτύλιος, κοιν. δακτυλίδι. Έκ του λατ. anellus και anulus = δακτύλιος, ιτ. anello, ισπ. anillo, πορτ. annel, γαλ. anneau· ρ. inel.

νέργκου, νέρσου, νεársă, νεάρτζερε και νιρτζεάρε, ρ. (nérgu, nérsu, neársă, neárdzere και nirdzeáre) = πορεύομαι. Έκ του λατ. mergo, έπερ έν τή ρουμ. και παριστρίω γλώσση σημ. πορεύομαι, άλβ. mergonî = άπομακρύνω· ρ. merg. ιτ. mergere.

νέρκου, έπιθ., νεάρκă θηλ. (néрку, neárkă) = πατριός, κοιν. μητριός, μητριά. Έκ του λατ. noverca = μητριά· ρ. vitreg = πατριός, λατ. vitrigus.

νέρκουρι, ούσ. θηλ. = ή Τετάρτη (ήμέρα) (nérkuri). Έκ του λατ. Dies Mercurii = ήμέρα του Έρμου. Περί έναλλαγής του m n ίδε νεάρε, ιτ. mercere και mercoledi, ισπ. miércoles, γαλ. mercredi = Dies Mercurii· ρουμ. Miercuri.

νέρλά, ούσ. θηλ., -λι πληθ. (nérlă, -li) = κόσσυφος, (τό πτηνόν) κοιν. κοτσύφι. Έκ του λατ. merula = κόσσυφος, ιτ. merla, γαλ. merle, ισπ. mierla, πορτ. merlo, φρ. merli· ρ. mierlă.

νερουμινάτου, -τă έπιθ., (neruminátu, -tă) = άνόριθμος, άναρίθμητος. Έκ του λατ. ne-numeratus. Και νιρουμινάτου.

νέρτζερε καὶ **νιρτζεάρε**, ἀπθ. νέργκου, νιρτζέρ' πληθ. (nér-dzere καὶ nirdzeáre, ·dzerⁱ) = πορεία, μετάβασις· ρ. mergere.

νέστε καὶ **νέστι**, ἀντων. ἀορ., (néste, nesti)· ρουμ. niște ἀντι nesce = τινές. Ἐκ τοῦ λατ. nescio qui = ἀγνοῶ τίνες = τινές.

νέτζου, οὐσ. οὐδ., νξατζί πληθ. (nédz^u, neádzi) = τὸ μέσον, τὸ μαλακὸν τοῦ ἄρτου. Ἐκ τοῦ λατ. medius = μέσος, ἰτ. mezzo, ἰσπ. medio, γαλ. mi-mie, ἀλβ. mes, mejdis· ρουμ. miez.

νεύρά, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (névrǎ, -ri) = νεῦρον, λατ. nervus, ἰτ. πορτ. nervo, ἰσπ. nervio, γαλ. nerf· ρ. nervu, ἑλ.

νευραλγίε, οὐσ. θηλ., -γιⁱ πληθ. (nevralgíe, -giⁱ) = νευραλγία· ρουμ. nevralgie, ἑλλην.

νευρικό, ἐπιθ., (nevríco) = νευρικός· ρουμ. nevrícos, ἑλ.

νέφτε, οὐσ. θηλ., (néfte) = νάφθα, κοιν. νέφτι· ρουμ. neft.

νήπιου καὶ **νήπχιου**, οὐσ. ἀρσ., νήπχι πληθ. (nípiu, níphiu, níphi) = νήπιον, βρέφος· ρουμ. nat, λατ.

νηρουχύτε, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (niruhíte, -ti) = νηροχύτης, μέρος δι' οὗ γύνεται, ρέει τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς οἰκίας πρὸς τὰ ἔξω.

νησίε, οὐσ. θηλ., -ιⁱ πληθ. (nisíe, -iⁱ) = νῆσος· ρ. insulǎ, λ.

νι, (ni) μόριον στερητ. Ἐκ τοῦ λατ. ne· ρουμ. οἶον : νικόπτου = ἀψητος = incoctus· πρβ. nemo (ἐκ τοῦ ne-hemo-homo).

νι, προσ. ἀντ. α'. προσ. δοτ. πτ. καὶ ν', ὅπερ ἴδε· ρ. mi καὶ imi.

νιαβούτου, -τά ἐπιθ., (niavút^u, -tǎ) = ἄπορος, πτωχός· ρουμ. sărac, σλαβ. Ἴδε αβούτου.

νιαγκάρσίτου, -τά ἐπιθ., (niagâršít^u, -tǎ) = ἄληστος, ἀλησιμόνητος· ρουμ. neuitat, λατ. Ἴδε αγκάρσίτου.

νιακικᾶσίρε, -κᾶσιρ' πληθ. (niakikâsíre, -kâsirⁱ) = διαφωνία, παρεξήγησις· ρουμ. neintselegere, λατ.

νιαλλᾶξίτου, -τά ἐπιθ., (niállâksít^u, -tǎ) = ἀμετάβλητος, ἀναλλαγος. Ἐκ τοῦ : νι καὶ αλλᾶξίτου, ὅπερ ἴδε· ρ. neprimenit, σλαβ.

νιάρε, οὐσ. θηλ., -νερ' πληθ. (niáre, nérⁱ) = μέλι. Ἐκ τοῦ λατ. mel-mellis, ἰτ. mele, miele ἰσπ. miel, πορτ. mel, γαλ. miel, ἀλβ. mjalte· ρουμ. miere καὶ meare.

νιακουπιρίτου, ἐπιθ., ἐκ τοῦ ακροαπιρίτου μετὰ τοῦ στερ νι, -τά θηλ. *nĭakupirítu*, -tǎ) = ὁ μὴ κεκαλυμμένος, κοιν. ἀσκέπαστος· ρουμ. *neacoperit*, λατ.

νιαντουκίτου, πθμ. τοῦ αντουκίτου μετὰ τοῦ στερ νι, -τά θηλ. (*nĭadukítu*, -tǎ) = ἀναίσθητος, ἀμβλύνους· ρ. *nesimtsitor*, λ.

νιαπάνντυξίτου, ἐπιθ., ἐκ τοῦ απάνντυξίτου μετὰ τοῦ στερ νι, -τά θηλ. (*nĭapândiksítu*, -tǎ) = ἀπροσδόκητος. Ἐκ τοῦ απαντυχαίνω, απάντυξα· ρουμ. *neaștepat*, λατ.

νιαρνίτου, -τά ἐπιθ., (*nĭarnítu*, -tǎ) = ἀσάρωτος, κοιν. ἀσκούπιστος. Ἐκ τοῦ νι καὶ αρνίτου, ὅπερ ἴδε· ρ. *nemăturat*, σλ.

νιξάλα, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (*nĭxǎlǎ*, -li) = μικρὸς θηλ. ἀμνός, ἀρνάκι θηλυκό. Ἐκ τοῦ λατ. *agnella*· ρ. *mieǎ* καὶ *miǎ*, λατ.

νιαρχιουσίτου, -τά ἐπιθ., (*nĭarhĭusítu*, tǎ) = ἄναρχος, κοιν. ἀνάρχητος. Ἐκ τοῦ στερητ. *nĭ* καὶ αρχινσέσκου = ἀρχίζω· ρουμ. *neinceput*, λατ.

νιάτζα, ἐπιρ. = ἐν τῷ μέσῳ (*nĭadzǎ*). Ἐκ τοῦ *medium*.

νιάτζα-βεάρα, (*nĭádzǎ-veǎrǎ*) = ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θέρους, καλοκαίρι, ἴδε βεάρα· ρουμ. *meazǎ-vearǎ*, λατ.

νιάτζα-νοάπτεα, (*nĭádzǎ-noǎptea*) = μεσονύκτιον. Ἐν Μεγαρόβω, ἀντὶ μιάτζα νοάπτεα· ρουμ. *meazǎ noapte*, λατ.

νιάτσά, οὐσ. θηλ., -τσί πληθ. (*nĭátsǎ*, -tsĭ) = νόσος λοιμική, τυφοειδῆς πυρετός· ἴσως ἐκ τοῦ νόσος, ρουμ. *friguri tifoide*.

νιβεάστα, ἴδε μβεάστα.

νιβεστούλε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (*nĭvestúle*, -li) = ἰχτις, κοινῶς νυφίτσα ἐκ τοῦ σλ. *nevesta* = νύμφη. Καὶ νιβέστούλε (*nĭvéstule*), ρουμ. *nevăstuica de casǎ*· ἴδε καὶ νβεσταλιάνου.

νιβιτζούτου, -τά, ἐπιθ. (*nĭvidtzút*, tǎ) = ἀόρατος. Ἐκ τοῦ νι καὶ βέντου = ὄρω, βλέπω, πθμ. βιτζούτου, ρ. *nevizibil*, λατ.

νιδουκιμάσίτου, ἐπιθ., -τά θηλ. (*nĭdukimâsítu*, -tǎ) = ἀδοκίμαστος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ δοκιμάσίτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *neprobat*, λατ. Καὶ νιδοκιμάσίτου.

νιέλου, οὐσ. ἀρσ., νιέλι πληθ. (*nĭél*, *nĭéli*) = ἀμνός, ἀρνί.

Ἐκ τοῦ λατ. agnellus, ιτ. agnello, γαλ. agneau, ρουμ. miel (mniel ἀντὶ niel δι' ἀφαιρ. τοῦ ag).

νεζεστέ, οὐσ. θηλ. (nezesté)=ἄμυλον, κοιν. νισεστέσ και νιζεστέσ, ρουμ. amidon, γαλ.

νίκου, ἐπίθ. νικά θηλ. (ník^u, níká)= μικρός. Ἐκ τοῦ ἐλ. μικρός ἢ ἐκ τοῦ λατ. mica=ψίξ, ιτ. mica, mig=οὐδέν, γαλ. mich = τεμάχιον ἄρτου, ρουμ. mic.

νίκα, ἴδε νίνγκα.

νικᾶλκάτου, -τά, ἐπίθ. (nikâlkát^u, -tă) = ἀστιβής, ἀπάτητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι και κᾶλκάτου, ὅπερ ἴδε· ρ. necâlcăt, λ.

νικᾶρτίτου, -τά, ἐπίθ. (nicârtít^u, -tă) = ἄθικτος, κοινῶς ἀπείρακτος, πλήρης. Ἐκ τοῦ στερ. νι και κᾶρτίτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. neatins, λατ. complet, γαλ.

νικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νέχου, νικᾶρ' πληθ. (nikáre, nikârⁱ) = πνίξις, πνίξιμον. Και νικᾶτουρά, Innecatsiune, λατ.

νικάτου, -τά παθ. μετ. τοῦ νέχου (nikát^u, -tă)=πνιγμένος, ρουμ. Innecat, λατ.

νικᾶυτάτου, -τά, ἐπίθ. (nikâftát^u, -tă) = ἀζήτητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι και κᾶυτάτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. necautat, λατ.

νικησέσκου, νικησί', -σιτά, -σιρε, ῥημ. (nikisésku, nikiší', -sită, -sire) = νικῶ. Ἐκ τοῦ ἐνίκησα· ρουμ. Inving. Τὸ anikséku τοῦ Dal. ἐσφαλμένον.

νικησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νικησέσκου, νικησίρ' πληθ. (nikisire, -sirⁱ)=νίκη, ἐπικράτησις· ρουμ. Invingere, λατ.

νικησίτου, -τά, παθ. μετ. τοῦ νικησέσκου (nikisít^u, -tă)= ἠττημένος. νικημένος, ρουμ. Invins, λατ.

νικιπτινάτου, -τά, (nikiptinat^u, -tă) = ἀκτένιστος. Ἐκ τοῦ στερ. νι και κικτινάτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nepieptănat, λατ.

νικλεαμάτου, τά, ἐπίθ. (nikleamát^u, tă) = ἀπρόσκλητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι και κλιμάτου· ρουμ. nekemat, λατ.

νικουμινικάτου, τά, ἐπίθ. (nikuminikát^u, tă) = ἀκοινώνητος=μὴ μεταλαβὼν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἐκ τοῦ στερ.

νι καὶ κουμίνικου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. necuminicat, λατ.

νικουράτου, ἐπίθ., -τᾶ θηλ. (nikurát^u, -tǎ) = ἀκάθαρτος.

Ἐκ τοῦ στερ. νι (ni) καὶ κουράτου, ὅπερ ἴδε· ρ. nekurat, λατ.

νικουσοῦτου, τᾶ, ἐπίθ. (nikusút^u, -tǎ) = ἄρραφος, μὴ ρα-

φείς. Ἐκ τοῦ νι καὶ κουσοῦτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. necusut, λατ.

νικρισκούτου, -τᾶ, ἐπίθ. (nikriskút^u, -tǎ) = μὴ αὐξηθεὶς,

μὴ μεγαλώσας, νέος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ κρισκούτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. necrescut, λατ.

νίλᾶ, οὐσ. θηλ., νίλι πληθ. (níla, -li) = οἶκτος, συμπάθεια,

κοινῶς νίλα, ρουμ. milǎ = συμπάθεια, σλαβ. milu = συμπάθεια.

Ἄπαντα ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐλ. μελίον = πᾶν τὸ εὐφραῖνον.

νιλάτου, τᾶ, ἐπίθ. (nilát^u, -tǎ) = ἄπλυτος. Ἐκ τοῦ στερ.

νι καὶ τοῦ λάτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nespǎlat, λατ.

νίλε, ἀριθμ. οὐσ. θηλ., νίλι πληθ. (níle, níli) οὐνᾶ νίλε

=μία χιλιάς (1000). Ἐκ τοῦ λατ. mille. Περὶ ἐναλλαγῆς, ἴδε νι προβ. mil, γαλ. mil, mille, ἀλβ. mijë, ρουμ. miiǎ.

νιλιρτάτου, ἐπίθ., -τᾶ θηλ. (nilirtát^u, -tǎ) = ἀσύγγνωστος,

ἀσυγχώρητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ λιέρτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. neiertat, λατ.

νιλουέσκου, νιλουί, -ιτᾶ, -ιρε, ρήμ. (niluésku, niluí,

-itǎ, -ire) = ἐλεῶ, οἰκτεῖρω, συμπαθῶ. Ἐκ τοῦ νίλα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. miluesc, ἐλλην.

νιλουίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ νιλουέσκου (niluí^u, -tǎ) = οἰκτρός,

συμπαθής, ρουμ. miluit, ἐλλην.

νιλουκράτου, ἐπίθ., -τᾶ, θηλ. (nilukrát^u, -tǎ) = ἀκατέρ-

γαστος. ἀκαλλιέργητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ λουκράτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nelucrat, λατ.

νιμάλου, ἐπίρ. (nimál^u) = ἱκανῶς, ἀρκετά. Ἐκ τοῦ οὐνᾶ μάλα,

ὅπερ ἴδε ἐν λέξει μάλα· ρουμ. destul, λ.

νιμάρτάτᾶ, ἐπίθ. = ἄγαμος, ἀνύμφευτος. Ἐπὶ γυναικὸς μό-

νον· (nimârtátǎ). Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ μάρτάτᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nemăritatǎ, λατ.

νιμβιτσάτου, -τᾶ, (nimvitsát^u, -tǎ) = ἀμαθής, ἄπειρος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ ἀμβιτσάτου, ἕπερ ἴδε· ρουμ. neinstruit, λατ.

νιμισουράτου, -τᾶ, ἐπίθ. (nimisurát^u, -tǎ) = ἄπειρος, ἀμέτρητος, ρουμ. nemăsurat, λατ. Ἴδε μισουράτου.

νιμπιτισίτου, -τᾶ, ἐπίθ. (nibitisít^u, -tǎ) = ἀτελής, ἀτελεύτητος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ τῆς παθ. μετ. μπιτισίτου τοῦ ρ. μπιτισέσκου, ἕπερ ἔκ τοῦ μπιτίζω, μπίτισα = τελευτῶ, λήγω, τελειώνω, ἕπερ ἔκ τοῦ τρκ. bitirum, ρ. neterminat, nesfârsit.

νίνγκα καὶ **νίνκᾶ** καὶ **νίκα**, ἐπίρ. (ninga καὶ ninkǎ καὶ níka) = ἔτι, ἀκόμη, προηγουμένης ἀρνήσεως = οὐπω, κοιν. ὄχι ἀκόμη· ιτ. anche, ἀρχ. γαλ. aïnc, πορτ. anca· ρουμ. încǎ.

νινσᾶράτου, -τᾶ, ἐπίθ. (ninsârát^u, -tǎ) = ἀνάλατος, ἔκ τοῦ στερ. νι καὶ νσᾶράτου, ἕπερ ἴδε· ρουμ. nesărat, λατ.

νινσουράτου, ἐπίθ. (ninsurát^u) = ἄγαμος· ἐπὶ ἀνδρὸς μόνον. Ἐκ τοῦ νι καὶ νσουράτου, ἕπερ ἴδε· ρουμ. necăsătorit, λατ.

νιντρεπτάτε, οὐσ. θηλ., νιντρεπτᾶτς πληθ. (nidreptáte, nidreptǎts) = ἀδικία. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ ντρεπτου, ἕπερ ἴδε· συνων. στράμμπάτάτε· ρουμ. nedreptate, λατ.

νιόλτζουκου, ἐπίθ. = μέσος· (niöldzuk^u) κατὰ μετάθεσιν ἔκ τοῦ νιότζλουκου, ἕπερ ἔκ τοῦ λατ. medius - locus, ἴδε νέτζου· ιτ. miluogo, προβ. miegloc, γαλ. milieu, ρουμ. mizlok, οἱ Μογλενίτσα: mejluk.

νξού, = νίου = α νία ξάστε, = ἔστιν ἐμοί. Ἐκ τοῦ mihi est (niü).

νξού, κτητ. ἀντ. ἐπιτασσομένη τῶ οὐσ. (niü) = ἐμός· οἶον: τᾶνξου = ὁ πατήρ μου. Ἐκ τοῦ μέου (meu), θηλ. νί (nⁱ) οἶον: μούμαν' = ἡ μήτηρ μου = mater mea. Περὶ τροπῆς τοῦ m εἰς ν. ἴδε ἐν νί, προσ. ἀντων.

νιουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ., -ράρ; πληθ. (niuráre, -rarⁱ) = τὸ συννεφεῖν, κοιν. συννέφιασμα· ρουμ. înourare, λατ.

νιουράτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ κατ. ρ. μέ σημ. ἐπίθ. (niurát^u, -tǎ) = συννεφώδης. ρουμ. ourat, λατ.

νιουρέτζου, -ραί, -ρατᾶ, -ραρε ρ. κυρίως ἀπροσ. νιουρεξατζα,

νιουρᾶ (niurédz^u, niureǎdzǎ, niurǎ, -ratǎ, -rare) = συννεφεῖ, κοιν. συννεφιάζει. Ἐκ τοῦ λατ. innubilo - are βεν. inu-volar ρουμ. innouredz, λατ.

νιουρζέσκου, νιουρζίⁱ, -ιτᾶ, -ιρε ρήμ. (nijurzésku, nijur-zíⁱ, -itǎ, -ire), ἴδε ανιουρζέσκου.

νιπότ^{ου}, οὐσ., νιπράτᾶ θηλ. (nipót^u, niproátǎ) = ἀνεψιός. Ἐκ τοῦ λατ. nepos - otis = ἀνεψιός· ιτ. nepote, ισπ. nieto, πορτ. neto, γαλ. neveu, ἄλβ. nip· ρουμ. nepot.

νιπουτεᾶρε καὶ νιπτεᾶρε, οὐσ. θηλ., νιπουτέρⁱ πληθ. (niputeǎre, niputérⁱ) = ἀσθένεια, ἀδυναμία· ἐκ τοῦ στερητ. νι καὶ πότ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. boalǎ, σλαβ.

νιπουτεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., νιπουτέτς πληθ. (niputeǎtsǎ, -ts) = τῷ ἀνωτέρω νιπουτεᾶρε. Ἐκ τοῦ λατ. inpotentia, ισπ. πορτ. impotencia, γαλ. impotence· ρουμ. boalǎ, σλαβ.

νιπουτούτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (niputút^u, -tǎ) = ἀσθενής. Ἐκ τοῦ στερ νι καὶ τῆς πθμ. τοῦ πότ^{ου} = δύναμαι, ἔπερ ἴδε. Καὶ νιπτούτ, ἐν Ἀβδέλα· ρουμ. bolnav, σλαβ.

νίρ^{ου}, νιράⁱ, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (nír^u, niráⁱ, -atǎ, -are). Ἐν μέσῃ διαθέσει· μι νίρ^{ου} = θαυμάζω. Ἐκ τοῦ λατ. miror, atus sum, arí) = θαυμάζω· ιτ. mirare, ισπ. πορτ. προβ. mirar, γαλ. se mirer· ρ. mir. Περὶ τροπῆς τοῦ m εἰς n, ἴδε νⁱ, προσ. ἄντων. 2) κολακεύω. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν.

νίρε, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (nóre, -ri) = νεφροί. Ἐκ τοῦ λατ. ren - renis κατὰ μετάθεσιν· ἴδε καὶ ἀρίκλιου· ρουμ. riniohi^u.

νίρλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (nirlǎ, -li) = κόσσυφος, κοιν. κοτσύφι. Ἐκ τοῦ λατ. merula = κόσσυφος· ιτ. προβ. καταλ. merla, γαλ. merle, ισπ. mierla· ρουμ. mierlǎ. Καὶ νέρλᾶ.

νιρουμινάτ^{ου}, ἴδε νερουμινάτ^{ου}.

νιρουσινόσ^{ου}, ἐπιθ., νιρουσινράσᾶ θηλ. (nirusinóš^u, niru-šinoǎšǎ) = ἀναιδής. Ἐκ τοῦ στερ νι καὶ αρουσινόσ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nerušinos. Καὶ νιαρουσινόσ^{ου}.

νισάνε, οὐσ. θηλ., νισένⁱ πληθ. (nišáne, nišénⁱ) = τχοπός,

σημεῖον, κοιν. νισάνι· 2; τὰ ἔδνα, τὸ ἐν τῷ ἀραβῶνι διδόμενον χρηματικὸν δῶρον ὡς σύμβολον τοῦ ἀραβῶνος. Ἐκ τοῦ τουρκ. nešan = σημεῖον, δείγμα, σύμβολον· ρ. tsintā. σλ. semn, λ.

νισάφε, οὐσ. θηλ., -φι πληθ. (nisáfe, -fi = ἐπιείκεια, κοιν. νισάφι καὶ νισάφι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. insaf· ρ. indulgintsā, λ.

νισιμίνοῦ καὶ **νισιμινάτοῦ**, -τά πληθ. (nisiámin^u, -tā) = ἀγρός, γῆ ἄσπαρτος. Ἐκ τοῦ στερ νι καὶ τῆς πθμ. τοῦ σιμίνοῦ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. nesāmānat, λατ.

νίσκου, νισκάι, -ατά, -αρε ρ. (nisku, niskái, -atā, -are) = κινῶ, θέτω εἰς κίνησιν· (ἐν Μετσόβω)· ρουμ. mișc, σλαβ.

νισούνου καὶ **νιτσούνου**, θηλ. νιτσούνά· ἀντων. (nisún^u καὶ nitšún^u, nitšúnā). Ἐκ τοῦ ne-ipse-unus καὶ neque-unus, ἰτ. niuno, ἰσπ. ningum, ἀρχ. γαλ. nun, ἐκ τοῦ ne-unus· ρουμ. nici un. Καὶ νίτσι-ουν καὶ νίτσε-ουν (nitsi-un, nitse-un).

νισουρσίτοῦ, -τά ἐπιθ., (nisursít^u, -tā) = ἄκαρτος, κοιν. ἀξύριστος. Ἐκ τοῦ στερ νι καὶ σουρσίτοῦ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. neras, λ.

νίστι, ἴδε νέστε καὶ νέστι.

νιστιούτοῦ, -τά ἐπιθ., ἐκ τοῦ στερ νι καὶ πθμ. τοῦ τιούτοῦ = γινώσκω, ἔπερ ἴδε· ρουμ. neștiutor, λατ. Καὶ νιστιούτοῦ.

νιτούνσου, ἐπιθ., νιτούνσά θηλ. (nitúnsu, -nsā) = ἄκαρτος, ἀκούρευτος. Ἐκ τοῦ στερ. νι καὶ τῆς παθ. μετ. τοῦ τούντου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. netuns, λατ.

νιτρίκοῦ, νιτρίκάι, -ατά, -αρε, ρημ. (nitrík^u, -ai, -atā, -are) = τιθηνῶ, τρέφω τὸ νήπιον καὶ μιτρίκοῦ. Ἐκ τοῦ λατ. nutritico, avi, atum. are = τρέφω. Ἐκ τῷ βορ. τμήμ. ν|τρίκοῦ, ρουμ. hrănesc din gură, σλ. + λατ.

νίτροῦ, οὐσ. οὐδ., nitru) = τὸ νίτρον· ρουμ. nitru, ἑλλην.

νίτσα, οὐσ. θηλ. πληθ. μόνον ἄρ. (nitsā = ἔριον, μαλλί ἄρνός. Ἐκ τοῦ νιμέλοῦ, ἔπερ ἴδε, ἢ ἐκ τοῦ λάνσά μετὰ ὑποκ. καταλήξεως ἴτσα, λάνίτσα-νίτσα = μικρό, κουντὸ μαλλί ἄρνός· ρ. mitsā, λατ.

νίτσι καὶ **νίτσε**, (nitsi καὶ nitse) = μύριον ἄρνητ. = οὐδέ, οὐδὲν. Ἐκ τοῦ λατ. neque ἢ ne-quidem = οὐδαμῶς, καθόλου,

ιτ. ne, ned, ισπ. ni, πορτ. nem, γαλ. ni nec' ρουμ. nici.

νιτσιντάνάρᾶ, ἐπίρ. = οὐδέποτε (nitsidânâqâră). Ἐκ τοῦ neque-de-una-ora, ρουμ. nici odată, λατ.

νιτσίουνου, ἄρν. ἄντων. = οὐδείς (nitsjunⁿ). Ἐκ τοῦ λατ. ne ipse unus καὶ neque-unus, ρουμ. neci un. Ἴδε νισούνου.

νιφάπτου, ἐπίθ., -πᾶ, θηλ. (nifáptu, ptă) = ἄπρακτος, ἀποίητος, ἀσυντέλεστος, ἄωρος. Ἐκ τοῦ στερ νι καὶ παθ. μετ. τοῦ φάκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nefăcut, λατ.

νκάλικου, νκάλικᾶί, -αῖ, -αρε, ῥήμ. (nkálik^u, nkâlikáí, -ată, -are) = ἵππεύω κοιν. καββαλικεύω. Ἐκ τοῦ λατ. incaballico, ἐξ οὗ καὶ τὸ καβαλλικεύω· ιτ. caballcarre, ισπ. cabalgar, πορτ. cavalgar, γαλ. chevaucher, ρουμ. incalic.

νκάλικᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. νκάλικου, -κᾶρ' πλ. (nkâlikáre, -kăr'í) = ἵππευσις, ἵππασία, κοιν. καβαλλίκευμα· ρ. încălicare.

νκάλουράτου, παθ. μετ. τοῦ κατ. ρ., -τᾶ θηλ. nkâlurát^u, tă) = θερμανθεὶς ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου· ρουμ. încălzit. Καὶ νκάλτζιτου (nkâldzít^u).

νκάλουρέτζου, -ραί, -ραῖ, -ραρε ρ. (nkâlurédz^u, -rai, -rată, -rare) = θερμαίνομαι ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ἐκ τοῦ λατ. incalesco, uí, ere· ρουμ. încălzesc. Καὶ μι νκαλτζᾶσκου, ὅπερ ἴδε.

νκάλτζᾶσκου, νκάλτζι', -ίτᾶ, -ίρε ρ. (nkâltzăsku, nkaldzî', -îtä, -ire) = θερμαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. incalidire = θερμαίνειν· ρουμ. încalzesc, ἴδε κάλντου (kâldu).

νκάλτζιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἄν. ρ. νκάλτζιρ' πληθ. (nkâldzîre, -r'í) = θέρμανσις· ρουμ. încalzire.

νκάλτσᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νκάλτσου, νκάλτσᾶρ' πληθ. (nkâltzáre, -ăr'í) = πετάλωσις, κοιν. καλίγωμα· ρ. încăltsare.

νκάλτσᾶτου, τᾶ, παθ. μετ. τοῦ νκάλτσου (nkâltsát^u, -tă) = πεταλωμένος, κοιν. καλιγωμένος· ρουμ. încăltsat.

νκάλτσου, νκάλτσᾶί, -αῖ, -αρε, ῥήμ. (nkâltsu, nkâltsáí, -ată, -are) = ὑποδέω τὰ ζῶα, κοιν. πεταλώνω καὶ κολιγώνω.

Ἐκ τοῦ λατ. † incalciare (calceo), ιτ. calzare, ισπ. calzar, πορτ. calcar, γαλ. chausser, ρουμ. încalts.

νκάπ^{ου}, νκάπού^ι, -ουτᾶ, -ξαρε, ῥημ. (nkâp^u, nkâp^ui, -ută, -xare) = χωρῶ, περιλχμῶνω: κάσα νου νκάπε μούλτσᾶ = ἡ οἰκία δὲν δύναται νὰ περιλχῆ πολλούς, δὲν χωρεῖ πολλούς. Ἐκ τοῦ in-capio, incepi, captum, ere, ιτ. capere, capire, ισπ. πορτ. caber, ρουμ. încap.

νκάρκ^αρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νκάρκου, νκάρκᾶρ^ι πληθ. (nkâr-kâre, nkâr-kârⁱ) = ρόρτωσις ρουμ. încarcare.

νκάρκ^ατ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ νκάρκου (nkâr-kât^u, -tă) = ρορτωμένος ρουμ. încarcerat.

νκάρκου, -α^ι, -ατᾶ, -αρε ῥημ. (nkârku, -aⁱ, -ată, -are) = ρορτώνω. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. incarrico, avi, atum, are, ιτ. incarricare, ισπ. cargar, πορτ. cargar, γαλ. charger, ἀλβ. ngarkoig ρουμ. încarc.

νκάρσιλιέτ^ζ^{ου}, νκάρσιλιά^ι, -λιατᾶ, -λιαρε ῥ. (nkâršiljédz^u, nkâršiljâⁱ, -liată, -liare) = ἐνουλιζῶ, βοστρυχιζῶ, κοιν. σγουραίνω, κάμνω σγουράν τὴν κόμη, τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Ἐκ τῆς σλαβικῆς ρουμ. încarliontsez, σλαβ. ἴδε Cihac.

νκάρσιλιάρ^ε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ κατ. ῥ. -λερ^ι πληθ. (nkâršiljâre, -lerⁱ) = ἐνουλισμός, βοστρυχισμός, κοιν. σγούραμα τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ρουμ. încarliontsare, σλαβ.

νκάρσιλιάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κατ. ῥ., -λιατᾶ θηλ. (nkâršiljât^u, -tă) = βοστρυχώδης, ἐνουλισμένος, κοιν. σγουρός ρουμ. încarliontsat, σλαβ. Ἐν Ὀλύμπῳ νκάτσᾶβάλιάτ^{ου}.

νκάρφουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (nkârfusésku, -siⁱ, -sită, -sire) = καθηλῶ, κοιν. καρφώνω ρουμ. bat in cuiu, λατ.

νκάρφουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (nkârfusîre, -sirⁱ) = καθήλωσις, κοιν. κάρφωμα ρουμ. batiere in cuiu, λ.

νκάρφουσίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ., (nkârfusît^u, -tă) = καθηλωμένος κοιν. καρφωμένος ρουμ. batut in cuiu, λατ.

νκέρδου, οὐσ. οὐδ., -νκέρδουρ^ι πληθ. (nkêrdu, nkêrdu^ri)

=κέρδος· ρουμ. caștig, λατ.

νχιάντικον, νκιντικάϊ, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (nkjádiku, nkidi-káï, -atã, -are) = ἐμποδῶν γίγνομαι τινι, κοιν. πεδικλώνω. Ἐκ τοῦ πεδάω λατ. *impedico, avi, atum, are = παγιδεύω. Ἐκ τοῦ pedica = πέδη, ποδίστρα· ἀρχ. ιτ. impedicare, γαλ. em-pieger, empecher· ρουμ. impiedic (inchiedic).

νκιντικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. νχιάντικον, -κᾶρ' πληθ. (nkidikáre, -kãr'i) = τὸ πεδᾶν, πεδίκλωμα· ρουμ. impiedicare.

νκιντικάτον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -κατᾶ θηλ. (nkidikátu, -katã) = πεπεδημένος, κοιν. πεδικλωμένος· ρουμ. inchiedicat, λατ.

νκιδισέσκου, νκιδισίϊ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (nkiròisésku, nkir-ðisíï, -sitã, -sire) = κερδίζω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἐκέρδισα ρ. caștig, λ.

νκιδισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (nkiròisíre, -sir'i) = κέρδος, ὠφέλεια, κοιν. κέρδισμα· ρουμ. cășfigare, λατ.

νκιδισίτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (nkiròisítu, -tã) = κερδι-σμένος· ρουμ. căștigat, λατ.

νκισέσκου, νκισίϊ, -σιτᾶ, -σιρε ρήμ. (nkisésku, nkisíï, -sitã, -sire) = ἐκκινῶ, ἀφορμῶμαι μετ. καὶ ἀμετ. Ἐκ τοῦ ἐκί-νησα, ὅπερ ἐπίσης ἔχει ἀμφοτέρας τὰς διαθέσεις· ρ. pornesc, σλ.

νκισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (nkisíre, -r'i) = κί-νησις, ἀφόρμησις· ρουμ. pornire, σλαβ.

νκισίτον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ πληθ. (nkisítu, -sitã) = ἀφορ-μημένος, κεκινήμενος· ρουμ. pornit, σλαβ.

νκλέγκου, νκλιγκάϊ, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (nklégu, nkligáï, -atã, -are) = πήγνυμι τὸ γάλα, κοιν. πυτιάζω. Ἐκ τοῦ λατ. coa-gulo, avi, atum, are = πυτιάζω· ἴδε κλέγκου.

νγκλιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ.; -γκᾶρ' πληθ. (nkligáre, -gãr'i) = πῆξις, πυτίασις, πύτχιασμα· ρουμ. inchiegare, λατ.

νκλιγκάτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ νκλέγκου (nkligátu, -tã) = πε-πηγὸς γάλα, κοιν. πυτιασμένον· ρουμ. inchiegătore, λατ.

νκλίνον, νκλινάϊ, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (nklínu, nklináï, -atã, -are) = κλίνω· μι νκλίνον = κλίνομαι, γονυπετῶ, προσεύχομαι, προσ-

κυνῶ. Ἐκ τοῦ λατ. inclino, avi, atum, are, it. inchino, ισπ. πορτ. inclinar, γαλ. incliner· ρουμ. inchin.

νκλινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νκλίνου, νᾶρ· πληθ. (nklináre, ri) = γονυκλισία, προσκύνησις· ρουμ. inchinare, λατ.

νκλινάτου, -τά, πθμ. τοῦ νκλίνου (nklinátu -tǎ) = γονυπετής· ρουμ. inchinat, λατ.

νκλινάτσούνε, οὐσ. θηλ., -νι· πληθ. (nklinátsjune, -ni) = προσκυνήματα, προσκρίσεις, χαιρετήματα· ρ. inchinǎtsiune, λ.

νκλίντου, νκλίδου, νκλίδᾶ, νκλιντεᾶρε ρήμ. (nklídú, nklíšú, nklíšǎ, nklideǎre) = κλείω, ἐγκλείω. Ἐκ τοῦ λατ. includo, si, sum, ere, it. inchiudere, ισπ. πορτ. incluir, γαλ. enclure· ρουμ. inchid.

νκλιντεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρήμ. νκλίντου, νκλιντέρ· πληθ. (nklideǎre, -deri) = κλειῖσις, κοιν. κλείσιμον· ρουμ. inchidere.

νκλίσου, -δᾶ, πθμ. τοῦ νκλίντου (nklíšú, -šǎ) = ἐγκεκλεισμένος· ρουμ. inchis.

νκλό καὶ **ανκλό**, ἐπίρ. τοπ. (nklo καὶ anklo) = ἐκεῖσε, εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐκ τοῦ in + eccu + illoc, ρουμ. dincolo λατ.

νκοᾶ καὶ **νκράτσε** καὶ **ντινκροᾶ** καὶ **κροᾶ**, ἐπίρ. τοπ. (nkroǎ καὶ nkrátse καὶ dinkroǎ καὶ kroǎ) = ἐδῶ, ἐνταῦθα, ἐντεῦθεν. Ἐκ τοῦ λατ. in + eccu + hic = huc, ιταλ. quǎ, ισπ. acǎ, πορτ. ca, γαλ. ca = ecce hac· ακλό = ecce + illoc, ρουμ. incoace.

νκότ, ἐπίρ. τροπ. = μάτην, στὰ χαμένα. (nkót). Ἐκ τοῦ in kot, ἀλβ. kot = μάτην. ρουμ. in van λατ. in radar, σλ.

νκρέντου, νκριτζούτ, -ουτά, -ερε ρ. nkrédú, nkridzú, -utǎ, -ere, = πιστεύω. Ἐκ τοῦ λατ. credo, ere = πιστεύω, it. credere, ισπ. creer, προβ. creire, γαλ. croire, ρουμ. cred.

νκρούνου, -νάτ, ατά, -ναρε, ρήμ. (nkrúnú, -nai -natǎ, -nare) = στέρω, στεφανώνω. Καὶ νκουρούνου. Ἐκ τοῦ λατ. in-corono, it. coronare, ισπ. coronar, πορτ. coroar, γαλ. couronner, ρουμ. cunun.

νκρουνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νκρούνου, -νᾶρ·, πληθ. (nkrunáre,

-rī)=στέψις, στεφάνωμα, ρουμ. cununare, λατ.

νκρουνάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ νκρούν^{ου} (nkrunát^u, -tǎ=ἴστεμ-
μένος, στεφανωμένος, ρουμ. cununat, λατ.

νντέσ^{ου}, -νντισά^ι, -ατᾶ, -αρε ρήμ. (ndés^u, ndisáⁱ, -atǎ,
-are)=παρεμβάλλω, βία εἰσάγω, κοιν. χώνω. Ἐκ τοῦ λατ. in-
denso, are (densus=πυκνός), ἰτ. densare, ἰσπ. densar, ἄλβ.
dēnasoig, πορτ. con - densar, γαλ. con-denser· ρ. indes.

νντέσμᾶ, οὐσ. θηλ. -μι, καὶ -ματι πληθ. (ndésmǎ, -matī)
=ἐμπλοκὴ εἰς δυσχερείας, κοιν. : τὸ νὰ εὐρίσκη τις τὸν μπελεᾶ
του. Ἐκ τοῦ ρήμ. νταίνω, ἔντησα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀντάω=συναντῶ,
κυρίως κακῆ, ἀπαισία συνάντησις· συνων. τοῦ νντησίρε, ὅπερ ἴδε.

νντησᾶσκου, νντησί^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ndisǎsku, ndisíⁱ,
-sitǎ, -sire)=συναντῶ, συντυγχάνω, κακῶ τινι περιπίπτω, κοιν.
νταίνω, ἔντησα, ρουμ. dau de beleǎ, λατ. + τουρκ.

νντησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι, πληθ. (ndisire, -sirⁱ)
=συμφορᾶ, κακὸ συναπάντημα· ρουμ. dare de beleǎ, λατ. + τρκ.

νντισάρε, ἀπθ. ἀπθ. οὐσ. τοῦ νντέσ^{ου}, νντισᾶρ^ι πληθ. (ndi-
sǎre-ndisǎrⁱ)=ἡ βία γιγνομένη εἰσαγωγῆ, κοιν. χώσιμον· ρουμ.
Indesare λατ.

νντισάτ^{ου}, πθμ. τοῦ νντέσ^{ου}, -σατᾶ θηλ. (ndisát^u, -satǎ)
βία εἰσηγμένος, κεχωσμένος, κοιν. χωμένος, ρουμ. Indesat, λ.

νντουλτσέσκου, -τσι^ι, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (ndultsésku, -tsiⁱ,
-tsitǎ, -tsire)=γλυκαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ indulcesco (in-
dulco (in-dulcis)· ρ. indulcesc, λ. ἰτ. indolcire, ἰσπ. endulcir.

νντουλτσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσιρ^ι πληθ. (ndultsire,
-tsirⁱ)=γλύκανσις· ρουμ. Indulcire, λατ.

νντουλτσιτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (ndultsít^u, -tǎ)=
γλυκανθείς, γλυκός· ρουμ. Indulcit, λατ.

νντρέπτου=εὐθύς, δίκαιος, ἴδε καὶ ανντρέπτου· ρουμ. drept,
λατ. directus, ἰτ. diretto, dritto, πορτ. directo, προβ.
drett, γαλ. direct, droit, ἄλβ. dreite. Τὸ νντρέπτου καὶ
νντρέπτου λέγεται καὶ ὡς πρόθεσις=εὐθύ, κατ' εὐθειᾶν, κοιν. ἴσχα·

οἶον μι ντούδ^{ου} νντρέπτου ακάσᾶ = μετέβην εὐθὺ οἰκίας, κατ' εὐ-
θεΐαν, ἴσχα εἰς τὸ σπήρι, ρουμ. drept.

νντριπτάτε, οὐσ. θηλ., νντριπτᾶτες πληθ. (ndriptáte, ndrī-
ptătsi) = τὸ δίκαιον ἢ δικαιοσύνη. Ἐκ τοῦ νντρέπτου, ὅπερ ἴδε·
ρουμ. dreptate. Καὶ ντριπτάτε.

νό^{ου}, ἐπιθ. νράουᾶ καὶ νάο θηλ. νόϊ, νράϊ πληθ. (nó^u, nṛáúᾶ
καὶ náo, nóϊ, nṛáϊ) = νέος. Ἐκ τοῦ λατ. novus, ἰτ. nuovo,
ἰσπ. nuevo, πορτ. novo, γαλ. neuf· ρουμ. nou.

νράᾶ καὶ **νάο** καὶ **νράουᾶ**, ἀριθ. ἀπολ. = ἐννέα (nṛáᾶ καὶ
náo καὶ nṛáúᾶ). Ἐκ τοῦ λατ. novem, ἰτ. nove, ἰσπ. nueve,
πορτ. nove, γαλ. neuf· ρουμ. noue.

νραουτζᾶτσ^ι, ἀρ. ἀπολ. = ἐνενηκοντα (90) (nṛaudzătsi), ἐκ
τοῦ novem et decem· ρουμ. nouezetsi.

νράπτε, οὐσ. θηλ., νόπτσῖ πληθ. (nṛápte, nóptsî) = νύξ.
Ἐκ τοῦ λατ. nox-etis, ἰτ. notte, ἰσπ. noche, πορτ. nocte,
γαλ. nuit· ρουμ. noápte.

νράπτεα, ἐπιρ. = νυκτός, ἐν καιρῷ νυκτός. Ἴδε νράπτε (nṛáptea).

νράτιν^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ν^ι πληθ. (nṛátin^u, -nⁱ) = ἀμνὸς ἐνιαύ-
σιος, ἀρνὶ ἐνὸς ἔτους. Ἐκ τοῦ λατ. annotinus = ἐνιαύσιος πε-
ρυσινός, ἰτ. annicolo, ἰσπ. anino, πορτ. annojo. Περὶ δι-
φθογγισμοῦ τοῦ ο εἰς οα ἴδε μοῦρά.

νόημᾶ, οὐσ. θηλ., νοήματι πληθ. (nóimă, noímati) = νόημα·
ρουμ. noimă, ἑλλην.

νόϊ, ἀντων. προσ. α' πρ. (nóï) = ἡμεῖς. Ἐκ τοῦ λατ. nos,
ἰτ. noi, ἰσπ. πορτ. nos, γαλ. nous· ρουμ. noi.

νοικουκύρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ρ^ι πληθ. (nikukîr^u, -rⁱ) = κύριος
τῆς οἰκίας, νοικοκύρης· ρουμ. proprietar, λατ. gospodar, σλ.

νοίρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (nîră, -ri) = μοῖρα καὶ ἰδίως ἡ
κακὴ μοῖρα, ὁ κακὸς δαίμων. Ἐπὶ κατάρας· οἶον: νοίρα σᾶ τσᾶ
ντᾶ = ὁ κακὸς δαίμων νᾶ σ' εὖρη (νά σοι δώση). Περὶ τροπῆς τοῦ
m, μ· εἰς ν ἴδε νι ἀντ. πρ. Ρουμ. ursitoare, ἑλ. (ὀρίζω, ὠρσα).

νόκουπᾶ, οὐσ. θηλ., -π^ι πληθ. (nókupă, -pⁱ) = σκέπαρον.

Παρά Καβαλ. και Δανιήλ· ἀγνώστου καταγωγῆς· ρ. teslǎ, σλ.

νόμου, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (nóm^u, -uri)=νόμος· ρουμ. lege, λατ. lex-gis.

νόντου, οὐσ. οὐδ., νράντι πληθ. (nódu, nodz, nqádi)=ἄρμα, πλοκή, τὸ γόνυ τῶν καλάμων, κόμβος. Ἐκ τοῦ λατ. nodus=κόμβος, ιτ. nodo, ισπ. nodo καὶ nudo, πορτ. no, γαλ. noeud, ἄλβ. neje, ρουμ. nod. Ὁ πληθ. καὶ νότς καὶ νόντουρ.

νόντου, καὶ **νουντέτζου**, νουντάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (nód^u καὶ nudédz^u, nudaⁱ, -atǎ, -are)=συνδέω, συνάπτω, κοινῶς κουμβώνω. Ἐκ τοῦ λατ. nodo -are, ιτ. innodare, προβ. nozar, ισπ. anudar, γαλ. nouer, ρουμ. innod. Τουναντίον ντισ-νόντου, ιτ. disnodare, ρουμ. desnod.

νορά, θηλ., νουράρ' πληθ. (nórá nurǎrⁱ)=ἡ ἀνδράδελφος καὶ ἡ νύμφη τοῦ ἀδελφοῦ· Ἰδ. κουμνάτου. Ἐν βορ. τμήμ. καὶ ἡ νύμφη προσαγορεύεται νόρά ὑπὸ τῆς πενθεράς. Ἐκ τοῦ λατ. norus ἀντὶ nurus=νύξ, ιτ. nuora, πορτ. nora, ἄρχ. γαλ. nore, ρουμ. norǎ. Ἴδε Dens. 78, Pušc. 1190.

νόστιμου, ἐπίθ., -μά, θηλ. (nóstim^u -mǎ)=ἡδύς, -εῖα, -ύ, κοιν. νόστιμος, ρουμ. nostim.

νόστρου καὶ **ανόστρου**, νράστρά θηλ. (nóstru καὶ anóstru, nqástrǎ) κτητ. ἀντων. α'. προσ.=ἡμέτερος, ἰδικός μας Ἐκ τοῦ λατ. noster, tra. um, ιτ. nostro, ισπ. nuestro, πορτ. nosso, προβ. nostre, γαλ. nôtre, ρουμ. nostru.

νότου, οὐσ. οὐδ. (nót^u)=νότιος ἄνεμος, κοιν. νότος, ρουμ. austru, λατ.

νοτίε, οὐσ. θηλ., νοτίι' πληθ. (notie, notíⁱ)=νότος, ὑγρασία, κοιν. νοτιά· ρουμ. umiditate, λατ.

νου, μόριον ἄρνητ.=οὐ, δέν (nu). Ἐκ τοῦ λατ. non. ιτ. non καὶ no, ισπ. no, πορτ. não, γαλ. non, ρουμ. nu· νου άμου=δέν ἔχω. λατ. non habeo.

νουέμβρου, οὐσ.=ὁ Νοέμβριος. Ἐκ τοῦ λατ. november -bris, ιτ. ισπ. γαλ. novembre, νλν. Νοέμβριος (nuémbriu).

ἴδε καὶ μπρουμάρ^{ου}.

νουζίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (nuzítsǎ, -tsiⁱ) = ἐκ ἑρ-
ματος ἱμάς, κοιν. λουρί, καὶ νουζίτσα, ἕπερ ἐκ τοῦ σερε. nuzitsa.
Mielos^{ος} ρουμ. curè, λατ. ἴδε καὶ κουράς.

νούκ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., νούτσⁱ πληθ. (núk^u, nút^siⁱ) = κάρυον,
καρύδι. Ἐκ τοῦ λατ. * nucus (nux-cis) = κάρυον ἰτ. noce,
ἰσπ. nuez, γαλ. noix^{ος} ρουμ. nucǎ.

νούκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (núkǎ, -tsiⁱ) = καρυά. Ἐ τοῦ *
nucus, ἰτ. noce, ἰσπ. nogal, γαλ. noyar^{ος} ρουμ. nuc. Ἐν βορ-
τημῇ. λέγεται καὶ τούναντίον, νούκᾶ = τὸ κάρυον, νούκ^{ου} ἢ καρυά.

νούλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (núlǎ -li) = μηδέν, κοιν. μηδε-
νικόν. Ἐκ τοῦ νλν. νούλα, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. nullus, a, um =
οὐδείς ἰτ. πορτ. nullo, γαλ. nul, γερμ. null, ρουμ. nulǎ.

νούμᾶ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (númǎ -mi) = ὄνομα. Ἐκ τοῦ
λατ. nomen -inis = ὄνομα, ἰτ. πορτ. nome, ἰσπ. nomere,
γαλ. nom, ρουμ. nume^{ος} λέγεται καὶ νούμε ἐν τῇ φράσει: του
νούμε αλ ντουμνιτζᾶ^{ου} μ' αλάδᾶς = με ἐγκατέλιπες εἰς τὸν Θεόν =
ὕπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ νλν. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ.

νουμάλ^{ου} καὶ **νᾶμάλ^{ου}**, οὐσ. οὐδ., -λιⁱ πληθ. (numálij^u
καὶ nâmálij^u, -lijⁱ) = σράγιον, κοιν. σφαχτό. Ἐκ τοῦ λατ. ani-
mal -lis, γαλ. aumaille = κερασφόρον κατοικίδιον ζῶον, ἰσπ.
alimana, πορτ. almalha, ρουμ. nămaie, λατ. ἴδε πραβντᾶ.

νουμᾶτσέσκου, νουμᾶτσιⁱ, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (numâtsésku, nu-
mâtsiⁱ, -itǎ, -ire) = ὀνομάζω, μνημονεύω (ἐκκλησ.), κοιν. νο-
ματίζω (ὄνομα -ατος), ἐξ οὗ τὸ πρκ. ρῆμα^{ος} ρουμ. numesc, λατ.
2) φαρμακεύω, μαγεύω τινά, τοῦ κάμνω μάγια^{ος} ρ. vrăjesc, σλ.

νουμᾶτσιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσιριⁱ πληθ. (numâtsire,
-tsiriⁱ) = μνεία, μνημόνευσις ρουμ. numire, λατ. 2) φαρμακεία,
μαγεία, μάγευμα^{ος} ρουμ. vrăzire, σλαβ.

νουμᾶτσιτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (numâtsit^u, -tǎ) =
μνημονευτός 2) μαγευμένος, ρουμ. vrajit, σλαβ.

νούμιρ^{ου}, ἄρσ. οὐσ., -ριⁱ πληθ. (númir^u, -riⁱ) = ἀριθμός. Ἐκ

τοῦ λατιν. numerus = ἀριθμός, ἰτ. numero, ἰσπ. πορτ. numero, γαλ. nombre, ἀλβ. nēmēr και noumēr· ρ. numer.

νούμιρ^{ου}, και μετὰ προθ. α, ανούμιρ^{ου}, νουμιρά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (númir^u, numiráⁱ, -atǎ, -are) = ἀριθμῶ, μετρῶ. Ἐκ τοῦ λατ. numero, avi, atum, are = ἀριθμῶ· ἰτ. numerare, ἰσπ. πορτ. numerar, γαλ. nombrer, ἀλβ. noumëroig· ρουμ. numer. Και αρούμιν^{ου}.

νουμιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρ^ι πληθ. (numirǎre, -rǎrⁱ) = ἀρίθμησις· μέτρησις· ρουμ. numerare. Και αρουμινάρε.

νουμιράτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ νούμιρ^{ου} (numirát^u, -tǎ) = ἡριθμημένος, μετρημένος· ρουμ. numerat. Και αρουμινάτ^{ου}.

νούμιρε, οὐσ. οὐδ., -ρ^ι πληθ. (númire, -rⁱ, = ὠμος. Ἐκ τοῦ λατ. humerus = ὠμος, ἰτ. omero και umero, ἰσπ. humero και hombro, πορτ. hombro και ombro· ρ. umǎr. Ἐλαβε δὲ ν προθ. κατὰ τὸ ἐλ. νῶμος ἀντὶ ὠμος. Και ανούμιρε.

νουμούξε, οὐσ. θηλ., -ζ^ι πληθ. (numúze, -zi) = φήμη, τιμή, ἐπόληψις. Ἐκ τοῦ τρκ. numuz· ρ. onoare, reputatsie, λ.

νούμτᾶ και νούμπτᾶ, οὐσ. θηλ., νούμτσ^ι πληθ. (númtǎ, -tsǐ) = γάμος. Ἐκ τοῦ λατ. nupta ἀντὶ nuptiae = γάμος. Ἀναπτύσσεται πρὸ τοῦ p τὸ m ὡς και ἐν τῷ αλούμτου και αλούμπτου = παλαίω, μάχομαι, ἐκ τοῦ luctor, ἰτ. nozze, ἰσπ. και πορτ. nuptias, γαλ. noces (ἐκ τοῦ nuptiae· ρουμ. nuntǎ.

νούν^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ν^ι πληθ. (nún^u, -nⁱ) = σύντεκνος, ἀνάδοχος, κοιν. κουμπάρος και νουνός, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. nonnus = μοναχός. Σαρδην. nonnu = ἀνάδοχος· ρουμ. naš, σλαβ.

νουντάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νόντ^{ου}, ντᾶρ^ι πληθ. (nudǎre, -dǎrⁱ) = σύνδεσις, κοιν. κούμδωμα· ρουμ. innodare.

νουντάτ^{ου}, πθμ. τοῦ νόντου^{ου}, -τᾶ θηλ. (nudát^u, -tǎ) = συνημμένος, συμπεπλεγμένος, κοιν. κουμδωμένος, ρ. innodat, λ.

νούντρου και νᾶούντρου, ἐπιρ. (núntru και nǎúntru) = ἔνδον, ἐντός· ἴδε νᾶίντρου.

νουόρ^{ου} και νιόρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., νουόρ^ι πληθ. (nuór^u, -rⁱ) =

νέφος. Ἐκ τοῦ λατ. nubilum. ιτ. nuvola, ισπ. nublo. πορτ. nuvem. γαλ. nue· ρουμ. pour και nor.

νουορεάτζǎ, νουορǎ, νουοράρε, ἀπρ. ρ. (nuoreǎdzǎ, nuorǎ, -are) = συννεφιάζει. Ἐκ τοῦ νουερ, ὅπερ ἴδε· ρ. a se innourǎ.

νουπτέτζου, νουπτάι, -ατǎ, -αρε ρήμ. (nuptédz^u, nuptái, -atǎ, -are) = διανυκτερεύω ἐν τινι τόπῳ. Ἐκ τοῦ νοάπτε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. nuptez.

νουστιμάδǎ, οὐσ. θηλ., -μάτζ πληθ. (nustimǎdzǎ, -mǎdz) = ἡδύτης, κοιν. νουστιμάδα· ρουμ. gust. λατ.

νουτόσου, ἐπιθ., -τρασǎ θηλ. (nutós^u, -trasǎ) = ὑγρός, νότιος, ἐξ οὗ τὸ προκ. ἐπιθ. ρουμ. umed, λατ.

νουτσέσκου, -τσι, -τσιτǎ, -τσιρε ρ. (nutsésku, -tsii, -tsitǎ, -tsire) = ὑγραίνομαι, κοιν. νοτίζω, ἀβρ. νότισα και νότσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. jilǎvesc, σλαβ.

νουτσιτού, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τǎ θηλ. (nutsít^u, -tǎ) = ὑγρός, ὑγρανθείς, κοιν. νοτισμένος· ρουμ. jilav, σλαβ.

νσάράτούρǎ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (nsârâtúrǎ, -turⁱ) = ἄλμυρότης, ἄλμη. Ἐκ τοῦ νσάράτου, ὅπερ ἴδε· λατ. salitura, ισπ. προβ. saladura, ρουμ. sǎrǎturǎ.

νσάρπικου, -καί, -κατǎ, -καρε ρ. (nsârpiku, -kai, -katǎ, -kare) μέσον· μι νσάρπικου = ἀγριαίνω, μαίνομαι, κοιν. ἀγρεύω, γίνομαι φείδι. Ἐκ τοῦ σάρπε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. a se infuria, λ.

νσάρπικάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τǎ, θηλ. (nsârpikát^u, -tǎ) = μανιώδης, ἐξηγριωμένος, λυσσώδης· ρουμ. infuriat, λατ.

νσιρίνου, -ναί, -νατǎ, -ναρε ρ. (nsirínu, -nai, -natǎ, -nare) ιδίως ἀπρ. = διαιθριάζει, αἰθρία γίνεται, κοιν. ἀνοίγει ὁ καιρός, ξεστεργιάζει. Ἐκ τοῦ ∴ in-sereno-are, ιτ. inserenare, προβ. ισπ. serenar, ρουμ. înseninez.

νσιρινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νάρ' πληθ. (nsirinǎre, -nǎrⁱ) = αἰθρία, κοιν. ξεστεργιασμα· ρουμ. înseninare.

νσουρνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ νσουρνέτζου, -νარი πληθ (nsurnǎre, -nǎrⁱ) = ἔκθεσις εἰς τὸν ἥλιον, στέγνωμα εἰς τὸν ἥλιον,

ἥλιασμα· ρουμ. expunere la soare, λατ. Καὶ νσουρινάρε.

νσουρνάτ^{ου}, πθμ. τοῦ νσουρνέτζου, -νατᾶ θηλ. (nsurnát^u, -nată) = ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἥλιον, ἥλιασμένος, ρουμ. expus la soare. Καὶ νσουρινάτ^{ου}.

νσουρνέτζου, -ναί, -νατᾶ, ναρε ρ. (nsurnédzu, -nai, -nată, -nare) = ἐκθέτω, εἰς τὸν ἥλιον, στεγνώνω, ἥλιαζώ. Ἐκ τοῦ λατ. in καὶ soare, ὅπερ ἴδε· ρουμ. expun la soare. Καὶ νσουρινέτζου. Μι νσουρινέτζου = προσηλιάζομαι.

νσούσ^{ου}, ἐπιρ. = ἐπάνω· ἐκ τοῦ in-suso (in sursum), ιτ. πορτ. ισπ. suso, γαλ. sur· νσούσ^{ου} νγιόσ^{ου} = ἄνω κάτω = sursum-deorsum· ρουμ. in-sus.

ντᾱβᾶ, οὐσ. ἄρσ., ντᾱβᾶτζ πληθ. (dāvnă, dāvnádz) = ἀγωγή, καταγγελία, δίκη, κοιν. νταβᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. davnâ = δίκη. Καὶ ντᾱβᾶιε· ρουμ. proces, λατ.

ντᾱβᾶλέσκου, -λιί, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (ntâvnâlésku, -lii, -lită, -lire) = κυλινδῶ τι, περικυλίω. Ἐκ τοῦ λατ. inter-volvo, volvi, volutum ere = κυλινδῶ τι· λέγεται καὶ κουταβαλέσκου, ἐκ τοῦ contra-volvo, ρουμ. tăvnălesc, ιταλ. voltorare, ἀρχ. γαλ. veaultrer. Ἴδε Cihac. 444.

ντᾱβᾶλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ^ι πλ. (ntâvnâlire -liri) = περικυλίνδησις, περικύλιμα, ρουμ. tăvnăleară, λατ.

ντᾱβᾶλίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (ntâvnâlit^u -tă) = περικυλινδούμενος, περικυλιόμενος· ρουμ. tăvnălit, λατ.

ντᾱβᾶτζῆ, οὐσ. ἄρσ., -τζητζ πληθ. (ντᾱβᾶτζῆδ(ε)ς) (dāvnâdzi, -dzidz) = ἐνάγων, κατήγορος, κοιν. νταβατζῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. davnadzi = ἐνάγων· ρουμ. acusator, λατ.

νταῖ^{ου}, ἐπιθ. νταῖᾶ θηλ. (daiu, daiă) = οἰηματίας, ἀλαζών, τολμηρός, θρασύς, κοιν. νταῖς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dai = ἐπιτήδειος, πονηρός.

ντᾱϊάκε, οὐσ. θηλ., ντᾱϊέκ^ι καὶ ντᾱϊέτσ^ι πληθ (dâjîke, dâjîeki καὶ dâjîetsi) = στήριγμα, κοιν. νταῖᾶκ^ι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. daiak = στήριγμα, ρουμ. sprijonă, σλαβ.

νταϊλίκε, οὐσ. θηλ., -λικί πληθ. (dâilíke, -likí) = οἷησις, ἀλαζονεία. κοιν. νταϊλίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dailik = οἷησις, ρουμ. mândrie, σλαβ.

νταϊμα, ἐπίρ. = πάντοτε, κοιν. ντάϊμα, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. daime = διαρκῶς (dáima)· ρουμ. In tot deauna, λατ.

νταϊρέ, οὐσ. ἄρσ., νταϊρέτζ πληθ. (daïré, daïródzi = μικρὸν τύμπανον, ὁ νταϊρές, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dairé· ρ. daerea, τρκ.

ντάλᾶ καὶ **ζάλᾶ**, ἔπερ ἴδε.

ντάλάκᾶ, οὐσ. θηλ., ντάλᾶτσ· πληθ. (dâlákă, dâlătsi) = ἐξόγκωσις τοῦ σπληνός, κοιν. νταλάκα· ρ. dalac. Ἐκ τοῦ τρκ. dhalaq.

ντάλγκᾶ, οὐσ. θηλ., -γκι πληθ. (dâlgă, -lgi) = κύμα, ἀγνώστου καταγωγῆς· ρουμ. val, σλαβ. ὁ πληθ. καὶ ντάλτζι.

ντάλντισέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (dâldisésku, -sií, -sită, -sire) = ἀποτολμῶ, διακινδυνεύω, κοιν. νταλντίζω, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. daldin· ρουμ. a riscă, γαλ.

ντάμμπλᾶ, οὐσ. ἄρσ., ντάμμπλάτζ πληθ. (dâmbălă, dâmbălădz) = ἀποπληξία, κοιν. νταμπλᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dambla. ρουμ. apoplexie, ἑλλην.

ντάνᾶράᾶ, ἐπίρ. (dânâră) = ἀμέσως, διὰ μιᾶς. Ἐκ τοῦ λατ. de + una + ora· ρουμ. îndată, λατ.

ντάνγκᾶνέσκου, -νιί, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (dângănésku, -nií, -nită, -nire) = πνίγομαι ὑπὸ τοῦ πάθους, κοιν. σκάνω. Ἐκ τοῦ ντίνγκα = ὑπερπεπληρωμένος· ρουμ. plesnesc, σλαβ.

ντάνγκᾶνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νιρ' πληθ. danganire, -niri = ὑπερπλήρωσις, μεταφ. πνιγμός ὑπὸ τοῦ πάθους, ὀργῆς· ρουμ. plesnire, σλαβ.

ντάνγκᾶνίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (dângânítu, -tă) = ὑπέρπλεως, κοιν. παραγεμᾶτος, μεταφ. πνιγμένος ὑπὸ τῆς ὀργῆς· ρουμ. plesnit, σλαβ.

ντανεάβρα, ἐπίρ. χρον. (daneără) = πρὸ μικροῦ, πρότερον, ἴσως καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ de + una + hora ἢ ἐκ τοῦ de + in + illam + horam· ρουμ. adineoari, λατ.

ντάνντα και **ντεάνντα** και **ντένντα**, ἐπιρ. χρονικὸν (dānda και deānda και dénda) = ἀφ' ὅτου. Ἐκ τοῦ λατ. de + inde· ρουμ. din momentul, λατ.

ντάνντᾶνᾶ, οὐσ. ἄρσ., -νατζ πληθ. (dāndānᾶ, -nadz) = ἡ ὡς διὰ σάλπιγγος θορυβώδης διάδοσις, διασάλπισις, κοιν. νταντανᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dandanā· ρ. sgomot mare, σλ. + λ.

ντάνσέσκου, ντάνσιᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (dānsésku, -siᾶ, -sitᾶ, -sire) = ὑποδαστάζω τι, ἀντέχω, ὑποφέρω. Ἐκ τοῦ νλν. νταϊαντῶ, ἄορ. νταϊάντισα και νταϊάντσα και νταϊάνσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ρουμ. dăinuesc, rabd, ἄγν. κατ., ἴσως λατ.

ντάνσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρᾶ πληθ. (dānsire, -sirᾶ) = ἀντοχή, κοιν. βάσταγμα· ρ. răbdare, ἄγν. κατ., ἴσως λατ.

ντάνσίτῶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (dānsitᾶ, -tᾶ) = ὑπεστηριγμένος, κοιν. βασταγμένος και νταϊαντισμένος· ρ. răbdat.

ντάντᾶ, οὐσ. θηλ., ντᾶντι πληθ. (dādᾶ, dᾶdi) = μήτηρ, κοιν. νταντᾶ (ιδίως ἡ τροφῆς), λέγεται και ἄντα. Πεποιημ. ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν νηπίων, ἴδε και μούμᾶ· ρουμ. mamᾶ.

ντάῶ, ντέντῶ, ντάτᾶ, ντᾶρε ρ. (dᾶῶ, dᾶdῶ, dᾶtᾶ, dᾶre) = δίδωμι, δίδω. Ἐκ τοῦ λατ. do, dedi, datum, dare) = δίδωμι· ιτ. dare, ισπ. πορτ. dar, ἄλβ. daig· ρουμ. dau.

ντᾶούλε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (dāúle, -li) = τύμπανον, κοιν. νταούλι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. davoul· ρ. tobᾶ, κατὰ Diez, λ. (tuba).

νταπόᾶ και **νταπόᾶ**, ἐπίρ. χρον. = ὕστερον· (dapóᾶ και dapóᾶ). Ἐκ τοῦ λατ. de + post + ea = μετὰ ταῦτα· ιτ. de poi· ρουμ. de apoi. Λέγεται και πόᾶ και ἀπόᾶ και ἀπόᾶ, ἔπερ ἴδε.

ντάρᾶ, οὐσ. θηλ., ντᾶρᾶ πληθ. (dārᾶ, dārᾶ) = τὸ ἀφαιρούμενον βάρος τοῦ περιέχοντός τι ἀγγείου, κοιν. ξεπεσμός και ντᾶρα και τᾶρα, ιτ. tara· παρὰ Δουκαγγίω tara. Ἐκ τοῦ ἄραβ. tarah = ἀπορρίπτω· ισπ. tara, γαλ. tare, τρκ. dara· ρ. darᾶ.

ντᾶρᾶβέρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρᾶ πληθ. (dārᾶvérᾶ, -rᾶ) = συναλλαγῆ, ληψοδοσία, κοιν. νταραβέρᾶ, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. dare et avere = δίδοναι, ἔχειν, τουρκ. ἐπίσης daravere· ρουμ. daraverᾶ. Και

νταριλχάρε· ίδε ντάρε και λχάρε.

ντάρε, άπθ. ούσ. τοῦ ῥήμ. ντάου, ντάρ' πληθ. (dāre, dārī)= δόσις, παράδοσις· ῥουμ. dare, λατ.

ντάρντάρέσκου, -ι', -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (dārdārésku, -iī, -itᾶ, -ire)= βατταρίζω, φλυαρῶ, κειν. νταρνταρίζω (έν Τουρκία) πεποιημ. ῥουμ. dārdāesc· επίσης πεποιημ.

ντάρντάρίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -ιρ' πληθ. (dārdārīre, -irī)= βαττάρισμα, φλυαρία ῥουμ. dārdāire, πεποιημ.

ντάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ντάου = δίδωμ· (dāt^u, -tᾶ) = δεδομένος, παραδεδομένος· ῥουμ. dat, ντάτου ν κάπου = κουφόρους κειν. ελαφρόμυαλος· ῥουμ. svânturatec, λατ.

ντάτου, ούσ. οὐδ., ντάτουρ' πληθ. (dāt^u, daturⁱ) = χρέος, καθήκον. Έκ τοῦ λατ. debeo, ui debitum, ere)· ῥουμ. bir, μαγυαρ. dajdie, σλαβ.

ντάτα, ούσ. θηλ., (dāta) α σράρλι = ή άνατολή τοῦ ήλιου· ῥουμ. resăritul soarelui, λατ.

νταφίνᾶ, ούσ. θηλ., -ν' πληθ. (dafinᾶ, -nⁱ) = δάφνη· λέγεται και ντάφνου και ναφινεάουᾶ (dāfne, dāfn^u, dafineāuᾶ)· ῥουμ. dafin, λατ. daphne.

ντᾶχνέσκου, ντᾶχνί', -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (dāhnésku, dāhnī, -itᾶ, -ire) = κακῶς ὄζω, κειν. μυρίζω, ὡς τὸ κρέας έν άρχῆ τῆς σήψεως· ῥ. duhluesc, άμρότερα έκ τοῦ σλαβ. duhu = πνεῦμα.

ντε και **ντι**, προθ. = από, έκ, (de, di). Έκ τοῦ λατ. de, ιτ. di, da, ισπ. πορτ. γαλ. de· ντι α ντρεάπτα (di a dreăpta) = δεξιόθεν. Έκ τοῦ de + ad + dextera (a dextera), ιτ. da destra, ντι κουμ (di kum) συνδ. χρον. = άρσθ, έπει, δτε· έκ τοῦ λατ. de cum, ντι πρι (di pri) = άνωθεν· οἶον ντίπρι μέρου = έκ τῆς μηλέας άνωθεν, έκ τοῦ λατ. de per. ντί πρι αράτσι (di pri aράτσι) = έντεσθεν· ῥουμ. de pre aici = de par ici, ντε και ντι πρι ίου (de pri i^u) = πόθεν· ῥουμ. de pre unde, ντιν (din) = de + in = ex· οἶον: ντιν κάσᾶ = έκ τῆς οικίας (din casă) = ex casa· ντι κάτου (di cāt^u) συνδ. συγκρ = ή, κειν.

παρά. Ἐκ τοῦ de quanto, ντι κου νράπτεα (di ku nράptea) = νυκτὸς γενομένης· ντι κου τούτου καὶ ντικουτόταλου^ι, (di ku tútu^u καὶ dicutótaluⁱ) = οὐδαμῶς· ντι κου τράμνα (di ku trámna) = ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου· ντι λα (di la) ἐκ τοῦ de la (ἴδε λα) = παρά· οἶον· ντι λα τίνε (di la tine) = παρά σου· ἐνίοτε καὶ ὡς ὑποθ. συνδ. = ἐάν, ἀντὶ τοῦ σά (sâ).

ντε α βέρου, ἐπίρ. = de vero = ἀληθῶς (de a vér^u)· οἱ Μεσημρ. ντραλήθεια. Ἐκ τοῦ λατ. de καὶ τοῦ ἐλ. ἀλήθεια· καὶ ντιν ἀλήθεια· ρουμ. într' adevăr.

ντραλάγκᾶ, οὐσ. θηλ. (dραalágă) = φυγή, ταχύτης, σπουδή· ντάου^u κου ντραλάγκᾶ = φεύγω μετὰ σπουδῆς. Ἐκ τοῦ de καὶ ἀλάγκου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. fugă, alergare, λατ.

ντραντούνου, ἐπίρ. = συγχρόνως, ὁμοῦ (dραadún^u). Ἐκ τοῦ λατ. de + ad + unum = διὰ μιᾶς· ρουμ. înpreună, Μογλ. preuna, λατ.

ντεάπινου, ντιπινά^ι, -νατᾶ, -ναρε ρ. (deápin^u, dipináⁱ, -nată, -nare) = πηνίζω, περιτυλίσσω νῆμα, κλωστήν εἰς καλάμιον, κοιν καλάμιζω. Ἐκ τοῦ ∴: depano, ἔπερ ἐκ τοῦ ranus = πηνίον = νῆμα ὑφαδίου τυλιγμένον εἰς καλάμιον (μασούρι), ἰτ. di-ranare, προβ. debanar, ἰσπ. devanar, ρουμ. deápan, λ.

ντεάπιρου, -ντιπιρά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (deápir^u, dipiráⁱ, -ată, -are) = ἀποτίλλω, μαδῶ. Ἐκ τοῦ λατ. depilo, are = ἀποτριχῶ, προβ. depilar· ρουμ. a şi smuldze perul, λατ.

ντρατούμτσα, ἐπίρ. χρον. (dραtúmtsea) = ἔκτοτε. Ἐκ τοῦ λατ. de καὶ ατούμτσα, ἔπερ ἴδε. (atúmtsea).

ντέκᾶ, συνδ. αἰτ. (dékă) = διότι, ἐπειδὴ. Ἐκ τοῦ λατ. de-quum· ρουμ. pentrucă, λατ.

ντεστιμάλε, οὐσ. θηλ., -μᾶλ^ι πληθ. (destimále, -măli) = χειρόμακτρον, νλν. ντεστεμέλι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. testimel, ρουμ. prosop, ἑλλην.

ντζάμέτζου, -μα^ι, -ματᾶ, -μαρε ρ. (ndzâmédz, -maⁱ, -mată, -mare) = ἀποστᾶζω. Ἐκ τοῦ τζάμα, ρουμ. piştesc, σλ.

ντζινουκλιέτζου, -κλιχ^ι, -κλιχ^ατᾶ, -κλιχ^αρε ρ. (ndzinukliédz^u, -kliχ^ι, -kliχ^αtă -kliχ^αre) = γονυκλιτῶ και γονυπετῶ, γονατίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ in-genuculo, avi, atum, are, ιτ. inginocchiare, ρουμ. ingenunchiez, γαλ. s'agenouiller.

ντζιούγκου, -γκα^ι, -γκα^ατα, -γκα^αρε, ρ. (ndziúg^u, -ga^ι, -ga^αtă, -ga^αre) = ζεύγνυμι, βάλλω ὑπὸ τὸν ζυγόν· ἐκ τοῦ λατ. jugo -are ρουμ. Inzug, λατ.

ντζιουγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντζιούγκου, -γκᾶρ^ι πληθ. ndziugáre, -găr^ι) = ὑπόζευξις (τῶν ζώων) κοιν. ζέψιμο· ρ. Injugare, λ.

ντζιουγκάτου, πθμ. τοῦ ντζιούγκου, -γκα^ατᾶ θηλ. (ndziugát^u, -ga^αtă) = ὑπεζευγμένος, κοιν. ζευγμένος, ρ. Injugat, λατ.

ντιβάνε, οὐσ. θηλ., -βᾶν^ι πληθ. (diváne, -văn^ι) = τὸ Συμβούλιον τοῦ Σουλτάνου, κοιν. ντιβάνι, διβάνι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. devan, ρουμ. divan, τουρκ.

ντιβάρλίγκα και **νγκα**, ἐπίρ. τοπ. (divârlíga) = περίξ ὀλόγυρα. Ἐκ τοῦ de και βερίνγκα = δακτύλιος· ἐκ τοῦ ἀλβ. veringa = δακτύλιος, ἴδε βάρᾶγκούτσου· ρουμ. Inprejur, λατ.

ντιγκιόσου, ἐπίρ. τοπ. = κάτω και ντινγκιόσου = κάτωθεν (dingiós^u, dingiós^u) ἴδε νγκιόσου.

ντιζιρέτζου, -ρα^ι, -ρα^ατᾶ, -ρα^αρε ρ. (dizirédz^u, -ra^ι, -ra^αtă, -ra^αre) = σκαλεύω, ὑποσκαλεύω τὸ πῦρ, ἀνεγείρω φλόγα, ὑποδαυλίζω. Ἐκ τοῦ ζμαρά, ἔπερ ἴδε· ρουμ. jeruesc, σλαβ.

ντιλικάτου, -τᾶ, ἐπίθ. (dilikát^u -tă) = λεπτοφυής, ἀβρός, κοιν. ντιλικᾶτος, ἐκ τοῦ λατ. delicatus· ρουμ. delicat, fin, λ.

ντιμᾶνντου και **ντιμούνντου**, -τα^ι, -α^ατᾶ, -α^αρε ρ. (dimându και dimúndu, -da^ι, -a^αtă, -a^αre) = διατάσσω, ἐντέλλομαι, παραγγέλλω. Ἐκ τοῦ λατ. demando, avi, atum, are = συνίστημί τινί τι· πρβ. ιτ. domando, ρουμ. poruncesc, σλαβ.

ντιμᾶνντάτσιούνε, οὐσ. θηλ., -τσῖουν^ι πληθ. (dimândâ-tsiúne, -tsiun^ι) = ἐντολή, διάταγμα. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. ῥημ. ντιμᾶνντου, ρουμ. ordin, λατ. porunkă, σλ. Καί ντιμᾶνντάτᾶ.

ντιμνεάτσά, **ντουμνεάτσά** και **ντιμινιάτσά**, οὐσ. θηλ.,

-τσι πληθ. (dimniátsă, dumniátsă και diminjátsă, -tsi) = αύγή, πρωία, ήμέρα· έκ τοῦ λατ. ❖ demanitia άντι de matutina (δηλ. hora), ιτ. mattino, γαλ. matin, matinée, ρουμ. demineatsă. 'Ο δε Πουσκάρ. έν Περιδ. Weig. τομ. 11, σελ. 41 έκ τοῦ de + ipso + demane μετά καταλ. eatsă.

ντιμ|πλάντε και **μ|πλάντε**, έπιρ. (dimpláde και mpláde) = χαμαί, κατά γής. Έκ τοῦ de -obliquus· άμφίβολον. Πιθανώτ. έκ τοῦ de + in + πλάγιος μετά συμφυρμού τοῦ πέδον· πρβ. μ|πάντε, δπερ ίδε· ρουμ. pe rământ, λατ.

ντιν, **ντιτου** και **ντιν|τρού**, ντι του, ντι τρου (din ditu, dintru) = προθ. έκ, άπό. Έκ τοῦ de + in, de + intro, ρ. din.

ντινάν|τε και **ντινάϊν|τε**, έπιρ. τοπ. και προθ. (dinánte και dináinte) = έμπρός, έμπροσθεν, πρβ. Έκ τοῦ λατ. de + in ante, ρουμ. denainte, ιτ. dinanzi, ισπ. denante, πρβ. denant, ιτ. davanti, γαλ. davant, έκ τοῦ de + ab + ante.

ντινανντρεάπτα, έπιρ (dinandreapta) = δεξιόθεν. Και ντι α ντρεάπτα, δπερ ρουμ. in drepta, λατ.

ντινάπαρτε, έπιρ. και προθ. (dináparte) = μακράν έντεϋθεν. Έκ τοῦ λατ. de + in + illa + parte· ρουμ. de dincolo, λατ.

ντινάπόι, έπιρ. και προθ. (dinápoí) = έπίσω. Έκ τοῦ λατ. de + in + ad + post· ρουμ. îndărat, λατ.

ντιναστάγγκα, έπιρ. (dinastănga) = άριστερόθεν· έκ τοῦ de + in + stănga, δπερ ίδε· ρουμ. la stănga.

ντινίκου, -καί, -κατă, καρε ρ. (diníku, -kai, -kată, -kare) = μιστύλλω, τεμαχίζω· έκ τοῦ λατ. ❖ demicare, ισπ. πορτ. migar, γαλ. émier, ρουμ. dimic.

ντινικάρε και **ντινκάρε**, ούσ. τοῦ ντινίκου, -κάρ' πλ. (dinkáre, -kăr'i) = τεμαχισμός, κοιν. λιάνισμα, ρ. dimicătură, λ.

ντινικάτου και **ντινκάτου**, -τă, πθμ. τοῦ ντινίκου (dinkátu, -tă) = κομμένος εις μικρά τεμάχια, κοιν. λιανισμένος, ρ. dimicat, λ.

ν|τινιρέσκου, -ρι', -ριτă, -ριρε ρ. (ntinirésku, -ri'i, -rită, -rire) = νεάζω, γίνομαι νέος· έκ τοῦ λατ. ❖ intenerésko, ιτ.

intenerire, ισπ. enternecer, ρ.intineresc, γαλ. attendrir.

ντινκράτσε, ἐπίρ. τοπ. (dinkrátse) = ἐντεσθεν. Ἐκ τοῦ λ. de + in + eccu + hac. καὶ ντινκοά ἴδε καὶ νκοά, ρ. incolă, λ.

ντίνντα γρον. ἐπίρ. (dinda) καὶ ντάνντα, ἔπερ ἴδε.

ντιντάνᾶ, οὐσ. θηλ., -τάν' πληθ. (dintánă, -tăn'i) = ῥάμφορ, ἢ καμπύλη, κυρτὴ μύτη τῶν πτηνῶν, ρουμ. cioc, σλαβ.

ντιντάτου, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (dintátu, -tă) = ἰδοντωτός. Ἐκ τοῦ λατ. dentatus = ἰδοντωτός· ιτ. dentato, ισπ. dentado, γαλ. dentè, ρουμ. dintat, λατ.

ντίντε, οὐσ. ἄρσ., -τσι' πληθ. (dinte, -tsi) = ἰδούς, δόντι. Ἐκ τοῦ λατ. dens -ntis = ἰδούς, ιτ. porτ. dente, ισπ. diente, γαλ. dent, ἄλβ. dëmb, ρουμ. dinte.

ντιντιντε, ἐπιρ. (didinte) = ἀπέναντι καὶ ντίνντε (dinde), ρουμ. dincolo, λατ.

ντίου, ἐπιρ. τοπ. (di^u) = πόθεν καὶ ἔθεν. Ἐκ τοῦ λατ. de-ubi = ἐπόθεν· ρουμ. de unde.

ντιουκλιέτζου, -κλιχί, κλιχατᾶ, -κλιχαρε ρ. (diukliédzu, -klja, -kljată, -kljare) = βασκαίνω, κοιν. ματιάζω. Ἐκ τοῦ de-occulus· ρουμ. deokiez, λατ.

ντιουκλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κλιερ' πληθ. (diukliäre, -kljer'i) = βασκανία, κοιν. μάτχασμα· ρουμ. deokiare, λατ.

ντιουκλιάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (diukliátu, -tă) = βασκανισμένος, κοιν. ματιασμένος· ρουμ. deokiat, λατ.

ντίπου, ἐπιρ. = οὐδόλως, κοιν. ντίπι, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. di-piu, ἢ ἑρθότ. ἐκ τοῦ ἐλ. τίποτε· ρουμ. de loc. nimic, λατ.

ντιπάρτε, ἐπιρ. τοπ. (dipárte) = μακράν. Ἐκ τοῦ λατ. de parte = παράμερα· ρουμ. departe.

ντιπάρτέτζου, -ταί, -τατᾶ, -ταρε ρ. (dipártédzu, -tai, -tată, -tare) = ἀπομακρύνω· μέσον· μι ντιπαρτέτζου = ἀπομακρύνομαι. Ἐκ τοῦ λατ. *de-quartare, ἔπερ ἐκ τοῦ quartus = τέταρτος, τεταρτημόριον τῆς πόλεως (πρβ. τὸ γαλ. quartier = συνοικία, ἐνορία, γειτονιά)· γαλ. écarter ἐκ τοῦ *exquartare, σαρδ.

iscartarsi = ἀποχωρίζεσθαι, ἀπομακρύνεσθαι· ῥ depãrtedz.
 Rušc. Ὁρθοτ. ἐκ τοῦ departe· πρβ. ιτ. appartare.

ντιπάρταρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τάρ' πληθ. (dipãrtãre, -tãr'i) = ἀπομάκρυνσις· ῥουμ. depãrtare.

ντιπάρτάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τατã θηλ. (dipãrtãtũ, -tatã) = ἀπομακρυσμένος· ῥουμ. depãrtat.

ντιπινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντεάπινου, -νάρ' πληθ. (dipinãre, -nãr'i) = περιτύλιξις νήματος εἰς καλάμιον· ῥουμ. depãnare, λ.

ντιπινάτου, -τã, πθμ. τοῦ ῥ. ντεάπινου (dipinãtũ, -tã) = περιτετυλιγμένος· ῥουμ. depãnãt, λατ.

ντιπιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥημ. ντιράπρου, -ράρ' πληθ. (dipirãre, -rãr'i) = ἀπότιλσις, κοιν. μάδημα· ῥουμ. dãpãrare, λ.

ντιπιράτου, -τã, πθμ. τοῦ ῥημ. ντιράπρου (dipirãtũ, -tã) = ἀποτετιλμένος, κοιν. μαδημένος· ῥουμ. dãpãrat, λατ.

ντίπου, ἴδε ντούπου.

ντιπούνου, ντιπούσου, ντιπούσα, ντιπουνεάρε ῥ. (dipũnũ, dipũsũ, dipũsã, dipunẽãre) = καταβιδάζω. Ἐκ τοῦ λατ. depono, posui, situm, ěre = καταβιδάζω· ιτ. deporre, ισπ. deponer, πορτ. depor, ῥουμ. depun.

ντιπουνεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. ντιπούνου, -νερ' πληθ. (dipunẽãre, -ner'i) = καταβιδασμός, κατάβασις, ῥουμ. depunere.

ντιπούσου, πθμ. τοῦ ντιπούνου, -σα θηλ. (dipũsũ, -sã) = ὑποβιδασμένος, ῥουμ. scoborit, σλ.

ντιρέκου, οὐσ. ἀρσ., -τσ' πληθ. (dirẽkũ, -ts'i) = στήριγμα, ὑποστάτης, κοιν. ντιρέκι, ἐκ τοῦ τρκ. direk, ῥουμ. stalp, σλ.

ντιρίνου, -α'ι, -ατã, -αρε ῥ. (dirinũ, -a'i, -atã, -are) = καταβάλλω, καταστρέφω. Ἐκ τοῦ λατ. dirimo· μεσ: μι ντιρίνου = καταπονοῦμαι, βχσανίζομαι, ταλαιπωροῦμαι· ῥουμ. dãrim, λ.

ντιρινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. ντιρίνου, -νάρ' πληθ. (dirinãre, -nãr'i) = ταλαιπωρία, βασανισμός, ἀφανισμός, ῥ. dãrimare, λ.

ντιρινάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τã, θηλ. (dirinãtũ, -tã) = κατεστραμμένος, ἠφανισμένος, ταλαιπωρημένος, ῥουμ. dãrimãt,

λατ. *prāpādit*, σλαβ.

ντις, μέριον ἀντίστοιχον πρὸς τὸ λατ. *dis, di* (διά), ιτ. *dis, di*, ισπ. πορτ. *dis, di, des* γαλ. *dis, di, de*.

ντίσ^{ου}, ἐπιθ., ντίσᾶ, θηλ. (*dís^u, dísᾶ*) = ἡμίσιος, -εἰα, -υ. Ἐκ τοῦ *divisus*, πθμ. τοῦ ρ. *divido* = διαίρω· πρβ. *divise* = δίχα, ρουμ. *junātate*, λαλ.

ντισάγκᾶ καὶ **τισάγκᾶ**, οὐσ. θηλ., ντισᾶτζᾶ· πληθ. (*diságᾶ* καὶ *tiságᾶ, disādzi*) = δισάκκιον, ιτ. *bisaccia*, προβ. *bissac*, γαλ. *bissac* καὶ *besace*. Ἐκ τοῦ λατ. *bis-saccus*, μεσαιων. λατ. *bisacium*, γλν. δισάκκιον, ρουμ. *desagᾶ*.

ντισβᾶλέσκου τουναντίον τοῦ αμβᾶλέσκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *desvālesc*, λατ.

ντισβᾶλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρᾶ· πληθ. (*disvālire, -liri*) = ἀποκάλυψις, ἐκκάλυμμα, κοιν. ξεσκέπασμα· ρ. *desvālire*. λ.

ντισβᾶλίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (*disvālit^u, -tᾶ*) = ἐκκεκαλυμμένος, κοιν. ξεσκεπασμένος, ρουμ. *desvālit*, λατ.

ντισβᾶρτέσκου, -τιᾶ, -τιτᾶ, -τιρε ρ. (*disvārtésku, -tii, -titᾶ, -tire*) = ἀναστρέφω, κοιν. ξεδιπλώνω· τουναντίον τοῦ αμβᾶρτέσκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *desvārtesc*, λατ.

ντισβᾶρτίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τιρᾶ· πληθ. (*disvārtire, -tiri*) = ἀνατροφή, κοιν. ξεδίπλωμα· ρουμ. *desvārtire*, λατ.

ντισβᾶρτίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τιτᾶ θηλ. *disvārtit^u, -titᾶ*) = ἀνεστραμμένος, κοιν. ξεδιπλωμένος· ρουμ. *desvārtit*, λατ.

ντισβέσκου, ντιδισκούᾶ, -κουτᾶ, ντιδιστεάρε ρ. (*disvésku, diviskúᾶ, -kutᾶ, divisteáre*) = ἀπεκδύω. Ἐκ τοῦ λατ. *divestio, ivi, itum, ire*, ρουμ. *desbrac*, λατ.

ντισβέτσ^{ου}, ντισβιτσαᾶ, -ατᾶ, -αρε ρ. (*disvéts^u, disvi-tsáᾶ, -tsatᾶ, -tsare*) = ἀπομανθάνω, ἀποβάλλω τὰς προτέρας ἔξεις· ἴδε αμβέτσ^{ου}. ρουμ. *desvāts*, λατ.

ντισβισκούτ^{ου}, πθμ. τοῦ ντισβέσκου, -τᾶ θηλ. (*disviskút^u, -tᾶ*) = ἀπεκδεδυμένος, κοιν. γδυμένος· ρ. *desbrăcat*, λατ.

ντισβιστεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντισβέσκου, -στερᾶ· πληθ. (*dis-*

visteǎre, sterî) = ἀπέκδυσις, κοιν. γδύσιμον· ρ. desbrăcare, λ.

ντισβιτσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσᾶρ' πληθ. (disvitsǎre, -tsǎrî) = ἀπομάθησις, ἀποβολή τῶν προτέρων ἕξεων, κοιν. ξεμάθημα· ρουμ. desvetsare, λατ.

ντισβιτσάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (disvitsát^u, -tǎ) = ἀπομεμαθηκώς, ἀποβαλὼν τὰς προτέρας ἕξεις, κοιν. ξεμαθημένος καὶ ξεσυνηθισμένος· ρουμ. desvetsat, λατ.

ντισγκᾶρντέσκου, -ντι', -ντιτᾶ, -ντιρε ρ. (disgârdésku, -di', -ditǎ. -dire) = ἐκφράττω, κοιν. ξεφράζω. Ἐκ τοῦ dis καὶ γκᾶρντου· ἴδε γκᾶρντίνᾶ· ρουμ. desgrădesc, ἄλβ.

ντισγκᾶρντίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ντιτᾶ θηλ. (disgârdîre, -dirî) = ἐκφραξίς, κοιν. ξέφραγμα· ρ. desgrădire, ἄλβ.

ντισγκᾶρντίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ντιρ' πληθ. (disgârdît^u, tǎ) = ἐκπεφραγμένος, κοιν. ξεφραγμένος· ρ. desgrădit, ἄλβ.

ντισγκλίνχ^{ου} καὶ **ντισγκλίνχ^{ου}**, ντισγκλινά', -ατᾶ, -αρε ρ. (disglînĭ^u, disglinái, -atǎ, -are) = διχάζω, διασπῶ. Ἐκ τοῦ λατ. de + ex + binare (bini = ἀνά δύο)· ρ. desbin (desghin). Πρβ. γαλ. combiner, λ. combinare = συνάπτειν, συνδέειν.

ντισγκλινάρε καὶ **ντισγκλινάρε**, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -νᾶρ' πληθ. (disglinǎre, -nǎrî) = διχασμός, διάσπασις· ρ. desbinare.

ντισγκλινάτ^{ου} καὶ **ντισγκλινάτ^{ου}**, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -νᾶρ' πληθ. (disglinát^u, -tǎ) = διεσπασμένος, διχασμένος· ρ. desbinat.

ντισγκλέτσ^{ου}, ντισγκλιτσά', -τσατᾶ, -τσαρε, ρ. (disgléts^u, disglitsái, -tsatǎ, -tsare) = τήκω, διαλύω τὸν πάγον, κοιν. ξεπαγώνω· ἐκ τοῦ dis καὶ γκλέτσ^{ου}, ὅπερ ἴδε, ρ. desghets, λ.

ντισγκλιτσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσᾶρ' πληθ. (disglitsǎre, -tsǎrî) = διάλυσις τοῦ πάγου, κοιν. ξεπάγωμα, ρουμ. desghetsare, λατ.

ντισγκλιτσάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τσατᾶ, ὑηλ. (disglitsát^u, -tsatǎ) = διαλελυμένος (ὁ πάγος) κοιν. ξεπαγωμένος, ρουμ. desghetsat, λατ.

ντισγκρόπ^{ου}, -γκρουπά', -ατᾶ, -αρε ρ. (disgróp^u, -grupai,

-atǎ, -are) = ἐκθάπτω. Ἐκ τοῦ dis καὶ γκροάπα, ὅπερ ἴδε·
 ρουμ. desgrop, ἄλβ.

ντισγκρουπάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -πᾶρ' πληθ. (disgru-
 pare, -pār' = ἐκταρῆ· ρουμ. desgropare, ἄλβ.

ντισγκρουπάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (disgrupátu, -tǎ) =
 ἐκτεθαμμένος· ρουμ. desgropat, ἄλβ.

ντισερτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντισέρτου, ντισερτᾶρ' πληθ. (di-
 sertare, disertār') = ἐκκένωσις· ρουμ. desertare.

ντισέρτου καὶ ντισᾶρτου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (disértu, -aí,
 -atǎ, -are) = ἐκκενώ. Ἐκ τοῦ λατ. desertus, ιτ. desertare
 καὶ disertare, ισπ. πορτ. desertar· ρουμ. desert.

ντισίκου, ντισικάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (disík^u, diskáí, -atǎ, -are)
 = σγίζω. Ἐκ τοῦ λατ. disseco, cui, ctum, are = διατέμνω·
 ρουμ. despíc, λατ.

ντισκάλικου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (diskálik^u, -aí, -atǎ, -are)
 = ἀφιππεύω Ἐκ τοῦ λατ. *dis-caballico, ιτ. discavalcare
 ισπ. discabalgar, πορτ. descavalgar· ρουμ. descalic.

ντισκᾶλικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρ' πληθ. (diskâli-
 káre, kār') = ἀφιππευσις· ρουμ. descălicare.

ντισκᾶλτσάρε, ἀπαρ. θηλ. μὲ σημ. οὐσ. ἀρτηρ. τοῦ ρημ.
 ντισκᾶλτσου, -τσᾶρ' πληθ. (discâłtsáre, -tsār') = ἡ ἀφαίρεσις
 τῶν πετάλων, κοιν. ξεκκλίγωμα· ρουμ. descaltsare.

ντισκᾶλτσάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (diskaltsát^u, -tǎ) =
 ἀπετάλωτος· λατ. discalceatus = ἀνυπόδητος, ρ. descăłtsat.

ντισκάλτσου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (diskáłtsu, -aí, -atǎ,
 -are) = ἀφαίρω τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου, κοιν. ξεκαλιγώνω. Ἐκ
 τοῦ λατ. dis-calcio-are· ρουμ. descalts, ιτ. discalzare
 καὶ scalzare, ισπ. descalzar, πορτ. descalçar, προβ. des-
 caussar, γαλ. dechausser.

ντισκάπου, -αῖ, -ατᾶ, αρε ρ. (diskáp^u, -aí, -atǎ) -are) =
 ἀπαλλάττομαι, σώζομαι. Ἐκ τοῦ dis καὶ ασκάπου, ὅπερ ἴδε.

ντισκᾶπάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ντισκάπου, -πᾶρ' πληθ. (di-

skâpâre, -pârⁱ) = ἀπαλλαγή· ρουμ. scâpare, λατ.

ντισκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ντισίκου, -κᾶρ, πληθ. (diškâre, -kârⁱ) = σχίσις, σχίσιμον, ρουμ. despicare, λατ.

ντισκᾶρκᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -κᾶρι πληθ. (diskâr-kâre, -kârⁱ) = ἐκφόρτωσις· ρουμ. descârcare.

ντισκᾶρκᾶτου, -ατᾶ, πθμ. τοῦ κτρ. (diskârcât^u, -tᾶ) = ἐκπεφορτωμένος, ξεφορτωμένος· ρουμ. descârcat.

ντισκᾶρκου, -καί, -ατᾶ, -αρε ρ. (diskârku, -kaⁱ, -atᾶ, -are) = ἐκφορτώνω. Ἐκ τοῦ λατ. dis-carrico· ιτ. discarricare, discarcare καὶ scarricare, ισπ. descargar, πορτ. descarregar, γαλ. descharger, ρουμ. descarc.

ντισκᾶρφουσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (discârfusésku, -siⁱ, -sitᾶ -sire) = ἀποκαθηλῶ, κοιν. ξεκαρφώνω. Ἐκ τοῦ λατ. dis καὶ τοῦ ἐλ. κάρφωσα· ρ. scot cuiul, λ. destsintuesc, σλ.

ντισκᾶρφουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρⁱ, πληθ. (diskâr-fusíre, -sirⁱ) = ἀποκαθήλωσις, ξεκάρφωμα, ρ. destsintuire, σλ.

ντισκᾶρφουσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (diskârfusít^u, -tᾶ) = ἀποκαθηλωμένος· κοιν. ξεκαρφωμένος· ρουμ. destsintuit, σλ.

ντισκάτου, πθμ. τοῦ ντισίκου (diskát^u, -tᾶ) = ἐσχισμένος, ρουμ. despicat, λατ.

ντισκάτου, -κᾶτσαί, -κᾶτσατᾶ, -κᾶτσαρε ρ. (diskáts^u, -kâtsaⁱ, -kâtsatᾶ, -kâtsare) = διαλύω, διαχωρίζω τὰς περιπεπλεγμένας τρίχας τῆς κεφαλῆς δι' ἀραιότερου κτενίου Ἐκ τοῦ dis καὶ ἀκάτου πρβ. νλν. ξεπιάνω τὰ μαλλιά· ρουμ. descure, λ.

ντισκᾶτσᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσᾶρⁱ πληθ. (diskâtsá-re, -tsârⁱ) = διάλυσις, διαχωρισμὸς τῶν περιπεπλεγμένων τριχῶν τῆς κεφαλῆς· ρουμ. descurare, λατ.

ντισκᾶτσᾶτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (diskâtsát^u, -tᾶ) = διακεχωρισμένος, μὴ περιπεπλεγμένος (ἐπὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς)· ρουμ. descurcat, λατ.

ντισκιάντικου, ντισκιντικᾶί, -ατᾶ, -αρε ρ. (diskiádik^u, diskidikáⁱ, -atᾶ, -are) = ἀφαιρῶ τὴν πέδην ζώου, κοιν. ξεπεδι-

κλώνω· ἴδε νκχάντικ^{ου}, ρουμ. despiedic, λατ.

ντισκιντικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρ' πληθ. (diskidikáre, -kār'i) = ἡ ἀσπίρεσις τῆς πέδης ζώου, κοιν. ξεπεδίκλωμα· ρουμ. despiedicare, λατ.

ντισκιντικátου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (diskidikátu, -tă) = ἀπηλλαγμένος τῆς πέδης, κοιν. ξεπεδίκλωμένος, ρουμ. despiedicat, λατ.

ντισκλίντου, ντισκλίθ^{ου}, ντισκλίθᾶ, -ντερε καὶ ντεαρε ρήμ. (disklíd^u, disklíš^u, disklíšă, -dere καὶ -deare = ἀνοίγω· Ἐκ τοῦ λατ. dis-cludo (claudio, disclusi. disclusum ere, it. dischiudere, προβ. desclaure, ρουμ. deschid.

ντισκλιντεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ντερ' πληθ. (diskli-deáre -der'i) = ἀνοιγμα, τὸ ἀνοίγειν· ρουμ. deschidere.

ντισκλίθ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -θᾶ θηλ. (disklíš^u, -šă) = ἀνοικτός, μεταφ. εἰλικρινής· ρουμ. deschis, sincer, λατ.

ντισκλότσου, ντισκλουτσά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (disklót^s^u, -disklutsáⁱ, -ată, -are) = ἐκκολάπτω, ξεκλωσσῶ. Ἐκ τοῦ dis καὶ κλώτσᾶ, ὅπερ ἴδε.

ντισκόσου, ντισκουσουί^ι, -σουτᾶ, -σεαρε ρ. (diskós^u, diskusúⁱ, -sută, -seare) = ἐκράπτω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ disconsuo (dissuo), it. discucire, ισπ. πορτ. descoser, γαλ. decoudre· ρουμ. descos.

ντισκουάπιρ^{ου}, -ι^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (diskuápir^u, -ii, -ită, -ire) = ἀποκαλύπτω. Ἐκ τοῦ λατ. = discooperio· ρ. descoper, it. scoprire, ισπ. descubrir, πορτ. descobrir, γαλ. decouvrir.

ντισκούλτσου, ἐπιθ., -τσᾶ θηλ. (diskúlt^{su}, -tsă) = ἀνυπόδητος. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ disculcius, ρριουλ. dišcolts· ρ. descults. Ἐν βορ. τμήμ. εὐχρηστον.

ντισκούμπάρ^{ου}, -αί, -ατᾶ, -αρε ρ. (discúmpâr^u, -ai, -ată, -are) = ἀποζημιῶ. Ἐκ τοῦ dis καὶ κούμπάρ^{ου} καὶ ακούμπουρ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ρουμ. răskumpăr, λατ.

ντισκουμπάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρᾶρ' πληθ. (dis-

kumpârâre, -râri) = ἀποζημίωσις· ρουμ. răskumpârare.

ντισκουπιρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντισκουάπιρ^{ου}, -ριρ' πληθ. (discupirîre, -rirî) = ἀποκάλυψις· ρουμ. descoperire.

ντισκουπιρίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ντισκουάπιρ^{ου}, -τᾶ πληθ. (diskupirît^u, -tă) = ἀποκεκαλυμμένος· ρουμ. descoperit.

ντισκουρμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -μᾶρ' πληθ. (diskurmâre, -mârî) = ἀνάπαυσις, ἀνακούφισις· ρουμ. odihnire σλ.

ντισκουρμάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κτρ., -τᾶ πληθ. (diskurmât^u, -tă) = ἀναπεπαυμένος, ἀνακουφισμένος· ρουμ. odihnit, σλαβ.

ντισκούρμου, -αί, -ατᾶ, -αρε ρ. (diskûrmu, -ai, -ată, -are) μέσον : μι ντισκούρμου = ἀναπαύομαι, κοιν. ξεκουράζομαι. Ἐκ τοῦ dis καὶ κούρμου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. me odihnesc, σλ.

ντισκουσξάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ντισκόσ^{ου}, -σερ' πληθ. (diskuseârre, -serî) = ἐκραφή, κοιν. ξεράψιμον, ρ. descusătură, λ.

ντισκουσούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ντισκόσ^{ου} (diskusût^u, -tă) = ἐξερραμμένος· ρουμ. descusut, λατ.

ντισλάξέσκου, -ξί, -ξίτᾶ, ξιρε ρ. (dislaksésku, -ksiî, -ksită, -ksire) = ἀπεκδύω· ἐκ τοῦ λατ. dis καὶ τοῦ γλν. ἀλλάζω -ἄλλαξα, ρουμ. desbrac, λατ. Καὶ ντισβέσκου, ἔπερ ἴδε.

ντισλάξίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ξίρ' πληθ. (dislâksîre, -ksirî) = ἀπέκδυσις, κοιν. ξένδυμα· ρουμ. desbrăcare, λατ. Καὶ ντισβιστεάρε, ἔπερ ἴδε.

ντισλάξίτ^{ου}, τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (dislâksît^u, -tă) = ἀπεκδεδυμένος, κοιν. ξενδυμένος· ρουμ. desbrăcat, λατ. Καὶ ντισβισκούτ^{ου}, ἔπερ ἴδε.

ντισλέγκου, ντισλιγκάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (dislég^u, disligái, -ată, -are) = ἀπολύω, ἐκλύω· ἐκ τοῦ dis καὶ ligo, ιτ. dislego slego = ἀπολύω· ισπ. πορτ. desligar, γαλ. delier, ρ. desleg.

ντισλιγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -γκᾶρ' πληθ. (disligâre, -gârî) = ἀπόλυσις, κοιν. λύσιμον· ρουμ. deslegare.

ντισλιγκάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (disligât^u, -tă) = ἀπολελυμένος· ρουμ. deslegat.

ντισλίκέσκου, -κιῖ, -κιτᾶ, -κιρε ρ. (dislikésku kiⁱ, -kită, -kire) = ἐκκολλῶ, ἀποσπῶ· κοιν. ξεκολνῶ. Ἐκ τοῦ dis καὶ ἀλίκέσκου, ἕπερ ἴδε, ρουμ. deslipesc, σλαβ.

ντισλίκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κιρῖ πληθ. (dislikire, -kirⁱ) = ἐκκόλλησις, κοιν. ξεκόλλημα· ρουμ. deslipire, σλαβ.

ντισλίκίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (dislikít^u, -tă) = ἐκκεκολλημένος, ἀπεσπασμένος, κοιν. ξεκολλημένος, deslipit, σλαβ.

ντισμπέτου, ντισμπιτᾶῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (disbét^u disbitaiⁱ, -ată, -are) μέσον = ἀποκρεπαλῶ, κοιν. ξεμεθῶ· ρουμ. desbet. Ἐκ τοῦ dis καὶ αμμπέτου, ἕπερ ἴδε.

ντισμπιτᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τᾶρῖ πληθ. (disbitáre, -tăriⁱ) = ἀποκραιπάλησις, κοιν. ξεμέθυμα· ρουμ. desbătare, λατ.

ντισμπιτάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. ντισμπέτου (disbitát^u, -tă) = ἀποκραιπαληκῶς, κοιν. ξεμεθυσμένος· ρουμ. desbătat, λατ.

ντισμπράνέτζου, -ναῖ, -νατᾶ, -ναρε ρ. (disbrânétz^u, -nai -nată nare) = ἀποζώννυμι, κοιν. ξεζώνω. Ἐκ τοῦ dis καὶ brân^u, ἕπερ ἴδε· ρουμ. destsing, λατ.

ντισνέροντου, ντισνιρντᾶῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (disnérdu, disnirdái, -ată, -are) = θωπεύω, κοιν. χαιδεύω, γλιδαίνω, ποιῶ μαλθακόν, ἐκθηλύνω. Κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ H. Candrea πρὸς τὸν Pušc. ἐκ τοῦ λατ. ❖ dis-merdo-dare (merda = κόπρος)· ἰδίως σημ. ἀπαλλάττω τὸ νήπιον ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως τῶν ἀκαθάρτων σπαργάνων, ἀντικαθιστῶν αὐτὰ διὰ καθαρῶν, ἔπομ. μαλθακύνω, συνηθίζω τὸ νήπιον νὰ μὴ ἀνέχῃται ἐνοχλήσεις· πρβ. τὸ «μὴ τὸ κακομαθαίνης»· ρουμ. desmierd λατ.

ντισνιρντᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ντισνέροντου, -τᾶρῖ πληθ. (disnirdáre, -dăriⁱ) = θωπεΐα, θώπευμα, ἐκθήςλυνσις, ρ. desmierdare, λ.

ντισνιρντάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ατᾶ θηλ. (disnirdát^u, -tată) = γλιδανός, μαλθακός, κοιν. κακοσυνηθισμένος· ρουμ. desmierdat, λατ.

ντισνόντου, ντισνοντᾶῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (disnód^u, disnudái, -ată, -are) = λύω τὸ πλέγμα, τὸν κόμβον, ἐκ τοῦ dis καὶ νέν-

τ^{ου}, δπερ ἴδε, ἰτ. disnodare, ἰσπ. desanudar, προβ. desnoz-ar, γαλ. denouer· ρουμ. desnod.

ντισουντάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (disnudáre, -rⁱ)=ἡ λύσις τῆς πλοκῆς τοῦ κόμβου· ρ. desnodare, λατ.

ντισούπρᾶ, ἐπιρ. τοπ. καὶ ντρασούπρᾶ καὶ ασούπρᾶ (disú-pră, deasúpră, asúpră)=ἐπάνω. Ἐκ τοῦ λατ. de supra, ἰτ. sópra, ἴδε καὶ σούπρᾶ· ρουμ. deasupra.

ντισπᾶν|τικ^{ου}, -καⁱ, -κατᾶ, -καρε ρ. (dispântiku, -kaⁱ, -kată, -kare)=διασχίζω τὴν κοιλίαν, κοιν. ξεκοιλιάζω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ dis-pantico-care (pantex-icis = κοιλιά)· ἰσπ. dis-pancijar=ἀνοίγω τὴν κοιλίαν· ρ. spintec, λατ. Καὶ σπᾶντικ^{ου}.

ντισπᾶν|τικᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (dispânti-kare, -rⁱ)=διάσχις τῆς κοιλίας, ξεκοιλισμα· ρ. spintecare.

ντισπᾶν|τικᾶτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -κατᾶ θηλ. (dispânti-kátu, -kată)=διεσχισμένος τὴν κοιλίαν, κοιν. ξεκοιλισμένος· ρουμ. spintecat, λατ.

ντισπάρτου, ντισπάρτσⁱ, -τσίτᾶ, -τσίρε ρ. (dispártu, dis-pârtsiⁱ, -tsită, -tsire)=διαχωρίζω, διαζευγνύω, διαλλάττω. Ἐκ τοῦ λατ. dis pertio, ivi, itum, ire=διαμερίζω· ἰτ. dispartire καὶ spartire, ἰσπ. πορτ. despartir, γαλ. departir· ρουμ. despart. Ἡ σημ. τῆς διαλλαγῆς κατὰ τὸ ἐλ. τοὺς χωρίσαμεν.

ντισπάρτσⁱρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσίρ' πληθ. (dispâr-tsiⁱre, -tsiriⁱ)=διαμερισμός, διαχωρισμός, διαζύγιον, διαλλαγή· ρουμ. despartsire, λατ.

ντισπάρτσⁱτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ (dispârtsitu, -tă)=κεχωρισμένος, διεζευγμένος, διηλλαγμένος· ρουμ. despârtsit.

ντισπλάτέσκου καὶ ντισπᾶλτέσκου, ντισπλάτⁱ, -τιτᾶ, -τιρε ρημ. (displătésku, displătⁱ, -tită, -tire, =διαλύω πεπλεγμένον τι. Ἐκ τοῦ dis-plecto=ξεπλέκω· λέγεται καὶ ντισπλέκ^{ου}, -καⁱ, -κατᾶ, -καρε. Ἐκ τοῦ λατ. de+ex+plicare, ἰτ. diespiegare, ἰσπ. desplegar, πορτ. despregar, γαλ. deployer καὶ depoyer· ρουμ. desplic.

ντισπλάτιρε και **ντισπάλτιρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρι πληθ. (displâtîre, -rî) = διάλυσις, κοιν. ξέπλεγμα. Και ντισπλικάρε (displicâre, -rî) ρουμ. despletitură, λατ.

ντισπλάτίτ^{ου} και **ντισπάλτίτ^{ου}**, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (displâtît^u, -tă) = λελυμένος, κοιν. ξεπλεγμένος. Και ντισπλικάτ^{ου}, -τᾶ (displicât^u, -tă) ρουμ. despletit, λατ.

ντισπόλ^{ου}, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (dispólj^u, -aî, ată, -are) = ἀποδύω, ἀπογευμῶ τινα. Ἐκ τοῦ λατ. despolio, avi, atum, are = ἀποσυλῶ, ἀποδύω, ιτ. despogliare και spogliare, ισπ. πορτ. despojar, πρ. despullar, γ. depouiller ρ. despoiui.

ντισπουλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιερ^ι πληθ. (dispu-liâre, -lierî) = σύλησις, ἀπόδυσις, ἀπογύμνωσις ρ. despoiare.

ντισπουλιάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (dispuljât^u, -tă) = ἀπογευμνωμένος = λατ. dispoliatus de-spolium = σκόλον, δορά) ρουμ. despoiat.

ντιστέπτου, ντιστιπτάῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (distéptu, distiptáî, -ată, -are) = ἐξυπνίζω τινά. Ἐκ τοῦ λατ. † de-excitare, ιτ. destare καλ. šitare, ρουμ. deštept.

ντιστέρνου, -ναῖ και -νουῖ, -νατᾶ και -νουτᾶ, -αρε, ρ. (distérnu, -naî και -nuî, -nată και -nută -nare) = ἀποστρώννυμι, κοιν. ξεστρώνω. Ἐκ τοῦ dis και sterno = στρώννυμι, ἴδε ἀστέρνου ρουμ. destern.

ντιστζιούγκ^{ου}. -γκαῖ, -γκατᾶ, -γκαρε, ρ. (disdzjüg^u, -gai, -gată, -gare) = ὑπολύω, διαζεύγνυμι, ἐλευθερῶ τὰ ὑποζύγια ζῶα ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ, κοιν. ξεζεύγω. Ἐκ τοῦ λατ. dis-jugo-are, ρουμ. desjug. (ζυγός).

ντιστζιουγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γκᾶρ^ι πληθ. (disdzjugâre, -gârî) = διάζευξις, κοιν. ξεζευγμα, ξεζέψιμον ρ. desjugare.

ντιστζιουγκάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ, θηλ (disdzjugât^u, -tă) = διεζευγμένος, κοιν. ξεζευγμένος ρουμ. desjugat.

ντιστιπτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -πτᾶρ^ι πληθ. (distiptâre, -ptârî) = ἀφύπνισις, κοιν. ξύπνισμα, ρουμ. dešteptare, λατ.

ντιστιπτάτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (distiptát^u -tǎ) = ἀφιπνισμένος, κοιν. ξυπνητός, ρουμ. deșteptat, deștept.

ντιστιρνξάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νερ' πληθ. (distirneǎre, -nerⁱ) = ἀπόστρωσις, κοιν. ξέστρωμα· ρουμ. desternere, λατ.

ντιστιρνούτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -νουτά, θηλ. (distirnút^u, -nutǎ) = ἀπεστρωμένος, κοιν. ξεστρωμένος, ρουμ. desternut.

ντιστούπου, -παί, -πατά, -παρε (distúp^u, -pai, -patǎ, -pare) = ἀποσφραγίζω, ἀνοίγω, κοιν. ξεστουπώνω (κατὰ λέξιν). Ἐκ τοῦ ντις (dis) καὶ στούπου καὶ ἀστούπου, ἔπερ ἴδε· γαλ. destuper, ρουμ. destup.

ντιστουπάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -πάρι' πληθ. distupǎre, pǎriⁱ) = ἀποσφράγισις, κυρίως ξεστουπώμα, ρουμ. destupǎturǎ, λ.

ντιστουπάτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (distupát^u -tǎ) = ἀποσφραγισμένος, κυρίως ξεστουπωμένος· ρουμ. destupat, λατ.

ντιστρέσου, μετοχ. ἐπιθ, ντιστρέσᾶ, θηλ. (distrés^u, -ǧasǎ) = χαλαρός. Ἐκ τοῦ dis καὶ στρέσου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. lăsat, desfăcut· ἴδε καὶ ντιστρίμτου.

ντιστρίμτου, τά, πθμ. τοῦ ντιστρίνγκου (distrímtu, -tǎ) = ἀνειμένος, χαλαρωμένος, κοιν. ξεσφιγμένος· ἴδε ντιστρέσου.

ντιστρίνγκου καὶ **ντιστρίνγκου**, -στρίμδου, -στριμίτᾶ, -τζεαρε ρ. (distríngu καὶ distríngu, -trimš^u. strímtǎ, -dzeare) = ἀνίημι, ἀπολύω, χαλαρώνω, κοιν. ξεσφίγω. Ἐκ τοῦ de stringo, ἴδε στρίγκου. Οἱ Ρουμ. περιφραστικῶς.

ντιστριντζεάρε καὶ **ντιστρίντζιρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζερ' πληθ. (distrindzeǎre, -zerⁱ) = χαλάρωσις, κοιν. ξέσφιγμα.

ντιστσινγκου, ντιστσιμίδου, ντιστσιμίτᾶ καὶ -μπτᾶ, ντιστσιντζεάρε καὶ -τζιρε ρ. (distsíngu, distsímš^u, distsím^tǎ καὶ -mptǎ, distsindzeǎre, -dzire) = ἀποζώννυμι, λ. dis-cingo, ισπ. descinchar, γ. dessangler = ἀφαιρῶ τὸν ζωστῆρα· ρ. descing.

ντιστσιντζεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζερ' πληθ. (distsindzeǎre, -dzerⁱ) = ἀπόζωσις, ἀποβολὴ τῆς ζώνης, κοιν. ξέζωμα

ντισφάκου, -φετσου, -φαπτᾶ, -φατσιρε καὶ -φαρε ρ. (dis-

fák^u, -fets^u, -faptă, -fatsire και -fare) = ἀνοίγω. Ἐκ τοῦ λατ. μεταγ. diffacio, ιτ. disfare, ισπ. deshacer, πορτ. desfazer, προβ. defar, γαλ. défaire· ρουμ. desfac.

ντισφάπτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (disfáptu, -tă) = ἀνοικτός· ρ. desfacut.

ντισφάσου, -σαϊ, -σατᾶ, -σαρε ρ. (disfás^u, -sai, -sată, -sare) = ἀποσπαργανῶ, κοιν. ξερασκιώνω. Ἐκ τοῦ λατ. dis και fascia = σπάργανον, ιτ. desfasciare, ισπ. desfajar· ρουμ. desfas.

ντισφᾶσᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σᾶρ' πληθ. (disfâsâre, -sâr'i) = ἀποσπαργάνωσις, κοιν. ξεσπαργάνωμα· ρ. desfašare.

ντισφᾶσᾶτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (disfâsát^u, -tă) = ἀπεσπαργανωμένος, κοιν. ξερασκιωμένος· ρουμ. desfășat.

ντισφᾶτσιρε και ντισφᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., ντισφᾶτσέρ' και ντισφᾶρ' πληθ. (disfâtsire, disfâre, disfâtséri και disfâr'i) = ἀνοιγμα· ρουμ. desfacere.

ντισφίνγκου, ντισφίμτσου, -μτᾶ, -τζιρε ρ. (disfingu, disfimsu, -mtă, -dzire) = πλάττω τὸ ζυμάριον, χωρίζω εἰς πλαστά. Ἐκ τοῦ λατ. dis και fingo = πλάττω. Και ντισφίνγκου.

ντισφούνντου, -νταϊ, -ντατᾶ, -νταρε ρ. (disfundu, -daï, -dată, -dare) = ἀραιρῶ τὸν πυθμένα βυτίνης κτλ. Ἐκ τοῦ λατ. dis και fundus, ισπ. πορτ. desfondar, γαλ. défoncer· ρουμ. desfund, λατ.

ντίτου και ντίτρου και ντίτ, προθ. = ἀπό, ἔνδοθεν (dít^u, dít^{ru}, dit). Ἐκ τοῦ λατ. de-intro· ντίτου κατώγε = ἀπὸ τὸ κατώγειον, ντίτρου γκούεᾶ = ἐκ τῆς ὀπῆς· ρουμ. din, λατ.

ντροάγκᾶ, ἐρθέτερον ὀρχάγᾶ, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην. δόγμα και ντούγμα, σανίς τῶν βαρελίων. Ἐκ τοῦ λατ. dogra (ἑλλ. δοχή), σερβ. dogra, πληθ. ντότζι· ρουμ. dogagă.

ντροάπᾶρ^{ου} = στηρίζω, ἀκουμβῶ. Παρὰ Καβαλ. και ἐν βορ. τμήμ. ἴδε ἀπᾶρ^{ου}. (dǎpăr^u).

ντόϊ, ἀρ. ἀπολ. (dóï) = δύο. Ἐκ τοῦ λατ. duo. Τὸ u τρέπεται εἰς o, ὡς: σκότ^{ου} = ἐξάγω· ἐκ τοῦ executio, τζόνε = νέος, ἐκ

του juvenis, ιτ. due, ισπ. dos πορτ. dous γαλ. deux, ἄλβ. du· ρουμ. doi.

ντόμνου, οὐσ. ἄρσ., ντράμνᾶ θηλ. (dómnu, doámna) = κύριος, κυρία. Ἐκ τοῦ λατ. dominus, na, ιτ. domino, domno, ἄρχ. ισπ. domno, πορτ. dom, ἄρχ. ιτ. donna, ισπ. πορτ. dona, γαλ. dame· ρ. domn, doamna, stăpân, σλ.

ντόνουρι, οὐσ. θηλ. πληθ. ἄρ. (dónurⁱ) = τὰ ἐσώβρακα. Εὐχρηστον ἐν Κλεισούρα. Ἐκ τοῦ λατ. donum = δῶρον. Ἴδε ζμε-
ἀνᾶ καὶ πρβ. τὸ ἑλλην. συντροφή = ἐσώβρακον· ρ. izmene, σλ.

ντόντᾶ, οὐσ. θηλ., ντόντι πληθ. (dódă, dódⁱ) = πρεσβυτέρα ἀδελφή. Σλαβ. καταγ.

ντόρου, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (dóru, -urⁱ) = ἀλγηδών, πό-
νος, πόθος. Ἐκ τοῦ λατ. dolor-oris = ἄλγος, λύπη· ρ. dor, ιτ. duolo. Κυρίως ἐκ τοῦ λατ. † dolus, ισπ. duelo, πορτ. dô. Περὶ ἐναλλαγῆς l ρ ἴδε ἀκάρε.

ντόρου, ντουρούι, -ουτᾶ, -εαρε ρ. (dóru, durúⁱ, -ută, -eare) = ἀλγῶ, πονῶ. Ἐκ τοῦ λατ. doleo, ui. itum, ere) = ἀλγῶ· ιτ. dolere, ισπ. doler, πορτ. dóer, γαλ. se douloir· ρ. doare, μι ντοάρε κάπλου = caput mihi dolet = κεφαλαλγῶ.

ντόρμου, ντουρνί, -νιτᾶ, -νιρε ρ. (dórmu, durníⁱ, -nită, -nire) = κοιμῶμαι. Ἐκ τοῦ λατ. dormio, ivi. itum, ire, ιτ. dormire, ισπ. πορτ. dormir. γαλ. dormir· ρ. dorm.

ντοσπρετζάτσε καὶ **ντασπρετζᾶτσε** καὶ **ντόσπρετσι** καὶ **ντόσπρᾶ**, ἄρ. ἀπολ. (dospredzătse καὶ daspredzătse καὶ dóspretsi καὶ dóspră) = δώδεκα· ρ. doisprezece καὶ συγκεκ. doisprece. Ἐκ τοῦ λατ. duo + ex + per + decem.

ντότου, ἐπιρ. (dót^u) = οὐδόλως, ἴδε ντίπ^{ου}. Ἐκ τοῦ ἄλβ. dot· ρουμ. de loc, λατ.

ντουζένε, οὐσ. θηλ., -νⁱ πληθ. (duzéne, -nⁱ) = συμφωνία, ἄρμονία· κριν. ντουζένι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. douzain· ρ. acord, γ.

ντουζίνᾶ, οὐσ. θηλ., -νⁱ πληθ. (duzínă, -nⁱ) = δωδεκάς, κριν. ντουζίνα, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. dozzina· ρουμ. duzină.

ντούκου καὶ **αντούκου**, ντούδ^{ου} καὶ αντούδ^{ου}, ντούδᾶ καὶ αντούδᾶ, ντουτσεᾶρε καὶ -τσιρε· ῥημ. (dúk^u καὶ adúk^u, dūš^u καὶ adūš^u, dūšᾶ καὶ adūšᾶ, dutsḗare καὶ -tsire) = ἄγω, φέρω. Ἐκ τοῦ λατ. duco. xi. ctum, ere· μι ντούκου = ἄγω ἑμαυτὸν = πορεύομαι, ὅπερ ἤδη παρὰ Πλαύτω ἐν Ἀμφιτρ. 4, 3, 8 καὶ Κικερ. fam 10, 32 ἀπαντᾷ· ιτ. condurre, ισπ. conducir, πορτ. conduzir, γαλ. conduire = ἄγω, ἐδηγῶ. Πρὸς δὲ τὸ αντούκου = φέρω, κομίζω, ἀντιστοιχοῦσι τὰ ιτ. addurre, ἀργ. ισπ. aducir· ρουμ. duc καὶ aduc. Παρὰ τοῖς Μεσημβ. Ἀρουμόνοις τὸ β' προσ. τοῦ ἐν. λέγεται vai (vadis) = πορεύεσαι, καὶ προστ. β' προσ. vâi = ὑπάγε. Weig. Arom. 362.

ντούκᾶ, οὐσ. θηλ., (dúkᾶ) = μεταφορά, μετάβασις· ρουμ. ducᾶ· ἴδε ντούκου.

ντουκάνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (dukáne, -ni) = ἐργαστήριον, κοιν. ντουκάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. doukkian· ῥ. băcanie, τρκ.

ντουκέσκου, ἐν χρήσει μᾶλλον παρὰ τοῖς Μεσημβρινοῖς· ἴδε αντουκέσκου καὶ ακικᾶσέσκου.

ντουκίρε, ἀπθ. οὐσ., -ρ' πληθ. (dukíre, -ri) = κατανόησις, κατάληψις, μάντευσις, ἴδε αντουκιτούρᾶ.

ντουλάμᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (dulâmă, -madz) = ἐπενδύτης, κοιν. ντουλαμᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. doulama· ῥ. dulaniă.

ντουλάπε, οὐσ. θηλ., ντουλᾶκ' πληθ. (dulápe, dulăki) = ἐρμάριον, κοιν. ντουλάπι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dolap· ρουμ. almar, ἑλλην. 2) τὸ φώγανον, κοιν. καθουρδιστήριον· ῥ. prăjitoare de caféa, σλαβ. + τουρκ.

ντουλγκέρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (dulgér^u, -ri) = κτίστης, κοιν. ντουλγκέρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. doulgher· ῥ. zidar, σλ.

ντουλμπιά, οὐσ. ἄρσ., ντουλμπι' πληθ. (dulbíă, dulbí) = τηλεσκόπιον, κοιν. ντουλμπι, ὅπερ ἐκ τρκ. dülbín· ῥ. ochian, λ.

ντούλτσε, ἐπιθ. μονοκατ. (dültse) = γλυκύς. Ἐκ τοῦ λατ. dulcis -is = γλυκύς, ιτ. dolce, πορτ. doce, γαλ. doux· ρουμ. dulce. Ὡς οὐσ. ἴδε μάτζούνε.

ντουλτσεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., ντουλτσέτσι πληθ. (dultseátsă, dultsétsi) = γλυκύτης, γλύκυσμα. Ἐκ τοῦ dulcitas - atis = γλυκύτης, ιτ. dolcezza, ισπ. dulceza· ρ. dulceatsă. Λεγεται καὶ ντουλτσιμέ, -νῆ πληθ. (dultsime, -ni), ιτ. dolcime.

ντουμίνικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (dumínikă, -tsi) = ἡ Κυριακή (ἡμέρα). Ἐκ τοῦ λατ. dominica = Κυριακή = dies Domini = ἡμέρα Κυρίου· ιτ. domenica, ισπ. πορτ. domingo, γαλ. dimanche, ρουμ. duminică, σικελ. dumìnica.

ντουμλιάρτουλ^{ου}, πρότασις δλόκληρος, ὑποκείμενον μετὰ προστ. ἐγκλ. καὶ ἀντικ. (dumliártul^u) = Κύριε συγχώρησον (ἄφες) αὐτόν, κοιν. Θεὸς συγχωρέσει· ἐκ τοῦ ντραμνε λιάρτουλ (dramne liártul)· ἴδε ντόμνου καὶ λχέρτου.

ντουμλιέρτου, -λιρταί, -τατᾶ, ταρε ρ. (dumliértu, -lirtai, -tată, -tare) = συγχωρῶ· Κυρίως λέγεται ἐπὶ τοῦ Θεοῦ· ἴδε ντουμλιάρτουλ^{ου}.

ντουμνέσκου, -μνιί, -νιτα, -νιρε ρ. (dumnésku, -mniî, -nită, -nire) = ἄρχω, κυβερνῶ· λέγεται ἐν Μεγαρόδω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ domino (dominor) avi, atum, are, ιτ. dominare, ισπ. πορτ. dominar, γαλ. dominer, ρουμ. domnesc.

ν'τουμνέτζου, ν'τουμνάί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (ntumnédzu, -nai -nată -nare) = διαθερίζω· ἐκ τοῦ in καὶ τραμνά, ὅπερ ἴδε· ρουμ. petrec tramna undeua, λατ. Ἄλλὰ τὸ τραμνά σημ. φθινόπωρον. Σύνηθες τὸ ἀβερέσκου καὶ μβιρέτζου, ἴδε βεάρᾶ.

ντουμνιτζᾶ^{ου}, πλ. -τζατζ (dumnidză^u). = ὁ Θεός· Ἐκ τοῦ λατ. dominus-deus = Κύριος ὁ Θεός· ιτ. domeneddio, ἀρχ. γαλ. dame-dieu, ρουμ. dumnezeu. Καὶ ντουμνιτζᾶ.

ντουμνιτζᾶσκου, ἐπιθ. -τζεασκᾶ, θηλ. (dunnidzăsku, -dzeaskă) = θεῖος. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. ρουμ. dumnezesc.

ντουμπέκε καὶ ντουμπέκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ντουμπέτσι πληθ. (dubéke καὶ ndubéki, -tsi) = ὄλμος λίθινος, ἰγδη, κοιν. ντουμπέκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dibek, ρουμ. piuă di piatră, λατ.

ντουνιάο, **ντουνάε** καὶ **ντιουνιάε**, οὐσ. θηλ. -νεί πληθ.

(duniaio, dunāe καὶ diuniaē, dunéi) = τὸ σύμπαν, ὁ κόσμος, ἡ ἀνθρωπότης, κοιν. ντουνιᾶς, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. douniā = κόσμος, ρουμ. lume, λατ.

νῆτουνιάρικᾶ καὶ νῆτούνικᾶ, ῥ. ἀπρ., νῆτουνικᾶ, νῆτουνικᾶρε (ntunjarikā, καὶ intunikā, ntunikā, ntunikāre = σκότος γίγνεται, κοιν. νυχτώνει. Ἐκ τοῦ λατ. intenebricat (ἐκ τοῦ in-tenebricus = σκοτεινός): ιτ. intenebrat, ισπ. entebrar, πορτ. entenebrece. Πιθανωτέρα ἐτυμολογία ἐκ τοῦ intunicare = περιβάλλεσθαι ἱμάτιον (tunica) = ὁ οὐρανὸς καλύπτεται· πρβ. τὸ ιτ. intunicare καὶ ισπ. entunicar. Jrbr. 3. 26.

νῆτουνικᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρ᾽ πληθ. (ntunikāre, kārī) = νύχτωμα καὶ νῆτουνικᾶτα· ρουμ. intunecime, λατ.

νῆτουνικῶσου, ἐπιθ., -κρσᾶ πλ. (ntunikós^u, -krasā) = σκοτεινός· ἐκ τοῦ λατ. ∴ intunicosus in-tunica): ῥ. intunecos.

ντούπλου, ἐπιθ., -πλᾶ θηλ. (dúplu, -plā) = διπλοῦς, διπλάσιος. Ἐκ τοῦ λατ. duplus = διπλοῦς, ιτ. doppio, ισπ. doble, πορτ dobro, γαλ. double· ῥ. duplu. Καὶ διπλό, ἕπερ ἴδε.

ντούπου καὶ ντούπᾶ καὶ ντίπου, πρσθ. (dúpu, dúpā, dípu) = μετᾶ, κατόπιν, ὀπισθεν· ντούπου μίνε = μετ' ἐμέ, κατόπιν μου. Ἐκ τοῦ λατ. de-post, ιτ. depoi, dopo, πρσθ. depois, γαλ. depuis· ῥ. dupā, πρβ. τὸ τοῦ παρηκμ. λατιν. «vade de post me, Satana» = ὕπαγε ὀπισθεν μου, Σατανᾶ.

ντουρεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥημ. ντόρου, ντουρέρ᾽ πληθ. (dureāre, durérī) = ἀλγηδών, πόνος, λατ. dolor - oris, ιτ. dolore, ισπ. dolor, γαλ. douleur· ρουμ. durere.

ντούρι, ἐπιρ. (dúri) = ἱκανῶς, κοιν. ἀρκετά· ῥ. destul, λατ.

ντουρνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥημ. ντόρμου, ντουρνίρ᾽ πληθ. (durnire. -nirī) = ὕπνος, τὸ κοιμᾶσθαι· ρουμ. dormire.

ντουρνίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ῥ. ντόρμου (durnít^u, -tă) = κε κοιμισμένος, ἀδρανῆς κατὰ τὸ νλν. κοιμισμένος· ρουμ. dormit.

ντουρούτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ῥ. ντόρου (durút^u, -tă) = προθεινός, προθητός, ἀγαπητός· ρουμ. dorit, iubit, λατ.

ντουσμάνου, ἐπιθ., ντουσμάνᾱ θηλ. (dusmánu, -manā) = δυσμενής, ἐχθρός· ὁ Meyer ἀπορρίπτων τὴν παραγωγὴν ἀπὸ τοῦ ἑλ. «δυσμενής» παράγει αὐτὸ ἐκ τοῦ Κουμανικοῦ ἢ Περσικοῦ dūšmen· τουρκ. dūšman· ρουμ. inimic, λατ., καὶ dušman.

ντούχου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (dúhu, -ur'í) = πνεῦμα, πνοή, φύσημα, σλαβ. καταγ. ρουμ. duh, σλαβ. ἴσως ἐκ τοῦ τύπος.

ντρᾶγάσιε, οὐσ. θηλ., -σι' πληθ. (drâgâsie, -si'í) = ἡ καλύβη τοῦ δραγάτου, κοιν. δραγασιά· ἴδε ντρᾶγάτου.

ντρᾶγάτου, καὶ κατὰ μεταθ. ντᾶργάτου οὐσ. ἄρσ., -γατς πληθ. (drâ-gâtú, -gats) = ἀγροφύλαξ, ἀμπελοφύλαξ, κοιν. δραγάτης. Κατὰ Meyer ἐκ τοῦ σλαβ. draga μετὰ ἑλλην. καταλήξεως κατὰ τὸ ἐργάτης· ρ. viier, λατ. vinearius. Καὶ πουλιμάκου.

ντρᾶγουμάνου, οὐσ. ἄρσ., -ν' πληθ. (drâgumánu, -n'í) = διερμηνεύς, κοιν. δραγομᾶνος, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. terdjuman, terguman, ἰτ. dragomanno, γ. drogman, ἰσπ. dragoman· ρ. dragoman, ἅπαντα ἐκ τοῦ ἄρ. tardjemân, tardjcomân.

ντράκου, οὐσ. ἄρσ., ντράτσ' πληθ. (drákú, dráts'í) = δράκων. Ἐκ τοῦ λατ. draco-onis (δράκων), ἰτ. draco, ἰσπ. dragon, πορτ. dragao, πρ. drac, γ. dragon· ρ. drac. Καὶ νταράκου, δι' ἀναπτύξεως, ὡς κόντρου·κόντουρου, λούκρου·λούκουρου.

ν|τρέ, προθ. κινησ. (ntre) = ἐπὶ μετὰ αἰτ. οἶον: ν|τρέ ἀπᾶ = ἐφ' ὕδαρ = γιὰ νερό· λέγεται καὶ τρι καὶ τρου (ntre, tri, tru). Ἐκ τοῦ λατ. intra, ἰσπ. πορτ. entre, ἀρχ. πορτ. antre, γαλ. entre. ρουμ. pentru, λατ.

ν|τρέγκου, ἐπιθ., ν|τρέγκᾱ θηλ. (ntrégú, ntreága) = ἀκέραιος, ὁλόκληρος. Ἐκ τοῦ λατ. integer, integra· ἰτ. integro, ἰσπ. ἐπίσης integro, προθ. integre, γαλ. entier, ρ. intreg·

ν|τριμπάρε, (ntribare) ἴδε αν|τριμπάρε.

ντριστεγάλα, οὐσ. θηλ., ντριστεγάλι καὶ ντριστελέ' πληθ. (dristeálă, dristeáli καὶ dristéli) = ὕδατοκρουστήριον μαλλίνων ὑφασμάτων (σκουτιῶν) κοιν. ντριστελλά. Ἐν Σέρραις ἡ δεξαμενὴ λέγεται dristera - δρίστρα καὶ δρίστλα· ἄρά γε ἐκ τοῦ ὕδρίστρα;

Προφέρεται καὶ τριστέχᾶ. Κατὰ Meyer ἐκ τοῦ λατ. tergo = ἀποστρίβω tersum-tersilis-terstilis-trestială. Ἄλβ. trestelje, ἐξ οὗ εἰστέχθη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἰλλυρικὰς γλώσσας.

ντρούγκᾶ, οὐσ. θηλ., -τζᾶ πλῆθ. (drügă, -dzî) = κλωστῆρες, νήματα ἐξ ἐρίου ἢ βάμβακος διὰ περιπόδια. Δαλ. Ἐκ τοῦ ἄλβ. druge = ἡλακᾶτη, καὶ drouk-γου = κερκίς, κοιν. σαίτα. Ἐμοί τυγγάνει ἄγνωστος ἢ λέξις.

ντρούμου, οὐσ. ἄρσ., -μουρᾶ πλῆθ. (drumu, -murî) = ἐδός. Ἐν βορ. τιμήμ. δημοσίᾳ ἐδός, ἀγυιά. Ἐν Μογλενοῖς ἐπίσης drum, ἐν Μολδοβλ., Βουλγ. καὶ Μολδοβίστα συνήθης. Ἐκ τοῦ ἐλ. ὄρομος.

ντσάπου, ντσάπάᾶ, -πατᾶ, -αρε ρ. (ntsăpu, ntsăpăi, -pată, -are) = νύσσω, κεντῶ. Ἐκ τοῦ μολδαυ. tsăpă = ὀβελός, κοιν. σούβλα, ὅπερ παρὰ τοῖς Κιβλάχοις λέγεται σούλᾶ ρουμ. Intsep.

ντσάπαρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -πᾶρᾶ πλῆθ. (ntsăpare, -părî) = νύξις, νυγμός, κέντημα, ρουμ. Intsepare.

ντσάπάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ντσάπου (ntsăpatu, -tă) = νενυγμένος, κεντημένος ρουμ. Intsepat.

ντσελέγκου = ἐννοῶ. Κατὰ Weig ἐν Σίπισκα ἴδε αντουκέσκου. Ἐκ τοῦ intelligo.

ντσέπου, ντσιπούᾶ, -πουτᾶ, -πιρε ρ. (ntsepû, ntsipûi, -pută, -pire) = ἄρχομαι λέξις ἀπηργακιωμένη, μόνον ἐν Μηλοβίστη, Γκόμπαις καὶ Βεάλα ἐν χρήσει. Κατὰ Pušc, σιμ. καὶ ἀνοίγω τὸ βαρέλιον, ἀρχίζω νὰ βγάζω κρασί. Ἐκ τοῦ λ. incipio-ere ρ. Incep.

ντσέρνου, ντσιρνουᾶ, -νουτᾶ, -νεαρε ρ. (ntsernu, ntsirnûi, -nută, -neare) = κοσκινίζω λέγεται καὶ τσέρνου. Ἐκ τοῦ λατ. cerno, crevi, cretum, cernere = κρίνω, χωρίζω πρβ. τὸ cerno farinam cribro = κρίνω τὸ ἄλευρον τῷ κοσκίνῳ = κοσκινίζω, ὅπερ λατινιστὶ λέγεται καὶ cribro, are ρουμ. cern.

ντσέρτου, ντσιρτάᾶ, -ατᾶ, -αρε ρ. (ntsertu, ntsirtăi, -ată, -are) = ἐρίζω, φιλονεικῶ. Παρὰ τοῖς Μεσημβρινοῖς. Ἐκ τοῦ λατ. certo, avi, atum, are = φιλονεικῶ, ἰτ. certare, ἰσπ. πορτ. concertar, γ. concerter, ἄλβ. kjestoig, kjistoig ρ. cert

ντσιρκλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κατ. ρ. -κλιερ' πληθ. (ntsirkliáre, -klieri) = πολιορκία· ρουμ. *impresurare*, λατ.

ντσιρκλιάτου, πθμ. τοῦ κατ. ρ., -κλιατᾶ, θηλ. (ntsirkliátu, -klijatǎ) = πολιορκημένος· ρ. *impresurat*, λατ.

ντσιρκλιέτζου, -κλιαί, -ατᾶ, -αρε ρ. (ntsirklijédzu, -klijai, -atǎ, -are) = πολιορκῶ. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ *in - circulo* = περικυκυκλῶ. Καὶ ντσέρκλχου· ρουμ. *impresur*, λατ.

ντσιρνεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ντσέρνου, -νερ' πληθ. (ntsirnǎre, -neri) = κοσκίνισμα· ρουμ. *cernere*, λατ.

ντσιρνούτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ντσέρνου (ntsirnútú, -tǎ) = κοσκινισμένος· ρουμ. *cernut*, λατ.

ντσιρτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ντσέρτου, -τᾶρ' πληθ. (ntsirtǎre, -tǎri) = φικονεικία, ρουμ. *certare*.

νυφίτσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. nyfítsǎ, -tsi) = ἰκτις, κοιν. νυφίτσα· ρουμ. *nevǎstuičǎ*, σλαβ.

νφρικουσέτζου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (nfrikusétzu, -sií, -sitǎ -sire) = φρίττω, ἐκπλήττομαι. Ἐκ τοῦ *in* καὶ φρικόδου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *me spǎimânt*, λατ.

νφρικουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (nfrikusíre, -sirí) = φρικίασις, ἐκπληξίς· ρουμ. *spǎimântare*, λατ.

νφρικουσίτου, -τᾶ, παθ. μετ. τοῦ ἀνρ. (nfrikusítú, -tǎ) = φρικιῶν, ἐκπληκτος· ρουμ. *spǎimântat*, λατ.

νχιμά, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (nhímǎ, -mi) = κατωφέρεια· : σ' ντούδε νχιμά = ἐπῆγε τὸν κατήφορον, ἔπεσεν εἰς τὸν λάκκον. Ἐκ τοῦ λατ. *infima* = κατωτάτη. Ἐκ τούτου ὀρμώμενος ὁ Μιχαηλεάνος παράγει καὶ τὸ νᾶχξάμα (nahǎámǎ) ἐκ τοῦ *infima* ἀντὶ τοῦ κατὰ Weig. ἐκ τοῦ unǎ-θέαμα, ὅπερ ὀρθότερον.

νχιουράτου, πθμ. τοῦ κτρ., -τᾶ θηλ. (nhjurátú -tǎ) = φρικιῶν. ρουμ. *infiorat*, λατ.

νχιουρέτζου. -ραί, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (nhjurédzu, -rai, -ratǎ, -rare) = φρίττω, φρικιῶν. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ *infrigo* (*frigus-oris*), ρουμ. *infior*, λατ.

Ξ. Ξ.

Ξ, Ξ. ξεάνι, οὐσ. θηλ., ξιάνι πληθ. (kseáni) = ἡ ἀλλοδαπή, κοιν. τὰ ξένα· ρουμ. străinătate, λατ.

ξένου, ἐπιθ., ξεάνᾱ θηλ. (ksénu, kseánă) = ἀλλότριος, ἀλλοδαπός, ξένος· ρουμ. străin, λατ.

ξενουλουκρέτζου, -κραί, -κρατᾶ, -κραρε ρ. (ksenulu-krédzu, -krai, -krată, -krare) = ἐργάζομαι παρά τινι ἐπὶ μισθῷ, κοιν. ξενοδουλεύω, κατὰ τὸ ὅποιον ἐσχηματίσθη καὶ τὸ προκ. ρ. ἐκ τοῦ ἑλλην. ξένος καὶ τοῦ λουκρέτζου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. lucrez lucrul străin, λατ. Δαλ.

ξενουσμπουρᾶσκου, -ρίῖ, -ρίτᾶ, -ρίρε ρ. (ksenusbura-sku, -rii, -rită, -rire) = παραληρῶ, παραλαλῶ, κοιν. παραμιλῶ, κατὰ τὸ ὅποιον ἐσχηματίσθη καὶ τὸ προκ. ρ. Ἐκ τοῦ ἑλλην. ξένος καὶ τοῦ σμπουρᾶσκου, ἔπερ ἴδε, ρουμ. aiuresc, λατ. και vorbesc alandala, λατ. + ἑλλην. Δαλ.

ξενουσμπουρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρίρι πληθ. (ksenusburire, -riiri) = παραλήρησις, κοιν. παραμιλιά· ρ. aiurire, λ. Δαλ.

ξέρᾶ, οὐσ. θηλ., ξέρι πληθ. (kséra, kséri) = ξηρασία, κοιν. ξέρα, ρουμ. seceta, λατ.

ξινιτίε, οὐσ. θηλ., -τιῖ πληθ. (ksinitie, -tii) = ἡ ἀλλοδαπή, καὶ ἡ διαμονὴ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, κοιν. ξενιτεία· ρ. străinătate, λ.

ξινιτιψέσκου, -ψιῖ -ψιτᾶ -ψιρε ρ. (ksinitipsésku, -psii, -psită, -psire) = ἀποδημῶ· 2) διάγω ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κοιν. ξενιτεύομαι· ρουμ. mă instrăinez, λατ.

ξινιτιψίτου, -τᾶ παθ. μετ. τοῦ ἀνρ. (ksinitipsitu, -tă) = ἀπόδημος, κοιν. ξενιτευμένος· ρουμ. instrăinat, λατ.

ξισπυρσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ksispirsésku, -sii, -sită, -sire) = ἐκκοκίζω, κοιν. ξεσπυρίζω, ξεσπύρσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. ρουμ. desghioe, λατ. ἢ σλαβ. ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀραβοσί-

του λέγεται· ρουμ. *frec pǎrumbul*, λατ.

Ξισπυρσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (*ksispirsire*, -sir'i) = ἐκκεκισμός, κοιν. ξεσπύρισμα, ρουμ. *desghiocare*.

Ξισπυρσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. *ksispirsitu*, -sită) = ἐκκεκοκκισμένος, κοιν. ξεσπυρισμένος, ρουμ. *desghiocat* καὶ *frecat porumbul*, λατ.

Ξισπουμεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -μαῖρ' πληθ. (*ksispumăre*, -mări) = ἐξαφρισμός, κοιν. ξεάφρισμα· ρ. *scoatere spumalei*, λ.

Ξισπουμεᾶτου, πθμ. τοῦ κτρ., -ματᾶ θηλ. (*ksispumătu*, -mată) = ἐξηφρισμένος, κοιν. ξεαφρισμένος, ρουμ. *cu spuma scoasă*, λατ. Δαλ.

Ξισπουμεᾶτζου, -μαί, -ματᾶ, -μαρε ρ. (*ksispumédzu*, -mai, -mată, -mare) = ἀπαφρίζω, ἐξαφρίζω, καὶ κοιν. ξεαφρίζω, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη καὶ τὸ προκ. ῥημ. ἐκ τῆς προθ. ἐκ, ἐξ καὶ τοῦ *spumă*, ὅπερ ἴδε. Καὶ ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει προθ. λατ. *ex*· ρουμ. *scot spuma*, λατ.

Ξιτᾶξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (*ksitâksésku*, -ksi', -ksită, -ksire) = ἐξετάζω, ξέτασα· ρουμ. *a examina*, λατ.

Ξιταξίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (*ksitâksitu*, -tă) = ἐξητασμένος· ρουμ. *examinat*, λατ.

Ξιφλουδισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*ksifluðisésku*, -si', -sită, -sire) = ἀποφλοιῶ, κοιν. ξεφλουδίζω· ρ. *scot coaja*, λ. + σλ.

Ξιφλουδισίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (*ksifluðisitu*, -tă) = ξεφλουδισμένος· ρουμ. *cu coaja scoasă*, σλαβ. + λατ.

Ξιχᾶσέσκου, ξιχᾶσί', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (*ksihâsésku*, *ksihâsí'*, -sită, -sire) = ἐπιλανθάνομαι, κοιν. λησμονῶ καὶ ξεχνῶ, ξέχασα, ἐξ οὗ τὸ προκείμεν. ῥῆμα, συνων. τῷ ἀγκᾶρδέσκου, ὅπερ ἴδε.

Ξιχᾶσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρι' πληθ. (*ksihâsire*, -ri = λήθη, λησμοσύνη, ξέχασμα, συνων. τῷ ἀγκᾶρσίρε· ρ. *uitare*, λ.

Ξιχᾶσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (*ksihâsitu*, -tă) = ἔχει ἐνεργ. καὶ παθ. σημασίαν = ὁ ἐπιλήσμων καὶ λησμονημένος, συνων. τῷ ἀγκᾶρσίτου καὶ ἀγκᾶρσιτόρου· ρουμ. *uituc*, λατ.

ξόμπλου, οὐσ. οὐδ., -μπλι πληθ. (ksómbliu, ·bli) = πρότυπον, σχέδιον τοῦ κεντήματος, κοιν. ξόμπλι, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. exemplum· ρουμ. model, λατ.

ξουδιπέσκου, ξουδιψί', -ιτά, -ιρε ρ. (ksudipsésku, ksudipsii', -itǎ, -ire) = δαπανῶ, κοιν. ἐξοδεύω, ξώδιψα, ἐξ οὗ τὸ προκείμεν. ρῆμα· ρουμ. cheltuesc, μαγυαρ.

ξουδιπίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (ksuēipsire, -psiri') = κατανάλωσις, τὸ δαπανᾶν, κοιν. ξόδευσις καὶ ξόδιψι· ρουμ. cheltuire, μαγυαρ.

ξουδιπίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (ksuēipsitu', -tǎ) = καταναλωμένος, κοιν. ξωδευμένος· ρουμ. cheltuit, μαγυαρ.

ξουμουλουγησέσκου, ἴδε ἐξομολογησέσκου.

ξουμουλόγησι, οὐσ. θηλ., -σι' πληθ. (ksumulóγisi, -si') = ἐξομολόγησις· ρουμ. sprovedire, σλαβ

ξουμουλουγησίτου, -τά, πθμ. τοῦ ρῆμ. ξουμουλουγησέσκου, (ksumulugisitu', -tǎ) = ἐξομολογημένος· ρουμ. sprovedit, σλ. Καὶ ξιμουλουγησίτου.

ξουράφε καὶ σουράφε, οὐσ. θηλ., ξουράχ' καὶ σουράχ' πλ. (ksuráfe καὶ suráfe. surǎhi) = ξουράφιον. Καὶ κουσουράφε, ἐν Ὀλύμπῳ· ρουμ. briciu, σλαβ.

ξύστρα, οὐσ. θηλ., ξύστρι πληθ. (ksýstrǎ, ksýstri) = ξύστρα· ρουμ. răzǎtqare, λατ.

ξυστρίε, οὐσ. θηλ., -τρι' πληθ. (ksistríe, -trii') = στλεγγίς, ξύστρα ἵππου, κοιν. ξυστρί· ρουμ. tsesalǎ, σλαβ.

ξυστρισέσκου, ξυστρισί', -σιτά, -σιρε ρ. (ksystrisésku, -sii', -sitǎ. -sire) = ξύω, ξυστρίζω (τὰ ζῶα), ἀβρ. ξύστρισα + εσκού· ρουμ. tsesǎlesc, σλαβ. Δαλ.

ξυστρισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (ksystrisíre, -siri') = ξύστρισμα (τῶν ζῶων)· ρουμ. tsesǎlare, σλαβ. Δαλ.

ξυστρισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (ksistrisítu', -tǎ) = ξυστρισιμένος· ρουμ. tsesǎlat, σλαβ. Δαλ.

ξυφτέρου καὶ συφτέρου, οὐσ. ἀρσ., ξυφτέρ' καὶ συφτέρ' πλ.

(ksuftér^u και syftér^u, -rⁱ) = άετός, γύψ, ιέραξ και άγρία περιστερά, κοιν. ξυφτέρι, όπερ κατά τήν λαϊκήν έτυμολογίαν έκ του έξύπτερος, ώς και τὸ λατιν. accipiter = ιέραξ, έκ του ώκυπέτης· 2) επί ανθρώπων, ταχύς, πρόθυμος· ρουμ. aquilǎ, λατ.

O. o.

O, o. o, άντων. προσ. γ'. πρ. άρ. έν., πτ. αίτ. γεν. θηλ. (o). 'Εν 'Ολύμπω προφ ου (u) = χύτην· οϊον : νου ο και ου βιτζούι = ούκ είδον αύτήν. 'Εκ του λατ. illam-ellam-eǎ-ja· πρβ. stella-steǎuǎ-steǎ και steǎo. 'Εκ δέ του ξα και λα προήλθε τὸ ο διά του ούρανικοϋ ǎ, όπερ εύκόλως μεταβαίνει εις τὸν άνοικτὸν φθόγγον ο και ου· ισπ. ιτ. προβ. γαλ. la, πορτ. a (άντι la) ρουμ. O

όου, ούσ. ούδ., ράǎ πληθ. (ό^u, ράǎ) = ώόν, κοιν. αυγόν. 'Εκ του λατ. ovum Περὶ έξαιρέσεως του v ίδε αούǎ, ιτ. uovo, ισπ. huevo, πορτ. ovo, σαρδ. πρ. ου, γ. oeuf, άλβ. ve, vo· ρ. ου.

όου, ουά', -ατǎ, -αρε ρ. (ό^u, uá'í, -atǎ, -are) = τίκτω ώόν. 'Εκ του λατ. *ovo-are, φρ. ova, πρ. πορτ. ovar, ισπ. hueva, ρ. ου.

ράε, ούσ. θηλ., ό' πληθ. (ράε, ό'í) = πρόβατον. 'Εκ του λατ. ovís-is = (οίς) πρόβατον. Περὶ έξαιρέσεως του v ίδε αούǎ, ισπ. oveja, πορτ. ovelha, γαλ. ouaille, ρουμ. oaie.

ράλǎ, ούσ. θηλ., ράλι και ολι πληθ. (ράλǎ, ράλι και ολι) = φιάλη· έκ του λατ. olla = χύτρα. Περὶ διρθογγισμοϋ του ο ίδε μράρα· ιτ. ισπ. olla, πορτ. olha, ρουμ. ράλǎ.

ράřǎ, ούσ. θηλ., όρ' και ράρε πληθ. (ράřǎ, όρ'í και ράρε) = ώρα. 'Εκ του λατ. hora = ώρα· ιτ. ora, ισπ. πορτ. hora, προβ. hora, ora, γαλ. heure. Πιθανώτερον νά παράγηται κατ' ευθειαν έκ του έλληνικοϋ ώρα, ώς χράřǎ έκ του χώρα. άλβ. ora. Μπούνα ράřǎ = καλήν ώραν, καλήν έσπέραν· 2) σημ. τὸ παραδείγματος χάριν, κατά τὸ νέον έλληνικόν : σάν καλή ώρα· ντιναřǎ = άμέσως διά μιǎς (ένν. ώρας) συγχρόνως. 'Εκ του de+in+hora

ñ de + una + ora· ρουμ. oarã.

ράρφάνου, ἐπιθ., ράρφάνᾱ θηλ. (rãrfãnu, rãrfãnã) = ἐρ-φανός· 2) πτωχός. Περί διερθουγγισμού τοῦ ο ἴδε μράρα· ρουμ. orfan, ἑλλην. sãrac, σλαβ.

ράσπε, ἐπιθ., ράσπιτᾱ θηλ., ράσπιτς, -τι θηλ. πληθ. (rãspe, rãspitã, rãspits, -ti) = φίλος, φιλοξενούμενος. Ἐκ τοῦ λατ. hospes - itis = ξένος, φίλος· ἰτ. ospite, oste, ἰσπ. huesped, πορτ. hosped, προβ. hoste, γαλ. hôte, ρουμ. oaspe και oaspet· ὁ δὲ φίλος παρὰ τοῖς Ρουμ. λέγεται prieten, ἐκ τοῦ σλαβ. prljateti· οἱ δὲ Μογλ. furtãtu, λατ.).

ράστε, οὐσ. θηλ., ὅστι πληθ. (rãste ὅsti) = στρατός· 2) ἐκ-στρατεία. Ἐκ τοῦ λατ. hostis - is = ἐχθρός πολέμιος· ἰτ. oste, ἄρχ. ἰσπ. και πορτ. hoste, ν. ἰσπ. hueste, προβ. host και ost, ἄρχ. γαλ. ost, ρουμ. oaste.

όϊ, ἐπιφών. σχετλ. = οἴμοι, ρουμ. oh.

οικονόμου, οὐσ. ἄρσ, -νονι πληθ. (oikonómu, -noni) = οἰκονόμος· ρουμ. econom, ἑλλην.

οἰκονομίε, οὐσ θηλ., -μιᾱ πληθ. (oikonomie, -miã) = οἰ-κονομία, ρουμ. ekonomie, ἑλλην.

όκλιου, οὐσ. ἄρσ., όκλι πληθ. πληθ. (okliu, okli) = ἐρθαλ-μός. Ἐκ τοῦ λατ. oculus = ἐρθαλμός· ἰτ. occhio, ἰσπ. ojo, πορτ. olho, προβ. hol και ol, γαλ. oeil· ρουμ. ochiu.

όκνᾱ, οὐσ. θηλ., όκνι πληθ. (oknã, okni) = τεμάχιον σα-νιδίου κυκλωτερές, σφραγιζόν τὴν τῆς βυτίνης, βαγενίου ἐπὶν. Ἐκ τοῦ νλγ. όκνα, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. okno = παράθυρον, (oculus) «όκνα» foramen dolii, mgr, Δουκάγγιος. Παρὰ τοῖς Ρουμ. σημαίνει μεταλλεῖον ἄλατος.

όμου, οὐσ. ἄρσ., ράμινι πληθ. (ómu, rãminĩ) = ἄνθρωπος. Ἐκ τοῦ λατ. homo - inis = ἄνθρωπος, ἰτ. uomo, ἰσπ. hom- bre, πορτ. homem, προβ. hom, γαλ. homme· ρουμ. om.

ομιλίε, οὐσ. θηλ., -λιᾱ πληθ. (omilie, -liã) = ὁμιλία. Ἴδε και συμπόρου και κουβέντᾱ.

οντά και **οντάε** και **ουντά**, ούσ. τὸ μὲν πρῶτον γεν. ἄρσ., ουντάτζ (οντάδ(ε)ς), τὸ δὲ β'. θηλ., πληθ. οντάι (oda, odáe, udă, udádž) = δωμάτιον, κοιν. ὄντᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. oda = δωμάτιον· ρουμ. cameră, λατ.

οπρέσκου και **ουπρέσκου**, οπρίι, -ιτζ, -ιρε ρ. (oprésku, opríi, -ită, -ire) = καίω διὰ ζέοντος ὕδατος, κοιν. ζεματίζω· ρουμ. opăresc. Σλαβ. καταγωγῆς, ἴδε Cihac II 243, ἀρχ. σλαβ. opariti. Καὶ ουπᾶρέσκου.

οπρίρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἀνρ., ρ' πληθ. (opríre, -ri) = ζεμά-
τισμα· ρουμ. opărire, σλ. Καὶ ουπρίρε.

οπρίτου και **ουπρίτου**, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (oprítu, -tă) =
ζεματισμένος· ρουμ. opărit, σλαβ.

οπτζᾶτσ', ἄρ. ἀπκλ. (opdzătsi) = ὄγδοήκοντα (80). Ἐκ τοῦ
ὀπτου = ὀκτώ και τζᾶτσε = δέκα, λ. octoginta· ρ. optzeci, λ.

ὀπτου, ἀριθ. ἀπολ. (optu) = ὀκτώ. Ἐκ τοῦ λατ. octo. Περὶ
τροπῆς τοῦ ct εἰς pt· ἴδε ἀλούμπτου, ἰτ. otto, ἰσπ. ocho, πορτ.
oito, γαλ. huit· ρουμ. opt.

οπτουσπρετζᾶτσ', ἄρ. ἀπολ. = δέκα ὀκτώ (18). Ἐκ τοῦ λατ.
octo + ex + per + decem· ρ. optsprezece. Καὶ ὀπτουσπρά.

ὀρου, ουράι, -ατά, -αρε ρ. (oru, urái, -ată, -are) = συνή-
δομαι, συγκαίρω τινί. Ἐκ τοῦ λατ. oro, avi, atum, are ρουμ.
urez. Ἄλβ. uroni = εὐχομαί τινι εὐτυχίαν, ἰτ. orare, ἰσπ. πορτ.
προβ. orar, γαλ. orer.

ὀργανου, ούσ. οὐδ., -νι πληθ. (organu, -ni) = ὄργανον· ρουμ.
instrument de musică, λατ.

ορθόδοξου, ἐπιθ., (ortodoxu) = ὀρθόδοξος· ρ. ortodox, ἑλ.

οριξέσκου, οριξίι, -ξιτά, -ξιρε ρ. (oriksésku, -ksií, -ksită,
-ksire) = ὀρέγομαι, ἐπιθυμῶ· ρ. am póftă, λατ. + σλαβ.

ὀριξι, ούσ. θηλ. (oriksi) = ὄρεξις· ρουμ. poftă, σλ.

ὀρκου, ούσ. ἄρσ., ὀρτσι πληθ. (orku, ortsi) = ὄρκος, ρουμ.
jurăminte, λατ.

ορμηνείε, ούσ. θηλ., -νειί πληθ. (orminie, -nií) = συμ-

βουλή, ὁδηγία, κοιν. ἑρμηνεία, ἕπερ ἐκ τοῦ ἑρμηνεία, ρ. consiliu, λ.

ορμηνιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτά, -ψιρε ρ. (orminipsésku, -psiῖ, -psitā, -psire) = συμβουλεύω, κοιν. ἑρμηνεύω, ὠρμηνίψα· ρουμ. sfătuesc, σλαβ. Καὶ συρμηνιψέσκου.

ορμηνιψίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (orminipsítu -tā) = συμβουλευμένος, δεδιδασκεμένος, κοιν. ὠρμηνευμένος· ρ. sfătuit, σλ.

ορμπέσκου, ἴδε συργκέσκου καὶ τὰ λοιπὰ παράγωγα.

ὄρμπου. ἐπιθ., ράρμπᾶ θηλ., ἔργκι, σάρμπι, πληθ. (órbu, qárḃḃā, órgi, qárḃi) = τυφλός· ἐκ τοῦ λατ. orbis, ιτ. orbo, προβ. orb, γαλ. orbe, ρουμ. orb.

ὄρνου, οὐσ. ἄρσ., ὄρνι πλ. (órnju, órni) = ὄρνεον· ρ. vultur.

ορντινίε, οὐσ. θηλ., -νιῖ πληθ. (ordinie, -niῖ) = διάταγμα, διαταγή. Ἐκ τοῦ λατ. ordo, inis, νλν. ἔρδινον· ρουμ. comandă, ordin, λατ.

ὄρντου, οὐσ. ἄρσ., (órdju) = ἡ προπαρασκευὴ τοῦ στήμονος, ἡ κατάταξις ἐκάστου νήματος τοῦ ἐνὸς παρά τῷ ἄλλῳ. Ἐκ τοῦ λατιν. ordo = τάξις, διάταξις, ρουμ. urzeală. Καὶ ούρντινου.

ὄρτζου, οὐσ. οὐδ., ράρτζῖ καὶ ουρι πληθ. (ortzu, qárdzi καὶ uri) = κριθή. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ hordium (hordeum) = κριθή. Περὶ τροπῆς τοῦ ᾧ εἰς τζ ἴδε βεάρτζᾱ· ιτ. orzu, γαλ. orge, ρ. orz.

ὄσου, οὐσ. οὐδ., ράσι πληθ. (ósḃ, qásii) = ὄστον, κόκκαλον· ιτ. osso, ισπ. hueso, πορτ. oso, λατ. os· ρουμ. os· ἅπαντα ἐκ τοῦ λατιν. OS - OSSIS = ὄστον.

ου (u) ἀντων. προσ., ἴδε ο.

ουάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ὄου, ουᾱρῖ πληθ. (uáre, uārῖ) = ὠσ-τοκία, τὸ τίκτειν, γεννᾶν ὦά· ρουμ. ouare, λατ.

ουάτου, πθμ. τοῦ ρ. ὄου με σημ. ἐπιθ., ουάτᾱ θηλ. (uátu, uátā) = ὠστόκος, ἡ τίκτουσα, γεννῶσα ὦά, αὐγά, ρ. ouător.

ουγούρε, οὐσ. θηλ., -γουρῖ πληθ. (uγúre -γurῖ) = τὸ τῶν θεῶν εὐμενές, τύχη καλή, κοιν. ουγούρι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρ. oujor, ρουμ. poroc, σλαβ.

ούε, οὐσ. θηλ., ούῖ πληθ. (úe. úῖ) = παρυφή, ἡ κοιν. λεγο-

μένη ούα· ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐλ. οἶα = δέρμα προβάτου σὺν τῷ ἐρίφ·
 ρουμ. batã, λατ. Καὶ ούβγε (ύνγθ).

ουϊάρου, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πληθ. (uĩárũ, -r'ĩ) = ποιμὴν προβάτων.
 Ἐκ τοῦ λατ. oniarĩus· ρουμ. oier, ἰσπ. onazero, πορτ. ovel-
 heiro. Ἐγὼ μόνον τὸ πικουράρου ἤκουσα. Κατὰ τὸ μπουϊάρου.

ουϊντισέσκου, -σι', -σιτã, -σιρε ρ. (uĩdisésku, -si'ĩ, -sitã,
 -sire) = προσαρμόζω, κοιν. ταιριάζω. Ἐν Μακεδ. λεγ. ουιντίζω,
 ἀορ. ούιντισα· ρουμ. potrivesc, σλαβ.

ουϊντισίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (uĩdisĩre, -sir'ĩ) =
 προσαρμογή, εὐαρμοστία, κοιν. ταίριγμα· ρουμ. potrivire, σλ.

ουϊντισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτã θηλ. (uĩdisítũ, sitã) = εὐάρ-
 μοστος, κοιν. ταιριγασμένος, ρουμ. potrivit, σλαβ.

ουκã, οὐσ. οὐδ., -κατζ πληθ. (ukã, -kadz) = ὀκά = 400 δρã-
 μια. Ἐκ τοῦ τουρκ. oka, ρουμ. oca.

ουκιάνου, οὐσ. οὐδ. -ν', πλ. (ukĩãñũ -ñ'ĩ) = ὠκεανός, ρ. ocean.

ουλάρου, οὐσ. ἀρσ., -λαρι πληθ. (uláru -lar'ĩ) = ἀγγειοπλά-
 στης, χυτρεύς, τσουκαλãς. Ἐκ τοῦ γάλα, ὅπερ ἴδε, ρουμ. olar.

ούλμου, οὐσ. ἀρσ., -νι πληθ. (ulmu, -ni) = πτελέα (δένδρον)·
 ἐκ τοῦ λατ. ulmus = πτελέα· Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.
 Ὁ δὲ Rušc. εὕρισκει αὐτὴν μόνον παρὰ τοῖς Μογλενίταις· ἰτ. πορτ.
 ἰσπ. olmo, σαρδ. ulmo, γαλ. orme, ρουμ. ulm, γερμ. ulme.

ουλουλέκου, **λουλέκου** καὶ **λιλέκου** ὅπερ ἴδε.

ουμιντιτάτε, οὐσ. θηλ., -τãτς πληθ. (umiditãte, -tãts) =
 ὑγρασία. Ἐν Νεβέσκη· πιθανὸν νã εἶνε νεολογισμός. Κατὰ W. ἐν
 Μογλενοῖς λέγεται vlagã· ἴδε W. Megl. σελ. 49.

ουμπρέλã, οὐσ. θηλ., -μπρελι πληθ. (umbrélã, -breli) =
 ἀλεξιβρόχιον, κοιν. ὀμπρέλλα. Ἐκ τοῦ λατιν. umbrella (ὑποκ.
 τοῦ umbra) = σκιάδιον, ἰτ. ombrella, ἀρχ. ἰσπ. umbréla,
 γαλ. ombrelle, ρουμ. umbrellã.

ουμπλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ούμπλου, -πλιρ' πληθ. (um-
 plĩre, -r'ĩ) = πλήρωσις, κοιν. γέμισμα· ρουμ. implere, λατ.

ούμπλου, ουμπλού', -ουτã, ουμπλεãρε ρ. (ũmplũ, um-

plúí, -utā, umpleāre = πληρῶ, γεμίζω Ἐκ τοῦ λατ. impleo, implevi, impletum. implere = πληρῶ, ιτ. empiere, προβ. umblir, γαλ. emplir, ἄλβ. mbloig· ῥ. Implu καὶ umplu.

ουμπόρου, οὔσ. οὐδ., ουμπράρι καὶ ουμπόρουρ' πλ. (ubóru, ubóari, ubóururí) = τοῖχος, περίφραγμα, καὶ ἡ αὐλή, κοιν. ἔδορδς ἐν Μακεδ. Ἄλβ. obor, βουλγ. καὶ σερβ. obor· ῥ. curte, λ.

οὐμίτου καὶ οὐμπτου, οὔσ. οὐδ., -τουρ' πλ. (úmtu καὶ úmptu, -turí) = βούτυρος. Ἐκ τοῦ λατ. unctum. Περὶ τροπῆς τοῦ et εις pt, ἴδε αλούμπτου, ιτ. ισπ. πορτ. unto· ῥουμ. unt.

ουμτόσου, ἐπιθ., -τσασᾶ θηλ. (umtósu, -tqasā) = παχύς, πλήρης, γεμᾶτος βουτύρου. Ἐκ τοῦ λατ. unctuosus, ἴδε οὐμ-του· ῥουμ. untos καὶ unsuros.

ουμφλάρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ῥημ. οὐμφλου, -ρ' πλ. (umflāre, -rí) = ἐξοίδησις, κοιν. φούσκωμα, πρήξιμον· ῥ. umflare.

ουμφλάτου, -ατᾶ, πθμ. τοῦ ῥ. οὐμφλου (umflátu, -atā) = ἐμπεφυσημένος, πεπληρωμένος ἐμφυσήματος, κοιν. φουσκωμένος, ἐξωδηκῶς, πρησμένος· ῥουμ. umflat.

ουμφλάτούρα, οὔσ. θηλ., -ρ' πλ. (umflátúrā, -rí) = οἶδημα, κοιν. φούσκωμα καὶ πρήξιμον, ιτ. infiatura, ισπ. in-chadura· ῥουμ. umflăturā).

οὐμφλου, -αί, -ατᾶ, -αρε ῥ. (úmflu, -aí, -atā, -are) = ἐξογκώνω ἐμφυσῶν, κοιν. φουσκώνω, μεταβ. Ἐκ τοῦ λατ. inflo-are, ιτ. enfiare, γαλ. enfler, προβ. enflar· ῥουμ. umflu.

οὐνού, ἀριθ., οὐνᾶ θηλ. (únú, únā) = εἷς, μία, ἐν. Ἐκ τοῦ λατ. unus, ιτ. uno, ισπ. un καὶ uno, πορτ. um, γαλ. un· ῥουμ. un, unā· ουνᾶράρα = ποτέ, μιὰ φορά· ῥ. odiniorā, λατ.

οὐνγκλε, οὔσ. θηλ., οὐνγκλι πλ. (úngle, úngli) = ὄνυξ. Ἐκ τοῦ λατ. ungula = ὄνυξ, ιτ. unghia, ισπ. unā, πορτ. unha, προβ. onгла καὶ unгла, γαλ. ongle· ῥουμ. unghie.

οὐνγκου, ἴδε αὐνγκου καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ.

ουνίδα, οὔσ. θηλ. ουνίτζι, πλ. (unídā, unídzi) = κάμπη. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. μίσας = «θηρίδιόν τι ὀισθηίον τοὺς κυάμους»

Ἡσύχ. ρουμ. omidă, ἑλλην.

ούνντᾶ, οὐσ. θηλ., ούνντι πληθ. (úndă, úndi) = κύμα, ἀφρός·
Ἐκ τοῦ λατ. unda, ιτ. ισπ. πορτ. onda. προβ. unda, γαλ.
onde· ρουμ. undă.

ούντου, -αί, -ατᾶ, -αρε ρ. (úd^u, -ai, -ată, -are) = περι-
δρέχω, ὑγραίνω. Ἐκ τοῦ μετ. λατ. udo, avi, atum, are =
ὑγραίνω, βρέχω τι· ἴδε ούντου· ρουμ. ud, λατ. stropesc, σλ.

ουντᾶ = δωμάτιον, ἴδε οντᾶ.

ουντᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ούντου, ουντᾶρ· πληθ. (udăre,
udărⁱ) = διαβροχή, διάβρεξις, κοιν. μούσκευμα· ρ. stropire, σλ.

ουντάτου πθμ τοῦ ρ. ούντου, -τᾶ θηλ. (udăt^u, -tă) = δια-
βεβρεγμένος, κοιν. μουσκευμένος· ρουμ. stropit, σλαβ.

ουντζέσκου καὶ **ουμτζέσκου**, -τζιί, τζιτᾶ, -ιρε ρ. (undzê-
sku, -dziⁱ, -dzită, dzire) = ὁμοίος τινί εἰμι; κοιν. ὁμοιάζω,
ἔξ οὗ διὰ μεγάλης παραμορφώσεως ἐσχηματίσθη τὸ προκ. ρῆμα.
Λέγεται καὶ αντούκ^{ου} κατὰ τὸ νλν. φέρνει = ὁμοιάζει· ρ. semân,
λατ. 2) ἀπροσ. ουντζεάστε = ἀρμόζει, προσήκει· ρ. trebuie.

ουντζίρε καὶ **ουντζεᾶρε**, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -ντζερ· πληθ. (un-
dzire καὶ undzeăre, -dzeri) = ἐμφέρεια, ὁμοιότης, κοιν. ὁμοιο-
ασμα· ρουμ. semănare, λατ.

ουν|τουλέμνου καὶ **ουνντουλέμνου**, οὐσ. οὐδ., -νουρ· πληθ.
(untulémnu καὶ undulémnu, -urⁱ) = ἐλαιόλαδον καὶ σησα-
μόλαδον. Ἐκ τοῦ ούμτου, ὅπερ ἴδε, ντε (de) προθ. καὶ λέμνου =
ξύλον· ρουμ. undelemn.

ουράτσιούνε, οὐσ. θηλ., -νί πληθ. (urâtsiúne, -ni) = τὸ
συγχαίρειν, τὰ συγχαρητήρια, αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι. Ἐκ τοῦ
λατ. oratio-onem, ἴδε ὄρου· ρουμ. urăciune, λατ.

ουργίε, οὐσ. θηλ., -γίί πλ. (urgié, -giⁱ) = ὀργυιά· ρ. cot, λ.

ουργίε, οὐσ. θηλ., -γίί πληθ. (urgié, -giⁱ) = ὀργή, θυμός·
ρουμ. urghie, ἑλλην.

ουργισέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (urghisêsku, -siⁱ, -sită,
-sire) = ὀργίζομαι· ρουμ. urghisesc, ἑλλην.

ουργισίτ^{ου}, -τά, πθμ. μέ σημ. ἐπιθέτου (ur-gisítu, -tǎ) = ὀργίλος, ὠργισμένος, διεστραμμένος· ρουμ. urghisit, ἑλλην.

ουργκέσκου καὶ **ουρμπέσκου**, ουργκί, -ιτά -ιρε ρ. (urgé-sku, urgí, -itǎ, -ire) = τυφλῶ, τυφλώττω, κοιν. τυφλώνω καὶ τυφλώνομαι, εἶνε μετ. καὶ ἀμετ. Ἐκ τοῦ λατ. orbare, ιτ. orbare = ἀπορρανίζω, προβ. orbar· ρουμ. orbesc.

ούρδα, οὐσ. θηλ., (úrǎ) = εἶδος τυροῦ κατασκευαζομένου ἐκ τοῦ ὄρου τοῦ γάλακτος, ἢ ἐσχάτη ποιότης· ἴδε καὶ γκίτζα, κοιν. οὔρδα ἐν Μακεδ. Ἀμφότεραι αἱ λέξεις εἶνε ἀγνώστου καταγωγῆς, ἴδε Ἄλβαν. Λεξ. G. Meyer. Πληθ. οὔρδι.

ουρδίε, οὐσ. θηλ., ουρδίε πληθ. (urǎie, -ǎi) = ἀγέλη, θίασος, πλῆθος, κοιν. ὀρδή· ρουμ. hordǎ, γερμ. horde, ιτ. orda, ἀλβ. ordi, περσ. ordou, τουρκ. ordou. Κατὰ Cihac ἡ λέξις εἶνε τουρκοταταρικῆς καταγωγῆς.

ουρξάκλε, οὐσ. θηλ., ουρέκλι πλ. (urǎkle, urékli) = οὔς, κοιν. αὐτί. Ἐκ τοῦ λατ. auricula, ιτ. orecchia, ισπ. oreja, πορτ. orelha, πρ. orella, γ. oreille· ρ. urechie, ureche.

ουρέσκου, καὶ **ουρᾶσκου**, ουρίε -ιτά, -ιρε (urésku, -uri, -itǎ, -ire) = αἰσθάνομαι φρίκην πρὸς τι· ἀπεχθάνομαι, μισῶ. Ἐκ τοῦ λατ. horreo-horrere = φρίττω, ιτ. aborrire, ισπ. aburrir, προβ. aborrir, γαλ. abhorrer, ρουμ. uresc, ἀλβ. ourreig.

ούρλου, ἴδε αούρλου.

ούρμα, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (úrma, -mi) = ἴγνος. Ἐκ τοῦ ἑλλην. ὀρμή κατὰ Schuhardt καὶ Meyer Lübke. Κατὰ δὲ Diez καὶ Puškariu ἐκ τοῦ ἐλ. ὀσμή. Ὁ δὲ Densusian ἐν τῇ Ἱστορ. τῆς Ρουμ. γλ. σελ. 201 πειρᾶται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τροπὴν τοῦ σμ εἰς ρμ παραβάλλων τὸ ἑλλην. κέλευσμα, ἐξ οὗ τὸ ιτ. ciurma, πρὸς ισπ. chusma. Καὶ ἐν τῇ Παριστρίῳ διαλέκτῳ ἀπαντᾷ πρὸς τῷ τύπῳ urmǎ καὶ uzma, λομβ. usma, βεν. usmar, ὁ Δαλ. γρ. ulmǎ· ρουμ. urmǎ, ἴδε Pušc. 1835 καὶ Jrbt. τομ. 5, σελ. 7. Ἀκούεται καὶ τόρ^{ου} = ὁ τορός, νλν. Ἐν Γκόμπαις σημαίνει λειχὴν = ψώρα, λειχήνα.

ουρμέσκου, ουρνί', -νιτᾶ, -νιρε ρ. (urmésku, urní', -nită, -nire) = ὀρμῶμαι κοιν. ὀρμῶ. Ἐκ τοῦ ὀρμῶ. Καὶ urnésku, καὶ οὐρμου' ρουμ. năvălesc, σλαβ.

ουρμπεάτσᾶ, οὐσ. θηλ., ουρμπέτς πληθ. (urbeátsă, urbéts) = τύφλωσις. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ orbitsia (orbitus), ἴδε ὀρμου' ρουμ. orbie, λατ. Καὶ ουρμπάρε, -μπᾶρ'.

ουρνέκε, οὐσ. θηλ., -κί πληθ. (nrnéke, -kí) = ὁ τύπος, τὸ πρότυπον, ὑπόδειγμα, κοιν. ουρνέκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. jürnek, örnek. ἄλβ. jürnek' ρουμ. model, λατ.

οὐρντινῶν, -αί', -ατᾶ, -αρε ρ. (ürdinu, -ai, -ată -are) = συγκοινωνῶ, φοιτῶ, κοιν. συχνάζω. Ἐκ τοῦ λατ. ordino, avi, atum, are. Τὸ ο τρέπεται εἰς ου, ὡς τούτου = ὄλος ἐκ τοῦ totus, νουμᾶ = ὄνομα, ἐκ τοῦ nomen-inis, ουᾶ = θύρα ἐκ τοῦ ostia' αλβ. urdher, ρουμ. a frequentă, λατ.

ουρντινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. οὐρντινῶν, -νᾶρ' πληθ. (urdi-năre, -năr'i) = φοίτησις, κοιν. σύχνασμα' ρουμ. frequentare, λ.

ουρούτῶν, ουρούτᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (urútu -tă) = ἀπεχθής, φρικτός, μισητός, ἀποτρόπαιος' ρουμ. urât, λατ.

ουρουτεάτσᾶ, οὐσ. θηλ. -τετς πληθ. (uruteátsă, -tets) = ἀποστροφή, μῖσος, κακία, ἀποτροπαιότης. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. οὐρούτῶν, ρουμ. urătsiune, răutate, λατ.

ουρουτσᾶσκου, -τσιί', -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (urutsăsku, -tsií', -tsită tsire) = γίγνομαι κακός, δυσειδής, ἄσχημος, κοιν. ἀσχημίζω ἀμετ. Ἐκ τοῦ ουρούτῶν, ἔπερ ἴδε' a deveni urât, λατ.

οὐρσᾶ, οὐσ. θηλ., -σι πληθ. (úrsă sî) = ἄρκτος. Ἐκ τοῦ λατ. ursa = ἄρκτος' λέγεται καὶ ἄρσ. οὐρσου, οὐρσι, = ἄρκτος' ἰτ. orso, ἰσπ. oso, πορτ. urso, πρσβ. urs, γαλ. ours, ρ. urs.

ουρσάρῶν, οὐσ. ἄρσ., -σᾶρ' πληθ. (ursărū, -săr'i) = ἄρκτοδαμαστής, κοιν. αρκουδιάρης. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ursarius. ρ. ursar.

ουρσέσκου, -σιί', -σιτᾶ, -σιρε, ρ. (ursésku, -sií', -sită, -sire) = ἐπιθυμῶ, διατάσσω, κοιν. ὀρίζω, ἄδρ. ὠρσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. καὶ τὸ ρουμ. ursesc καὶ orzesc, ἑλλην.

ουρσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (ursíre, -sir') = διαταγή, κοιν. ὄρισμός· ρουμ. ordin, λατ.

ουρσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (ursítu, -sită) = διατεταγμένος, κοιν. ὠρισμένος· ρουμ. urzit, ἑλλην. profit, σλαβ.

ουρσίτᾶ, -τι, οὐσ. θηλ. (ursită, -ti) = τὸ πεπωμένον, ρουμ. destin, λατ. καὶ ursită, ἑλλην. Ἐκ τοῦ ουρσέσκου, ἔπερ ἴδε.

ουρσούζου, -ζᾶ, ἐπίθ. (ursúzú, -ză) = ὀυστυγής, -ές, κακοδαίμων, κοιν. ουρσούζης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. joursouz καὶ jou-goursouz, ρουμ. ursuz, τουρκ.

ουρτάκιου, οὐσ. ἀρσ., -τσ' πληθ. (urtákü, -tsi) = συνεταιρος, σύντροφος, κοιν. ὀρτάκης, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ortak = σύντροφος, ρουμ. tovaras, σλαβ.

ουρτζᾶσκου, -τζῖ', -ίτᾶ, -ίρε ρ. (urtzăsku, -dzîi, -ită, -ire) = διάζομαι, προπαρασκευάζω, τακτοποιῶ τὸ στημόνι διὰ τὸν ἀργαλειό· ρουμ. urzesc. Ἐκ τοῦ λατ. ordior. ιτ. ordire, ισπ. πορτ. προδ. ordir, γαλ. ourdir.

ουρτζᾶσόρου, οὐσ. ἀρσ., -ῶρ' πληθ. (urdzâşoru, -şori) = κέγχρωμα, κοιν. κριθαράκι (ὄγκος μικρὸς τῶν βλεφάρων). Ἐκ τοῦ ὀρτζου = κριθή, ἔπερ ἴδε· ρουμ. urcior, λατ.

ουρτζίκου, -α', -ατᾶ, -αρε ρ. (urdzîku, -a', -ată, -are) = νύσσω κεντῶ τινὰ διὰ τῆς κνίξης, τσουκνίδας· ιτ. orticheggiare, ισπ. ortigar, πορτ. urtigar, γαλ. ortier· ρ. urzic.

ουρτζικά, οὐσ. θηλ., -τζίτσο' πληθ. (urdzîkă, -dzîtsi) = κνίξα, ἀκαλήφη, κοιν. τσουκνίδα. Ἐκ τοῦ λατ. *urdica ἀντὶ urtica = ἀκαλήφη. Ἡ τροπή τοῦ τ εἰς ντ (t, d) προῆλθε κατὰ Meyer-Lübke ἐκ τοῦ συμφυρμοῦ τῆς λατ. λέξ. urtica = ἀκαλήφη μετὰ τῆς ἀρχ. ἑλ. ἀδίκη παρὰ Διοσκ. = ἀκαλήφη, κνίξα, κνίδη· ιτ. urtica καὶ ortiga, γ. orte, πορτ. πρ. ortiga· ρ. urzică.

ουρτζικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρ' πλ. (urdzîkäre, -kâr') = διὰ κνίξης νύξις, κέντημα, κοιν. τσούκνισμα· ρ. urzikare, λ.

ουρτζικάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (urdzîkátu, -tă) = ὁ διὰ κνίξης νενυγμένος, κεντημένος· ρουμ. urziat, λατ.

ουρτζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ουρτζάσκου, -τζίρ' πληθ. (ur-dzire, -dzir^l) = ἡ τακτοποίησις τοῦ ὑφადίου, ἴδε ὄρντου.

ουρτζίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ρ. ουρτζάσκου, -τᾶ πληθ. (urdzīt^u, -tᾶ) = ὑφάδιον δεδιασμένον, διατεταγμένον, προπαρασκευασμένον εἰς ὕφανσιν· ρουμ. ordzit καὶ urdzit, λατ.

ουρφάνιε, οὐσ. θηλ., ουρφάνι πληθ. (urfānje, urfān^l) = ὄρφανία, πενία, κοιν. ὄρφάνια, φτώχεια· ρουμ. sārăcie, σλαβ.

ουρφανιπέσκου, -ψι^ι, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (urfānipsésku, -psii, -psitᾶ, -psire) = ὄρφανεύω, ὠρφάνιψα, πτωχεύω· ρουμ. a deveni orfan, λατ. + ἑλλην. sārăcit, σλαβ.

ούσᾶ καὶ **ούσε**, ἐν βορ. τμήμ., οὔσι πληθ. (úšā, úše, úši) = θύρα. Ἐκ τοῦ OS - ORIS = στόμα, στόμιον, ἐξ οὗ τὸ ostium = θύρα· ἰτ. uscio, ἀρχ. ἰσπ. uzo, προβ. hus, us, ἀρχ. γαλ. us, ἐν Τυρόλφ usch· ρουμ. ušă.

ουσᾶκ^{ου} καὶ **ουσοῦκ^{ου}**, ουσκά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (ušăk^u καὶ usúk^u, uská^l, -atᾶ, -are) = ξηραίνω, κοιν. στεγνώνω. Ἐκ τοῦ λατ. sicco, avi, atum, are = ξηραίνω, ἢ ἐκ τοῦ exsucco = ἀφαιρῶ τὸ ὑγρὸν, ἐκχυμίζω, ἰτ. asciungare, ἰσπ. πορτ. enxugar, γαλ. essuquer, essuier· ρουμ. usuc καὶ usc.

ουσᾶκ^{ου} καὶ **ουσοῦκ^{ου}**, οὐσ. οὔδ., ουσούτσ' πληθ. καὶ ουσούκουρ' (usúk^u, usúts^l, usúkur^l) = ὁ λιπαρὸς ρύπος τῶν προβατείων ἐρίων. Ἐκ τοῦ οἰσύπη καὶ οἰσπη καὶ οἰσπώτη· πρβ. Λυσιστρ. Ἀριστοφ. στιχ. 574. Κατὰ Σουίδα: οἰσπάτη = ὁ ρύπος τῶν ἐρίων, ἐκ τοῦ οἶς, οἶς = πρόβατον. Κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ λατ. exsucidus ἀντὶ succidus = εὔχυλος, εὔχυμος, διὰ συγκ. succius-sucus = lana succida· ρουμ. usuc.

ουσᾶντζε, οὐσ. θηλ. = πάχος χοίρινον, ἄλειμμα. Βορ. τμήμα. Ἐκ τοῦ λατ. axungia = ἄλειμμα, κοιν. ἀξούγγιον· ρ. osândză, λ.

ουσκᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ουσᾶκ^{ου}, ουσκᾶρ' πληθ. (uskăre, uskăr^l) = ἀποξήρανσις, κοιν. στέγνωμα· ρουμ. uscare, λατ.

ουσκᾶτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ουσᾶκου (uskăt^u, -tᾶ) = ξηρὸς, ἀπεξηραμμένος, ἰτ. asciuto· ρουμ. uscat.

ουσκᾶτσιούνε, οὐσ. θηλ., -τσικουν' πλ. (uskâtsjüne, -tsjuni) = ξηρασία. Ἐκ τοῦ ουσκᾶτ^{ου}.

ουσούλε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (usúle, -li) = τρόπος, μέτρον, κοιν. ουσούλι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ῥουμ. mod măsură, λατ.

ουσπέτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (uspét^u, uri) = φιλοξενία, διασκέδασις μετὰ φίλων, κοιν. ζιαφέτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. ziafet, ῥουμ. ziafet, τουρκ.

ουσπιτράνε, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (uspitǎne, -ni) = φίλη, ἔκ τοῦ ράσπε, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. prietenă, σλαβ.

ουσπιτσίλιε, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (uspitsilje, li) = φιλία, σχέσις φιλική, ῥουμ. prietenie, σλαβ.

ουσπρετζᾶτσι, ἀριθ. ἀπόλ. 'uspredzǎtsi = ἑνδεκα· ῥουμ. unsprezéci. Ἐκ τοῦ λατ. unum + ex + per + decem ἢ unum + supra + decem = ἐν ὑπὲρ τὰ δέκα.

ούστουρ^{ου}, -ραϊ -ρατᾶ, -ραρε ρ. (ústur^u -rai, -rată, -rare) = γύσσω, κεντῶ, ἐπικαίω. Ἐκ τοῦ λατ. ustulo, avi, atum, are = ἐπικαίω, διὰ συγκ. τοῦ u, καὶ τροπῆς τοῦ l εἰς r περὶ οὔ ἴδε ἐν λέξει· ακάρε, ἰτ. ustulare, ἀρχ. ἰσπ. uslar, προβ. usclar, ῥουμ. ustur. Λέγεται καὶ ούστρου.

ουστοῦρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (ustúră -r'i) = ὁ στήμων, κοιν. στημόνι. Ἄσχετον πρὸς τὸ λατ. ustura· ῥ. urzeală.

ουστουράρε, καὶ **ουστράρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. ούστουρ^{ου}, -ράρ', πληθ. (usturáre, -rǎri) = νύξις, κέντημα, ἐπίκαυσις, κοιν. κάψιμον, ῥουμ. usturare, λατ.

ουτζάκε, οὐσ. θηλ., -τζᾶκι πληθ. (udzáke, -dzăki) = καπνοδόχος, κοιν. ουτζάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. odziák. Καὶ ουτζιάκ^{ου} -ατσ', ῥουμ. odziac.

ούτζᾶρε, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (údzâre, -r'i) = τὸ οὔθαρ = ὀμαστός τῶν ζώων, τὸ βυζί· ῥουμ. uger, ἔπερ καὶ κατὰ Cihac καὶ κατὰ Ruše. ἐκ τοῦ λατ. uber -ris = οὔθαρ, μαστός. Ἐν ταῖς δυτ. νεολατ. γλώσσαις φαίνεται ἄμεσος ἐκ τοῦ λατ. uber ἢ παραγωγή ἐκ τῆς διατηρήσεως τοῦ b, ὡς ἰτ. ubero, ἰσπ. πορτ. ubre-

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὅ δὲν τρέπεται ἐν τῇ Ρουμ. γλώσση εἰς dz, (ge), πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐκ τοῦ ἀρχ. οὔθαρ παραγωγῆς ἐπενόησαν ἐπίδρασιν τοῦ σούτζερε = μυζᾶν, θηλάζεσθαι κοιν. βυζαίνειν, ἐπὶ τοῦ ὅ, ὅπερ οὔτω ἐτρέπη εἰς dz (ge). Κατ' ἐμὲ εἶνε καταφανὴς ἡ παραγωγὴ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλήν. οὔθαρ.

ουτζάρκᾶ, ἐπιθ. (udzárkǎ) = ἡ ἔχουσα μεγάλους μαστούς· οἱ Ρουμ. περιφρ. cu uger mare, λατ.

ούτρε καὶ **ούτρι**, οὔσ. οὐδ., -τρι πληθ. (útre, -tri) = ἄσκός· λέγεται καὶ βᾶτᾶλάχου, ὅπερ ἴδε. Ἐκ τοῦ λατ. uter, -ris = ἄσκός, ρουμ. burduf, ιτ. orto, σικ. urto, ἰσπ. πορτ. odre.

οχέλε, θηλ. (ohéle) ἐν Νεβέσ· ἴδε χέλε = ἔγγελος, ρ. tsipar. μαγ.

όχτικᾶ, οὔσ. θηλ., (óhtikǎ) = ἡ φθίσις, κοιν. ὄχτικας καὶ χτικιό, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐκτικός = ὁ πάσχων στηθικὸν νόσημα, πρβ. Ἠθικὰ Πλουτ. σελ. 202. Καὶ ὄφτικᾶ· ρουμ. atac, λατ.

οχτικόσου, ἐπιθ., -κρασᾶ θηλ. (ohtikós^u, -krasǎ) = φθισικός, κοιν. χτικιάρης· ρουμ. ofticos, ἑλλήν. Καὶ οφτικόσου.

όχτου, οὔσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (óhtu, -urⁱ) = γήλοφος, κοιν. ὄχτος· ρουμ. colinǎ, λατ.

ουχξάουᾶ, οὔσ. θηλ., ουχέ' πληθ. (uhǎáua, uhéⁱ) = ἔχιδνα, κοιν. ουχιά· ρουμ. viperǎ, λατ.

ουχτάρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ κτρ., -ρ' πληθ. (uhtǎre, -rⁱ) = γογγυσμός, ἀναστεναγμός· ρουμ. oftare, suspinǎre, λατ.

ουχτιέτζου, ουχτά', -ατᾶ, -αρε ρ. (uhtédz^u, uhtáⁱ, -atǎ, -are) = ἀναστενάζω, γογγύζω· ρουμ. oftédz, καὶ δημ. ohtédz. Ἐκ τοῦ λατ. oh, ἐπιφ. σχετλ. = τῶ ἑλλήν. ὦ, γλν. ὦχου.

Π, π.

Π, π. πᾶγάνᾶ, οὔσ. θηλ., -γᾶν' πληθ. (pǎgǎnǎ, -gǎnⁱ) = σῶμα στρατιωτικόν, ὠρισμένον πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν κοιν. παγάνᾶ καὶ παγανιά. Ἐκ τοῦ παγανός = ιδιώσης, ἄφρων. Κατὰ

Ἡσύχιον παρὰ Βυζαντίῳ σημ. τὸν χωρικόν. Πιθανώτερον ἐκ τοῦ λατ. paganus = ἀστράτευτος· 2) ἔθνικός· ἴδε πᾶνγκᾶν^{ου}.

πάγγου, οὐσ. ἄρσ., -ντζι πληθ. (pāngu -ndzi) = ἀράχνη· ρουμ. pajaem, σλ.

πάγχε (pāghe) = ἡ προίξ. Λέγεται καὶ προίκα καὶ πριτσίε, ρουμ. restre, σλαβ. Καὶ πάϊε.

πᾶγίδᾶ, οὐσ. θηλ., -γιτζ πληθ. (pāgīdā, -gidz) = παγίς, κοιν. παγίδα, ρουμ. carcană τουρκ.

πᾶγκάρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -γκᾶρ^ι πληθ. (pāngār^u, -gārⁱ) = τὸ παγκάριον τῆς ἐκκλησίας. Καὶ πᾶγκάλε.

πᾶγούρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -γούρ^ι πληθ. (pāgūr^u, -gūrⁱ) = μολύβδινον δοχεῖον ῥακῆς χρησιμεῦον ὡς φιάλη, κοιν. παγούρι. Ἐκ τοῦ τουρκ. pajaur.

πᾶζάρε, οὐσ. θηλ., -ζᾶρ^ι πληθ. (pāzāre, -ārⁱ) = ἀγορά, κοιν. παζάρι· 2) ἡ διαπραγματεύσεις, συμφωνία, ἐπίσης παζάρι καὶ παζαρλίκι. Ἐκ τοῦ τουρκ. pazar. ρουμ. târg, σλαβ.

πᾶζᾶριψέσκου, -ψι^ι, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (pāzāripsésku, -psiⁱ, -psitā, -psire) = διαπραγματεύομαι, κοιν. παζαρεύω· ρουμ. tocmesc, σλαβ.

πᾶζέσκου, παζί^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (pāzésku, pāzīⁱ, -itā, -ire) = προφυλάττω, διατηρῶ. Ἐκ τοῦ σλαβ. paziti, ρ. pāzesk, σλ.

πᾶζίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ζιρ^ι πληθ. (pāzīre, -zirⁱ) = προφύλαξις, διατήρησις, ρουμ. păzire, σλαβ.

πᾶζίτ^{ου}. πθμ. τοῦ ἀνρ., -ζιτᾶ θηλ. (pazit^u, -zitā) = προπεφυλαγμένος, τετηρημένος· ρουμ. păzit, σλαβ.

πάθημᾶ, οὐσ. θηλ., πάθήματι πληθ. (pāthimā, pāthimati) = πάθημα· ρουμ. accident, γαλ.

πάθους, οὐσ. οὐδ. (pāhus) = πάθος· ρουμ. pasiune, λατ.

παιδεμὸ, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (peðemó, -madz) = τιμωρία, κόλασις, κοιν. παιδεμός· ρουμ. suferintsă, λατ.

παϊμάνε, ἐπιρ. χρον. (pāimāne) = μεθαύριον. Ἐκ τοῦ λατ. postmane· ιτ. posdomani, ρουμ. poimane, πορτ. depois

de manhã.

πάλα, οὐσ. θηλ., πάλ' πληθ. (pálǎ, pǎl') = ξίφος κυρτόν, κοιν. πάλα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. pala· ρουμ. palǎ, spadǎ, ὅπερ ἴδε.

πάλαβρα, οὐσ. θηλ., -βρι πληθ. (pálǎvrǎ, -vri) = φλυαρία, κοιν. παλάβρα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰσπ. palavra, ρουμ. palavrǎ.

πάλαβρατζίου, οὐσ. ἄρσ., -τζι' πληθ. (pálǎvrǎdzíu, -dzi') = φλύαρος, κοιν. παλαβρατζής, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. palavrazi.

πάλαθυρε καὶ **παράθυρε**, οὐσ. θηλ., -θυρι πληθ. (pálǎthýre καὶ pǎrǎthýre, -thýri) = παράθυρον· ρουμ. ferestrǎ, λατ.

πάλακάριε, οὐσ. θηλ., -ρι' πληθ. (pálǎkǎrie, -ri') = παράκλησις· ρουμ. rugǎciune, λατ.

πάλακάρσέσκου, -σι', -σιτǎ, -σιρε, ρ. (pálǎkǎrsésku, -si', -sitǎ, -sire) = παρακαλῶ· ρ. rog καὶ rug λατ. Μουγλ. rok.

πάλακάρσιτου, -τǎ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pálǎkǎrsítu, -tǎ) = καθικετευμένος, κοιν. παρακλημένος· ρουμ. rugat. λατ.

πάλαμάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (pálǎmǎru, -r') = χονδρὸν πλέγμα, κάλως, χονδρὸν σχοινίον, κοιν. παλαμάρι, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. paramarre, γαλ. amarre· ρουμ. palamar.

πάλαμίδα, οὐσ. θηλ., -δι πληθ. (pálǎmíðǎ, -di) = παλαμίδα, ὁ γνωστὸς θαλάσσιος ἰχθύς. Ἑλλην. καταγωγῆς, ἐκ τοῦ παλάμη· ρουμ. palamidǎ, ἑλλην.

πάλάντζα, οὐσ. θηλ., -ντζι πληθ. (pálǎndzǎ, -ndzi) = πλάστιγγη, κοιν. παλάντζα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. bilancia ἢ ἐκ τοῦ βενετ. balanza· ρουμ. balantsǎ.

πάλάσκα, οὐσ. θηλ., -λάστσι πλ. (pálǎskǎ, -lǎstsi) = φυσιογιοθήκη, κοιν. παλάσκα, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. palask· ρ. gibernǎ.

πάλατε, οὐσ. θηλ., πάλǎτς πληθ. (pálǎte, pǎlǎts) = ἀνάκτορον, κοιν. παλάτι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. palatium = τὰ βασίλεια, ἀνάκτορον· ἰτ. palazzo, ἰσπ. πορτ. palacio, γαλ. palais· ρουμ. palat.

πάλε, ἐπιρ. (pále) = αὖθις, κοιν. πάλιν, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρουμ. din nou, λατ.

παλέσκου, παλί, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (pâlésku, pâlí, -lită, -lire) = περιφλέγω, ἐπικαίω, κοιν. καψαλίζω. Ἐκ τοῦ σλαβ. para = καπνός, ἐξ οὗ κατὰ Cihac καὶ τὸ ρουμ. pârlesc.

παλικάρου καὶ **πουλικάρου**, ἐν βορ. τμήμ. οὐσ. ἄρσ., -καρ' πληθ. (pâlikáru, -karí) = ὁ ἀντίχειρ, ὁ μέγας δάκτυλος. Ἐκ τοῦ λατ. pollicaris-is, pollex-icis = ἀντίχειρ, ἰσπ. pulgar, πορτ. polgar, προβ. pulguar, ἀρχ. γαλ. rochier, ἄλβ. roulkjer, ἰτ. police, γαλ. pousse ρουμ. policar.

πάλιου, οὐσ. οὐδ., πάλιμ πληθ. (páliu, pâlii) = ἄχυρον. Ἐκ τοῦ λατ. palea = ἄχυρον ἰτ. paglia, ἰσπ. raja, πορτ. palha, προβ. pailha, γαλ. paille ρουμ. paiu.

παλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ' πληθ. (pâlîre, -lirí) = περὶκαυσις, κοιν. καψάλισμα ρουμ. pârliire, σλαβ.

παλιούρου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (pâliúru, -urí) = θάμνος ἀκανθώδης, κοιν. παλιούρι ἐν Μακεδονίᾳ, ἔπερ κατὰ Meyer ἐκ τοῦ ἰτ. spili d' oro = χρυσῇ καρφίς, ἐνῶ ἡ λέξις εἶνε ἀρχαία ἑλλην. «ἡ παλίουρος» = θάμνος ἀκανθώδης ἰδ. Εὐρ. Κύκλ. 393 ρουμ. mărăcine, πιθ. λατ.

παλίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -λιτᾶ θηλ. (pâlítu, -lită) = ἐπίκαυστος, κοιν. καψαλισμένος, ὑποκίτρινος ρουμ. pârlit, σλαβ.

πάλιμᾶ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (pâlmă, -mî) = παλάμη. Ἐκ τοῦ λατ. palma, ἰτ. ἰσπ. πορτ. προβ. palma, γαλ. palme ρουμ. palmă.

παλμούνα καὶ **πουλμούνα** καὶ **πλουμόνε**, παλμούν' πληθ. (pâlmúnă καὶ pulmúnă καὶ plumóne, pâlmúní) = πνεύμων. Ἐκ τοῦ λατ. pulmo-onis = πνεύμων ἰτ. pulmone, ἰσπ. pulmon, πρ. pulmo, γ. roumon, ἄλβ. plemon ρ. plumină.

παλούκου, οὐσ. οὐδ., -τσ' πληθ. (pâlúku, -tsí) = πάσσαλος, κοιν. παλούκι, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. paluceus = πάσσαλος ρουμ. tseruș, σλαβ.

παλτάρε, οὐσ. θηλ., -τᾶρ' πληθ. (pâltăre, -tărí) = ὠμοπλάτη, κοιν. πλάτη καὶ πλατάρι. Ἐν Ἀχρίδι λέγεται πουλτάρε.

Καὶ πλάτᾱρε· ρουμ. spată, ἑλλην.

παλτό, οὐσ. ἄρσ., παλτάτζ πληθ. (paltó, paltádz) = ἐπενδύτης, ἐπανωφόριον, κοιν. παλτόν· ρουμ. palton.

πᾱμᾱν|του, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (pămăntu, -tsi) = μνημόσυνον, ἢ λεγομένη μακαρία. Καὶ πουμεάνου. Ἐκ τοῦ σλαβ. Ρουμ. romană, σλαβ.

παμ|πόρε, οὐσ. θηλ. -πορ' πληθ. (pampóre, -pori) = ἀτμόπλοιο, κοιν. παμπόρι· ρουμ. vapor, γαλ.

πᾱνᾱ καὶ **πᾱν**, προθ. (pănă, pân) = μέχρι. Κατὰ Weig. Ἐκ τοῦ p aene ad = σχεδόν· πᾱν τοῦ Μάϊου = μέχρι τοῦ Μαΐου. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ per ad, ὅπερ ἀμψίβολον· πᾱνᾱ μᾱνε = μέχρις αὐρίου· ρουμ. pănă, pân, ισπ. πορτ. para. Καὶ πᾱντου (pântu)· οἶον: πᾱντου τρέιλε = μέχρι τῶν τριῶν, ὅπερ ἐκ τοῦ πᾱν καὶ του.

πᾱνᾱ, οὐσ. θηλ., πᾱν' πληθ. (pănă, pân) = ῥάκος χρησιμευον ὡς σάρωθρον τοῦ φούρνου, κοιν. πᾱνα· 2) καταρράκτης τοῦ ὀφθαλμοῦ. ρουμ. perdeă, τουρκ. Ἐκ τοῦ λατ. pannus = παννίον· ρουμ. măturoidu, σλαβ. pământuf, μαγυαρ.

πᾱνᾱγύρου, οὐσ. οὐδ., -γυρι' πληθ. (pănăgyru, -gyri) = πανήγυρις, κοιν. πανηγύρι, ρουμ. bălciu, μαγυαρ.

πᾱνγκᾱνου, ἐπιθ., -νᾱ θηλ. (păngănu, -nă) = ἐθνικός (ἐκκλ.)· 2) κακός. Ἐκ τοῦ λατ. paganus = κωμῆτης, χωρικός, εἶτα εἰδωλολάτρης: ισπ. pagano, γαλ. payen, πορτ. pagano, ρ. păgân.

πᾱνγκᾱνᾱτάτε, οὐσ. θηλ., -τάτς πληθ. (păngănătate, -tăts) = ἐκκλησι. ἢ τῶν ἐθνικῶν δεισιδαιμονία· 2) κόπρος, ἀκαθαρσία, ἀποπάτημα. Ἐκ τοῦ λατ. paganitas -itatis = παρὰ τοῖς ρουμ. murdărie, τρκ. καὶ escrement, λατ. Ἰὸ ρουμ. păgănătate σημ. μόνον εἰδωλολατρεΐαν, δεισιδαιμονίαν τῶν ἐθνικῶν.

πᾱγκᾱνέσκου, -νι', -νιτᾱ, -νιρε ρ. (păngănésku, -ni, -nită, -nire) = μολύνω, ῥυπαίνω, κηλιδῶ κοιν. μαγαρίζω: Ἐκ τοῦ ἄνωτ. πᾱνγκᾱνου· ρουμ. păngăresc, ἄλβ. përgon.

πᾱνε, οὐσ. θηλ., πᾱν' πληθ. (păne, pân) = ἄρτος, ψωμί. Ἐκ τοῦ λατ. panis -is· ιτ. pane, ισπ. pan, γαλ. pain, ρουμ.

păine. Καὶ πᾶνε ἐν βορ. τμήματι.

πᾶνξάουᾶ, οὐσ. θηλ., -αλι πληθ. καὶ πινγκεᾶο -γκεᾶ· pân-
neáua. ali, καὶ pingeáο. -gei = περόνη, κρεμάγρα, κοιν. πι-
ρούνη· ρουμ. furculitsă (λατ. furcula).

πᾶνισέσκου, -σιᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. pâniséscu, -siⁱ, -sită,
-sire) = σαρώνω τὸν φούρνον διὰ τῆς πᾶνας (ἴδε πᾶνᾶ), κοιν. πα-
νίζω· 2) ἀμαυροῦμαι (ἐπὶ τῆς ἐράσεως), σκοτίζομαι, κοιν. πανιάζω,
πᾶνισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ πᾶνᾶ, ὡσπερεὶ ῥάκος τι,
ἐν εἴδει παραπετάσματος· πρῆ. καὶ τὸ νλν. μπερντές = καταρρά-
κτης (τῶν ὀφθαλμῶν), ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. berdé παραπέτασμα·
ρουμ. Împăiăjenesc, σλαβ.

πᾶνισίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρᾶ πληθ. (pânisîre, -sirⁱ)
= σάρωσις τοῦ (ἵπνου) φούρνου κοιν. πᾶνισμα· 2) ἀμαύρωσις τῆς
ἐράσεως, καταρράκτης (τῶν ὀφθαλμῶν), κοιν. πᾶνισμα, ρουμ.
Împăiăjenire, σλαβ.

πᾶνισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (pânisítu, -sită) =
σαρωμένος (ὁ φούρνος) διὰ τῆς πᾶνας, πανισμένος· ρουμ. șters
cu pământuful λατ. + σλαβ. 2) πάσγων ἀμαύρωσιν, καταρρά-
κτην, κοιν. πανισμένος (ὁ ὀφθαλμός)· ρουμ. Împăiăjenit, σλ.

πανντέρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (pandéră, -ri) = σημαία,
κοιν. παντέρα· ρουμ. steag, σλαβ.

πᾶνντουσπᾶνε, οὐσ. θηλ., -σπᾶνᾶ πληθ. (pânduspâne,
-spânⁱ) = ὁ γνωστὸς ἀφρώδης ἄρτος, τὸ παντουσπᾶνι, ἔπερ ἐκ τοῦ
pain d' Espagne, ρουμ. pandișpan.

πάντε, οὐσ. θηλ. (păde) = πέδον, ἔδαφος, γῆ Μόνον ἐν ταῖς
φράσεσι: πρὶ πάντε = πεζῇ (κατὰ λέξιν: ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ
πέδου· μ πάντε = χαμαί, κατὰ γῆς, ἐκ τοῦ in pade· ρουμ. jos
pe pământ, λατ. ντι ν πάντε = κάτωθεν ἐκ τοῦ ἐδάφους. Ἐκ
τοῦ de-in-pade (πέδον)· ὁ Μπγ. σημειοῖ καὶ πληθ. pădzi.

πᾶντζᾶ, οὐσ. θηλ., -τζουρᾶ πληθ. (pândză, -dzurⁱ) = ὕφα-
σμα ἐκ βάμβακος ἢ λίνου, κοιν. πανί. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ pandia
(pansa) πρῆ. ἑλλην. πῆνος, πηνίον, ιτ. pannecello, ἢ ἐκ τοῦ

ransus, πθμ. τοῦ pando = πετάννυμι. ρουμ. rânză.

πάντζατούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (pândzâtúră, -túr^í) = τεμάχιον ὑφάσματος πρὸς καθαρισμόν, κοιν. πατσαβούρα. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ pandiatura.

πάν'τικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ' πληθ. (pântikă, -ts^í) = γαστήρ, κοιλία. Ἐκ τοῦ λατ. pantech -icis = κοιλία, ἰτ. pancia, ἰσπ. πορτ. panza, προβ. pansa, γαλ. panse, ἀλβ. pense, ρ. pântece.

πάν'τικόσ^{ου}, ἐπιθ. -κρασᾶ θηλ. (pânticós^u, -krasă) = προγάστωρ, κοιν. κοιλαράς. Ἐκ τοῦ λατ. panticosus, ρουμ. pânticos. Ἀκούεται καὶ πάνντικόσ^{ου} (pândikós^u).

πάντουράμε, οὐσ. θηλ., -ράν' πληθ. (păduráme, -răn^í) = χώρα δεινδρήεσσα, δασώδης, γεμάτη ἀπὸ δένδρα. Ἐκ τοῦ πάντούρε, ὅπερ ἴδε' ρουμ. pădure mare, λατ.

πάντούρε, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (pădure, -dur^í) = δάσος. λόγγος. [Ἐκ τοῦ palus -udis κατὰ μετάθεσιν. Καὶ ἐν τῷ μεταγ. λατινισμῷ ἀπαντᾷ padulis ἀντὶ paludis, ἰτ. palude καὶ padule = ἔλος, προβ. palut, ἀρχ. ἰσπ. καὶ ἀρχ. πορτ. paül. ἀλβ. rül, ρουμ. pădure.

πάντουρίκᾶ, οὐσ. θηλ., -ριτσ' πληθ. (pădurikă, -rits^í) = μικρὸν δάσος. Ἐκ τοῦ πάντούρε, ὅπερ ἴδε' ρουμ. pădurice, λατ.

πάξιμάδε, οὐσ. θηλ., μάτζ' πληθ. (păksimăde, -mădz) = διπυρίτης, κοιν. παξημάδι, ὅπερ κατὰ Meyer ἐκ τοῦ πήξιμος = σκληρὸς (πήξις) ἀλβ. peximad, τρκ. peximad' ρ. pezmet, μαγ.

παούνου, οὐσ. ἄρσ. -ν' πληθ. (păună, -n^í) = ταώς, τὸ κοιν. παγώνι. Ἐκ τοῦ λατ. pavo-onis = ταώς' ἰτ. pavone καὶ pagonne, ἰσπ. pavon, πορτ. pava, γαλ. paon, ἀλβ. pagona, σικ. pauni, προβ. pau' ρουμ. păun.

πάπᾶ, οὐσ. θηλ., πᾶπι πληθ. (păpă, păpi) = νῆσσα, κοιν. πάπκια καὶ παππί' ρουμ. ratsă, σλαβ.

παπαγάλου, οὐσ. ἄρσ., -λ' πληθ. (papagal^u, -li) = ψιττακός, κοιν. παπαγάλλος' ρουμ. papagal, ἑλλην.

πάπαρά, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (păpără, -r^í) = ἡ γαλαξία =

τετριμμένος ἄρτος ἐν τῷ γάλακτι, ἢ ἔδεσμα, φαγητὸν ἐξ ἄρτου, τυροῦ καὶ βουτύρου, ὅπερ ἔξοχόν ἐστι τὴν γεῦσιν. Ἐκ τοῦ λατ. papparium = εἶδος ἐδέσματος τῶν νηπίων· ρουμ. pãparã.

παπαρούνα, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (pãpãrúnã, -nⁱ) = ἡ μήκων κοιν. παπαρούνα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. papaver-ris, ἰτ. papaverone· ρουμ. paparoane, λατ.

παπαρουσέσκου, -σι' -σιτã, -σιρε ρ. (pãpãrusésku, -siⁱ, -sitã, -sire) = πτώστω, κρύπτομαι ἔντρομος ὡς πτώξ (λαγωός). Ἐκ τοῦ νλν. παπαρώνω (ἐν Μακ.) παπάρωσα, ἐκ τοῦ παπάρω, ὅπερ ἴδε· ρ. pitulez, σλ. Λέγεται ζάρουσέσκου ἐκ τοῦ ζαρώνω.

παπαρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (pãpãrusíre, -rⁱ) = πτηξίς, κοιν. ζάρωμα· ρουμ. pitulare, σλαβ.

παπαρουσίτ^{ον}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τã θηλ. (pãpãrusít^u, -tã) = κατεπτηγώς, κεκρυμμένος, κοιν. ζαρωμένος· ρ. pitulat, σλ.

παπάτε, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (pãpãte, -ti) = γεώμηλον, κοιν. πατάτα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. patata· ρ. cartof, γερμ.

παπερούνα καὶ πιρπιρούνα καὶ πέρπουνα, -ν' πληθ. (pãperúnã καὶ pirpirúnã καὶ pérpunã, -nⁱ) = ψυχή, χρυσαλλίς, γαλ. papillon· ρουμ. paparudã, σλαβ. 2) Ἡ μετημφιεσμένη εἰς Ἀθιγγανίδα καὶ ἄδουσα εἰς πρόκλησιν βροχῆς.

παπιστάν^{ον}, οὐσ. ἀρσ., -ν' πληθ. (papistán^u, -nⁱ) = καθολικός, κοιν. παπιστãνος· ρουμ. papistaš.

πάπλουμα, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (pãplumã, -mi) = ἐφάπλωμα, κοιν. πάπλωμα· ρουμ. plapomã, ἑλλην.

παπούτσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (pãpútsã, -tsi) = ὑπόδημα, κοιν. παπούτσι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. papouts· ρ. papuc, τρκ.

παπουτσα, οὐσ. ἀρσ., -τσατζ πληθ. (pãputsa, -tsadz) = ὑποδηματοποιός, κοιν. παπουτσαῶς καὶ παπουτσαῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. paputsi· ρουμ. papugi^u, τρκ.

πάπιον, οὐσ. ἀρσ., πãπãν' πληθ. (pãpp^u, pãppãnⁱ) = πάππος, πρεσβύτης, γέρων, κοιν. παππος· λατ. pappus, ἀρχ. ἑλλην. πάππος· ρουμ. pap.

πάροϋ, οὐσ. ἄρσ., πᾶρ' πληθ. (pár^u, pârⁱ) = χάραξ, σκόλοψ, κοιτ. παλούκι. Ἐκ τοῦ λατ. palus = χάραξ, παλούκι, ἰτ. ισπ. palo, φριούλ. προβ. pai, γαλ. pieu, πορτ. paio· ρουμ. par.

πάροϋ, πᾶρούι, -ριτᾶ, -ριρε ρ. (pár^u, pârúⁱ, -rită, -rire) = φαίνομαι. Συνηθέστερον ἄπροσ. οἶον: ν' σι πᾶρι κᾶ βίνι = μοὶ φαίνεται, ὅτι ἦλθε. νομίζω. Ἐκ τοῦ λατ. pareo-ere, ἰτ. parere, προβ. parer, ισπ. πορτ. parecer, γαλ. paraître· ρ. par.

πάρα, προβ. (pára) = ὑπὲρ μετὰ αἰτ. = λίαν, ἐκ τοῦ νλν. πάρα: πάρα κρεπάτᾶ ἔσκου = πολὺ λυπημένη εἶμαι· ρ. preă, λ.

πᾶρᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πλ. pâră, -adz) = τὸ 1/40 τοῦ γροσίου, ὁ παρᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. parâ, προφέρεται καὶ παρά, παράτζι.

παραβόχοϋ, παραβρούι, -βρουτᾶ, -βρεαρε ρ. (paravóχ^u, paravrúⁱ, -vrută, -vreare) = σφόδρα θέλω, ἀγαπῶ, κοιν. παραθέλω· ρουμ. foarte voiu, iubesc, λατ.

πᾶρᾶβολίε, οὐσ. θηλ., -λι' πληθ. (pârâvolie, -liⁱ) = παραβολή· ρουμ. parabolă, ἑλλην.

παραβρεᾶρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (paravreăre, -rⁱ) = σφοδρὰ θέλησις, ἔρως, πόθος· ρουμ. mare amor, λατ.

παραβρούτου, -τᾶ, (paravrut^u, -tă) = λίαν ἀγαπητός· ρουμ. prea jubit, λατ. † σλαβ.

παραγράφου, οὐσ. ἄρσ., -χ' πληθ. (paragraf^u, -hⁱ) = παράγραφος· ρουμ. paragraf.

παράδειγμαᾶ, οὐσ. θηλ., -ματ' πληθ. (parádiγmă, matⁱ) = παράδειγμα· ρουμ. exemplu, λατ.

πᾶραίτησι, οὐσ. θηλ. (pâraîtisi) = παραίτησις· ρουμ. demi-siune, λατ.

παράδεισοϋ, οὐσ. ἄρσ., (parádis^u) = ὁ παράδεισος· ξ. răiu, σλ.

πᾶρᾶδουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pârâdusésku, -siⁱ, -sită, -sire) = διδάσκω, κοιν. παραδίδω (τὸ μάθημα), παράδωσα, ἔξ οὗ τὸ προκ. ῥημ. 2) παραδίδω τι· μεσ. παραδίδομαι εἰς τὸν ἐχθρόν· ρουμ. predau, λατ.

πᾶρᾶδουσι, οὐσ. θηλ., παρᾶδουσι· πληθ. (pârâdusi, pară-

δυσί) = ἡ διδασκαλία, παράδοσις· ῥ. predare, λ. Καὶ πάρᾱδουσίρε.

πάρᾱδουσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (pârâdusit^u, -tă)
 παραδεδομένος· ῥουμ. predat, λατ.

παρακᾱλκᾱρε, ἀπθ. τοῦ κατ. ῥ., -κᾱρᾱ πληθ. (parakâl-
 kâre, kârⁱ) = παράπτωμα, κοιν. παραπάτημα, σφάλμα· ῥουμ.
 călcare greșit, vorbire greșit, λατ. + σλαβ. Δαλ.

παρακᾱλκάτου, πθμ. τοῦ κατ. ῥ., -κατᾱ θηλ. (parakâlkât^u,
 -kată) = παραπεπτωκώς, κοιν. σφαλμένος· ῥουμ. care calcă
 greșit, λατ. + σλ.

παρακᾱλκου, -κᾱλκαᾱ, -κατᾱ, -καρε ῥ. (parakâlku, kâl-
 kaⁱ, -kată, -kare) = σφάλλομαι, παραπίπτω, κοιν. παραπατῶ,
 καθ' ὃ ἐσχηματίσθη καὶ τὸ προκ. ῥῆμα· ῥ. calc greșit, λ + σλ.

παρακᾱντού, -κᾱτζουᾱ, -τζουτᾱ -ντᾱρε ῥ. parakâd^u, kâ-
 dzuiⁱ, -dzută, -dḡare) = καταπίπτω, ἰκετεύω, παρακαλῶ. ῥουμ.
 rog cu inzistentsă λατ.

παρακᾱτζούτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τζουτᾱ θηλ. (parakâ-
 dzút^u, -dzută) = ἰκέτης, γονυπετής, ἐπιμόνως παρακαλῶν· ῥουμ.
 care se roagă cu inzistentsă, λατ.

πάρᾱκινσέσκου, -σιᾱ, -σιτᾱ, -σιρε ῥ. (pârâkinsésku,
 -siⁱ, -sită -sire) = προτρέπω, παρακινῶ· ῥουμ. îndemn, λατ.

πάρᾱκινσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρᾱ πλ. (pârâkinsîre,
 -sirⁱ) = προτροπή, παρακίνησις· ῥ. îndemnaire, λ. Καὶ παρακίνησι.

πάρᾱκινσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾱ θηλ. (pârâkinsit^u,
 -tă) = παρωρμημένος, κοιν. παρακινημένος· ῥ. îndemnat, λατ.

παράκλησι, οὐσ. θηλ., πάρᾱκλησᾱ πληθ. (parâklisi, pâr-
 răklisⁱ) = παράκλησις· ῥουμ. rugăciune, λατ.

πάρᾱκλήσε, οὐσ. θηλ., -κλήσᾱ πληθ. (pârâklise, -klisⁱ) =
 παρεκκλήσιον, κοιν. παρακλήσι, ῥουμ. capelă, λατ.

παρακουνόσκου, -σκουᾱ, -σκουτᾱ. -νουςτᾱρε ῥ. (para-
 kunósku, -skúⁱ, -skută, -nustḡare) = ἀκριβῶς γνωρίζω·
 πρβ. γλν. τὸν παραγνωρίζω, παραξεύρω· ῥ. cunosc bine, λ.

παρακουνουσκούτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σκουτᾱ θηλ. (para-

kunuskút^u, -skutǎ) = καλῶς ἐγνωσμένος, κοιν. καλογνωρισμένοις· ρουμ. cunuscut perfect, λατ.

παραλιάου, -λαχί, -λαχά, -λαχаре ρ. (paraliá^u, -lχai, -lχatǎ, -lχare) = λαμβάνω καθ' ὑπερβολήν, κοιν. παραπέρνω· ρουμ. iau prea mult, λατ.

παραμάκ^{ου}, = τρώγω ὑπὲρ τὸ δέον, παρατρώγω· ἴδε μάκ^{ου}.

παραμάννᾶ, οὐσ. θηλ., -μάννι πλ. (paramánnǎ, -mánniⁱ) = τροφός, κοιν. παραμάννα· ρουμ. doicǎ, σλαβ. Δαλ.

παράμιε, οὐσ. θηλ., -μιί πληθ. (pârâmie, -miⁱ) = παροιμία· ρουμ. proverb, λατ.

παραμπεάου, παραμπιούι, -μπιουτά, -μπεαρε ρ. (parabeá^u, parabiúⁱ, -biutǎ, -beare) = ὑπερμέτρως πίνω, κοιν. παραπίνω· ρουμ. beau prea mult, λατ.

παραμπεάρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -μπεριί πλ. (parabeáre, -berⁱ) = τὸ ὑπερμέτρως πίνειν, κοιν. παραπίνειν· ρ. beare prea mult.

παραμπιούτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (parabiút^u, -tǎ) = ὑπερμέτρως πεπωκώς, κοιν. παραπιωμένος· ρουμ. care a beut mult, λατ.

παρανούμᾶ, οὐσ. θηλ. -μιί πληθ. (paranúmmǎ, -miⁱ) = ἐπω-
νυμία κοιν. παρανόμι· ρουμ. poreclǎ, σλαβ. Λέγεται καὶ παρα-
σούμᾶ, καὶ νλν. παρασούμι ἐν Τουρκίᾳ.

παραντάου, παραντέντου, -ντατά, -νταρε καὶ -ντινταρε ρ. (paradá^u, paradéd^u, -datǎ, -dare καὶ -didεare) = ἐντεί-
νομαι, ἐντείνω τὰς δυνάμεις, πολὺ προσπαθῶ· ρ. më nǎzuesc
din toate fortsele, σλαβ. + λατ.

παραντάρε καὶ παραντινταρέ, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ντάρι
πληθ. (paradáre, -dǎriⁱ) = ἐντασις τῶν δυνάμεων, μεγάλη προσ-
πάθεια· ρουμ. nǎzuire καὶ nǎzuealǎ, σλαβ.

παραντάτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ντατά θηλ. (paradát^u, -datǎ)
= ὁ ἐντείνων τὰς δυνάμεις του· ρουμ. sforțat, λατ.

παράξινου, ἐπιθ., -νά θηλ. (paráksin^u, -nǎ) = παράδοξος,
κοιν. παράξενος· ρουμ. bizar, γαλ.

παράπουν^{ου}, οὐσ. οὐδ., -νι πληθ. (parápun^u, -ni) = παράπονον· ρουμ. parapon, ἑλλην.

πάρᾶστησέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, σιρε ρ. (pârâstisésku, siⁱ, -sită, -sire) = ἐκφράζω, παριστῶ, παράστησα + εσκου· ρουμ. exprimi, λατ.

πάρᾶταξε, οὐσ. θηλ., -ξι πληθ. (pârâtakse, -ksi) = παράταξις, ρουμ. pompă, paradă, γαλ.

παρατήρσι, οὐσ. θηλ. (paratîrsi) = παρατήρησις, ρουμ. observatsie, λατ.

πάρᾶτησέσκου καὶ **πάρᾶτσέσκου**, **πάρᾶτησί^ι** καὶ **πάρᾶ-
τσι^ι**, **πάρᾶτησίτᾶ** καὶ **πάρᾶτσιτᾶ**, **πάρᾶτησίρε** καὶ **πάρᾶτσιρε**, ρ.
(pârâtisésku καὶ pârâtsésku, pârâtisîⁱ καὶ pârâtsîⁱ, pârâtisîtă καὶ pârâtsîtă, pârâtisîre καὶ pârâtsîre) = παραιτῶ, ἐγκαταλείπω, ἀφῆνω· ἐκ τοῦ ἀορ. ἑλ. παράτησα καὶ παράτσα· ρουμ. pârăsesc, ἀντι pârâtsesc, ἑλλην.

πάρᾶτησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (pârâtisîre, -sirⁱ) = παραιτήσις. Καὶ **πάρᾶτσιρε**, ρουμ. pârăsire, ἑλ.

πάρᾶτησίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ, θηλ. (pârâtisît^u, -tă) = παρητημένος. Καὶ **πάρᾶτσιτ^{ου}**, -τᾶ, ρουμ. pârâsit, ἑλ.

παραφάκ^{ου}, -ρετσί^{ου}, -φαπτᾶ, -φατσίρε, ρ. (parafák^u, -fetsi^u, -faptă, -fatsire) = ἐργάζομαι ὑπὲρ τὸ δέον· 2) ἐκτροχιάζομαι, κοιν. παρακᾶμνω, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη καὶ τὸ προκ. ῥῆμα· ρουμ. fac prea mult, λατ. ies din cale afară, λ.

παραφάτσιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -φίτσερ^ι πληθ. (parafâtsire, -fitserⁱ) = ἢ ὑπὲρ τὸ δέον ἐργασία· 2) ἐκτροχιασμός, ρουμ. facere prea mult, iesire din cale afară, λατ.

παραφάπτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -φαπτᾶ θηλ. (parafâptu, -faptă) = ὑπὲρ τὸ δέον κατειργασμένος, κοιν. παραγεννημένος, ὑπερώριμος· ρουμ. făcut prea mult, λατ. Συνων. παρατζιούμτου (paradzjumtu) κατὰ τὸ νλν. παραρθασμένος· ἴδε ατζιούμτου.

παραχέρμπου (parahérbu) = ὑπερβράζω, καθ' ὑπερβολὴν βράζω, κοιν. παραχβράζω. Ἴδε χέρμπου· ρουμ. fierb prea mult.

πάρξάκλε καὶ **πρεξάκλε**, οὐσ. θηλ., πρέκλι πληθ. (pârξákle, preákle, prékli) = ζεσγος, δυάς, κοιν. ζευγάρι. Ἐκ τοῦ λατ. paricula, ὑποκ. τοῦ par, ris = ὅμοιος· ἰτ. parechio, ἰσπ. parejo, πορτ. parelha, γαλ. pareil, pair, paire, ἀλβ. par· ρουμ. pãreche. Ἐν Μοναστ. πρέκλᾶ, κλπ.

πάρξάσινε καὶ **πρεξάσινε**, οὐσ. θηλ., -ν' πλ. (pârξásine καὶ preásine, -nî) = τεσσαρακοστή· Ἐκ τοῦ λατ. quadragesima = τεσσαρακοστή, ἰτ. guaresima, ἰσπ. cuaresma, πορτ. quaresma, πρσβ. caresma, γαλ. carême· ρ. pãresimi, λ.

πάρξάλέσκου, -λιῖ, -λιτᾶ, -λιρε ρ. (pârzâlésku, -liî, -lită, -lire) = ἀφεύω, ψήνω δευτέραν φορὰν τὸν ἄρτον ἐπὶ τῶν καιομένων ἀνθράκων ἢ καὶ μακρόθεν, κοιν. παραγανιάζω· ρουμ. pârjolesc. Ἀμφότερα ἐκ τοῦ σλαβ. praziti = ψήνειν. Ἐντεσθεν καὶ ἡ πριζόλα.

πάρξάλιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (pârzâlîre, -rî) = ἀφευσις, δευτέρα ψῆσις τοῦ ἄρτου ἐπὶ τῶν ἀνθράκων, ἢ καὶ ὀλίγον μακρόθεν, κοιν. παραγάνισμα· ρουμ. pârjolare, σλαβ.

πάρξάλιτ'ου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -λιτᾶ, θηλ. (pârzâlîtu, -lită) = ἠφρευμένος, ἐπὶ τῶν ἀνθράκων, ἢ καὶ ὀλίγον μακρόθεν ψημένος, κοιν. καὶ παραγανιασμένος καὶ παραγανισμένος· ρ. pârzolit.

πάρξεάλᾶ, οὐσ. θηλ., -ζελ' πληθ. (pârzeálă, -zelî) = τόπος εὐήλιος, κοιν. προσήλιος. Ἐκ τοῦ σλαβ. praziti = ψήνειν· πρβ. τὸ νλν. : τὸ μέρος αὐτὸ τὸ ψήνει ὁ ἥλιος· ρ. pârjol, σλ.

πάρηγουρίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (pâriγurîe, -riî) = παρηγορία· ρουμ. consolare, λατ.

πάρηγουρσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pâriγursésku, -siî, -sită, -sire) = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. Ἐκ τοῦ ἀορ. παρηγόρησα + ἐσκαυ· ρουμ. a consola, λατ.

πάρηγουρσίτ'ου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pâriγursîtă, -tă) = παρηγορημένος· ρουμ. consolat, λατ.

πάρίν'τε, οὐσ. ἀρσ., -ντσιῖ πληθ. (pârinte, -ntsi) = γονεύς. Ἐκ τοῦ λατ. parens - ntis, ἰτ. πορτ. parente, ἰσπ. pari-

ente, πρῶβ. γαλ. parent· ρουμ. părinte

παρὶν'τέσκου, ἐπιθ., -τεσκά θηλ. (pârintésku, -teaskă)
= πατρικός. Ἐκ τοῦ παρὶνίτε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. părintesc, λατ.

παρμάκου, οὐσ. ἄρσ., -τσι· πληθ. (pârnák^u, -tsi) = γάραξ·
2) κιγκλῖς -ιῶος, κοιν. παρμάκι, ἐκ τοῦ τουρκ. parmac· ρ. par.

παρμάτειε καὶ προμάτειε, οὐσ. θηλ., -τι· πληθ. (pâr καὶ
prâmâtie, -ti) = ἐμπόρευμα, κοιν. παραμάτεια ρουμ. marfă, σλ.

παρμάτεύτου καὶ κατὰ μετὰθ. προμάτεύτου, -τσι· πληθ.
(pârmâtéftu καὶ prâmâtéftu, -tsi) = ἔμπορος κοιν, παραμα-
τευτής, ἐκ τοῦ παραγματεύομαι· ρουμ. comerciant, λατ.

παρμένου, ἐπιθ., -νᾶ θηλ. (pârmén^u, -nă) = φρενοβλα-
δής, πρελλός. Ἐκ τοῦ νλν. πέρνω = λαμβάνω (τὸν νοῦν, πρῶβ. τὸ
ἀρχαῖον «ὁ δαίμων ἐξαφαιρεῖται νοῦν τὸν ἐσθλόν»)· ἴδε καὶ λογάτ^{ου},
ὅπερ εἶνε μετάφρασις τοῦ παρμένου· «εἴστε οὖν παρμένου = εἶνε
ἕνας ὀχιμονισμένος»· λέγεται καί: ντάτου ν κάπ^{ου} (dātu n káp^u)
= προσέβλημένος τὴν κεφαλήν, τὸν νοῦν, ρουμ. nebun, λατ.

παρμύθου, οὐσ. οὐδ., -μυθ· πληθ. (pârmýthu, -mythi) = μύ-
θος, παραμύθιον· ρουμ. basm, σλαβ.

παρνᾶρε, οὐσ. θηλ., -νᾶρ· πληθ. (pârnâre, -nârⁱ) = πρῖ-
νος, κοιν. πρινάρι καὶ πουρνάρι ἐν Μεσημῆρ. Μακεδ. ἄλβαν· per-
nar, ρουμ. ilice, λατ. ilex = ἡ πρῖνος

παροιμία, οὐσ. θηλ., -μι· πληθ. (pârimie, -mi) = παροι-
μία· ρουμ. proverb, λατ.

παρούμπᾶ καὶ πορούμπᾶ, οὐσ. θηλ., -γκι· πληθ. (pârúmbă
καὶ porúmbă, -ngi). Λέγεται καὶ πορούμπου ἄρσ. καὶ κου-
λούμπου καὶ κουλουμπούσᾶ (porúmbu καὶ kulúmbu καὶ ku-
lumbúšă) = περιστέρα. Ἐκ τοῦ λατ. palumba. Περὶ ἐναλλα-
γῆς l p ἴδε ἐν λέξει ακάρε· περὶ δὲ τροπῆς τοῦ p εἰς κ ἴδε ἐν λέ-
ξει ακικᾶσέσκου· ἰτ. palombo, ἰσπ. palomo, πορτ. pombo,
γαλ. palombe, ἄλβ. pëlumbë· ρουμ. porumb, porumbă.

παρπᾶντέσκου καὶ προπᾶντέσκου, -τι·, -τιτᾶ, -τιρε ρ.
(pâr καὶ prâpâdésku, -diⁱ -dită -dire) = ὑβρίζω, βλασφημῶ·

ρουμ. probrazǎsc και pobrazesc· Ἴσως ἐκ τοῦ νλν. τῆς Μακεδονίας παραδώνω, παράδωσα, ὅπερ ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν· ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτὸ σλαβικόν.

πᾶρ και **πρᾶπαντίρε**, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ντιρ' πληθ. (râr και prâpândire, -dirⁱ) = βλασφημία, ὕβρις, κοιν. παραδοτός, ρουμ. probrazire, σλαβ.

πᾶρ και **πρᾶπαντίτου**, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (râr και prâpântitu, -tä) = ὕβρισμένος, βεβλασφημημένος, ρ. probrazit, σλ.

πάρτε, οὐσ. θηλ., πᾶρτσι πληθ. (pârte, pârțiⁱ) = μερίς, μέρος. Ἐκ τοῦ λατ. pars-rtis = μέρος. ἰτ. ἰσπ. πορτ. parte, προβ. γαλ. part, ρουμ. parte.

πᾶρτσου και **πᾶρτσου**, οὐσ. ἄρσ., πᾶρτσι πλ. (pârtsu και pârtsiu, pârtsi) = τράγος. Ἐκ τοῦ ἀλβ. perts. νλν. προυτσιάλι και προυτσιάδι, και ῥῆμα προυτσιάλίζω = τραγῶ· ρ. pârciu, σλ.

πᾶσᾶ, οὐσ. ἄρσ., πᾶσάτζ πλ. (pâsă, pâsâdz) = Πασσᾶς, τουρκ. paschâ· ρουμ. pašă.

πάσᾶ, θηλ. ἐπιθ., τοῦ πᾶς· μόνον ὁ θηλ. τύπος και ὁ ἐν. ἄρ. ἐν χρήσει μὲ τὴν σημασίαν ἐκάστη, κάθε (pâsa)· οἶον: πάσα ρᾶε = κάθε πρόβατον· πάσα ρᾶᾶ = πάντοτε, ἐκάστοτε· ρουμ. totdeauna, λατ.

πᾶσᾶλίκε, οὐσ. θηλ., -κι πληθ. (pâsâlike, -kiⁱ) = νομαρχία, κοιν. πασαλίκι, τουρκ. paschalik· ρουμ. prefectură, λατ.

πασαπόρτε, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (pasapôrte, -tsi) = διαβατήριον, κοιν. πάσαπόρτι· ρουμ. pašaport, γαλ.

πάσκου, πᾶσκού^ι, -τά, πᾶστεᾶρε ρ. (pâsku, pâskúⁱ, -tä, pâsteâre) = βόσκω· μεταβ. οἶον: ἐ^{ου} πάσκου ὄιλι = ἐγὼ βόσκω τὰ πρόβατα· 2) ἀμετ. οἶον: ὄιλι πάσκου = τὰ πρόβατα βόσκουσι. Ἐκ τοῦ λατ. pasco, ere· ἰτ. pascere, ἰσπ. pacer, πορτ. proβ. pascer, γαλ. paitre· ρουμ. pase.

πᾶσούνε, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (pâşune, -niⁱ) = νομή, βοσκή. Ἐκ τοῦ λατ. pastio-onis = νομή, βοσκή, ἰτ. ἰσπ. πορτ. pasto, γαλ. pât και paison, ἰτ. και pasciona· ρ. pašune.

πᾶσπάλᾶ, οὐσ. θηλ., -σπάλᾶ πληθ. pāspālā, -spālīⁱ) = πασπάλη· ρουμ. poșpaiu, ἑλλην.

πᾶσπᾶτέσκου, -τιᾶ, -τιτᾶ, -τιρε ρ. (pāspâtésku, -tiī, -tită, -tire) = ἐρευνῶ, ψηλαζῶ, κοιν. πασπατεύω· ρουμ. dibuesc, σλαβ. Καὶ πουσπουτιφέσκου.

πασπρετζᾶτσι, ἀριθ. ἀπόλ. = τέσσαρα καὶ δέκα (14 (pas-predzătsi). Ἐκ τοῦ λατ. quattuor + ex + per + decem, ἢ supra decem, quatuor decim, γαλ. quatorze· ρουμ. paisprezece.

πᾶστεῶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. πάσκου, -στερᾶ πληθ. (pāstē-āre, -sterī) = τὸ βόσκειν καὶ βόσχεσθαι· ρ. paštere, λατ.

πάστι καὶ πάστι, (pāste καὶ pāstsi) = τὸ Πάσχα. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ pascia (paschae), ἀλβ. paškă, ιτ. pasqua· ρ. pašti.

παστό, οὐσ. ἀρσ., (pastó) = χείρινον πάχος, κοιν. παστός· ρουμ. slănină, σλαβ.

πᾶστούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρᾶ πληθ. (pāstūră, -rī) = ἡ τῶν ζώων κοιλία, κοιν. σκεμπές. Ἐκ τοῦ λατ. pastura· ιτ. pastura = κόπρος τῶν ζώων, ιτ. ισπ. πορτ. προβ. pastura, γαλ. pātūre = βοσκή· ἴσως καὶ ἐκ τοῦ λατ. ∴ passus (pansus τοῦ pando)· ἴδε καὶ Cihac I 192.

πάστρᾶ καὶ σπάστρᾶ, οὐσ. θηλ., πᾶστρι καὶ σπᾶστρι πλ. (pāstră καὶ spāstră, pāstri καὶ spāstri) = καθαριότης, κοιν. πάστρα καὶ σπάστρα, ἕπερ ἐκ τοῦ ιτ. spastare = ἐκκαθαίρειν, ἀποπλύνειν· ρουμ. curătsenie, λατ.

πᾶστρέσκου καὶ σπᾶστρέσκου, -στριᾶ, -στριτᾶ, -στριρε ρ. (pāstrésku καὶ spāstrésku, -striī, -strită, -strire) = καθαρίζω· κοιν. σπαστρεύω καὶ παστρεύω. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. πάστρᾶ. Παρὰ τοῖς Ῥουμ. καὶ Μογλενίταις τὸ pāstrès σημ. διατηρῶ, φυλάττω. Ἄλβαν. pastroj, pastronī· ρ. curăts, λατ.

πᾶστρίρε καὶ σπᾶστρίρε, ἀπθ. οὐσ. -στριρᾶ πληθ. (pāstrīre -strirī) = καθαρισμός, κοιν. πάστρευμα· ρ. curătsire, λ.

πᾶστρίτου καὶ σπᾶστρίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pāstrītu,

-tǎ) = καθαρισμένος, καθάρειος, ρουμ. curat, λατ.

πᾶστρουμᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (pâstrumă, -madz) = τᾶριχος, κοιν. παστρουμᾶς καὶ παστουρμᾶς, τουρκ. pastormâ.

Ὀρθότερον ἐκ τοῦ ἑλλην. παστῶνω, πάστωμα, ἕπερ ἐκ τοῦ παστός = ἀλατισμένος, ἐκ τοῦ πάσσω, ρουμ. pastrumă.

πάτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ουρι πληθ. (pât^u, -urⁱ) = πυθμήν, κοιν. πάτος· ἀλβ. pat-tǎ. 2) αἰθουσα κατὰ Δαλ. Παρὰ Ρουμ, σημ. κλίνην, κοιν. κρεββάτι.

πάτ^{ου}, πᾶτσ᾿^ι, -ἴτᾶ, -ἴρε ρ. (pât^u, -pâtsⁱⁱ, -î^tǎ, -î^re) = πάσχω· Ἐκ τοῦ λατ. patior, pati = πάσχω· ἰτ. patire, ἰσπ. πορτ. padecor, γαλ. patir, ἀλβ. pǎssonⁱ καὶ pessoig, ἔ pǎtsesc.

πάτᾶ, οὐσ. θηλ., πᾶτι πληθ. (pâtǎ, pǎti) = ἡ χήν, κοιν. χήνα. Ἐκ τοῦ ἀλβ. pǎte· ἐν Πλεάζα, ἐν δὲ Μοναστηρίῳ σημ. τὴν νῆτταν, κοιν. πάππιαν· ρουμ. găscă, σλαβ.

πᾶτάτᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ᾿^ι πληθ. (pâtátǎ, -tsⁱ) = γεώμηλον, κοιν. πατάτα· ρουμ. cartof· ἴδε καὶ πᾶπάτᾶ.

πᾶτέτζ^{ου}, -τζ᾿^ι, -τζατᾶ, -αρε ρ. (pâtédz^u, -dzai, -dzatǎ, -are) = βαπτίζω. Ἐκ τοῦ βαπτίζω, μεταγ. λατ. baptizo, avi, atum, are, ἰτ. battezzare, ἰσπ. bautizar, πορτ. boptizar, γαλ. baptiser· ρουμ. botez.

πᾶτίκε, οὐσ. θηλ. -κ᾿^ι πληθ. (pâtîke, -kⁱ) = τὸ ὑποπόδιον τοῦ ἰστοῦ (ἀργαλειοῦ)· ρουμ. iepe de la răsboiu, σλαβ.

πᾶτιρίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ᾿^ι πληθ. (pâtirîtsǎ, -tsⁱ) = τὸ σκῆπτρον τοῦ ἀρχιερέως, κοιν. πατιρίτσα, ἕπερ ὑποκορ. τοῦ πατερόν· ρουμ. scēptru, ἑλλην. σκῆπτρον.

πᾶτιτζάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζ᾿^ι πληθ. (pâtidzǎre, -dzărⁱ) = βάπτισις, βάπτισμα· ρουμ. botezare.

πᾶτιτζάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pâtidzât^u, -tǎ) = βαπτισμένος· ρουμ. botezat.

πᾶτιτζᾶτόρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρ᾿^ι πληθ. (pâtidzâtór^u, -rⁱ) = βαπτιστής· ρουμ. botezător.

πᾶτιτζιούνε, -ν᾿^ι οὐσ. θηλ. (pâtidziune, -nⁱ) = βάπτισις,

τὰ Θεοφάνεια. Ἐκ τοῦ λατ. baptismationem· ρουμ. botez.

πατούλιον, οὐσ. οὐδ., πατούλι· πληθ. (pātúlij^u, pātúlijⁱ) = χῶρος περιπεφραγμένος καὶ ἱκανὸς νὰ περιλάβῃ πρόβατον ἢ αἶγα υἱοθετοῦσαν τὸ ὑπερβολιμαῖον. Ἐκ τοῦ πάτ^{ου}, πάτουρ^ι = κλίνη, μικρὸν δωμάτιον ὅπερ, ἐκ τῆς ρίζης πάτ, ἐξ ἧς ἡ πάτρα καὶ πατρίς = χώρα τῆς γεννήσεως· 2) λόχμη, τόπος σύμφυτος ἐξ ἀκανθῶν, εἰς τὸν ὁποῖον δέν δύναται τις νὰ διεισδύσῃ, ἀκανθῶν, τόπος βατώδης· ρουμ. crivină, σλαβ.

πάτουμα, οὐσ. θηλ., -τώματι πληθ. (pātumă, -mati) = ἔδαφος, πάτωμα· ρουμ. etaĵ, γαλ.

πατούννα, οὐσ. θηλ., -τουνι πλ. (pătună, -tuni) = ἡ πτέρνα, καὶ τὸ τελευταῖον ἄκρον τοῦ περιποδίου, κοιν. πατούννα· οὐχὶ ἐκ τοῦ ν. βουλγ. peta, ἀλλ' ἐκ τοῦ πάτος ν. ἑλλην., ἐξ οὗ καὶ πατῶ· ὁ Arthur Byhar ἐν Περιοδ. Weig. τόμ. Γ', σελ. 324 φρονεῖ, ὅτι τὸ πατούννα (pătună) καὶ πατουγκάν^{ου}, ἄγνωστον ἐμοὶ (grosser Fuss) sind Neubildungen aus nblg. peta = Ferse, δηλ. ὅτι εἶνε νεόπλαστοι λέξεις ἐκ τοῦ ν. βουλγ. peta, ὅπερ ἀδύνατον, διότι ἡ πατούννα ὑπῆρχε πρὶν σχηματισθῆ τὸ ν. βουλγ.· ρουμ. talpă, μαγυαρ.

πατουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pătusésku, -siⁱ, -sită, -sire) = πατώνω, κατασκευάζω πάτωμα· ρουμ. pardosesc, ἑλ.

πατουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (pătusîre, -sirⁱ) = ἡ κατασκευὴ πατώματος, κοιν. πάτωμα ὡς οὐσ. ἀφηρ. ρουμ. pardosire, ἑλλην.

πατουσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (pătusît^u, -sită) = πατωμένος· ρουμ. pardosit, ἑλλην.

πατραχήλιον, οὐσ. ἀρσ., -χηλι^ι πληθ. (pătrâhîlij^u, -hilⁱ) = τὸ ἐπιτραχήλιον, κοιν. πετραχήλι· ρ. patrafir, epitrahil. ἑλ.

πατριαρχίε, οὐσ^ι θηλ., -χι^ι πληθ. (patriarhie, -hiⁱ) = πατριαρχεῖον· ρουμ. patriarhat.

πατριάρχου, οὐσ. ἀρσ., -χατζ^ι πληθ. (patriârhu, -hadz) = πατριάρχης· ρουμ. patriarh.

πατρίδα, οὐσ. θηλ., -τριδι πληθ. (pâtrîdǎ, -trîdî) = πατρίς, κοιν. πατρίδα· ρουμ. patrie.

πατριώτῳ, οὐσ. ἄρσ., -ωτς πληθ. (patriót^u, -ots) = συμπολίτης, πατριώτης· ρουμ. patriot, ἑλλην.

πάτρου, ἀριθ. ἀπέλ. (pátru) = τέσσαρα (4). Ἐκ τοῦ λατ. quattuor = τέσσαρα· ιτ. quattro, ισπ. cuatro, πορτ. quatro, πρσβ. γαλ. quatre, ἄλβ. kater, katre, ρουμ. patru.

πατροντζᾶτσ', ἀριθ. ἀπολ. (patrudzǎtsⁱ) = τεσσαράκοντα (40). Ἐκ τοῦ πάτρου = τέσσαρα = quattuor καὶ τζᾶτσι = δέκα = decem· λατ. quadraginta, ρουμ. patruzece.

πάτσᾶβούρᾶ οὐσ. θηλ., -βουρ' πληθ. (pâtsâvûrǎ, -vurⁱ) = ῥάκος πρὸς καθαρισμὸν τῆς τραπέζης καὶ λοιπῶν, κοιν. πατσαβούρα· τουρκ. patjoura ἢ pâchâvoura, ἄλβ. patsavoure ἢ patsamoure, ρουμ. paciavurǎ καὶ paciaurǎ, ἐκ τοῦ νλν.

πάτσέ, οὐσ. ἄρσ., πάτσξάτζ πληθ. (ἐκ τοῦ ἑλλ. πατσάδες) (pâtsé, pâtsξádz) = πόδες, κεφαλή καὶ κοιλία ἄρνός, προβάτου, βοός, ἢ χοίρου βρασμένα, ὃ δὲ ζωμὸς αὐτῶν ἄλλοτε μὲν εἶνε ὑδαρής, ἄλλοτε δὲ πηκτός, ὃ γνωστὸς πατσᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. pâtcha. Ἐν Ὀλύμπῳ ὃ πληθ. ἀκούεται πάτσξάλι· ρ. pǎcea, τρκ.

πάτσῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. πάτ^{ου}, -τσιρ' πληθ. (pâtsîre, -tsîrⁱ) = πάθησις, πάθημα, συμφορά· ρουμ. pǎtsire, λατ.

πάυριε (προφ. πάβριε), οὐσ. θηλ., παυρί' πληθ. (pâvrîe, -rîⁱ) = φόβος. Ἐκ τοῦ λατ. pavor -oris = φόβος, ιτ. paura, γαλ. peur, ρουμ. teamǎ, λατ.

πάχνιε, οὐσ. θηλ., -χνι' πληθ. (pâhnie, -hniⁱ) = φάτνη, κοιν. παχνί, δι' ἐναλλαγῆς τῶν συμφώνων φ, τ. εἰς π. χ· ὡς χόβουλη καὶ χουβόλη ἐκ τοῦ φογόλη, ἐκ τοῦ focus = πύρ· ρ. grajd.

πάψε καὶ **πάφσε**, οὐσ. θηλ. -ουρ' πληθ. (pâpse καὶ pâfse -urⁱ) = παῦσις, λῆξις· ρουμ. vacantsǎ καὶ încetare, λατ.

πάψέσκου, -ψι', -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (pâpsésku, -psiⁱ, -psitǎ, -psire) = παύω τινά, ἀμετ. παύομαι, λήγω· ρουμ. încet, λατ.

πάψιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (pâpsîre, -psîrⁱ)

παύσις, λῆξις· ρουμ. incetare, λατ.

πᾶψίτ^{ου}, τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (râpsít^u, -tǎ) = πεπαιυμένος, ρουμ. incetat, λατ.

πᾶχᾶ, οὐσ. ἄρσ., -χατζ πληθ. (râhǎ -hadz) = τιμή, ἄξια, κοιν. παχᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. rahâ· ρουμ. pretis, λατ.

περάζᾶ, οὐσ. θηλ., -ζι πλ. (peǎzǎ, -zi) = δερμάτιον, δέρμα λεπτόν, φλοιός, κοιν. φλούδα. Ἐκ τοῦ νλν. πέτσα, πετσι· ἴδε καὶ κρᾶζᾶ· ρουμ. scoartsa. σλαβ.

περάνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (peǎnǎ, -ni) = πτερόν. Ἐκ τοῦ λατ. penna = πτερόν· ἰτ. πορτ. penna, προβ. pena, γαλ. penne· ρουμ. ranǎ (peanǎ).

περάπινε, οὐσ. ἄρσ., -νι πληθ. (peǎpine, -ni) = σίκυς, κοιν. ἄγγούρι. Ἐκ τοῦ λατ. pepo -inis (πέπων)· ρουμ. perepene = ἄγγούρι ἐν Μολδαβία, ἐνῶ ἐν τῇ Βλαχία σημ. τὸν πέπονα, τὸ δὲ ἄγγούρι ρουμ. λέγεται kastravetse, τουρκ.

περάτικ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τσι πληθ. (peǎtik^u, -tsi) = τεμάχιον ὑφάσματος, ῥάκος. Ἐκ τοῦ μετ. λατ. petacium = panni fragmentum· ἴδε Cihac I 209 ἢ τοῦ :: petium :: petectum· ἴδε Jrbr. τόμος 5, σελ. 325 καὶ Olymrowal, σελ. 27· ῥ. petec.

περάτικᾶ, -τιτσι οὐσ. θηλ. (peǎtikǎ, -titsi) = χειρόμακτρον, κοιν. μαντήλιον. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. περάτικ^{ου}. ρουμ. bătistǎ, γαλ.

περάτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (peǎtsǎ, -tsi) = φλοιός· κοιν. φλούδα καὶ πέτσα, ἐξ οὗ ἢ προκ. λέξις, λέγεται καὶ κρᾶζᾶ· ῥ. scoartsǎ. Ἐκ τοῦ νλν. πέτσα· ἴδε κρᾶζᾶ.

πέϊε, οὐσ. θηλ. (péie) = πρόδοσις, ἄρραβών, τὸ προκαταβαλλόμενον χρηματικὸν ποσόν, τὸ λεγόμενον καπάρων. Ἐκ τοῦ ἰτ. pegnio = ἐνέχυρον· ρουμ. argunǎ, ἑλλην. ἄρραβών.

πειρᾶξέσκου, -ξι, -ξιτᾶ, -ξιρε ῥ. (pirâksésku, -ksi, -ksitǎ, -ksire) = ἐνοχλῶ, πειράζω, πείραξα· ῥ. ispitesco, σλ. Δαλ. Ἐν Ὀλύμπῳ συνηθέστερον τὸ κᾶρτέσκου, ἔπερ ἴδε.

πειρᾶξίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ξιτᾶ θηλ. (pirâksít^u, -ksitǎ) = πειραγμένος· ρουμ. ispitit, σλαβ. Καὶ κᾶρτίτ^{ου}, ἔπερ ἴδε.

πειρασμό, οὐσ. ἄρσ., -σματζ πληθ. (pirasmó, -smadz) = ὁ πειρασμός· ρουμ. tentatsiune, λατ.

πείσμα, οὐσ. θηλ., πείσματι πληθ. (písmă, písmati) = ἐπιμονή, ισχυρογνωμοσύνη, ἔχθρα, κοιν. πείσμα· ρ. pismă, ἑλ.

πεισμουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pismusésku, ·sií, -sită, -sire) = χολοῦμαι, θυμώνω καὶ πεισμώνω· ρ. necăjesc, σλ.

πεισμουσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pismusítu, -tă) = κεχολωμένος, θυμωμένος, πεισματωμένος· ρουμ. necăjit, σλαβ.

πέκνᾶ, οὐσ. θηλ., πέκνι πληθ. (pékňă, pékni) = ἐφηλῖς, στίγματα μελανὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου. Ἐν Βελβενδῶ τῆς Μακεδονίας τὸ ἀρρώστημα τοῦτο τοῦ προσώπου λέγεται πρέκνα, ἐκ τοῦ περκνός = μελανόστικτος· ὥστε ὀρθοτ. καὶ τὸ Κ|βλαχικὸν πρέκνᾶ ἀντὶ τοῦ πέκνᾶ· ρουμ. pîstruie, σλαβ.

πέλαγου, οὐσ. ἄρσ., -γι πληθ. (pélagu, -gi) = πέλαγος· ρουμ. mare, λατ.

πέλεκάνου, -νι οὐσ. ἄρσ. (pelekánu, -ni) = ὁ πελεκάν, κοιν. λελέκι· ρουμ. barză, σλαβ.

πελτέ, οὐσ. θηλ., πελτέτζ πληθ. (pelté, peltédz) = πόλτος ἡδύς ἐξ ὀπωρῶν, κοιν. πελτές καὶ μπελτές, τουρκ. belté· ρουμ. pelteă, ἑλλην.

πένντουρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (péndură, -ri) = ἤλος, καρφί. Ἐκ τοῦ λατ. pendere-pendula· ρουμ. cuiu, ἐκ τοῦ λατ. cuneus. Προφ. καὶ πένουρᾶ, ἐξ οὗ ὀρθότερον ἐκ τοῦ λατ. pennula, (ὑποκ. τοῦ penna) = πτερύγιον. Περὶ τροπῆς τοῦ I εἰς ρ ἴδε ἐν λέξει: ακάρε.

πεντέστρου, ἐπιθ., -ξαστρά θηλ. (pedéstru, -xastră) = πεζός, πεζικός. Ἐκ τοῦ λατ. pedestris, ἰτ. ἰσπ. πορτ. pedestre, γαλ. pedestre· ρουμ. pedestru.

πέρου, οὐσ. ἄρσ., πέρι πλ. (péru, péri) = θρίξ, κοιν. τρίχα. Ἐκ τοῦ λατ. pilus. Περὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ε ἴδε ἐν λέξει βέντου. Περὶ δὲ ἐναλλαγῆς I εἰς ρ ἴδε ακάρε· ἰτ. ἰσπ. πορτ. pelo, γαλ. poil· ρουμ. păr.

πέρου, οὐσ. οὐδ., πέρρι πληθ. (péru, pɛári) = ἄπιον, ἀπίδι.
Ἐκ τοῦ λατ. pírur = ἄπιον. Περὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ε ἴδε βέντου,
ἰτ. ἰσπ. πορτ. pɛra, γαλ. poire = τὸ ἄπιον· ἡ δὲ ἀπιδέα «πέ-
ρου» ἄρσ., πέρ' πληθ. Ἐκ τοῦ λατ. pirus, ἰτ. pero, πορτ. pe-
reiro, ἰσπ. peral, γαλ. poirier = ἡ ἄπιος, ἀπιδέα· ρουμ. pâr,
ὁ δὲ καρπὸς pară.

πέργκουρά, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (pérgură, -r'i) = ἀναδεν-
δράς ἀμπέλων· κοιν. κληματαριά. Ἐκ τοῦ μετ. λατ. pergula =
ἄμπελος, ἴδε καὶ κλημᾶτᾶρξάουᾶ· ρουμ. poltă de vitsă, λατ.

πέρδικᾶ, οὐσ. θηλ., -τσ' πληθ. (pérdikă, -ts'i) = πέρδιξ,
ἴδε καὶ πιτουρνίκλε· ρουμ. potârniche.

περιέργιε, οὐσ. θηλ., (periérgie) = περιεργία, κοιν. περιέρ-
γεια· ρουμ. curiositate, λατ.

περίεργου, ἐπιθ., -γᾶ θηλ. (periergu, -γᾶ) = ὁ, ἡ περίερ-
γος· ρουμ. curios, λατ.

περίκολου, οὐσ. ἄρσ., -λ' πληθ. (perikolu, -li) = κίνδυνος.
Ἐκ τοῦ λατ. periculum, ἰτ. pericolo, ἰσπ. peligro, γαλ.
peril, πορτ. perigo· ρουμ. pericol.

περιορισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (periorisésku, -si',
-sită, -sire) = περιορίζω· ρουμ. mărginesc, λατ.

περιορισίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (periorisită, -tă) = πε-
ριωρισμένος· ρουμ. mărginit, λατ.

περιορισμό, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πλ. (periorismó, -madz) =
περιορισμός· ρουμ. mărginire, λατ.

πέρκᾶ, μόριον συγκρ. (pérkă) = ἤ, κοιν. παρά· ρουμ. de-
cât. Ἐκ τοῦ νλν. παρά + quam. Ἐν Βελβενδῶ πέργια.

περντέ, οὐσ. ἄρσ. -ντετζ πληθ. (perdê, -dedz) = παραπέ-
τασμα· κοιν. περντές, τουρκ. perdê. Καὶ μπράντεξάουᾶ, -ντεαλι
πληθ. κατὰ τὸ στεξάουᾶ-στεξάλι· ρουμ. perdeă, τουρκ.

πέρτσε, οὐσ. θηλ., πέρτσι πληθ. (pértșe, pertși) = χάλιτη.
Ἐκ τοῦ πέρου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. coamă, λατ.

πεσκάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (peskăru, -r'i) = ἄλιεύς,

κοιν. ψαρᾶς. Ἐκ τοῦ λατ. piscarius = ἰχθυοπώλης, πορτ. peixeiro, γαλ. pêcheur· ρουμ. pescar. Καὶ πισκάρου.

πέσκου, οὐσ. ἄρσ., πέστσι καὶ πέστι πληθ. (pésku, péstsi, pésti) = ἰχθύς, ψάρι. Ἐκ τοῦ λατ. piscis-is = ἰχθύς· ἰτ. pesce, ἰσπ. pez, πορτ. peixe, γαλ. poisson, ἄλβ. pešk· ρουμ. pește Καὶ πεάστε.

πεστερεῶο, οὐσ. θηλ., -ρεαλι πληθ. (pesterēáo, -reali) = σπήλαιον· ρ. peštere. Ἐκ τοῦ σλ. peštera. Καὶ πιστιρεῶου.

πεστιμάλιου, οὐσ. οὐδ., -μάλι πληθ (pestimáliu, -máli) = μεγάλη ποδιά· ἄλβ. pestmial, τρλ. pestimal· ρ. peštiman.

πέστρᾶβᾶ, οὐσ. θηλ., -βι πλ. (péstrāvā, -vi) = πέστροβα (ἰχθύς)· ρουμ. păstrav, σλαβ.

πέταλου, οὐσ. οὐδ., -λι πληθ. (pétalu, -li) = πέταλον (τοῦ ζώου) καὶ πέταλα· ρ. potcoavă, σλαβ.

πέτουρου, οὐσ. οὐδ., -ρι πληθ. (péturu, -ri) = φύλλον τῆς πῆττας, κοιν. πέτουρον. Ἐκ τοῦ πέταλον· ἄλβ. pete = φύλλον πῆττας καὶ φύλλον χρυσοῦ· ρουμ. foaie de aluat, λατ.

πηχτουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pihtusésku, -siῖ, -sită, -sire) = ἄχθομαι, ἀνιῶμαι, κοιν. μοὶ κακοφαίνεται. Ἐκ τοῦ νλν. πήχτωσα· ρουμ. mă îngrijesc, σλαβ.

πιανάργᾶ, ἐπιρ., (pianăr-gă) = βραδέως, κοιν. σιγά. Ἐκ τοῦ ἑλλην. πλέον (πλή-πιᾶ-ἀνάργα ἀντὶ ἀργά)· ρουμ. încet, λατ.

πιάτου, οὐσ. οὐδ., πιάτι πληθ. (piátu, piáti) = τρύβλιον, κοιν. πιάτον· ρουμ. farfurie, κινεζ.

πιβόνιου, οὐσ. ἄρσ., -βονι πληθ. (pivóniu, -voni) = ρύαξ, ἀγνώστου μοὶ καταγωγῆς· ρουμ. răgău, ἄλβ.

πιδαγώγου, οὐσ. ἄρσ., -γωγί πληθ. (pidagógu, -yogi) = παιδαγωγός· ρουμ. pedagog, Δαλ.

πιδιμό, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (pidimó, -madz) = κόλασις, σωφρονισμός, κοιν. παιδίμα ἀντὶ παιδεύμα, ἐξ οὗ ἢ προκ. λέξις· ρουμ. chin, μαγυαρ.

πιδιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (pidipsésku -psiῖ, -psită,

-psire) = κολλάζω, τιμωρῶ· κοιν. παιδεύω, pedepsesc, ἑλλην.

πιδιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (pičipsíre, -psir) = κόλασις, τιμωρία· ρουμ. pedepsire, ἑλλ.

πιδιψίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pičipsítu, -tã) = τιμωρημένος· ρουμ. pedepsit, ἑλλην.

πιζιλίνα, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (pizilínã, -nî) = δέρμα λεπτόν, μεμβράνα. Σύνηθες ἐν τῷ μεσημβρ. τμήματι. Ἐκ τοῦ περάζα, ὅπερ ἴδε· ρουμ. pelitsã subtsire, λατ.

πιζουέσκου, -ι', -ιτά, -ιρε ρ. (pizuésku, -i', -itã, -ire) = σκώπτω, χλευάζω, κοιν. περιπαίζω· ρουμ. batjocoresc, λατ.

πιζουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρ' πληθ. (pizuíre, -irî) = σκῶψις, χλευασμός, κοιν. περίπαιγμα· ρουμ. batjocorire.

πιζουίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (pizuítu, -tã) = ἐσκωμμένος, χλευασμένος, κοιν. περιπαιγμένος· ρουμ. batjocorit.

πιζούλιου, οὐσ. οὐδ., -λι πληθ. (pizúliu, -li) = λίθινον ἐδώλιον, κοιν. πεζούλι· ρουμ. prișpã, σλαβ.

πιζούρα, οὐσ. θηλ., -ουρ' πληθ. (pizúrã, -urî) = στρατός πεζικός, τὸ πεζικόν, κοιν. πιζούρα· ρουμ. pedestrime, λατ.

πιθάρε, οὐσ. θηλ., -θάρ' πληθ. (piθáre, -θãrî) = πίθος, κοιν. πιθάρι· λέγεται καὶ τσέπου· τουρκ. kũp, ρουμ. butoiu, ἑλλ.

πίκα, οὐσ. θηλ. (píkã) = ἐργή, πάθος, ἔχθρα κατὰ τινος, κοιν. πίκα· ρουμ. mânie, ἑλλην. pecaz, σλαβ.

πικάτου, οὐσ. οὐδ., -κατι πληθ. (pikátu, -kati) = ἀμάρτημα, ἀμαρτία. Ἐκ τοῦ λατ. peccatum, ισπ. peccato, ισπ. pecado, γαλ. péché, ρουμ. păcat.

πικούλιου, οὐσ. ἀρσ., -λι' πληθ. (piculíu, -li) = χρημάτιον, ἴδιον ἀργύριον, ἴδια περιουσία τῶν γυναικῶν, παίδων καὶ δούλων ἐξ ἰδιαιτέρων οἰκονομιῶν. Ἐκ τοῦ λατ. peculium = κοιν. πεκούλιον. ισπ. regujal = περιουσία· ρουμ. ban de păstrat, μαγ. † λ.

πικούνιου, οὐσ. ἀρσ., -ν' πληθ. (picúníu, -nî) = ἀργύριον, χρήματα. Ἐκ τοῦ λατ. pecunia = χρήματα, ρουμ. ban, μαγ.

πικουράρου, οὐσ. ἀρσ., -ραρ' πληθ. (picuráru, -rarî) =

ποιμήν, βοσκός. Ἐκ τοῦ λατ. pecuarius· ιτ. pecorajo, ἐν Καλαυρία pecuraru, σικελ. picuraru, ρουμ. pecurar.

πικουρέσκου, ἐπιθ., -ρξασκᾶ θηλ. (picurésku, -rɛaskă) = ποιμενικός. Ἐκ τοῦ πικουράρου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. păstoresc, λ.

πικουρλίικε, οὐσ. θηλ., -λικί πληθ. (pikurlíkje, -likì) = ποιμενική. Ἐκ τοῦ πικουράρου, ρουμ. păstorie, λατ.

πικουρράνε, οὐσ. θηλ. τοῦ πικουράρου, -ρρανι πληθ. (pikurǎne, -rɔani) = ἡ βοσκός, ποιμενίς· ιτ. pecoraja, ρουμ. păstoritsă, λατ.

πιλάφου, οὐσ. οὐδ., -φι πληθ. (piláfu, -fi) = τὸ ἐξ ὀρύζης παρασκευαζόμενον ἔδεσμα, τὸ πελάφι· τρκ. pilav, ρ. pilaf, τρκ.

πιλικισέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pilikisésku, -siì, -sită, -sire) = λαξεύω, σκεπαρνίζω, κοιν. πελεκῶ-πελέκησα. Καὶ πιλιξέσκου, ρουμ. hacaesc, σλαβ.

πιλικησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρι πληθ. (pilikisire, -sirì) = πελέκημα. Καὶ πιλιξίρε, ρουμ. hacuire, σλαβ.

πιλικησίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pilikisítu, -tă) = λελαξευμένος, πελεκημένος· ρουμ. hacuit, σλαβ. Καὶ πιλιξίτου.

πιλικούδᾶ, οὐσ. θηλ. -κουτζ, πληθ. (ἐκ τοῦ πελεκοῦδ(ε)ς) (pilikūdă, -kudz) = σχίδαξ, σχίδη, κοιν. πελεκούδη, ρ. aschiă, λ.

πιλούνγκου, οὐσ. οὐδ. (pilúnjku) = ἀψίνθιον, κοιν. ἀψινθιά καὶ πελίνος, ὅπερ σλαβ., ἀλβ. pelin, ἀρχ. σλ. pelin, ρ. pelin.

πίνακου, οὐσ. ἀρσ., -τσί πληθ. (pínaku, -tsì) = ὁ πίναξ· ρουμ. tablă, λατ.

πινακουτό, οὐσ. ἀρσ., -τατζ πληθ. (pinakutó, -tadz) = ἡ πινακωτή, ἐπὶ τῆς ὁποίας μεταφέρεται ὁ ἄρτος εἰς τὸν φούρνον, ἥτις καὶ πινακωτὸ καὶ πλακωτό, ὅπερ καὶ Κ/βλαχ. λέγεται.

πίνγκου, πίμδου, πίμ|πτᾶ, πίντζερε ρήμ. (píngu, rímšu, rímpťă, ríndzere) = ὠθῶ, κοιν. σπρώχνω. Ἐκ τοῦ λατ. impingo, ere = ὠθῶ· ιτ. impingere, φρ. impenzi· ρ. imping.

πιντζέρου, οὐσ. οὐδ., -τζερι πληθ. (píndzeru, -dzerì) = παράθυρον. Ἐκ τοῦ τρκ. penderé· ἴδε καὶ φυρίδα καὶ pâra-

θύρε· ρουμ. ferestră, λατ.

πίντζερε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. πίνγκου, -τζερ· πληθ. (pín-dzere, ·dzerⁱ) = ὤθησις, κοιν. σπρώξιμον· ρουμ. impingere.

πιν'τηκουστάρου, οὐσ. οὐδ., -ρ' πληθ. (pintikustáru, -ri) = πεντηκοστάριον· ρουμ. penticostar (βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας).

πιντούκλιου, οὐσ. ἀρσ., -κλι πλ. (pidúklij^u, -kli) = φθείρ, κοιν. ψείρα. Ἐκ τοῦ λατ. *peduclus = φθείρ, ιτ. pidochio, ισπ. piojo, πορτ. piolho, γαλ. ρου· ρουμ. păduche.

πιντουκλέσκου, -κλιⁱ, -κλιτά, -κλιρε ρ. (piduklésku, -kliⁱ, -klită, -klire) = φθειριῶ, κοιν. φειριάζω. Καὶ πιντουκλέτζου. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. peduclare, ιτ. spidocchiare, ισπ. despiozar, πορτ. espiolar, γ. pouiller· ρ. păduchiez.

πιντουκλιόσου, ἐπιθ., -κλιόσα θηλ. (piduklijós^u, -kljosă) = φθειριῶν, κοιν. φειριάρης. Ἐκ τοῦ pedicolosus, ιτ. pidocchioso, ισπ. piojoso, πορτ. piolhoso, γαλ. puilleux· ρουμ. păduchios. Καὶ μπιντουκλιόσου.

πιντουκλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (piduklíre, -riⁱ) = φθειριάσις· ρουμ. păduchiare. Καὶ μπιντουκλιάρε.

πίν'τρου, προθ. (píntru) = διά μετὰ γεν. κοιν. εἰά μέσου. Ἐκ τοῦ λατ. per-inter, ἴδε πρι.

πιπέρου, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πληθ. (pipér^u, -riⁱ) = πέπερι· κοιν. πιπέρι, λατ. piper-eris, ιτ. pevere, ισπ. προδ. pebre, γαλ. poivre, ἀλβ. piper· ρ. piper. Ὁρθότερα παραγωγή ἢ κατ' εὐθειῶν ἐκ τοῦ νλν. πιπέρι.

πιπόνικου, οὐσ. ἀρσ., -ν' πληθ. (pipónij^u, -niⁱ) = πέπων· κοιν. πεπόνι· λέγεται καὶ χειμωνικό· λατ. peronionis, ιτ. perone καὶ porone, ισπ. πορτ. perino, ἀλβ. pjerë, γαλ. peron = ἀγγούρι, σίκυς· ρ. perene, ἴδε καὶ πεάπινε.

πιργίτσα καὶ πἀργίτσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (pirgítsă, -tsi) = ἡ πρώτη επίσκεψις τῶν νεονύμφων πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς νύμφης. Ἐκ τοῦ ἀλβ. perjel = ἐπανέρχομαι.

πιρήφανου, ἐπιθ., -φανά θηλ. (pirífan^u -fană) = ὑπερή-

φανος· ρουμ. mǎndru, σλαβ.

πιρηφάνγε, οὐσ. θηλ., -φάν' πληθ. (pirifánje, -fǎnⁱ) = ὑπερηφάνεια· ρουμ. mǎndrie, σλαβ.

πιρόσου, ἐπιθ., πιροάσǎ θηλ. (pirós^u, pirǒásǎ) = λάσιος, δασύς, κοιν. μαλλιαρός. Ἐκ τοῦ λατ. pilosus, ιτ. ισπ. πορτ. peloso, προβ. pelos, ρουμ. pǎros.

πιρούνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (pirúne, -nⁱ) = κρεάγρα, περόνη, κοιν. περούνι. Καὶ περούνα· ἄλβ. perona· ἴδε πάνξάουα.

πισκέσε, οὐσ. θηλ., -σ' πληθ. (piskése, -sⁱ) = δῶρον, κοιν. πεσκέσι, τουρκ. peskes, ρουμ. cadou, γαλ.

πισκήρε, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (piskíre, rⁱ) = χειρόμακτρον, κοιν. πισκήρι· τουρκ. peskir, ρουμ. peschir.

πιῶμάνου, -νά, ἐπιθ. (pišmán^u, -nǎ) = μεταμελημένος, κοιν. πισμάνης· τουρκ. pišman, ρουμ. care se căeste, σλαβ.

πιῶμάνιψέσκου, -ψι^ι, -ψιτǎ, ψιρε ρ. (pišmânipsésku, -psi, -psitǎ, -psire) = μεταμέλομαι, μετανοῶ, κοιν. πισμανεύω, πισμάνιψα· ρουμ. me căesc, σλαβ.

πισπιλέσκου, -λι^ι, -λιτǎ, -λιρε ρ. (pispilésku, lii, -litǎ, -lire) = ἐπιπάσσω, κοιν. πασπαλίζω· ρουμ. presăr, λατ.

πισπιλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ' πληθ. (pispilíre, -lirⁱ) = τὸ ἐπιπάσσειν, κοιν. πασπάλισμα, presare, λατ.

πιῶπουρέτζου, -ρα^ι, -ρατǎ, -ράρε ρ. (pišpurédz^u, -raⁱ, -ratǎ, -rare) = ψιθυρίζω τινί τι. Ἐκ τοῦ πισπιρίζω, πεπρωιημ. ρουμ. șoptesc, σλαβ.

πισπουρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ριρ' πληθ. (pispuríre, rirⁱ) = ψιθύρισμα· ρουμ. șoptire, σλαβ.

πισπουρίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ.; -ριτǎ, θηλ. (pispurít^u, -ritǎ) = ψιθυρισμένος· ρουμ. șoptit, σλαβ.

πίσσǎ, οὐσ. θηλ., πίσσι πληθ. (píssǎ, píssi) = ἡ πίσσα· ρουμ. smoală, σλαβ.

πισσουςέσκου, -σι^ι, -σιτǎ, -σιρε ρ. (pissusésku, -sii, -sitǎ, -sire) = πισσώνω, ρουμ. smolesc, σλαβ.

πισσουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (pissusíre, -siri) = πίσσωσις· ρουμ. smolire, σλαβ.

πισσουσίτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pissusít^u -tǎ) = πιστωμένος· ρουμ. smolit, σλαβ.

πίστε, οὐσ. θηλ., πίστι πληθ. (píste, písti) = πίστις, ρουμ. credintsǎ, λατ.

πιστεάουǎ, οὐσ. θηλ., πιστέ' πληθ. (pisteáuaǎ, písté) = ὑπουρίς τοῦ ἵππου, τὸ ὑπὸ τὴν οὐρανὸν τοῦ ἵππου διερχόμενον λωρίον καὶ συγκρατοῦν τὸ σάγμα· κοιν. πιστεά, ἔπερ. ἐκ τοῦ ὄπισθεν· ρουμ. rofil, σλαβ. Καὶ μπουλντούμε, τουρκ.

πίστι, προθ. = ἐπὶ μετὰ γεν. Ἴδε πρε· ρουμ. peste.

πιστίνǎ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (pístínǎ, -nǐ) = στέμφυλον, κοιν. τσίπουρον. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. pisto ἀντὶ pinso, pinsitum καὶ pistum = πτίσσω, κοιν. κοπανίζω· ρ. tescuinǎ, σλαβ. Καὶ προύστινǎ, Δαλ. καὶ τσίπουρι, ἔπερ Ἴδε.

πιστιψέσκου, -ψι', -ψιτά, -ψιρε ρ. (pistipsésku, -psi', -psitǎ -psire) = πιστεύω, ἄορ. κοιν. πίστιψα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ρουμ. cred, λατ.

πιστό, ἐπιθ. ἄκλιτον. (pístó) = πιστός· ρουμ. credincios, λ.

πιστόλǎ, -λι πληθ., (pístólaǎ, -li) = μικρὸν πυροβόλον, πιστόλιον· ἰτ. pistola, ρουμ. pistol.

πίτǎ, οὐσ. θηλ., πίτι πληθ. (pítǎ, píti) = τὸ πλακούντιον, ἢ πήττα· ρουμ. plăcintǎ, λατ.

πιτμέζε, οὐσ. θηλ., -ζουρι' πληθ. (pitméze, -zurǐ) = ὁ βρασμένος μοῦστος τῶν σταφυλῶν, κοιν. πετμέζ, τρκ. Ρουμ. pecmez, τρκ.

πιτουρνίκηλε, οὐσ. θηλ., -κλι' πληθ. (piturníkile, -kli) = πέρδιξ, καὶ ὄρτυξ. Καὶ πιτρουνίκηλε, ἐκ τοῦ λατ. coturnicula (coturnix -icis = ὄρτυξ)· Ἴδε καὶ πέρδικǎ· ρουμ. potârniche.

πιτουρράνε, οὐσ. θηλ., -νι' πλ. (piturǎne, -ni) = πήττα μὲ πολλὰ φύλλα, πέτουρα· ρουμ. plăcintǎ infoiatǎ, λατ.

πιτρέκου, -κου', -κουτά, -τσεαρε ρ. (pitréku, -kuǐ, -kutǎ, -tseare) = πέμπω, στέλλω. Ἐκ τοῦ λατ. pertrajicio, ěre =

διαβιάζω· ρ. trimet, ἐκ τοῦ transmittere, μογλ. trimet.

πιτρικούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pitrikútu, -tǎ) = ἀπεσταλμένος· ρουμ. trimis, λατ.

πιτρισεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τσερ' πληθ. (pitritseǎre, -tserⁱ) = ἀποστολή· ρουμ. trimitere, λατ.

πιτρούμ|πτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. πιτρούνντου (pitrúmp^{tu}, -tǎ) = διατετρυπημένος, διάτρητος· ρ. pătrons. Καὶ πιτρουνντάτ^{ου}.

πιτρούνντου, πιτρούμδου, -μ|πτᾶ, -τζεαρε ρ. (pitrúndu, pitrúmš^u, -mptǎ, -dzeare) = διατρυπῶ. Ἐκ τοῦ λατ. perdundo, ěre = διατρυπῶ, ἰτ. pertugiare, ἰσπ. pertuguear, γαλ. percer, προβ. pertusar. ρουμ. pătrund.

πιτρουντζεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. πιτρούνντου, -τζερ' πληθ. (pitrudzeǎre, -dzerⁱ) = διάτρησις, διατρύπημα. Καὶ πιτρουνντᾶρε (pitrundǎre).

πιτρουσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pitrusésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = καλύπτω τι διὰ πετρῶν, κοιν. πετρώνω καὶ πλακώνω· 2) ἐπέρχομαι αἰφνιδίως κατὰ τὸ νλν. πλάκωσεν ὁ ἐχθρός· ρουμ. a apăsà, a acumulà, λατ.

πίτσᾶ, οὐσ. θηλ., πίτσουρ' πληθ. (pítsǎ, pítsurⁱ) = γυναικεῖον αἰδοῖον παρθενικόν· Ἴδε καὶ κίσντᾶ· ρουμ. pizdă de feată virgină, σλαβ. † λατ.

πιτσέτᾶ, οὐσ. θηλ., πιτσέτς πληθ. (pitsétǎ, pitséts) = σουδάριον, κοιν. πιτσέτα, ἰτ. pezzetta· ρουμ. prosop, ἔλλην.

πιχλιβάν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νⁱ πληθ. (pihliván^u, -nⁱ) = ἀθλητής, κοιν. πιχλιβάνης, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. pehlivan· ρουμ. pehlivan, τουρκ. gladiator, λατ.

πιχλιβανλίκε, οὐσ. θηλ., -λικⁱ πλ. (pihlivanlíke, -likⁱ) = ἀθλητική, κοιν. πιχλιβανλίκι, τουρκ. ρουμ. glădiatorie, λατ.

πλάϊ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (pláï^u, -urⁱ) = κατωφέρεια. Ἐκ τοῦ ἑλ. πλάγιον, πλευρὰ τοῦ ὄρους· ρουμ. plaiu, ἔλλην.

πλάκ^{ου}, πλάκούⁱ, -ουτᾶ, -τσεαρε ρ. (pláku, plâkúⁱ, -utǎ, -tseare) = ἀρέσκω. Ἐκ τοῦ λατ. placeo, ere, ἰσπ. placer,

πορτ. *plazer*, γαλ. *plaire*, ἄλβ. *peljkjeig* ρ. *plac* ν' *πλάτσε* = *mihi placet* = ἀρέτκει μοι.

πλάμπου, -τά, πθμ. τοῦ *πλάμπου* (*plāmpu*, -tā) = ἐνδακρυς, θρηνηῶν ρουμ. *plāmt*, λατ.

πλάνου, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (*plānu*, *plānuri*) = ἀπάτη, κοιν. *πλάνος* λέγεται καὶ ὡς ἐπιθ. = ἀπατεῶν, γόης, κοιν. *πλάνος* ρουμ. *fraudă*, *fraudător*, λατ.

πλάμπου, *πλάμπου*, *πλάμπου*, *πλάμπου* καὶ *πλάμπου* ρ. (*plāngu*, *plāmsu*, *plāmpă*, *plāndzere*) = κλαίω. Ἐκ τοῦ λατ. *plango*, ἔρε = κλαίω, ἰτ. *piangere*, ἰσπ. *plānir*, προβ. *planger*, γαλ. *plaindre* ρουμ. *plāng*.

πλάμπουροσού, ἐπιθ., -ροσά θηλ. (*plāngurósu*, -roasă) = κλαυστικός, κοιν. *κλαψιάρης*. Ἐκ τοῦ *πλάμπου*, ὅπερ ἴδε ρουμ. *plāngător*. Καὶ *πλάμπου*.

πλάμπου, -ψιί, -ψιτά, -ψιρε ρ. (*plānipsésku*, -psiî, -psită, -psire) = *πλανῶ*, ἀποπλανῶ, *πλάμπου* ρουμ. *seduc*.

πλάμπου, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (*plānipsire*, -psirî) = παραπλάνησις, ἀποπλάνησις ρουμ. *seducere*, λατ.

πλάμπου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ψιτά θηλ. (*plānipsitu*, -psită) = πεπλανημένος, ἀποπλανημένος ρουμ. *sedus*, λατ.

πλάμπου, οὐσ. θηλ. (*plāntă*) = φυτόν, βοτάνη. Ἐκ τοῦ λατ. *planta* = φύτευμα, φυτόν, ἰτ. *pianta*, ἰσπ. πορτ. προβ. κατλ. *planta*, γαλ. *plante* ρουμ. *plantă*.

πλάμπου, πθμ. τοῦ ρ. *πλάμπου*, -τατά θηλ. (*plāntātu*, -tată) = ἐμπεφυτευμένος ρουμ. *implāntat*. Καὶ *πλάμπου*.

πλάμπου, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (*plāndzere*, -rî) = ὄδυρμός, κλαυθμός, κοιν. *κλάψιμο* ρουμ. *plāngere*.

πλάμπου, -αί, -ατά, -αρε ρ. (*plāntu*, -aî, -ată, -are) = φυτεύω. Ἐκ τοῦ λατ. *planto-are*, ἰτ. *piantare*, γαλ. *planter* ἰσπ. *plantar* ρουμ. *implant*. Καὶ *πλάμπου*.

πλάσάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -ρ' πληθ. (*plāsăre*, -rî) = πλάσις, τὸ πλάττειν, κοιν. *πλάσιμον* (τῆς ζύμης) ρ. *turtire*, λ.

πλάσάτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ κτρ. (plâsát^u, -tǎ) = πεπλασμένος· ρουμ. turtit. Καὶ πλισάτ^{ου}.

πλάσε, οὐσ. θηλ. συγκ. = πλάσμα, δημιουργημα, κοιν. πλάσι.

πλάσέτζ^{ου}, πλάσάι, -ατά, -αρε, ρ. (plâsédz^u, plâsái, -atǎ, -are) = πλάττω, ἔπλασα, ἰδίως λέγεται ἐπὶ τῆς πλαττομένης ζύμης, οἶον: πλάσέτζου πᾶνξα = πλάθω τὸ ψωμί· ρ. turteso, λ.

πλάσκᾶνέσκου, πλάσκᾶνίι, -ιτά, -ιρε ρ. (plâskânésku, plâskâníi, -itǎ, -ire) = ἐκρήγνυμαι μετὰ κρότου, ἐκκροτῶ. Κατὰ Miclosich ἐκ τοῦ σλαβ. pleskati· μεταφ. καταθλίβομαι κατὰ τὸ νλν. σκάνω, ἔσκασα (ψυχικῶς)· ρουμ. plesneso, σλαβ.

πλάσκᾶνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νιρ^ι πληθ. (plâskâníre, -nirⁱ) = ἐκρηξις μετὰ κρότου, ἐκκρότησις, κοιν. σκάσιμον με κρότον· ρ. plesnire, σλ. Μετφ. κατάθλιψις, κοιν. σκάσιμον (ψυχικῶς).

πλάσκᾶνίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -νιτά θηλ. (plâskânít^u, -nitǎ) = μεταφ. κατατεθλιμμένος, κοιν. σκασμένος· ρουμ. plesnit, σλ.

πλάσμαῖ, οὐσ. θηλ., -ματι πληθ. (plâsmǎ · mati) = πλάσμα, ρουμ. creaturǎ, λατ.

πλαστογράφ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -φι^ι πληθ. (plastograf^u, -fi) = πλαστογράφος· ρουμ. plastograf.

πλαστογραφίε, οὐσ. θηλ., -φι^ι πληθ. (plastografíe, -fiⁱ) = πλαστογραφία, ρουμ. plastografie.

πλάταν^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ν^ι πληθ. (plátan^u, -nⁱ) = πλάτανος, ρουμ. platan, ἑλλην.

πλάτᾶρε, οὐσ. θηλ., -τᾶρ^ι πληθ. (plâtáre, -tǎrⁱ) = ἡ ράχις, τὰ νῶτα, κοιν. ράχι καὶ πλάτη· ρουμ. dos καὶ spatǎ, λατ.

πλάτᾶρόσ^{ου}, ἐπιθ. -ροσᾶ θηλ. (plâtâros^u, -roasa) = εὐρύνωτος, ἐκ τοῦ πλάτᾶρε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. spǎtos, λατ.

πλάτέσκου καὶ **πᾶλτέσκου**, -τι^ι, -ιτά, -ιρε ρ. (plâtésku, -tíi, -itǎ -ire) = ἀποτίνω, κοιν. πληρώνω. Ἐκ τοῦ σλαβ. platiti σερβ. platka = πληρώνω, ἀποτίνω, ρουμ. plăteso, σλαβ.

πλάτιρε, καὶ **πᾶλτιρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τιρ^ι πληθ. (plâtíre, -tirⁱ) = ἀπότισις, κοιν. πληρωμή· ρουμ. platǎ. Καὶ πλάτᾶ.

πλάτσιουτόσου, ἐπιθ. -τσασᾶ, θηλ. (plâtsiutós^u, -tqasᾶ)
= πεπιεσμένος, ἀμύλυσ. Ἐκ τοῦ πλακώνω· ρουμ. turtit.

πλάτσεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ πλάχου, -τσερᾶ πληθ. (plâtsḗare, -tserⁱ) = εὐαρέστησις, ἰτ. piacere, ρουμ. placere.

πλεᾶ, ἐπιρ. (pleᾶ) = ἤδη, πλέον καὶ πλεον 2) μᾶλλον, πλέον, κοιν. πλεό, ρουμ. prea, λατ.

πλεᾶγκᾶ, οὐσ. θηλ., πλέτζᾶ πλ. (pleᾶgᾶ, plédzⁱ) = τραῦμα, πληγή. Ἐκ τοῦ λατ. plaga = πληγή, ἰτ. piaga, πορτ. praga, προβ. plaga, γαλ. plaie, ρουμ. plagᾶ. Προφ. καὶ πλεᾶγκᾶ, πλεᾶτζᾶ ἴδε καὶ ρᾶνᾶ.

πλεᾶσκᾶ, οὐσ. θηλ., -κουρᾶ πληθ. (pleᾶskᾶ -kurⁱ) = λεία, λάφυρον, κοιν. πλεᾶτσικον, τουρκ. ἢ σλαβ. Ρουμ. pradᾶ, λατ.

πλεᾶνιτσαᾶ, πλεᾶμιτσαᾶ καὶ πλεᾶμτσαᾶ, οὐσ. θηλ., πλέμ-
τσιᾶ καὶ πλεᾶνιτσιᾶ πληθ. (pleᾶnitsᾶ, pleᾶmitsᾶ καὶ pleᾶm-
tsᾶ, plémitsⁱ καὶ pleᾶnitsⁱ) = ἄχυρῶν, καλύβη. Ἐκ τοῦ ἀλβ.
plevitsa, σλαβ. plevnica, βουλγ. plemna = ἄχυρῶν· pleva,
βουλγ. = λεπτὰ ἄχυρα· ὁ Meyer παράγει τὴν λέξιν κατ' εὐθειᾶν
ἐκ τοῦ σλαβ. plevnica, ρουμ. pivnitsᾶ, σλαβ.

πλέκου, πλικᾶᾶ, -ατᾶ, -αρε ρ. (plék^u, plikᾶᾶ, -atᾶ, -are)
= κάμπτω, κλίνω· μι πλέκου (μέσον) καὶ μ' ἀπλέκου = κύπτω· (τὸ
α προθεμ.). Ἐκ τοῦ λατ. plico, are, πτύσσω, ἰτ. piegare,
ἰσπ. plegar, πορτ. pregar, πρ. plecar, γαλ. plier· ρ. plec.

πληγουσέσκου, -σιᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (pliyusḗsku, -siⁱ,
-sitᾶ, -sitᾶ, sire) = τραυματίζω, πληγώνω, πλήγωσα· ρουμ.
rănesc. Καὶ πληγουέσκου. Ἴδε καὶ λάβουσέσκου.

πληγουσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (pliyusit^u, -tᾶ) = πλη-
γωμένος· ρουμ. rănit. Καὶ πληγουίτου, ἴδε λάβουσίτου.

πλημμύραᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πλ. (plimírᾶ, ri) = πλήμμυρα·
ρουμ. inondatsiune, λατ.

πληρουφουριε, οὐσ. θηλ., -ριᾶ πληθ. (plirufurⁱe, -riⁱ) =
πληροφορία, εἰδήσις· ρουμ. informatsiune, λατ.

πληρουφουρσέσκου, -σιᾶ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (plirufursḗsku,

-sii, -sită, -sire) = γνωρίζω τινί τι, πληροφορῶ· ρουμ. înformesc, λατ.

πλίκοῦ, οὔσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (plík^u, -urⁱ) = φάκελλος, κοιν. πλίκος· ρουμ. plíc, ιτ. plico, ισπ. plica, γαλ. pli, ἐκ τοῦ λατ. plico-are.

πλικάρε καὶ απλικάρε, ἀπθ. θηλ. μέ σημ. οὔσ. ἀφηρ. τοῦ ῥημ. πλέκοῦ, -κᾶρ' πληθ. (plikáre, -kărⁱ) = κλίσις, κάμψις, κύψις, κοιν. σκύψιμον, ρουμ. plecarea, λατ.

πλικᾶτῶν καὶ απλικᾶτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ πλέκοῦ (plikát^u καὶ aprlikát^u) = κεκυφώς, κοιν. σκυμμένος· ρουμ. plecat, λατ.

πλικᾶτράρε, οὔσ. θηλ., -τορ' πληθ. (plikátărăre, -torⁱ) = τὸ γεννηῆσαν, ἀπολέσαν τὸν ἄρνα καὶ γαλουχοῦν πρόβατον. Ἐκ τοῦ μι πλέκοῦ = κύπτω = παρέχω τὸν μαστόν· Ἴδε πλέκοῦ· λατ. plecatura = σύμπτυξις, ιτ. piegatura = πτυγή, ισπ. plegatura, πορτ. pregatura· ρουμ. plecătoare (oae).

πλιμούνα καὶ πᾶλμούνᾶ, οὔσ. θηλ., -μουν' πληθ. (plimúnă, -munⁱ) = πνεύμων, κοιν. πλεμόνι. Ἐκ τοῦ λατ. pulmone, ιτ. polmone, προβ. polmo, σαρδ. prumoni, γαλ. roumon, ρουμ. plumînă, σλ. plomon, ἐκ τοῦ νλν. πλεμόνι.

πλισᾶδᾶ, οὔσ. θηλ., -σᾶτζ' πληθ. (plisădă, -sadz) = ἄπιον ρουμ. pară, λατ.

πλίσκουτᾶ, οὔσ. θηλ., -τι πληθ. (plískută, -ti) = κόλαφος, κοιν. μπάτσος· πεποιημ. ρουμ. palmă, προβ. τὸ ἐν Μακ. παταριά.

πλιυρίτῶν. οὔσ. ἄρσ., -ριτς πληθ. (plivrit^u, -rits) = πλευριτίς (νόσος)· ρουμ. pleurezie, ἑλλην.

πλιυριτουσέσκου, ἰ-σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (plivritusésku, -sii, -sită, -sire) = πλευριτώκω, πλευρίτωση. Ἐν Μοναστ. πλιυριτουσέσκου. Καὶ πλιυριτσέσκου· a se înpolnavi de pleurezie, σλαβ. + ἑλλην.

πλιυριτουσίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (plivritusire, -sirⁱ) = πλευρίτωμα. Καὶ πλευριτσίρε.

πλιυριτουσίτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (plivritusít^u, -tă) =

πλευριτωμένος· ρουμ. bolnav de plevrezie. Καὶ πλευριτισμῶς.

πλωάε, οὐσ. θηλ., πλόε' πληθ. (ploáe, plóe) = βροχή. Ἐκ τοῦ λατ. pluvia, ιτ. pioggia, προσ. pluvia, γαλ. pluie, ρ. ploae.

πλωάσκᾶ καὶ **πλόσσκᾶ**, οὐσ. θηλ., πλόστσι πληθ. (ploáskā και plóskā, plótsi) = ξυλίνη φιάλη, ἀγγεῖον οἰνηρόν, κοιν. πλόσκα καὶ φλάσκα· ἄλβ. pljoske, σερβ. βουλγ. plosca. Ἐκ τοῦ λατ. flasca· ρουμ. ploscă.

πλωάτσᾶ, οὐσ. θηλ., πλότς καὶ πλότςουρ' πληθ. (ploátsā, plots, και plótsur) = πλάξ λιθίνη, κοιν. πλάκα, ἄλβ. plotse· ρουμ. ardesie, γαλ.

πλω- καὶ **πλουτισίτς**, οὐσ. θηλ., πληθ. ἄρθ. (plo- και plutsitzi) = πλακίδια, κοσμητήματα· ὑποκ. τοῦ πλοτς, ἴδε πλωάτσᾶ.

πλούγκου οὐσ. ἄρσ., πλούτζ' πληθ. (plúg^u, plúdzⁱ) = ἄροτρον σλαβ. plugu, ἄλβ. pljuor, γερμ. pflug, ρουμ. plug.

πλουϊνᾶ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. pluínā, -nⁱ) = καιρός βροχερός. Ἐκ τοῦ πλωάε, ἔπερ ἴδε· ρουμ. timp ploios, λατ.

πλουϊόσου καὶ **πλουϊρόσου**, -ρασᾶ θηλ. (pluiós^u και pluirós^u. -rasă) = βροχερός. Ἐκ τοῦ πλωάε, ἔπερ ἴδε· ρουμ. pluios, λ.

πλούμπα, οὐσ. θηλ., -μπι πληθ. (blúmbā, -bi = μελυβδία (σφαῖρα ἐκ μολύβδου), κοιν. βόλι. Ἐκ τοῦ λατ. plumbum· ιτ. piombo, γαλ. plomb, σαρδ. piunu, προσ. plum, ισπ. plomo, πορτ. chumbo, ἄλβ. pljumb, ρουμ. plumb. Καὶ πλωούμπα καὶ μωλύδε ἑλλην.

πλούπου, οὐσ. ἄρσ., -κ' πληθ. (plúpu, -kⁱ) = λεύκη. Ἐκ τοῦ λατ. populus καὶ plupus τοῦ μετ. λατιν. ιτ. piopo, ισπ. robo, πορτ. chobo, γαλ. peuplier, ἄλβ. pljer, ρ. plop.

πωάλα, οὐσ. θηλ., πόλι' καὶ πωάλι πληθ. (poálā, polⁱ και poáli) = περιζώστρα, κοιν. ποδιά. Ἐκ τοῦ ἄλβ. pole = τεμάχιον παννίου· ρουμ. poală.

πωάρκᾶ, θηλ. οὐσ., -τσι πληθ. (poárkā, -tsi) = ὕς, ἡ χοῖρος, κοιν. γουρούνα καὶ σκρόφα. Ἐκ τοῦ λατ. porca = ἡ ὕς, ιτ. πορτ. προσ. porca, ισπ. puerca, ρουμ. poarcă.

πράτᾱ, οὐσ. θηλ., πόρτσι και πόρτσιπλ. (pṛártā, -pórtsi pórtsi) = θύρα, κοιν. πόρτα, δπερ ἐκ τοῦ λατ. porta, ἀρχ. ισπ., πορτ., ιτ. porta, ν. ισπ. poerta, ἐν Friul puartā, γαλ. porte, ἀλβ. portë, γερμ. pforte, ρουμ. poartă.

πράτε, γ'. ἐν. προσ. τοῦ πότ^{ου} (pṛáte) = δύναμαι, μὲ σημ. ἐπιρ. διστακτικοῦ = ἴσως, δυνατόν, πιθανόν· οἶον: πράτε σᾱ χίμπᾱ (pṛáte sâ hîbâ)· κατὰ τὸ ἑλλην. μπορεί νά εἶνε, δυνατόν, πιθανόν· Ἐκ τοῦ λατ. possum· pote = δυνατόν, κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ potest· ρουμ. poate = ἴσως, ιτ. puo essere, ισπ. puede ser, πορτ. pode ser, γαλ. peut-être..

πράχᾱ, οὐσ. θηλ. πόχ' πληθ. (pṛáhā, póhī) = εἶδος δικτύου, πρὸς ἀλίευσιν· ἢ κοιν. πόχα, και ἀποχή, ἀρχ. ἑλλην. ὑποχή = στρογγύλον ἀλιευτικὸν δίκτυον· ἰδ. Ὀππ. ἀλ. 3,81, Αἰλ. ιστ. Z, 13, 17, Και ἀπόχια «ὑποχαί» παρὰ Σχολ. Ὀππ. Ρουμ. plasă, σλ.

πογάτσᾱ, οὐσ. οὐδ., -τσ' πληθ. (pogátsă, -tsi) = ἐγκρυφίας ἄρτος, κοιν. ἢ τούρτα, πογάτσα και τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ψήνεται. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. focacia, panis sub cinere coctus, ιτ. foccacia, ισπ. hogaza, πορτ. fogaza, προβ. fogatza, γαλ. fouace· ρουμ. bugace και rogace. Και μπουγάτσε.

ποδᾱρίτσᾱ, οὐσ. θηλ., -τσ' πληθ. (podărītsă, -tsi) = ὑποπόδιον, ποδαρικὸν ἱστοῦ τοῦ ἀργαλειοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πατεῖ ὁ ὑφαίνων· προφερ. και πουντουρίτσᾱ ἐν Ἀχρίδι. Ἐκ τοῦ πούς, ποδός, ποδαρικὸν-ποδαρίκια-ποδᾱρίτσᾱ. Και πᾶτίκε.

πόλε, κυρ. θηλ., (póle) = ἡ Κωνσταντινούπολις. Ἐκ τοῦ δημ. ἢ Πόλι· ρουμ. Constantinopole.

πόλεμον, οὐσ. ἀρσ., -μ' πληθ. (pólemu, -mī) = πόλεμος, μάχη· ρουμ. războiu, σλαβ. bătăi, γαλ.

πολιτεῖε, οὐσ. θηλ., -τει' πληθ. (bolitîe, -tîī) = πόλις, κοιν. πολιτεία· ρουμ. oraș, μαγυαρ. ἰδε βαρόσε.

πολιτιψέσκου, -ψι', -ψιτᾱ, -ψιρε ρ. (politipsésku -psiī, -psită. -psire) = ἐκ τοῦ πολιτίζω, ἐξευγενίζω· ρ. civiliză, γ.

πολιτιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (politipsîre,

-rⁱ) = εκπολιτισμός, εξευγενισμός· ρουμ. civilizare, γαλ.

πολιτιψίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (politipsít^u, -tǎ) = εκπεπολιτισμένος, εξηυγενισμένος, civilizat, γαλ.

πολίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (polítsǎ, -tsi) = ἡ κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου ἐξέχουσα σανὶς ὡς ἐρμάριον χρησιμεύουσα ἀνοικτόν, ἐφ' ἧς τίθενται διάφορα ἀντικείμενα, κοιν. πολίτσα· ἄλβ. politsǎ· ρουμ. politsǎ.

πόλιτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (pólitsǎ, -tsi) = χρεωστικόν ἔγγραφον, ἢ συναλλαγματική, κοιν. πόλιτσα, ἕπερ ἐκ τοῦ ιτ. polizza, ισπ. poliza, κατ. polissa, γαλ. police. Πρβ. τὸ παρὰ Λουκ. ἐρωτ. 44 πολύπτυχον = γραμματεῖον· ρουμ. politsǎ καὶ ссс, γαλ., τὸ κοιν. τσέκι.

πολίτσᾶ, οὐσ. θηλ., (polítsǎ, = ἀστυνομία. Ἐν Μετσόβω ὑπάρχει τοποθεσία ἀρχαία λεγομένη πολίτσᾶ. Ἐκ τοῦ λατ. politia, ἕπερ ἐκ τοῦ ἐλ. πολιτεία, γ. police· ρ. politsie.

πολυέλαι^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -λαιΐ πληθ. (polyéle^u, -leⁱ) = πολυέλαιος (τῆς ἐκκλησίας)· ρ. policandru, ἑλλην.

πολύλογ^{ου}, ἐπιθ., -γᾶ θηλ. (polylog^u, -gǎ) = πολυλόγος· ρουμ. flecar, σλαβ.

πολυλογίε, οὐσ. θηλ., -γιΐ πληθ. (polylogíe, -giⁱ) = πολυλογία· ρουμ. flecǎrie, σλαβ.

πόμ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νⁱ πληθ. (póm^u, -nⁱ) = ὀπωροφόρον δένδρον. Ἐκ τοῦ λατ. pomus = ὀπωροφόρον δένδρον· ιτ. pomo, προβ. pom, ἀρχ. γαλ. pom· ρουμ. pom, ἄλβ. pemmǎ· ὁ δὲ καρπὸς πόμ^{ου} - ποάμι, ιτ. ισπ. πορτ. roma, γαλ. pomme, ἄλβ. peme· ρουμ. roamǎ.

πομεάν^{ου} καὶ σπομεάν^{ου} καὶ πᾶμᾶν^{του}, παρὰ τοῖς Μεσημβρινοῖς (pomeán^u καὶ spomeán^u καὶ pãmǎntu) = μνημόσυνον, ἢ μακαρία. Ἐκ τοῦ λατ. per - menes - ium = ψυχαι, νεκροί, ἢ σλαβ. καταγωγῆς· ρουμ. pomenire, romanǎ.

πόνντου, ἐπιθ., (pónndu) = μόνος, μονήρης, ἔρημος, κενός. Ἐκ τοῦ λατ. punctus, ἐξ οὗ τὸ γαλ. point = στιγμή, αἶ^{ου} τρου

πόνντου τι ν-τούττ'» = πού στὸν διάβολο πηγαίνεις; ρουμ. singular, λατ. rustiu, σλαβ. ἴδε καὶ πουνντίε· πρὸς τὴν φράσιν παρὰ πόντον = παρ' ἕλίγον, γιὰ τίποτε· ἰτ. ponto.

πόντσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (póntsă, -tsi)· ἴδε μπόντσᾶ.

πόπουρδᾶ, οὐσ. θηλ., -δι πληθ. (pópurdă, -di) = εἶδος μυκῆτων, τὸ κοιν. καλούμενον πορδομανίταρον· ρουμ. pufălets, σλ.

πόρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (pór^u, -urⁱ) = πόρος (τοῦ ποταμοῦ)· ρουμ. vad λατ.

πόρκου, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (pórku, -tsi) = χοῖρος κοιν. γουρουνί. Ἐκ τοῦ λατ. porcus = χοῖρος· ἰτ. porco, ἰσπ. porco, puerco, πρὸς. γαλ. porc, ρουμ. porc.

πόρνικ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -νιτσ' πληθ. (pórnik^u, -nitsⁱ) = κάττυμα = τεμάχιον δέρματος ὑποβαλλόμενον εἰς τὰ ὑποδήματα, κοιν. σόλα· ἀμφότερα ξένα· τὸ σόλα ἐκ τοῦ λατ. solium = πέλμα, ποδὺς καὶ ὑποδήματος, κοιν. τακούνι.

πορτάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (portár^u, rⁱ) = θυρωρός, ἐκ τοῦ λατ. portarius, ἰτ. portiere, ἰσπ. portero, πορτ. porteiro, πρὸς. γαλ. portier, ρουμ. portar.

πορτίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τιτσ' πληθ. (portítsă, -titsⁱ) = θυρίς, κοιν. πορτοπούλα· ρουμ. portítsă.

πορτοκάλε, οὐσ. θηλ., πορ- καὶ πουργουκᾶλ' πληθ. (por-tokále, por- καὶ purtukálⁱ) = χρυσόμελον, κοιν. πορτοκάλλι (πορτογάλλιον)· ρουμ. orange, γαλ.

πόρτου, πουργαί, -ατᾶ, -αρε (pórtu, purtái, -ată, -are) = κομίζω, φέρω· ἰτ. portare, ἰσπ. πορτ. πρὸς. portar, γαλ. porter, ρουμ. port.

πόρτου, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (pórtu, -uri) = διαγωγή, κοιν. φέριμον· Ἐκ τοῦ πόρτου = φέρω, ὅπερ ἴδε· ρ. conduită, λ.

πόσε, οὐσ. θηλ., πόσ' πληθ. (póse, -šⁱ) = κάλυμμα γυναικείας κεφαλῆς, κοιν. πόσι ἐν τῇ Μεσημβρ. Μακεδονίᾳ. Παρὰ τοῖς Βορείοις λέγεται ταρπράσε. Τουρκ. καταγ.

πόστᾶ, οὐσ. θηλ., πόστσι πληθ. (póstă, póstsi) = ταχυ-

δρομεϊον, κοιν. πόστα· γαλ. poste, ρουμ. postă.

πότου, πουτούι, -τουτά, -τεαρε ρ. (pót^u, putúⁱ, -tută, -teara) = δύναμαι. Ἐκ τοῦ λατ. possum, potui, posse = δύναμαι, ιτ. potere, ισπ. πορτ. ποβ. poder· γαλ. pouvoir, ρουμ. pot· νου πότου σιμ. καὶ ἀσθενῶ, πάσχω κατὰ τὸ νλν. δὲν μπορῶ = εἶμαι ἀσθενής.

πότανᾶ, οὐσ. θηλ., Παρὰ Δανιήλ. (pótană) = ὄσχος· ἴδε καὶ γκρένντᾶ.

ποτούρε, οὐσ. θηλ., -τουρι· πληθ. (potúre, -turi) = πανταλόνιον μὲ εὐρείας πτυγᾶς, κοιν. ποτούρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. potourē· ρουμ. pantaloni larg, γαλ. + λατ.

πότσου οὐσ. οὐδ., πράτσι· πληθ. (póts^u, p^oátsi) = μικρὸν μετάλλινον ἀγγεῖον χρησιμεῖον καὶ ὡς λήκυθος, τσουκάλι. Ἐκ τοῦ ἀλβ. potši, ισπ. πορτ. pote. ποβ. γαλ. pot. ἑλλην ποτήριον. Καὶ πότσου· ρουμ. ulcior, λατ.

πούγγᾶ, οὐσ. θηλ., -τζι· πληθ. (púngă, -dzi) = βαλάντιον, κοιν. πουγγί, ἔπερ ἐκ τοῦ βενετ. rongga = ὁ προλοβός τῶν πτηνῶν, ἢ ἐκ τοῦ γοτθικοῦ ruggs = βαλάντιον· ρουμ. pungă.

πουδεάουᾶ καὶ **πουδεαᾶ**, οὐσ. θηλ., πουδεάλι· πληθ. (pu-deăuă καὶ pu-deăă, pu-deáli) = περιζώστρα, κοιν. ποδέα· ἴδε καὶ πράλα. Καὶ πουδεάο. Ἐν Μοσχοπόλει λέγεται πουρεάο (pureáo)· ἴδε «Die Arum. Weig. τομ. 2, σελ. 14, στιχ. 12. ρ. poală.

πούλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι· πληθ. (púlă, -li) = πέος, κοιν. ψωλή. Ἐκ τοῦ ἀλβ. pula: λέγεται καὶ πούτσᾶ, ἔπερ ἴδε. Κατὰ δὲ ἀνακοίνωσιν τοῦ Densusianu πρὸς τὸν Pușcariu, ἐκ τοῦ λατ. ❖ pubula (ἐνν. pars) ἐκ τοῦ pubes = αἰδοῖον, ἴδε Pușc 1396.

πούλβερά καὶ **πούλμπιρε**, οὐσ. θηλ., -βερί· καὶ μπιρί· πληθ. (púlveră καὶ púlbiire, -veri, -birⁱ) = κόνις, κονιορτός. Ἐκ τοῦ λ. pulvis -eris = κόνις, ιτ. pulvero, γερμ. pulver, γ. pou-dre, ισπ. polvo, πορτ. polvera, πρ. pulvera· ρ. pulbere.

πούλιου, οὐσ. ἄρσ., -λι· πληθ. (púli^u, -li) = πτηνόν, κοιν. πουλί. Ἐκ τοῦ λατ. pullus = νεοσσός ὀρνίθων κτλ. ιτ. ισπ.

polo, πορτ. pola, πρ. pol, γ. pule, ἄλβ. poulĕ· ρ. puiu.

πούλιον ντι νράπτεα, οὐσ. ἄρσ., (púlĭu di nḡáptea) = ἡ γλαύξ, κοιν. κουκουδάγια, κατὰ λέξιν = νυκτερινὸν πτηνόν, ἴδε καὶ κουκουδέχο· ρουμ. liliac καὶ bufnitsă, σλαβ.

πούλια, οὐσ. θηλ., πληθ. (púlĭa, -lĭi) = ἡ πλειάς (ὁ ἄστερισμὸς κοιν. πούλια· ρουμ. pleiadele, ἑλλην.

πούλιε, οὐσ. θηλ., πούλι· πληθ. (púlĭe, púlĭi) = γραμματόσημον, κοιν. πούλι· τρκ. ρ. timbru, γ. timbre (ἑλ. τύμπανον).

πουλιτικίε, οὐσ. θηλ., -κιῖ πληθ. (pulitikĭe, -kiĭ) = φιλοφροσύνη, κοιν. πολιτική· ρουμ. politetsă, ἰτ.

πούλιμον, οὐσ. οὐδ., πούλι· πληθ. (púlĭmu, púlĭni) = πυγμή, δράξ, κοιν. ἀπλοχεριά, χούφτα· ἀκριβέστερον διπλῆ ἀπλοχεριά, τὸ περιλαμβανόμενον εἰς τὰς δύο παλάμας. Ἐκ τοῦ λατ. pugnis + palma, ὅπερ ἴδε· ἰτ. pugno, σαρδ. punna, προδ. ronh, γαλ. poigné· ρουμ. pumn.

πούλιπα, οὐσ. θηλ., πούλι· πληθ. (púlĭpă, púlĭri) = γαστροκνήμιον, κοιν. ἡ γάμπα. Ἐκ τοῦ λατ. pulpa, ἰτ. πορτ. polpa, γ. poule, ἄλβ. pulpĕ· ρ. pulpă. Ὁ Δαλ. γράφει pulpăriu.

πουμορά, οὐσ. θηλ., -μορι· πληθ. (pumḡără, -morĭi) = ταραχὴ τοῦ νοῦ, σύγχυσις, πλάνη. Ἀγνώστου μοι καταγωγῆς· ρουμ. zăpăceaia, σλαβ.

πουνγκάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρι· πληθ. (pungăr^u, -ri) = μάρσιπος, θυλάκιον δερμάτινον τῶν ποιμένων, ἐν τῷ ὁποίῳ τίθενται τὰ πυρεῖα, δηλ. ἴσκα μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων. Ἐκ τοῦ πούγγα νλν. πουγγί· ρουμ. teșilă, σλαβ.

πουνντιε, οὐσ. θηλ., πουνντιῖ· πληθ. (pundĭe, pundĭi) = ἔρημία, μόνωσις. Ἐκ τοῦ πόνντου, ὅπερ ἴδε.

πουνντιξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (pundixésku, -ksiĭ, -ksită, -ksire) = ἔρημῶ, ἀπομονῶ, ἐξορίζω. Ἐκ τοῦ πόνντου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. a exilă, λατ. Mi πουνντιξέσκου = ἀπομονοῦμαι, ἔρημοῦμαι· ρουμ. rămân singur, λατ.

πουνντιξίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ξιτᾶ θηλ. (pundiksĭt^u,

-ksitǎ) = ἡρημωμένος, ἀπομεμονωμένος, μόνος ὑπολειφθείς, ἐξόριστος. Πουνντιξίτλου = ὁ ἐς κόρακας, κοιν. σταλμένος 'στὸν ὀχάβολο· ρουμ. rămas singur, exilat, λατ.

πούν'τε, οὐσ. θηλ., -τσὶ καὶ -τουρ' πληθ. punte, -tsi καὶ -tur') = γέφυρα. Ἐκ τοῦ λατ. pons -ntis, ἰτ. ponte, ἰσπ. puente, πορτ. ponte, προβ. γαλ. pont· ρουμ. punte. Καὶ πούμχε ἐν Βλαχολιβιάδῳ.

πούπου, οὐσ. ἄρσ., -π' πληθ. (pupu, -p') = νήπιον, βρέφος. Ἐκ τοῦ λατ. pupus. ρουμ. micuts·

πούπᾶ, θηλ. (pupă) = παιδίσκη, κοριτσάκι· λατ. pupa.

πούπλου, οὐσ. οὐδ., -πλι πληθ. (pupu., -pli) = λαός, πληθὺς ἀνθρώπων. Ἐκ τοῦ λατ. populus, ἰτ. popolo, σαρδ. pobolo, προβ. pobl, γαλ. peuple, ἰσπ. pueblo, πορτ. povo, ἄλβ. popul, ρουμ. popor.

πούπουζᾶ οὐσ. θηλ. -ζι, πληθ. (pupuză -zi) = τὸ μυλικὸν κρόταλον κοιν. χαρβάλι τοῦ μύλου, σανιδάκι ἐπὶ τῆς χώνης (σκάφης) τοῦ μύλου, κροταλίζον διηνεκῶς. Περὶ τῆς ἔτυμολ. Ἴδε κατ. πούπουζᾶ· ρουμ. titerez, πεποιημ.

πούπουζᾶ, οὐσ. θηλ., -ζι πληθ. (pupuză -zi) = ὁ ἔποψ, τὸ ἀγριοπετεινόν, κοιν. τσαλαπετεινός, μπούφος καὶ πούπος ἀπὸ τῆς φωνῆς του κληθείς, ὡς τὸ λατ. urupa = ἔποψ, οὗ ἢ φωνὴ ἐποποιῖ καὶ ῥῆμα ποπίζω = κραυγάζω ὡς ἔποψ. Ἐκ τούτου πούπουζᾶ ὠνόμασθη καὶ τὸ μυλικὸν κρόταλον, τὸ κοιν. χαρβάλι τοῦ μύλου· Ἴδε ἄνωτ. πούπουζᾶ, ἰτ. προβ. urupa, πορτ. roupa, γαλ. huppe, ρουμ. pupuză.

πουράβᾶ, οὐσ. θηλ., -ράγ' πληθ. (purăvǎ, -rǎg') = προσωρινὴ νομαδικὴ σκηνή, τὴν ἐποίαν κατασκευάζουν οἱ Κ)βλαχοὶ καθ' ἑδρὸν ὡς κατάλυμα, ἔταν ἀνέρχονται εἰς τὰ ὄρη πρὸς παραθερισμὸν ἢ κατέρχονται ἐκεῖθεν. Ἐκ τοῦ περάω, κοιν. ἐν Μακ. πουρεύω = ἢ κατέρχωνται ἐκεῖθεν. Ἐκ τοῦ περνῶ, κοιν. ἐν Μακ. πουρεύω = ἢ κατέρχωνται ἐκεῖθεν. Ἐκ τοῦ περνῶ· προβ. τὸ «θᾶ πορέψωμεν» = θᾶ ἐξοικονομηθῶμεν ἐκ τῶν ἐνόνητων, καὶ «πόρεμα» = ἐξοικονόμησις ἐκ τῶν ἐνόνητων· ρ. šotrǎ, σλαβ. Καὶ τζᾶντῖρε (tsădire), τρκ. tchadyr, ἄλβ. tsadërre.

πουρξάο, οὐσ. θηλ., -ρεῖ πληθ. (purǵáo, -rei) = πόρος, κοιν. ποργιά, τὸ πρὸς διαβατὸν μέρος τοῦ ποταμοῦ· ἴδε τὸ κυριολεκτούμενον πόροῦ. Κυρίως πορξάο λέγεται ἡ εἴσοδος τῶν ἀμπέλων καὶ ἀγρῶν. Ἐκ τοῦ ν. ἑλλ. ποργιά καὶ πουργιά· ρουμ. vad, λατ.

πουρξίε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (purǵie, -rii) = πῶρος, λίθος πωρώδης κοιν. πουρί· ρουμ. piatră poroasă, λατ.

πούρικου, οὐσ. ἄρσ., -τσῖ πληθ. (púriku, -tsi) = ψύλλος. Ἐκ τοῦ λατ. pullex -icis = ψύλλος. Περὶ ἐναλ. I ρ ἴδε ἀκάρε, pulice, ἰσπ. πορτ. pulga, προβ. piuze, γαλ. puce, ρ. purece.

πουρικάμε, οὐσ. θηλ., -κᾶνῖ πληθ. (purikáme, -kãni) = πληθὺς ψύλλων, ἐκ τοῦ πούρικου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. multsime de pureci, λατ.

πουρίντᾶ, οὐσ. θηλ. (purintă) = τροφή ἀπηγορευμένη ἐκκλησιαστικῶς καὶ συνεπῶς θεωρουμένη ἀκάθαρτος· Ἐκ τοῦ λατ. polenta = ἡ κοινὴ τροφή, μάζα ἰτ. polenta, ρουμ.

πουριντᾶρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ πουριντῶ, -τᾶριῖ πληθ. (purintăre, -tãrii) = τὸ γεύεσθαι, τρώγειν ἀπηγορευμένα ἐκκλησιαστικῶς ἐδέσματα, κοιν. ἄρτημα· ρουμ. infruptare, λατ.

πουριντᾶτου, πθμ. τοῦ ρ. πουρίντῶ, -τατᾶ θηλ. (purintătu, -tată) = ὁ γευόμενος, τρώγων ἀπηγορευμένα ἐκκλησ. ἐδέσματα· ρουμ. infruptat, λατ.

πουρίντου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (purintu, -ai, -ată, -are) = γεύω τινὰ ἀπηγορευμένου ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐδέσματος, κοιν. ἀρταίνω· μέσον: μί πουρίντου = γεύομαι, τρώγω ἀπηγορευμένα ἐδέσματα· ρουμ. infrupt, λατ. Ἐκ τοῦ πουριντᾶ, ὅπερ ἴδε.

πουρκᾶρξάτζᾶ, οὐσ. θηλ., -ρετζῖ πληθ. (purkăreǵdză, -redzi) = χοιροτροφεῖον Ἐκ τοῦ λατ. porcaricius, ἰτ. porcheruccio, ἰσπ. porqueriza· ρ. porcureatsă, ἐξ οὗ φαίνεται μετάγγισμα τοῦ Pušc. ἐκ τῆς Ρουμ. ἐγὼ οὐδαμοῦ ἤκουσα τὴν λέξιν. Ὁ δὲ Δαλ. γράφει purcarǵiό κατὰ τὸ νλν. γρουναργιά.

πουρνίλε, οὐσ. θηλ., -λίῖ πληθ. (purnile, -lii) = ἀσέλγεια, πορνεία. Ἐκ τοῦ πούρνου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. voluptate, λατ.

πούρνου, ἐπιθ., (pürnu) = ἀσελγής, λάγνος, κοιν. pürnos.
Ἐκ τοῦ πόρνος· ῥουμ. voluptos, λατ.

πουρτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. πόρτου, πουρτάρ' πληθ. (pur-
täre. purtär'i) = φορά, συμπεριφορά, κοιν. φέρσιμον· ῥ. purtare.

πουρτάρικου καὶ **προυτάρκου**, ἐπιθ. (purtárik^u καὶ pru-
tárku) = πρωτότοκος. Ἐκ τοῦ πρῶτος, πρωτάριος, πρωτάρικος·
ῥουμ. prim născut, λατ.

πουρτάτου, -τά, πθμ. τοῦ ῥ. πόρτου (purtát^u, -tă) = κεκο-
μισμένος, κοιν. φερμένος· ῥουμ. purtat, λατ.

πουρτίτσά, οὐσ. θηλ., -τιτσι· πληθ. (purtitsă, -titsi) =
θυρίς, κοιν. πορτίτσα· ἴδε καὶ πχάρτᾶ· ῥουμ. portitsă, ἑλλην.

πουρτόγερο καὶ **προυτόγερο**, οὐσ. ἄρσ., -γερ' πλ. (pur-
toger^u καὶ prutóger^u, -ger'i) = προεστώς, κοιν. πρωτόγερος·
ῥουμ. primar, λατ.

πουρτσέλου, οὐσ. ἄρσ., -λι· πληθ. (purtsél^u, -li) = ὁ δέλ-
φαξ, τὸ χειρίδιον, κοιν. γρουνάκι. Ἐκ τοῦ λατ. porcellus, ἰτ.
porcelo, προβ. ἰσπ. porcel, γαλ. pourceau· ῥουμ. purcel,
φριουλ. purcel.

πουρτσίνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι· πληθ. (purtsínă, -ni) = χοίρειον
τεταριγευμένον κρέας, κοιν. χοίρινος παστρωμάς. Ἐκ τοῦ πόρ-
κου, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. porcínă, λατ.

πούσκᾶ, οὐσ. θηλ., -κι· πληθ. (púskă, -ki) = ὄξος. Ἐκ τοῦ
λατ. posca = ἐξύκρατον = ὕδωρ ἀναμεμιγμένον μετὰ ὄξους· ὁ τύ-
πος pusca ἀπαντᾷ ἤδη παρ' Ἀνθίμω, ἑλληνι ἰατρῶ τῶν Γότ-
θων γράψαντι τῶ 520 περίπου «de observatione ciborum»·
ῥουμ. otset, ἐκ τοῦ λατ. acetum = τὸ ὄξος.

πουσκάρου, οὐσ. οὐδ., -ρι· πληθ. (puskár^u, -ri) = δοχεῖον
ὄξους, (ξειδιοῦ). Ἐκ τοῦ πούσκᾶ· ῥ. vas de pus otset, λατ.

πουσκᾶτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ουρι· πληθ. (puskâtúră, -uri)
= δριμύτης, κοιν. ξινάδα καὶ ξινάλι. Ἐκ τοῦ πούσκᾶ, ἔπερ ἴδε·
συνων. ανακρίτσου, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. acreala, λατ.

πούσκλε καὶ ἐνάρθρως **πούσκλεα**, οὐσ. θηλ., πούσκλι· πλ.

(púskle, púsklea, púskli) = πανώλης, κοιν. πανούκλα. Ἐκ τοῦ λατ. pustula = φλύκτινα (φύστουλας), ιτ. pustula, ισπ. πορτ. πρ. pustula, γαλ. pustule ῥ. pušchë, ἄλβ. pluske,

πουσκλιάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κατρ., -κλιατᾶ πληθ. (puskliját^u, -klijatǎ) = προσβεβλημένος ὑπὸ τῆς πανώλους, κοιν. πανουκλιασμένος ῥ. atins de ciună, λατ. + σλ. Λέγεται καὶ πουσκλιόσ^{ου}, -ρασα· μεταφ. μοχθηρός, κακεντρεχής ῥ. rǎutǎcios, λατ.

πουσκλιέτ^{ζου}, -κλιχῆ, -κλιατᾶ, -κλιαρε ῥ. (pusklijédz^u, -klijǎ, -klijatǎ, -klijare) = προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς πανώλους, κοιν. πανουκλιάζω ῥουμ. sunt atins de ciună, λατ. + σλ.

πουσκουέσκου, -τῆ, -τᾶ, -ιρε ῥ. (puskuésku, -iⁱ, -itǎ, -ire) = μεταβάλλομαι εἰς ξείδι, ξινίζω ἄμετ. ῥουμ. mǎ otsetse, λατ. Δαλ.

πουσκουίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (puskuít^u, -tǎ) = μεταβεβλημένος εἰς ἔξος, κοιν. ξείδι. ξινισμένος ῥουμ. otsetsit, λατ. Δαλ.

πουσπυρέτ^{ζου}, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε ῥ. (puspurédz^u, -raⁱ, -ratǎ, -rare) = ψιθυρίζω, κοιν. πισπιρίζω. Πεπ. ῥ. šoptesc, σλ.

πουσπυρίρε, ἀπθ. οὐσ., τοῦ ἀνρ., -ριρι πληθ. (puspurire, -rirⁱ) = ψιθυρισμός ῥουμ. šoptire, σλαβ.

πούστου, οὐσ. (pústu) = κίνχιδος, ἀσελγής, κοιν. πούστης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. poušt, ἄλβ. poušt ῥουμ. berbant, τρκ. καὶ desfrânat, λατ.

πουτάνᾶ, οὐσ. θηλ., -τᾶνⁱ πληθ. (putánǎ, -tǎnⁱ) = πόρνη, γαλ. putain, ῥουμ. curvǎ, σλαβ. Ἴδε καὶ κούρβᾶ.

πουταναργκό, οὐσ. ἀρσ., -γιατῆ πλ. (putanargió, -giadz) = πορνεῖον, ῥουμ. casă de curve, λατ. + ἄλβ.

πουτέ, ἐπιρ. χρον. (puté) = ποτέ, οὐδέποτε. Καὶ παρὰ Δημ. πουτξάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ πρότ^{ου}, -τερⁱ πληθ. (puteǎre, -terⁱ) = δύναμις, ἰσχύς ῥουμ. fortsǎ, sǎnǎtate, λατ.

πουτήρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τηρι πληθ. (putiru, -tiri) = ποτήριον ῥουμ. sticlǎ, σλαβ.

πουτουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (putusésku, siῖ, -sită, -sire) = παλαμίζω, αλείρω τὸν τοίχον. Πεποιημ. ῥουμ. mânjesc, σλαβ. Καὶ απουτουσέσκου.

πουτουσίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (putusíre, -sirῖ) = παλάμισμα, κοιν. ἄλειμμα τοῦ τοίχου· ῥουμ. mânjire, σλ.

πουτουσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (putusít^u, -sită) = παλαμισμένος, ἀηλιμμένος, κοιν. ἄλειμμένος· ῥ. mânjit, σλ.

πουτούτ^{ου}, πθμ. τοῦ πόντ^{ου}, -τουτᾶ θηλ. (putút^u, -tută) = ὁ δυνάμενος, ῥωμαλέος, δυνατός· ῥουμ. viguros. λατ.

πούτριτ^{ου} καὶ **πούτριντ^{ου}**, ἐπιθ., -τριτᾶ θηλ. (pútrit^u, καὶ púdrít^u -trită) = σαπρός, σεσηπώς, κοιν. σάπιος. Ἐκ τοῦ λατ. putridus = σαπρός, ἰτ. ἰσπ. πορτ. putrido, προβ. putrid, ῥουμ. putred. Ἐν Ζαγορίῳ προύντιτ^{ου} (prúdit^u).

πουτριτζέσκου, -τζιῖ, -τζιτᾶ, -τζιρε (putridzésku, -dziῖ, -dzită, -dzire) = σήπομαι. Ἐκ τοῦ λατ. putridus μετὰ τῆς καταλ. esku· λατ. putresco = σήπομαι, ἰτ. putridizar = πουτριτζάρε, ἰσπ. prodecer, προβ. purir, γαλ. pourrir, ῥουμ. putrezesc. Καὶ πουτριτζέσκου, -τζιῖ.

πουτριτζίμε, οὐσ. συγκεκρ., -τζίνῖ πληθ. (putridzíme, -dzínῖ) = ἀντικείμενον σεσηπός, σάπιο· ῥουμ. putrezeală, λατ.

πουτριτζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζίρῖ πληθ. (putridzíre, -dzírῖ) = σῆψις καὶ πουτριτζάρε, ῥουμ. putreziciune, λατ.

πουτριτζίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (putridzít^u, -tă) = σεσηπώς, κοιν. σαπισμένος, σάπιος. Ἴδε καὶ πούτριντ^{ου}, ῥ. putrezit.

πούτσου, οὐσ. οὐδ., -ουρῖ πληθ. (púts^u, -urῖ) = φρέαρ, κοιν. πηγάδι. Ἐκ τοῦ λατ. puteus = φρέαρ· ἰτ. pozzo, ἰσπ. pozo, πορτ. poço, προβ. poutz, γαλ. puis, ῥουμ. puts, ἄλβ. pous.

πούτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (putsă, -tsi) = πέος, κοιν. πούτσα, ἔπερ ἴσως ἐκ τοῦ πρόσθη· ἄλβ. pots. Ἴδε καὶ πούλᾶ.

πουτσίνου, **πτσᾶν^{ου}** καὶ **μτσᾶν^{ου}**, ἐπιθ. (putsín^u, ptsăn^u (mitsăn^u)) = ἐλίγος. Ἐκ τοῦ λατ. ὑποκορ. paucinus τοῦ paucus· ἰτ. pochino, poco· ἰσπ. poco, πορτ. pouco, ἀργ. γαλ.

pauc, poc, v. γαλ. peu, ἄλβ. pa, pacě. Κατὰ τὸν Pušc. ἐκ τοῦ λατ. * putinus (ἕπερ ἐκ τοῦ putus)· ρουμ. putsin.

πούχου, οὐσ. οὐδ., -χουρ' πληθ. (púh^u, -hurⁱ) = κονία, γνοῦς, πτίλον. Ἀγνώστου ἐμοί καταγ. ρουμ. fulg, λ. praf, σλ.

προᾶβντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. καὶ προᾶβντουρ' -τζῖ (prāvndā, -dī, καὶ prāvndurⁱ -dzīⁱ) = ζῶον· ἴσως ἐκ τοῦ πρόβατον. Οἱ Ρουμ. καὶ Μονγ. λέγουσι vītā ἐκ τοῦ λατ. * vita.

προᾶγκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' καὶ προᾶτζ' πληθ. (prág^u, -urⁱ καὶ prádziⁱ) = ὁδός, κοιν. κατώφλιον. Ἐκ τοῦ ἄλβ. prak καὶ pragu, σλαβ. pragu = ὁδός, κατώφλιον. Παρὰ Κασαλ. preágu καὶ ἐν Λούγγα preágu· ρουμ. prag.

προᾶκτικίε, οὐσ. θηλ., -κι' πληθ. (práktikie, -kiⁱ) = ἐμπειρία, πρακτική· ρουμ. practică, ἑλλην.

προᾶντᾶ, οὐσ. θηλ., (prádă) = λεία, λάφυρον. Ἐκ τοῦ λατ. praedă, ιτ. predă, προε. preza, ἄλβ. pre, ισπ. σαρδ. καταλ. prea, γαλ. proi, ρουμ. pradă. Ὁ Pušc ἔλαβε τὴν λέξιν παρὰ τοῦ Μιγ., ἐγὼ οὐδαμοῦ ἤκουσα αὐτήν.

προᾶντζου, οὐσ. οὐδ., -τζουρ' καὶ -τζῖ πληθ. (prāndzu, -dzurⁱ καὶ -dziⁱ) = μεσημέρια, γεῦμα. Ἐκ τοῦ λατ. prandium = γεῦμα· ιτ. pranzo, σαρδ. prandzu, ρουμ. prânz.

προᾶντζου, -τζῖ, -ίτᾶ, -ίρε ρ. (prāndzu, -dzīⁱ, -ită, -ire) = γευματίζω. Ἐκ τοῦ λατ. prandeo, ere = ἀριστῶ, γευματίζω· ιτ. pranzare, σαρδ. prandere, ρουμ. prânz.

προᾶντζῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. προᾶντζου, -ίρ' πληθ. (prāndzīre, -īrⁱ) = γευματίσμα· ρουμ. prânzare.

προᾶντζῖτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ προᾶντζου (prāndzīt^u, -tă) = γευματισμένος, σίον· ἔσκου προᾶντζῖτου καὶ αμ^{ου} προᾶντζῖτᾶ = ἐγευματίσασ· ρουμ. prânzit.

προᾶξε, οὐσ. θηλ., προᾶξι πληθ. (práxe, práxi) = προᾶξις, καλὴ διαγωγή· ρουμ. bună educatsie, λατ.

προᾶξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (prâksésku, -ksiⁱ, -ksită, -ksire) = ἀνατρέφω. Ἐκ τοῦ ἑλ. ἔπραξα τοῦ νλν. πράζω = παι-

δεύω, μορρώνω· ρουμ. educ, λατ.

πράξιτον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (prâksítu, -tă) = εὖ ἡγ-
μένος, μορρώνμενος, ἔμπειρος, κοιν. πραγμένος, ἐκ τοῦ πράζω νλν.
ἐν Μακ. = μορρῶ, ἀποκτῶ πείραν· ρουμ. bine educat, λατ.

πράσσον, οὐτ. οὐδ., -σι πληθ. (prášu, -šil) = πράσον. Καὶ
ἄρσ. πλ. πράσθ· ρουμ. praz, ἑλλην.

πράσκουτέσκου, -τιῖ, -τιτᾶ, -τιρε ρ. (prâskutésku, -tiῖ,
-tită, -tire) = ἐπιρραίνω, ῥαντίζω, ἄλβ. prescal, σερβ. precati
= ῥαντίζω, ρουμ. stropesc, σλαβ.

πράσκουτίρε, ἀπθ. οὐτ. τοῦ ἀνρ., -ριῖ πληθ. (prâskutíre,
-riῖ) = ῥάντισμα· ρουμ. stropire, σλαβ.

πράσκουτίτον, -τά. πθμ. τοῦ ἀνρ. (prâskutítu, -tă) = ῥαν-
τισμένος· ρουμ. stropit, σλαβ.

πράχτισίτον, παρὰ Weig. Arum 2 σελ. 326, ἐσφαλμέ-
νον ἀντὶ τοῦ πάρητησίτον, -τά πθμ. τοῦ πάρητησέσκου· (părî-
tisítu, -tă) = παρητημένος· ρουμ. părăsit, ἑλλην.

πρέ, πρί καὶ πρίστι, πὶ καὶ πίστι (pré, prî καὶ prísti,
pî καὶ pîsti, προθ. = ἐπὶ μετὰ γεν. = ἐπάνω. Ἐκ τοῦ λατ. per
κατὰ μετάθεσιν· οἶον: πρι: πρᾶρτᾶ = ἐπὶ τῆς θύρας καὶ πρίστι
πρᾶρτᾶ. Τὸ πρίστι ἐκ τοῦ per-extra, ἢ super, supra· πρι
πᾶνε, ὀρκωτικὸν = μὰ τὸ ψωμί· πρῆ. τὸ ἰτ. per dio, ἰτ. per,
ἄργ. ἰσπ., ἄργ. γαλ. καὶ προθ per, ν. γαλ. par, ἄλβ. pēr·
ρουμ. pre, preste καὶ pe.

πρεαγάλια, (preagălia) ἴδε ἀγάλια.

πρεαμούλτου, ἐπιρ. πρσ. (preamúltu). Ἐκ τοῦ πάρα-πρα-
πρεα καὶ μούλτου = πολὺ. Ὁ Weigand θεωρεῖ ἐν τῷ Jrbr.
τομ. 5, σελ. 150 τὸ πρεχᾶ ἄργ. βουλγ. δπερ οὐκ ὀρθόν· ρουμ.
tare, mai multu, λατ.

πρεϊμνου καὶ πριϊμνου καὶ πρίμνου, -αῖ, -ατᾶ, -αρε ρ.
(preímnu καὶ priímnu καὶ prímnu, -aῖ, -ată, -are). Ἐν
μέσῃ διαθέσει: μι πριϊμνου = περιπατῶ. Ἐκ τοῦ λατ. peram-
bulo, are = περιπατῶ· ρουμ. plimb (preumbļu).

πρεϊμνάρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πλ. (preïmnáre, -rⁱ) = περιπατος· ρουμ. preumblare, λατ. Καὶ πριϊμνάρε

πρέφτου, οὐσ. ἀρσ., -τσί πλ. (préftu, -tsi) = ἱερεύς. Ἐκ τοῦ ἐλ. πρέσβυς, πρεσβύτερος, ἢ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. presbyter :: prepter, ἀλβ. priift· ρουμ. preot.

πριαβούτ^{ου}, (priavút^u) = ζάπλουτος, ἴδε αβούτ^{ου}· ρουμ. prea avut, λατ.

πριαλέγκ^{ου}, (prialég^u) = ὑπερμέτρως ἐκλέγω, ἴδε αλέγκ^{ου}.

πριαλεξάτζιρε, (prialeádzire) = ὑπέρμετρος ἐκλογή, ἴδε αλεξάτζιρε.

πριαλέπτου, (prialéptu) = ἐκλεκτότατος, ἴδε αλέπτου· ρουμ. prea ales, λατ.

πριαντούν^{ου}, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (priantún^u, -nai, -nată, -nare) = περιορίζω, κοιν. συμμαζεύω καὶ περιμαζεύω· ρουμ. a limită λατ. Ἐκ τῆς προθ. pre καὶ αντούν^{ου}, ἔπερ ἴδε.

πριβέγκλιου, -γκλιαι, -γκλιατᾶ, -γκλιαρε ρ. (privégliu, -gliai, -gliată, -gliare) = ἐπαγρυπνώ, ἐπιτηρῶ, προσέχω. Ἐκ τοῦ λατ. pervigilo, are, ἀλβ. pergoni, ἴδε καὶ βέγκλιου· ρουμ. priveghez.

πριβιγκλιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γλερ' πλ. (privigliáre, -glerⁱ) = ἐπαγρύπνησις, ἐπιτήρησις, προσοχή· ρ. privighiare.

πριβιγκλιάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ατᾶ πληθ. (privigliát^u, ată) = ἐπιτετηρημένος, ἐπηγρυπνημένος· ρουμ. privighiat.

πρικόπτου, (prikóptu) = ὑπὲρ τὸ δέον ἐψημένος· ρουμ. răscopt· ἴδ. κόπτου.

πριλάργκου, ἐπιρ. τοπ. (prilárgu) = ἀπωτέρω, κοιν. μακρύτερα. Ἐκ τοῦ πρεᾶ καὶ αλάργκου, ἄπερ ἴδε· ρ. de departe, λ.

πρίμα, ἐπιρ. τροπ. (prima) = ἐξαιρέτως, κάλλιστα. Ἐκ τοῦ λατ. primus = πρῶτος, ἰτ. primo, ἰσπ. primero, πορτ. primeiro, γαλ. premier. Παρὰ Ρουμ. τὸ primă σημ. ἐνωρίς, τὸ πρῶτον (πρώτην φοράν) τὸ δ' ἐξαιρέτως ἐκφράζουσι περιφραστικῶς διὰ τοῦ foarte bine, λατ.

πριμᾶβεάρᾶ, οὐσ. θηλ. (primāveārā) = ἔαρ, ἄνοιξις. Ἐκ τοῦ λατ. *primavera = ἔαρ (primum ver)· ιτ. προβ. primavera, ἀρχ. γαλ. primevere, ν. γαλ. printemps (primum tempus), ρουμ. primāvearā. Καὶ προυμουβεάρᾶ.

πριμανσούς, ἐπιρ. (primansús) = ἐξαιρέτως, ὑπὲρ τὸ δέον· ἐκ τοῦ (πρι) pri (per) + magis + in + suso (sursum) ἴδε νσους· ρουμ. de prisos ἑλλην.

πρίν, προθ. (prin) = διὰ μετὰ γεν., κοιν. διὰ μέσου. Ἐκ τοῦ λατ. per + in· ἴδε καὶ πρε· ρουμ. prin.

πρινγκιόσου, ἐπιρ. τοπ. (pringiós^u) = κάτω, ὑποκάτω. Ἐκ τοῦ λατ. per, καὶ νγκιόσου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. pe jos λατ.

πρίνντε, πρίμσι, πρινντεάρε. ἀπροσ. (prinde, primsi, prindeāre) = προσήκει, ἀρμόζει, πρέπει. Ἐκ τοῦ λατ. prehendit. Ἐν τῷ βορ. τιμίμ. ἐπικρατεῖ τὸ λειψιάστε, ἐν δὲ τῷ μεσημέρ τὸ πρίνντε ρουμ. trebue, σλαβ. Μογλ. trebuijašti, σλαβ.

πρίνντου, ἐπίρ. χρόν. (prindu) = ἐν τῇ παραμονῇ ἐπιστήμου ἑορτῆς. Ἐκ τοῦ λατ. pre + in + de, ρουμ. in ajum, λατ. οἶον πρίνντου Ντουμίνικᾶ = τὴν παραμονὴν τῆς Κυριακῆς.

πρίνντου, πρίμδου, πρίμδᾶ, πρίνντερε = ἐννοῶ, καταλαμβάνω (prindu, primsu, primsā, prindere). Λέγεται ἐν Μοσχοπόλει. Ἐκ τοῦ prehendō καὶ prendo, ěre = ἐπιλαμβάνομαι τι τῇ διανοίᾳ, ἐννοῶ· ἴδε καὶ αντσουκέσκου καὶ ακικᾶσέσκου καὶ ντσελέγκου. Ἀλλαγῶ σημ. μόνον πρέπω, ἀρμόζω· ἴδε καὶ πρίνντε.

πριντάου καὶ **προυντάου**, πρι- καὶ προυντέντ^{ου}, πριντάτ^{ου}, -ταρε ρ. (pridá^u καὶ prudá^u, pri- καὶ prudéd^u, pridát^u -dare, = ἐξαγγέλλω, προδίδω. Ἐκ τοῦ λατ. pre + dare, πρβ. προυδότη^{ου} = προδότης· ρουμ. trǎdau, λατ.

πριντάτ^{ου}. πθμ. τοῦ ἀνρ., -ντατᾶ θηλ. (pridát^u, -datǎ) = προδεδομένος, κοιν. προδομένος· ρουμ. trǎdat, λατ.

πριπόδᾶ καὶ **πᾶρπόδᾶ**, οὐσ. θηλ., -ποτζ πληθ. (priπόδᾶ καὶ pǎrπόδᾶ, -podz) = περιπόδιον· κοιν. κάλτσα. Ἐκ τοῦ ἑλλ. περιπόδιον κατὰ τὸ περικνημῖς. Ἐν Ἀχρίδι πουρπόδε (purπόδε),

ρούμ. cãltsun, λατ.

πρίσινε, ούσ. οὐδ., -σινι πληθ. (prisine, -sini) = σφόνδυλος του άτράκτου, κοιν. σφονδύλι· ίσως εκ του λατ. pressio -onis = έπιπιεσμός, βάρος· ρουμ. prisnel.

πριϊνάδα, ούσ. θηλ. -ατζ πλ. (prišinãdã, -ãdz) = χλωρότης, κοιν. πρασινάδα· ρουμ. verdeatsã, λατ.

πρισούπρα, έπιρ., (prisúprã) = υπεράνω. Έκ του λατ. *per-supra· ρουμ. pe sus, pe deasuprã, λατ.

πριτζιούντικου, (pridziúdik^u) = αναδικάζω, εκ νέου δικάζω· ρουμ. judec din nou, ίδε τζιούντικου.

πριτζιουντικάτου, (pridziudikát^u) = αναδεδικασμένος, εκ νέου δεδικασμένος· ρουμ. judecat di nou, ίδε τζιουντικάτου.

πριτζιούρου, -ραϊ, -ρατã, -ραρε ρ. (pridziúr^u, -rai, -ratã, -rare) = έξορκίζω. Έκ του λατ. perjuro· ρουμ. conjur.

πρί τούτου λόκλου, έπιρ. εκφρ. τοπ. (prí tút^u lóklu) = πανταχοῦ· ίδε εκάστην λέξιν ιδιαιτέρως· ρ. pretutindeni, λατ. εκ του per + totum + inde· γ. partout, ιτ. dappertutto.

πρίτσε, ούσ. θηλ., -τσι πληθ. (prítse, -tsi) = άγριον ζῳον, θηρίον, σλαβ. καταγωγής· ρουμ. fiarã, salbatecã, λατ.

πριφάκου, -φετση^{ου}, -φαπτã, -φατσιρε ρ. (prifák^u, -fétshi^u, -faptã, -fatsire) = μεταβάλλω, ανανεώνω. Έκ του λατ. *per facio, άντι perficio, πρ. perfar, γαλ. parfaire· ρ. prefac.

πριφάτσιρε, άπθ. ούσ. του ρ. πριφάκου (prifátsire) = μεταβολή, ανανέωσις· ρουμ. prefacere.

πριφάπτου, πθμ. του ρ. πριφάκου, -φαπτã θηλ. (prifáptu, -ptãj) = μεταβεβλημένος, ανανεωμένος· ρουμ. refãcut.

πριφτεάσα, ούσ. θηλ., -σι πληθ. (prifteãsã, -si) = ιέρεια, κοιν. παππαδιά· θηλ. του πρέφτου, έπερ ίδε· ρουμ. preoteasa, άλβ. priftëresë και priftanesë.

πριφτέσκου, έπιθ., -τεασκã θηλ. (priftésku, -teaskã) = ιερατικός, εκ του πρέφτου, έπερ ίδε· ρουμ. preotesc.

πριψεάστε, πριψι, -ιτã, -ιρε, ρήμα άπροσ. (pripseãste,

pripsí, -itǎ, -ire) = πρέπει, ἀρμόζει. Ἐκ τοῦ ἀορ. ἔπρεψα. Λέγεται καὶ προσ. πριψέσκου = πρέπω, κοιν. φαντάζω· ρ. trebue, σλ.

πριψίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (pripsítu, -tǎ) = πρεπώδης, ὠραῖος ἠρμωσμένος· ρουμ. euvincios, λατ.

προαίρεσι, οὐσ. θηλ., προαίρεσθ πληθ. (proéresi, proé-reš) = προαίρεσις· ρουμ. bunǎtate, λατ.

προάσπατου, -τᾶ, ἐπιθ. (proǎspǎtu, -tǎ) = νεουργός, πρόσφατος-προάσπατου. Ἐκ τοῦ προσφάττω, ἢ πρὸ καὶ φεν-φόνος-πέφασμαι, κοιν. φρέσκος. Τὸ ὑναντίον λέγεται μπᾶγιάτου = ἔωλος, κοιν. μπαγιάτικος, ὅπερ τουρκ. bajat· ρ. proaspǎt, ἑλλην.

προάστε, οὐσ. θηλ., προάστουρ· καὶ πρόστι πλ. (proǎste, proǎsturⁱ) = σφενδόνη. Παρὰ Καβαλ. Μογλ. prášte, uri = σφενδόνη. Ἐκ τοῦ ἀρχ. σλαβ. prašta· ρουμ. praštie.

πρόβᾶ, οὐσ. θηλ., -εῖ πληθ. (prónǎ, -vi) = δοκιμή, κοιν. πρόβα, ὅπερ ἐκ τοῦ proba τοῦ μεταγ. λατ., γαλ. probe, γερμ. probe· ρουμ. probǎ. Τὸ Κίβλαχ. κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ νλν.

πρόγραμμα, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (prógrammǎ, -mi) = πρόγραμμα· ρουμ. program, ἑλλην.

προδοσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (proǎosésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = προδίδω, προφέρεται καὶ προυδουσέσκου· ρ. trǎdau, λ.

προδοσίε, οὐσ. θηλ., -σιⁱ πληθ. (prodosie, -siⁱ) = προδοσία, ρουμ. trǎdare, λατ. Καὶ προυδουσίε.

προδοσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (prodosítu, -tǎ) = προδεδομένος· ρουμ. trǎdat. Καὶ προυδουσίτου.

προδότη, οὐσ. ἀρσ., -ατζ πληθ. (prodót^u, -ts) = προδότης· ρουμ. trǎdator, λατ. Καὶ προυδότη.

προεστό, οὐσ. ἀρσ., -ατζ πληθ. (proestó, -adz) = προεστώς, προϊστάμενος· ρουμ. prešedinte, λατ.

προθεσμίε, οὐσ. θηλ., -σμιⁱ πληθ. (proesmie, -smiⁱ) = προθεσμία· ρουμ. termin, λατ.

πρόθυμου, ἐπιθ., -μᾶ θηλ. (próthymu, -mǎ) = ὀ, ἢ πρόθυμος· ρουμ. prompt, λατ.

προθυμία, οὐσ. θηλ., -μιῖ πληθ. (pro^uymíe, -miⁱ) = προθυμία· ρουμ. promptitune, λατ.

προίκα και **προιτσιε** οὐσ. θηλ., προίτσι και -τσιῖ πληθ. príkǎ και pritsíe, pritsi και -tsiⁱ) = προίξ, κοιν. προίκα· λέγεται και πάγιε ἐν Πλεάζα· ρουμ. zestre, σλαβ.

πρόνι^{ου}, οὐσ. ἄρσ., πρόνι πληθ. próni, próniⁱ) = πύον· Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. puronius = pus, puris = πύον· ιτ. ισπ. πορτ. γαλ. pus, ρουμ. punoíu.

πρόοδ^{ου}, οὐσ. θηλ. (próod^u) = πρόοδος· ρουμ. progres, λ.

προσευχίε, οὐσ. θηλ., -χιῖ πληθ. (proseuhíe -hiⁱ) = προσευχή, ρουμ. rugatsiune, λατ.

προσκομιδίε, οὐσ. θηλ., -διῖ πληθ. (proskomiđíe, -diⁱ) = προσκομιδή, ρουμ. proscomedie, ἑλλ.

πρόσκουτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -τι πληθ. (próskut^u, -ti) = ράντισμα· ρουμ. stroditurǎ, σλαβ.

προσφάγι^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -φαγιῖ πληθ. (prosfági^u, -fa^{gi}) = ἔδεσμα, κοιν. προσφάγι, ρουμ. mânca^{re}, λατ.

πρόσωπ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -πι πληθ. (prósop^u, -pi) = πρόσωπον, ρουμ. obraz, σλαβ.

προκουγίτσǎ και **πουρκουγίτσǎ**, οὐσ. θηλ. (prukuγίtsǎ και purkuγίtsǎ) = ἀστρακιά, ἄλβ. froud, ρουμ. ileri, ἑλλ.

προκουζούνǎ, οὐσ. θηλ., -ζουνῖ πλ. (prukuzúnǎ, -zunⁱ) = βρακοζούνα. Και προκουζών^{ου}, ρουμ. cingătoare dela izmene, λατ. + σλαβ.

προκουκίε, οὐσ. θηλ., -κιῖ πληθ. (prukukíe, -kiⁱ) = προαγωγή, προκοπή, ἐξ οὗ ἢ προκειμ. λέξις· ρουμ. procopsealǎ, ἑλλ.

προκουψέσκου, -ψιῖ, -ψιτǎ, ψιρε ρ. (prukupsésku, -psii, -psitǎ, psire) = προκόπτω, προδεύω· ἄορ. πρόκοψα ἐξ οὗ τὸ προκείμ. ρ., ρουμ. me procopsesc, ἑλλ.

προκουψίρε, ἄπλ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρῖ πληθ. (prukupsíre, -psiriⁱ) = πρόοδος, προκοπή· ρ. procopsíre, ἑλλ.

προκουψίτ^{ου}, -τǎ, πῆμ. τοῦ ἀνρ. (prukupsít^u, -tǎ) =

προηγμένος, προωδευμένος, κοιν. προκομμένος, ρ. procopsit, ελ.

προυμουβιρέσκου, ἐπιθ., -ρεασκά θηλ. (prumuvirésku, -reaskā) = ἄρηνός, κοιν. ἀνοιξιάτικος. Ἐκ τοῦ πριμάβερα, ἔπερ ἴδε· ρουμ. primăveratic, λατ.

προύνου, οὐσ. ἄρσ., προύνι πληθ. (prún^u, prúnⁱ) = ὁ προῦνος (τὸ δένδρον). Ἐκ τοῦ λατ. prunus, ἰτ. prugno, προβ. καὶ γαλ. prunier· ρουμ. prun. Ἐν Κουρσόβω πούρν.

προύνά οὐσ. θηλ., προύνι πληθ. (prúnă, -ni) = τὸ προῦνον. Ἐκ τοῦ λατ. prunum, ἰτ. pruna, ἀρχ. ἰσπ. καὶ προβ. pruna, γαλ. prune, ρουμ. prună. Ἐν τῷ βορ. τμημ. προφέρ. πούρν^{ου}.

προυνιάρου, ἐπιθ., -νιαρά θηλ. (pruniar^u, -niară) = διάπυος, πυώδης, κοιν. γεμᾶτος ἀπὸ ἔμπυον. Ἐκ τοῦ πρόνι^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. puroios. λατ. Καὶ προυνιόσ^{ου} καὶ προυνιάτ^{ου}.

προυνιέτζου, -νιαί, -νιατά, -νιαρε ρ. (pruniedz^u, -niai, -niată, -niare) = πυορροῶ, ἐκχέω πῦον. Ἐκ τοῦ πρόνι^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. prind puroiu, λατ.

προυντιψέσκου, -ψιί, -ψιτά, -ψιρε ρήμ. (prudipsésku, -psii, -psită, -psire) = προκόπτω, προοδεύω, πρόδιψα (ἀντιπροώδευσα), ἐξ οὗ τὸ προκ. ρήμα· ρουμ. a progresă, λατ.

προυντιψίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (prudipsit^u, -tă) = προηγμένος, προωδευμένος· ρουμ. progresat, λατ.

προυξινίτου, οὐσ. ἄρσ., -τά θηλ. (pruksinít^u, -tă) = προμνήστωρ, προξενιτής· ρουμ. petsitor, λατ.

προυξινσέσκου, -σιί, -σιτά, -σιρε ρ. (pruxinsésku, -sii, -sită, -sire) = προμνῶμαι, προμνηστεύω, προξενεύω καὶ προξενῶ, προξένσα· ρουμ. petsesc, λατ.

προυξινσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρⁱ πλ. (pruxinsire, -sirⁱ) = πρόμνησις, κοιν. προξενιά· ρουμ. petsire, λατ.

προυξινσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τά θηλ. (pruxinsit^u, -tă) = προξενημένος· ρουμ. petsit, λατ.

προυσκουκέσκου, -κιί, -κιτά, -κιρε ρ. (pruskukésku, -kii, -kită, -kire) = ἐπιρραίνω, ἐπιρραντίζω διὰ τοῦ στόματος·

ρουμ. stropesc. Καὶ προυσκουτέσκου.

προυτέστου, οὐσ. οὐδ., -στι πληθ. (prutéstu, -sti) = διαμαρτυρία, κοιν. προτέστο· ρουμ. protest, λατ.

προυτιμησέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (prutimisésku, -sii, -sită, -sire) = προτιμῶ, προτίμησα· ρουμ. preferă, γαλ.

προυτίμησι, οὐσ. θηλ., -σ' πληθ. (protímisi, si) = προτίμησις· ρουμ. preferintsă, γαλ.

προυτιμησίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (protimisitu, -tă) = προτιμημένος· ρουμ. preferat.

προυφήτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τς πληθ. (prufitu, -ts) = προφήτης, ρουμ. profet, ἑλλην. καὶ προφήτ^{ου}.

προυφητείε, οὐσ. θηλ., -τει' πληθ. (prufitie, -ti') = προφητεία· ρουμ. profetsie, ἑλλην.

προυφητιψέσκου, -ψι', -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (prufitipsésku, -psii, -psită, -psire) = προφητεύω, προφήτιψα· ρουμ. profetisă, γαλ. prophetiser.

πρώτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ καὶ -ρατᾶ θηλ. (prótu, -tă καὶ -rată) = πρῶτος· ρουμ. primul, înteu, λατ.

πυκνόσ^{ου}, ἐπιθ., -ρασᾶ θηλ. (pyknósu, -rasă) = πυκνός· ρουμ. des, λατ.

πυξάρε, οὐσ. θηλ., -ξᾶρι' πληθ. (pyksăre, -ksări') = ἑ πύξος, κοιν. πυξάρι· ρουμ. cimsir καὶ šimšir, τρκ.

πύρᾶ, οὐσ. θηλ., πύρι πληθ. (pýră, pýri) = πυρά, φλόξ· ρουμ. flacară, λατ.

πύργου, οὐσ. ἄρσ., -γι πληθ. (pýrgu, -gi) = πύργος· ρουμ. turn, λατ. turris, ἑλλην. τύρρις = πύργος.

πυρουμάχ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι' πληθ. (pyrumăhu, -uri') = πυρομάχος, μεγάλη τετράγωνος πλάξ τιθεμένη εἰς τὸ λεγόμενον ουτζμάκι, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου ἐναποθηκεύεται ἡ στάκτη.

πυρουστιέ, οὐσ. θηλ., -τι' πλ. (pyrustie, -ti') = τρίπους, κοιν. πυρουστιά, ἐκ τοῦ πυροστάτης· ρ. pirostie, ἑλλην.

πυτιάο, οὐσ. θηλ., -τε' πλ. (pytiăo, -te') = πυτία, ἴδε κλάγκ^{ου}.

P, ρ.

P, ρ. ρᾶβέντι, οὐσ. θηλ. (rǎvēnti) = ῥαβέντι, τὸ γνωστὸν κινητικὸν φάρμακον, γερμ. rhabarbar· ῥουμ. rabarbǎ.

ρᾶγάζε, οὐσ. θηλ., -ζι̅ πληθ. (rǎgáze, -zi̅) = σγοῖνος, κάλαμος λεπτὸς ἐν τοῖς ἔλεσι φυόμενος, κοιν. ῥαγάζι. Ἐκ τοῦ σλαβ. rōgōz· ῥουμ. rōgōz.

ρᾶγκᾶέσκου, -ι̅, -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (rǎgǎésku, -i̅, -itǎ, -ire) = ἐρεύγομαι, κοιν. ῥουγκαίζω. Κατὰ Meyer ἐκ τοῦ σλαβ. rǎgati Πιθανώτερον ὁμῶς ἐκ τοῦ ἐρυγγάνω· ῥουμ. rǎgǎesk.

ρᾶγκαῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρι̅ πληθ. (rǎgǎire, -ri̅) = ἐρυγή, ἐρευγμὸς (eructatio)· ῥουμ. rǎgǎiturǎ.

ρα καὶ ρουγκόζιου, οὐσ. οὐδ., -ζι̅ πληθ. (ra καὶ rugózi̅, -zi̅) = ψίαθος, κοιν. ψάθα. Ἐκ τοῦ σλαβ. rōgōz = ῥαγάζιον· ἴδε ῥᾶγάζε. Καὶ αρουγκουζτίνᾶ, ὅπερ ἴδε.

ράζε, οὐσ. θηλ., -ζι̅ πληθ. (ráze, -zi̅) = ἔνδυμα. Ἐν Συράκῳ ἐκ τοῦ ῥάσα, ὅπερ ἴδε.

ρᾶζουέσκου, -ι̅, -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (rǎzuésku, -i̅, -itǎ, -ire) = κατεδαφίζω, κοιν. κρημνίζω. Ἐκ τοῦ ἀλβ. rezoj, rezon = κρημνίζω· λέγεται καὶ ἀρᾶβουέσκου, ἀρᾶβουλσέσκου· ῥ. rǎzuesc.

ρᾶκίε, οὐσ. θηλ., -κι̅ πληθ. (rǎkíe, -ki̅) = τὸ ρακί (ποτόν, οἰνόπνευμα). Ἐκ τοῦ τουρκ. raki· ῥ. rachiu. Καὶ ἀρᾶκίε.

ρᾶμᾶζάνε, οὐσ. θηλ., -νι̅ πληθ. (rǎmǎzáne, -ni̅) = ἡ ἐπὶ 30 ἡμέρας νηστεία τῶν Ὀθωμανῶν πρὸ τοῦ Βαϊραμίου (Πάσχα αὐτῶν)· ῥουμ. ramazan, τρκ.

ρᾶνέσκου, -νι̅, -νιτᾶ, -νιρε ῥ. (rǎnésku, -ni̅, -nitǎ, -nire) = τραυματίζω, πληγώνω. Ἐκ τοῦ ράνᾶ. 2) ψωριῶ. Ἐκ τοῦ ρᾶνιε = λειχήν, ψώρα· ἴδε ἀρᾶνε.

ράου καὶ ἀράο, ρράο καὶ ἀράουᾶ, οὐσ. θηλ. (rá^u καὶ aráo, rǎáo καὶ aráuᾶ) = δρόσος, πάχνη· προβ. ros, σαρδ. rere ἰσπ.

πορτ. rocio, ιτ. rugiada, γαλ. rosée, ρουμ. rouă (roă)
 ἅπαντα ἐκ τοῦ λ. ROS-RORIS: ROVEM· ντα αράουă = πίπτει πάχνη.

ροῦράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -rărⁱ πληθ. (răurăre -rărⁱ)
 = τὸ πάχνισμα· ρουμ. rouzare, λατ.

ροῦράτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ρατă θηλ. răurăt^u, -rată) =
 παχυνισμένος· ρουμ. rouzat, λατ.

ροῦρεάτζă, ράουρεă, -ρατă, -ραρε ρ. (răureătză, răură,
 -rată, rare) = πίπτει πάχνη· σι ράουράρă = ἐπαχυνίσθησαν. Ἐκ
 τοῦ ρά^{ου}, ἔπερ ἰδε· ρουμ. rouroz, λατ.

ροῦράνε, οὐσ. θηλ., ράπăνⁱ πληθ. (rărance, răpănⁱ) = ραφα-
 νίς, κοιν. ραπάνιον, ἐκ τοῦ λατ. rapanus = ραφανίς. Ἐν τῷ βορ.
 τμήμ. λέγεται καὶ ρέπă, ρέπουρι· ρουμ. ridiche, λατ.

ροῦρ^{ου}, ἐπιθ., ράρă θηλ. (răr^u, rără) = σπάνιος. Ἐκ τοῦ λ.
 rarus = σπάνιος, ιτ. κατ. ισπ. πορτ. raro, πρεś. rar, γαλ.
 rare, ρουμ. rar.

ροῦσă, οὐσ. θηλ., ράσⁱ πληθ. (rásă, răsⁱ) = μάλλινον ἐπα-
 νωρόριον, κοιν. ράσον. «vestis rasa, quae pilos non habet,
 pallium (ιμάτιον) monarchorum» Δουκάγγ. ιτ. ισπ. raso,
 γαλ. ras. Ἐκ τοῦ λατ. rarus τοῦ ρ rado = ξέω· ρουμ. rasă.

ροῦστουρνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -νăρⁱ πληθ. (răsturn-
 nare -nărⁱ) = ἀνατροπή, ἀναποδογύρισμα· ρουμ. resturnare. λ.

ροῦστουρνάτ^{ου}, -τă, πθμ. τοῦ κτρ. (răsturnăt^u, -tă) = ἀνα-
 τετραμμένος· ρουμ. resturnat, λατ.

ροῦστόρνου, -αⁱ, -ατă, -αρε ρ. (răstórnu, -aⁱ, -ată, -are) =
 ἀνατρέπω. Ἐκ τοῦ λατ. re + ex + torno, ἰδε τόρνου· ρ. restorn, λ.

ροῦτζă, οὐσ. θηλ., -τζε πλ. (rădză, -dzi) = ἀκτίς. Ἐκ τοῦ
 λατ. radius, ιτ. raggio καὶ razzo, ισπ. πορτ. rago, πρεś.
 raig, γαλ. raie καὶ rayon, ἀλβ. reze· ρουμ. rază.

ροῦμπιλ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -λί πληθ. τὸ θηλ. λά (rébil^u, -li) =
 ἄτακτος, ἀποστάτης, κοιν. ρεμπέλης, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. ribello,
 ρουμ. rebel. Καὶ ριμπέλ^{ου}.

ροῦμπιλιψέσκου, -ψιⁱ, -ψιτă, -ψιρε ρ. (rebilipsésku, -psiⁱ,

-psitǎ, -psire) = ἐπειθασιάζω, γίνομαι ἀνυπότακτος, ἀπειθής, κοιν. ρεμπελεύω, τρκ. ρουμ. nu mǎ surun, λατ.

ρεμπιλιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (rebilipsire, -psirⁱ) = ἀνυποταξία, τὸ νὰ γίνηται τις ἀνυπότακτος, ἀπειθής, κοιν. ρεμπέλης ρ. devenire rebel, λατ. + τρκ. Καὶ ρεμπιλιχουσίρε.

ρεμπιλιψίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (rebilipsitu, -tǎ) = ὁ γενόμενος ἀπειθής, ἀνυπότακτος, ὁ μὴ ὑποτασσόμενος ρ. care a devenit rebel, λατ. + τρκ. Καὶ ρεμπιλιχουσίτου.

ρένντᾶ, οὐσ. θηλ., -ντι πληθ. (réndǎ, -di) = τὸ κνηστρον, ξύστρον, τρίπτυς, κοιν. τρίπτυς ρουμ. răzǎtoare, λατ.

ρεντίφου, οὐσ. ἀρσ., -φ' πληθ. (redif^u, -fi) = νεοσύλλεκτος, κοιν. ρεντίφης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. redif ρουμ. recrut, γαλ.

ρέουρι καὶ **αρέουρι**, οὐσ. οὐδ. πληθ. ἀρ. (réuri) = τρόπος, διαγωγή ρουμ. maniere, γαλ., νλν. ρέουλα καὶ ρέουρα.

ρέχᾶ, οὐσ. θηλ. (réhǎ) = κλιτύς ὄρους. Ἐκ τοῦ ράχης ρουμ. poalǎ a muntelui, σλ. + λατ.

ρημουξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (rimuksésku, -ksiⁱ, -ksitǎ, -ksire) = ἐρημῶ, κοιν. ρημόνω καὶ ρημάζω, ἀρσ. ρήμαξα, ἐξ οὗ τὸ προκείμε. ρήμα ρουμ. pustiesc σλαβ.

ρημουξίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (rimuksire, -riⁱ) = ἐρήμωσις, κοιν. ρήμαγμα ρουμ. pustire, σλαβ.

ρημουξίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (rimuksitu, -tǎ) = ἠρημωμένος, κοιν. ρήμαγμένος ρουμ. pustit, σλαβ.

ρίγκλᾶ, οὐσ. θηλ., ρίγκλι πληθ. (ríglǎ, rígli) = ὁ κανὼν, στάθμη, κοιν. χαράκι καὶ ρήγα. Ἐκ τοῦ λατ. regula, γαλ. regle ρουμ. riglǎ.

ρίζᾶ, οὐσ. ἀρσ., ρίζᾶτζ πλ. (rizǎ, rizǎdz) = στρόφιγξ, κοιν. ρίζές. Ἐκ τοῦ τρκ. rezé. Προφ. καὶ ρέζᾶ (rezǎ ρ. tsǎtsânǎ, σλ.

ριζιλέσκου, -λι', -λιτᾶ, -λιρε ρ. (rizilésku, -liⁱ, -litǎ, -lire) = λοιδορῶ, ὀνειδίζω, κακίζω κοιν. ἐντροπιάζω καὶ ριζιλεύω, ἐκ τοῦ τουρκ. rezil ρουμ. ocăresc, σλαβ. Καὶ ριζιλιψέσκου, ὅπερ συνηθέστ. καὶ ὀρθότ., ἐκ τοῦ ἀορ. νλν. ριζίλιψα.

ριζιλίκε, οὐσ. θηλ., -κ' πληθ. (rizilíke, -k'i) = καταισχύνη, αἴσχος, κοιν. ρίζιλίκι, τουρκ. rezelik = αἴσχος, ἐντροπή. Καὶ ριζίλε· ρουμ. ocaṙǎ, σλαβ.

ριζιλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (rizilíre, ·r'i) = λοιδορία, κακισμός, κοιν. ἐντρόπιασμα καὶ ρεζίλημα· ρουμ. ocǎ-ríre. Καὶ ριζιληψίρε.

ριζιλίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (rizilít^u, -tǎ) = λελοιδωρημένος, ὠνειδισμένος, κοιν. ἐντροπιασμένος καὶ ρεζιλημένος· ρουμ. ocǎrit, σλαβ. Καὶ ριζιληψίτ^{ου}.

ρινντεάουᾶ, οὐσ. θηλ., -νντεῖ πληθ. (rindeáuaǎ, -nde'i) = ρυκάνη, κοιν. ροκάνη καὶ ριντές, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. rendé· ρουμ. rǎndeǎ, τουρκ.

ρίπα, οὐσ. θηλ., ρίπι πληθ. (rípǎ, rípi) = πρόσαντες, κρημνός. Ἐκ τοῦ λατ. rípa = ἔχθη καὶ ἀκτή. Ἴδε καὶ ἀριπιντίνα· ρουμ. rípǎ = ἔχθη, ἀκτή, ἰτ. rípa, ἰσπ. πορτ. προδ. ríba, γαλ. rive, σλαβ. ríp.

ριπινίδα, οὐσ. θηλ., -νιτζ πλ. (ripinídǎ, -nidz)· ἴδε ἀράπουνε.

ριτζέ, οὐσ. ἄρσ., -εατζ πλ. (ridzé, -eadz) = παράκλησις, ἰκεσία, κοιν. ριτζεᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. ridzeǎ· ρ. rugǎminte, λατ.

ρίτσίνᾶ, οὐσ. θηλ. -τσιν' πληθ. (rítšínǎ, tsini') = ἡ ῥητίνη, κοιν. ῥητσίνι· ρ. rǎšínǎ, λ. resina, γ. resine. Καὶ ἀρίτσίνᾶ.

ρόγκ^{ου} καὶ **αρόγκ^{ου}**, μετὰ πρόθ. α· ρουγκάι, -ατᾶ, -αρε, ρ. (róg^u καὶ aróg^u, rugáí, -atǎ, -are) = μέσον, παρακαλῶ, δέομαι. Ἐκ τοῦ λατ. rogo, are. Ἐν Γρεβθενοῖς καὶ ἐν βορ. τμήματι· ἰτ. rogare, ἰσπ. πορτ. rogar, ρουμ. rog.

ρόκουτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τι πληθ., καὶ θηλ. ρόκουτᾶ, πληθ. ροράκουτι (rókut^u, -ti, καὶ rokutǎ, róákuti) = κρημνός, κατωφέρεια καὶ πᾶν σφαιροειδές, ἴδε rípǎ.

ρόπουν^{ου} καὶ **ρόπαν^{ου}** οὐσ. οὐδ., -νι πληθ. (rópun^u καὶ rópan^u, -ni) = ἐξανθήματα ἐρυθρὰ (κόκκινα) παραγόμενα ἐπὶ τοῦ προσώπου· ρουμ. spurealǎ, λατ.

ρουβουλσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (ruvulsésku, -si'i,

-sitǎ, -sire) = καταπίπτω, καταρρέω, καταστρέφομαι, έρειποῦμαι, μεταβάλλομαι εις έρείπιον. Έκ νλν. ριβουλιάζω-ριβόλμαξα και ριβόλσα άμετ. = καταρρέω (έν Μακ.) ρουμ. mē nǎruesc, σλαβ., mē p̄refac in ruinǎ, λατ. Και αρουβουλσέσκου.

ρουβουσίρε, άρθ. ούσ. του άνρ., -σιρ' πληθ. (ruvulsire, -sir'i) = κατερείπωσις, καταστροφή, κοιν. ριβόλμασμα· ρουμ. nǎruire, σλαβ. Και αρουβουσίρε, Δαλ.

ρουβουσίτ^{ου}, πθμ. του άνρ., -σιτǎ θηλ. (ruvulsit^u, -sitǎ) = κατηρειπωμένος, κατεστραμμένος, κοιν. ριβόλιασμένος· ρουμ. nǎruit, σλαβ. cadzut in ruinǎ, λατ. Και αριβουσίτ^{ου}, Δαλ.

ρούγǎ, ούσ. θηλ., -τζι πληθ. (rúgǎ, rúdzi) = άγυιά (πόλεως), κοιν. ρούγα, έπερ έκ του άρχ. ιτ. ruga, ισπ. gua, άλβ. rruγe-a, ρουμ. drumi, έλλ. όρόμος.

ρούγκ^{ου}, ούσ. άρσ., -τζι' πληθ. (rúg^u, -dzi) = βάτος, άγρία τριανταφυλλιά. Έκ του λατ. rubus = βάτος, ιτ. rogo, ισπ. πορτ. rubo, ρουμ. rug. Και αρούγκ^{ου}.

ρούγκǎ, ούσ. θηλ., -τζι' πληθ. (rúgǎ, -dzi) = μισθός, άμοιβή, κοιν. ρόγα έν Μακεδονία· έκ του μεσαιων. roga. Προφ. και ρούγǎ· άλβ. ruge-a· σλαβ. roka = μισθός, ρουμ. leafǎ.

ρούϊμπ^{ου}, ούσ. άρσ. (rúih^u) = έρυθρόδανον, κοιν. ριζάρι. Έκ του λατ. rubia = έρυθρόδανον, ιτ. robbia, ισπ. rubia, πορτ. ruina, ρουμ. roibǎ.

ρούμιν^{ου}, επίθ., -νǎ θηλ. (rúmin^u, -nǎ) = έρυθρός, ό έρυθράς έχων τās παρειάς, κοιν. κοκκινομάγουλος, ρουμ. rumen, σλαβ. Και αρούμιν^{ου}.

ρουμπιέ, ούσ. άρσ., -πιετζ πλ. (rubié, -biedz) = νόμισμα χρυσου άξίας δύο φρ. περίπου· κοιν. ρουμπιές, έκ του τρκ. rubiö.

ρούντ^{ου}, επίθ., -ντǎ θηλ. (rúdn^u, -dǎ) = μαλακός, άρίστης ποιότητος ιδίως επί τής του έριου, μαλλίου, κοιν. ρούντο. Έκ του άλβ. roud, όπερ έκ του λατ. rudis· ρουμ. tsiguie, μαγυαρ. Και αρούντ^{ου}.

ρουσάλι, ούσ. θηλ., πληθ. άρθ. (rusali) = ή Κυριακή τής

Πεντηκοστῆς. τὰ Ρουσάλια τοῦ μεσαιων. ἑλληνισμοῦ «Panegyris post Pascha celebrari soliti, forte cum scilicet rosae florere incipiunt, nam Rosalia appellant glossae graeco lat». Δουκάγγιος. Μεταγ. λατ. rosaria, rosalia, pascha rosata, pascha rosarum, domenica rosata. Περὶ ρουσαλίων ἢ διαλάβωμεν ἐκτενέστερον ἐν τῇ συγγραφῇ «Ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Κουτσοβλάχων».

ρουσφέτε, οὐσ. θηλ., -ρεττ' πλ. (rusfète -fetsⁱ) = τὸ πρὸς δεκασμὸν ἔωρον, κοιν. ρουσρέτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. rusfet καὶ rusvet, ρουμ. mită, σλαβ.

ρουτζίνᾶ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (rudzínă, -nⁱ) = ἰός, σκωρία· 2) σῆψις. Ἐκ τοῦ λατ. aerugo -inis, ιτ. ruggine = σκωρία, ἰσπ. robigine, πρβ. roihl, γαλ. rouille, ρουμ. rugină.

ρουτζινάτου, τὰ, πθμ. τοῦ κτρ. (rudzinát^u, -tă) = εὐρωτιῶν, συγκουργασμένος, μικρός· ἐκ τοῦ λατ. aeruginatus = ἰώδης, ρουμ. rudzinit. Καὶ αρουτζινάτου.

ρουτζινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -νᾶρ' πληθ. (rudzináre, năriⁱ) = ἰωσις, κοιν. σκωρίασμα καὶ συγκούργιασμα, ρ. ruginire.

ρουτσινέτζου, -ναί, -νατᾶ, -ναρε ρ. (rudzinédz^u, -nai, -nată, -nare) ἰοῦμαι, κοιν. σκωριάζω· Ἐκ τοῦ ρουτζίνᾶ, ὅπερ ἴδε· λ. aerugino, -nare. ιτ. irruginire, ρ. ruginesc. Καὶ αρουτσινέτζου.

ρουτζινόσου, ἐπιθ., -νρασᾶ θηλ. (rudzinós^u, -nqasă) = ἰωμένος, ἰώδης, κοιν. σκωριασμένος. Ἐκ τοῦ λατ. aeruginosus, ιτ. ruginosu, ἰσπ. πορτ. πρβ. eruginoso, ρουμ. ruginos. Καὶ αρουτζινόσου.

Σ. σ.

Σ, σ. σ καὶ **ᾶσ**, τριτοπρόσωπος ἀντων. δοτ. πτωσ. ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν δοτ. χαριστικήν. συνηθέστερον δὲ πρὸς τὴν δοτ. ἠθικήν· οἷον σ ακουμπᾶρᾶ οὐνᾶ κάσᾶ = ἠγόρασε χάριν ἑαυτοῦ

οικίαν· δοτ. γαρ. σ βιτζού γίλσου και σάνάτάτε = εἶδε τὸν υἱὸν
του ὕγιᾶ πρὸς μεγάλην χαρὰν και εὐχαρίστησίν του, δοτ. ἡθ.
Ἐκ τοῦ λατ. sibi.

σᾶ και σι, συνδ. συμπλ. = και, ἐπίσης, πρὸς δὲ· οἶον : σᾶ ἔῴ
(sâ éu) = και ἐγώ. Ἐκ τοῦ λατ. sic, ιτ. ισπ. si, πορτ. simi,
προβ. ἀργ. γαλ. si· ρουμ. ši. Ὁρθοτ. γραπτέον σί.

σᾶ, σύνδ. τελ. και ὑποθ. (sâ) και σι και σ (si, s) = ἔνχ, ἔπως.
ἐάν· οἶον : σᾶ γίνι = νὰ ἔλθῃς. Ἐκ τοῦ λατ. si, ιτ. se, sed, ισπ.
προβ. si, πορτ. se, γαλ. si, ἀλβ. se· ρουμ. sâ ('Ανάγν. σί).

σα, ἀντων. κτητ. γ'. προσ. θηλ. γεν. (sa) = ἐή, κοιν. ἰδική
του, της· οἶον : μάσα = ἡ μήτηρ του, της = sua mamma. Ἐκ τῆς
κτητ. λατ. ἀντων. sua, τοῦ suus. Ἐὐ ἀρσ. σου, ἔπερ ἰδε· ιτ.
sua, ισπ. suya, πορτ. προσ. sua, γαλ. sa· ρ. sāu και sa.

σάβανου, οὐσ. οὐδ., -ν' πλ. (sâvanu, -ni) = σάβανον· λατ.
sabanum και savanum· ρουμ. păioară, λατ.

σᾶβᾶνουσέσκου, -σιἰ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sâvânusésku, -siἰ,
-sită, -sire) = σαβανώνω. Ἐκ τοῦ σάβανου, ἔπερ ἰδε· ρουμ. aco-
per cu giulgiu, λατ. + μαγυαρ.

σᾶβᾶνουσίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (sâvânusîre, -ri)
= σαβανώσις, σαβανώμα· ρ. acoperire cu giulgiu, λ. + μαγ.

σᾶβᾶνουσίτῳ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (sâvânusît^u, -tă)
= σαβανωμένος· ρουμ. acoperit cu giulgiu, λατ. + μαγυαρ.

σᾶβούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (sâvûră, -ri) = ἔρμα τῶν
πλοίων, κοιν. σαβούρα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. sabura = ἔρμα· ιτ.
saburra, ισπ. zahorra, πορτ. saibro, πρ. saorra, γ. sa-
burre και saore, ἀλβ. saboarë, τρκ. saboura· ρ. sâbura.

σαετζᾶτσ', ἀρ. ἀπολ. (saedzâtsi) = ἐξήκοντα (60). Ἐκ τοῦ
σάδε = ἕξ, και τζᾶτσε = δέκα, λατ. sexaginta· ρ. šesezeci.

σᾶϊάκου και ἔμακου, οὐσ. οὐδ., σᾶϊάτσ' πλ. (sâiák^u, sâj-
âtsi) = μάλλινον παχὺ ὕφασμα, κοιν. σαϊάκι, τουρκ. sajak, ἴσως
ἐκ τοῦ λατ. sagum, ἐάν δὲν εἶνε τυχαία σύμπτωσης· ρ. šaiac.

σᾶϊτᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶϊτι πλ. (sâită, sâiti) = βέλος, κερκίς,

κοιν. σαγίττα καὶ σαίττα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. sagitta = οἰστός, βέλος· ιτ. saetta, ισπ. saeta, πορτ. seta, προβ. sagetta, γαλ. sagette (ὡς τεχνικὸς ἔρος τῆς βοτανικῆς), ἄλβ. sēgette καὶ sēnjitā ρουμ. sāgeatā.

σάκον, οὐσ. ἄρσ., σάτσ' πληθ. (sák^u, sátsⁱ) = σάκκος· λατ. saccus, ιτ. sacco, ισπ. πορτ. saco, προβ. γαλ. sac, ἄλβ. sak· ρουμ. sac.

σᾱκᾱλντισέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sākāldisésku, -siⁱ, -sitā, -sire) = ἀδημονῶ, στενοχωροῦμαι, κοιν. σεκλεντίζομαι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. Λέγεται καὶ σικλιτισέσκου, -τσιⁱ, -τσιτᾶ, -τσιρε· ρουμ. neliništesc, σλαβ. Δαλ.

σᾱκᾱλντισίτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sākāldisít^u, -tā) = ἀδημονῶν, στενοχωρημένος, κοιν. σεκλετισμένος· ρ. neliništit, σλ.

σᾱκάτον, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (sākát^u, -tā) = ἀνάπηρος, κοιν. σακάτης, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. sacat· ρουμ. defectuos, λατ.

σᾱκᾱτιψέσκου, -ψιⁱ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (sākātipsésku, -psiⁱ, -psitā, -psire) = ἀναπηρῶ, κοιν. σακατεύω, ὅπερ ἐκ τοῦ σακάτης· ἴδε σᾱκάτον· ρουμ. fac defectuos, λατ. Δαλ.

σᾱκᾱτλίκε, οὐσ. θηλ., -τσ' πλ. (sākātlike, -tsⁱ) = ἀναπηρία, κοιν. σακατλίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. sakatlik· ρ. defect, λατ.

σᾱκκούλιον, οὐσ. ἄρσ. -λιⁱ πληθ. (sākkúlī^u, -lī) = σακκούλιον· λατ. sacculus, ιτ. sacco, ισπ. saculo, πορτ. saccola, ρουμ. sācuīu.

σᾱλᾱ, οὐσ. θηλ., -λιⁱ πλ. (sālā, -li) = αἰθουσα, κοιν. σᾱλα· ρουμ. salā, ιτ. ισπ. πορτ. προβ. sala, γ. salle, γερμ. saal.

σᾱλᾱγκέσκου, -γκιⁱ, -γκιτᾶ, -γκιρε ρ. (sālāgésku, -giⁱ, -gitā, -gire) = ἀπολύω, ἐξορμῶ. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. σαλαγέω, «σαλαγεῖ» ταρασσει, Ἡσύχιος· ρουμ. asmutsesc, λατ.

σᾱλᾱγκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γκιρ' πλ. (sālāgire, -girⁱ) = ἐξόρμησις, ἀπόλυσις ἀπὸ τῶν δεσμῶν· ρ. asmutsire, λατ.

σᾱλᾱγκίτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sālāgít^u, -tā) = ἐξώρμημένος, ἀπολελυμένος· ρουμ. asmutsit, λατ.

σᾶλᾶμάνντρᾶ, οὐσ. θηλ., -μάνντρι πληθ. (sâlâmánderǎ, mǎndri) = σαλαμάνδρα, εἶδος σαύρας, λατ. salamandra. Καὶ σᾶλᾶμένντρᾶ· ρουμ. salamandrǎ.

σᾶλᾶμούρᾶ, οὐσ. θηλ. -ρ' πληθ. (sâlâmúrǎ, -r'i) = ἄλμη, κοιν. σαλαμούρα καὶ σαλμούρᾶ, ἔπερ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. salimuria καὶ salemoria = ἄλμη, ιτ. salamoja, ισπ. salmuera, πορτ. salmura, γαλ. saumure· ρ. salamurǎ.

σᾶλάτᾶ, οὐσ. θηλ., -τσῖ πληθ. (sâlátǎ, -tsi) = δριμεῖα φυλλιάς, ἐξάλμη, κοιν. σαλάτα· ρουμ. salatǎ, ιτ. salata, γαλ. salade (λατ. sal) (έλ. ἄλς).

σᾶλε, οὐσ. θηλ., σᾶλ' πληθ. (sǎle, sǎli) = σῖαλον, κοιν. σᾶλιο· Ἐκ τοῦ λατ. saliva· 2) λεπταὶ ἀκαθαρσίαι, ρουμ. fulgulets, λατ. Ἴδε καὶ μπάλε.

σᾶλέπ^{ου}, οὐσ. ἄρσ. (sâlér^u) = σαλέπι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. saleb. ρουμ. salep, γαλ. salep, γερμ. saleb.

σᾶλιβάρε, οὐσ. θηλ., -ἔᾶρ' πληθ. (sâliváre, -vǎri) = ἀναξυρίς, κοιν. βράκα καὶ σαλιβάρι, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. sarabara, ἐξ οὗ τὰ σαράβαλλα· ρουμ. şalvari.

σᾶλιμέτε, οὐσ. θηλ., -μετς πληθ. (sâliméte, -mets) = σωτηρία, κοιν. σελεμέτε· τουρκ. selemet, ρουμ. salvare, λατ.

σᾶλμᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶλμι πληθ. (sǎlmǎ, sǎlmi) = μικρὰ καλάμη κριθῆς, σίτου, κτλ. κοιν. σάλμη καὶ σάλμα· «Σάλμη = σησάμη» Ἡσύχιος· ρουμ. fulgulets, λατ.

σᾶλμπιτ^{ου} ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (sálbit^u, -tǎ) = ὑπόξανθος. Ἐν Ἄχρῖδι. λατ. exalbitus, ἴδ. καὶ Pusc. 152· ρουμ. salbǎd, λ.

σᾶλτᾶνάτε, οὐσ. θηλ., -νάτς πληθ. (sâltânáte -nats) = μεγαλοπρέπεια, πομπώδης ἐπίδειξις, κοιν. σαλτανάτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. saltanat, ρουμ. saltanat.

σᾶλτσᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶλτσι πληθ. (sáltsǎ, sáltsi) = ἔμβαμμα, ζωμός, κοιν. σάλτσα, λ. salsa, ρ. saltsǎ καὶ sos, γερμ. sausse

σᾶλτσε, οὐσ. θηλ., σᾶλτσι πληθ. (sáltse, sáltsi) = ἰτέα. Ἐκ τοῦ λατ. salix -icis = ἰτέα· ιτ. ισπ. salce, προξ. sauze,

πορτ. salgueiro, ἄλβ. šelk, ρουμ. salcie.

σάλτσινᾶ καὶ **σάρτσινᾶ**, ἐπιθ. θηλ., -τσιν' πληθ. (sáltsinᾶ -tsin'í) = ἔγκυος· ἐκ τοῦ λατ. sarcina = φορτίον, sarcinatus = σκευοφόρος. Ἡ ἔγκυος λέγεται καὶ γκρεῖο = βαρεῖα κατὰ τὸ νλν. βαρεῖα = ἔγκυος. Ἐκ τοῦ λατ. gravis = βαρῦς.

σᾶμᾶντριάνου, οὐσ. κυρ. (Sâmâdrián^u) = ὁ Ὀκτώβριος μῆν' καὶ Σουμέντρου. Ἐκ τοῦ santus Dimitrianus = ἅγιος Δημήτριος. Ἐν τῇ Νοτίῳ Μακεδ. ὁ Ὀκτώβριος λέγεται Αἰδημήτρης· Σᾶμᾶντριάνου λέγεται καὶ ὁ κάτοικος τοῦ Ἁγίου Δημητρίου = κώμης ἐλλ. παρὰ τὸν Ὀλυμπον ρ. Octomvrie, λατ. Octobris.

σᾶμᾶρου καὶ **σουμᾶρου**, οὐσ. ἄρσ. σᾶμᾶρ' καὶ σουμᾶρουρ' πλ. (sâmâr^u καὶ sumâr^u, sâmâr'í καὶ sumârur'í) = σάγμα, κοιν. σαμᾶρ' λατ. sagmarius (ἐκ τοῦ ἐλλ. σαγμαρίον) ἰτ. somaro, προβ. saumier, γαλ. somnier, ἄλβ. samar, ρουμ. samar.

σᾶμᾶρᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ρατῆ πληθ., ἐκ τοῦ σαμαράδ(ε)ς (sâmâră, -radz) = σαγματοποιός, κοιν. σαμαρᾶς· ρουμ. samarziu, ἐλλην. σαμαρτζῆς.

σᾶμᾶρουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sâmârusésku, si', -sită -sire) = σαμαρώνω -σαμάρωσα + ἔσκου· ρουμ. pun samarul, λατ. + ἐλλην.

σᾶμᾶρουσίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (sâmârusire, -sir'í) = σάξις, κοιν. σαμάρωμα· ρ. punere samarul, λ. + ἐλ.

σᾶμᾶρουσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (sâmârusít^u, -sită) = σεσαγμένος, κοιν. σαμαριωμένος· ρουμ. cu somarul rus λατ. + ἐλλην.

σᾶμέντουρ^{ου}, **σᾶμέντρου** καὶ **σουμέντρου**, οὐσ. ἄρσ. (sâméduru, sâmédru καὶ sumédru) = φθινόπωρον, κυρίως ὁ Ἅγιος Δημήτριος. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. sactus Dimitrius· καὶ ἡ κωμόπολις παρὰ τὸν Ὀλυμπον Σαμέντουρ^{ου}. ὑπὸ τῶν Κ/Ἑλ. λεγ.

σᾶμπᾶτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (sâmbâtă, -ti) = Σάββατον. Ἐκ τοῦ λατ. sabbatum. ἰτ. sabato, ἰσπ. πορτ. sabado, προβ. sabbat, γαλ. samedi (ἀντ' sabedi = sabbati-dies,

άλβ. štouně· ρουμ. sâmbâtă.

σάμπουρά, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (sâmbură, -r'i) = πυρήν τοῦ καρποῦ, κοιν. κουκκούτσι. Ἐν τῷ βερ. τμήμ. μόνον ἐπὶ τῶν καρύων. Ἐκ τοῦ ἀλβ. soumboule - a = κομβίον σφαιροειδές· ρ. sîmbure, ἴδε Ἄλβ. Λεξ. G. Meyer καὶ τὸ τοῦ Χριστοφορίδου.

σάμούρε, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (sâmurē, -r'i) = τὸ γοναρικὸν τοῦ ζώου, λεγομένου τουρκ. samour· ρουμ. samur.

σάμσάρου, οὐσ. ἄρσ.. -ρ' πληθ. (sâmsâr^u, -r'i) = μεσίτης, κοιν. σαμσάρης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. samsar = μεσίτης· ρουμ. mijlocitor, λατ.

σάμσαρλίκε, οὐσ. θηλ., -x' πλ. (sâmsârlîke, -k'i) = μεσιτεία, κοιν. σαμσαρλίχι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. samsarlik· ρουμ. samsarlâc.

σάμτου, ἐπιθ., θηλ. σάμτᾶ, σάμτσί πληθ. (sâmtu, tă, -ts'i) = ἱερός, ἅγιος. Ἐκ τοῦ λατ. sanctus = ἅγιος· ἰτ. ἰσπ. πορτ. santa, προβ. γαλ. saint, ἀλβ. šeint· ρ. sânt (sân) λατ. καὶ sfânt (σλαβ.).

σάνου, ἐπιθ., -νά θηλ. (ἐν Μετσόβω) (sân^u, -nă) = ὑγιής, ἰσχυρός· Ἐκ τοῦ λατ. sanus = ὑγιής· ρουμ. sănătos.

σάνάτατε, οὐσ. θηλ., -τάτς πληθ. (sânâtâte, -tăts) = ὑγεία. Ἐκ τοῦ λατ. sanitas, tem = ὑγεία ἰτ. sanitate καὶ sanită, ἰσπ. πορτ. sanidade, προβ. sanitat, γαλ. santé, ἀλβ. šentet, ρουμ. sănătate.

σάνάτόσου, ἐπιθ., -τρασᾶ θηλ. (sânâtós^u, -tqasă) = ὑγιής, ῥωμαλέος, ἐκ τοῦ λατ. sanitosus = sanus = ὑγιής· ἀλβ. šentošë, ρουμ. sănătos.

σάνέτε καὶ σουνέτε, οὐσ. θηλ. (sânéte καὶ sunéte) = περιτομή, κοιν. σουνέτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. sünet = περιτομή· ρουμ. eircumcisiune, λατ. circumcisio -onis.

σάνντάνε, οὐσ. θηλ. -ντᾶν' πληθ. (šandáne, -dăn'i) = κηροπήγιον, κοιν. σχαμντάν', ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. şamdan λέγεται καὶ διανντάν^{ου}, ρουμ. sfeşnic, λατ.

σαντέε, ἐπιθ. (sadé) = ἀπλοῦς, γνήσιος, ἀμιγής. Ἐκ τοῦ τουρκ. sadé, ρουμ. simplu, curat, λατ.

σάντζάκε, οὐσ. θηλ., -τζᾶκι πληθ. (sândzâke, -dzăkⁱ) = ἐπαρχία, κοιν. σαντζάκι, ἐκ τοῦ τουρκ. şanzak, ρ. provincie, λ.

σάντζε, οὐσ. θηλ., -τζι καὶ -τζιουρⁱ πληθ. (sândze, -dzi καὶ -dzjurⁱ) = αἷμα. Ἐκ τοῦ λατ. sanguis -inem, ιτ. πορτ. sangue, ισπ. sange, σαρδ. sambene, προβ. καὶ γαλ. sang^r ρουμ. sânze.

σάντζινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρⁱ πληθ. (sândzinâre, -nărⁱ) = αἱμάτωσις, κοιν. μάτωμα^r ρουμ. săngerare.

σάντζινάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ (sândzinât^u, -tă) = καθημαγμένος, αἱμόφυρτος, κοιν. ματωμένος^r ρ. sāngerat.

σάντζινέτζου, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (sândzinédz^u, -aⁱ, -ată, -are) = αἱμάσσω, αἱματῶ, κοιν. ματώνω. Ἐκ τοῦ σάντζε, ἔπερ ἴδε^r λατ. sanguino, are, ιτ. sanguinare, ισπ. πορτ. κατ. sangrar, προβ. sagnar, γαλ. saigner^r ρουμ. săngerez.

σάντζινόσου, ἐπιθ., -νρασᾶ θηλ. (sândzinós^u, -nrasă) = αἱματώδης^r λατ. sanguinosus, ιτ. ισπ. πορτ. sanguinoso, προβ. sanguinos, γαλ. saigneux^r ρουμ. săngeros.

σάν|τίρε, ἀπθ. τοῦ ρ. σάν|του μέ σημ. οὐσ. ἀφηρ., -ρⁱ πλ. (sântîre, -rⁱ) = αἰσθησις, τὸ αἰσθάνεσθαι^r ρ. sintsiire. Καὶ σάντσίρε.

σάν|τισέσκου, σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sântisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = ἀγιάζω. Παρὰ Δημόνια, ἀπηρχαιωμένον^r ρ. sfintesc, σλαβ. Ἴδε αγουσασκου.

σάν|του, -τσιⁱ, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (sântsu, -tsiⁱ, -sită, -tsire) = αἰσθάνομαι, μόνον μέσον μι σάντου, λατ. sentio, ιτ. sentire, ισπ. πορτ. πρ. γαλ. sentir^r ρ. šimt. Καὶ σιμτέσκου.

σάπ^{ου}, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (săp^u, -aⁱ, -ată, -are) = σκάπτω. Ἐκ τοῦ σάπᾶ, ἔπερ ἴδε^r ρουμ. săp.

σάπᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶκι πληθ. (săpă, săkⁱ) = μακέλη, σκαπάνη, κοιν. τσαπί καὶ τσάπα. Ἐκ τοῦ μετ. λατ. sappa, ἀλβ. sapati. Τὸ τσαπίον ἀπαντᾷ παρὰ Κωνστ. τῷ Πορφυρογεννήτῳ^r

ιτ. zappa. Πρβ. σκαπάνη, σκάπτειν· ρουμ. sapă.

σάπáρε, άπθ. εὐσ. τοῦ άνρ., -ρ' πλ. (săpăre, -rⁱ) = σκαφή, κοιν. σκάψιμον· ρουμ. săpare. Καί σάπάτούρă.

σά πάρε και σι πάρε, (să păre και si păre) = ὡς ἐπίρ. οἰστακτ. = πιθανῶς, ἴσως. Ἐκ τοῦ păreo = φαίνομαι· κατὰ τὸ ἑλλην. φαίνεται = πιθανῶς· πρβ. τὸ γαλ. apparement ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· ρουμ. probabil, λατ.

σάπάτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ άνρ., (săpăt^u, -tă) = ἐσκαμμένος· ρουμ. săpat.

σάπουνάρο^{ου}, εὐσ. άρσ., -ρ' πληθ. (săpunăr^u, -rⁱ) = σαπωνοποιός· ιτ. saponajo, ισπ. jabonero, πορτ. saboeio, γαλ. savonnier· ρουμ. săpunar.

σάπουνάρε, άπθ. εὐσ. τοῦ κτρ., -ρ' πλ. (săpunăre, -rⁱ) = σαπώνισμα, κοιν. σαπούνισμα. Καί σάπουνσίρε· ρ. săpunire.

σάπούνε, εὐσ. θηλ., -πουν' και -πουνουρ' πληθ. (sapune, -punⁱ και -punurⁱ) = σάπων, κοιν. σαπούνι· ιτ. saponis, ιτ. sapone, ισπ. jabon, πορτ. sabao, πρ. sabo, γαλ. savon, άλβ. sapoun· ρουμ. săpon.

σάπουνέτζ^{ου}, -ναί, -νχτά, -νχρε, ρ. (săpunétzu, -nai, -nată, -năre) = σαπωνίζω. ιτ. insaponare, ισπ. jabonar, πορτ. ensaboar, γαλ. savonner, άλβ. sapounis· ρουμ. săpunesc. Καί σάπουνσέσκου, ἕπερ ἐκ τοῦ νλν. άβρ. σαπούνσα.

σάπουνσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ άνρ., -σιτά θηλ. (săpunsít^u, -sită) = σαπουνισμένος· ρουμ. săpunit

ὄάπτε, άρ. άπολ. = ἑπτά (šăp^{te}). Ἐκ τοῦ λατ. septem = ἑπτά· ιτ. sette, ισπ. siete, πορτ. sete, πρβ. set, γαλ. sept, άλβ. štatë, ρουμ. šept, και šapte.

σάπτέμβριου, άρσ. = ὁ Σεπτέμβριος (μῆν) (săptémvriju) ἴδε και γισμάτσκούν^{ου}· ρουμ. septembrie.

ὄαπτεσπρετζάτσ', άρ. άπολ. (šaptespredzătsⁱ) = ἑπτὸ και δέκα (17)· λατ. septem et decem, άλβ. šta mbe djete, ρουμ. șeptesbreci.

σαπτετζᾶτσι ἄρ. ἀπολ. = ἐξδομήκοντα (šaptetzätsi)· λατ. septuaginta· ἴδε θάπτε καὶ τζᾶτσε, ρουμ. șeptedzeci.

σάρου καὶ αρσάρου, σᾶρούι καὶ -ριι, σᾶρούτᾶ καὶ -ριτα, -ριρε ρ. (sâr^u καὶ arsâr^u, sârui καὶ -rii, sârută καὶ rită, rire) = πηδῶ, χορεύω. Ἐκ τοῦ λατ salio = ἄλλομαι πηδῶ· ἰτ. salire, ἰσπ. προβ. salir, πορτ. sahir, γαλ. saillir, ρουμ. sar, ἴδε καὶ ανσάρου, σημ. μόνον πηδῶ, τὸ δὲ σάρου καὶ αρσάρου μᾶλλ. χορεύω.

σᾶράε, οὐσ. θηλ., -ράι πληθ. (sârăe, -răi) = ἀνάκτορον, κοιν. παλάτι καὶ σαράι, τουρκ. saraj, ρουμ. palat, λατ.

σᾶράκε, οὐσ. θηλ., σᾶράκι πληθ. (sârăke, sârăki) = θρίψ, κοιν. σάρακας, μεταφ. κρυφία λύπη, σαράκι· ρουμ. grize, σλ. Καὶ σάρακ^{ου}.

σᾶράνντᾶρε, οὐσ. θηλ., -ντᾶρι πληθ. (sârândăre, dări) = σαραντᾶρι, (παρὰ Δημόνια) νόμισμα τεσσαράκοντα παράδων· 2) μνημόσυνον 40 ἡμερῶν. Καὶ ἡ Θέσις, ἔνθα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνήστευσεν ἐπὶ 40 ἡμέρας, λέγεται Σαραντᾶρι καὶ τὸ Μοναστήριον.

σᾶράτόρου, οὐσ. ἄρσ., -τορι πληθ. (ârâtôru, -tori) = ἄλατοδοχεῖον· ρουμ. solnitsă, σλαβ.

σᾶράτούρά, οὐσ. θηλ., -τούρι πληθ. (sârătúră, turi) = ἔδεσμα, φαγητὸν ἀλατισμένον, ταριχευτόν, ρουμ. sălătúră, λατ.

σᾶράφου, οὐσ. ἄρσ., σᾶράφι πληθ. (sârâf^u, sârâfi) = ἀργυραμοιβός, κοιν. σαράφης, ἐκ τρκ. saraf, ρ. zaraf, bancher, γαλ.

σᾶράφλίκε, οὐσ. θηλ., -φλίκι πληθ. (sârâflîke -flîki) = ἀνταλλαγή νομίσματος, καὶ ἡ ἀμοιβὴ τούτου, κοιν. σαραφλίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. saraflik, ρουμ. zărâflîc.

σᾶρδέλλᾶ, οὐσ. θηλ., -δέλλι πληθ. (sarđella, -đelli) = σαρδίνη, κοιν. σαρδέλλα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. sardella, ρουμ. sardeă.

σάρε, οὐσ. θηλ., σᾶρι καὶ σᾶρουρι πληθ. (săre sâri καὶ sâruri) = ἄλας. Ἐκ τοῦ λατ. sal, lis = ἄλας· περὶ ἐναλλαγῆς I ρ ἴδε ἐν λέξει ακάρε· ἰτ. sale, ἰσπ. προβ. πορτ. sal, γαλ. sel, ρ. sare.

σάρικᾶ, οὐσ., -ριτσι πληθ. (sârikă, -ritsi) = μανδύας μαλλωτὸς τῶν χωρικῶν. Ἐκ τοῦ λατ. sarica = serica· ἄλβ. šarke,

ισπ. πορτ. sarga προβ. serga, γλν. σιάρκα, ρ. saricǎ.

σάρινᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶρίνι πληθ. (sârinǎ, sârinⁱ) = τὸ μέρος, ἡ θέσις, ἔνθα τὰ ζῶα, ἰδίως τὰ πρόβατα λαμβάνουσι τὸ ἄλας. Ἐκ τοῦ λατ. salinum. = ἄλατοδοχεῖον.

σάριρε, ἀπθ. θηλ. τοῦ ῥήμ. σάρου, σᾶρίρι πληθ. (sârire, sârirⁱ) = χορδός, τὸ χορεύειν, ἴδε καὶ κόρου· ρουμ. dans, γαλ.

σᾶρμᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶρμι πληθ. (sârmǎ, sârni) = ψίξ, κοιν. ψίχα, χόνδρος· ρουμ. fărârnǎ, λατ.

σᾶρμᾶ, οὐσ. θηλ., σᾶρμάτζ πλ. (sârmǎ, sârmădz) = εἶδος ἐδέσματος, κοιν. σαρμᾶς ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. sarmâ· ρ. sarmâ.

σᾶρμᾶνίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσᾶ πληθ. (sârmânítsǎ, -tsⁱ) = λίκνον, 2) τὸ νήπιον· ρουμ. serman = πτωχός· leagan, λατ.

σᾶρμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -μᾶρι πλ. (sârmăre, -mărⁱ) = κατὰτριψις, κοιν. τρίψιμον, ἰδίως τοῦ ἄρτου εἰς μικρὰ τεμάγια, ψίχας· ρουμ. fărâmare, λατ.

σᾶρμάτον, πθμ. τοῦ κτρ., -ματᾶ πληθ. (sârmăt^u, -matǎ) = κατατετριμμένος εἰς μικρὰ τεμάγια, ψίχας· ρ. fărâmat, λατ.

σᾶρμου, -μαῖ, -ματᾶ, -μαρε ρ. (sârmu, -mai, -matǎ, -mare) = τρίβω, κατατρίβω, ἰδίως τὸν ἄρτον εἰς ψίχας, μικρὰ τεμάγια. Ἐκ τοῦ σᾶρμᾶ, ἕπερ ἴδε· ρουμ. fărâm, λατ.

σᾶρμπᾶτράρε, οὐσ. θηλ., -τορι πληθ. (sârbătǎre, -torⁱ) = ἑορτή. Ἐκ τοῦ λατ. :: servatoria, ἕπερ ἐκ τοῦ servare, ἀντὶ observare = τηρεῖν, φυλάττειν. Πρὸς τὸ δι τῶνε = τηρεῖται, φυλάττεται = ἑορτάζεται, κατὰ τὸ γλν. τὴν κρατοῦμεν αὐτὴν τὴν ἑορτήν, τὴν φυλάγομεν = ἑορτάζομεν· ρουμ. sârbătore.

σᾶρπε, οὐσ. ἄρσ., σᾶρπι πληθ. (šârpe, šârki) = ὄφις. Ἐκ τοῦ λατ. serpens - ntis = ὄφις, ἰτ. πορτ. serpe, serpente, ἰσπ. serpiente, πρ. γαλ. serpent, ἄλβ. gjarpër· ρ. šerpe.

σᾶρπικόν, -καῖ, -κατᾶ, -καρε ρ. (sârpik^u, -kai, -katǎ, -kare) = δάκνω (ἐπὶ τοῦ ὄφεως), μεσ. μι σάρπ. = δάκνομαι, δαγκάνομαι ὑπὸ τοῦ ὄφεως· ρουμ. sunt mușcat de șarpe.

σᾶρπικᾶτον, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sârpikăt^u, -tǎ) = δεδηγμένος,

κοιν. δαγκαμένος ὑπὸ τοῦ ὄφρεως· ρ. mušcat de šarpe, λατ.

σάρπουνμε, οὐσ. θηλ., -ν^ι πλ. (sârpúnje, -nⁱ) = τὸ στρούθιον, (ἐξυπακ. ῥίζιον) = χόρτον εὐῶδες, κοιν. σαπωνόχορτον· λέγεται καὶ χαμαίρρυτον κατὰ Διοσκ. ρ. šāpunel. Καὶ σάρπουν^{ου}.

σάρτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πλ. (sártsā, tsi) = τὸ ἐν μέρος φορτίου τοῦ ζώου, κοιν. μιὰ μεριά. Ἐκ τοῦ λατ. sarcina = φορτίον.

σάρτσινᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (sártsinā, -ni) = φορτίον. Ἐκ τοῦ λατ. sarcina = φορτίον· ρουμ. crosnă, σλαβ.

σάσε, ἀριθ. ἀπολ. = ἕξ (6) šāse). Ἐκ τοῦ λατ. sex = ἕξ, ἰτ. sei, ἰσπ. πορτ. πρῶθ. seis, γαλ. six· ρουμ. șase.

σᾶστισέσκου καὶ **σιστισέσκου**, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sâstisésku καὶ sistisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = ἐξίσταμαι· ἐν μέσῃ διαθέσει· κοιν. σιαστιζῶ, σιάστισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. Ἐκ τοῦ τρκ. chachmag· ρουμ. zăpăcesc, σλαβ.

σᾶστισίρε καὶ **σιστισίρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (sâstisíre καὶ sistisíre, -sirⁱ) = ἕκστασις, κοιν. σιάστισμα· ρουμ. zăpăcire, σλαβ.

σᾶστισίτ^{ου} καὶ **σιστισίτ^{ου}**, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sâstisít^u καὶ sistisít^u, -tă) = ἐξεστηκώς, κοιν. σιαστισμένος· ρ. zăpăcit, σλ.

σᾶτᾶνᾶ, οὐσ. ἀρσ., -νατζ πλ. (sâtână, -nadz) = ὁ διάβολος, ἀποστάτης, κοιν. σατανᾶς, (σατάν)· ρ. satana, diabol, ἑλλην.

σᾶτίρε, οὐσ. θηλ., -ρ^ι πλ. (satíre, -rⁱ) = μεγάλη μάχαιρα τοῦ κρεσπώλου, κοιν. σατήρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. satyr· ρουμ. satar.

σᾶτούλ^{ου}, ἐπιθ., -τουλᾶ θηλ. (sătúl^u, -túlă) = κεχορεσμένος, κοιν. χορτασμένος καὶ χορτᾶτος. Ἐκ τοῦ λατ. satullus, ἰτ. satollo, πρῶθ. sadol, γαλ. souil, ρουμ. sătul.

σᾶτουλεᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., -λετσ^ι πληθ. sătuleătsă -letsⁱ) = κόρος, χορτασμός, κοιν. χορτασιά. Ἐκ τοῦ σᾶτούλ^{ου} ρ. sâturare.

σᾶτουρ^{ου}, **σᾶτουρά^ι** καὶ **σουτουρά^ι**, σᾶ καὶ σουτουράτᾶ, σᾶ καὶ σουτουράρε, ρ. (sătur^u, săturáⁱ καὶ suturáⁱ, sâ καὶ suturátă, sâ καὶ suturáre) = κορέννυμι, χορταίνω· μι σᾶτουρ^{ου} = κορέννυμαι, χορταίνω. Ἐκ τοῦ λατ. saturo, are, ἰτ. satu-

rare, ισπ. πορτ. saturare, γαλ. saturer, ρουμ. satur.

σάτουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρ' πληθ. (sāturāre, -rār'i) = κορεσμός, κοιν. χορτασμα, ρουμ. săturare.

σάτουράτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sāturātu, -tă) = κεκορεσμένος, κοιν. χορτασμένος καὶ χορτᾶτος, ρουμ. săturat.

σατραζάμου, οὐσ. ἀρσ., -ζαν' πληθ. (satrazámú, -zan'i) = ὑπουργός, κοιν. σατραζάμης, τρκ. satrazam, ρ. satrazam.

σάχάνε, οὐσ. θηλ., -χάν' πληθ. (sâhâne, -hăn'i) = μετάλλινον τρύβλιον, κοιν. σαχάνι, τουρκ. sahan = τρύβλιον· ἴδε καὶ λιγκέρε, ρουμ. sahan.

σαφίρε, οὐσ. θηλ., -φιρ' πληθ. (safire, -fir'i) = σάπφειρος, ὁ πολύτιμος λίθος, κοιν. ζαφείρι· ρουμ. safir, λατ. sapphirus, γαλ. saphir, γερμ. sapphir.

σάχάτε, οὐσ. θηλ., -χάτς πληθ. (săhâte, -hăts) = ὠρολόγιον, κοιν. σαχάτι ἐν Τουρκίᾳ· τρκ. sahat, ρ. ceas, σλ. orologiu, ἐλ.

σβάλτσε, οὐσ. θηλ., σβᾶλτσι πληθ. (sváltse, svăltsi) = κερκίς, κοιν. σαίτσα. Ἐκ τοῦ σλαβ. suvalitse, sovalka. Ἐν Μοναστηρίῳ σουβάνιτσα.

σβάρνᾶ, οὐσ. θηλ., σβᾶρνι πληθ. (svárnă, svărni) = βωλοκόπον ὄργανον συρόμενον, κοιν. σβάρνα ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπερ ἐκ τοῦ ἄλβαν. brane, σερβ. brana, ρουμ. grăpător, σλαβ.

σβᾶρνέσκου, -νι', -νιτᾶ, -νιρε ρ. (svârnésku, -ni'i, -nită, -nire) = σύρω, κοιν. σβαρνίζω ἐν Μακεδονίᾳ = βολοκοπῶ καὶ ἀπλῶς σύρω τι (οἷον τὸ ἔνδυμα), ρουμ. tîresc, σλαβ.

σβᾶρνίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νιρ' πληθ. (svârnire, -niri) = συρμός, τὸ σύρειν, ρουμ. târire, σλαβ.

σβέρκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (svérkă, -tsi) = τράχηλος, κοιν. σβέρκος· ἄλβ. dzverk καὶ suerk = τράχηλος· ρουμ. ceafă, σλαβ. cerbice, λατ.

σβίν|τουρού καὶ **σβιν|τουρέτζου**, -ραί, -ρατᾶ -ραρε ρ. (svinturú καὶ svinturédzú, -rai, -rată, -rare) = ἀποξηραίνω τι διὰ τοῦ ἀέρος. Ἐκ τοῦ λατ. * ex-ventulo-lare, ἰτ. (s)ventu-

lare = πτερυγίζω, άνεμοῦμαι· βενετ. sventolar, φρ. svintula, ρουμ. svintur = λικμῶ κοιν. λιχνίζω.

σβιν|τουράρε, άπθ. ούσ. του άνρ., -ράρι πληθ. (svintu. rare -rãri) = άποξήρανσις έν τῷ άέρι, ρουμ. svinturare = λίκμησις, κοιν. λίχνισμα.

σβιν|τουράτου, πθμ. του άνρ., -ρατά θηλ. (svinturat^u, -ratã) = άπεξηραμμένος έν τῷ άέρι· ρουμ. svinturat = λελικμημένος, κοιν. λιχνισμένος.

σβόμου, σβουμούι, σβουμούτα, σβουμεάρε ρ. (svóm^u, svumíi, svumútã, svumeãare) = άναβλύζω, άναβρύω, άναδίδω, μεταβ. κάμνω τι νά άναβλύση, νά εκρεύση. Έκ του λατ. exvomo-ere, ρουμ. izvoresc, σλαβ.

σβουμεάρε, άπθ. ούσ. του σβόμου, -μερ' (svumeãare, -merⁱ) = άνάβλυσις, άνάδοσις, άνάβρυσμα· ρουμ. izvorire, σλαβ.

σβουμούτου, πθμ. του σβόμου, -μουτα, θηλ. (svumít^u, -mutã) = άναβλύζων, πηγάζων· ρουμ. izvoritor, σλαλ.

σβώλου, ούσ. άρσ., -λι' και -λουρ' πληθ. (svól^u, -li' και lurⁱ) = βῶλος, κοιν. σβῶλος· ρουμ. Iostopãn, σλαβ.

σγκάϊμπά, ούσ. θηλ., σγκάγκι' πλ. (sgãibã, sgãgi) = λειχήν, έξάνθημα, ψώρα. Έκ του λατ. scabies = λειχήν· ιτ. scabbia. άλβ. sgjebe και skjebeth = ψώρα, άχώρ = κασίδα, ισπ. escabro = κασίδα· ρουμ. sgaibã.

σγκάρλέσκου, -λι', -λιτã, -λιρε ρ. (sgãrlésku, -li', -litã, -lire) = άσκαρδαμυκτι βλέπω, άνοίγω τους όφθαλμούς. Πρβ. νλν. σκαρίζω = άμυδρῶς βλέπω· ρ. sgãesc (ochii), σλαβ. † λατ.

σγκάρλίρε, άπθ. ούσ. του άνρ., -λιρ' πλ. (sgãrlire, -lirⁱ) = τὸ άσκαρδαμυκτι βλέπειν, κοιν. καλοκύτταγμα· ρ. sgãire, σλ.

σγκίκου, ούσ. ούδ., σγκίτσι' και σγκίκουρ' = κραυγή, βοή· ρουμ. vaiet, λατ.

σγκιλέσκου και σγκιέρου, σγκιλί', -ιτã, -ιρε ρ. (sgilésku, sgjár^u, sgilí', -itã, -ire) = βοῶ, κραυγάζω, ύλακτῶ· ρ. zbier. Έκ του λατ. † ex-bello, are.

σγκουργκισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sgurgisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = σκωριάζω· Ἴδε σγκουρεάο· ρ. ruginesc, λ.

σγκουργκισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πλ. (sgurgisire, -sirⁱ) = ἰωσις, σκωρίασις, κοιν. σκώρμασμα· ρουμ. ruginire, λ.

σγκουργκισίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sgurgisit^u, -tă) = ἐσκωριασμένος· ρουμ. ruginit, λατ.

σγκουρεάο καὶ σγκουρίε, οὐσ. θηλ., -ρι^ι πλ. (sgureáo, sgrúie, -riⁱ) = σκωρία, λατ. scoria· ρουμ. rugină, λατ. καὶ sgrură, ἑλλην. ἀλβ. zgüre.

σγκρᾶμ^{ου}, -α^ι, -ατᾶ, -αρε) = ξέω, κοιν. ξύνω. Ἐκ τοῦ λατ. *ex-con-rimare· ρουμ. sgăriu, σλαβ.

σγκρᾶμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -μᾶρ^ι πληθ. (sgrâmáre, -mărⁱ) = ξέσις, κοιν. ξύσιμον· ρουμ. sgăriare, σλαβ.

σγκρᾶμάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sgrâmát^u, -tă) = ἐξεσμένος, κοιν. ξυσμένος, sgăriat, σλαβ.

σγκρᾶμάτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ^ι πλ. (sgrâmâtúiră, -turⁱ) = ξέσις, ἀμυχή, κοιν. γρατσούνισμα. Ἐκ τοῦ σγκρᾶμάτ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. sgărietură, σλαβ.

σγκρόμπ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., σγκρόγκ^ι πληθ. (sgrób^u, sgrógi) = ἔγκος, ὕβος, κοιν. καμπούρα. Ἐκ τοῦ σλαβ. drob = κύρτωμα μετὰ τοῦ σα σλαβ. ἦ σου (λατ. con) strob, κροατ. zgrboti = κυρτός, καμπούρης· Cihac. ρουμ. gheb, σλαβ.

σγκρούμ^{ου} καὶ σγκουρουμέσκου, σγκρουμά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (sgrúm^u καὶ sgurumésku, sgrumái, -ată, -are) = ἄγχω, ἀπάγχω, πνίγω. Τὸ σγκουρουμέσκου ἐγένετο δι' ἀναπτύξεως τοῦ ου, ὡς πάτουρ^{ου} ἀντὶ πάτρου = τέσσαρα, σούρουπ^{ου} ἀντὶ σούρπου, λούκουρ^{ου} ἀντὶ λούκου. Ἐκ τοῦ ἀλβ. γκρουμάτζ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. sugrum, ἀλβ.

σγκρουμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. (sgrumáre) = ἀπαγχονισμός, πνιγμός, κοιν. πνίξιμον· ρ. sugrumare. Καὶ σγκρουμάτούρᾶ.

σγκρουμάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sgrumát^u, -tă) = ἀπηγχοτισμένος· ρουμ. sugrumat.

σγούρου, -ρά, έπιθ. (sgír^u, -rǎ) = ούλος, κοιν. σγουρός· ρουμ. crets, σλαβ.

σε σ' σά, άντων. προσ. γ' προσ. (αύτοπαθής) πτώσ. αίτ. (se s' sâ). Έκ του λατ. se, ιτ. sí, ισπ. πορτ. γαλ. se, προβ. sí, se· ρουμ. se.

σξάο, ούσ. θηλ. κατὰ συγκ. έκ του σξάουǎ, ξαλι, σέλι πλ. (seǎo, έκ του seǎuǎ, šali, seli) = έφίππιον, κοιν. σέλλα, έπερ έκ του λατ. sella, ιτ. πορτ. sella, ισπ. silla, προβ. sella, καταλ. sella, γαλ. selle, άλβ. šaljě· ρουμ. še και έναρ. šea· πρβ. stella - steǎuǎ, steǎo και steǎ, ρουμ. ella (άντι illa) - eǎuǎ eǎo - eǎ = αύτή, εκείνη. Έν Βλαχολιβιάδω προφέρεται σξάου' (seǎu', σξάουα ενάρθρως, και σέλλα (seǎua, sélla).

σέου, ούσ. ούδ., σέουρ' πληθ. (seú, séurⁱ) = στέαρ, πάχος, κοιν. ξύγκι. Έκ του λατ. sebum (sebum). Περι έξαιρέσεως του v ίδε εν λέξει αυǎ· ιτ. sevo, ισπ. πορτ. sebo, προβ. seu, γαλ. suif, ρουμ. seu.

σξάρǎ, ούσ. θηλ., σέρ' πληθ. (seǎrǎ sérⁱ) = έσπέρα· Έκ του λατ. serum και sera = όψε, βράδυ· ιτ. προβ. sera, γαλ. soir, ρουμ. searǎ. Σξάρα αέστǎ = ταύτην τήν έσπέραν, κοιν. άπόψε· ιτ. ista sera· ασξάρǎ = τήν παρελθούσαν έσπέραν.

σξάστε κα, συνδ. ύποθ. (seǎste kǎ) = έάν. Έκ του σά εάστε κα = όντος (δεδομένου) ότι.

σεβντǎ και σεβντάε, ούσ. άρσ., -ντατζ πληθ. (έκ του έλ. σεβντάδ(ε)ς) (sevdǎ και sevdáe. dadz) = έρως, πόθος, κοιν. σεβντǎς· τουρκ. sevdá, ρουμ. amor. λατ.

σειζου, ούσ. άρσ., σείζ' πληθ. (seíz^u, seízⁱ) = ήνιόχος, κοιν. εν Τουρκία σείζης, έπερ έκ του τουρκ. seiz, ρουμ. seiz.

σειρου και σειρίτου, ούσ. άρσ., -ριτς και -ριτουρ' πληθ. (sir^u και sirít^u, -rits και -riturⁱ) = τὸ λέγνον, ή παρυφή, σειρήτιον και σειράδι. Έκ του σειρά, ρουμ. bordurǎ, γαλ. τουρκ. širit.

σειρε, ούσ. θηλ., σείρ' πληθ. (síre, síri = γραμμή, κοιν. σειρά. Παρά Δημόνια· ρουμ. linie, λατ.

σέκον, ἐπιθ., σξάκᾶ θηλ (séku, sɣákǎ) = ξηρός. Ἐκ τοῦ λατ. siccus = ξηρός. Περὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ε ἴδε ἐν λέξει βέντου, ἰτ. secco, ἰσπ. πορτ. seco, προβ. γαλ. sec· ρουμ. sec.

σέκον, σικάι, -κατᾶ, -καρε ρ. (séku, sikái, -katǎ, -kare) = ξηραίνομαι, ἴδε ουσᾶκον.

σέλινον, οὐσ. οὐδ., -νι πληθ. (sélinu, -ni) = σέλινον· ρουμ. selinǎ, ἔλλην.

σέμνον, οὐσ. οὐδ., σξάμνι πληθ. (sémnu, sɣámnǐ) = σημεῖον, κοιν. σημάδι. Ἐκ τοῦ λατ. signum = σημεῖον· ἰτ. segno, ἀλβ. šeng, νλν. ἐν Βελβενδῶ σένγκι, σαρδ. sinno, προβ. καὶ ἀρχ. γαλ. segn(enseigner), ἰσπ. seno. Περὶ τροπῆς τοῦ gn εἰς μν, ἴδε ἐν λέξει κουμνάκον.

σέντον καὶ **σᾶντον**, σιτζούι καὶ σᾶτζούι, σιτζούτᾶ καὶ σᾶτζούτᾶ, σιντξάρε ρ. (šéd^u καὶ šǎd^u, šidzúⁱ καὶ šǎdzúⁱ, šidzútǎ καὶ šǎdzútǎ, šideǎre καὶ šǎdeǎre) = κάθημαι. Ἐκ τοῦ λατ. sedeo, sedi, sessum, ere = κάθημαι· ἰτ. sedere, ἰσπ. πορτ. ser, προβ. sezer, γαλ. seoir· ρουμ. šed.

σέρτον, ἐπιθ., σέρτᾶ θηλ. (sértu, sértǎ) = ἰξύθυμος, νευρικός, κοιν. σέρτης, τρκ. sert· ρουμ. nervos. Καὶ σέρτικον.

σὶ καὶ **σᾶ**, προσ. ἀντ. εᾶ προσ. δοτ. πτ. (si καὶ sǎ) = σοί, εἰς ἐσέ καὶ σοῦ· οἶον σᾶ βίνι γκίνε = σοῦ ἦλθε καλᾶ· ρουμ. lǎsi.

σῖ καὶ **σᾶ**, συνδ. ὑποθ. (ši καὶ sǎ) = εἰ, ἐάν. Ἐκ τοῦ λατ. si· σῖ αβεάμ καὶ καρ σῖ αβεάμ = εἰ εἶχον· si abebam· ρ. decǎ.

σιάμινον καὶ **σέμινον**, σιμινάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (siámin^u, καὶ sémin^u, simináⁱ, -atǎ, -are) = σπείρω. Ἐκ τοῦ λατ. semino are = σπείρω· ἰτ. seminare, ἰσπ. sembrar, πορτ. semear, προβ. semenar, γαλ. semer, ρουμ. seamin.

σιάρᾶ, οὐσ. θηλ, σξέουρᾶ πληθ. (siára, siéurⁱ) = πρίων, κοιν. πριόνι. Ἐκ τοῦ λατ. serra = πρίων· ἰτ. serra, ἰσπ. sierra, ρουμ. feresrǎu, μαγυαρ.

σιάτε, οὐσ. θηλ. (siáte) = δίψα. Ἐκ τοῦ λατ. sitis, is = δίψα· ἰτ. sete, ἰσπ. sed. πορτ. sede, προβ. set, γαλ. soif, ἀλβ.

ete, ρουμ. sete.

σιάτσερε, οὐσ. θηλ., σιάτσιρ' πληθ. (siátsere, siátsiri) = δρέπανον. Ἐκ τοῦ λατ. sicilis = δρέπανον. Περὶ ἐναλλαγῆς I ρ ἴδε ἐν λέξει ἀκάρε, ἰτ. segolo, ρουμ. secere.

σιάτσιρ^{ου}, τιτσιρά', -ατά. -αρε ρ. (siátsiru, sitsirái, -ata, -are) = θερίζω. Ἐκ τοῦ λατ. * sicilo = sicilio, ire = κόπτω διὰ τοῦ δρεπάνου, χορτολογῶ ἰτ. segare, ἰσπ. προβ. segar, ρ. secer.

σίβου, ἐπιθ., σισά θηλ. (sív^u, sívã) = τεφρώδης, σποδοειδής, κοιν. σταγυτής. Ἐκ τοῦ αλισίβã ρ. cenušiu. ἴδε τσάνούσã.

σιγκούνã, οὐσ. θηλ., -κουν' πληθ. (sigúnã, -guni) = μάλλινον γυναικεῖον ἔνδυμα, ἀνοικτὸν ἔμπροσθεν, κοιν. σιγκούνα καὶ σιγκούνι· ἀλβ. šegun. Ἐκ τοῦ λατ. gunna, ἐξ οὗ καὶ ἡ γούνα, ἐπιδράσει τοῦ sagum.

σίγνι, οὐσ. θηλ., πληθ. ἄρ. (sígni) = τὰ σύμβολα ἐπισήμου θρησκευτικῆς τελετῆς, τὰ ἑξαπτέρυγα, αἱ εἰκόνες καὶ τὰ λάβαρα, κοιν. σίγνα, ἐκ τοῦ λατ. signum = σύμβολον, ρ. praporí, σλαβ.

σίγουρ^{ου}, ἐπιθ., -ρά θηλ. (sígur^u, -rã) = ἀσφαλής, κοιν. σίγουρος, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. securus = ἀσφαλής ἰτ. sicuro, ἰσπ. πορτ. seguro, προβ. ἀρχ. γαλ. segur, ν. γαλ. sûr, ἀλβ. siguro, ρουμ. sigur.

σιγουριψέσκου, -ψι' -ψιτά, ψιρε ρ. (siguripsésku, -psii, -psitã, -psire) = ἑξασφαλίζω, κοιν. σιγουρεύω, ρ. asiguredz.

σιγουριψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρ' πληθ. (siguripsíre, -psiri) = ἑξασφάλισις, κοιν. σιγούρευμα, ρουμ. asigurare.

σιγουριψίτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (siguripsít^u, -tã) = ἑξασφαλισμένος ρουμ. asigurat.

σιγουρλίκε, οὐσ. θηλ., -λικί πληθ. (sigurlike, -likí) = ἀσφάλεια, ἑξασφάλισις, κοιν. σιγουρλίκι. Ἐκ τοῦ σίγουρ^{ου}, ὅπερ ἴδε, μετὰ τρκ. παραγ. καταλ. ρ. sigurantsã λατ.

σικã, οὐσ. ἄρσ., -κατζ πληθ. (šikã, -kadz) = ἀστεϊσμός, κοιν. χορατãς καὶ σιακãς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. šakã ρ. glumã, σλ.

σικάρα, οὐσ. θηλ., σικάρ' πληθ. (sikãrã, -kari) = βρίζα,

κοιν. σίκαλη, ἔπερ ἐκ τοῦ *secal*, *lis* = βρῖζα· ιτ. *segale*, προβ. *seguel*, γαλ. *seigle*, τοῦ παρηκμ. λατ. *sigala* ρουμ. *secarǎ*.

σικᾶτούρᾳ, οὐσ. θηλ., -τουρι πληθ. (*sikâtúrǎ*, -turⁱ) = ξηρασία, ξήρανσις· ιτ. *seccura*, ισπ. *secatura*, ρουμ. *secǎturǎ*.

σικᾶτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. = ξηρός, τραγύς· ἴδε καὶ ουσκᾶτ^{ου}.

σιλβί^{ου}, οὐσ. οὐδ., -δι^ι πληθ. (*silvii^u*, -viⁱ) = κυπάρισσος· ρουμ. *chiparos*, ἑλλην. Καὶ σιρβίλι^{ου}.

σιμιγδάλε, οὐσ. θηλ., (*simiγδάλε*) = ἡ σεμίδαλις, κοιν. σεμιγδάλι· ρουμ. *amidon*, ἑλλην.

σιμίε, οὐσ. θηλ., -μι^ι πληθ. (*simie*, -miⁱ) = χειρόμακτρον· ρουμ. *batistǎ*.

σιμίτε, οὐσ. θηλ., -μιτς πληθ. (*simite*, -mits) = μικρὸς ἄρτος ἐξ ἀλεύρου ἀρίστης ποιότητος, κοιν. σημίτι, τρκ. *semid*· ρουμ. *simit*.

σιμινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ σιάμιν^{ου}, σιμινᾶρ^ι πληθ. (*siminǎre*, -rⁱ) = σπορά, κοιν. σπάρσιμον· ρουμ. *semǎnare*, λατ.

σιμινάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρήμ. σιάμιν^{ου} (*siminát^u*, -tǎ) = ἐσπαρμένος· ρουμ. *semǎnat*, λατ.

σιμιτσί^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τσιτς πληθ. (ἐκ τοῦ γλν. σιμιτσί^ε(ε)ς) (*simitsi^u*, -tsidz) = ἄρτοπώλης, κυρίως σεμιτσής, τρκ. *simi-tsi*· ρουμ. *simigi^u*.

σιμίντσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (*simintsǎ*, -tsi) = σπόρος. Ἐκ τοῦ λατ. **sementia* (*sementis* = σπορά, σπόρος), ιτ. *semenza*, προβ. *semensa*, γαλ. *semence*· ρ. *sǎmintsǎ*.

σιμνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -ρ^ι πληθ. (*simnǎre*, -rⁱ) = σημείωσις, κοιν. σημάδευμα· ρουμ. *insemnare*, λατ.

σιμνάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ κτρ., (*simnát^u*, -tǎ) = σεσημασμένος, σημειωμένος· ρουμ. *semnat*, λατ.

σιμνέτζου, -σιμνά^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (*simnédz^u*, *simnái*, -atǎ, -are) = σημειῶ, κοιν. σημαδεύω. Ἐκ τοῦ σέμνου, ἔπερ ἴδε· λατ. *signo-are* καὶ *insignare*, ἄλβ. *šenoig*, ιτ. *insignare*, ισπ. *ensanar*, πορτ. *ensinar*, προβ. *enseignar*, γαλ. *en-*

seigner· ρουμ. insemn. Λέγεται και σέμνου, σιμνάϊ.

σιμπέπε, οὐσ. θηλ., -κ' πλ. (sibépe, -kⁱ) = αίτια, ἀφορμή, καιν. ἐν Τουρκ. σεμπέπι. Ἐκ τοῦ τρκ. seber· ρουμ. cauza, motiv, λατ. Δαλ.

σιμσίρου, οὐσ. οὐδ., -ρ' πλ. (šimširu, -rⁱ) = ἡ πύξος, καιν. πυξάρι. Ἐκ τοῦ τρκ. tchimchir, γλν. τζιμισίρι· ρουμ. merišor, σλαβ. και cimisir.

σίνου, οὐσ. οὐδ., σίνι και σίνουρ' πληθ. (sinu, sínⁱ και sínurⁱ) = στέρνον, κόλπος· ν' σίνου = ἐν τῷ κόλπῳ. Ἐκ τοῦ λατ. sinus = κόλπος· ιτ. ισπ. seno, πορτ. seo, προβ. sen, γαλ. sein, ἀλβ. šin = λαϊμός· ρουμ. sin.

σινάπε, οὐσ. θηλ., -π' πληθ. (sinápe, -pⁱ) = σίναπι, καιν. σινάπι· ρουμ. muštar, ἀλβ. šinap.

συναπισμό, οὐσ. ἀρσ., -σματζ πλ. (sinapismó, -smadz) = συναπισμός, ἔμπλαστρον, κατάπλασμα ἐκ σιναπίου· ρουμ. sinapism. ἔλλην.

σινάχε, οὐσ. θηλ., -γ' πληθ. (sináhe, -hⁱ) = κινάγγη, τὸ καιν. σινάγι· ρουμ. guturaiu, λατ.

σίνγκουρου, ἐπιθ., -ρά θηλ. (singuru, -ră) = μόνος. Ἐκ τοῦ λατ. singulus = μόνος· ιτ. singulo, ισπ. προβ. πορτ. singular, γαλ. singulier· ρουμ. singur.

σινγκουράμε, οὐσ. θηλ., -ράν' πληθ. (singuráme, -răni) = μόνωσις, ἐρημία, καιν. μοναξιά. Ἐκ τοῦ σίνγκουρου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. singurătate, λατ. Καί σινγκουρεάτσă.

σινέτε, οὐσ. θηλ., -νετς πληθ. (sinéte, -nets) = ἀπόδειξις παραλαβῆς, πιστοποιητικόν, καιν. σινέτι, τουρκ. senet· ρουμ. creantsă, λατ.

σινιάκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (sinjăku, -urⁱ) = στίβη, δρόσος πεπηγυῖα ἐπὶ τῶν δένδρων, πάγνη, σινιάκι ἐν Μοναστ. ρουμ. chiciură, σλαβ.

σινίε, οὐσ. θηλ., -νιε πληθ. (sinie, -niⁱ) = χαλκοῦν πλατὺ ἀγγεῖον (ὀίσκος), καιν. ταψί και σινί, τρκ. šeni· ρουμ. sinie di

aramã, τρκ. + λατ.

ῥινίκου, οὐσ. οὐδ., -τσ' πληθ. (šiníku, -tsⁱ) = μέτρον χωρητικότητος τῶν στερεῶν, δώδεκα ἑκάδων (12) κοιν. σινίκι, τρκ. καὶ κούτλα, ἑλλην. ῥουμ. obroc, σλαβ.

σινντούκε, οὐσ. θηλ., -ντουτσ' πληθ. (sindúke, -dutsⁱ) = κιχώτιον, κοιν. σιντούκι, τρκ. šundouk· ῥουμ. ladã.

ῥιντεᾶρε καὶ **σᾶντεᾶρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥήμ. ῥέντ^{ου}, ῥιντέρ['] πληθ. (šideãre, καὶ sãdeãre, šidéri) = τὸ καθίζεσθαι, κοιν. κάθισμα (ὡς πρᾶξις), ῥουμ. ședere.

σιντέφε, οὐσ. θηλ., -τεφ' πληθ. (sidéfe, defⁱ) = ἡ στίλβουσα κογγύλη, κοιν. σεντέφι, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. sedef, ῥουμ. sidef.

σιντίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -τιρ' πληθ. (sintíre, -tirⁱ) = αἰσθησις· ῥουμ. simtsire.

σίν|του καὶ **σιν|τέσκου**, σιν|τι['], -ιτᾶ, -ιρε ῥ. (sintu καὶ sintésku, sintíi -itã -ire) = αἰσθάνομαι· μέσον : μι σίν|του γκίνε = αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν καλά. Ἐκ τοῦ λατ. sentio, ire Ἐκούεται καὶ σίν|του· ιτ. sentire, ισπ. πορτ. προβ. γαλ. sentir, ῥ. simtesc.

ῥιουμουρόνχου, οὐσ. ἄρσ., -ν' πληθ. (šumurónjũ nⁱ) = ἀσπάλαξ, κοιν. τυφλοπόντικας· ῥουμ. sobol, σλαβ.

ῥιούτου, -τᾶ, ἐπιθ. (šjút^u -tã) = κερασφόρον ζῶον ἐστερημένον τῶν κεράτων, κοιν. σιούτο ἐκ τοῦ ἄλβ. sjout, ῥουμ. ciut.

σιπτᾶμᾶνᾶ καὶ **στᾶμᾶνᾶ**, οὐσ. θηλ. -μᾶν' πληθ. (siptã-mãñã καὶ etãmãñã -mãñⁱ) = ἑβδομάς. Ἐκ τοῦ λατ. septimana = ἑβδομάς· ιτ. settimana, ισπ. πορτ. semana, προβ. settimana, γαλ. semaine, ῥουμ. septãminã.

σιρέτου, ἐπιθ., -τᾶ θηλ., (sirét^u, -tã) = ἔργιλος, ἐξύθυμος, κακός, κοιν. σιρέτης· τουρκ. sered, ῥουμ. viclean.

σιρετλίκε, οὐσ. θηλ., -κ' πληθ. (siretlike, -kⁱ) = ἔργιλότης ἐξυθυμία, κοιν. σερετλίκι, τουρκ. seretlik· ῥουμ. șiretenie, τρκ.

σιρίνου, ἐπιθ., -ρινᾶ θηλ. sirín^u, -rinã) = αἰθριος, καθαρὸς (ὁ οὐρανός). Ἐκ τοῦ λατ. serenus, ιτ. ισπ. sereno, προβ. sere, γαλ. serein ῥουμ. senin.

σιρμαϊέ, οὐσ. ἄρσ., -ετζ πληθ. (sirmaje, -edz) = ἡ ἀφορμή, τὸ χρηματικὸν κεφάλαιον ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως, κοιν. καπιτάλι καὶ σιρμαγές, τουρκ. sirmâie, ρουμ. capital, λατ.

σιρμπέσκου, ἐπιθ. -μπεάσκᾶ θηλ. (sərbésku, -beaskă) = ζωηρός, νευρικός, κοιν. σερμπέζης, τρκ. serbez, ρ. nervos, λατ.

σιρμπέτε, οὐσ. θηλ. (sərbéte) = ποτὸν γλυκύ, τὸ σερμπέτι, τουρκ. şerbet, ρουμ. şerbet.

σίρμπισλίκε, οὐσ. θηλ., -λικί πληθ. (sîrmbislîke, -lîki) = ζωηρότης, νευρικότης, κοιν. σερμπεσλίκι, τρκ. serbeslik, ρουμ. nervozitate, λατ.

σιρουέσκου, σιρουί, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (siruésku, siruii, -ită, -ire) = διατέμνω διὰ τοῦ πρίονος, πριονίζω. Ἐκ τοῦ σιάρᾶ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. taiu cu ferestreău!, λατ. + μαγυαρ.

σιρουίρε, ἀπθ., οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ίρι πληθ. (siruíre, -iri) = πριόνισμα, ρουμ. ferestreire, μαγ.

σιρουίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (siruítu, -tă) = πριονισμένος· ρουμ. ferestreit, μαγ.

σίτᾶ, οὐσ. θηλ., σίτι πληθ. (sită, sîti) = σῆστρον, τὸ γνωστὸν λεπτὸν κόσκινον, κοιν. σήτα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐλ. σήθω καὶ σάω παρ' Ἡροδότῳ· ρουμ. sită, ἑλλην.

σιτζίμε, οὐσ. θηλ., -τζινί πληθ. (sidzîme, -dzini) = σειρήτιον, σχοινίον, τουρκ. καταγ. ἴδε καὶ τσοαρᾶ, ρουμ. sfoară, σλ.

σίτζούτου, πθμ. τοῦ θέντου, σιτζούτᾶ θηλ. (šidzütü, -tă) = ὁ καθήμενος, ἀδρανής· ρουμ. şezut. Καὶ ὡς οὐσιαστ. = ὁ πρωκτός, συνων. τῷ κούρου, ρουμ. şezut.

σιτσιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σιάτσιρου, -ράρι πληθ. (sitsirăre -rări) = θερισμός, κοιν. θέρισμα, ρουμ. seceriş, λατ.

σιτσιράτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. σιάτσιρου, (sitsirátü, -tă) = θερισμένος· ρουμ. secerat, λατ.

σιφτέ, οὐσ. θηλ., σιφτέτζ πληθ. (σιφτέδ(ε)ς) (sifté, siftédz) = πρώτη πώλησις τῆς ἡμέρας, ἀρχὴ ἐμπορικῆς πράξεως, κοιν. σεφτές, ἐκ τοῦ τουρκ. seftè, ρουμ. safteà.

σκάλντάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ. -ντάρ' πληθ. (skāldāre, -dārⁱ) = λούσις, λούσιμον ἐν ποταμῷ, ἢ ἀλλαγῶς, κολύμβημα· ρουμ. scāldare.

σκάλντάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κτρ. -ντατᾶ, θηλ. (skāldāt^u -datᾶ = λελουσμένος, καλῶς πεπλυμένος· ρουμ. skāldat.

σκάλντου, σκάλντά^ι, -ντατᾶ, -νταρε ρ. (skāldu, skāldāi, -datᾶ, -dare) = λούω, πλύνω, μέσον λούομαι (ἐν τῷ ποταμῷ), κολυμβῶ, ἐκ τοῦ λατ. excaldo -are = θερμολουτῶ· ἰτ. scaldare = θερμαίνειν, πρβ. escaudar, γαλ. echauder = θερμῶ ὕδατι περικαθαίρω, κοιν. ζεματῶ, ἰσπ. πορτ. escaldar, ρ. scald.

σκάλσέσκου, -σι^ι -σιτᾶ, -σιρε ρ. (skālsésku, -si, -sitᾶ, -sire) = γλύφω, σκαλίζω - ἐσκάλισα καὶ σκάλσα· ρ. scornesc, σλ.

σκάλσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (skālsire, -sirⁱ) = τὸ γλύφειν, κοιν. σκάλισμα· ρ. sculptare λατ., scornire, σλ.

σκάλσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (skālsit^u, -sitᾶ) = ἐγλυμμένος κοιν. σκαλισμένος, ρ. sculptat, λατ. scornit, τλ.

σκάμᾶ, οὐσ. θηλ., σκάμ' πληθ. (skāmā, skāmⁱ) = πομπή-λυξ, φουσαλὶς, κοιν. φουσκαλίδα, ἀφρός. Ἐκ τοῦ λατ. squama, ἰτ. squama, πρβ. ἰσπ. πορτ. escama, ρουμ. scamā = ἰς-ινός, κροκὺς - ὕδος. Καὶ σκάμάτᾶ.

σκάμάνγκου, οὐσ. οὐδ., -μάντζι πληθ. (skāmāngu, -mān-dzi) = ξάσμα ἐρίου, κοιν. σκαμάκι· λέγεται καὶ κᾶμάνγκου. Ὁ πληθ. καὶ σκάμάνγκι. Ἐκ τοῦ λατ. squama.

σκάμμπᾶ, οὐσ. θηλ., σκάμγκι πληθ. (skāmbā, skāngi) = βράχος, ἐν Πλεάζα, ἴδε μπουρτσίρε.

σκάμνου, οὐσ. οὐδ., σκάμνι πληθ. (skāmnu, skāmni) = ἐδώλιον, κοιν. σκαμνί, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. skamum = ἐδώλιον, ἰτ. scanno, ἰσπ. escano, πρβ. escanh, ἀλέ. škam καὶ škamb, ρουμ. scaun, Μογλ. skant.

σκάνδαλ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -λι' πληθ. (skāndal^u, -li) = σκάνδα-λον, ἔρις, πρὸσκρασμα· ρουμ. scandală, ἑλλην.

σκάνισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (skānisésku, -siⁱ,

-sită, -sire) = έρεθίζω, πειράζω, κοιν. σκανιάζω, σκάνισα· ρουμ. necăjesc, σλαβ.

σκάνισίρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -σιρ' πλ. (skânisire, -sirⁱ) = έρεθισμός, κοιν. πείραγμα και σκάνιασμα· ρ. necăjire, σλαβ.

σκάνισίτ^{ου}, πθμ. τοῦ άνρ., -σιτă θηλ. (skânisit^u, -sită) = ήρεθισμένος, λυπημένος, κοιν. πειραγμένος και σκανιασμένος· ρουμ. necăjit, σλαβ.

σκάνντουρά, ούσ. θηλ., -ντουρ' πληθ. (skândură, -durⁱ) = σανίς, κοιν. σανίδι. Έκ τοῦ λατ. scindula και scandula = σχίδαξ (έκ τοῦ scindo = σχίζω· ιτ. scandola, γαλ. échan-dolle· ρουμ. scândură, (σκενδύλιον παρά Δουκαγγίω).

σκάν|τέλι^{ου}, ούσ. οὐδ., σκάν|τέλι' πληθ. (skântéli^u, skân-téliⁱ) = σπινθήρ. Έκ τοῦ λατ. *scintilia = σπινθήρ, ιτ. scin-dilla, ισπ. cendella, πορτ. προβ. scindilla, άρχ. γαλ. es-cindelle, ν. γαλ. étincelle, άלב. škendije· ρ. scănteiu.

σκάν|τιλιέτζ^{ου}, σκάν|τιλιάι, -ατă, -αρε ρ. (skântiljedz^u, skântiljái, -ată, -are) = σπινθηροβολῶ. Έκ τοῦ λατ scin-tillare, ιτ scintillare, ισπ. centellar, πορτ. scintillar, πρ. sintillar, γαλ. étinceler, άלב. škendeig· ρ. scănteiz.

σκάν|τιλιάρε, άπθ. τοῦ άνρ., -λιερ' πληθ. (skântiljäre, -lierⁱ) = μαρμαρυγή, σπινθηροβόλησις· ρουμ. scănteiare.

σκάν|τιλιόσ^{ου}, έπιθ., -λιόσă θηλ. (skântiljós^u, -liosă, = μαρμαρυγώδης, στιλπνός, σπινθηροβολῶν. Έκ τοῦ σκάν|τέλι^{ου}, έπερ ίδε, ισπ. centelloso· ρουμ. scănteios, λατ.

σκάντ^{ου}, σκάτζούι, -τζουτă, -ντjαρε ρ. (skád^u, skâdzúⁱ, -dzută, -deare) = έκπίπτω, σωματικῶς και οικονομικῶς, κατὰ τὸ έλλην. ξέπεσε. Έκ τοῦ δημῶδους λατ. ex-cado άντι ex-cido, idi, ere = έκπίπτω· ιτ. scadere, προβ. eschager, γαλ. eschoir· ρουμ. scad. Τὸ ρήμα λέγεται μεταβ. και άμεταβ.

σκάντjάρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -ντερ' πληθ. (skâdeäre, -derⁱ) = έκπτωσις, χειροτέρευσις· ρουμ. scadere, λστ.

σκάπιτ^{ου}, σκάπιτάι, -τατă, -ταρε ρ. (skâpit^u, skâpitái,

-tatã, -tare) = δύομαι, δύο ἄμετ. ἐπὶ τοῦ ἡλίου· 2) εξαφανίζομαι, ἀφίπταμαι· Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ex-capito-are (ἐκ τοῦ capit = κεφαλή) = οἶονεὶ ἀποκεφαλίζω. Ἐν Μοσχοπόλει λέγεται: σοάρλε απούνε = ὁ ἥλιος δύει, ἐξ οὗ τὸ νλν. σουρουπώνει· ρουμ. soarele apune. Καὶ ασκάπιτ^{ου}.

σκάπιτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τάρ^ι πληθ. (scâpitãre, -tãrⁱ) = δύοσις εξαφανισμός· ρουμ. apus, λατ.

σκάπιτάτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τατã θηλ. (skãpitãt^u, -tatã) = δεδυκώς, ἐξηφανισμένος· ρουμ. apus, λατ. Καὶ ασκάπιτάτ^{ου}.

σκάπιτάτα, θηλ. τῆς ἀντ. πθμ. μὲ σημ. οὐσ. ἀφθρ. (skãpitãta) = ἡ δύοσις (τοῦ ἡλίου)· ρουμ. apusul, λατ.

σκάρά, οὐσ. θηλ., σκάρ^ι πληθ (skãrã, skãrⁱ) = ἡ ἐσχάρα, τὸ μαγειρικὸν σκεῦος, ἡ κοιν. σκάρα. Ἐκ τοῦ ἑλλην. ἐσχάρα· ρουμ. grãtar, λατ.

σκάρά, οὐσ. θηλ., σκάρ^ι πλ. (skãrã, skãrⁱ) = κλιμαξ. κοιν. σκάλα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. scala. Περὶ ἐναλλαγῆς τοῦ l p ἴδε ἐν λέξει ακάρε· ἰτ. scala, ἰσπ. πορτ. escala, προβ. scala, γαλ. escelle, ἀλβ. škallë· ρουμ. scarã.

σκάρκαλέτσ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -λετσ^ι πληθ. (skãrkalëts^u, -letsⁱ) = ἀκρίς, κοιν. ἀκρίδα. Καὶ καρκαλέκ^{ου} καὶ σκαρκάλεκ^{ου}. Τὸ σ προθ. κατὰ τὸ σμικρὸς ἀντὶ μικρός, σμίγω ἐκ τοῦ μίγνυμι, σκούρτου ἐκ τοῦ λατ. curtus, σκλιόπ^{ου} - cloppus. Ἐκ τοῦ καρκαίρω = φοφῶ, τρίζω· «καρκαίρει, φορεῖ» Ἡσύχιος. Ἡ λέξις πεποιημ. ἐν Μακεδ. συνήθης ἢ λέξις καρκαλέτσι ἀντὶ ἀκρίδα· ρουμ. lãcustã, λατ.

σκάρκέσκου, -κι^ι, -κιτã, -κιρε, ρ. (skãrkësku, -kiⁱ, -kitã, -kire) = ἀποπερατῶ, τελειώνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ex-carpo-ere. Λέγεται ἰδίως ἐπὶ τῆς ἀποπερατ. τοῦ ὑφαινομένου· ρ. termin, λ.

σκάρκιν^{ου}, -α^ι, -ατã, -αρε ρ. (skãrkin^u, -aⁱ, -atã, -are) = ξέω, κοιν. ξύνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ scalpino = scalpo = γλάφω, κνῶ· ἰτ. scalpurire· ρουμ. scarpin

σκάρκινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νάρ^ι πλ. (skãrkinãre,

-nǎrⁱ) = ξέσις, κοιν. ξύσιμον· ρουμ. scărpinare.

σκάρκινάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (skârkinát^u, -tǎ) = ἐξεσμένος· ρουμ. scărpinat.

σκάρκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρⁱ πληθ. (skârkîre, -rⁱ) = ἀποπεράτωσις, κοιν. τελείωμα· ρουμ. terminare. λατ.

σκάρκίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (skârkít^u, -tǎ) = ἀποπερατωμένος, κοιν. βγαλμένο τὸ πανί· ρουμ. terminat, λατ.

σκάρκιτούρᾶ, οὐσ. θηλ. ἀφῆρ., -ρⁱ πληθ. (skârkítúrǎ, -rⁱ) = ἀποπεράτωσις, συνων. τῷ σκάρκίρε. Ἐκ τοῦ σκάρκίτ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. terminare, λατ.

σκάρμιν^{ου}, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (skârmin^u, -ai, -atǎ, -are) = ξαίνω ἔρια. Ἐκ τοῦ δημ. λατ. excarmino, are = ξαίνω· ἰτ. carminare καὶ scarmigliare. Ἐν τῷ ἰτ. Τυρόλῳ scarmenar, ἰσπ. excarmenar, πορτ. excarmentar, προβ. carminar· ρουμ. scarmin.

σκάρμινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρⁱ πληθ. (skârmináre, -rⁱ) = ξάνσις, λανάρισμα μαλλίων· ρουμ. scărminare.

σκάρμινάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (skârminát^u, -tǎ) = ξαντός, λαναρισμένος· ρουμ. scărminat.

σκάρμινᾶτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρⁱ πληθ. (skârminâtúrǎ, -turⁱ) = ξάνσις, κοιν. λανάρισμα μαλλίων. Ἐκ τοῦ σκάρμινάτ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. scărmiănare.

σκάρπᾶ, οὐσ. θηλ., -πινⁱ πληθ. (skârpǎ, -pinⁱ) = ὑπόδημα γυναικεῖον, κοιν. σκαρπίνι, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. scârpa καὶ scarpino, ἰσπ. scarpin, γαλ. escarpin, ἅπαντα ἐκ τοῦ scarpus τοῦ παρηκμ. λατινισμοῦ· ρουμ. scarpǎ.

σκάρπᾶ, οὐσ. θηλ., σκᾶρπι πληθ. (skârpǎ, skârpi) = σχίδαξ, πελέκημα, κοιν. πελεκούδα· ρουμ. așchie, λατ.

σκάρτσικ^{ου} καὶ σκάρτσικ^{ου}, -καⁱ, -κατᾶ, -καρε ρ. (skârtsik^u, καὶ skârtsik^u, -kai, -katǎ, -kare) = τρίζω, ντίντσᾶλι = τοὺς ὀδόντας· ρουμ. scrâșnec, σλαβ.

σκάρτσικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρⁱ πληθ. (skârtsi-

káre, -kãri) = τριξίς, κοιν. τρίζιμον· ρουμ. scrãšnire, σλαβ.

σκάροτσιον, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (skãrtsi^u, -tsi) = γόνδρος, τὸ τραχανόν, ὁ λοβός (τὸ κρεμάμενον τοῦ ὠτός), ρ. sgãrciu, σλ.

σκάτζούτου, τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. σκάντου (skãdzút^u, -tã) = ἐκπεπτωκώς, κοιν. ξεπεσμένος· ρουμ. scãzut, λατ.

σκάφα, οὐσ. θηλ., σκάφι πληθ. (skãfã, skãfi) = ποτήριον, κοιν. σκάφα, ἕπερ ἐκ τοῦ σκάπτω· σκάφα λέγεται καὶ ἡ σκάφη, τὸ σκαφίδι· ρουμ. pãhar, σλαβ.

σκέλε, οὐσ. θηλ., σκέλι πληθ. (skéle, skéli) = σκέλος, ἕπερ ἐν Μοναστ. λεγ. συγκλιότου· ρουμ. picior, λατ.

σκέπα, οὐσ. θηλ., -πι πληθ. (sképa, -pi) = περιτόνιον καὶ ἐπίπλους αὐτοῦ πιμελώδης ὑμῆν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων » Ἡούχ. κοιν. σκέπη· ρουμ. prapor, σλαβ.

σκέτου, ἐπιθ., σκέτα θηλ. (skét^u, -tã) = ἀπλοῦς, ἀμιγής, ἄδολος, κοιν. σκέτος, ἐκ τοῦ ιτ. schietto, ρ. simplu, curat, λ.

σκήπτρου, οὐσ. οὐδ., -πτρι πληθ. (skíptru, -ptri) = σκῆπτρον· ρουμ. zepter, ἑλλην.

σκιζάρε, οὐσ. θηλ., -ζᾶρι πληθ. (skizãre, -zãri) = σχιζάρα ξύλου, σχιζάρι, ρουμ. aschie, λατ.

σκίκου καὶ σκικά, οὐσ., -κουρι καὶ -τσι πληθ. (skíku καὶ skíkã, -kuri καὶ -tsi) = στάχυς, ἀθήρ, κοιν. τᾶ τοῦ ἀστάχους γένεια· 2) ἀκίς. Ἐκ τοῦ λατ. spica = ἀκίς. Περὶ τροπῆς τοῦ ρ εἰς κ ἰδ. ἀκικᾶσέσκου· ιτ. spica, ἰσπ. πορτ. espiga, προβ. espic καὶ espiga, γαλ. ἑπι, ρουμ. spic (schic).

σκιμμπέου καὶ -μπιου, οὐσ. ἄρσ., -μπετζ πληθ. (skimmbé^u, καὶ -mbi^u, -mbedz) (ἐκ τοῦ σκιμμπέδ(ε)ς) = κοιλία ζώου, κοιν. κοιλιά καὶ σκεμπές, ἕπερ ἐκ τοῦ τουργ. scembé· ἰδε καὶ πᾶστούρα, ρουμ. pãndece, λατ.

σκίνου, οὐσ. ἄρσ., σκίνι πληθ. (skín^u, skíni) = ἄκανθα. Ἐκ τοῦ λατ. spina, ιτ. spina, ἰσπ. προβ. espina, πορτ. espinha, γαλ. épine, ἀλβ. spinj, ρουμ. spin (schin).

σκίνου καὶ νσκίνου, -ναⁱ, -νατᾶ, ναρε (skín^u καὶ nskín^u,

-nai, -nată, -nare) = νύσσω, κεντῶ δι' ἀκάνθης. Ἐκ τοῦ λατ.
 ❖ spino· Ἴδε σκίνου. Ρουμ. Inspin, λατ.

σκινάρε καὶ **νσκινάρε**, οὔσ. τοῦ ἀνρ., σκινάρ' πληθ.
 (skinar, -năr'i) = νύξις, κέντημα δι' ἀκάνθης, ρουμ. Inspinare.

σκινάράτου, οὔσ. ἀρσ., -τς πληθ. (skinârátu, -ts) = ἀκαν-
 θώδης, ραχιαῖος σπόνδυλος, ἢ σπονδυλική στήλη, τὰ νῶτα. Ἐκ
 τοῦ λατ. spinalis, ρουμ. spinare (schinare), ἰτ. spinale,
 ἰσπ. espinal, πορτ. espinhal, γαλ. épinier.

σκινάτου, -τά, πληθ. (skinátu, -tă) = νενυγμένος κεντημέ-
 νος δι' ἀκάνθης, ρουμ. inschinat.

σκινόσου, ἐπιθ., -νρασᾶ θηλ. (skinóšu, -nrasa) = ἀκανθη-
 ρός, ἀκανθώδης. Ἐκ τοῦ λατ. spinosus, ἰτ. spinoso, ἰσπ.
 espinoso, πορτ. espinhoso, προβ. espinos, γαλ. epineux·
 ρουμ. spinos.

σκιπάρε, οὔσ. θηλ. -ρ' πληθ. (skipáre, -r'i) = σκέπαρνον,
 κοιν. σκεπάρι· ρουμ. bardă, μαγ.

σκιπόνε καὶ **σκιπράνε**, -πον' πληθ. (skipóne, skipráne,
 -ron'i) = ἀετός. Ἐκ τοῦ skron τῶν Γκέγκηδων, ἀλβ. štipone.
 Παρὰ Καβαλ. ρουμ. vultur, λατ.

σκιτίου, οὔσ. ἀρσ., -τι' πληθ. (skitíu, -ti'i) = νεανίας. Ἐν
 Ἄχρῖδι· Ἴδε τζμόνε.

σκίφουρά καὶ **σκλίφουρά**, οὔσ. θηλ., -ρ' πληθ. (skifură
 καὶ sklífură, -r'i) = θεῖον, κοιν. τειάφι. Ἐκ τοῦ ἀλβ. skljoufour.
 ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. ❖ slufur ἀντὶ suflur μετ' ἀναπτύξεως τοῦ θ
 ὡς sclavus ἀντὶ slavus, Meyer· ρ. sulfur. Καὶ τξάφε.

σκλάβου, ἐπιθ., -βά θηλ, σκλά' πληθ. (sklâvu, -vă, sklá'i)
 = αἰχμάλωτος, δούλος, κοιν. σκλάβος καὶ σκλασος. Ἐκ τοῦ λατ.
 sclavus, ἰτ. schiavo, γ. esclave = αἰχμάλωτος· ρ. rob, σλ.

σκλάβιε, οὔσ. θηλ., -βι' πληθ. (sklâvie, -vi'i) = αἰχμαλω-
 σία, δουλεία, κοιν. σκλαβγιά. Ἐκ τοῦ σκλάβου, ὅπερ ἴδε· ρουμ.
 robie, σλαβ. Καὶ σκλάβιλιε.

σκλάβουέσκου, -ι', -ιτά, -ιρε ρ. (sklâvuésku, -i'i, -ită,

-ire) = αιγυμάλωτιζω, κοιν. σκληρώνω· ρουμ. robesc, σλαβ.

σκληρόσκου, -γκιῖ, -γκιτᾶ, -γκιρε ρ. (sklǎgésku, -giῖ, -gită, -gire) = γίγνομαι κακός, ἄσχημος, κοιν. ἀσχημίζω· ἐκ τοῦ σκλάμπου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. slăbesc.

σκλάμπου, ἐπιθ., -μπᾶ θηλ. (skláb^u, -bă) = κακός. Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἄνωτ. σκλάβου = αιγυμάλωτος, ὡς τὸ ἰτ. cativo = κακός, ἐκ τοῦ captivus = αιγυμάλωτος. Ἐν τῷ βορ. τμήμ. σημ. λεπτός, ισχνός, καχεκτικός. Ἐν τῷ μεσημβρ. τμήμ. προφέρεται σκλάμπου· ρουμ. slab, rău, λατ.

σκληροπέτσᾶ, οὐσ. θηλ., -μπετς πλ. (sklâbețsă. -bets) = κακία, τὸ κακόν. Ἐκ τοῦ σκλάμπου· ρουμ. răutate, rele, λατ. Καὶ σκληροπέτσᾶ (sklâbîțsă).

σκληροπέτλε, οὐσ. θηλ., -λί πλ. (sklâbile. -li) = ἀτονία, ἀδυναμία. Ἐκ τοῦ σκλάμπου, ὅπερ ἴδε· ρ. slăbitsiune. Καὶ σκληροπέτλι.

σκληροπέτρου, ἐπιθ., -ντσᾶ θηλ. (sklîntsî^u, -ntsă) = φιλάργυρος· ρουμ. avar, λατ.

σκληροπέτρουρετς, οὐσ. θηλ., -ρετς πληθ. (sklîntsîurețsă, -rets) = φιλαργυρία. Ἐκ τοῦ ἄνωτέρω σκληροπέτρου· ρουμ. avaritsie, λατ. Καὶ σκληροπέτρουρετς (sklîndzîame).

σκληροπέτρου, -καῖ, -ατᾶ, -αρε (sklîoăpik^u, -kaῖ, -ată, -are) = χωλαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. :: ex-cloppico· ρουμ. schiopăt. Ἴδε σκληροπέτρου.

σκληροπέτρου, ἐπιθ., -πᾶ θηλ. (sklîoăpă, -pă) = χωλός. Ἐκ τοῦ ἀργ. λατ. cloppus-sclopus = χωλός· ἰτ. schiopo. Τὸ s εἶνε προθεμ. ὡς ἐν τῷ σκούρτου = βραγύς, κοντός, ἐκ τοῦ curtus, πρβ. ἀργ. γαλ. clor, ν. γαλ. écloppé· ρουμ. schiop.

σκληροπέτρουρετς, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κᾶρῖ πληθ. (sklîoăpîkăre, -kărî) = γώλανσις, τὸ νᾶ εἶνε τις χωλός, κοιν. κούτσαμα· ρουμ. schiopătare, λατ.

σκόλου, -λαῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (skól^u, -lai, -ată, -are) = αἴρω, ἐγείρω, σηκώνω. Ἐκ τοῦ λατ. ex-colloco, are, ἢ ἐκ τοῦ :: exloco :: excolare, ἑρβοτ. ἐκ τοῦ λατ. excubulo (excubo)·

ιτ. scorcarsi = ἐγείρεσθαι ἐκ τῆς κλίνης· ρουμ. scol.

σκολείε, οὐσ. θηλ., -λει᾽ πληθ. (skolie, -liⁱ) = σχολή, κοιν. σκολεό· ρουμ. šcoală.

σκόλοσμά, οὐσ. θηλ., -ματ᾽ πλ. (skólosmă, matⁱ) = τέλος, λῆξις, κοιν. σκέλασμα, ὅπερ ἐκ τοῦ σχολάζω· ρουμ. sferšit, σλ.

σκόντου, οὐσ. οὐδ., -ουρ᾽ πληθ. (skóntu, -urⁱ) = ἔκπτωσις, κοιν. σκόντο· ρουμ. scăzământ, λατ.

σκοπό, οὐσ. ἄρσ., σκοπάτζ πλ. (skoporó, skorádž) = σκοπός, λατ. scopus, ιτ. scorpó· ρουμ. scop.

σκορπίου, οὐσ. ἄρσ. καὶ σκορπιχράνᾶ, θηλ. σκορπί᾽ καὶ σκορπιχράνι (skorpiú καὶ skorpičránă, skorpiⁱ καὶ skorpičráni) = σκορπιός· λατ. scorpio - onis, ιτ. scorpio, ισπ. escorpión, πορτ. escorpião, προβ. γαλ. scorpion, ἄλβ. škräp· ρουμ. scorpie, ἑλλην. Καὶ ἄκράκ^{ου}, ἄκράκ^ι. Ἐκ τοῦ ἄλβ. škrap.

σκότου, σκίθ^{ου}, σκράσᾶ, σκοάτερε καὶ σκουτεάρε ρ. (skót^u, skóš^u, skrásă, skóátere καὶ skuteáre) = ἐξάγω, ἐκφέρω, ἐκβάλλω. Ἐκ τοῦ λατ. *excutulo, are = ἐκκρούω, ἐκτινάσσω. Περὶ τροπῆς τοῦ χ εἰς σ ἴδε ἐν λέξει ασμπόρ^{ου}· ιτ. scuotere, προβ. escotir, ισπ. πορτ. sacudir, γαλ. secouer· ρουμ. scot. ἴδε Ruše 1562.

σκοτίδε, οὐσ. θηλ., skotíde) = σκότος, κοιν. σκοτάδι καὶ σκοτίδι· ἴδε καὶ κίσᾶ, ρουμ. întunerec, λατ.

σκουκιάτ^{ου}, πθμ. τοῦ σκούκ^{ου} καὶ ἀσκούκ^{ου}, ὅπερ ἴδε, μέσημ. οὐσ. συγκεκρι., -κιάτς πληθ. (skukjiát^u, -kiats) = πτύσμα, πτύαλον, κοιν. φτύμα· ρουμ. skuipat. Ὁ πληθ. καὶ σκουκιάτουρ᾽.

σκουλάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σκόλου, -λάρ᾽ πληθ. (skuläre, -lärⁱ) = ἐξέγερσις, ἄρσις, ἐκφορά, κοιν. σήκωμα, ρ. scolare, λατ.

σκουλάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. σκόλου (skulát^u, -tă) = ἐξεγηγερμένος, κοιν. σηκωμένος, ρουμ. sculat, λατ.

σκουλουσέσκου, -σι᾽, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (skulusésku, siⁱ, -sită, -sire) = παύομαι ἐργαζόμενος, τελειώνω, σχολόζω, κοιν. σχολνῶ καὶ σχολνῶ, ἄορ. σκόλασα· ρουμ. ispravesc, σλαβ.

σκουλουσίρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (skulusire, -sir'i) = παύσις, κοιν. σκόλασμα· ῥουμ. ispravire, σλαβ.

σκουλουσίτον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ (skulusit^a, -tǎ) = ἀπόφοιτος ἀπὸ τῶν σχολείων· «πεπαυμένος φοιτᾶν εἰς τὰ διδάσκαλεῖα», κοιν. σκολασμένος, ῥουμ. isprăvit, σλαβ.

σκουμμπουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (skumbusésku, -si'i, -sitǎ, -sire) = κομῶ, κομῶνω· μέσον «μι σκουμμπουσέσκου» = ἐμπορπῶμαι, κομῶσθαι, παρασκευάζομαι πρὸς ἐργασίαν. Ἐκ τοῦ κόμης, κομῖον, ῥουμ. suflec, λατ. Περι! προθ. σ ἴδε σκαρκαλέτθ^{ου}. Πιθανώτ. ἐκ τῆς λατ. προθ. ex καὶ κούμπουσα.

σκουμμπουσίρε, ἀπθ. οὗτ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (skumbusire, -sir'i) = ἐμπόρησις, προπαρασκευῆ, πρὸς ἐργασίαν διὰ κομῆσεως τοῦ ἐνδύματος, ἢ ἄλλων μερῶν αὐτοῦ· κοιν. σκούμπωμα· ῥουμ. suflekare, λατ.

σκουμμπουσίτον, -τᾶ (skumbusit^a, -tǎ) = ἐμπεπορημένος, κοιν. σκουμπωμένος· ῥουμ. suflecat, λατ.

σκουμπρίε, οὗτ. θηλ., -μπριῖ πληθ. (skumbrie, -bri'i) = σκόμῆρος, κοιν. σκουμπρί, λατ. scomberus· λέγεται καὶ σκουμπρί^{ου}, ῥουμ. scumbrie.

σκουμπρίε, οὗτ. θηλ., σκουνκίῖ πληθ. (skumprie, skunk'i'i) = μεγάλη τιμή, ὑπερτίμησις, κοιν. ἀκρίθεια· λέγεται καὶ σκουμπρέατε, ἴδε σκούμπου· ῥουμ. scumpete, σλαβ.

σκούμπου, ἐπιθ. -πᾶ, θηλ. (skumpu, -pǎ) = πολύτιμος, κοιν. ἀκριθός (σλαβ. καταγωγῆς)· ῥουμ. scump, σλαβ.

σκουνκέσκου, -κιῖ, -κιτᾶ, -κιρε ῥ. (skunkèsku, -ki'i, -kitǎ, -kire) μεσ. σι σκουνκιάστε = γίνεται πολύτιμον, ὑπερτιμᾶται, κοιν. ἀκριθαίνει (τὸ πρᾶγμα)· ῥουμ. scumpesc.

σκουνντιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε (skundipsésku, psi'i, -psitǎ -psire) = προσκόπτω, κοιν. σκοντάξω· σκόνταψα· ῥουμ. me poticnesc, σλαβ. Δαλ.

σκουρδάμε, οὗτ. θηλ., -ῶαν' πληθ. (skurđame, -đani) = σκοροδάμη, κοιν. σκοροδαλέα· ῥουμ. scordolea, ἑλλην.

σκουρπισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (skurpisésku, siῖ, -sitā -sire) = σκορπίζω· ρουμ. Imprăștiez, σλαβ. Καὶ σκρουψέσκου, ἐκ τοῦ νλν. ἀορ. σκρόψα.

σκουρπισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (skurpisire, -sirῖ) = διασκοοπισμός, κοιν. σκέρπισμα· ρ. Imprăștiare, σλ.

σκουρπισίτ^{ον}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (skurpisit^u, -tā) = διεσκοοπισμένος, κοιν. σκορπισμένος, ρουμ. Imprăștiat, σλαβ.

σκουρτάμε, οὐσ. θηλ., -τᾶνῖ πληθ. (škurtáme, -tānῖ) = βραχύτης, σμίκρυνσις, κοιν. κόντεμα. Ἐκ τοῦ σκούρτου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. scurtime.

σκουρτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ. -τᾶρι πληθ. (skurtáre, -tārῖ) = βράχυνσις, κοιν. κόντευμα· ρουμ. scurtare λατ.

σκουρτέτζου, -ταῖ, -τατᾶ, -ταρε ρ. (skurtédzu, -tai, -tatā, -are) = βραχύνω, καθιστῶ τι μικρότερον, κοιν. κονταίνω. Ἐκ τοῦ σκούρτου, ὅπερ ἴδε· λατ. †: excurtare, ἰτ. scortare, ἰσπ. πορτ. cortar, προβ. escortar, γαλ. écourter, ἄλβ. škourtoig, ρουμ. scurtez.

σκουρτίτσα, οὐσ. θηλ., -τσιῖ πληθ. (skurtítsā, -tsī) = κληῖρος, λαχνός. Ἐκ τοῦ σκούρτου = μικρός, δηλ. τὸ μικρότερον τῶν δύο ξυλαρίων· ἄλβ. škourteze, ρουμ. sorts, λατ.

σκούρτου, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (skúr^{tu}, -tā) = βραχύς, μικρός. κοιν. κοντός. Ἐκ τοῦ excurtus ἢ curtus μετὰ προθ. s (σ) = βραχύς, κολοβός· ἰτ. ἰσπ. corto, προβ. cort, πορτ. curto, γαλ. court, ἄλβ. scourte, ρουμ. scurt.

σκουτῆάλε, οὐσ. θηλ., -τελί, πληθ. (skuteǎle, -telῖ) = μικρὸν καὶ ἀβαθὲς ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τίθενται τὰ κόλλυβα, κοιν. σκουτέλλι. ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. scutella = πινάκιον.

σκουτῆάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σκότ^{ον}, -τερι πληθ. skateǎre, -terῖ) = ἐξαγωγή, ἐκφορά, κοιν. βγάλσιμον· ρουμ. scoatere, λ.

σκούτικον, οὐσ. οὐδ., -τσιῖ πληθ. (skútiku, -tsī) = μάλλινον ὕφασμα, τὸ κοιν. σαϊάκι καὶ σκουτί. Ἐκ τοῦ ἐλ. σκῦτος, λατ. scutina, ρουμ. scutec.

σκούτουρον, -αί, -ατά, -αρε ρ. (skútur^u, -aⁱ, -atǎ, -are) = τινάσσω. Ἐκ τοῦ λατ. *ex-cutulo, (succutio), ιτ. scotolare· ρουμ. scutur, ἄλβ. škount.

σκουτουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (skuturáre, -rⁱ) = τίναξις, τίναγμα· ρουμ. scuturare.

σκουτουράτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (skuturát^u, -tǎ) = τετιναγμένος· ρουμ. scuturat.

σκουφούνε, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (skufúne, -nⁱ) = περιπόδιον, κοιν. κάλτσα καὶ σκουφούνι, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. scoffone, λ.

σκράκον, οὐσ. ἄρσ., -κ' πλ. (skrák^u, -kⁱ) = σκορπιός. Ἐκ τοῦ ἄλβ. scrap, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. scorpius (σκορπιός), ἴδε σκορπίου.

σκρέτου, ἐπιθ., -τά θηλ. skré^t^u, -tǎⁱ = ἔρημος, ξηρός, ἄθλιος. Ἐκ τοῦ λατ. secretus, ἄλβ. šcrete· ρουμ. pustiu, σλαβ. sec, λατ.

σκρίον καὶ **σκρέσκου**, σκρίⁱ, σκρίτά καὶ σκρίάτά (ἐν Μοναστ.) σκρίρε (skrí^u, skrésku, skríⁱ, skritǎ καὶ skriátǎ, skríre) = γράφω. Ἐκ τοῦ λατ. scribo, ere = γράζω· ιτ. scriver, ισπ. escribir, πορτ. escrever, προβ. scriure, γαλ. écrire, ἄλβ. scrouig· ρουμ. scriu.

σκριιτόρον, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (scriitór^u, -rⁱ) = γραφεύς. Ἐκ τοῦ scri^u· ρουμ. scriitor.

σκρίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σκρί^{ου}, -ρ' πληθ. (skríre, -rⁱ) = γραφή, γράψιμον· ρουμ. scriere. Καὶ σκριεάρε.

σκρίτου, -τά, πθμ. τοῦ ρ. σκρί^{ου} (skrí^t^u, -tǎ) = γεγραμμένος· ρουμ. scris.

σκριιτούρά, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (skriitúrǎ, -rⁱ) = γραφή, λατ. scriptura, ιτ. scrittura, ισπ. πορτ. escritura, προβ. spripturǎ, γαλ. écriture ρουμ. scriiturǎ.

σκρίτουέσκου, σκρίτουίⁱ, -ιτά, -ιρε ρ. (skrituésku, skrituíⁱ, -itǎ, -ire) = ἐρημῶ, κενῶ, κοιν. ῥημώνω. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. σκρέτου· ρουμ. a dezolǎ, γαλ.

σκρίτουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πληθ. (skrituíre, -rⁱ)

= ἐρήμωσις, κένωσις· ρουμ. *dezolare*, γαλ.

σκριτουῖτον, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (*skrituít^u*, -tǎ) = ἡρημωμένος· ρουμ. *dezolat*.

σκρόπτον, οὐσ. ἄρσ., σκρόκ' πληθ. (*skróp^u*, *skróki*) = ἀδημονία, ἀνησυχία, τύψις τῆς συνειδήσεως. Ἐπι κατάρας: σκρόπλου σὰ τι μάκᾶ = νά σε φάγη ἢ τύψις τῆς συνειδήσεως.

σκρούμον, οὐσ. οὐδ., -μουρ' πληθ. (*scrúm^u*, *murⁱ*) = αἰθάλη, ἀσβόλη, κοιν. καπνιὰ καιομένου ὑφάσματος, σκροθμος· ρουμ. *scrum*, ἄλβ. *šeroump*, τουρκ. *quoroum*.

σκύβαλον, οὐσ. οὐδ., -βαλι πληθ. (*skýval^u*, -vali) = σκύβαλον, ρουμ. *göz*. Καὶ σκύβαλᾶ, -λι. θηλ.

σλοάτᾶ, οὐσ. θηλ., σλοάτι πληθ. (*sloátǎ*, *sloáti*) = λεπτή βρογχί. Σλαβ. ρουμ. *sloatǎ*, *lapovitsǎ*, σλαβ.

σμάλτον, οὐσ. ἄρσ. (*smáltu*) = ὁ σμάλτος, ρουμ. *smalts*.

σμεράρᾶ, οὐσ. θηλ., -αρι πληθ. (*smearǎ*, -ari) = εἶδος γόρτου μετὰ τὴν τῆξιν τῆς γιόνου φυόμενον, δι' οὗ οἱ Μετσοβῖται παρασκευάζουσι τὴν πήτταν. Ἐκ τοῦ ἐλ. μύρρα. πρβλ. Διοσκωρ. 4, 116 «Μυαρῖς, οἱ δὲ μύρραν, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσι»· τὸ κοιν. μυριώνι. Περὶ προθεμ. σ ἴδε σκαρκαλέτσον.

σμέλτσιον, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (*sméltšju* -tsi) = κοχλίας, κοιν. σχάλιαγγας, ρουμ. *mele*. Ἀμφότερα σλαβ. τὸ σ προθεμ.

σμιλάρᾶ, οὐσ. θηλ., -λᾶρι πληθ. (*smilárǎ*, -lǎrⁱ) = σμίλη, κοιν. σμιλάρι, ρουμ. *daltǎ*, σλαβ.

σμούλγκου, σμούλδου, σμούλτᾶ. σμουλτζεάρε, ρ. (*smúlg^u*, *smúls^u*, *smúltǎ*, *smuldzeáre*) = τίλλω, μαδῶ, ἐκβοτανίζω, ξαίνω, τολυπεύω ἔρια· Ἐκ τοῦ λατ *exmulgeo*, *ere*, ἰτ. *smulgnero*· λᾶνᾶ σμούλτᾶ = ἔριον ἐξεσμένον, κατάλληλον διὰ ταλύπην = σκαμάγκι· ἴδ. Δαλ. *zmulgu*.

σμούλτζιρε, καὶ σμουλτζεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ σμούλγκου, -τζερ' πληθ. (*smúldzire* καὶ *smuldzeáre*, -dzerⁱ) = ἀπότισις, μάδημα, βοτάνισμα, κοιν. ξεβοτάνισμα, ξάνσις, τολύπευσις ἐρίων· ρουμ. *smulgere*, λατ.

σμούλτου, πθμ. τοῦ σμούλγκου, -τά, θηλ. (smúltu. -tǎ) = ἐκτετιλμένος, μαδημένος, βοτανισμένος, ἐξασμένος, κοιν. λαναρισμένος· ρουμ. smuls, λατ.

σντροάμινου, σντρομινάι, -νατά -ναρε, ρ. (sdrǎminu, sdrumináí, -naíǎ, -nare = θλώ, συντρίβω, κατακερματίζω, κοιν. τσακίζω, σπάνω εἰς μικρὰ τεμάχια. Ἴσως ἐκ τοῦ λατ. † ex + de + micare, ἐξ οὗ τὸ ρουμ. sdrumic· ἀλλ' ἀμφίβολον· πρὸς. νίκου = μικρός, ρουμ. mic. Λέγεται καὶ στούλτσινου, Δαλμ. Δὲν ἤκουσα τὰς λέξεις. Ὁ Μιγ. γράφει sdruminu.

σράρε, οὗσ. θηλ. (sqǎre) = ἥλιος. Ἐκ τοῦ λατ. sol-solis = ἥλιος. Περὶ ἐναλλαγῆς l p, ἴδε ἐν λέξει ακάρε· ἰτ. sole, ἰσπ. πορτ. πρὸς. sol, γαλ. soleil, ρουμ. soare.

σόάρικου, οὗσ. ἄρσ., τσ' πληθ. (šoáriku, -tsí) = μῦς, ποντικός. Ἐκ τοῦ λατ. sorex -icis = ποντικός. Περὶ διφθογγισμοῦ τοῦ s εἰς rα ἴδε μοάρα· ἰτ. ἰσπ. sorco, πρὸς. soritz, γαλ. souris, ρουμ. šoarie.

σοάρτε, οὗσ. θηλ., τσ' πληθ. (soárte, -tsí) = ὁ τὸ ἔμβρυον περιβάλλον χιτών· 2) ἡ γέννησις ἢ λέξις εἶνε ἄσχετος πρὸς τὸ ρουμ. soarte = μοίρα, τύχη.

σόε καὶ **σόιου**, οὗσ. ἄρσ., σόιουρ' πληθ. sóe καὶ sóiur', sóiur' = εἶδος, ποιότης, καταγωγή, συγγένεια, κοιν. σόι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. šoi, ρουμ. rassǎ, specie, λατ.

σοκάκε καὶ **σουκάκε**, οὗσ. θηλ., σουκάτσ' πληθ. (sokáke καὶ sukáke, -tsí) = ἀγυιά, ὁδός, κοιν. δρόμος καὶ σοκάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. sokak = ἀγυιά· ρουμ. drum, ἔλλγν.

σόκρου, οὗσ. ἄρσ., σράκρά θηλ. sókru, sqákrǎ) = πενθερός, -ρά. Ἐκ τοῦ λατ. socer. cera = πενθερός· ἰτ. suocero, ἰσπ. suegro, πορτ. sogro, πρὸς. sozer, ρ. socru, soacrǎ.

σόμνου, οὗσ. ἄρσ., σόμνι καὶ σόμνουρ' πληθ. (sómnu, -mni καὶ -mnur' = ὕπνος· ἐκ τοῦ λατ. somnus = ὕπνος· ἰτ. sonno, ἰσπ. sueno, πορτ. somno, πρὸς. som, γαλ. somme καὶ sommeil, ρουμ. somn.

σομνουρόσου, -ρρασά, ἐπιθ. (somnoróš^u, -r^oasá) = ύπνα-
λέος, ιτ. somnoloso, προβ. somelhos, ἀρχ. γαλ. sommeil-
leux, ρουμ. somnoros.

σόμπά, οὐσ. θηλ. σόμπι πληθ. (sóbă, sóbi) = θερμάστρα,
κοιν. σόμπα, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ soba, οὐγγρ. szoba, ρ. sobă.

σόπουτου, οὐσ. οὐδ., σόπουτι πληθ. (sóput^u, -sóputi) =
κρουνός και ἐν γένει ἢ βρύσι. Ἐκ τοῦ σερβ. sorot = καταβρά-
κτης, ἢ ἐκ τοῦ σλαβ. šipútu = ψιθυρισμός, ἀλβ. sor, ρ. šipot.

σόρă, οὐσ. θηλ., σουρόρ' πληθ (sóră, suróri) = ἀδελφή.
Ἐκ τοῦ λατ. soror -oris = ἀδελφή· ιτ. suora και sorella,
ισπ. πορτ. προβ. sor, γαλ. soeur, ρουμ. soră

σοράτă, οὐσ. θηλ., σοράτι πληθ. (sorátă, soráti) = ἡ σύζυ-
γος τοῦ παρανύμφου και ἡ τοῦ φίλου· ρ. surată. Ἐκ τοῦ σόρă.

σόρμπου, σουργκί', -γκιτă, -γκιρε ρ. (sórbu, surgí', -gită,
-gire) = ῥοφῶ. Ἐκ τοῦ λατ. sorbeo και sorbo, ui, itum,
-ere = ῥοφῶ, ιτ. sorbire. ισπ. sorber, πορτ. sorver, προβ.
και ἀρχ. γαλ. sorbir, ν. γ. absorber, ἀλβ. sourboig, ρ. sorb.

σότσου, ἐπιθ. σράτσă, θηλ. (sóts^u, s^orátsă) = ἑταῖρος, φίλος,
σύντροφος. Ἐκ τοῦ λατ. socius, ιτ. ισπ. πορτ. socio, ἀλβ.
šokj, ρουμ. sots, λατ. tovarăš, σλ.

σου, τριτοπρόσωπος ἀντων. (su), τάτă σου = ὁ πατήρ του, θηλ.
σα, (sa). Ἐκ τοῦ λατ. suus, a, um.

σουβάλιντζă και **σβάλιντζă**, οὐσ. θηλ. (suváлиндză και
zváлиндză) = κερκίς, σαίτα τοῦ ἀργαλεμοῦ. Σλαβ. καταγωγῆς.
και σουβάνιτσă ρουμ. suveică, suvelnitsă, σλαβ.

σούγκου και **σουούγκου**, οὐσ. ἀρσ. (súg^u και suúg^u) =
ἀκτῆ, ἀκτέα (τὸ δένδρον) κοιν. κουφοξυλιά, ὁ σαμπούκος, ἔπερ ἐκ
τοῦ λατ sambucus = ἀκτέα, ρουμ. soc, λατ.

σούγκου, σούπσου, σούπτă, σουτζεάρε ρ. súg^u, súpsu,
súptă, sudzeáre) = μυζῶ· ιτ. suggere, ισπ. succiare, γαλ.
sucér· ρουμ. sug.

σουγκάρου, οὐσ. ἀρσ., -ρ' πλ. (sugár^u, -rⁱ) = θηλαμινός,

κοιν. βυζαγτάρι. Ἐκ τοῦ σούγκου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. sugariu.

σουγκλίτσου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (suglīts^u, -urⁱ) = λόγξ, κοιν. λόξυγγας. Ἐκ τοῦ μετ. λατ. singultium (singultus), ιτ. singhiozzo, ισπ. sollozo, γαλ. sanglot· ρουμ. sughits.

σουγκλίτσου, -τσαί, -τσατᾶ, -τσαρε ρ. (suglīts^u, -tsaiⁱ, -tsatᾶ, -tsare) = λύζω, λυγγαίνω = ἔχω λόξυγγα. Ἐκ τοῦ λατ. *sugulto, ἀντὶ sugluto, ἐκ τοῦ singulto, singultio (singultus), ιτ. singultare καὶ singhiozzare, γαλ. sangloter, προβ. sanglotar, ισπ. solozar· ρουμ. sughits.

σουέλιου, οὐσ. οὐδ., σουγάλι πληθ. (suéliu^u, -sujáli) = ἔριον, μαλλίον κουρευμένον ἐκ τῆς οὐράς τοῦ προβάτου· (Ἐκ τοῦ λατ. sub -ilium· ἴδε ἰλε καὶ τὸ ῥῆμα σουϊλέτζου· ρουμ. codinᾶ, λ.

σουϊάρά, οὐσ. θηλ., σουιέρ' πλ. (suiárᾶ, suiérⁱ) = συρίκτρα, κοιν. σφυρίστρα· λέγεται καὶ φλουϊάρα καὶ σούρλα, ὅπερ ἴδε.

σουϊλάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -λιερ' πλ. (suiljäre, -lierⁱ) = κορά, κοιν. κούρευμα τῶν προβάτων ὑπὸ τὴν κοιλίαν, περὶ τὸν λαιμόν καὶ τὴν οὐράν· ρουμ. tunderea oilor împrejurul cozii, λατ. +τρκ. Καὶ σουϊλάτου.

σουϊλάτου, πθμ. τοῦ κτρ., -τᾶ θηλ. (suiljät^u, -tᾶ) = κεκαρμένον, κουρευμένον πρόβατον περὶ τὸν λαιμόν, ὑπὸ τὴν κοιλίαν καὶ περὶ τὴν οὐράν· ρ. tuns împrejurul cozii, λ. +τρκ.

σουϊλέτζου, -λαί, -λατᾶ, -λαρε ρ. (suiljédz^u, -ljaiⁱ, -ljatᾶ, -ljare) = κείρω πρόβατον περὶ τὸν λαιμόν, ὑπὸ τὴν κοιλίαν καὶ τὴν οὐράν. Ἐκ τοῦ λατ. *sub -ilio - are (ilium, ἴδε ἰλε)· ρουμ. tund oile numai împrejurul cozii, λατ. +τρκ.

σουϊρού, οὐσ. ἀρσ., σούερ' πληθ. (súiru^u, súerⁱ) = σύριγμα. Ἐκ τοῦ λατ. sibilus, ιτ. silbo, πορτ. sibilo· ρουμ. šuer.

σουϊρού καὶ **σούερού**, -αί, -ατᾶ, -αρε ρ. (súiru^u καὶ súeru^u, -aiⁱ, -atᾶ, -are) = συρίττω. Ἐκ τοῦ λατ. sibilo, -are = συρίττω. Περὶ τροπῆς τοῦ ι εἰς ου, προβ. τζούα = ἡμέρα ἐκ τοῦ dies, αρούψου ἐκ τοῦ rupsi, ἀρσου = ἔκαυσα, ἐκ τοῦ arsi τζουμιτάτε = ἡμισυ, ἐκ τοῦ dimidius, οὐμφλου ἐκ τοῦ inflo κτλ. ρ. šuer.

σούλου, οὐσ. ἄρσ., σούλι πληθ. (súlu, súli) = ἀντίον, κοιν. ἀντί, περὶ ὃ τὰ στημόνια εἶνε τυλιγμένα. Τὸ ἕτερον τούτων ἤδη ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου διακρίνεται τοῦ ἐτέρου λεγόμενον κανών· πρβ. Ἰλιάδ. ψ στιχ. 761 «κανών, ἐν τ' εὖ μάλα χειρὶ τανύσση πηνίον ἐξέλκουσα παρέκ μίτον, ἀγγόθι δ' ἰσχει στήθεος». Καὶ ὁ Ἀριστοτ. ἐν Θεσμοφοριαζούσαις κατὰ μίμησιν τοῦ Ὀμήρου παραθέτει ὡς ὑφαντικὰ σκεύη ἀτάντιον, ὁ κανών, οἱ καλαθίσκοι, τὸ σκιάδιον». Ἐκ τοῦ λατ. *in subulum* = ἀντίον τοῦ ἰστοῦ, γαλ. *ensouple*. 2) κάμαξ, ἡ βέργα τοῦ τουφεκίου· ρουμ. *suī*, λατ.

σούλα, οὐσ. θηλ., σούλι πλ. (súla, súli) = ὀβελίσκος, κοιν. σούβλα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. *subula* = ὀπήτιον, ὄργανον ἔχον αἰχμήν, κοιν. σούβλα, ἰτ. *subbia*, ἰσπ. *subilla*, πορτ. *sovela*· ρουμ. *suīlă*. Ἐν Μολδ. καὶ Μογλ. λέγεται τσάπα (*tsăpă*).

σουλήνᾱ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (sulínă, -ni) = εἶδος ὀστρακοδέρμων, ἢ κοιν. σουλήνα, ὀστράκινος ἰχθύς, ὅστις εἶνε κοῖλος καὶ μακρουλός. Ἐκ τοῦ σωλήν, διὰ τὴν ὁμοιότητα· ρ. *sulină*, ἑλ.

σουληνάρο, οὐσ. ἄρσ., -νᾶρ' πλ. (sulinaru, -năr'i) = σωλήν, κοιν. σωληνάρι· ρουμ. *sulinar*, ἑλ.

σουμ καὶ **σου**, ἴδε σούν|του (súntu)· ρουμ. *sub*.

σουλφάτᾱ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (sulfátă, -ti) = κινίνον, τὸ κοιν. κινίνο καὶ σουλφάτον ἐν Μακ. ρουμ. *sulfat*, λατ. *sulfur*.

σουλφίνᾱ, οὐσ. θηλ., -ν' πληθ. (sulfínă, -ni) = εἶδος ἄνθους λευκοῦ, ὅπερ θέτουσι τὰ κοράσια εἰς τὴν λεγομένην γκά-λεάτᾱ, ἔπερ ἴδε. Καὶ σουλκίνᾱ.

σούμᾱ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (súmă, -mi) = τολύπη ἐξ ἐρίου δασέος, ἐξ οὗ νήθεται, γνέθεται τὸ ὑφάδι. Ἐκ τοῦ λατ. *summa* -ae (*superus*). Παρὰ τοῖς Ρουμ. ἄγνωστος ἡ λέξις.

σούμᾱ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (súmă, -mi) = ἄθροισμα, κεφάλαιον, κοιν. σούμα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. *summa*, ἰτ. *somma*, ἰσπ. *sumă*, πορτ. *summa*, πρβ. *somma* καὶ *summa*, γαλ. *somme*· ρουμ. *sumă*.

σουμουλάϊου, ἐπιθ., -λαϊε θηλ. (sumuláiu, -laie) = ὑπο-

μέλας, υπόμαυρος, κοιν. μαυρουδερός. Ἐκ τῆς σουμ. (ἴδε σούν|του) καὶ λάιου, ἕπερ ἴδε· ρουμ. negricios, λατ.

σουμουλάέσκου, -λάιι, -λάιτᾶ, -λάιρε ρ. (sumulâésku, -lâii, -lâitǎ. lâire) = γίγνομαι υπόμαυρος, μαυρουδερός, μαυρίζω ἀμετ. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. σουμουλάιου· ρουμ. mă innegresc, λατ. Λέγεται καὶ μεταβ. = μελαίνω, κοιν. μαυρίζω· ρ. pârlesc, οἶον : μι πᾶρλί σχάρλε = μ' ἐμαύρισεν ὁ ἥλιος.

σουμουρόνχου, οὐσ. ἄρσ., -ρονι πληθ. (šumurónĭu, -ni) = σπάλαξ καὶ ἀσπάλαξ, κοιν. τυρλοπόντικον. Κατὰ μετὰθesis ἐκ τοῦ μουϑουρόνχου, ἕπερ ἐκ τοῦ σλαβ. ρουμ. sobol, σλαβ. κατὰ Cihac, τρκ. κατὰ Micl.

σουμσράῤ καὶ **σουντουσράῤ** = ὑπὸ μάλης, ὑπὸ τὴν μασχάλην· ὁ Cihac παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ subtus· subalare = ὑπομάσχαλον. Περὶ σουμ. ἴδε σούν|του· ρουμ. subtsoarǎ. Κατ' ἐμὲ ἐκ τοῦ σούν|του = ὑπὸ καὶ σχάρε = ἥλιος = τὸ μὴ προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου μέρος τοῦ σώματος· πρβ. ντούπου σχάρε.

σουμπιέ, οὐσ. ἄρσ., -ετζ πληθ. (subié. -edz) = ὑποψία, κοιν. σουμπιές (ἐν Τουρκίᾳ), ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. soubié· ρουμ. bǎnuealǎ, μαγυαρ.

σούνου, -ναί, -ατᾶ, -αρε ρ. (súnu, -nai, -atǎ -are) = ἤχῳ, σημαίνω, κωδωνίζω· ἐκ τοῦ λατ. sono, are, ιτ. sonare, ισπ. προβ. sonar, πορτ. soar, γαλ. sonner, ρουμ. sun.

σουνάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νᾶρι πληθ. (sunáre. -nǎri) = σήμανσις, κωδώνισμα, ρουμ. sunare.

σουντόρ καὶ **σουντράρε**, οὐσ. θηλ., -ντορι πληθ. (sudór^u, καὶ sudqáre, -dorⁱ) = ἰδρώς· ἐκ τοῦ λ. sudor -oris = ἰδρώς. ιτ. sudore, ισπ. sudor, πορτ. προβ. suor, γ. suer, ρ. sudqáre.

σούντου καὶ **σούπτου**, σουμ, σουν, σου προθ. (suntu, suptu, sum, sun, su = ὑπὸ μετὰ αἰτ. = ὑποκάτω ἐκ τοῦ λατ. subtus sub, ιτ. sotto, προβ. sottz, γαλ. sous, ρουμ. subt.

σούπᾶ, ουσ. θηλ., -πι πληθ. (súpǎ, -pi) = σούπα, ἕπερ ἐκ τοῦ γαλ. soupe, ρουμ. supǎ.

σουπάραρε, άπθ. ούσ. τοῦ κτρ., -ράρι' πληθ. (šupârâre, -râr'i) = τὸ σκώπτειν, σκῶψις, χλευασμός, κοιν. περίπαιγμα καὶ ἀστεϊσμός καὶ χοράτευμα· ρουμ. supârâre.

σουπάράτου, -ρατά θηλ., πθμ. τοῦ κτρ. (šupârátu, -rată) = ἐσκωμμένος, χλευασμένος, περιπαιγμένος, ρουμ. supârat.

σουπάρέτζου, -ράι', -ρατά, -ραρε, ρ. (šupârédzu, -rai', -rată, -rare) = σκώπτω, χλευάζω, περιπαίζω τινά· Ἐκ τοῦ λατ. supero -are, ιτ. soprare, προβ. ισπ. πορτ. sobrar, ρουμ. supâr. Περὶ ἀναπτύξεως τῆς σημ. ἴδε Rušc 1692. Καὶ ἐν τῇ ισπ. γλώσσῃ το sobrar, σημ. ἐνοχλῶ τινά.

σουπλέάκᾶ, οὔτ θηλ., -πλετσ' πληθ. (supleákă, -pletsi) = κόλαφος, ράπισμα. Ἐκ τοῦ ἄλβ. šupleake -a, σλαβ. pljasnitsa· ἴδε καὶ πλίσκουτᾶ, ρουμ. palmă λατ.

σούπλου καὶ **σιούπλου**, οὔσ. ἄρσ., -πλι πληθ. (súplu καὶ sîplu, -pli) = πυγμή, γρόνθος· ρουμ. pumn, λατ.

σούπρᾶ, καὶ **ντισούπρᾶ**, ἐπιρ. τοπ. (súpră καὶ disúpră) = ἐπάνω. Ἐκ τοῦ λατ. supra, ιτ. sopra, ισπ. πορτ. προβ. sobre, ρουμ. asupra, γαλ. sur super.

σούπτου, πθμ. τοῦ σούγκου, σούπτᾶ θηλ. (súptu, súptă) = ἐκμεμυζημένος, ἰσχνός, ξηρός· ρουμ. suht, λ. uscătsiv, λ.

σουπτουρίρε, άπθ. ούσ. τοῦ κτρ., -ράρι' πληθ. (suptu-râre, -râr'i) = ψιθυρισμός, ἀνακοίνωσις μυστικὴ εἰς τὰ ὦτά τινος· ρουμ. šoptire, σλαβ.

σουπτουρέτζου, -ράι', -ρατά, -ραρε ρ. (šupturédzu, -rai', -rată, -rare) = ψιθυρίζω τινί τι, λέγω μυστικὰ εἰς τινά εἰς τὰ ὦτα. Πεποιημ. ρουμ. šoptesc, σλαβ.

σουπτσίραρε, άπθ. ούσ. τοῦ κτρ., -ράρι' πληθ. (suptsirâre, -râr'i) = λέπτυνσις· ρουμ. subtsiare, λατ.

σουπτσίρε, ἐπιθ. μονοκ. (suptsîre) = λεπτός. Ἐκ τοῦ λατ. subtilis -is = λεπτός. Περὶ τροπῆς τοῦ t εἰς ts· ἴδε ἐν λέξει βίτσα· ιτ. sottile, προβ. πορτ. γαλ. subtil, ρουμ. subtsire.

σουπτσίρετζου καὶ **σᾶπτσίρετζου**, σουπτσίράι', -ρατά, ραρε, ρ.

(suptsirédz^u καὶ sâptsirédz^u, suptsirái, -rată, -rare) = λεπτόνω. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. σουπτσίρε· ρουμ. subtsiez.

σούρβᾶ, οὐσ. θηλ., σούρβι πληθ. (súr^vă, súrvî) = μέπιλον, κοιν. σοῦρβον, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. sorbum, ιτ. sorba καὶ sorbo, ἰσπ. πορτ. sorba, γαλ. sorbe, ρουμ. soarbă, τὸ δὲ δένδρον ρουμ. sorb, γαλ. sorbier. Σούρβᾶ λέγεται καὶ ἡ Παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους διὰ τὰ διδόμενα σοῦρβα εἰς τοῦ εὐχομένους παιδας, καὶ βουλ. souraba.

σουργκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ σέρμπου, -γκιρ^ι πληθ. (surgíre, -girⁱ) = ῥόφησις, ἀπορρόφησις, κοιν. ῥούφημα· ρουμ. sorbire, λ.

σουργκίτου, πθμ. τοῦ ἀντρ. -γκιτᾶ θηλ. (surgít^u, -gită) = ἐρροφημένος, κοιν. ῥουφημένος· ρουμ. sorbit, λατ.

σουργκούνε, οὐσ. θηλ., -γκουν^ι πληθ. (susgúne, -gunⁱ) = ἔξορία, κοιν. σουργκούνι, ἐκ τοῦ τρκ. sourgoun, ρ. exiliu, λ.

σουργκουनिπέσκου, -ψι^ι, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (surgunipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = ἔξορίζω, κοιν. σουργκουνεύω (ἐν Τουρκίᾳ) ρουμ. a exilă, λατ. Δαλ.

σουργκουνιψίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ. -ψιτᾶ θηλ. (susguni-psi^t^u, -psită) = φυγᾶς, ἐξόριστος, κοιν. σουργκουνημένος· ρουμ. exilat, λατ.

σουρικόμε, οὐσ. θηλ., -κᾶν^ι πληθ. (surikáme, -kănⁱ) = πληθύς, ἀρθονία ποντικῶν. Ἐκ τοῦ σράρικου, ἕπερ ἴδε· ρ. multsime de soareci, λατ.

σουρικόανε, οὐσ. θηλ., -κράνι πληθ. (suríkóane, -krani) = θῆλυς μῦς, κοιν. θηλυκὸ ποντίκι. Ἐκ τοῦ σράρικου, ἕπερ ἴδε· ρουμ. femelă șorecelui, λατ.

ῥουρικόανε, οὐσ. θηλ. (șurikóane) = δηλητήριο, ποντικοφάρμακον· ρουμ. otravă, σλαβ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν.

σουρίνου, οὐσ. ἀρσ., -νουρ^ι πληθ. (surín^u, -nurⁱ) = εὐήλιος χώρα, θέσις, κοιν. προσήλιος. Ἐκ τοῦ λατ. ☼ solinus (sol-lis = ἥλιος· πρβλ. τὸ λατ. solanus = ἀπηλιώτης. Οἱ Ῥουμ. στεροῦνται μονολεξίας. Καὶ σουρνέλου (surnél^u).

σουρνάρε, οὐσ. θηλ., -νάρ' πληθ. (surnáre, -nárⁱ) = τὸ ἀφθόνως καὶ ὀρμητικῶς ῥέον ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐν εἰδει ῥύακος, καὶ αὐτὴ ἢ πηγὴ, κοιν. σουρνάρα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην. σωληνάρι, ῥουμ. cismã, τρκ.

σουρντισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (surdisésku, -siⁱ, -sitã -sire) = πάσχω διάρροϊαν, κοιν. βγαίνω καὶ μὲ σουρντίζει. 2) ἐκπολῶ (ἐμπόρευμα), κοιν. ξεκάμνω, καὶ σουρντίζω· ἐκ τοῦ τρκ. ῥουμ. am diaree, λατ. † ἑλλην. desfac, λατ.

σουρντισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -sirⁱ πληθ. (surdisire, -sirⁱ) = διάρροϊα, κοιν. βγάλσιμο καὶ σούρτισμα· ῥουμ. diaree, ἑλλην. 2) ἐκπώλησις, κοιν. ξεκάμωμα, ῥουμ. desfacere.

σουρντισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (surdisit^u, -sitã) = πωλημένος, ξεκαμένος· ῥουμ. desfăcut, λατ.

σούρντου, ἐπίθ., -ντᾶ, θηλ. súrdu, -dã) = κωφός· Ἐκ τοῦ λατ. surdus = κωφός. Καὶ κούφ^{ου}, ἐκ τοῦ κωφός· ἰτ. ἰσπ. sordo, πορτ. surdo, πρεβ. sord, γαλ. sourd, ῥουμ. surd.

σουρό, οὐσ. ἀρσ., -ρατζ πληθ. (suró, -radz) = σωρός, ῥουμ. grãmadã, σλαβ.

σουρουψιάστε, σουρουψί, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (surupsιάste, surupsí, -psitã -psire) = ἔδω ὁ ἥλιος, κοιν. σουρουπώνει = γίγνεται σκότος. Ἐκ τοῦ βλαχ. σράρε ἀπύνε = δύει ὁ ἥλιος (κατὰ λέξιν «κατέρχεται»). Ἴδε σκάπιτ^{ου}.

σουρουψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., (surupsíre) = τὸ γίγνεσθαι σκότος, κοιν. νύχτωμα καὶ σουρούπιασμα ῥουμ. arus, λατ.

σουρπάρε, ἀπθ. οὐσ., -πάρ' πληθ. (surpáre, -párⁱ) = κατάρριψις, ἀνατροπή, κρήνισμα. Ἐκ τοῦ σούρπου· ρ. surpare, λ.

σουρπάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κτρ., -τᾶ θηλ. (surpát^u, -tã) = καταβεβλημένος, ἀνατετραμμένος, κρημισμένος, Σούρπᾶ τε = ἐς κόρακας, κατὰ τὸ ἐλ. γκρημίσου· ῥουμ. surpat.

σουρπάτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πλ. (surpátúrá, -turⁱ) = πτώσις, καταβολή, κοιν. κρήνισμα. Ἐκ τοῦ σουρπάτ^{ου}, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. doborire, σλαβ.

σούρπου, -αί, -ατᾶ, -αρε ῥ. (súrpu, -ai, -atǎ, -are) = καταβάλλω, ἀνατρέπω, κρημνίζω. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ surripo, ἀντὶ subrupo, are, ἔπερ ἐκ τοῦ sub-rupes -is = κρημνός· πρῶ. rupes Tarpeja = ὁ κρημνός τοῦ Ταρπηίου λόφου, ἡ Ταρπηία πέτρα· ιτ. dirupare, πορτ. derrubar, ισπ. derrumbar· ῥουμ. surp.

σούρσουρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρὶ πληθ. (šúršuru, -ri) = μορμυρισμός, κοιν. μουρμουρισμός, ψιθυρισμός, κελάρυσμα (τοῦ ὕδατος) μινύρισμα, κοιν. σουσούρισμα (τοῦ ἀνέμου). Ἐκ τοῦ λατ. susurrus = ψιθύρισμα, ῥουμ. murmur, λατ. šopot, σλαβ. šopotesc,

σουρσουρέτζ^{ου}, -ραί, -ρατᾶ, -ραρε ῥ. (šuršurédzu, -rai, -ratǎ, -rare) = μορμύρω, κελαρεύω, μουρμουρίζω, μινυρίζω, κοιν. σουσουρίζω. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. σουρσουρ^{ου}· ῥουμ. šopotesc, σλαβ. Καὶ σουσουρέτζ^{ου}, (šušurédz).

σουρτζᾶσκου, -τζῖί, -τζῖιτᾶ, τζῖιρε ῥ. (surdzǎsku, -dzi, -dzitǎ, -dzire) = ἐκκωφῶ τινα, κωφαίνω. Ἐκ τοῦ σούρντου, ἔπερ ἴδε· ῥουμ. asurzesc, λατ.

σουρτζᾶσέλ^{ου}, οὐσ. οὐδ., σουρτζᾶσέλι πληθ. (surtsél^u, surtsǎli) = λεπτὰ ξυλάρια, τὰ λεπτόξυλα. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ surcellus ἀντὶ surculus = πτόρθος, κλαδίσκος, ιτ. διαλεκτικῶς šoršell, sorcel· ῥουμ. sorcel, Μογλ. surtsǎl, ἴδε Pušc 1699.

σουσάμε, οὐσ. θηλ., σουσᾶνὶ πληθ. (susáme, susǎni) = τὸ σήσαμι, κοιν. σουσάμι, λατ. sesamum, ἄλβ. sousam, τρκ. sousam· ῥουμ. susan.

σουσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (susésku, -sii, sitǎ, -sire) = τελευτῶ, ἐξαντλῶ, τελειώνω, παύομαι. Ἐκ τοῦ ἐλ. σώνω, ἔσωσα, σουσέσκου καὶ ἐνιαχοῦ μετὰ προθ. α· ῥ. sfǎršesc, σλ.

σουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρὶ πληθ. (susíre, -siri) = λῆξις, παῦσις· ῥουμ. sfǎršire, γαλ. Καὶ ασουσίρε.

σουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (susít^u, -tǎ) = ἐξηντλημένος, τελειωμένος· ῥουμ. sfǎršit, Καὶ ασουσίτ^{ου}.

σουσκίρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρὶ πληθ. (suskir^u, -ri) = ἀναστε-

ναγμός· ρουμ. suspin. Ἐκ τοῦ λατ. suspirium, ιτ. suspiro, γαλ. soupir, προβ. sospir.

σούσκιρ^{ου}, -χι, -ατᾶ, -αρε ρ. (súskiru, -aⁱ, -atᾶ, -are) = στένω, ἀναστενάζω. Ἐκ τοῦ λατ. suspiro. Περὶ τροπῆς τοῦ ρ εἰς κ ἴδε ἐν λέξει ἀκικᾶσέτκου, ιτ. suspirare, ἰσπ. πορτ. suspirar, προβ. sospirar, γαλ. soupirer· ρουμ. suspin.

σουσκιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρᾶρⁱ πληθ. (suskiráre, -rǎrⁱ) = ἀναστεναγμός· ρουμ. suspinare.

σούτᾶ, οὐσ. θηλ. ἀριθ. = ἑκατοντάς· οὐνᾶ σούτᾶ = 100· ντράο σούτι πλ = διακόσια, (sútᾶ). Ἐκ τοῦ σλ. suto-sto· ρ. sutᾶ, σλ.

σουτζεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σούγκ^{ου}, σουτζέρⁱ πληθ. (sudzeáre, sudzérⁱ) = ἐκμύζησις, θήλασμα ρουμ. sugere, λατ.

σουτζεάτᾶ καὶ σᾶτζεάτᾶ, οὐσ. θηλ., -τι πληθ. (sudzeátᾶ καὶ sǎdzeátᾶ), -tij) = βέλος. Ἐκ τοῦ λατ. sagitta, ιτ. saetta, ἰσπ. saeta, πορτ. saita, νλν. σαίτα, σικ. sagita, προβ. sajeta, ἀρχ. γαλ. saétte· ρουμ. săgeatᾶ.

ῥουτζούκε, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (šudzúke, -tsi, = ἄλλᾶς, κοιν. λουκάνικον καὶ ῥουτζούκι, šudzúk, τρκ. 2) τὸ ἐκ μουςταλευριᾶς καὶ καρύων ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα· ρουμ. cărnat, λ.

σούτιτ^{ου}, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (sútiti^u, -tᾶ) = ὑπήκοος, κοιν. σούτιτος, ἐκ τοῦ λατ. subditus, ιτ. suddito, ἰσπ. πορτ. subdito· ρουμ. sudit, λατ. Ἀκούεται καὶ σούντιτ^{ου}.

σούτσ^{ου} καὶ ῥούτσ^{ου}, σουτσούⁱ καὶ ῥουτσῆⁱ, -τσουτᾶ, -τσιτᾶ, -τσιρε (súts^u καὶ šúts^u, sutsúⁱ καὶ šutsǎⁱ, -tsutᾶ, -tsitᾶ, -tsire) = στρέφω, κλώθω. Ἐκ τοῦ σλαβ. soukati, soutsia = κλώθω· ρουμ. sucesc.

ῥουτσᾶλά, οὐσ. θηλ., -λί πληθ. (šutsǎlá, -li) = ὁ κοιν. πλάστης, ράβδος τορνευτή, δι' ἧς πλάθονται τὰ πέτουρα τῆς πῆττας ἐπὶ τῆς πλαθάνης (πηττοσανίδου). Ἐκ τοῦ ῥούτσ^{ου}, ἕπερ ἴδε· ρουμ. vergeá de plăcintar, λατ.

σουτσάτᾶ, οὐσ. θηλ., σουτσᾶτς πληθ. (sutsǎtᾶ, sutsǎts) = κοινωνία, κοιν. συντροπιά. Ἐκ τοῦ σότσ^{ου}, ἕπερ ἴδε· ρουμ.

tonărăsie, σλαβ.

σουτσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρι' πληθ. (sutsire, -ri) = στροφή, περιστροφή, κλώσις, κοιν. κλώσιμον· ῥ. sucire, σλαβ.

σουτσίτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sutsit^u, -tă) = ἐστραμμένος, κεκλωσμένος· ῥουμ. sucit, σλαβ. Καὶ σάτσίτ^{ου}.

σουφίε, οὐσ. θηλ., -φι' πληθ. (sufie, -fi) = σοφία· ῥουμ. sapientsiă, λατ.

σουφλάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. σούφλου, -φλάρι' πλ (suflare, -flărî) = φύσημα· ῥουμ. suflare.

σουφλάτ^{ου}, πθμ. τοῦ σούφλου, -τά θηλ. (suflat^u, -tă) = πεφυσημένος, ἐμπεπνευσμένος· ῥουμ. suflat, λατ.

σούφλιτ^{ου}, οὐσ. οὐδ., σούφλιτι πληθ. (súflit^u, súfliti) = πνεῦμα, ψυγή. Ἐκ τοῦ λατ. † suflitus· ῥουμ. suflet.

σούφλου, -φλαί, -ατά, -αρε ῥ. (súflu, -flai, -ată, -are) = πνέω, φυσῶ. Ἐκ τοῦ λατ. suflo, are, = ὑποφυσῶ· ιτ. soffiare, ισπ. soplar, πορτ. suflar, πορτ. soprar, γαλ. souffler· ῥουμ. suflu.

σουφρά οὐσ. ἀρσ., -ατζ' πληθ. (sufră, -adz) = τράπεζα τοῦ φαγητοῦ, κοιν. σοφράς· τουρκ. ἴδε καὶ μέσά· πορτ. καὶ σοφρά· ῥουμ. masă, λατ.

σουφράντζεάουă καὶ σουφράντσεάο, οὐσ. θηλ. σουφράντσέλι' πληθ. (sufrândzeăuă καὶ sufrântseăo, sufrântseli) = ὄφρυς, κοιν. φρύδι. Ἐκ τοῦ λατ. supercilium = ὄφρυς, ἧ ἐκ τοῦ super-ad (in) genam· ῥουμ. sprânceană, ιτ. supraciglio, γαλ. sourcil, πορτ. subrancelha. Καὶ φράντσεάο,

σουφρουσέσκου, -σι', -σιτά, -σιρε ῥ. (sufrusésku, -si', -sită, -sire) = συνοφρυομαί· me sbârnesc, σλαβ. 2) κλέπτω, κοιν. σουφρώνω· ῥ. fur. Τὸ 2) ἐκ τοῦ νλν. σούφρα = ὑπεξείρεσις.

σουφρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρι' πληθ. (sufrusire, -siri) = συνοφρύωσις· ῥ. sbârcire, 2) κλοπή· ῥ. furare, λατ.

σουφρουσίτ^{ου}, -τά, πθμ. ἀνρ. (sufrusit^u, -tă) = συνωφρευμένος· 2) σουφρωμένος· ῥουμ. sbârcit, σλαβ. furat, λατ.

σουχᾶτζ, οὐσ. θηλ. πληθ. ἄρ. (suhǎdz) = αιμορροΐδες, κοιν. σωχάδες· ρουμ. trānĵi, σλαβ.

σπάγγου, οὐσ. ἄρσ., σπάντζι πληθ. (spāngu, spāndzi) = θῶμιγξ, λεπτὸν σχοινίον, κοιν. τριχιά και σπάγγος, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. sprago· ρουμ. sforǎ, σλαβ.

σπάθᾶ και **σπάτᾶ**, οὐσ. θηλ., σπᾶθι πληθ. (spǎthǎ, και spátǎ, spǎthi) = ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, ἢ σπάθη. 2) ξίφος, κοιν. σπαθί. Ἐκ τοῦ λατ. spatha, ἢ ὀρθοτ. κατ' εὐθειᾶν ἐκ τοῦ ἐλ. σπάθη, ιτ. spada, σικελ. spata, ισπ. πορτ. προβ. espada, γαλ. ἔπρεε (espree) ἄλβ. spate, ρ. spatǎ, πλ. spete και spate.

σπάλλᾶ, οὐσ. θηλ., σπᾶλλ' πληθ. (spǎlǎ spǎli) = ὠμοπλάτη, κοιν. σπάλλα, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. spalla, ισπ. πορτ. espalda, προβ. espalla, γαλ. ἔραυλε, ρουμ. spathǎ.

σπᾶλᾶτορεᾶζᾶ, οὐσ. θηλ., -ρεζ' πληθ. (spǎlǎtořeázǎ, -rez'i) = πλύντρια. Ἐκ τοῦ σπέλου, ὅπερ ἴδε. Ἐν Πλεᾶζα· ρουμ. spǎlǎtořeásǎ, λατ.

σπᾶν^{ου}, ἐπιθ., σπᾶν' πληθ. (spǎnu, spǎni) = σπανός, ρουμ. fǎrǎ mustátsi, λατ. † ἑλληγ.

σπᾶνάκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -νάτσ' πληθ. (spǎnák^u, -náts'i) = σπινάκιον, κοιν. σπανάκι· λατ. spinaceum (spina), ιτ. spinake, ισπ. espinaka, ἄγγλ. spinage, ἄλβ. spinakj, προβ. espinar, γαλ. ἔρinar (ἐκ τοῦ spina), γερμ. spinat, ρ. spanac.

σπᾶράγκᾶ, -ράγκι, οὐσ. θηλ. (spǎrǎga, -rǎgi) = ἀσπάραγος, κοιν. σπαράγγι· λατ. asparagus, ιτ. sparagio, ισπ. esparago, πορτ. espargo, γαλ. asperge, ρουμ. sparangǎ.

σπᾶργαν^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -γαν' πληθ. (spǎrgan^u, -gan'i) = σπᾶργανον, ἴδ. και φᾶσᾶ· ρουμ. fašǎ, λατ.

σπᾶρτίνᾶ οὐσ. θηλ., -τινι πληθ. (spǎrtínǎ, -tini) = ἡ σπάρτη και σπαρτίγη κοιν. σπαρτίνα· ρουμ. odgon, σλαβ.

σπασμό, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (spasmó, -madz) = σπασμός· ρουμ. spasm, ἑλληγ.

σπάστρα, οὐσ. θηλ., σπᾶστρι πληθ. (spǎstrǎ, spǎstri) =

πάστρά, ὅπερ ἴδε, ῥουμ. curătsenie, λατ.

σπαστρέσκου, ἴδε πᾶστρέσκου καὶ τὰ παράγωγα.

σπάταλον, ἐπιθ. (spătal^u)=σπάταλος, ῥουμ. risipitor, σλ.

σπατάλουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (spătâljusésku, -si', -sită, -sire)=σπαταλῶ· ῥουμ. risipesc, σλαβ.

σπέλον, σπιλάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (spél^u, spilái, -ată -are)=ἀποπλύνω. Ἐκ τοῦ λατ. ex+per+lavo, are (experluere)· ῥουμ. spăl, ἄλβ. špljaní.

σπηλιάο, οὐσ. θηλ., -λεῖ πληθ. (spiljáo, -lei)=σπήλαιον, κοιν. σπηλιά, ῥουμ. grotă, γερμ.

σπίθᾶ, οὐσ. θηλ., -θι πληθ. (spíthă, -thi)=σπινθήρ· 2) νιφάς. Ἐκ τοῦ νλν. σπίθα, σπινθήρ· ἴδε καὶ σκάντέλιον· ρ. scânteiu, λ.

σπιλάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. σπέλον, -λάρι' πληθ. (spiláre, -lărí)=ἀπόπλυσις, κοιν. ξέπλυμα, ῥουμ. spălare.

σπιλάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ σπέλον (spilát^u -tă)=ἐκπεπλυμένος, κοιν. ξεπλυμένος, ῥουμ. spălat.

σπιλάτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρι' πληθ. (spilătúră, -turí)=πλύμα, ἀπόπλυμα. Ἐκ τοῦ σπιλάτου, ὅπερ ἴδε· ρ. spălăcitură, λ.

σπίντζουρου, σπιντζουράι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (spîndzur^u, spîndzurái, -rată -rare)=ἀναρτῶ, κρεμῶ. Ἐκ τοῦ λατ. ex-
pendulo. Περὶ μεταβολῆς τῆς προθ. ex εἰς εσ, ασ, σ, ἴδε ἐν
λέξει ασμπόρου. Περὶ τροπῆς τοῦ d εἰς dz πρβ. τὰ νέτζου-me-
dius, ορτζου-hordeum, πρᾶντζου-prandium, τζιάτζιτου-
digitus κ.τ.λ. Περὶ δὲ ἐναλλαγῆς τοῦ l ρ. ἴδε ἐν λέξει ακάρε·
ιτ. penzolare, πορτ. pendurar, πρβ. pendeillar, γαλ.
pendiller, ῥουμ. spânzur.

σπιντζουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρι' πληθ. (spîndzu-
ráre, rărí)=ἀνάρτησις, κοιν. κρέμασμα, ῥουμ. spânzurare.

σπιντζουράτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (spîndzurát^u -tă)=
ἀνηρτημένος, κοιν. κρεμασμένος· ῥουμ. spânzurat.

σπιούγου, οὐσ. ἄρσ., σπιούνι' πληθ. (spiún^u, spiúní)=κατά-
σκοπος, κοιν. σπιούνος, ἐκ τοῦ ιτ. spione, ῥουμ. spion.

σπιουνλίκε, οὐσ. θηλ., -λικ' πληθ. (spiunlıkē, -lik'i) = κατασκοπεία, κοιν. σπιονλίκι· ἴδε σπιούνου· ρουμ. spionaaj, ἰτ.

σπιρλούγγκου, ἐπιθ., -γκᾶ θηλ. (spirlungu, -gă) = προφερής, πολὺ ὑψηλός. Ἐκ τοῦ λατ. perlongus μετὰ τῆς προθ. ex, ἣτις φαίνεται καὶ ἐν τῷ ἰτ. spilungone = ἰσχνός καὶ ὑψηλός ἄνθρωπος· σικ. spirlungo, ρουμ. prelung, lunguiets, λατ.

σπιρλουτζέσκου, -τζιῖ, -τζιτᾶ, -τζιρε (spirudzésku, dzi'i, -dzită, -dzire) = μηκύνω, μακρύνω, κάμνω τι μακρόν, ὑψηλόν. Ἐκ τοῦ λατ. experlongo, ἀντὶ prolongo, προβ. νεαπλ. sperlongar, ρουμ. prelungesc, λατ.

σπιρλουτζίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -τζιρι' πληθ. (spirundzire, dziri') = μήκυνσις, μάκρυνσις, κοιν. μάκρωμα, καὶ μάκρωμα· ρουμ. prelungire.

σπιρλουτζίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τζιτᾶ θηλ. (spirundzit^u, -dzită) = ὁ γενόμενος προφερής, πάνυ μακρός, ὑψηλός, ρουμ. prelundzit, λατ.

σπίρτου, οὐσ. οὐδ., σπέρτι πληθ. (spirtu, spirti) = πνεῦμα, οἰνόπνευμα, καὶ τὸ πυρεῖον (φωσφόρον), κοιν. σπέρτο, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. spiritus, ἰτ. spirito, ἰσπ. espiritu, πορτ. espirito, προβ. esperit, γ. esprit, ἀλβ. sprit, ρ. spirt, λ. chibrit, τρκ.

σπιρτόσου, ἐπιθ., -τρασᾶ θηλ. (spirtós^u, -trasă) = πνευματώδης, ἰτ. spiritoso, ἰσπ. spiritoso, γαλ spiritueux, ρουμ. spiritos.

σπιτάλε, οὐσ. θηλ., -τάλι' πληθ. (spitale, -tăli) = νοσοκομεῖον, κοιν. σπιτάλι· ρ. spital, λ. hospitalium, γ. hôpital.

σπίτσα, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (spitsă, -tsi) = ἀκί, ἄκρα· 2) στάχυς. Ἐκ τοῦ λατ. spica, ἰτ. spica, ἰσπ. πορτ. espiga, προβ. espig, γαλ. épi, ρουμ. spic.

σπιτσάριε, οὐσ. θηλ., -ριῖ πληθ. (spitsârie, -ri'i) = φαρμακεῖον, κοιν. σπιτσαρία· βεν. speciaria, ρουμ. farmacie, γαλ.

σπιτσέρου, οὐσ. ἀρσ., -ρι' πληθ. (spitsér^u, -ri) = φαρμακοποιός, κοιν. σπιτσέρης, ἰσπ. espetiero, ἰτ. speciale, προβ.

espressiare, γαλ. épicier, ἅπαντα ἐκ τοῦ λατ. species = εἶδος, ρουμ. spitser. Καὶ σπιτσάρ^{ου}.

σπλήνᾱ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (splínǎ, -ni) = σπλήν, κοιν. σπλήνα· splinǎ, ἕλλην.

σπολάετι = εὐχαριστῶ, κοιν. σπολάετι, ὅπερ ἐκ τοῦ εἰς πολλά ἔτη, (δηλ. νᾶ ζήσης)· ρουμ. multsǎmesc, λατ.

σπουδάξέσκου, -ξι^ι, -ξιτᾶ, -ξιρε ρ. (spuḗâksésku, ksiⁱ, -ksitǎ, -ksire, εἶνε μεταβ. καὶ ἀμετ. διδάσκω καὶ διδάσκομαι = σπουδάζω περὶ τὰ γράμματα, ἐσπούδαξα + ἔσκου· ρ. a studiǎ, λ.

σπουδάξιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ξιρ^ι πλ. (spuḗâksire, -ksirⁱ) = τὸ σπουδάζειν περὶ τὰ γράμματα, κοιν. σπούδαγμα· ρουμ. studiare, λατ.

σπουδαξίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (spuḗâksít^u, -tǎ) = δεδιδαγμένος, σπουδαγμένος· ρ. studiat, λατ.

σπουδείε, οὐσ. θηλ., -δει^ι πληθ. (spuḗie, -diⁱ) = περὶ τὰ γράμματα σπουδή, μόρφωσις· ρουμ. studiu, λατ.

σπούλμπιρ^{ου}, -ρα^ι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (spúlbir^u, -raⁱ, -ratǎ, -rare) = ἐκτινάσσω τὸν κονιορτόν, τὴν σκόνην. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ex-pulvero-are, ιτ. spolverare· ρουμ. spulber.

σπουλμπιράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρ^ι πληθ. (spulbi-rare, -rǎrⁱ) = ἐκτίναξις τοῦ κονιορτοῦ, κοιν. τίναγμα· ρουμ. spulberare, λατ.

σπουλμπιράτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (spulbirát^u, -tǎ) = ἐκτετιναγμένος, καθαρισμένος ἀπὸ τὴν σκόνην διὰ τινάγματος, ἢ δι' ἄλλου καθαρισμοῦ· ρουμ. spulberat, λατ.

σπούμ^{ου} καὶ **σπουμέτζ^{ου}**, -α^ι, -ατᾶ, -αρε ρ. (spúm^u, -aⁱ, -atǎ, -are) = ἀφρίζω. Ἐκ τοῦ λατ. spumo, are = ἀφρίζω· ιτ. chiumare, ισπ. πορτ. espumar, γαλ. écumer, ἀλβ. skumoni· ρουμ. spum.

σπούμᾱ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (spúmǎ, -mi) = ἀφρός. Ἐκ τοῦ λατ. spuma = ἀφρός· ιτ. spuma καὶ schiuma, ισπ. πορτ. προβ. espuma, ἀλβ. škoume, γαλ. écume· ρουμ. spumǎ.

σπουμάρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -μάρ' πληθ. (spumáre, -mǎrⁱ) = άφρισμός, άφρισμα· ρουμ. spumegare.

σπουμάτ^{ου}, πθμ. τοῦ άνρ., -τά θηλ. (spumát^u, -tǎ) = άφρισμένος· ρουμ. spumegat.

σπούγ^{ου}, σπούσ^{ου}, σπούσǎ, σπούνερε και σπουνεάρε, ρ. (sprún^u, sprúš^u, sprúsǎ, sprúnere και spunǎáre) = δείκνυμι, κοιν. δείχνω· έκθέτω. Έκ τοῦ λατ. ex-pono-ere = έκτίθημι· ιτ. esporre, ισπ. exponer, πορτ. expor, προβ. exponer, ρουμ. sprun = λέγω, διηγούμαι· τήν δ' έννοϊαν τοῦ δεικνύναι εκφράζει ή ρουμ. διά τοῦ arǎt, λατ.

σπουνεάρε, άπθ. ούσ. τοῦ άνρ., -νερί πληθ. (spunǎáre, -nerⁱ) = δείξις, κοιν. δείξιμον, έκθεσις, άφήγησις, ρουμ. arǎtare, spunere, λατ.

σπρέμ^{ου}, σπριμά^ι, -ματά, -μαρε ρ. (sprém^u, sprimǎⁱ, -matǎ, -mare) = έκπιέζω, έξάγω τι διά τής πιέσεως, ιδίως τοῦ τανυσμοῦ κατά τήν άποπάτησιν (το χέσιμον), ή έν τῷ τοκετῷ. Έκ τοῦ λατ. exprimo, mere - έκπιέζω· ρουμ. screm, δπερ ο Rušc θεωρεϊ σύμφυρμα εκ τοῦ exprimo + excrementum. Και σπρεάμιτ^{ου}, δπερ έγώ δέν ήκουσα, και σπλέμ^{ου} έν Β/λιβάδω κατ' έναλλαγήν συνήθη τῶν ρ. λ. (r, l).

σπριϊμνάρε, άπθ. ούσ. τοῦ σπριϊμνου, -μνάρ' πληθ. (sprimnǎre, -mnǎrⁱ) = τὸ πάσχειν διάρροϊαν· ρ. urdinare, λ. Δαλ.

σπριϊμνου, -μνά^ι, -μνατά, -μναρε, ρ. (sprimn^u, -mnaⁱ, -mnatǎ, -mnare) = πάσχω διάρροϊαν, κοιν. βγαίνω. Έκ τής λατ. προθ. ex και πριϊμνου, δπερ ίδε· ρ. am diaree, λ. + έλ. Δαλ.

σπριλίμπτου, πθμ. τοῦ σπριλίγκου, -μτά θηλ. (sprilimtu, -mtǎ) = διαρρεύσας, κοιν. χυμένος διά τῶν δογῶν· ρουμ. când curge vinul printre doage, λατ.

σπριλίγκου, -λιμδου, -λιμτά, -λιντζερε, ρ. (sprilingu, -limšu, limtǎ, -lindzere) = διαρρέω (χύνομαι, τρέχω διά τῶν σανίδων, δογῶν τοῦ βαρελίου), στάζω. Έκ τοῦ λατ. ❖ ex-per-lingo· ρουμ. mǎ preling, λατ.

σπριλίντζερε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ σπριλίνγκου, -ντζερ^ι πλ. (sprilindzere, -dzerⁱ) = διαρροή, κοιν. στάξιμον· ρ. prelingere, λ.

σπριμάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ. -μάρ^ι πλ. (sprimáre, -mári) = τάνυσις, τανυσμός κατά τὴν ἀποπάτησιν καὶ ἐν τῷ τοκετῷ· ρουμ. scremet. Καὶ σπλιμάρε.

σπριτζιούρ^{ου}, -ρα^ι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (spridzjúru, -raⁱ, -rată -rare) = ἐξορκίζω τινά. Ἐκ τοῦ λατ. *experjuro, ἀλβ. pergeroni, γαλ. parjurer = ἐπιορκεῖν· ιτ. (s) pergiurar, ισπ. perjurar, ρουμ. conjur. Καὶ πριτζιούρ^{ου}.

σπριτζιουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρ^ι πληθ. (spridziuráre, -rári) = ἐξορκισμός· ρουμ. conjurare.

σπρούνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (sprúnă, -ni) = ἀνθρακίς, κχιόμενος ἀνθραξ· ἐκ τοῦ λατ. pruna = ἀνθρακίς καὶ spodium = στάκτη. Δύναται ὁμοίως νὰ θεωρηθῇ τὸ σ καὶ ὡς πρόθεμα· ρουμ. spuză ἐκ τοῦ λατ. spodium. Ἐν Πλεάζα πλησίον τῆς Κορυτσᾶς λέγεται σπούρᾶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ σπρούνᾶ-σπούρνᾶ καὶ σπούρᾶ.

σπρουνάμε, οὐσ. θηλ. (sprunáme) = ἀνθρακιά, μεγάλη ἀνθρακίς, κοιν. καρβουνιά (μεγεθυντικὸν τοῦ σπρούνᾶ, ὅπερ ἴδε)· ρουμ. multă spuză, λατ.

σπρουνάτ^{ου}, πθμ. τοῦ κτρ., -νατᾶ θηλ. (sprunátu, -nată) = κεκαλυμμένος ὑπὸ ἀνθρακιᾶς· ρουμ. acoperit cu spuză, λ.

σπρουνέτζ^{ου}, -να^ι, -νατᾶ, -ναρε ρ. (sprunedzu, -naⁱ, -nată, -nare) = περιβάλλω, καλύπτω τι μὲ ἀνθρακιάν, ἢ σποδόν, στάχτην, κοιν. σταχτώνω καὶ ἀμετ. σταχτώνομαι. Ἐκ τοῦ σπρούνᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. acoper cu spuză, λατ.

στά^{ου}, θηλ. ἐπιθ. = ἅγια (stâ). Ἐκ τοῦ λατ. sancta, οἶον: Στᾶ Μάρια = sancta Maria) = ἡ Παναγία· ρουμ. Sântamaria, Στᾶβίνερη = Ἄγια Παρασκευή. Ἐκ τοῦ sancta Venus -eris = Ἀφροδίτη.

στά^{ου}, στάτού^ι, -τουτᾶ, -ταρε καὶ -σταρε ρ. (stău, stătúⁱ, -tută, -teare καὶ -stare) = ἵσταμαι, κοιν. στέκομαι. Ἐκ τοῦ λατ. sto, stare = ἵσταμαι· ιτ. stare, ισπ. πορτ. πρῶθ. estar,

ἀρχ. γαλ ster, ester. Ἐν τῇ ν. γαλ. σῶζεται ἐν τῷ παρατ. *ótois, étais*, ἐν τοῖς συνθέτοις *rester=restare, arrêter=ad-restare* ρουμ. *stau*.

στᾶμᾶτσέσκου, -τσι^ι, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (*stâmâtsésku, -tsiⁱ, -tsită, -tsire*) μεταβ. = ἀναχαιτίζω, ἐμποδίζω· ἀμετ. παύομαι, λήγω, κοιν. σταματῶ, σταμάτσα, ἐξ οὗ τὸ προκειμ. ῥῆμα· ρουμ. *împiedik, încet*, λατ.

στᾶμᾶτσιρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ^ι πληθ. (*stâmâtsire, -rⁱ*) = ἀναχαιτισμός, παύσις, λῆξις, κοιν. σταμάτημα· ρουμ. *împiedicare, încetare*, λατ

στᾶμᾶτσιτόου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (*stâmâtsit^u, -tă*) = ἀναχαιτισμένος ἐμποδισμένος, κοιν. σταματημένος· ρουμ. *împiedicat, încetat*, λατ.

στάμμπᾶ, οὐσ. θηλ., στᾶνγκι πληθ. (*stâmbă, stângi*) = τυπογραφεῖον, κοιν. στάμπα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. *stampa*, ἀλβ. *stambe*· ρουμ. *tipar, tipografie*, ἔλλην.

στάμμπουσέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ -σιρε ρ. (*stâmbusésku, -siⁱ, -sită, -sire*) = ἐκτυπῶ, κοιν. σταμπώνω, στάμπωσα· ρουμ. *tipăresc*, ἔλλην.

στάμμπουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (*stâmbusire, -sirⁱ*) = ἐκτύπωσις, κοιν. σταμπάρωμα· ρουμ. *tipărire*, ἔλ.

στάμμπουσίτόου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (*stâmbusit^u, -tă*) = ἐκτετυπωμένος, κοιν. σταμπαρωμένος· ρουμ. *tipărit*, ἔλλην.

στάμνᾶ, οὐσ. θηλ., -μνι πληθ. (*stâmnă, -mni*) = πῆλινον ἀγγεῖον, ἢ στάμνος, κοιν. στάμνα· ρουμ. *cană* = νλν. κανάτα.

στάνε, οὐσ. θηλ., -ν^ι πληθ. (*stâne, ni*) = μάνδρα ποιμνίων, κοιν. στάνη, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. *stane*, σλαβ. *stan* = κατάλυμα, (ἴστημι, σταθμός)· ρουμ. *stână*.

στᾶνγκου, ἐπιθ., -νγκᾶ θηλ. (*stângu, -ngă*) = ἀριστερός. Ἐκ τοῦ ἰτ. *stanga*· πρβ. τὸ ἰτ. *mano stanga*. Ὁ *Micl.* παράγει τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ἀθιγγαν. *stango* = ἀριστερός· ρ. *stâng*.

στάουλά, οὐσ. θηλ., στᾶουλ^ι πληθ. (*stăulă, stăuli*) = σταῦ-

λος· ρουμ. poiată, σλαβ.

στᾶρνούτου στῤᾶρνούτου καὶ στιρνουτέτζου, -ταί, -τατᾶ, -ταρε ρ. (stârnût^u, strânût^u καὶ stirnutédz^u, -tai, -tată, -tare) = πτάρνυμαι, κοιν. φταρνίζομαι· ἐκ τοῦ λατ. sternuto, are, θαμ. τοῦ sterno, ἰτ. starnutare, σικ. stranutari, ἰσπ. estornudar, γαλ. éternuer, ρουμ. strănut.

στᾶτῆρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ στάου, -τερ' πληθ. (stâteṛe, -teri) = στάσις, κοιν. στάσιμον· ρουμ. stare, λατ. Καὶ στᾶρε.

στᾶτήρε, οὐσ. θηλ., -τηρ' πληθ. stătire, -tiri) = ζυγός, κοιν. ζυγαριά· ἐκ τοῦ λατ. statera, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλ. στατήρ, ἴδε καὶ κᾶνντᾶρε.

στᾶτούτου, πθμ. τοῦ στάου, -τᾶ θηλ. stătût^u -tă) = ιστάμενος, κοιν. στεκόμενος, μὴ κινούμενος, ἀκίνητος, κοιν. σταματημένος· ρουμ. stătut, λατ.

στᾶφιδουσέσκου, -σί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (stâfiðusésku, -sii, -sită, -sire) = σταφιδώνομαι· ρουμ. a se stafidă, ἑλλ., Δαλ.

ἴτεᾶίε, οὐσ. θηλ., στέϊ πληθ. (steăie - stéi) = λάπαθον· ρουμ. števie, štir, σλαβ.

στεᾶουᾶ καὶ στεᾶό, οὐσ. θηλ., στεᾶλί πληθ. (steăuă καὶ steăo, steăli) = ἀστήρ. Ἐκ τοῦ λατ. stella = ἀστήρ. Τὸ θ διφθογγίζεται εἰς ea (εα), τὸ ò è ll τρέπεται εἰς ου· ὡς σεᾶουᾶ καὶ σεᾶό ἐκ τοῦ sella, ξᾶ = αὐτή, ἐκ τοῦ ella· ἴδε ξᾶ· ἰτ. stella, ἰσπ. πορτ. estrella, προβ. stela, γαλ. étoile, ρουμ. ste, stele.

στενοχωρίε, οὐσ. θηλ., -ρι' πληθ. (stenohorie, -rii) = στενοχωρία· ρουμ. perplexitate, λατ.

στενοχωρησίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ στενοχωρησέσκου (stenohorisit^u, -tă) = ἀμηχανῶν, στενοχωρημένος· ρ. perplex, λ.

στερεουσίτου, πθμ. τοῦ στερεουσέσκου, -τᾶ θηλ. (stereusit^u, -tă) = στερεωμένος, εὐχή δεδομένη τοῖς νεονύμφοις.

στέρνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (stérnă, -ni) = ὑδραγωγεῖον, δεξαμενή, κοιν. στέρνα· ρουμ. cisternă.

στέρπου, ἐπιθ., στεᾶρπᾶ θηλ. (stérpu, steărpă) = ἄγονος,

στεῖρος, στέριφος· ὁ G. Meyer παράγει τὴν ἑλέξιν ἐκ τοῦ ἀλβ. (ἰλλυρικοῦ) šterpe, ἀλλὰ μήπως καὶ τοῦτο δὲν συγγενεύει πρὸς τὸ στέριφος; ἰτ. sterpo· ρουμ. sterp.

στέψου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (stépsu, -urⁱ) = ἀμάρτημα, πταῖσμα. Καὶ στέψα, ἀντὶ φταίψα καὶ φταίξιμ^{ου}. Ἐκ τοῦ γλν. φταίξιμον (ἐκ τοῦ πταίω). Τὰ τελευταῖα εὐχρηστότερα τῶν πρώτων.

στησέσκου, στησί', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (stisésku, stisí', -sită, -sire) = διορίζω, τοποθετῶ τινα ἐν τινι θέσει. Ἐκ τοῦ ἑλ. ἴστημι, στήνω, ἔστησα, ἴδε αρουγκέτζ^{ου}.

ἔτι^{ου} καὶ **ἔτσι^{ου}**, ἔτιού', ἔτιούτᾶ, ἔτιάρε ρ. (ští^u, καὶ štšiu, štíuⁱ, štíută štíare) = γινώσκω, γνωρίζω. Ἐκ τοῦ λατ. scio, scivⁱ, scitum, scire = γινώσκω· ρουμ. štíu. Ἐν ταῖς λοιπαῖς νεολατ. γλώσσαις τὸ sapere ἀντικατέστησε τὸ scire, ὅπερ διετηρήθη μόνον ἐν Σαρδηνίᾳ, ἐν Ρώμῃ καὶ ἐν τεχνικοῖς ὅροις.

ἔτιάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. στί^{ου}, στιέρ^ι πληθ. (stíare, stíeri) = γνῶσις, εἰδήσις. Καὶ σταίρε, καὶ στίρε.

στίβᾶ, οὐσ. θηλ., -ουρ' πληθ. (stívă, -urⁱ) = σωρός, ἀφθονία, κοιν. στίβα· ρουμ. stívă, ἑλλην. grămadă, σλαβ.

στικᾶτράρε καὶ **στρικᾶτράρε**, οὐσ. θηλ., -τορ' πληθ. (stikâtăre καὶ strikâtăre, -torⁱ) = ἡθμός, στραγγιστήριον, κοιν. τζαντήλα· λατ. stricoria καὶ stricorium· ρουμ. curătoare.

στικόρ^{ου} καὶ **στρικόρ^{ου}**, στικουρά', -ρατᾶ, -ραρε ρ. (stikóru καὶ strikóru, strikurá', -rată, -rare) = ἡθῶ, ἐκθλίβω, κοιν. στραγγίζω. Ἐκ τοῦ λατ. † extracolo (ex-trans-colo), are = διηθῶ· ἰσπ. transcolar, ἰτ. tracolare, ρουμ. străcor.

στι- καὶ **στρικουράρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πλ. (sti- καὶ strikuráre, -rⁱ) = διήθησις, κοιν. στράγγισμα· ρ. străkurare, λ.

στι- καὶ **στρικουράτ^{ου}**, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (sti- καὶ strikurát^u, -tă) = διηθημένος, κοιν. στραγγισμένος· ρ. străcurat, λ.

ἔτιούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἔτι^{ου} (štíut^u, -tă) = εἰδήμων, σοφός, συνετός· ρουμ. învătsat.

στιρνούτ^{ου}, οὐσ. ἀρσ. (stirnút^u) = κλίνη. Ἐκ τοῦ ἀστέρνου·

ρουμ. *asternut*=κλίνη. Και αστιρνούτου ούσ. ούδ., -τουρ' = κλίνη και τὰ στρώματα.

στιρπάρου, ούσ. ἄρσ., -ρ' πλ. *stirpáru*, -r'i) = βροσκός τῶν στερίφων, στειρῶν προβάτων, ρουμ. *sterpariu*, Δαλ.

στιρπιουέσκου και **στιρπέσκου**, -ι' -ιτά, -ιρε ρ. (*stirpu-ésku* και *stirpésku*, -i'i, -itǎ, ire) = γίνομαι ἄγονος. Ἐκ τοῦ στέρπου, ὅπερ ἴδε· ρουμ. *stârpesc*.

στίσμα, ούσ. θηλ., -σμι πληθ. (*stísmǎ*, -smi) = τοῖχος, κοιν. στίσμα ἐκ τοῦ κτίσμα· ἴδε και μούρου· ρουμ. *zid*. σλ.

στισμουσέσκου, -σι' -σιτά, -σιρε ρ. (*stismusésku*, -si'i), -sitǎ, -sire) = ἐντοιχίζω, περιβάλλω διὰ τοίχου, ἴδε στίσμα· ρουμ. *a Inconjurǎ* (cu *ziduri*).

στισμουσίρε, ἄπθ. ούσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (*stismusíre*, -sir'i) = ἐντοιχισμός, περιτοιχισμός· ρουμ. *inconjurare*.

στισμουσίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (*stismusítu* -tǎ) = ἐντετοιχισμένος, περιτοιχισμένος· ρουμ. *inconjurǎt*, λατ.

στίχου, ούσ. ἄρσ., στίχ' πληθ. (*stíhu*, -h'i) = στίχος, γραμμή· ρουμ. *stih*, ἑλλην.

στιψέσκου, -ψι' -ψιτά, -ψιρε ρ. Μπογ. (*stipsésku*, -psi'i, -psitǎ, -psire) = πταίω, ἀμαρτάνω· ρουμ. *greșesc*, σλαβ. *Eŭ*-χρηστον τὸ φτιζέσκου και φτισέσκου, ὅπερ ἴδε.

στόγκου, ούσ. ἄρσ., -τζ' πληθ. (*stógu*, -dz'i) = σωρός· ρουμ. *stog*. Ἐκ τοῦ σλαβ. *stog*

στοιχειό, ούσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. ((*stihio*, -adz) = ζάσμα, φάντασμα, κοιν. σχοιχειό· ρουμ. *stafie*, ἑλλην, Δαλ.

στοίχημα, ούσ. θηλ., -ματι πληθ. (*stíhinǎ*, -mati) = στόιχημα· ρουμ. *rēmǎșag*, λατ.

στουλίδα, ούσ. θηλ., -λιτζ πληθ. *stulída*, -lidz) = κόσμημα, κοιν. στολίδι· ρουμ. *podobǎ*, σλαβ.

στουλσέσκου, -σι' -σιτά, -σιρε ρ. (*stulsésku*, -si'i, -sitǎ, -sire) = κοσμῶ, στολίζω, ἄδρ. στόλσα· ρουμ. *a ornǎ*, λατ. Δαλ.

στουσίτου, τά, πθμ. τοῦ ἀνρ., (*stulsítu*, -tǎ) = κεκοσμη-

μένος, στολισμένος· ρουμ. ornat, λατ. Δαλ.

στουμάχου και **στουμάχε**, ούσ. θηλ., -μάχ' πληθ. (stumáhu και stumáhe, -măhi) = στόμαχος· ρουμ. stomac.

στούμμπου, ούσ. ούδ., -ουρ' πληθ. (stumbu, -ur') = ύπερος, κοιν. γουδοχέρι και στομπος· ρουμ. pisălog, λατ.

στουμμπουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (stumbusésku, -si', -sită, -sire) = πτίσσω, κοιν. στουμπίζω· ρουμ. pisez. Ἴδε και *κισᾶτζου*.

στουμμπουσίρε, ἀπθ. ούσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πλ. (stumbu-sire, -sir') = πτισμός, πτίσις, κοιν. στούμπισμα· ρ. pisare, λ.

στούπου, ούσ. ἀρσ., στούκ' πληθ. (stupu, -ki) = κυψέλη. Ἐκ τοῦ ἑλ. στύπος = ράβδος, καλάμη· πρβ. τὸ τοῦ Πολυβίου 22, 6, 4 «δλμου στύπος» = κύτος.

στούπα και **στουπίε**, ούσ. θηλ., -πι' πληθ. (stupă και stupie, -pi') = στύπη, στυπλίον και στυππίον, κοιν. στουππί, λατ. stuppa, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην. στύπη· «στυππίον· τὸ λίνον» Ἡσύχ. ιτ. stoppa, ισπ. πορτ. προβ. estopa, γαλ. étupe, ἀλβ. stoupi· ρουμ. stupă.

στουπουτόρου, ούσ. ἀρσ. -ορ' πληθ. (stuputóru, -or') = κάλυμμα, ἐπίπωμα, ξύλινον ἢ ἐκ στύππης, κοιν. τάπα. Ἐκ τοῦ στούπου και ἀστούπου, ὅπερ ἴδε. Και αστουπάτχάρε· ρ. dop, σλ.

στούρου, ούσ. ούδ., -ουρ' πλ. (sturu, -ur') = στύλος. Περὶ ἐναλλαγῆς I ρ ἴδε ἀκάρε, ἀλβ. štülă· ρ. stâlp, σλ. direc, τρκ.

στουρνάρε, ούσ. θηλ., -νᾶρ' πληθ. (sturnăre, năr') = λίθος πυρίτης, κοιν. στερνάρι, ἴσως ἐκ τοῦ ἀλβ. stral, steral· ρουμ. cremene, σλαβ.

στόφα, ούσ. θηλ., -φι πλ. (stofă, -fi) = ὕφασμα, ὕλη πρὸς κατασκευὴν ἐνδύματος, κοιν. στόφα· ρουμ. stofă, γαλ. etoffe, γερμ. stoff.

στουφουτόσου, ἐπιθ., -τχασᾶ θηλ. (stufutósu, -tχasă) = λοχμώδης, πολύκλαδος, δασύς, πυκνός. Ἐκ τοῦ τούφα, ὅπερ ἴδε, μετὰ προθ. σ, προερχομένου ἐκ τῆς προθ. ex· ρουμ. tu-

fos, ἑλλην. Ἴδε Cihac II 708.

στουχινάτ^{ου}, ἐπιθ., -νατᾶ θηλ. (stuhinát^u, -nată) = δυστυχής, πτωχός. Ἐκ τῆς λατ. προθ ex + τυχαίνω = ἀπόβλητος ἀπὸ τῆς τύχης· ρουμ. nenorocit, σλαβ.

στράαούσ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -šⁱ πλ. (strâaúš^u, -šⁱ) = πρόπαππος. Ἐκ τοῦ λατ. extra + αουσ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρ. strāmoš, λ. + σλ.

στράκέσκου, στράκίⁱ, -κιτᾶ, -κιρε ρ. (strâkésku, strâkíⁱ, -kită, -kire) = ὠμοτοκῶ (ἐπὶ τῶν ζώων), τίκτω, γεννῶ, προώρως, ρουμ. avortu γαλ. 2) ἐξαντλοῦμαι, τελειώνω. Ἐκ τοῦ λατ. extorqueo, ιτ. storcere, ισπ. extorcer, γαλ. extorquer· ρουμ. store. Πρβλ. τὸ νλν. ἔστυψεν ὁ ποταμός, ἢ βρύσι.

στράκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κιρⁱ πλ. (strâkíre, -kirⁱ) = ὠμοτοκία, ἔκτρωσις, πρόωρος τοκετὸς τῶν ζώων· ρουμ. avortare, γαλ. 2) ἐξάντλησις, κοιν. στύψιμον· ρουμ. stoarcere.

στράκίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ, -κιτᾶ θηλ. (strâkít^u, -kită) = ἐξημβλωμένος, ἐξάμβλωμα, προῖον προώρου γεννήσεως· ρουμ. avortat· 2) ἐξηντλημένος (ἐπὶ τῶν ρευστῶν, κοιν. συμμένος· οἶον: φᾶντᾶνα εἴστε στράκίτᾶ = ἡ πηγὴ εἶνε ἐξηντλημένη, κοιν. ἢ βρύσι ἔστυψε· ρουμ. stors.

στράμπατάτε, οὐσ. θηλ., -τάτς πληθ. (strâmbâtáte, -tăts) = διαστροφή, ιτ. strambita· ρουμ. strâmbătate. Καὶ **στράμπατάτικ^{ου}**, ἐκ τοῦ στράμμπου, ἔπερ ἴδε.

στράμμπου, ἐπιθ., -μπαῖ θηλ. (strâmbu, -mbă) = ἰλλός, διεστραμμένος, κοιν. στραβός, ἄδικος. Ἐκ τοῦ λατ. *strambus (strabus = ἰλλός), ιτ. strambo, προβ. stramp, ἄλβ. stremp· ρουμ. strâmb.

στράμμπου, -μπαῖ, -ατᾶ, -αρε ρ. (strâmbu, bai, -ată, -are) = διαστρέφω, στρεβλῶ, κοιν. στραβώνω· ρουμ. strâmb.

στράμπάτ^{ου}, -τουῖ, -τξαρε ρ. (strâbát^u, -tuⁱ, -tḡare) = διατρυπῶ, διαδύομαι, διαπερῶ. Ἐκ τοῦ λατ. extra-batuere, ιτ. strabattere· ρ. strâbat. Πρβ. νλν. κτύπησε μέσα τὸ νερό.

στράγγαλσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (strângâlsésku,

-siⁱ, -sită, -sire) = στρεβλῶ, στραγγαλίζω, κοιν. στραγγουλίζω· ρουμ. scrintesc, σλαβ.

στράνιε, οὐσ. θηλ., στράνι' πληθ. (stránje, strāniⁱ) = ἔνδυμα. Ἐκ τοῦ λατ. stragulum. Καὶ στράνιου· ρουμ. straju.

στράδοκλου, ἐπιθ. (strâdókliu) = ἰλλός, στραβός, παραβλώψ, κοιν. ἀλλήθωρος. Ἐκ τοῦ λατ. extra + oculus· ρ. šašiu, τρκ.

στρέσου, πθμ. τοῦ στράνγκου, ὅπερ ἴδε, θηλ. στρέσᾶ (strésu, streásă) = σφιγκτός, μεταφ. φιλάργυρος· ρ. strâns, avar, λ.

στρί καὶ **στι**, προθ. = ἐπί μετ. γεν. (strí καὶ sti). Ἐκ τοῦ πρίστι, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. perextra οἶον : φᾶ στρι κάλε = ἔξελθε· μ' αλίνου στρι ἀρμπουρε καὶ πρί ἀρμπουρε = ἀναβαίνω εἰς τὸ δένδρον· ρουμ. peste, λατ.

στριάχᾶ, οὐσ. θηλ., στρέχ' πληθ. καὶ αστριάχα, αστρέχ', (striáhă, stréhⁱ, astriáhă, astréhⁱ) = τὸ ἄκρον τῆς στέγης, τὸ γεῖσον, κοιν. στρέχα καὶ αστρεχιά· ἄλβ. strehe, σλαβ. streha, ἢ ἐκ τοῦ στέγω μετὰ παρενθ. ρ. ἢ ἐκ τοῦ τρέχω μετὰ προθ. σ· ρουμ. streașină, σλαβ.

στρίγκου, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (strigu^u, -aⁱ, -ată, -are) = βοῶ, κραυγάζω. Ἐκ τοῦ λατ. strideo = σίζω, τρίζω. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ exquirito = ἐλολύζω. Πρβ. ἰτ. gridare καὶ sgridare, ἀρχ. γαλ. escrier, ν. γαλ. crier, ἰσπ. πορτ. gritar, προβ. critar, ἄλβ. grig· ρ. strig. Πρβ. καὶ ἐλ. στριγγίζω, φωνῶ ὡς ἡ στρίγξ, νυκτοκόρακας· ὀρθοτ. ἢ παραγ. ἐκ τοῦ :: strigo - are.

στριγκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -γκᾶρ' πληθ. (strigăre, -gărⁱ) = βοή, κραυγή· ρουμ. strigare.

στρίγκλεᾶτᾶ, οὐσ. θηλ., -γκλετσί πληθ. (strigleătă, gletși) = γάλα πεπηγός, τυρός νωπός καὶ ἀνάλατος, ἴσως ἐκ τοῦ στρικόρου ὅπερ ἴδε· ρουμ. strâghiată.

στρίγλα, οὐσ. θηλ., -γλι πληθ. (striglă, -gli) = στρίγλα. Ἐκ τοῦ λατ. striga = ἡ ἔμπουσα, ἰτ. strega, ἰσπ. πορτ. estrige, ἀρχ. γαλ. estrie, ἄλβ. strigë, ρ. strigă· ἀρχ. ἐλ. στρίγξ.

στριμτέτζου. -ταί, -ατά, -αρε ρ. (strimtedz^u, -tâi, -atã, -are) = στενω̄, στενεύω· Ἐκ τοῦ στρίμπτου· ιτ. strettire, ισπ. estrechar, πορτ. estreitar, γαλ. estreoir, ρ. strimtedz^u.

στρίμπτου, ἐπιθ., -τά θηλ. (strimtu, -tã) = στενός. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ strinctus, (ἀντί strictus) ρουμ. strãmt.

στριμ|τούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (strimturã, -tur'i) = στενότης, στένωσις, κοιν. στενὸν πέρασμα. Ἐκ τοῦ στρίμπτου· ρουμ. strimtoare, ισπ. estrechara, πορτ. estreitura.

στρινγκάτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ., (stringãturã, -tur'i) = σύσφιγξις, στένωσις· ιτ. strignitura, ρουμ. stringãturã. Καὶ στρίντζερε καὶ στριντζεάρε· ιτ. strettura.

στρίνγκου καὶ **στρίνγκου**, στρίμπτου καὶ στρέθου, στρίμτã καὶ στρεάσã, στρίντζερε καὶ στριντζεάρε ρ. (stringu καὶ stringu, strimpșu καὶ stréș^u, strimtã καὶ streãșã, strindzere καὶ strindzeãre) = σφίγγω· ιτ. stringere, ισπ. estrenir, πορτ. restringir, πρ. estreigner, γ. étreindre, ἀλβ. štrensig ρ. string.

στριξέσκου, στριξί, -ιτά, -ιρε ρ. (striksésku, striksíi, -itã, -ire) = στέργω, συνκινῶ, συγκατανεύω, κοιν. στρέγω· ρουμ. consimtsesc, λατ.

στριξίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ξιρ' πληθ. (striksíre, -ksiri) = συναίνεσις, παραδοχή, κοιν. στέρξιμον· ρ. consimtsire, λ.

στρόπου, οὐσ. ἄρσ., στρόκι' πληθ. (stróp^u, stróki) = κάμαξ, κοιν. κοντάρι· Ἴσως ἐκ τοῦ λατ. stropus = στρόφιον = ἡ περὶ τὴν κεφαλὴν ταινία, κεφαλόδεσμος· ρουμ. prãjinã, σλαβ.

στρουγκουέσκου, -γκουί, -γκουίτά, -γουίρε ρ. (strugub^u sku, -guii, -guitã, -guire) = ρυκανάω καὶ ρυκανίζω, κοιν. ροκανίζω, ἀποξέω, λεαίνω διὰ τῆς ρυκάνης τὴν ἐπιφάνειαν σανίδας ἢ καὶ τῶν ξύλων ἐν γένει. Σλαβ. καταγ. ρ. strujesc, σλ.

στρουγκουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρ' πληθ. (struguire, -iri) = ρυκάνησις, κοιν. ροκάνισμα· ρουμ. strujire, σλαβ.

στρουγκουίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ιτά θηλ. (struguit^u, -itã)

= ἔρρυκανημένος, κοιν. ῥοκανισμένος· ῥουμ. strujit, σλαβ.

στρούγγκᾶ, οὐσ. θηλ., -τζι πληθ. (strúnga, -dzi) = μάνδρα, ἐν ἣ ἀμέλγουσι τὰ πρόβατα οἱ ποιμένες, κοιν. στρούγκα. Ἐκ τοῦ λατ. *strunga· ἀλβ. stroungë· ὁ Cihac παράγει ἐκ τοῦ stringo, ὅπερ ἀμφίβολον· ῥ. strungă, μεσαιων. ἕλ. στρουγαί.

στρουξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ, -ξιρε ῥ. (struksésku, -ksiῖ, -ksitᾶ, -ksire) = θήγω, ἀκονῶ, τροχίζω-ἀόρ. τρόξα ἀντι ἐτρόχισα· ῥουμ. ascutsesc, λατ.

στρουξίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (struksit^u, -tᾶ) = τεθηγμένος, ἀκονημένος· ῥουμ. ascutsit, λατ. Δαλ.

στρουφκισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε, ῥ. (strufkisésku, -siῖ, -sitᾶ, -sire) = ἔγω, πάσχω, κωλυκόπονον. Ἐκ τοῦ στρόφκισα, ὅπερ ἐκ τοῦ στρόφος· ῥουμ. am colică, λατ. † ἕλλ. λέγεται καὶ μι ντράρε ἴνιμα κατὰ τὸ νλν. «μοὶ πονεῖ ἡ ψυχὴ». Δαλ.

στρουφκισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (strufkisit^u, -sitᾶ) = ὁ πάσχων κωλυκόπονον· κοιν. στροφκισμένος· ῥουμ. bolnavit, σλαβ. Δαλ.

στρόφου, οὐσ. ἀρσ., στρόχι· πληθ. (strófu, stróhi) = κωλικός, κοιν. κωλικόπονος, ὁ στρόφος. Ἀριστοφάνης. Θεσμοφ. 484 «στρόφος μ' ἔχει τὴν γαστέρα». Ἐπὶ κατάρας: στρόφλου σᾶ τι ακάτσᾶ = νὰ σὲ πιάσῃ ὁ στρόφος, ῥουμ. colică.

στρυμουξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ -ξιρε, ῥ. (strymuksésku, -ksiῖ, -ksitᾶ, -ksire) = πιέζω, κοιν. στρυμώνω· ῥούμ. inghesuesc, σλαβ. Δαλ.

στρυμουξίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (strimuksit^u, -tᾶ) = πεπιεσμένος, στρυμωμένος καὶ στρυμωγμένος· ῥ. inghesuit, σλ. Δαλ.

στύψε, οὐσ. θηλ., στύψουρ· πληθ. (stýpse, stypsuri) = στυπτηρία, κοιν. στύψι· ῥουμ. alumen, λατ.

στυψουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (stypsusésku, -siῖ, -sitᾶ, -sire) = στύψω, στυψώνω· ῥουμ. boiesc, τρκ.

σύγχυσε, οὐσ. θηλ., -χυσί· πληθ. (sýnhyse, -hysi) = συγχυσις, ταραχή, ῥουμ. confusie, λατ.

συγχυσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (synhysésku. -siῖ, -sitᾶ, -sire) = συγχύζω· ρουμ. à confundà, λατ.

συγχυσίτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (synhysítᵂ, -tᾶ) = συγκεχυμένος, τεταραγμένος, κοιν. συγχυμένος· ρουμ. confus, λατ.

συλλάβᾶ, οὐσ. θηλ., -γῖ πληθ. (syllávᾶ, -γῖ) = συλλαβή, ρουμ. silabă, ἑλλην.

συλλάβισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ -σιρε ρ. (syllâvisésku, -siῖ, -sitᾶ, -sire) = συλλαβίζω· ρουμ. sylabisesc, ἑλλην.

συλλουγίε, οὐσ. θηλ., -γίῖ πληθ. (sylluγίε, -γίῖ) = διαλογισμός, σχέψις, κοιν. συλλογή και συλλόϊσμα· ρουμ. cuget, λατ.

συλλουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (syllusésku, -siῖ, -sitᾶ, -sire) μέσον : μι (mi) συλλουσέσκου = διανοοῦμαι, σκέπτομαι, κοιν. συλλογίζομαι, ἀορ. συλλογίσθηκα και συλλόϊσα, ἐξ οὗ τὸ προκείμενον ῥῆμα. Ἴδε και μινντουέσκου, ρουμ. cuget, λατ.

συλλουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (syllusíre, -sirῖ) = σχέψις, διαλογισμός, συλλογισμός, ρουμ. cugetare, λατ.

συλλουσίτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. συλλουσέσκου (syllusítᵂ, -tᾶ) = σύννους, σκεπτικός, συλλογισμένος, ρουμ. cugetător, λατ.

συμμαθητίῶν, οὐσ. ἀρσ., -τατῷ πληθ. (symmathitiᵂ, -tadz, συμμαθητής, ρουμ. colegu, λατ.

συμβουλίε, οὐσ. θηλ., -λίῖ πληθ. (symvulíe, -liῖ) = συμβουλή, ἴδε και ορμηνείε, ρουμ. sfat, σλαβ.

συμβουλιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (symvulipsésku, -psiῖ, psitᾶ, -psire) = συμβουλεύω· ρουμ. sfătuesc, σλαβ.

συμφωνησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (symfonisésku, -siῖ, -sitᾶ, -sire) = συμφωνῶ· ρουμ. a acordà, γαλ.

συμφωνησίτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (symfonisítᵂ, -tᾶ) = συμπεφωνημένος· ρουμ. intseles, λατ. acordat, γαλ.

συμφωνίε, οὐσ. θηλ., -νίῖ πληθ. (symfoníe, -niῖ) = συμφωνία· ρουμ. acord, γαλ.

συνείδησε, οὐσ. θηλ., -σίῖ πληθ. (sysíðise, sí) = συνείδησις· ρουμ. conștiintsă, λατ.

σύνοδος, οὐσ. θηλ., -δι̇ πληθ. (sýnodu, -di̇) = σύνοδος ῥουμ. *sinod*, ἑλλην.

σύνουρος, οὐσ. οὐδ̇., -ρι̇ πληθ. (sýnuru, ri̇) = ἕριον, σύνουρον ῥουμ. *hotar*, μαγυαρ. *fruntariu*, λατ.

συνουριπέσκου, -ψι̇, -ψι̇τᾶ, -ψι̇ρε ρ̇. (synuripsésku, -psi̇, -psitᾶ, -psire) = συνωρεύω - συνώριψα + εσκού ρ̇. *hotăr-nicesc*, μαγυαρ. Δαλ.

συνουριψίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ψι̇τᾶ θηλ. (synuripsítu, -psitᾶ) = ἀφωρισμένος, συνωρεύων, περιορισμένος διὰ συνόρων, ῥουμ. *hoiărnicit*, μαγυαρ.

σύνταξε, οὐσ. θηλ., -ξι̇ πληθ. (sýntakse, -ksi) = σύνταξις. ῥουμ. *sintaxă*.

σύρμα, οὐσ. θηλ., -μι̇ πληθ. (sýrma, -mi̇) = ἔλασμα ἀργύρου ἢ καὶ ἄλλων μετάλλων, κειν. σύρμα, καὶ κλωστή ἐκ μετάξης, ῥουμ. *sârmă*,. Ὁ πληθ. καὶ σύρμουρι̇.

σύρτου, οὐσ. οὐδ̇., -τουρι̇ πληθ. (sýrtu, -turi̇) = ὁ σύρτης, τὸ ξύλινον κλειθρον ῥουμ. *zavor*, σλαβ.

σύστασε, οὐσ. θηλ., (sýstase) = σύστασις ῥουμ. *recomandatsie*. γαλ.

σύστημα, οὐσ. θηλ., -τι̇ πληθ. (sýstimă, -ti̇) = σύστημα, ῥουμ. *obiceiū*, σλαβ.

συστησέσκου, -σι̇, -σι̇τᾶ, -σι̇ρε ρ̇. (systisésku, -si̇, -sitᾶ, -sire) = συνιστῶ, ἀορ. σύστησα, ῥουμ. *a recomandă*, γαλ.

συχᾶρίκε, οὐσ. θηλ., -ρικι̇ πληθ. (syhârike, -riki̇) = εὐαγγελισμός, ἀγαθὴ ἀγγελία, εἰδήσις χαροποιός, καὶ ἡ διδομένη διὰ τοιαύτην ἀγγελίαν ἀμοιβὴ πρὸς τὸν φέροντα αὐτήν, εὐαγγέλιον, τὰ λεγόμενα συγχαρίκια καὶ ὄχαρίκια, πρβ. ἑλλην. συγχαρητήρια καὶ συγχαρχάτικα, ῥουμ. *veste imbucurătore*, σλαβ. + αλβ.

σφᾶρλίτσου, οὐσ. οὐδ̇., -λιτσί̇ πληθ. (sfârlítsu, -litsi̇) = τὸ ξύλινον ἐργαλεῖον, δι' οὗ κρούεται τὸ γάλα πρὸς παραγωγήν τοῦ βουτύρου φαίνεται σλαβ. κατ. ῥουμ. *bătător*, λατ.

σφᾶρονουτσέλου, οὐσ. οὐδ̇., -τσαλι̇ πληθ. (sfârnutsél̇u,

-tseáli) = δοθιήν, ἐξάνθημα, κοιν. σπυράκι, ὁ βούζουνας. Ἐκ τοῦ λατ. furunculus = δοθιήν, μετὰ προθ. σ, γαλ. furoncle, γερμ. furuncel· ρουμ. furunculă, λατ.

σφήνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πλ. (sfínă, -ni) = σφήνα· ρ. pană, λ.

σφηνουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sfinusésku, -siῖ, -sită, -sire) = σφηνῶ, συνδέω τι διὰ τοῦ σφηνός, κοιν. σφηνώνω, σφήνωσα· ρουμ. a ajustă, γαλ.

σφηνουσίτῳ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (sfinusítu, sită) = ἐσφηνωμένος, συνδεδεμένος διὰ σφηνός· ρουμ. ajustat, γαλ.

σφράρᾶ, οὐσ. θηλ., σφόρι πληθ. (sfără, sfóri) = ἱμάς τῶν ὑποδημάτων, κοιν. λουρί καὶ κορδέλλα, καὶ σφόρα, ὅπερ ἐκ τοῦ σλαβ. svoga. Ὁ Μέγας Οἰκονόμος παραβάλλει τὸ σφόρα πρὸς τὸ σπεῖρα, σπάρα, σφάρα. Ἄλλὰ τὸ α δὲν διφθογγίζεται εἰς οα· ρουμ. coardă, λατ.

σφούλγκου, οὐσ. οὐδ., -ουρῖ πλ. (sfúlgu, -urῖ) = ἀστραπή, κεραυνός. Ἐκ τοῦ λατ. fulgur-oris = κεραυνός, μετὰ προθ. σ (s)· ρουμ. fulger, λατ.

σφουλγκουράτῳ, πθμ. τοῦ σφούλγουρῳ, ὅπερ ἴδε ἐν λέξει σφούλτζιρᾶ, -ρατᾶ θηλ. (sfulgurátu, -rată) = κεραυνοπλήξ, πεπληγμένος, κοιν. κτυπημένος ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ· ρουμ. trăs-nit, lovit de trăsnet, σλαβ.

σφούλτζιρᾶ, σφούλτζιρᾶ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. ἀπροσ. (sfúldziră, sfuldziră -rată, -rare) = ἀστράπτει, πίπτει σκηπτός, κεραυνός. Καὶ σφούλγκουρᾶ, -ρᾶ, -ρατᾶ, -ραρε (sfúlgură, -ră, -rată, -rare) = ἀστράπτει· καὶ προσ. μεσ. = μί σφούλγκουρῳ = κεραυνοῦμαι, πλήττομαι, προσβάλλομαι ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ ex-fulgerare = fulgurare, ιτ. fulgorare, ἀρχ. γαλ. esfoldre· ρουμ. fulger.

σφούγγου, οὐσ. οὐδ., -ουρῖ πλ. (sfúngu, -urῖ) = σπόγγος καὶ σφόγγος, κοιν. σφουγγί· ρουμ. buret, λατ.

σφουνγγᾶρσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (sfungârsésku, -siῖ, -sită, -sire) = σπογγίζω, κοιν. σφουγγίζω καὶ σφουγγαρίζω,

σφουγγάρσα (ιδίως τὸ πάτωμα)· ρουμ. sterg cu buretele, λ.

σφουγγάρσιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ᾽ πληθ. (sfungârsire, -sirⁱ) = τὸ σπογγίζειν, κοιν. σφούγγισμα καὶ σφουγγάρισμα (τοῦ πατώματος)· ρουμ. ștergere cu buretele, λατ.

σφουγγάρσιτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. sfungârsit^u, -sită) = ἐσπογγισμένος, κοιν. σφουγγισμένος καὶ σφουγγαρισμένος (ἐπὶ τοῦ πατώματος)· ρουμ. șters cu buretele, λατ.

σφούρλᾶ, οὐσ. θηλ., -λι πληθ. (sfurlă, -li) = βέμβιξ, ξύλι-
νος ῥόμβος, κοιν. σβοῦρος· ρουμ. sfârleatsă, σλαβ.

σφρεάντιν^{ου}, σφριντινά᾽, -νατᾶ, -ναρε ρ. (sfrădin^u, sfridinăⁱ, -nată, -nare) = αἰσθάνομαι πόνους ἔξεῖς, νυγμούς, κεντήματα· ρουμ. simts dureri ascutsite, λατ.

σφριντζέλ^{ου}, οὐσ, ἄρσ., -λί πλ. (sfrindzél^u, -li) = ὁ σπιζίας καὶ πέρκος, εἶδος μικροῦ ἱέρακος καταδιώκοντος τοὺς σπίνους· ρουμ. uliu, μαγυαρ.

σχίσμᾶ, οὐσ. θηλ., -ματι πληθ. (shismă, -mati) = σχίσμα, σχίσις, μεταφ. διχοστασία, διχόνοια· ρουμ. schismă, ἑλ.

σώνε, οὐσ. θηλ. (sone) = τέλος. Ἐκ τοῦ νλν. σώνω = τελειώνω· ρουμ. fine, λατ. sfârșit, σλαβ.

Τ. τ.

Τ, τ. τᾶ (tâ), προθ. κιν. σημ. ἐκ τοῦ τρά, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. intra· οἶον : τᾶ ἰου καὶ τρά ἰου = ποῖ, γιὰ ποῦ· 2) = ὑπέρ, χάριν· λέγεται καὶ τρι καὶ τρά· ρουμ. pentru, λατ.

τα καὶ ατᾶ (ta καὶ ată), ἀντων. κτητ. 6'. προσ. = σή, ἰδική σου· ἴδε ατᾶ^{ου}, ατᾶ.

τᾶβᾶ, οὐσ. ἄρσ., τᾶβᾶτζ πληθ. (tăvă, tăvădz) = πήλινον ἢ μετάλλινον ἀγγεῖον μαγειρικῆς, κοιν. ταβάς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tava· ρουμ. tăvă.

τᾶβάνε, οὐσ. θηλ., -βᾶν᾽ πληθ. (tăvăne, -văni) = ἔροφή,

κοιν. ταβάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tavan = ὄροφί, ρουμ. tavan.

τάβλα καὶ **τὰβλίε**, οὐσ. θηλ., τὰβλι καὶ τὰβλί^ι πληθ. (távliă καὶ tãvlie, tãvli καὶ tãvli^ι = σανίς χρησιμεύουσα καὶ ὡς τράπεζα τοῦ φαγητοῦ, κοιν. ταβλι καὶ ταβλίον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. tabula = τράπεζα· ιτ. tavola, ισπ. tabla, πορτ. taboa, προβ. tavla, γαλ. table, ρουμ. tavliă.

τὰγάρε, οὐσ. θηλ., τὰγάρι^ι πληθ. (tãgãre, tãgãr^ι) = ξύλινον μέτρον χωρητικότητος 12 ὄκ. ἐκ τοῦ ἑλλην. ταλάριον, κοιν. ταγάρι· βουλγ. tagar, ρουμ. obroc, σλαβ.

ταγχανίσματα, οὐσ. θηλ. (tagchanísmata) = ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, κοιν. ταϊγχαννχοῦ.

τάγμα, οὐσ. θηλ., -ματι πληθ. (tãgmã, -mati) = εὐγωλή, τὸ κοινῶς τάξιμον, ὅπερ τάγμα καὶ τάμα λέγεται· ρ. tagmã.

ταζέου, ἐπιθ. (tazéu) = πρόσφατος, νωπός, κοιν. ταζέτικος, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tazé, ρουμ. proaspãt, ἑλλην.

τὰϊνε, οὐσ. θηλ., τὰϊν^ι πληθ. (tãine, tãin^ι) = σιτηρέσιον, κοιν. ταίμι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. taim = σιτηρέσιον· ρουμ. tain,

τὰϊφά, οὐσ. θηλ., τὰϊφάτζ πληθ. (tãifã, tãifãdz) = οικογένεια, κοιν. ταϊφάς ἐν Νοτίῳ Μακεδ., ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. taifã. Ἐν Μοναστ. σημαίνει καὶ τὴν γαμήλιον συνοδείαν· ρ. familie, λ.

τάκου, τὰκού^ι, τὰκούτã, τὰτσεάρε ρ. (tãku, tãkú^ι, tãkútã, tãtseãre) = σιγῶ, σιωπῶ. Ἐκ τοῦ λατ. taceo, -ere = σιγῶ· ιτ. tacere, προβ. ἀρχ. γαλ. taisir, ν. γαλ. taire· ρουμ. tac.

τὰκᾶμε, οὐσ. θηλ., -ν^ι πληθ. (tãmãme, -n^ι) = σχῆμα, εἶδος, στολὴ πλήρης, καὶ συσκευή, κοιν. τακίμι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. takem· ρουμ. tacãm.

τὰκνέσκου, -κνι^ι, -κνιτã, -κνιρε ρ. (tãknésku, -kní^ι, -knitã, -knire) κυρίως ἀπροσ. ν^ι τὰκνεάστε = παρίσταται μοι, ἐπέρχεται μοι εἰς τὸν νοῦν, κοιν. μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν. Ἐν Βελβενδῶ Μακεδ. λέγεται «δέν μοι τέκνωσε» = δέν ἐγέννησε τὸ κεφάλι μου = οὐκ ἐτέκνωσε· ρ = nu mi-a venit in gãd, λ. † μαγ.

τὰκράρε, οὐσ. θηλ., -ρ^ι πληθ. (tãkrãre, -r^ι) = ἀπολογία,

κοιν. τακρίρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. takrir· ῥουμ. apologie, ἑλ.

τᾶλᾶγάνε, οὐσ. θηλ., -ν^ι πληθ. (tâlâgâne, -nⁱ) = μάλλινος
μανδύας, κοιν. κάπα καὶ ταλαγάνι, ἔπερ ἐκ τοῦ σλαβ. talagan·
ῥουμ. mantâ, γαλ.

τᾶλᾶέσκου, -ί^ι, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (tâlâěsku, -iⁱ, -ită, -ire) =
φθείρω, βλάπτω, καταστρέφω, ῥυπαίνω· ῥουμ. stric, λατ.

τᾶλάζε, οὐσ. θηλ. = ὄφρασμα στιλπνόν, τὸ κοιν. ἀτλάζι. Ἐκ
τοῦ περσ. atlaz· ῥουμ. satin, γαλ. Καὶ ατλάζε.

τᾶλᾶῖτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tâlâitu, -tă) = ἐφθαρμένος,
βεβλαμμένος, κατεστραμμένος· ῥουμ. stricat, λατ.

τάλαρ^{ον}, οὐσ. ἀρσ., -ρ^ι πληθ. (tâlaru, rⁱ) = κάδος. Ἐκ τοῦ
ἀργ. ἑλλην. τάλαρος, ἔπερ ἴδε ἐν Ὀμηρ. λεξικῶ, Ἰωαν. Παντα-
ζίδου· ῥουμ. putină, σλαβ.

τάλκ^{ον}, τᾶλκᾶί, -ατᾶ, -αρε ρ. (tâlk^u, tâlkăi, -ată, -are) =
κόπτω. Ἐκ τοῦ ἰτ. taglio = κόπτω, ἔπερ ἐκ τοῦ μεταγ. λατ.
talea = τεμάχιον ἀποκεκομμένον, πάσσαλος· πρβ. taliatus = ἐν-
τετμημένος καὶ taliatura = ἐντομή (τοῦ μετ. λατ.) ἰσπ. tajar
καὶ tallar, πορτ. talhar, γαλ. tailler· ῥουμ. taiu.

τᾶλᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λᾶερ^ι πληθ. (tâlâre, -ljerⁱ)
= τομή, κοιν. κόψιμον· ῥουμ. taiere.

τᾶλᾶάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tâlâātu, -tă) = κεκομμένος·
ῥουμ. tăiat.

τᾶλίμε, οὐσ. θηλ. -ν^ι πληθ. (tâlîme, -nⁱ) = στρατιωτικὴ
ἄσκησις· ῥουμ. exercitsiu militar, λατ.

τᾶλιτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ^ι πληθ. (tâlîtură, -turⁱ) = τὸ
κοπτερόν μέρος τῆς μαχαίρας. Ἐκ τοῦ τᾶλᾶάτου, ἔπερ ἴδε·
ῥουμ. tăietură, λατ.

ταμάμ, ἐπιθ. ἄκλιτον (tamâm) = ἀκριβής, πλήρης, κοιν. τα-
μάμ, τρκ. tamam. Καὶ ὡς ἐπίρρημα = ἀκριβῶς· ρ. tocmâi, σλ.

ταμαχιάρ^{ον}, ἐπιθ., -ρᾶ θηλ. (tamahîaru, -ră) = φιλάργυ-
ρος, γλίσχρος, κοιν. ταμαχιάρης, ἐκ τοῦ τουρκ. tamahiar·
ῥουμ. anar, λατ.

τᾶμπᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (tâmbână, -ni) = τύμπανον· ρουμ. tobă, λατ. κατὰ Diez.

τᾶμπᾶνάρου, οὐσ. ἄρσ., -ναρ' πληθ. (tâmbânăru, -nari) = τυμπανοκρούστης· ρουμ. care bate toba, λατ.

τᾶμπάρε, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (tâmbăre, -ri) = μάλλι-
νος μανδύας μείζων τοῦ ταλαγανίου, κοιν. ταμπάρα, ἕπερ ἐκ τοῦ
ιτ. tabarro· ρουμ. ghebă, λατ.

τᾶμπουρά, οὐσ. θηλ., -ρατζ (tâmbură, -radz) = τὸ
γνωστὸν ἔγγροδὸν ὄργανον, ὁ ταμπουράς· ρουμ. tambur, γαλ.

τᾶμπάκου, οὐσ. ἄρσ., -τσ' (tâbăku, -tsi) = βυρσοδέψτης, κοιν.
ταμπάκης, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tabak· ρουμ. tăbăcar.

τᾶμπάκου, οὐσ. ἄρσ. (tâbăku) = ὁ ταμπάκος, ιτ. tabacco,
βεν. tabacco· ρουμ. tabac.

τᾶμπᾶκᾶργιό, οὐσ. ἄρσ., -γιατζ πλ. (tâbăkârγiό, -γiadz)
= βυρσοδειψεῖον, κοιν. ταμπακαργιό, ρουμ. tăbăcărie, τρκ. Δαλ.

τᾶμπᾶκέρᾶ, οὐσ. θηλ., -κερ' πληθ. (tâbăkéră, -keri) =
καπνοθήκη, ταβακοθήκη, κοιν. ταμπακέρᾶ· ρουμ. tabacheră.

ταμπιέτε, οὐσ. θηλ., -τσι' πληθ. (tabiète, -tsi) = ἕξις, κοιν.
ταμπιέτι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tabiet· ρουμ. obiceiu, σλ.

τᾶμπούρε, οὐσ. θηλ., -ουρ' πληθ. (tâbûre, -uri) = τάγμα
στρατ. κοιν. ἐν Τουρκίᾳ ταμπούρι, τρκ. tabur· ρ. batalion, γαλ.

τᾶνᾶλε καὶ ντᾶνᾶλε, οὐσ. θηλ., τᾶνᾶλ' καὶ ντᾶνᾶλ' πληθ.
(tânăle καὶ dânăle, tânăli καὶ dânăli) = ἡ σιδηρᾶ λαβίς, ἡ λά-
γρα· κοιν. τανάλλια· ἕπερ ἐκ ιτ. tanaglia, γαλ. tenaille, ἐκ
τοῦ teneo. Καὶ κλεάτσικ^ω ἐν τῇ ἐπαρχ. Γρεβέ. ρ. cleste, σλ.

τάξε, οὐσ. θηλ., τᾶξι πλ. (tăkse, tăksi) = τάξις· ρ. classă.

τᾶξείδε, οὐσ. θηλ., τᾶξείτζ πληθ. (tăksîde, tăksîdz) =
περιήγησις, ὁδοιπορία, κοιν. ταξείδι· ρουμ. escorsiune, λατ.

τᾶξέσκου, -ξι', -ξιτᾶ -ξίρε ρ. (tăksésku, -ksi', -ksită,
-ksire) = ὑπισγνοῦμαι, κοιν. τάζω, promit, λατ.

τᾶξίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἄνρ., -ξίρ' πληθ. (tăksîre, -ksiri) =
εὐχολή, ὑπόσχεσις, ἐπαγγελία, κοιν. τάξιμον· ρ. promisiune, λ

τᾶξίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tâksítu, -tǎ) = ἐπηγγελμένος, κοιν. ταγμένος, ρουμ. promis, λατ.

τᾶούνου, οὐσ. ἄρσ., -ουν᾽ πληθ. (tâúnu, -unⁱ) = κώνωψ, κοιν. κουνούπι. Ἐκ τοῦ λατ. tabanus = οἴστρος, ιτ. tafano, ισπ. tabano, πορτ. tabão, προβ. καὶ ἀργ. γαλ. tavan, ν. γαλ. taon, ρουμ. tăun. Καὶ τᾶβανου.

τᾶπᾶ, οὐσ. θηλ., τᾶπ᾽ πληθ. (tǎpǎ, tǎpⁱ) = στρογγύλον κάλυμμα τῶν ἀγγείων, κοιν. τᾶπα, ἐκ τοῦ ιτ. tappa, ρ. tampon, γ.

τᾶπόρου, οὐσ. οὐδ., τᾶπράρι πληθ. (tâpóru, tâpǎrǎri) = πέλεκυς, κοιν. τσεκούρι. Σλαβ. καταγωγῆς· λέγεται καὶ τοπράρά· ρουμ. săcură, λατ.

τᾶπᾶρούστε καὶ **τᾶπᾶρᾶστε**, οὐσ. θηλ., -στσι πληθ. (tâpârúste καὶ tâpârǎste, -stsi) = τὸ στελεόν, κοιν. στειλειάρι τοῦ πελέκεως ἢ τῆς σκαπάνης. Ἐκ τοῦ τᾶπόρου, ὅπερ ἴδε· ὁ Δαλ. γρ. tâpârǎrǎtsǎ· ρουμ. toporiște, σλαβ.

τᾶρου, οὐσ. ἄρσ., -ρ᾽ πληθ. (târu, -rⁱ) = ὄνος. Ἐκ τοῦ ταυρος. Σύνηθες ἐν Κλει:σούρα καὶ ἐν τῷ Κέντρῳ, ρ. mǎgar, σλ. asin, λ.

τᾶράφε, οὐσ. θηλ., τᾶράχ᾽ πληθ. (târáfe, târǎhⁱ) = διαμέρισμα τῆς οἰκίας κοιν. τᾶράρι, ἐκ τοῦ τρκ. taraf· ρ. partid.

τᾶρκουλέσκου, -λι᾽, -λιτζᾶ, -λιρε ρ. (târkulésku, -liⁱ, -litǎ, -lire) = κυλινδουμαι, κυλίομαι, κοιν. κυλῶ καὶ κατρακυλῶ ἀμετ. κατὰ μετᾶθ. τᾶρκουλῶ, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρ. ρουμ. me svârcolesc, σλ.

τᾶρκουλίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -λιρ᾽, πληθ. (târkulíre, -lirⁱ) = κυλίνδωσις, κοιν. κατρακύλισμα· ρουμ. svârcolire, σλ.

τᾶρούστε, οὐσ. θηλ., -στσι πληθ. (târúste, -sti) = μάνδρα προβάτων καὶ αἰγῶν, στάνη· ἀλβ. tourist· λέγεται καὶ τουριάστε καὶ τουρίστε· ρουμ. stâna, σλαβ. ἢ ἑλλην

ταρταμπίκου, οὐσ. ἄρσ., -μπιτσι πληθ. (tartabíku, -bitsⁱ) = ὁ κόρις, κοιν. κοριός. Ἐκ τοῦ ἀλβ. târtabike, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tahtabiti. Ἐν Μοναστ. λέγεται ταχταμπίκου, ρ. plošnitsǎ, σλ.

τᾶριτζᾶ καὶ **τᾶριτσᾶ**, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (tǎrdzǎ καὶ tǎrtsǎ, -tsⁱ) = πίτυρα· Σερβ. trice καὶ tǎrâtse. Καὶ γκρούντζᾶ,

ἔπερ ἴδε, ρουμ. tārātse.

τάρτζιον, ἐπιθ., -τζι^ι πληθ. (tārdzī^u, -dzīⁱ) = ὄψιμος, ἢ ὀψέ, ἀργὰ γεννήσασα ἢ γεννηθὲν (ἐπὶ τῶν προβάτων καὶ τῆς γεωργησίμου γῆς). Ἐκ τοῦ λατ. ∴ tardivus (tardus, tarde) ἰτ. tardivo, ἰσπ. πορτ. tardio, προβ. tardiu, γαλ. tardif. Λέγεται καὶ ἀμᾶνάτ^{ου} τὸ ὄψιμον, τὸ ἀργὰ γεννηθὲν ἀρνίον.

τα σι καὶ τρα σι συνδ. τελικός (ta si καὶ tra si) = ἵνα. Ἐκ τοῦ λατ. ut, si, ρουμ. ca să λατ.

τάσε, οὐσ. θηλ., τᾶσι πληθ. (tāse, tāsī) = μετάλλινον ποτήριον, κύπελλον πλατύ, κοιν. τᾶσι, ἔπερ ἐκ τοῦ ἰτ. tazza, ἀραβ. tassah, τουρκ. tas, ρουμ. taş.

τάτᾶ, οὐσ. ἀρσ., τᾶτᾶν^ι πλ. (tātā, tātānⁱ) = πατήρ, λατ. πάτερ, ἔπερ ἐκ τοῦ ἑλ. πάτερ καὶ ἄττα = πατήρ, ἴδε Ὀμηρ. Λεξ. Ἰ. Πανταζίδου ἐν λέξει ἄττα ρ. tatā, λατ. tata, ἀλβ. tate, ἰσπ. πορτ. tata, σερβ. tata. Ἐν Βλαχολιδάδω εὐχρηστος καὶ ὁ συγχεομ. τύπος τᾶ οἶον: τᾶμνχα = ὁ πατήρ μου = τᾶτουλ^{ου} α νία = pater mihi ἀντί pater meus. Ὁ πληθ. τᾶτᾶν^ι ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ tatani τοῦ μεσαιων. λατινισμοῦ, ὡς καὶ τὸ μουμᾶν^ι = αἱ μητέρες, ἐκ τοῦ mamani. Περὶ τούτου ἴδε Dens 139.

τᾶτουλάτ^{ου}, οὐσ. ἀρσ. (tātulāt^u) = φάρμακον, ποτὸν μαγευτικόν· ρουμ. farmec, ἑλλην.

τᾶτσεᾶρε, ἀπθ. τοῦ τᾶκ^{ου}, -τσερ^ι πληθ. (tātseāre, -tserⁱ) = τὸ σιγᾶν, ἢ σιωπή· ρουμ. tăcere, λατ.

τάχα, ἐπιρ. διστ. (tāha) = ἴσως, τάχα· ρ. oarecum, λατ.

τᾶχᾶνε, οὐσ. θηλ., -ν^ι πληθ. (tāhāne, -nⁱ) = πόλτος ἐκ σησάμεως, κοιν. ταχίνι.

ταχυνά, ἐπιρ. χρ. (tahynā) = αὔριον τὴν πρωΐαν, καὶ ἀπλῶς τὴν πρωΐαν, κοιν. ταχειά, ἔπερ ἐκ τοῦ ταχύ· ρουμ. dimineatsa. Καὶ ταχνά.

τὰψίε, οὐσ. θηλ., -ψι^ι πλ. (tāpsie, -psiⁱ) = ἀγγεῖον μαγειρικῆς πλατὺ καὶ μετάλλινον, τὸ ταψί, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tepsi. Σερβ. tepsiia· ρουμ. tipsie.

τε, (te) άντ. προσ. 6' προσ. = σέ, λατ. te· ρουμ. te. Καί τι. **τξάκᾶ**, ούσ. θηλ., τξάτσι πληθ. (teákă, teátsi) = θήκη. Έκ του λατ. theca, ἔπερ ἐκ του ἑλ. θήκη· προβ. theca, γαλ. taie· ρουμ. teaca.

τέλε, ούσ. θηλ., τέλι πληθ. (téle, téli) = χορδή μεταλλίνη, κοιν. τέλι, τρκ. tel· ρουμ. tel.

τελετίνε, ούσ. θηλ., -τιν' πληθ. (teletíne, -tinⁱ) = δέρμα ρωσικόν ἐρυθρόν, (κόκκινον), τὸ κοιν. τελετίνι, τρκ. teletin· ρουμ. teletin, Δαλ.

τεμμπέλου, ἐπιθ., -λα θηλ. (tembélu, -lă) = ἀμελής, ἄκνηρός, κοιν. τεμπέλης, ἔπερ ἐκ του τουρκ. tembel· ρ. leneş, σλ.

τεμπίχε, ούσ. θηλ., -χι' πληθ. (tembíhe, -hiⁱ) = διαταγή, κοιν. τεμπίχι, ἔπερ ἐκ του τουρκ. tembih· ρ.. ordin, λατ.

τέμπλου, ούσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (témblu, -urⁱ) = τέμπλον (τῆς ἐκκλησίας). Έκ του λατ. templum, ιτ. tempio, ισπ. πορτ. templo, προβ. γαλ. temple ρουμ. timpriă.

τέμπουλά καὶ **τέμπλά**, ούσ. θηλ., -λι πληθ. (témbulă, -liⁱ) = μέγας κοντός, κοιν. τέμπλα· ρ. prăjină, σλαβ.

τένντᾶ, ούσ. θηλ., -νντι πλ. (téndă, -ndiⁱ) = σκηνή, κοιν. τέντα, ἔπερ ἐκ του λατ. † tenda (tendere), πρ. πορτ. tenda, ισπ. tienda, γαλ. tente, ἄλβ. tëntë ρ. šatră, σλαβ.

τεργισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tergisésku, -sii, -sită, -sire) = ἀρμόττω, μεταβ. καὶ ἀμετ. κοιν. τεργιχίζω, ἔπερ ἐπίσης μεταβ. καὶ ἀμετ. ρουμ. potrivesc, σλαβ.

τεργισίρε, ἀπθ. ούσ. του άνρ., -σιρ' πληθ. (tergisíre, -sirⁱ) = προσαρμογή, κοιν. τέργιασμα· ρουμ. potrivire, σλ.

τεργισίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. του άνρ. (tergisítu, -tă) = προσηρ-μοσμένος, κοιν. τεργιασμένος. Ό κ. Weigand, ἐν Olympto-Walachen, σελ. 28, σημειοῖ τύπον «teresésku» gefallen, passen, ἔπερ παράγει ἐξ ἀνυπάρκτου ἑλ. τύπου «τερεσιάζω» gleich machen, passen, ἔπερ «τερεσιάζω» παράγει ἐκ του Μακ, βουλγ. terezia = die Wage = ἡ πλάστιγξ· εἰς τὰ ἀμαρ-

τήματα ταῦτα περιέπεσεν ἐξ ἀγνοίας τοῦ νλν. τεργιάζω, ἢ τεργιάζω, ἔπερ ἐκ τοῦ ἕτερος, ἐξ οὗ καὶ τέρι, πληθ. τέριμα.

τετράντιου, οὐσ. οὐδ., -ουρᾶ πληθ. (tetrádiu, -urⁱ) = τετράδιον· ρουμ. caiet, γαλ. Δαλ.

τερτίπε, οὐσ. θηλ., -τιπᾶ καὶ -κᾶ, πληθ. (tertippe -tipⁱ καὶ -kⁱ) = σύστημα, σχέδιον, τρόπος, κοιν. τερτίπι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. tertip, ρουμ. meșteșug, artă, λατ.

τέσσον, πθμ. τοῦ τίνντσου, τεράσα θηλ. (tés^u, teásă) = ἐκτεταμένος, ἐξηπλωμένος· ρουμ. întins. Καὶ τίνσου.

τέτᾶ, οὐσ. θηλ., τέτι πληθ. (tétă, tėti) = θεία, ἀλβ. tete, σλαβ. teta = θεία, ρουμ. mătușă.

τετράγουνον, ἐπιθ., -νᾶ θηλ. (tetrágun^u, -nă) = τετράγωνος, ρουμ. tetragon, ἔλλην.

τετραβάγγελον, οὐσ. ἄρσ., -λιᾶ πληθ. (tetravángel^u, -lⁱ) = τετραβάγγελον· ρουμ. tetraevangel

τέχνε, οὐσ. θηλ., -χνι πληθ. (téhne, -hni) = τέχνη, ρουμ. meșteșug, μαγ.

τζάκον, τζᾶκούᾶ, -κουτᾶ, -τσεαρε ρ. (dzák^u, dzâkuⁱ, -kută, -tseare) = κοίτομαι, νοσῶ. Ἐκ τοῦ λατ. jaceo, ui, ere = κατάκειμαι, νοσῶ. Περὶ τροπῆς τοῦ j εἰς dz ἴδε ἐν λέξει αντζούρ^{ον}. ιτ. giacere (diacére), ισπ. yacer, πορτ. προσ. jacer, ρ. zac.

τζᾶκούτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ τζᾶκον (dzâkút^u, -tă) = ἀσθενής, νοσῶν, ἄρρωστος· ρουμ. bolnăvitsios, bolnav, σλαβ.

τζᾶμᾶ, οὐσ. θηλ., τζᾶνᾶ πληθ. (dzámă, dzănⁱ) = ζωμός, ζέμα - dzeámă - dzámă, ρουμ. sos γαλ.

τζᾶμᾶντᾶνον, οὐσ. ἄρσ., -τᾶνᾶ πληθ. (dzâmădân^u) -dănⁱ) = τὸ ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου μέχρι τῆς ζώνης ἐξικνούμενον ἔνδυμα, ἀντιστοιχοῦν ἀκριβῶς πρὸς τὸ σημερινὸν εὐρωπαϊκὸν γιλέκον, κοιν. τζαμαντᾶν, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dzamadan.

τζᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., τζᾶνᾶ πληθ. (dzănă, dzănⁱ) = νύμφη (τῆς βλαχ. μυθολογίας). Ἐκ τοῦ Diana = Ἄρτεμις. Κατὰ Cihac ἐκ τοῦ divina = θεία. Καὶ τζίνᾶ, κοιν. γκίνα· ρουμ. zine.

τζάντᾱ, οὐσ. θηλ., τζᾱτζ και τζάντι πληθ. (dzádā, dzādz και dzádi) = δᾱς, κοιν. δαδί. Ἐκ τοῦ λατ. taeda = δᾱς, ἢ ὀρθότερον ἐκ τῆς αἰτ. δᾱδα· ρουμ. zadā, σικ. deda, δημ. λατ. daeda.

τζᾱρου, οὐσ. οὐδ., τζᾱρ' και τζᾱρουρ' πληθ. (dzār^u, dzārⁱ και dzārurⁱ) = τυρόγαλον, ὀρός. Ἐκ τοῦ λατ. serum = ὀρός, ιτ. siero, ισπ. suero, πορτ. soro· ρουμ. zer και zār· ὀρθότερα ἐτυμολογία εἶνε ἡ τοῦ Pušcariu ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τόμῳ τοῦ Jrbr. σελ. 65 ἐκ τοῦ ἑλλην. διαρρεῖν, διάρροια, διαρροή. Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἰκανά και περὶ τῆς ἀνωτ. λέξ. τζᾱνθ.

τζάτσε, ἀριθ. ἀπόλυτον (dzátse) = 10, δέκα. Ἐκ τοῦ λατ. decem. Περὶ τροπῆς τοῦ d εἰς dz ἴδε ἐν λέξει βεᾱρτζᾱ, ιτ. diece, ισπ. diez, πορτ. προβ. dez, γαλ. diz, ἄλβ. dietē, ρ. zecē.

τζεάμε, οὐσ. θηλ., τζέν' πληθ. (dzeáme dzénⁱ) = ὕαλος, κοιν. τζιάμι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dziam, ρουμ. geam.

τζεάμινου, ἐπιθ. -νᾱ θηλ. (dzeámin^u -nā) = δίδυμος. Ἐκ τοῦ λατ. geminus, ρουμ. geamān.

τζεάμπα, ἐπιρ. = δωρεάν. κοιν. τζεάμπα (dzeaba)· ρ. gratis, λ.

τζεάνᾱ, οὐσ. θηλ., τζέν' και -νουρ' πληθ. (dzeánā, dzénⁱ και nurⁱ) = ἀκρώρεια, λόφος· ρουμ. colinā, λατ. 2) νεκροταφεῖον, διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ· 3) ὄφρυς, βλεφαρίς. Ἐκ τοῦ λατ. gena = βλέφαρον· προβ. gena = παρειά· ρουμ. geanā.

τζεάπε, **τζέπε** και **τζόπε**, οὐσ. θηλ., τζέπ' και τζόκι πληθ. (dzəápe dzépe και dzópe, dzépⁱ και dzókⁱ) = θυλάκιον τοῦ ἐνδύματος, κοιν. τζέπη, ἄλβ. dzəp, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dzeb.

τζεάτζιτου, οὐσ. ἄρσ., -τζιτι πληθ. (dzeátzit^u, -dziti) = δάκτυλος. Ἐκ τοῦ λατ. digitus = δάκτυλος· Περὶ τροπῆς τοῦ d εἰς τζ ἴδε βεᾱρτζᾱ· ιτ. dito (digito), ισπ. πορτ. dede, προβ. det, γαλ. doigt, dé· ἄλβ. ghist, ρουμ. deget.

τζένκου, τζινού', τζινεᾱρε (dzénk^u, dzinúⁱ dzineᾱre). Ἐκ τοῦ λατ. gemo ui, itum, ěrĕ = στένω· ιτ. gemere, ισπ. προβ. gemer, γαλ. gemir, ἄλβ. gjemoig, ρουμ. gem.

τζέρου, οὐσ. οὐδ., -ρουρ' πληθ. (dzér^u, -rurⁱ) = κρύος, δριμύ

ψυχος, κοιν. παγωνιά. ἐκ τοῦ λατ. gelu = κρύος· ιτ. πορτ. gelo, προβ. γαλ. gel, ρουμ. ger.

τζερεμέου, οὐσ. ἄρσ., -μετζ πληθ. (dzeremé^u, -medz) = ζημία, ποινή, πρόστιμον, κοιν. τζερεμές, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzeremé = πρόστιμον· ρουμ. amedă, γαλ. amende.

τζιάμπα, ἐπιρ. τρ. (dzjába) = προίκα, δωρεάν, κοιν. τζιάμπα, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dziaba, = δωρεάν· ρουμ. gratuit, λατ.

τζιάτζιροου, τζιτζιράι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (dzjádziru^u, dzidzirái, -rată, -rare) = ἀποπίγνυμαι, παγώνω ὑπὸ τοῦ ψύχους, ῥιγῶ, κοιν. κρυώνω δυνατά. Ἐκ τοῦ λατ. * degelo, (ἐκ τοῦ gelo-are) ιτ. gelare, γ. geler. προβ. gelar, ισπ. helar, ρ. deger.

τζιζᾶ, οὐσ. ἄρσ., τζιζᾶτζ πληθ. (dziză, dzizádzi = ποινή, πρόστιμον, κοιν. τζιζᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dzeză. Καὶ τζιζᾶε (dzizăe), ρουμ. amendă, γαλ. amende. Ὁ Δαλ. ghiză.

τζίκου καὶ τζίκου, τζιῖου καὶ τζιῖου, τζισᾶ καὶ τζισᾶ, τζι:- καὶ τζιτσεᾶρε καὶ τσεᾶρε καὶ τζιτσερε (dzík^u, καὶ dzík^u, dzi- καὶ dzîš^u, dzi- καὶ dzîsă, dzi- καὶ dzîdseᾶre καὶ tseᾶre, καὶ dzîtsere) = λέγω, ἐκ τοῦ λατ. dico, dixi, ctum, ἔρε = λέγω· ιτ. dire, ισπ. decir, πορτ. γαλ. dire, ρουμ. zik καὶ spun.

τζιλιᾶτου, οὐσ. ἄρσ., -τς, πληθ. (dziljât^u, -ts) = δῆμιος, κοιν. τζιλιᾶτης, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. dzellat, ρουμ. gâde, σλαβ.

τζιμππούσε, οὐσ. θηλ., -μπουσι πληθ. dzimbúse, -si) = εὐωχία, κοιν. τζιμππούσι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzimbous. Ὁ πλ. καὶ τζιμππούσουρ (dzimbúsurⁱ)· ρουμ. banket, γαλ.

τζίνιρε, οὐσ. ἄρσ., -ρⁱ πληθ. (dzínire, -rⁱ) = γαμβρός. Ἐκ τοῦ λατ. gener = γαμβρός, ιτ. genero, ισπ. yermo, προβ. genre, γαλ. gendre, ρουμ. ginere.

τζινοούκλου, οὐσ. ἄρσ., -κλι πληθ. (dzinúklu, -kli) = γόνυ. Ἐκ τοῦ λατ. * geniculum (genu = γόνυ), ιτ. ginocchio· ρουμ. dzenunke.

τζιντζίε, οὐσ. θηλ., -τζιⁱ πληθ. (dzindzie, -dziⁱ) = τὸ οὖλον. Ἐκ τοῦ λατ. gingiva = τὸ οὖλον, ιτ. gengia, πορτ. gen-

giva, γαλ. gencive, σαρδ. singia· ρουμ. gingie.

τζίντζιροῦ, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πλ. (dzíndzir^u, -rⁱ) = τέττιξ, κοιν. τζίντζιρας καὶ τζίτζικας. Πεπ. ρ. greer, λ. Καὶ τζίντζινάρου.

τζίντζιφᾶ καὶ **τσίντσιφᾶ**, οὐσ. θηλ., -φι πλ. (dzíndzifă καὶ tsíntsifă, -fi) = ζίζυρον, κοιν. τσίντσυρον. Ἐκ τοῦ λατ. zizypha· ρουμ. jujubă, γαλ.

τζιόϊ, οὐσ. θηλ. (dzjôⁱ) = Πέμπτη (ἡμέρα τῆς ἐβδ.). Ἐκ τοῦ λ. Dies - jovis = ἡμέρα τοῦ Διός, ἰτ. giovedi, γ. jeudi· ρ. joi.

τζιόνε καὶ **τζόνε**, οὐσ. ἄρσ., τζιόνι καὶ τζόνι πλ. (dzjône καὶ dzône, dzjóni καὶ dzóni) = νεανίας, καὶ ἐπιθ. ἀνδρεῖος, παληκάρι. Ἐκ τοῦ λατ. juvenis = νεανίας. Περὶ τροπῆς τοῦ j εἰς dz· ἴδε ἐν λέξει ἀντζούρου, ἰτ. giovine καὶ giovane, ἰσπ. joven, πρσβ. jove, γαλ. jeune· ρουμ. june.

τζιουβαῖρου, οὐσ. οὐδ., -βαῖρ' πλ. (dzjuvaír^u, -vairⁱ) = κόσμημα, κοιν. τζιοβαῖρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzevair· ρ. giuvaer.

τζιούγκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (dzjúg^u, -urⁱ) = ἀκρόρεια, ἀνωφέρεια, ζυγός (τοῦ ὄρους). Ἐκ τοῦ λατ. jugum = ζυγός. Ἀκούεται καὶ τζόγκου, -ουρ' πλ. (dzóg^u, -urⁱ)· ρουμ. jug, γαλ. joug, ἰτ. giogo.

τζιουγκάστρου, οὐσ. ἄρσ., -γκαστρι πλ. (dzjugástru, -gastri) = ἡ σφένδαμνος = δένδρον ἔχον τὰ φύλλα ὀδοντωτά, ξύλον δὲ σκληρόν, τὸ κοιν. σφενδάμι. Ἐκ τοῦ λατ. † jugaster (ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην. ζυγία) = ἄκρα τοῦ ὄρους, πρσβ. καὶ τὸ λατ. acer-ēris (ἀκή, ἄκρος) = σφένδαμνος· ρουμ. jugastru.

τζιουμιτάτε, οὐσ. θηλ., -τάτς πλ. (dzjumitáte, -tăts) = τὸ ἥμισυ. Ἐκ τοῦ dimidietas, atis = τὸ ἥμισυ· ἰτ. medietà, ἰσπ. mitad, πορτ. metad, γαλ. moitié, ἀγγλ. mediety· ρουμ. jumătate.

τζιουμπέ, οὐσ. ἄρσ., -μπετζ πλ. (dzjubé, -bedz) = σισύρα, κοιν. γούνα καὶ τζιουμπές, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzubbé· ρουμ. dziubeă. Δαλ.

τζιουνάτικου καὶ **τζουνάτικου**, οὐσ. ἄρσ., τζιουνάτιτσ' πλ.

(dzjunátik^u και dzunátik^u, dzjunátitsⁱ) = ἀνδρεία, γενναιότης. Ἐκ τοῦ τζιόνε, ἕπερ ἴδε· ρουμ. bravură, γαλ.

τζιούγγκλιου, οὐσ. οὐδ., -ουρⁱ πληθ. (dzjúngliu, -urⁱ) = νυγμός, πόνος κεντητικός, κέντημα, κοιν. σφάγτης. Κατὰ Ci-hac ἐκ τοῦ λατ. jugulum· ρουμ. junghiu.

τζιουνεάμε, οὐσ. θηλ. (dzjunεάme) = νεολαία· 2) ἀνδρεία· ρουμ. bravură, γαλ.

τζιουνεάπινε, οὐσ. ἄρσ., -νεαπινⁱ πληθ. (dzjunεάpine, -neapinⁱ) = ἄρκευθος, εἶδος κέδρου. Ἐκ τοῦ λατ. † junepenem (juniperus = ἄρκευθος), ἰτ. ginepro· ρουμ. juniper.

τζιουνεάστε, ἐπιρ. τροπ. (dzjunεάste) = ἀνδρείως, γενναίως. Ἐκ τοῦ τζιόνε, ἕπερ ἴδε.

τζιουντέτσου, οὐσ. ἄρσ., -ντετς πληθ. (dzjudéts^u, -dets) = δικαστής και δικαστήριον. Ἐκ τοῦ τζούντικ^{ου}· ρ. tribunal.

τζιούντικ^{ου}, -καⁱ, -κατᾶ, -καρε ρ. (dzjudik^u, -kaⁱ, -kată, -kare = κρίνω, δικάζω. Ἐκ τοῦ λατ. judico, are· ἰτ. giudicare, ἰσπ. juzgar, πορτ. julgar, προβ. jutgar, γαλ. juger, βεν. judegar, ἄλβ. gjoukoig· ρουμ. judec.

τζιουντικᾶτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (dzjudikát^u, -tă) = δεδικασμένος, κεκριμένος· ρουμ. judecat.

τζιουντικᾶτᾶ, οὐσ. θηλ., -κᾶτς πληθ. (dzjudikátă, -kăts) = δίκη. Ἐκ τοῦ τζιούντικ^{ου}· ρουμ. judecată.

τζιούρ^{ου}, -ραⁱ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (dzjúr^u, -raⁱ, -rată, -rare) = ὀρκίζω· τὸ δὲ σπριτζούρ^{ου} (spridzúr^u) = ὀρκίζομαι και ὀρκίζω· ἴδε σπρίτζουρ^{ου}. Ἐκ τοῦ λατ. juro, are· ἰτ. giurare, ἰσπ. πορτ. προβ. καταλ. jurar, γαλ. jurer· ρουμ. jur.

τζιουράτ^{ου} και **τζιουράτικ^{ου}**, οὐσ. οὐδ., τζιουράτουρⁱ και τζιουράτιτςⁱ πληθ. (dzjurát^u και dzjurátik^u, dzjuráturⁱ και dzjurátitsⁱ) = ὅρκος. Ἐὸ τζιουράτ^{ου} εἶνε κυρίως πθμ. ἀντⁱ οὐσ. λατ. juratio· ρουμ. jurat, jurământ.

τζιούστᾶ, ἐπιρ. (dzjústă) = ἀκριδῶς, ἑρθῶς, κοιν. τζιοῦστο, ἕπερ ἐκ τοῦ ἰτ. ρουμ. tocmai, σλαβ. Δαλ.

τζιράχου, οὐσ. ἄρσ., -ράχ' πλ. (dziráh^u, -rähⁱ) = χειρουργός, κοιν. τζιράχης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzerah· ῥ. chirurg, ἐλ.

τζιριμιτσέσκου, -τσιⁱ, -σιτά, -σιρε ῥ. (dzirimitsésku, -tsiⁱ, -sitá, -sire) = ἐπιβάλλω πρόστιμον. Ἐκ τοῦ τζερεμέου, ὅπερ ἴδε· ῥουμ. amendez, γαλ. Δαλ.

τζιτζβέ, οὐσ. ἄρσ., τζιτζβάτζ πλ. (dzidzvé, dzidzvádz) = μικρὸν μετάλλινον ἀγγεῖον πρὸς ἐψῆσιν τοῦ καφέ, κοιν. τζετζβές, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. dzedzvé.

τζιτζιράτου, πθμ. τοῦ τζιάτζιρού, -τά θηλ. (dzidzirát^u, -tá) = ἀποπειπηγώς, κοιν. παγωμένος ὑπὸ τοῦ ψύχους· ῥ. degerat.

τζούᾶ, οὐσ. θηλ., τζᾶλι καὶ τζίλι πληθ. (dzúā, dzáli καὶ dzíli) = ἡμέρα. Ἐκ τοῦ diva (dies - ei) (οἱ Κρηῖτες «δια» τὴν ἡμέραν, Μακρόβιος)· dia-diva-dziuā, dzuā καὶ dzi, ιτ. di, ἰσπ. πορτ. προβ. die, ἄλβ. ditë· ῥουμ. dzi (zi) καὶ ziuā.

τηγάνε, οὐσ. θηλ., -γάν' πληθ. (tiγáne, -gānⁱ) = τήγανον, κοιν. τηγάνι· ῥουμ. tigaie, Δαλ.

τηγάνεᾶουᾶ, οὐσ. θηλ., -νεⁱ πληθ. (tiγâneāuā, -neⁱ) = ἡ κοιν. τηγανιά = τηγανισμένον κρέας, ἰδίως χοίρειον· ῥουμ. carne prăzită, λατ. †σλαβ.

τηγάνσέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε ῥ. (tiγānsésku, -siⁱ, -sitá, -sire) = τηγανίζω· ἄορ. τηγάνισα καὶ τηγάνσα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ῥῆμα· ῥουμ. prăjesc, σλαβ. Δαλ.

τηγάνσίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tiγānsít^u, -tá) = τηγανισμένος· ῥουμ. prăjit, σλαβ. Δαλ.

τηλέγραφου, οὐσ. οὐδ., -φ' πληθ. (tilégraf^u, -fⁱ) = τηλέγραφος, τηλεγράφημα· ῥουμ. telegraf, depeše, γαλ.

τηλιγραφσέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε ῥ. (tiligrâfsésku, -siⁱ, -sitá, -sire) = τηλεγραφῶ· ῥουμ. telegrafiez, ἑλλην,

τηλιγραφσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (tiligrâfsire, -sirⁱ) = τηλεγράφησις· ῥουμ. telegrafiare. Δαλ.

τηλιγραφσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτά, θηλ. (tiligrâfsít^u, -sitá) = τηλεγραφημένος· ῥουμ. telegrafiat.

τηλιγροῦφτσι, οὐσ. ἄρσ., -τσιτζ πληθ. (tiligrâftsi, -tsidz) = τηλεγραφεστής· ρουμ. telegrafist, ἑλλην.

τιάφε, οὐσ. θηλ., -φουρι' πληθ. (tjáfē, -furi) = θεῖον, κοιν. θειάρι καὶ τεχάρι· ἴδε καὶ σκίφουρα, ρουμ. sulfur, λατ.

τίγρου, οὐσ. ἄρσ., -γρι' πληθ. (tigrū, -gri) = ἡ τίγρις, τὸ γνωστὸν θηρίον· μεταφ. ὤμος, αἰμοχαρής· ρουμ. tigrū.

τιζάχε, οὐσ. θηλ., τιζάχι' πλήθ. (tizáhe, tizăhi) = τράπεζα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκτελεῖται ἐργασία τις, κοιν. τιζάχι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tezah, ρουμ. tablă, λατ.

τικνιφέζου, ἐπιθ., -φεζά θηλ. (tiknifézu, -feză) = ἀσθηματιῶν, κοιν. τικνιφέζης, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. teknefez· ἐπὶ τῶν ἵππων, ρουμ. ticnafez. Ὁ Δαλ. tecnefez.

τιλιάλου, οὐσ. ἄρσ., τιλιάλι' πληθ. (tiljál^u, tiljálⁱ) = κήρυξ, κοιν. τελιάλης, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. teljal = κήρυξ, ρουμ. telal.

τίλιου, οὐσ. ἄρσ. (tílju) = φιλύρα, κοιν. τίλιο, ἐκ τοῦ λατ. tilia, ἰτ. tiglio, ἰσπ. tilo, πορτ. προβ. til, γαλ. tille, ρ. teiu.

τιμάρε, οὐσ. θηλ., τιμάρι' πληθ. (timáre, timărⁱ) = ἡ ψῆξις, τὸ κτένισμα τῶν ἵππων. Ἐκ τοῦ τρκ. timar· ρ. tsesălat, σλ.

τιμόνε, οὐσ. θηλ., -νι' πληθ. (timóne, -ni) = περὶ ἄλιον, κοιν. τιμόνι, ἕπερ ἐκ τοῦ ἰτ. timone· ρουμ. timoană, ἑλλ.

τιμπισίρε, οὐσ. θηλ., -σιρι' πληθ. (tibisíre, -sirⁱ) = κιμωλία, κοιν. τεμπεσίρι, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. tebeşir· ρουμ. cretă, ἑλ.

τιμπουρίου, ἐπιθ. (timpurí^u) = ὁ πρόωρος γεννώμενος ἀμνὸς (ἀρνίον). Ἐκ τοῦ λατ. *temporivus, βεν. temporivo, μιλ. temporiv, ρουμ. timpuriv.

τίνε, ἄντ. προσ. ἕ' προσ. (tíne) = σύ· ἐκ τοῦ λατ. tu μετὰ προσχημ. ἰτ. ἰσπ. πρ. πορτ. γ. tu, ρ. tu. Καὶ ἐν Γκόμπες του (tu).

τινίε, οὐσ. θηλ., -νι' πληθ. (tiníe, -ni) = τιμή. Τὸ m καὶ μ τρέπεται εἰς ν ὡς καὶ ἐν τῷ ζηνίε ἐκ τοῦ ζημία. Περὶ τροπῆς τοῦ m εἰς ν ἴδε ἐν ν πρ. ἄντ. ρουμ. onoare, pretz (honor), λατ.

τινικέου, οὐσ. ἄρσ., -κετζ' πληθ. (tiniké^u -kedz) = λευκοσίδηρος, κοιν. τενεκές, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tenekè. ρ. tinichea.

τίνερον, ἐπιθ., -ρά θηλ. (tiner^u -rǎ) = νέος, τρυφερός. Ἐκ τοῦ λατ. tener = τέρην, μαλακός· ιτ. tenero, ισπ. tierno, πορτ. tenro καὶ terno, προβ. γαλ. tendre, ρουμ. tiner.

τινιρεάτσᾶ, οὐσ. θηλ. (tinireátsǎ) = μαλακότης, τρυφερότης, νεαρότης· ρουμ. tinerétse.

τινντεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -τερ᾽ πληθ. (tindeáre, -derⁱ) = ἔκτανσις, ἐξάπλωσις. Καὶ τίνντερε (tindere)· ρ. intindere.

τινντιλίνᾶ, οὐσ. θηλ., -λιν᾽ πληθ. (tindilínǎ -linⁱ) = μελίλωτον = εἶδος λωτοῦ (τριφυλλίου), τὸ ὁποῖον μυρίζει ὡς μέλι (μοσχοτρέφυλλον), φέρον χρυσοειδῆ καὶ σταχυώδη ἄνθη, ἀγαπητὰ ταῖς μελίσσαις, τὸ ὁποῖον θέτουσιν αἱ γυναῖκες εἰς τὰ μάλλινα ἐνδύματα, ἵνα τὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τοῦ σκόρου, τὴν βώτριδα (σῆς, σέος)· ρουμ. sulcinǎ, σλαβ.

τίνντου, **τίνσου** καὶ **τίμσου**, τινε καὶ τέσ^{ου}. τινντεάρε καὶ -ντερε (tindu, tinsu καὶ tímšu, tins καὶ téš^u, tindeáre καὶ -dere) = ἐκτείνω, ἐξαπλώνω. Ἐκ τοῦ λατ. tendo, tendere = ἐκτείνω. Περὶ τροπῆς τοῦ e εἰς i ἴδε ἐν λέξει ἀρίνᾶ· ιτ. intendere, ισπ. πορτ. προβ. γαλ. entendre, ρουμ. intind. Ἐν ταῖς δυτικαῖς Ρωμανικαῖς γλώσσαις τὰ ἐκ τοῦ λατ. intendo παραγόμενα ῥήματα διαφέρουσι κατὰ σημασίαν.

τινσέσκου, -σι᾽, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tinsésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = τιμῶ· ρουμ. a onora, λατ. Ἐκ τοῦ ἀερ. τίμσκ.

τινσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ᾽ πληθ. (tinsire, -sirⁱ) = τιμή, τὸ τιμᾶν, ἐκτίμησις· ρουμ. onorare, λατ.

τινσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tinsit^u, -tǎ) = τετιμημένος· ρουμ. onorat, λατ.

τιντζιρέ, οὐσ. ἀρσ., -ρετζ᾽ πληθ. (tindzire, -redzi) = μικρὸς λέβης, κοιν. τεντζερές, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tendzeré, ἢ λεγομένη κατσαρόλα· ρουμ. tindzire. Δαλ.

τιπτίλι^{ου}, ἐπιθ. ἀρσ. καὶ θηλ. (tiptili^u) = μετημφορισμένος, κοιν. τεπτίλι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. teptil· ρουμ. travestit. Δαλ.

τιοργακίου, οὐσ. ἀρσ., -κι᾽ πληθ. (tirǎgakiu, -kiⁱ) = ἐραστής

τινος, κοιν. θεργιακλής, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. terjaklı.

τισλίμε, οὐσ. θηλ. (tislime) = πρόσκρισις (δικαστική) τὸ προσδικάζειν τινί τι, ἐπίσημος παράδοσις πωλουμένου ἀντικειμένου, κοιν. τεσλίμι, τρκ. teslim· ρουμ. adjuditsiune, λατ. Δαλ.

τιστέ, οὐσ. ἄρσ., τιστέτζ πληθ. (tisté, tistédz) = δεσμίς, κοιν. τεστές, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. testé· ρουμ. testeã.

τίτλου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (titlu, -urⁱ) = ἐπιγραφή βιβλίου, ἀξιωματική, ἢ τιμητικὴ ὀνομασία, ἢ τίτλος, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. titulus, γαλ. titre· ρουμ. titlu, ἑλλην. Δαλ.

τισέ καὶ **τᾶτσέ** = κατσε : διατί· ρ. pentru ce, dece, λατ.

τιχνίτου, οὐσ. ἄρσ., -τς πληθ. (tihnit^u, -ts) = τεχνίτης· ρουμ. meșteșugar. μαγυαρ. ἢ λατ. magister.

τράκᾶ, οὐσ. θηλ., τότσι = σήμαντρον. Ἐκ τοῦ ιτ. tocco = κρούσμα, σάλπισμα, ισπ. πορτ. togue, προβ. toc, γαλ. toc-sin, ἄλβ. tokë· ρουμ. toacă.

τράμνᾶ, οὐσ. θηλ., -ουρ' πληθ. (trámna, -urⁱ) = φθινόπωρον. Ἐκ τοῦ λατ. auctumnus καὶ autumnus = φθινόπωρον, ιτ. autunno, ισπ. otoño, πορτ. outono, προβ. antoms, γαλ. automne· ρουμ. toamnă.

τράνᾶ καὶ **τουνᾶ**, τουνᾶ, τουνάρε ρ. (tránă καὶ tună, tună, tunăre) = βροντᾶ. Ἐκ τοῦ λατ. tonno, are = βροντῶ, ιτ. tonare. ισπ. προβ. tronar, πορτ. toar, γαλ. tonner· ρουμ. tun. Περὶ διφθογγισμοῦ τὸ ο εἰς οα ἴδε ἐν λέξει μράρᾶ. Καὶ μπουμπουνεάτζᾶ, ἕπερ ἴδε.

τόκου, -αⁱ, -ατᾶ, -αρε ρ. (tók^u, -aⁱ, -ată, -are) = σημαίνω, κτυπῶ τὸ σήμαντρον. Ἐκ τοῦ ιτ. tocco = κρούω, ἐπικρούω, ισπ. πορτ. προβ. tocar, γαλ. toquer, taquer, ἄλβ. trok· ρουμ. toc. Ἄπαντα ἐκ τοῦ λατ. tactare - taccare - toccare, ἴδε Diez 413.

τόκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (tók^u, -urⁱ) = τόκος· ρουμ. dobândă, σλαβ.

τόμου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (tóm^u, -urⁱ) = τόμος· ρ. volum, λ.

τόμμου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (tombu, -urⁱ) = τὸ στερεῶς ἐστραμμένον μαγδύλιον (ρίνόμακτρον) ἢ ζώνη μαλλίνη, πλῆκτρον, ἔπερ μεταχειρίζονται οἱ παῖδες ἐν τῇ παιδιᾷ, ἐν ἣ ἔκρατῶν τὸ πλῆκτρον τοῦτο καταδιώκει τὸν ἀντίπαλόν του καὶ πλήττει, κτυπᾷ αὐτόν. Ἐν Μακεδ. λέγεται τόμπουλον, ἔπερ φαίνεται ἀραβ. tonbour, πρβ. ἑλλ. ταμποῦρλον, γαλ. tambur· ρουμ. tambura = τύμπανον, ταμπουρᾶς.

τόνου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πλ. (tónu, -urⁱ) = τόνος· ρ. accent, λ.

τόπα, οὐσ. θηλ., -ουρ' πληθ. (tópā, -urⁱ) = σφαῖρα, κοιν. τόπι, ἔπερ ἐκ τρκ. top = σφαῖρα· ρουμ. tun, ἀγγλ.

τοπάλου, ἐπίθ., -λά θηλ. (topál^u, -lá) = γωλός. Ἐκ τοῦ τρκ. topal, ρουμ. ŝchiop, λατ. Ἴδε καὶ σκληρόπ^{ου}.

τοπόρου καὶ **τοποράρα**, οὐσ., -πορ' καὶ -ποραρι πληθ. (topór^u καὶ toporárā. -porⁱ καὶ -porari = πέλεκυς· ρουμ. topor, σλαβ.

τόρκου, τόρσου, τράρσα, τουρτσέαρε καὶ τράρτσιρε ρ. (tórku, tór^{su}, trársā, turtseāre, καὶ trārtsire) = νήθω, κοιν. γνέθω. Ἐκ τοῦ λατ. torqueo, torsi, tortum, ere = στρέφω· ἰτ. torcere, ἰσπ. torcer, πορτ. torser, γαλ. tordre, ρ. torc.

τόρνου, -τουρνάι, -νατᾶ, -ναρε ρ. (tórnu, turnáⁱ, natā, -nare) = στρέφω· ἀμετ. στρέφομαι καὶ ἐπιστρέφω. Ἀντὶ τοῦ ἀμετ. εὐχρηστότερον τὸ μέσον αὐτοπ. : μι τόρνου = στρέφω ἑμαυτόν, στρέφομαι, ἐπιστρέφω· 2) χέω, χύνω ὕδωρ ἢ οἶνον εἰς τὸ ποτήριον, κοιν. κερνώ. Ἐκ τοῦ λατ. torno, avi. atum, are = τορνεύω. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. tornus = τόρνος· γαλ. tourner, ἰτ. tornare, ἰσπ. πορτ. πρβ. tornar. Ἡ προστακτικὴ τοῦ ῥημ. τούτου εἶνε ἡ πρώτη βλαχικὴ λέξις, ἡ σωζομένη παρὰ Θεοφάνει «τόρνα φράτρε» ἀντὶ «τράρνα φράτε» καὶ παρὰ τῷ Θεοφυλάκτῳ «ρετόρνα», ἣν λέξιν ἐπρόφερε βλάχος τῷ 579 μετὰ Χριστόν.

τόρσου, πῆμ. τοῦ ρ. τόρκου, τράρσα θηλ. (tór^{su}, trársā) = νενησμένος, κοιν. γνεσμένος, ρουμ. tors.

τόρτου, οὐσ. οὐδ., -τουρ' πληθ. (tórtu, -turⁱ) = νῆμα, κλωστήρες. Ἐκ τοῦ τόρκου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. tort, λατ.

τότ^{ου} καὶ τούτ^{ου}, ἐπιθ., τότᾶ καὶ τούτᾶ θηλ. (tót^u καὶ tút^u, tótᾶ καὶ tútᾶ) = ὅλος, ἅπας. Ἐκ τοῦ λατιν. totus = ὅλος· ιτ tutto, ισπ. πορτ. tudo, προβ. tod, γαλ. tout, ρουμ. tot.

τότουνᾶ, τούτουνᾶ, τότῆνᾶ καὶ τόνῆνᾶ, (ἐκ τοῦ τότ^{ου} ντι ούνᾶ) (tótuna, tútuna, tótḥna καὶ tónḥna) = πάντοτε· ρουμ. totdeauna καὶ purure, λατ.

του, προθ. στασ. καὶ κιν. σημ. (tu) = εἰς, ἐν. Πλὴν τοῦ τύπου τούτου ὑπάρχουσι καὶ οἱ: τρου, τρᾶ, τρα, τᾶ τι καὶ τα (tru, trā, tra, tᾶ, tí, ta). Ἄπαντες ἐκ τοῦ λατ. intro καὶ intra = ἔνδον: του κάσᾶ = ἐν τῇ οἰκίᾳ, τᾶ τίνε = γάριν σου, γὰρ σένα· πρὶ του μούντε = διὰ τοῦ δάσους, πι του αμάρε = διὰ θαλάσσης: μι ντούκ^{ου} τρᾶ ἀπᾶ = πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ, πηγαίνω γὰρ νερό· ρουμ. In, pentru.

τούβλᾶ καὶ τούλα, οὐσ. θηλ., τούβλι πληθ. (túvliᾶ καὶ túla, túvli) = πλίνθος, κοιν. τοῦβλον· ἐκ τοῦ λατ. tubulus, ρουμ. cărămidă, ἑλλην.

τουϊάγκᾶ, οὐσ. θηλ., τουκέτζι πληθ. (tuǰágᾶ, tuǰédzi) = ράβδος· ρουμ. toiag, σλαβ. tojagu, tojaga, σερβ. tojaga.

τουκάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. τόκ^{ου}, -κᾶρ' πληθ. (tukáre, -kār') = πρόσκλησις εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τοῦ σημάντρου, ρ. tocare.

τουκέσκου, τουκί^ι, -ιτᾶ, -ιρε, ρ. (tukésku, tukíⁱ, -itᾶ, -ire) = τήκω, κοιν. λυώνω· μετ. καὶ ἀμετ. Ἐκ τοῦ τήκω, ρουμ. topesc, κατὰ Cihac σλαβ.

τουκίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. τουκέσκου, τουκίρ' πλ. (tukíre, tukírⁱ) = τῆξις, κοιν. λυώσιμον· ρουμ. topire, σλαβ.

τουκισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tukisésku, -siⁱ, -sitᾶ, -sire) = τοκίζω, τόκισα· ρουμ. dau cu dobândă, λατ. † σλ.

τουκίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. τουκέσκου (tukit^u, -tᾶ) = τετηκώς, κοιν. λυωμένος· ρουμ. topit, σλαβ.

τουλούμμπᾶ, οὐσ. θηλ., -μμπι πληθ. (tulúmbᾶ, -mbi) = άντλία, κοιν. τουλούμπα, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. touloum = ἀσκός· ρουμ. tulumbă, Δαλ.

τούμμπᾶ, οὐσ. θηλ., τούμμπι πληθ. (túmbᾶ, túmbi) =

ὕψωμα, τύμβος. Ἐκ τοῦ λατ. tumba. ιτ. προβ. tomba, ισπ. πορτ. tumba. γαλ. tombe, tombeau = τάφος· 2) κυβίστημα, κοιν. τυχλᾶς, ιτ. tombolo, ισπ. tumbo, πορτ. tombo, προβ. tom = κυβίστημα· ρουμ. tumbă.

τουμνάρεσκου, ἐπιθ., -ρξασκᾶ θηλ. (tumnârésku, -rξa-skă) = ρθινοπωρινός· ρουμ. de toamnă.

τούμσου καὶ **τούμτου**, πθμ. τοῦ τούνντου, -τᾶ θηλ. túmsu, túmtu, -tă) = κεκαρμένος, κοιν. κουρευμένος· ρουμ. tuns.

τούμτσι καὶ **ατούμτσι**, ἐπιρ. χρ. (túmtsja καὶ atúm-tsja) = τότε. Ἐκ τοῦ λατ. tunc + ce + a· ρουμ. atunci.

τούνου, οὐσ. ἄρσ., -ουρ᾽ πληθ. (tún^u, -urⁱ) = βροντή. Ἐκ τοῦ λατ. tunus, ιτ. tuono, ισπ. tonno, πορτ. tom, γαλ. ton· ρουμ. tun· ἴδε καὶ μπουμπουνιτζᾶρ^{ου}.

τουνντεᾶρε καὶ **τούνντιρε**, ἄπθ. οὐσ. τοῦ τούνντου, -νντερ᾽ πληθ. (tundeáre καὶ túndire, -nderⁱ) = κορά, τὸ κείρειν, κοιν. κούρευμα· ρουμ. tunsoare.

τούνντου, τούνσου, τούνσᾶ, τουνντεᾶρε ρ. (túndu, túnsu, túnsă, tunteáre) = κείρω, κουρεύω. Ἐκ τοῦ λατ. tondeo, totondi, tonsum, tondere = κείρω, ιτ. tondere, ισπ. tundir, προβ. γαλ. tondre, πορτ. tosar· ρουμ. tund.

τούντζε, οὐσ. θηλ., (túndze) = ὀρείχαλκος, κοιν. τούντζι, ἐν Τουρκίᾳ, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. toundz· ρουμ. bronz, γαλ.

τουράρᾶ, ἐπιρ. χρ. (tuqáră) = εὐθύς, ἀμέσως, στήν ὥρα. Ἐκ τοῦ «του» = εἰς καὶ ὥρα· ρουμ. îndată, λατ.

τουρκιπέσκου, -ψι᾽, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. μετ. καὶ ἀμετ. (turkipsésku, -psiⁱ, -psită, -psire) = ἐξισλαμίζω, τουρκεύω, ἀόρ. τούρκιψα· ρουμ. turtsesc.

τουρκιψίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἄνρ. (turkipsítu, -tă) = ἐξισλαμισμένος, τουρκευμένος· ρουμ. turtsit.

τούρκου, ἔθν. ἄρσ. (túrku) = Τούρκος· πλ. (túrtsi), τούρτσι, θηλ. τουρκχάνε (turkqáne)· ρουμ. musulman.

τουρλίε, οὐσ. θηλ., -λι᾽ πληθ. (turlié, -liⁱ) = εἶδος ποιότητος,

ἐκ τοῦ τουρκ. tourli· ρουμ. fel, specie, λατ. Δαλ.

τούρλου, ᾶ, ἐπιθ. (túrly, ᾶ)=παράφρων, τρελλός· ρουμ. nebun, λατ. Δαλ.

τούρμᾶ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (túrma, -mi)=ποίμνη. Ἐκ τοῦ λατ. turma=ἴλη, πλῆθος· ἰτ. προβ. turma, ἄλβ. tourme· ρουμ. turmă. Ἐν Γκόμπες.

τουρμπάτ^{ου}, -τᾶ, θηλ., πθμ. τοῦ τούρμπου (turbát^u, -tă)
=ὁ τὸν νοῦν τετραγαμένος, τρελλός· λατ. turbatus, ρ. turbat.

τουρμπάτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -μπᾶτς πληθ. (turbát^u, -băts)
=θόρυβος, ταραχή· ρουμ. turbat.

τούρμπουρ^{ου}, ἐπιθ., -ρά (túrbur^u, -ră)=θολερός, θολός.
Ἐκ τοῦ λατ. † turbulus (=turbidus), γαλ. trouble, ἄλβ. turbut. ρουμ. turbure.

τούρνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (túrňă, -ni)=ἰσοξ καὶ ἔσοξ,
κοιν. τούρνα, εἶδος ἰχθύος· ρουμ. štîucă, σλαβ.

τουρνάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. τόρνου, -νᾶρ' πληθ. (turnăre,
-ňăr', =ἐπάνοδος, ἐπιστροφή· 2) χύσις, κοιν. χύσιμον, ρ. turnare.

τουρνάτου, πθμ. τοῦ τόρνου, -νατᾶ θηλ. (turnát^u, -nată)
=κεχυμένος, ἀνεστραμμένος, κοιν. γυρισμένος, ρουμ. turnat.

τουρνᾶτούρᾶ, οὐσ. θηλ. -τουρ' πληθ. (turnătúră, -tur'î)
=ἐπάνοδος. Ἐκ τοῦ τόρνου. Ἐν τῷ μεσηδρ. τμήμ. Ρουμ. Intor-
sătură. Καὶ τουρνάτᾶ.

τουρνιαπέσκου, -ψι', -ψιτᾶ. -ψιρε ρ. (turnipsésku, -psi',
-psită, -psire)=τορνεύω, μορφώνω· ρουμ. fasonez, γαλ.

τούρτᾶ, οὐσ. θηλ., τούρτι πληθ. (túrtă, túrti)=πλακοῦς,
ἢ τούρτα. Ἐκ τοῦ λατ. torta (panis) ἰτ. ἰσπ. πορτ. torta,
σικελ. turta, γαλ. tourte, γερμ. torte, ρουμ. turtă.

τουρτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (turtúră, -tur'î)=τρυ-
γών, κοιν. τουρτούρα· ἐκ τοῦ λατ. † turtura =τρυγών (ἀντὶ τοῦ
turtur)· ἰτ. tortora, ἰσπ. tortola, γ. tourtre, ρ. turtură.

τουρτσέαρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. τόρκου, -τσερ' πληθ. tur-
tseăre, -tser'î)=νήσις, κοιν. γνέσιμον, ρουμ. tors.

τούσε, οὐσ. θηλ., τούσουρ' πληθ. (túse túsurⁱ) = βήξ, κοιν. βήγας. Ἐκ τοῦ λατ. tussis -is = βήξ· ιτ. tossa καὶ tosse, ισπ. προσ. tos, πορτ. tosse, γαλ. tous, ρουμ. tusă.

τουσέτζου, τουσάι, -σατᾶ, -σαρε ρ. (tusédz^u, tusáⁱ, -sată, -sare) = βήγω· ιτ. tossire, ισπ. toser, πορτ. tossir καὶ tosser, προσ. tossir, γαλ. tousser, ρουμ. tusesc.

τουτίπουτᾶ οὐσ. θηλ., (ἐκ τοῦ ἐλλ. τὸ τίποτε) (tutípută) = περιουσία· ρουμ. marfă, σλαβ. Δαλ.

τουτούνε, οὐσ. θηλ., -τουν' πληθ. (tutúne, -tunⁱ) = νικοτιανή, καπνός· ρουμ. tutun, τουρκ. Δαλ.

τούφᾶ, οὐσ. θηλ., τούφι πληθ. (túfă, túfi) = δεσμὶς ἀνθέων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, κοιν. τούφα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. tufa, ἄλβ. tufe, ρουμ. smoc, σλαβ.

τουφέκε, οὐσ. θηλ., -φεκ' πληθ. (tuféke, -fekⁱ) = τὸ πυροβόλον, τουφέκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tofek, ρουμ. puškă, σλ.

τουφεκτσι, οὐσ. ἄρσ., -τσιτζ' πληθ. (tufektsí, -tsidz) = ὀπλοποιός, κοιν. τουφεκτσής· ἐκ τοῦ τρκ. tufektsi. ρ. tufecciu.

τράγκου, τράψου, τράπτᾶ, τράτζεᾶρε καὶ τράτζιρε· ρ. (trágu, trápsu, tráptă, trădzeᾶre καὶ trădzire) = ἔλκω, σύρω, τραβῶ· ἁμοιάζω, ἀνέχομαι, ὑποφέρω. Ἐκ τοῦ λατ. traho, xi, ctum ere = ἔλκω· ιτ. trarre, ισπ. traer, πορτ. trager, προσ. γαλ. traire. trainer, ἐλλ. τραβῶ, ρουμ. trag. îndur, λατ.

τράμᾶ, οὐσ. θηλ., τράν' πληθ. (trámă. trănⁱ) = ἡ κρόκη, τὸ ὑφάδι. Ἐκ τοῦ λατ. trama = ἴτριον, ιτ. ισπ. πορτ. trama, γαλ. trame, ρουμ. tramă.

τράμπᾶ, οὐσ. θηλ., τράνγκι πληθ. (trámă. trăngi) = ἀνταλλαγτή, κοιν. τράμπα, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tramba, βενετ. tramufa· ρουμ. trambă. Δαλ.

τρανταμπότανου, οὐσ. ἄρσ. (trandabótan^u) = τριανταέστανον, εἶδος βοτάνης.

τραντάφυλλου, οὐσ. οὐδ., -λι πληθ. (trandáfyll^u -li) = τριαντάφυλλον, ῥόδον· ρουμ. rosa. λατ.

τρανταφυλλιάο, οὐσ. θηλ., -λει πληθ. (trandafylliáo, -lei) = ροδωνιά, κοιν. τρανταφυλλιά· ρουμ. rosar.

τρᾶνντουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (trandusésku, -siῖ, -sită, -sire) = σείω, σαλεύω, κοιν. τραντάζω. Καὶ τρᾶνντᾶξέσκου, -ξιῖ, -ξιτᾶ, -ξιρε, ἐκ τοῦ ἄορ. τρᾶνταξᾶ· ρ. sgătsăesc, σλ.

τρᾶνντουσίρε καὶ **τρᾶνντᾶξίρε**, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ καὶ -ξιρῖ πλ. (trândusíre καὶ trândâksíre, -sirῖ καὶ -ksirῖ) = σάλευμα, κοιν. τρᾶνταγμα· ρουμ. sgătsăire, τλαβ.

τρᾶνντουσίτου καὶ **τρᾶνντᾶξίτου**, -τᾶ, πθμ. τοῦ τρανντουσέσκου (trândusítu καὶ trândâksítu, -tă) = σεσαλευμένος, κοιν. τρανταγμένος· ρουμ. sgătsăit, σλαβ.

τράπου, οὐσ. ἄρσ., -ουρῖ καὶ τράκῖ πληθ. (trápou, -urῖ καὶ trákῖ) = τάφρος, χάνδαξ, φάραγξ, ρύαξ. Ἐν Περιβολίω. Ἐκ τοῦ ἁλβ. trap, ὅπερ ἐκ τοῦ τλαβ. trap· ρουμ. răulets, λατ.

τράπτου, πθμ. τοῦ τράγκου, -τᾶ θηλ. (tráptu, -tă) = εἰλκυσμένος, κοιν. τραβηγμένος· 2) παλαιὸς (ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων), κοιν. φορεμένος· ρουμ. tras, λατ.

τράστηρου καὶ **τάστηρου** καὶ **τράστου**, ἐν Μον. οὐσ. ἄρσ., τράστηρῖ πληθ. (trástiru καὶ tástiru καὶ trástu) = σακκίδιον, πήρα, κοιν. τουρβᾶς καὶ τράστηρον. Κατὰ G. Meyer ἡ λέξις εἶνε ἁλβανική, ἐλληνικῆς ὁμῶς καταγωγῆς· ὁ Ἡσύχιος διασώζει λέξιν «δράστης = κόρινος, ὅπερ ἐκ τοῦ δράσσω = περιλαμβάνω»· Ἁλβ traste· ρουμ. traista καὶ taistra.

τράτου, οὐσ. ἄρσ., -ουρῖ πληθ. (trátu, -urῖ) = βολή· κοιν. ρίψιμον ἐν τοῖς παιγνιδίοις· οὐν τράτου = ἄπαξ, πρβ. τὸ μὲν βολὰ = μία βολή· αἱ τράτου = ἔχεις ἀκόμη καιρὸν (ἔξεστὶ σοι βαλεῖν).

Ἐκ τοῦ ἰτ. tratto = βολή, βλήμα· ρουμ. aruncătură, λατ.

τράτζεάρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ τράγκου, -τζερῖ πλ. (trădzeäre, -dzerῖ) = ἐλκηθμός, ἢ ἔλκυσσις, κοιν. τράβηγμα· ρουμ. tragerere.

τράτσέ καὶ **τάτσέ**, συνδ. (trătsé καὶ tâtsé) = διατί· ρουμ. pentru ce, λατ.

τράφου, οὐσ. οὐδ., -ουρῖ πληθ. (tráfou, -urῖ) = τράφος τῆς

ἀμπέλου κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ τάφρος· ρουμ. rǎzor. σλαβ.

τρᾶχᾶνᾶ, οὐσ. ἄρσ., -νατζ πληθ. (trâhână, -nadz) = τὸ γνωστὸν ζυμαρικόν, ὁ τραχανᾶς, τὰ τράχανα παρὰ τοῖς μτυν. ρουμ. trahană.

τρεάμουρ^{ου} καὶ **τρεάμμπουρ^{ου}**, τριμμπουράι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (treámur^u καὶ treámbur^u, trimburái, -rată, -rare) = τρέμω. Ἐκ τοῦ λατ. † tremulo (tremulus = τρομώδης), ἰτ. tremolare, ἰσπ. πορτ. tremular, πρ. tremolar καὶ tremblar, γαλ. trembler, ἄλβ. tremb· ρουμ. tremur.

τρέι, ἄρ. ἀπολ. (trei) = τρεῖς, τρία. Ἐκ τοῦ λατ. tres-tria· ἰτ. tre, ἰσπ. πορτ. προβ. tres, γαλ. trois, ρουμ. trei.

τρεϊτζᾶτσ^ι, ἄρ. ἀπολ. (treidzătsi) = τριάκοντα. Ἐκ τοῦ τρέι καὶ τζᾶτσε, λατ. triginta, ρουμ. treizeci.

τρέκ^{ου}, τρικούι, -κουτᾶ, -τσεαρε ρ. (trék^u, trikúⁱ, -kută, -tseare μετ. = διαβιδάζω τινά· ἀμετ. = διαβαίνω (ποταμὸν κτλ.)· 2) διάγω, ζῶ. Ἐκ τοῦ λατ. trajicio, jeci, ectum, ere = διαβιδάζω· ρ. tres. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ῥωμαν γλώσσ. δὲν διεσώθη τὸ ῥῆμ.

τρέμουρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -μουρ^ι πληθ. (trémur^u, -murⁱ) = σεισμός, τρόμος· ἰτ. tremolo, λατ. tremor, ρουμ. tremur.

τρεσπρετζᾶτσ^ι, ἄρ. ἀπολ. (tréspredzătsi) = τρισκαίδεκα, δεκατρεῖς, -τρία (13)· λατ. tredecin, ρουμ. tresprezece.

τρίιρ^{ου}, καὶ **τρίγιρ^{ου}**, -αί, -ατᾶ, -αρα ρ. (tríir^u, καὶ trígir^u, -aⁱ, -ată, -are) = ἄλωνίζω. Ἐκ τοῦ λατ. tribulo = θλίβω· ἰτ. trebbiare, ἰσπ. trillar, πορτ. trilhar, ρουμ. trier.

τριϊράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ράρ^ι πληθ. (triirăre, rărⁱ) = ἀλοητός, κοιν. ἀλώνισμα· ρουμ. treierare.

τριϊράτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (triirát^u, -tă) = ἀλωνισμένος· ρουμ. treierat.

τρίκούτ^{ου}, πθμ. τοῦ τρέκ^{ου}, -τᾶ πληθ. (trikút^u, -tă) = παρεληλυθώς, κοιν. περασμένος, προβεβηκώς, πρεσβύτης· ρουμ. Inaintat în etate, λατ.

τριμηνίε, οὐσ. θηλ., -νι^ι πληθ. (triminíe, -niⁱ) = τριμηνία.

τριμιντίνᾶ, οὐσ. θηλ., -τινί πληθ. (trimindínā, -dinī) = τερέβινθος, ῥητίνη, κοιν. τρεμεντίνᾶ, ἕπερ ἐκ τοῦ ἰτ. trementina, πορτ. termentina καὶ trementina, ισπ. trementina, προσβ. terebinte, γαλ. térébinthine, ῥουμ. tremetin καὶ termentin. Ἐκ λ. terebinthinus, ἕπερ ἐκ τοῦ ἑλ. τερεβίνθινος.

τριμούρα, οὐσ. θηλ., -μουρί πληθ. trimúra, -murī = τρόμος, κοιν. τριμούρα, ἕπερ ἐκ τοῦ λατ. tremor, oris = σεισμός, τρόμος ῥουμ. tremuriciu.

τριμπουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ τρεάμπουρ^{ου}, -ράρι πληθ. (trimburáre, -rārī) = ὁ τρόμος, τὸ τρέμειν, κοιν. τρεμούλιασμα, ῥουμ. tremurare.

τριμπουράτ^{ου}, πθμ. τοῦ τρεάμπουρ^{ου}, -ρατᾶ θηλ. (trimburát^u, -ratá) = ἔντρομος, τρομαγμένος, ῥουμ. tremurat.

τριντάρε, οὐσ. θηλ., -ντᾶρι πληθ. (trindáre, -dārī) = νόμισμα ἀξίας τριάκοντα παρᾶδων κοιν. τριαντᾶρι.

τρισάγιου, οὐσ. ἄρσ., τρισᾶγι πληθ. (triságiu, trisǎgi) = ἡ ἀναγινωσκομένη εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ ἱερέως, τὸ τρισάγιον.

τριστεᾶλᾶ, οὐσ. θηλ., -τελι πληθ. (tristeálă, -teli) = ὑδατοκρουστήριον, νεροτριβεῖον, κοιν. τριστεᾶλα καὶ ντριστεᾶλα. Κατὰ Meyer ἐν ἀλβ. λεξ. ἐκ τοῦ tergo = ἀποτριβῶ, tersum-tersilis terstilis-trestiare, ἀλβ. derstilje καὶ trestellje, ἐξ οὗ εἰσήχθη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς βαλκανικὰς γλώσσ· ἴδε καὶ ντριστεᾶλᾶ.

τριτσεᾶρε, ἀπθ. τοῦ ῥ. τρέκ^{ου}, -τσερι πληθ. (tritseáre, -tserī) = διάξαις, διαβίβαις, κοιν. πέρασμα, ῥουμ. trecere.

τριφύλλικ^{ου} καὶ **τριφύλλικ^{ου}**, οὐσ. οὐδ., τριφύλλι πληθ. (trifýlli^u, trifýlli) = τὸ γνωστὸν χόρτον τρίφυλλον, κοιν. τριφύλλι ῥουμ. trifoiu.

τρόπ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι πληθ. (tróp^u, -urī) = τρόπος, διαγωγή ῥουμ. manieră, γαλ.

τρουμπέτᾶ, οὐσ. θηλ., -μπετι πληθ. (trumbétă, -beti) = σάλπιγξ, κοιν. τρουμπέτα, ἕπερ ἐκ τοῦ ἰτ. trombétta, ἀλβ. trombete ῥουμ. trompetă.

τρούμπου καὶ **τούρμπου**, -μπαί, -μπατᾶ, -μπαρε ρ. (trúbu καὶ túrbu, -baí, -batᾶ, -bare) = μαίνομαι, λύσσω, ἀγρι-αίνω. Ἐκ τοῦ λατ. turbo, are, ἀλβ. terbon· ρουμ. turb, ιτ. turbare, ισπ. πορτ. προβ. turbar, γαλ. troubler, ἐκ τοῦ λατ. ∴ turbulo, rare.

τρουμπάρε καὶ **τουρμπάρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -μπᾶρ' πλ. (trubáre καὶ turbáre, -bār'í) = λύσσα, μανία· ρ. turbare.

τρούπου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (trúp^u, -ur'í) = καρμός, σῶμα (ὡς ὄλον)· ρουμ. trup, ἀλβ. troupe, σλαβ. troup.

τρούσᾶ, οὐσ. θηλ., τρούσι πληθ. (trúsᾶ, trúši) = αὐλή, πρβ. βενετ. baterla troussa· ρουμ. curte, λατ.

τρουσίνᾶ, οὐσ. θηλ., -σιν' πληθ. (trušínᾶ, -šin'í) = σχοι-νίον ἐξ ἐρίου αἰγός (γιδόμαλλον). Σλαβ. καταγ. ρ. tāršínᾶ, σλ.

τρουχό, οὐσ. ἀρσ., -χατζ' πληθ. (truhó, -hadz) = τροχός· ρουμ. tocilᾶ, σλαβ.

τσάιε, οὐσ. θηλ., τσᾶί' πληθ. (tsáje, tsᾶí) = πηνίον, νῆμα ὄφραδιου περιτετυλιγμένον εἰς καλάμιον, μασούρι. Ἐκ τοῦ λατ. tela = ὕφαντ. ἐργαλεῖον. Περὶ τροπῆς τοῦ t εἰς τσ πρβ. τσάσ^{ου} = ὕφαίνω, ἐκ τοῦ texo. Τὸ ε τρέπεται εἰς α ὡς τζάτζε = δέκα, ἐκ τοῦ decem· τσάσ^{ου}, ἐκ τοῦ texo = ὕφαίνω· ρουμ. mosor, τρκ.

τσάκᾶλε, οὐσ. θηλ., -λί' πληθ. (tsâkâle, -li) = θῶς, κοιν. τσακάλι, ὅπερ ἐκ τοῦ γαλ. chacal· ρουμ. šacal.

τσάκâτέσκου, -τιί, -τιτᾶ, -τιρε ρ. (tsâkâtésku, -tií, -titᾶ, -tire) = χρούω, συγκρούω· οἶον: τσάκâτέσκου λέμνουλ^{ου} = ὑπο-δαυλίζω. Ἐκ τοῦ τσόκος = σφῶρα· ἢ λέξις πεποιημ. Τὸ δὲ τσάκâ-νέσκου (tsâkânésku) λέγεται ἰδίως ἐπὶ τῆς συγκρούσεως τῶν ὠῶν κοιν. συγκρίζω ἐν Μακεδονίᾳ. Παρὰ Κωνστ. τῷ Πορφυρογεννήτῳ ἀπαντᾷ τὸ τσουκανίζω· ἴδε τσόκ^{ου}· ρουμ. ciocnesc, σλαβ.

τσάκâτίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρ' πλ. (tsâkâtíre, -tir'í) = σύγκρουσις, ὑποδαύλισις· ρουμ. ciocnire, σλαβ.

τσάκâτίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ (tsâkâtítu, -tᾶ) = συγκεκρου-σμένος, μεταφ. τεταραγμένος τὰς φρένας, κατὰ τὸ ἑλλην. κτυ-

πημένος· ρουμ. ciocnit, σλαβ.

τσάκμάκον, ούσ. ἄρσ., -μάτσ' πληθ. (tsâkmák^u, -mătsi') = πυρεΐον, γάλυψ τῶν πυρεΐων (πυρεβέλος), κοιν. τσακμάκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsakmak, ἴδε καὶ μάνάρ^{ου}· ρουμ. amnar, λατ.

τσάκρᾶκε, ούσ. θηλ., -κ' πληθ. (tsâkrâke, -k' = ὁ ῥέμ-
δος, κοιν. τσικρίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsekrik ἢ ἐκ τοῦ circu-
lus = κύκλος· ρουμ. vârtelnitsă, σλαβ.

τσάκτσᾶρε, ούσ. θηλ., -ρ' πληθ. (tsâksâre, -r' = ἐσώ-
ερακον, βράκκα καὶ τσακτσᾶρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tşaktşir.

τσᾶλᾶστισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsâlâstisésku,
-si', -sită, -sirei = ἀσχολοῦμαι, προσπαθῶ, πασχίζω. Ἐκ τοῦ
τουρκ. tşalastis· ρουμ. îngrijesc, σλαβ.

τσᾶλπᾶ, ούσ. θηλ., τσᾶλκι πληθ. (tsâlpă, tsâlki = λήμη,
κοιν. τσίμπλα. Ἐκ τοῦ ἀλβ. kielp = πῦρον· ρ. urdoare, σλαβ.

τσᾶλπόσου, ἐπιθ., -οασᾶ θηλ. itsâlpós^u, -oasă = λημη-
ρός, κοιν. τσιμπλιάρης· ρουμ. urduros, σλαβ.

τσᾶν^{ου} καὶ **τσίν^{ου}**, -νου' -νουτᾶ. -νεαρε ρ. (tsân^u, -nu',
-nută, -neare = κατέγω, κρατῶ· τσᾶν^{ου} καὶ τσίν^{ου} μίν' τε (tsân^u
καὶ tsîn^u, mînte = ἐνθυμοῦμαι. Ἐκ τοῦ λατ. teneo, nuî,
tentum, ere = κατέγω, κρατῶ· ἰτ. tenere, ἰσπ. tener, πορτ.
ter, προβ. γαλ. tenir· ρουμ. tşin.

τσᾶνάκᾶ, ούσ. θηλ., -νάτσ' πληθ. (tsânákă, -năts' = πτή-
λινον τρύβλιον, κοιν. τσανάκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tşanak. Ἐν Μο-
ναστ. λέγεται κᾶτσᾶν^{ου}, ρουμ. strachină, ἑλλην.

τσᾶγγᾶρ^{ου}, -γαρ' πληθ. (tsângâr^u, -gar' = ὑποδηματο-
ποιός, κοιν. τσαγγάρης, ἐκ τοῦ τρκ. tsangar, ρ. ciobotar, σλ.

τσᾶγγᾶρσοῦλᾶ, ούσ. θηλ., -σουλι πληθ. (tsângârsúlă,
-suli) = τσαγγαρσοῦλί καὶ τσαγγαρσοῦλι· ἴδε σοῦλα, ρουμ.
potricală, σλαβ.

τσᾶγγέλε, ούσ. θηλ., -γγελ' πληθ. (tsângéle, -gel' =
ἄγκιστρον, κοιν. τσιγγέλι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsenger = ἄγκιστρον,
ρουμ. tsinghel.

τσάνεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. τσᾶν^{ου}, τσάνέρ^ι πληθ. (tsâne-äre, tsânérⁱ) = κράτησις. κατοχή, πιάσιμον, ῥουμ. tsinere.

τσάνουσᾶ, οὐσ. θηλ., -νουσι πληθ. (tsânúsă, -nusi) = τέφρα, κοιν. στάχτη. Ἐκ τοῦ λατ. :: cinuceus-cinuricius (cinis-cineris = τέφρα)· ιτ. cenere· προβ. γαλ. cendre. ισπ. ceniza, πορτ. cinza, Friul cinise, ῥουμ. cenușă. Πιθανώτερον κατ' εὐθειᾶν ἐκ τοῦ λατ. cinis μετὰ τῆς καταλ. ουσα(ușa).

τσάνουσατζου, -σα^ι, -σατᾶ, -σαρε ῥ. (tsânusădz^u, -sai, -sată, -sare) = ἀποτεφρῶ, κοιν. σταχτώνω· ῥουμ. cenuședz.

τσάνουσαρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σᾶρ^ι πληθ. (tsânusăre, -sărⁱ) = ἀποτέφρωσις, κοιν. στάχτωμα· ῥουμ. cenușăre.

τσάνουσατόν. -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (tsânusăt^u, -tă) = ἀποτεφρωμένος, κοιν. σταχτωμένος· ῥουμ. cenușat.

τσάνούτ^{ου}, καὶ **τσινούτ^{ου}** -τᾶ, πθμ. τοῦ ῥ. τσᾶν^{ου} (tsă-καὶ tsinūt^u, -tă) = κεκρατημένος· 2) φιλάργυρος. κατὰ τὸ νλν. σφιχτός, ῥουμ. tsinut, soărcit, σλαβ.

τσάντιῆρε, οὐσ. θηλ., -τηρ^ι πληθ. (tsădire, -dirⁱ) = σκηνή, κοιν. τσαντήρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsadir, ῥουμ. cort, λατ.

τσάπ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., τσάκ^ι πληθ. (tsăp^u, tsăkⁱ) = τράγος· ἐκ τοῦ ἀλβ. tsiap καὶ tšap (τῶν Γκέγκιδων). Πρβ. ἑλλ. κάπρος καὶ καπρί = τράγος, ῥουμ. tsap.

τσάπουρνᾶ, οὐσ. θηλ., -πουρνι πληθ. (tsăpurnă, -purni) = ἄγριον κοκκύμηλον, κοιν. τσάπουρνον, ῥουμ. porumbeă, λ.

τσαπουρνεᾶο, οὐσ. θηλ., -νε^ι πληθ. (tsapurneăo, -neⁱ) = ἀγρία κοκκυμηλέα, ἡσποδιάς, κοιν. τσαπουρνιά· ῥ. porumbar, σλ.

τσάρᾶ, οὐσ. θηλ., τσᾶρ^ι πληθ. (tsără, tsărⁱ) = χῶμα, γῆ. Ἐκ τοῦ λατ. terra = γῆ· ὁ πλῆθ. τσᾶρ^ι μόνον χῶματα σημ. Περὶ τροπῆς τοῦ t εἰς ts (ts) ἴδε βιτσα^ι· ιτ. πορτ. προβ. terra, ισπ. tierra, γαλ. terre, ῥουμ. tsară = χώρα, γῆ, ἐξοχή. Ἐν τῷ βορ. τμημ. λέγουσι λόκ^{ου} (lók^u) ἐκ τοῦ λατ. locus.

τσάρᾶπάνου, οὐσ. ἀρσ., -πάν^ι πληθ. (tsărăpân^u, -pânⁱ) = ὁ ἐπαιτῶν ἄρτον, καὶ ἐν γένει ἐπαίτης. Ἐκ τοῦ λατ. quaero-

panem, ρουμ. cerșetor, λατ. Καὶ πιτάτσῃ^{ου}. (λ. petax-acis .

τσάρκου, οὐσ. οὐδ., -κουρὶ πληθ. (tsárku, -kurⁱ) μεταφ. = ὁ τόκος = τὰ γεγενημένα ζῶα, ἰδίως ἐπὶ προβάτων καὶ αἰγῶν, ρουμ. tsarc. λατ.

τσᾶρούχε, οὐσ. θηλ., -χι πληθ. (tsârúhe, -hi) = πέδιλον τῶν χωρικῶν, κοιν. τσαρούχι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tsarúh· ρουμ. opincă, σλαβ.

τσᾶρουχάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -χαρὶ πλ. (tsâruhâr^u, -harⁱ) = πεδιλοποιός, κοιν. τσαρουχᾶς· ἴδε τσᾶρούχε· ρ. opincar, σλαβ.

τσᾶρτσᾶράκ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ρατσὶ πλ. (tsârtsârák^u, -ratsⁱ) = γῆ ἄφορος, ἄκαρπος· ἴσως ἐκ τοῦ τσᾶρά, ὅπερ ἴδε· ρουμ. pământ neproductiv, λατ.

τσᾶσ^{ου}, -σουⁱ, -σουτᾶ, -σεαρε ρ. (tsăș^u, -suⁱ, -sută, -seare) = ὑφαίνω. Ἐκ τοῦ λατ. texo, texui, tum, ere = ὑφαίνω. Περὶ τροπῆς τοῦ t εἰς τσ ἴδε ἐν λέξει βίτσᾶ. Περὶ δὲ τροπῆς τοῦ x εἰς σ ἴδε ἐν λέξει ασμπόρ^{ου}, ἰτ. tessere, ἰσπ. tejer, πορτ. tecer, προβ. teisser, γαλ. tisser· ρουμ. tses.

τσᾶσᾶτόρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τορὶ πληθ. (tsâsâtór^u, -torⁱ) = ὑφαντής, λατ. textorius, ἰτ. tessitore· ρουμ. tsesetor.

τσᾶσεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., τσᾶσέρⁱ πληθ. (tsâseăre, -serⁱ) = ὑφανσις, τὸ ὑφαίνειν· ρουμ. tsesut.

τσᾶσούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsâsút^u, -tă) = ὑφασμένος· ρουμ. tsesut.

τσᾶτούνε, οὐσ. θηλ., -νⁱ πληθ. (tsâtúne, -ni) = δαυλός, ξύλον ἡμίφλεκτον. Ἐκ τοῦ λατ. titio-onis = δαυλός· ἰτ. tizzone, προβ. tizo, γαλ. tison, ἰσπ. tizon, πορτ. tizaο, σαρδ. tittone, σικ. titssoni. Περὶ τροπῆς τοῦ t εἰς τς ἴδε ἐν λέξει βίτσᾶ, περὶ τροπῆς τοῦ i εἰς ᾶ ἴδε ἐν λέξει αρᾶου. Ἐν βορ. τμήμ. τουτσίνε καὶ τουτσίνᾶ· ρουμ. tăciune.

τσᾶτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι καὶ -ουρὶ πληθ. (tsățsă, -tsi καὶ -urⁱ) = μαστός, τὸ κοιν. βυζί, ἄλβ. tsitse-a· ρουμ. tsitsă. Ἐν Τραπεζοῦντι λέγεται τσιτσίν. Πιθανῶς ἐκ τοῦ τίτθη. Κατὰ Με-

yer ἐκ τοῦ τσιτσι, ἔπερ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν νηπίων σημ. τεμά-
χιον κρέατος, καὶ ἀπλῶς κρέας, ὡς καὶ ἐν τῇ ιτ. ciccìa, βεν.
cizza, cicin, ισπ. cicina, ἴδε Meyer Studien II, 89 βουλγ
καὶ σερβ. tsitsa.

τσᾶτσόσου, ἐπιθ., -τσασᾶ θηλ. (tsâtsós^u, -tsqasă) = ὁ
φέρων μεγάλους μαστούς· ρουμ. tsâtsos, ἴδε tsâtsă.

τσᾶτσουέσκου, τσᾶτσουίⁱ, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (tsâtsuée^{ku}, tsâ-
tsuîⁱ, -ită, -ire) = θηλάζω, κοιν. βυζάνω = δίδω βυζί. Ἐκ τοῦ
τσᾶτσᾶ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. dau tsâtsă.

τσᾶτσουίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρⁱ πληθ. (tsâtsuîre,
-îrⁱ) = τιθεία, τὸ παρέγειν τὸν μαστόν, κοιν. βύζαξις καὶ βύ-
ζαγμα· ρουμ. dare tsâtsă.

τσᾶφλίκε, οὐσ. θηλ., -κⁱ πληθ. (tsâflîke, -kⁱ) = κτῆμα,
κοιν. τσιφλίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tseflîk· ρουμ. moşie, σλ.

τσᾶχτισέσκου, -σίⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsâhtisée^{sku}, -sîⁱ,
-sită, -sire) = ἐκθαμβοῦμαι, κοιν. σχαστίζω, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ
şaşmak. şaştim = ἐκπλήττομαι· ρουμ. minunez, λατ.

τσᾶχτισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρⁱ πληθ. (tsâhtisîre,
-sîrⁱ) = ἐκπληξις, κοιν. σχάστισμα· ρουμ. minunare, λατ.

τσᾶχτισίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsâhtisit^u, -tă) = ἐκπλη-
κτος, κοιν. σχαστισμένος· ρουμ. minunat, λατ.

τσεᾶε, οὐσ. θηλ. τσεᾶίουρⁱ πληθ. (tseăe, tseăiurⁱ) = τείον,
κοιν. τσᾶῖ καὶ τσιᾶῖ· ρουμ. ceaiu.

τσεᾶρκου, οὐσ. οὐδ., -ουρⁱ πληθ. (tseărku, -urⁱ) = ὁ πε-
τεινὸς τοῦ πυροβόλου, τουρκίου καὶ πιστόλας, κοιν. τσεᾶρκι,
ἔπερ ἐκ τρκ. tsearc· ρουμ. cocoş de puşca, σλαβ.

τσεᾶτσιρε, οὐσ. θηλ., -ρⁱ πλ. (tseătsire, -rⁱ) = ἐρέβινθος,
κοιν. ῥεβίθι. Ἐκ τοῦ λατ. cicer, ri = ἐρέβινθος, ιτ cece, ισπ.
cicercha, γ. chich, cicerol, γερμ. kischer· ρ. naut, τρκ.

τσέκᾶ, συνδ. ἐναντ. (tsékă) = εἰ καὶ, κοιν. μολονότι. Ἐκ τῶν
τσε καὶ κᾶ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. deşi, λατ.

τσελεπίου, οὐσ. ἀρσ., τσελεπίτζ^u πληθ. (tselepî^u, tsele-

ρίdz) = εὐγενής, κοιν. τσελεπῆς ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. tselepi = εὐγενής ρουμ. nobil, λατ.

τσελίε, οὐσ. θηλ., -λι᾽ πλ. (tselie, -li^l) = κελλίον. Ἐκ τοῦ λατ. cella. Παρὰ Καβαλ. ρουμ. chilio, ἑλλην.

τσέλνικου, οὐσ. ἄρσ., -νιτσ᾽ πλ. (tsélniku, -tsi^l) = ἀρχηγός, προϊστάμενος ποιμενικῆς πατριᾶς, κοιν. τσέλιγγας καὶ τσέλνικας, ἕπερ βουλγ. tselnik. Δεγ. καὶ κιχᾶέ.

τσέρου, οὐσ. οὐδ., -ρουρ᾽ πλ. (tséru, -rur^l) = οὐρανός. Ἐκ τοῦ λατ. coelum = οὐρανός· ιτ. ισπ. cielo, πορτ. ceo, προβ. cel, γαλ. ciel, ἄλβ. kjel, kjil, ρουμ. cier.

τσέρου, οὐσ. ἄρσ., τσέρ᾽ πλ. (tséru, tsér^l) = ἡ ἄσκρα, εἶδος δρυός. Ἐκ τοῦ λατ. cerrus, ἄλβ. kjar, ιτ. cerro, ρουμ. cer.

τσέρου, τσιρού᾽, -ρουτᾶ, -ρεαρε ρ. (tséru, tsirúⁱ, -rută, -reare) = ζητῶ, ἐπαιτῶ. Ἐκ τοῦ λατ. quaero, sivi, itum, ere· ιτ. chiedere, ισπ. πορτ. querer· ρουμ. cer καὶ cerșesc.

τσε- καὶ τσιρέκε, οὐσ. θηλ., τσιρέκ᾽ πλ. (tse- καὶ tsi-réke, tsireki^l) = τὸ ἐν τέταρτον ἔλου τινός, κοιν. κάρτο καὶ τσιρέκι, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tserék = τέταρτον· ρουμ. cart, γαλ.

τσέρκμου καὶ τσέρκμου, οὐσ. ἄρσ., τσέρκλι καὶ τσέρκουρ᾽ πλ. (tsérkju καὶ tsérclju, tsérkli καὶ tsérkur^l) = στεφάνη τῶν βαρελίων, κοιν. τσέρκι, τσέρκολον, ιτ. cerchio καὶ circolo, ισπ. circo, cerco, προβ. γαλ. cercel, ἄλβ. kjark· ρουμ. cerc, cearc, ἅπαντα ἐκ τοῦ λατ. circulus.

τσέρμπου, οὐσ. ἄρσ., -γκι πλ. (tsérbu, -gi) = ἔλαφος· ἐκ τοῦ λατ. cervus = ἔλαφος. Περὶ τροπῆς τοῦ V εἰς μπ πρβ. μπράτσε = ρωνή ἐκ τοῦ vox-cis, μπιρμπεάτσε = κριός, ἐκ τοῦ vervex - icis· ιτ. cervo, ισπ. ciervo, πορτ. cervo, προβ. cerv, γαλ. cerf, ρουμ. cerb. Καὶ τσέρβου. Τὸ θηλ. τσιρμπράνι, -μπον· (tsirbqanje, -boni)· ρ. cerboică.

τσερνίτσου, οὐσ. οὐδ., -τσ᾽ πλ. (tsernítsju, -tsi^l) = συκάμινος παράγουσα μαύρα μούρα. Ἐκ τοῦ σλαβ. tserno = μέλας.

τσέρνου καὶ ντσέρνου, τσιρνού᾽, -νουτᾶ, -νεαρε ρ. (tsérnu

καὶ ntsérnu, tsirnúi, -nută, -neare) = κοσκινίζω. Ἐκ τοῦ λατ. cerno, crevi, cretum, cernere = κρίνω· χωρίζω. Πρὸς τὸ λατ. cerno farinam cribro = κρίνω τὸ ἄλευρον τῷ κοσκίνω, κοσκινίζω· ισπ. cribar, πορτ. crivar, γαλ. cribler, ιτ. crivellare, προβ. cribellar, ρουμ. ciuruesc, λατ.

τσεσίτου, οὐσ. ἄρσ., -σιτς πληθ. (tsesítu, -sits) = κατάσκοπος, κοιν. τσεσίτης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsesit, ρ. spion, γαλ.

τσι καὶ **τσέ**, ἔρωτ. καὶ ἀναφορ. ἄντων. (tsi tse) = τίς, τί. Ἐκ τοῦ λατ. qui, quid - quod, ιτ. che, ισπ. πορτ. προβ. γαλ. que, ρουμ. ce (tse).

τσιάλου (tsiálu) ἄκλιτον μέρος λόγου, τιθέμενον πρὸ τοῦ ἄρσ. ἐνόματος τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ὀήλωσιν τῆς συζύγου ἐκείνου, ἐπέχον τὴν θέσιν τοῦ «ἡ κυρία»· οἷον: τσιάλου Γιώργη = ἡ κυρία Γεωργίου, ἡ Γεώργαινα. Ἐκ τοῦ ατσεά + ἄλου, ἔπερ ἴδε Οἱ Ρουμοῦνοι μεταχειρίζονται τὸ doámpna = ἡ κυρία.

τσιάπα, οὐσ. θηλ., -τσιάπι πληθ. (tsiápă, tsiápi) = κρομμυον· ιτ. cipolla, ισπ. cebolla, πορτ. cebola, προβ. ceba καὶ cebula, γαλ. cibule, γερμ. zwiebel, ρουμ. ceapă.

τσιάρα, οὐσ. θηλ., τσέρ' πληθ. (tsiáră, tsér') = κηρός, κοιν. κηρί. Ἐκ τοῦ λατ. cera, ιτ. ισπ. πορτ. προβ. cera, γαλ. cire, ἄλβ. kjiri, kjeri, γαλ. cierge, ρουμ. ceară.

τσιάσκα, οὐσ. θηλ., τσέσκι πληθ. (tsiáskă, tséski) = κύπελλον τοῦ καφέ μεῖζον τοῦ συνήθους, κοιν. τσάσκα, ἔπερ ἐκ τοῦ ἄλβ. tsiaska, ιτ. tazza· ρουμ. ceașcă.

τσιβά καὶ **τσεβά**, ἄρσ. ἄντων. = τίς, τί. Ἐκ τοῦ λατ. quid vult, ἔπερ βλαχιστὶ λέγεται βα = θέλει. Προηγούμενης ἄρν. = οὐδέν· ρουμ. nimic, ἴδε καὶ τσινεβά.

τσιβά, συνδ. διστακτικὸς (tsivá) = μή, μήπως· οἷον τσιβά ντι βρέ' = μήπως θέλεις; ρουμ. dacă, λατ.

τσιβίε, οὐσ. θηλ., -βι' πληθ. (tsivie, -vi') = ξύλινος ἴλας, κοιν. τσιβίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsevic ρουμ. băts, σλ.σβ.

τσιβικουσέσκου, -σι', -σιτă, -σιρε ρ. (tsivikusésku, -si').

-sită, -sire) = προσαρμέζω τι διὰ ξυλίνου ἤλου, κοιν. τσιβικόνω, ἴδε καὶ τσιβίε· ρουμ. potrivesc, σλαβ

τσιβικουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (tsiviku-sire, -sir'i) = προσαρμογή διὰ ξυλίνου ἤλου (τσιβικίου), κοιν. τσιβίκωμα· ρουμ. potrivire, σλαβ.

τσιβικουσίτ'ον, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (tsivikusitu, -sită) = προσηρμοσμένος διὰ ξυλίνου ἤλου, κοιν. τσιβικωμένος· ρουμ. potrivit, σλαβ. Δαλ.

τσιγάρᾶ, οὐσ. θηλ., -γᾶρ' πληθ. (tsigără, -găr'i) = τσιγάρων τοῦ καπνοῦ· ρουμ. țigară, Δαλ.

τσιγᾶρίδᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ριτζ πληθ. (tsigărîdă, -ridz) = τὰ λείψανα τοῦ τσιγαρίζομένου κρέατος, ἴδε τσιγᾶρσέσκου· ρουμ. joumări de osânză, σλαβ. + ἑλλην.

τσιγᾶρσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsigărsésku, -si', -sită, -sire) = τηγανίζω, κυρίως τσηγαρίζω. ἔπειρ ἐκ τοῦ τηγανίζω, ἴδε ἄτακτα Κοραῆ 1, 292· ρουμ. pârălesc, σλαβ.

τσιγᾶρσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (tsigărsire, -sir'i) = τσηγάρισμα· ρουμ. pârălire, σλαβ.

τσιγᾶρσίτ'ον, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsigărsitu, -tă) = τσηγαρισμένος· ρουμ. pârălit.

τσικᾶλέσκου, -λι', -λιτζ, -λίρε ρ. (stikălésku, -li', lită, -lire) = βατταρίζω, φλυαρῶ. Ἐκ τοῦ λατ. cicadă = τέττιξ, ιτ. cicalare· ρουμ. cicalesc.

τσικᾶρα, συνδ. ἐναντ. (tsikăra) = καὶ εἰ, εἰ καί, καὶ ἄν. Ἐκ τοῦ τσι καὶ κᾶρα, ἄπειρ ἴδε· ρουμ. deși, cu toate că. λατ.

τσικμιτζέ, οὐσ. θηλ., -τζετζ πληθ. (tsikmitzé, -tzedz) = ἐρμάριον, συρτάρι, ἐν ᾧ οἱ πωληταὶ ἐναποθέτουσι τὰ χρήματα, μικρὸν χρηματοκιβώτιον, κοιν. τσεκμετζές, ἔπειρ ἐκ τοῦ τρκ. tchekmedjé· ρουμ. cecmegé.

τσίκνᾶ, οὐσ. θηλ., -κνι πληθ. (tsiknă, -kni) = ἴσμη καιομένου (τσουρσουφλισμένου) φαγητοῦ, κοιν. τσίκνα· ρουμ. miro-sul pârălit. scrum. ἑλλην. + σλαβ.

τσικνουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsiknusedesku, -siῖ, -sită, -sirei) = τσικνίζω, τσουρουζλίζομαι (ἐπὶ τοῦ κκιομένου ραγητοῦ)· ρουμ. pârpallesc, σλαβ.

τσικνουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsiknusitu, -tă) = τσικνισμένος· ρουμ. pârpalit, σλαβ.

τσικόρᾶ, οὐσ. θηλ., -κορῖ πληθ. (tsikora, -korî) = κικώριον, κοιν. ραδίκι· ρουμ. tsicoare, ἑλλην.

τσιλίκε, οὐσ. θηλ. (tsilike) = χάλυψ, κοιν. ἀτσάλι καὶ τσελίκι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tselic· ρουμ. otsef, λατ. acies ferri = χάλυψ. Παρὰ Δουκαγγ. ἄτζαλον.

τσιλικουσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsilikusedesku, -siῖ, -sită, -sirei) = χαλυβῶ, κοιν. τσελικώνω, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. τσελίκι, ἴδε τσιλίκε· ρουμ. otsefiesc, λατ.

τσιλικουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (tsilikusire, -sirî) = χαλύβωσις, κοιν. τσελικώμα, ρουμ. otsefire, λατ.

τσιλικουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsilikusitu, -tă) = κεχαλυβώμενος, κοιν. τσελικωμένος· ρουμ. otsefit, λατ.

τσιμπούκε, οὐσ. θηλ., -πουτσιῖ πληθ. (tsimbuke, -tsi) = ἡ καπνοσύριγξ, τὸ τσιμπούκι, ἐκ τοῦ τρκ. tsibuc, ρ. tsiubuc.

τσίμπτου καὶ τσίμτου, πθμ. τοῦ τσίγγου, -τᾶ θηλ. (tsimptu καὶ tsimtu, -tă) = περιεζωσμένος, κοιν. ζωσμένος· ρ. incins.

τσίν^{ου}, τσινάῖ, -ατᾶ -αρε, ρ. (tsinu, tsinai, -ata, -are) = δειπνῶ. Ἐκ τοῦ τσίγγᾶ = δεῖπνον, λατ. coenare, ιτ. cenare, ρουμ. cinez.

τσίνᾶ, οὐσ. θηλ., τσίνι πληθ. (tsina, tsini) = δεῖπνον. Ἐκ τοῦ λατ. coena = δεῖπνον, ιτ. ισπ. πρὸς. cena, πορτ. cea, γαλ. cene, ρουμ. cina.

τσινάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -νᾶρῖ πληθ. (tsinare, -narî) = τὸ δεῖπνεῖν, ρουμ. cinare.

τσινάτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsinat, -tă) = δεδειπνηκώς· ρουμ. cinat.

τσίγγου, τσίμδου, τσίμπτᾶ, τσίγγετᾶρε ρ. (tsingu, tsim-

šu, tsímpťă, tsindzeáre) = ζώννυμι, ζώνω. Ἐκ τοῦ λ. cingo, nxi, nctum, ere = ζώννυμι· ῥ. incing, ιτ. incignere, ισπ. cènir, πορτ. cingir, πρσβ. cenhir, γ. enceindre καὶ ceindre.

τσίνγκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (tsíngu, -urⁱ) = ψευδάρ-
γυρος, κοιν. τσίγγος· ῥουμ. zing.

τσειγγρισέσκου, -σιⁱ, -σιτă, -σιρε ῥ. (tsingrisésku, -siⁱ,
-sită, -sire) = συγκρούω, κοιν. τσειγγρίζω, τσειγγρισα, ἐξ οὗ τὸ
προκ. ῥημ. πεποιημ. ῥουμ. tsiocnese, σλαβ. Δαλ.

τσίνε, ἔρωτ. ἀντ. (tsíne) = τίς; Ἐκ τοῦ λατ. quinam·
τσίνε βίνε καὶ κάρε βίνε; = τίς ἦλθε; Μογλ. tšine· ῥουμ. cine,
Παραδουν. tsire, ιτ. chi, γάλ. qui, σαρδ. chini, ισπ. quien.

τσινεβὰ καὶ τσιβὰ, ἀντων. ἀόρ. (tsinevâ καὶ tsivâ) = ἔτι
δήποτε, οὐδέν. Ἐκ τοῦ λατ. quinam καὶ βα, βλαχ. = θέλει.
'Επίσης ἐν χρήσει εἶνε καὶ τὸ τσινεβρέⁱ καὶ τσιβρέⁱ, ἐκ τοῦ τσι =
quid = τί καὶ βρέⁱ = θέλεις = vis· ῥουμ. cine-va.

τσιντζάτσι, ἀρ. ἀπολ. (tsindzătsi) = πεντήκοντα (50). Ἐκ
τοῦ τσίντσι = πέντε, quinque καὶ τζάτσι = δέκα, ἕπερ ἴδε. λατ.
quingenta, ῥουμ. cincî-zeci.

τσιντζεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. τσίνγγου, τσιντζέρ' πλ. (tsindze-
áre, tsindzerⁱ) = ζῶσις, περίζωσις, κοιν. ζώσιμον· ῥ. incingere.

τσιντζιφέου, οὐσ. ἀρσ., -φεⁱ πλ. (tsindziféu, -feⁱ) = ζιζυφιά
καὶ τσιντσυφιά (ῥένδρον ἑπωροφόρον· ῥ. jujub, γ. jujubier.

τσίντσι, ἀρ. ἀπολ. (tsintsî) = πέντε (5). Ἐκ τοῦ λατ. quin-
que, ιτ. cinque, ισπ. πορτ. cinco, πρσβ. cinc, γαλ. cinq·
ῥουμ. cincî.

τσιόρου καὶ τσόρου καὶ τσιτσιόρου, οὐσ. ἀρσ., τσισάρι καὶ
τσσάρι καὶ τσιτσισάρι πληθ. (tsjór^u καὶ tsór^u καὶ tsitsjór^u,
tsjōári καὶ tsoári καὶ tsitsioári) = πούς, κοιν. ποδάρι. Ἐκ τοῦ
λατ. {pediolus, κοί. petiolus (ὑποκ. τῆς pes-pedis = πούς. Τὸ
μὲν τῆς τῆς petiolus ἐστράπη, εἰς τσ, περὶ οὗ ἴδε ἐν λέξει βίτσα·
τὸ δὲ I εἰς ρ, ἢ περὶ οὗ ἴδε ἐν λέξει ακάρε. Τὸ ρ ἐστράπη, εἰς κ, ἕπερ
ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ τσ τῆς δευτέρας συλλαβῆς κατὰ τὸ τζιάτζι-

τῶν ἐκ τοῦ digitus, ιτ. picciuolo, ισπ. peçioolo = ἡ οὐρὰ καρ-
ποῦ τινος· ρουμ. picior (chicior).

τσιόρμπᾶ, -μπι, οὐσ. θηλ. (tsjórba, -bi) = ζωμός, κοιν.
σούπα καὶ τσιουρβᾶς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tşorbâ = ζωμός· ρουμ.
tsiorbă. supă.

τσιορμπατζί, οὐσ. ἄρσ., -τζιτζ πλ. (tsjorbadzi, -dzidz)
= πλούσιος, ἄρχων, κοιν. τσιορμπατζῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. tsior-
badzi· ρουμ. gospodar, σλαβ.

τσιούκᾶ, οὐσ. θηλ. (tsjúkă) = κορυφή λόφου ἢ ὄρους, κοιν.
τσιούκα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀλβ. tsiúke, σερβ. zuka = ἐξέχουσα ἄκρα
ὄρους· ρουμ. pişk, λατ.

τσιουκουτίτῶν, ἐπιθ. (κυρίως πθμ. τοῦ τσιουκουτέσκου καὶ
τσᾶκᾶτέσκου, ὅπερ ἴδτε) = ἐκτομίας, εὐνοῦχος, εὐνοουχισμένος· ἰδίως
λέγεται ἐπὶ τῶν τράγων· ὁ Δαλ. ἀναγράφει καὶ συνων. σκοπάτ,
ὅπερ ὅζει ρουμ. μεταγγίσματος ἐκ τοῦ scopit = ἐκτομίας.

τσιούνγκου, ἐπιθ., -νγκᾶ θηλ. (tsjúngu, -gă) = ἀνάπηρος,
κοιν. τσιογγος, ρουμ. tsiung, tsiolac. τουρκ. Δαλ.

τσιουντιε, οὐσ. θηλ., -ντιε πλ. (tsjudie, -diⁱ) = θαῦμα.
ἐκ τοῦ ἀλβ. tşude = θαῦμα. Καὶ τσιούντᾶ· ρ. tsiudă, mirarre, λ.

τσιουντιόσῶν, ἐπιθ., -ρασᾶ θηλ. (tsjudiós^u, -rasă) = θαυ-
μαστός. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τσιουντιε· ρουμ. ciudat.

τσιουντισέσκου, -σιε, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tsjudisésku, -siⁱ,
-sită, -sire) μέσον = θαυμάζω. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. τσιουντιε, ρουμ.
mă mir, λατ.

τσιουντισίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρε πλ. (trjudisire,
-sirⁱ) = θαυμασμός, ρουμ. mirare.

τσιουντισίτῶν, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tsjudisit^u, -tă) = ἐκ-
πληκτός· ρουμ. mirat, λατ.

τσιουπάρε, οὐσ. θηλ., -πᾶρε πλ. (tsjupăre, -părⁱ) = τὸ
φέσι, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν Φαρσαριωτῶν.

τσιουπλικεάουᾶ, οὐσ. θηλ., -κεε πλ. (tsjuplikeáua,
-keⁱ) = λαός, ὄγλος, κοιν. τσιουπλικεά, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tsju-

pliac· ρουμ. populatsie, λατ.

τσιούρ^{ου}, -ραι, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (tsjúr^u, -rai, -ratā, -rare) = τερετίζω, τιτύζω· ἢ λέξις πεποιημ., ἐκ τοῦ ἤχου τῶν πτηνῶν· ρουμ. ciripesc σλαβ.

τσιπούνη^{ου}, οὐσ. οὐδ., -πουν· πληθ. (tsipúnĭ^u, -punĭ) = μάλλινον ὕψωμα, κοιν. σκουτί καὶ σαγκάκι καὶ τσιπούνη· ἀγνώστου καταγωγῆς. Ἴδε Cihac II 581. 2.

τσιπούρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -πουρ· πληθ. (tsípur^u, -purĭ) = στέμφυλον. κοιν. τσίπουρον. Παρὰ Δανιήλ· λέγεται καὶ μπᾶρσίε, ἄλβ. bārsi, ρουμ. tescovină, drojdie. σλαβ.

τσιουστιουκάρε, ἄορ. ἄντων. (tsjüstĭukáre) = τίς, κάποιος. Ἐκ τοῦ λατ. quid-scio-qualis, κατὰ τὸ ἐλλ. τί (δὲν) ξεύρω ποιῆς = κάποιος· ρουμ. nehot. Καὶ τσεστρουκάρε.

τσιίρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ. τσίρ· πληθ. (tsír^u, -tsírĭ) = κόσκινον. Ἐκ τοῦ λατ. ciribrum, cribrum· ἴδε τσέρνου, ἰτ. crivello, ἰσπ. cribo, πορτ. crivo, γαλ. cribl, ρουμ. ciur.

τσιίρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., τσίρ· πληθ. (tsír^u, tsírĭ) = τσίρος (ὁ ἰγθύς)· ρουμ. tsâr, Δαλ.

τσιράκ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρατσ· πληθ. (tsirák^u, -ratsĭ) = ὑπηρέτης, μαθητῆς τεχνίτου τινός, κοιν. τσιράκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tserak. ρουμ. utsenic, σλαβ.

τσιρδάκε, οὐσ. θηλ., -δᾶκ· πληθ. (tsirdáke, -dăkĭ) = ἐξέδρα, κοιν. τσιρδάκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. tserdak, ρουμ. tseardac.

τσιριμόνιε, οὐσ. θηλ. -μον· πληθ. (tsirimónie, -monĭ) = ἡδυλογίαί, λόγοι θωπευτικοί, κοιν. κομπλιμέντα, γαλ. compliment, ρουμ. compliment.

τσιρεάσᾶ, οὐσ. θηλ., -σι πληθ. (tsireásă, -ši) = τὸ κεράσιον, ἰτ. ciriegia, ἰσπ. cereza, πορτ. cereja, προβ. serisia, γαλ. cerise, ἄλβ. kjirši, kjersĭ· ρουμ. cireasă, ἅπαντα ἐκ τοῦ λατ. cerasus (κέρσος).

τσιρέσ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -σι· πληθ. (tsirés^u, -si) = ἡ κέρσος, κοιν. κερσάκι. Ἐκ τοῦ λατ. cereseus = cerasus (κέρσος), ἰτ.

ciriegio, ισπ. cerezo, πορτ. cerejeira, πορτ. serier, γαλ. cerisier· ρουμ. cireș.

τσιριάπ^{ου}, ούσ. ούδ., -ουρι πληθ. (tsiriǰápu, -uri) = ίπνός, κοιν. ροϋρνος. Και τσιρέπ^{ου}. Σλαβ. καταγωγής· ρ. cuptor, λατ.

τσιρισιάρ^{ου}, ούσ. άρσ., -ρι πληθ. (tsirisǰár^u, -ri) = ό μήν Ιούνιος = μήν τῶν κερασίων· ρουμ. Junie, λατ.

τσιριτόνι^{ου}, ούσ. άρσ., τσιριτόν^ι πληθ. (tsiritóni^u, tsiritóni) = έπαίτης, κοιν. ζήτουλας. Έκ τοϋ λατ. quaerito (quaero) = ζητώ· ρουμ. cerșetor. Και τσεριτόρ^{ου}.

τσιρνεάρε και ντσιρνεάρε, άπθ. ούσ. τοϋ ρ. τσέρνου, τσιρνέρ^ι και ντσιρνέρ^ι πληθ. (tsirneǰare και ntsirneǰare, -neri) = κοσκίνισμα· ρουμ. ciuruire, λατ.

τσιρνίτσι^{ου}, ούσ. ούδ., -νιτσι πληθ. (tsirnítsi^u, -nitsi) = συκόμορος, συκομορέα, κοιν. μουριά και συκαμινιά, παράγουσα μαϋρα συκόμορα, μοϋρα. Σλαβ. καταγ. ρουμ. dud, τουρκ. Ίδε και μουρξάουά.

τσιρνούτ^{ου} και ντσιρνούτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοϋ τσέρνου (tsirnútu, -tǎ) = κοσκινισμένος· ρουμ. ciuruit, λατ.

τσιρσίε και τσάρσίε, ούσ. θηλ., -σι^ι πληθ. (tsirsie και tsársie, -siⁱ) = άγορά, κοιν. τσαρσι^ι και τσιαρσί, όπερ έκ τοϋ τρκ. tšarši· ρουμ. târg, σλαβ.

τσιρτσέλ^{ου}, ούσ. άρσ., -λι πληθ. (tsirtséln, -li) = ένώτιον, κοιν. σκολαρίκι. Έκ τοϋ λατ. circellus = κυκλίσκος. Έν Άγρίδι λέγεται κάρτέλ^{ου}, ιτ. cerchiolo, ισπ. cercillo, πορτ. cercilhe, γαλ. cerceau· ρουμ. cercel. Και μινγκιούθ^{ου} και βξάρε.

τσιρτσιβέ, ούσ. θηλ., -βετζ πληθ. (tsirtsivé, -vedz) = τὸ πλαίσιο τοϋ παραθύρου μετά ύάλου ή χάρτου, κοιν. τσερτσεβές, όπερ έκ τοϋ τρκ. tsertsevė· ρουμ. tsertseveǎ.

τσισπράτζάτσ^ι, άρ. άπόλυτον (tsisprǎdzǎtsi) = πεντεκαίδεκα, δεκαπέντε (15). Έκ τοϋ τσίντσι = πέντε, σπρά έκ τοϋ spre iex + per^η super supra) = πρὸς και τζάτσι = δέκα. decem· ρουμ. cincisprezece = quinque + ex + per + decem, λατ.

quindecim. Καὶ τσίσπρα.

τσιτάτε, οὐσ. θηλ., τσιτάτς πληθ. (tsitáte. tsitátsi = φρούριον. Ἐν βερ. τμήμ. Ἐκ τοῦ λατ. civitas, atis = πόλις, ιτ. citta, ισπ. ciudad, πορτ. cidade, κροβ. ciutat, γαλ. cité, ἀγγλ. city, ἀλβ. kjoutet· ρουμ. cetate.

τσιφνά, οὐσ. θηλ. -φνι· πληθ. (tsifná, -fni) = ἡ κοιν. τσίφνα τῶν ὀρνίθων, πετσάκι ἄσπρον ρυόμενον περὶ τὴν ἄκρην τῆς γλώσσης τῶν ὀρνίθων, ἐξ οὗ δὲν ὀνόμαζαντι νὰ πίουσιν, μίτη νὰ ληλίσουν κατὰ τὸ σύνθημα· ρουμ. tsifná, ἴδε συγγενεῖς λέξεις παρὰ Cihac 709, Δαλ.

τσράρα, οὐσ. θηλ., τσράρι· πληθ. (tsqárá. tsóri) = σχοινίον. Ἐκ τοῦ ἀλβ. sorá = σχοινίον, κροβ. νλν. τεκούρι ἐκ τοῦ securis, λατ. corvus. cornix, κόραξ· ἴδε λέξ. ἀλβ. G. Meyer, σελ. 390 ρουμ. sfoarǎ. σλαβ. ρριουλ. sore.

τσράρικου, οὐσ. ἄρσ., τσράριτς· πληθ. (tsqárik^u, tsqáritsi) = περικνημὶς, κοιν. τσουτλούκι. Ἐκ τοῦ τσράρ^u = πούρ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. ghetrá, γαλ. guétre.

τσόκου, οὐσ. οὐδ., τσράτςι· πληθ. καὶ τσράκουτι καὶ τσόκουρι· (tsóku, tsqátsi, tsqákuti καὶ tsókurⁱ) = τρῦρα, κοιν. τσόκος καὶ τσόκανος, ἀλβ. tsekan καὶ tšok. Ἐκ τοῦ ἀργ. ἐλ. τυκάνιον· ρουμ. ciocan.

τσότρα, οὐσ. θηλ., τσότρι· πληθ. (tsótrǎ. tsótri) = ἀγγεῖον ξύλινον, χρησιμεῖον ὡς ριάλη. Καὶ τσιτούρα· ρουμ. ciutúrǎ, ιτ. ciotula. Ἐκ τοῦ κότυλος, κοτύλη· ἴδ. Jrbr. τμ. 11, σ' 61.

τσουβάνχου, οὐσ. οὐδ., -βάν· πληθ. (tsuváni^u, -vǎni) = ἀμὶς, εὐτελὲς πύλινον ἀγγεῖον· ρουμ. tsucal, ἴδε τσουκάλε.

τσουκάλε, οὐσ. θηλ., -κάλι· πληθ. (tsukále, -kǎli) = λίκυθος, κοιν. τσουκάλι. Ἐκ τοῦ zucca = κολοκύνθη, καὶ τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ αὕτη βράζεται. Τουρκ. şukal. Ὁ Δουκάγγιος ἀναγράφει τὴν λέξιν «τσηκάλη».

τσουλουμπέτου, οὐσ. ἄρσ., -μπετς· πληθ. (tsulubét^u, -bets) = ἡ κορυφή τοῦ ὄρους· ρουμ. culme, λατ. Καὶ τσιούκα.

τσούμᾶ καὶ **τσίούμᾶ**, οὐσ. θηλ., τσούμι πληθ. (tsúmă και tsiúmă, tsúmi) = δεσμὸς μαλλίου, τριχώματος, κρωδύλος· ρουμ. cǎma. Ἐκ τοῦ σλαβ. ciume Πιθανώτερον ἔκ τοῦ ἑλλην. κόμη. Πρβ. τὸ ιτ. chioma. Ὁ δὲ Pušcar. ἔκ τοῦ λατ. cyma = κύμα, καὶ ὁ καυλίσκος τῆς κράμδης. Ἀμφίβολον. ἴδ. Pušc. 380.

τσουμάγκᾶ, οὐσ. θηλ., -μάτζι· πληθ. (tsumágă, -mădzi) = ῥόπαλον, ῥάβδος ποιμενική, κοιν. ματσούκα καὶ ματσούκι· τουρκ. tšomaq, ρουμ. cǎmag, ἄλβ. tšomaje. Πιθανὸν νὰ προέρχεται ἔκ τοῦ ματσούκα διὰ μεταθέσεως τῶν συλλαβῶν.

τσουμπουρίκᾶ, οὐσ. θηλ., -ριτσι· πληθ. (tsumburíkă, -ritsi) = θύμβρος, κοιν. θυμάρι· ρουμ. tsimbru, tsimbrușor.

τσούπῶν, οὐσ. ἄρσ., τσούπᾶ θηλ., τσούκι, τσούπι (tsúp^u tsúpă, tsúkⁱ tsúpⁱ) = νήπιον, βρέφος. Ἐκ τοῦ ἄλβ. tsiupe, ρουμ. nat, λατ.

τσοῦτσοῦλεᾶῶν, οὐσ. ἄρσ., -λεᾶῶι· πληθ. (tšutšuleă^u, -leai) κορυθαλός, κοιν. τσουτσουλιάνος· ρουμ. tsiocârlian.

τύλῶν, οὐσ. οὐδ., -λουρι· πληθ. (týl^u, -luri) = τετρημένον πῶμα τῶν βαρελίων, ὅπερ καὶ κάνουλα καὶ τύλος λέγεται· ρουμ. robine, cană, λατ.

τύπῶν, οὐσ. οὐδ., -πουρι· πλ. (týp^u, -puri) = τύπος· ρ. tipar.

τυπικό, οὐσ. ἄρσ., -κατζ· πληθ. (typikó, -kadz) = τὸ τυπικὸν τῆς ἐκκλησίας· ρουμ. tipico.

τυπουγράφῶν, οὐσ. ἄρσ., -φι· πληθ. (typugraf^u, -fi) = τυπογράφος· ρουμ. tipograf.

τυπουγραφίε, οὐσ. θηλ., -φι· πληθ. (typografie, -fi) = τυπογραφεῖον· ρουμ. tipografie.

τυπουσέσκου, -σιⁱ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (typusésku, -siⁱ, -sită, -sire) = ἐκτυπῶ, τυπώνω· ρουμ. tiparesc, ἑλλην.

τυπουσίτῶν, -τᾶ, πῆμ. τοῦ ἀνρ. (typusít^u, -tă) = τυπωμένος, ἔντυπος· ρουμ. tiparit, întipărit, ἑλλην.

τύραννῶν, ἐπιθ. (týrannu) = τύραννος· ρουμ. tiran, ἑλλην.

τυράννιε, οὐσ. θηλ., -νι· πληθ. (tyrânnie, -ni) = τυραν-

νία. Καί τυράννη^{ου}· ρουμ. tiranie, ἑλλῆν.

τυρανσέσκου καί τυραννισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tyransésku καί tyrannisésku, siⁱ, -sită, -sire) = τυραννῶ.

Ἐκ τοῦ ἁορ. τυράννησα καί τυράνσα· ρουμ. a tirănisă.

τυράνσιρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ^ι πληθ. (tyrânsire, -sirⁱ) = βασανισμός, τυραννία· ρουμ. tirănire.

τυράνσιτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (tyrânsitu, -tă) = βασανισμένος, τυραννημένος· ρουμ. tiranisat.

τύφ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ^ι πληθ. (tyfu, -urⁱ) = τυφός (ἢ νόσος)· ρουμ. tif.

τύχε, οὐσ. θηλ., τύχ^η πληθ. (tyhe, tyhi) = τύχη· ρουμ. soartă (λατ. sors-sortis), noroc, σλαβ.

τυχηρό, ἐπιθ. ἄκλιτον (tyhirô) = τυχηρός ρ. norocos, σλ.

τυχησέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (tyhisésku, -siⁱ, -sită, -sire) = τυγχάνω, τυχαίνω, ἐντυγχάνω, συναντῶ κατὰ τύχην· întimplu, λατ.

τώρα καί αμού, (tôra καί amú) = νῦν, κοιν. τώρα· Μογλ. kmo. Ἐκ τοῦ λατ. ecce modo, ιτ. mo. σαρδ. cômio, ἐν Friul acumô καί cumu· ρουμ. acum.

Υ. υ.

Υ, υ. υγιένᾶ, οὐσ. θηλ., -εν^ι πληθ. (ygienă, -eni) = ὑγιεινή· ρουμ. igienă.

υγρᾶσίε, οὐσ. θηλ., -σι^ι πληθ. (ygrâsie, -siⁱ) = ὑγρασία· ρουμ. umiditate, λατ.

υπόθεσι, οὐσ. θηλ., -θεσ^ι πληθ. (ypôthesi, thesⁱ) = ὑπόθεσις· ρουμ. affacere, λατ.

υπόληψι, οὐσ. θηλ., (ypôlipsi) = ὑπόληψις, τιμή· ρουμ. onoare, λατ.

υπόσχισι, οὐσ. θηλ., -σχισ^ι πληθ. (ypôshisi, -shisⁱ) =

ὑπόσχεσις· ῥουμ. promisiie, λατ.

υπουγραφίε, οὐσ. θηλ., -φι᾽ πλ. (ypuyrafie, -fi'i) = ὑπο-
γραφή· ῥουμ. subscrire, λατ.

υπουγρᾶψέσκου, -ψι᾽, -ψιτᾶ, -ψιρε ῥ. (ypuyrâpsésku,
-psi'i, -psitã, -psire) = ὑπογράφω· ῥουμ. subscriu, λατ.

υπουγρᾶψίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ψιτᾶ θηλ. (ypuyrâpsítu,
-psitã) = ὑπογεγραμμένος· ῥουμ. subscris, λατ.

υπουκείμενου, οὐσ. οὐδ., -νι᾽ πληθ. (ypukímenu, -ni'i) =
πρόσωπον, ἄτομον, ὑποκείμενον· ῥουμ. persoánã, λατ.

υπουκρισίε, οὐσ. θηλ., -σι᾽ πληθ. (ypukrisie, -si'i) = ὑπο-
κρισία· ῥουμ. ipocrizie, ἔλλην.

υπουκρίτου, οὐσ., -τατζ πληθ. (ypukrítu, -tadz) = ὑπο-
κριτής· ῥουμ. ipocrit, ἔλλην.

υπουμουνίε, οὐσ. θηλ., -νι᾽ πληθ. (ypumunie, -ni'i) = ὑπο-
μονή· ῥουμ. patientsã, λατ.

ὑπουπτου, επιθ., ὑπουπτᾶ θηλ., (ýruptu, ýruptã) = ὑπο-
πτος· ῥουμ. suspect.

υπουψίε, οὐσ. θηλ., -ψι᾽ πληθ. (ypupsie, -psi'i) = ὑπο-
ψία· ῥουμ. suspitsia, λατ.

υπουργό, οὐσ. ἄρσ., -γατζ πληθ. (ypuryó, -gadzi) = ὑπουρ-
γός· ῥουμ. ministru, λατ.

υπουργεῖου, οὐσ. οὐδ., -γι᾽ πληθ. (ypuryíu, -gi'i) = ὑπουρ-
γεῖον· ῥουμ. ministeriu, λατ.

υπουσχισέσκου, -σι᾽, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (ypushisésku, -si'i,
-sitã, -sire) = ὑπισχνόμαι, κριν. ὑπόσχομαι· ῥουμ. promit, λ.

υπουσχισίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (ypushisítu,
-sitã) = ὑπεσχημένος· ῥουμ. promis, λατ.

υπουχουνντρίλιε, οὐσ. θηλ., -νντρίλι᾽ πληθ. (ypuhun-
drilje, -ndrilji) = ὑποχονδρία· ῥουμ. ipocondrie, ἔλλην.

υπουχόνντρου, επιθ., -νντρᾶ θηλ. (ypohóndru, -ndrã)
= ὑποχόνδριος· ῥουμ. ipocondre, ἔλλην.

υπουχρέουσι, οὐσ. θηλ., -ουσι᾽ πληθ. (ypuhréusi, -usi)

= ὑποχρέωσις· ῥουμ. obligatsiune, λατ.

υπουχρυσέσκου, -σι᾿, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (ypuhriusésku, -si᾿, -sită, -sire) = ὑποχρεώνω· ῥουμ. oblig, λατ.

υπουχρυσίτῳ, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (ypuhriusit^u, -sită) = ὑπόχρεως, ὑποχρεωμένος· ῥουμ. obligat, λατ.

υπουχρυσιτικό, ἐπιθ. (ypuhriutikó) = αἰμύλος, ἐπίχαρις, κοιν. ὑποχρεωτικός· ῥουμ. opligător, λατ.

ὑψου, οὐσ. οὐδ., -ουρ᾿ πληθ. (yps^u, -urⁱ) = γύψος. Καὶ γύψου, -ουρ᾿· ῥουμ. gips, ipsos, ἑλλην.

ὑψουμᾶ, οὐσ. θηλ., -μι πληθ. (ypsumă, -mi) = τὸ ἀντίδωρον τῆς ἐκκλησίας, ὅπερ καὶ ὕψωμα λέγεται· ῥουμ agnets, σλαβ. (ἐκ τοῦ agnus sanctus).

Φ. φ.

Φ. φ, φάβᾶ καὶ **φάο** καὶ **φάῳ**, οὐσ. θηλ. (făvă καὶ făo καὶ fă^u) = τὸ ἔτνος, κοιν. φάβα, Ἡσύχιος «φάβα· τὸ σύννηθες ὄσπριον» ὃ δὲ Μέγας ἔτυμολόγος «ἔτνος, ἔ νον φάβα καὶ ιδιωται καὶ ἀγροῖκοι ὀνομάζουσι». Ἐκ τοῦ λατ. faba = κύαμος καὶ πόλτος ἐκ κυάμων. Καὶ φάουᾶ· ῥουμ. linte. ιτ. προβ. πορτ. fava. σαρδ. fa, φρ. fave, γαλ. fève, ισπ. haba.

φάβρου, οὐσ. ἀρσ., -βρι, πληθ. (făvr^u, -vri) = σιδηρουργός. Παρὰ Καβ. καὶ ἐν βορ. τμημ. Ἐκ τοῦ λατ. faber, bri, ιτ. fabro, προβ. fabre καὶ faur, ἀρχ. γαλ. fevre· ῥουμ. faur.

φᾶγᾶ, οὐσ. ἀρσ., φᾶγᾶτζ πληθ. (făgă, făgădz) = λαίμαργος, ἀδηφάγος, κοιν. φαγᾶς· ῥουμ. mâncător, λατ.

φάγκῳ, οὐσ. ἀρσ., φᾶτζ᾿ πληθ. (făgu, fădzⁱ) = φηγός, κοιν. ἔξυά. Ἐκ τοῦ λατ. fagus, σικελ. fag, ιτ. faggio, ισπ. haya, πορτ. faia, ἀρχ. γαλ. fage, ν. γαλ. fouteau· ῥ. fag.

φάγκᾶ, οὐσ. θηλ., φᾶτζ᾿ πληθ. (făgă, fădzⁱ) = ἡ τῆς ἔξυας βάλανος, ὃ ἐχῖνος = ὁ ἀκανθώδης καρπὸς τῆς φηγοῦ· ῥ. jir, σλ.

φᾶγούρᾱ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (fâgúrǎ, -rⁱ) = κνησμός, κοιν. φαγούρα· ρουμ. mâncărime, λατ.

φάκον, φέτσου, φάπτᾱ, φάτσιρε καὶ φιτσεᾶρε ρ. (fáku, fét^{su}, fáptǎ, fátsire καὶ fitseáre) = ποιῶ, πράττω, κάμνω. κατασκευάζω. Ἐκ τοῦ λατ. facio, ere = ποιῶ· ἰτ. fare, ἰσπ. hacer, πορτ. προβ. fazer, προβ. γαλ. faire· ρουμ. fac.

φάκᾱ, οὐσ. θηλ. (fákǎ) = τὸ πράττειν, ἐκ τοῦ ρ. φάκον, ὅπερ ἴδε· ρουμ. faptǎ.

φάλανγκου, οὐσ. ἄρσ., -τζι πληθ. (fálangu, -dzi) = τὸ βασανιστήριον, ὁ φάλαγγας· ρουμ. falangǎ, ἑλλην.

φᾶλέσκου, -λι', -λιτᾱ, -λιρε ρ. (fâlésku, -lii, -litǎ, -lire) = μέσον μι φαλ. = γαυριῶ, καυχῶμαι. Ἄρχ. σλαβ. hvála = ἔπαινος, βουλγ. falbu, falu. Κατὰ Rösler ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. ὠφελῶ, ἀλλ' ἀμφιδάλλω· ρουμ. fălesc.

φᾶλιμέντου, οὐσ. οὐδ., -τι πληθ. (fâlimentu, -ti) = πτώχευσις, κοιν. φαλιμέντο· ρουμ. faliment, ἰταλ.

φᾶλχουρσέσκου, -σι', -σιτᾱ, -σιρε ρ. (fâljursésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = χρεωκοπῶ. πτωχεύω. Ἐκ τοῦ νλν. φαλίρσα· ρουμ. fac faliment, λατ. ἴδε καὶ μουφλουζέσκου, Δαλ.

φᾶλχουρσίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (fâljursíre, -sirⁱ) = χρεωκοπία, κοιν. μουφλουζλίκι· ρουμ. mufluzire, τρκ. Δαλ.

φᾶλίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ., -λιρ' πληθ. (fâlíre, -lirⁱ) = ἀλαζονεία, κομπασμός, μεγαλαυχία, κοιν. ὑπερηφάνεια· ρ. fâlire.

φᾶλίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -λιτᾱ θηλ. (fâlítu, -litǎ) = κομπαστής, ἀλαζών, ὑπερήφανος· ρουμ. fâlit.

φᾶλκᾱ, οὐσ. θηλ., φᾶλτσι, πληθ. (fálkǎ, fáltsi) = ἡ κάτω σιαγών, τὸ κοιν. κατασάγουνον. Ἐκ τοῦ λατ. *falca (ἀντὶ falx, cem), ἀλβ. felkine· ρουμ. falcǎ.

φᾶλκᾶρε, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (fâlkáre, -rⁱ) = φράτρα, φυλή, πατριὰ ποιμενική, πολλαὶ οἰκογένειαι ὑπὸ ἓνα πάτρωνα, τὸν λεγόμενον τσέλνικον, ὅπερ ἴδε. Οἱ Ῥουμ. δὲν ἔχουσι λέξιν πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἐννοίας ταύτης.

φᾶλκᾶργιότ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -γιοτς πλ. (fālkār-γiόt^u, -γiots) = φράτωρ, φυλέτης, ὁ μετὰ τῶν βοσκημάτων του ὑπὸ πάτρωνα ζῶν. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. φᾶλκᾶρε. Παρὰ Ρουμ. δὲν ὑπάρχει λέξις.

φάμπρικᾶ, οὐσ. θηλ., φᾶμπριτσ^ι πλ. (fāmbrīkᾶ, fāmbrītsⁱ) = ἐργοστάσιον, κοιν. φάμπρικα. Ἐκ τοῦ λατ. fabrica· ρουμ. fabrică. Καὶ φάβρικᾶ.

φάμπρικᾶν¹του, οὐσ. ἄρσ., -καντσι πλ. (fāmbrīkᾶnt^u, -kantsi) = ἐργοστασιάρχης, κοιν. φάμπρικᾶντης· ρ. fabricant.

φανάτικ^{ον}, ἐπιθ. (fanátik^u) = φανατικός· ρουμ. fanatic.

φᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πλ. (fánᾶ, -ni) = παρουσία, ἐμφάνις, ὑπαρξίς. Ἐκ τοῦ ἑλλην. φαίνομαι (ρίζ. φαν.)· ρουμ. aparentsă, existentsă, λατ.

φᾶνᾶρε, οὐσ. θηλ., -νᾶρ^ι πλ. (fânᾶre, -nârⁱ) = φανός, φανᾶρι, τουρκ. fanar. Καὶ φαινέρε, (Καβαλ.)· ρουμ. fanar

φανατισμό, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πλ. (fanatismó, -adz) = φανατισμός· ρουμ. fanaticism, ἑλλην.

φᾶνέλλᾶ, οὐσ. θηλ., -λλι πλ. (fânéllᾶ, -lli) = φανέλλα καὶ φλανέλλα, ὅπερ ἐκ τοῦ ἰτ. flannela, βενετ. fanela· ρ. flanelă.

φᾶνντασμά, οὐσ. θηλ., -μι πλ. καὶ -ματι (fândasmă, -mi καὶ -mati) = φᾶνντασμα· ρουμ. nălucă, σλαβ.

φᾶνντᾶξέσκου, -ξι^ι, -ξιτᾶ -ξιρε ρ. (fândâksésku, -ksiⁱ, -ksită, -ksire) = διαπρέπω, λάμπω, προσενῶ ἐντύπωσιν. Μέσον : μι φᾶντᾶξέσκου = ἐπαίρομαι, κοιν. φαντάζομαι· ρ. mă mândresc, σλ.

φᾶνντᾶξίρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ξιρ^ι πλ. (fândâksire, -ksirⁱ) = οἴησις, ἔπαρσις· ρουμ. mândrire. σλαβ.

φᾶνντᾶξίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (fândâksít^u, -tă) = ἐπηρμένος, ἀλαζών, κοιν. φανταγμένος· ρουμ. mândru, σλαβ.

φᾶνντᾶσίε, οὐσ. θηλ., -σι^ι πλ. (fândâsîe, -sîⁱ) = φαντασία· 2) οἴησις· ρουμ. fantazie, mândrie. Καὶ φᾶνντᾶζίε.

φᾶντᾶνᾶ, οὐσ. θηλ., -ν^ι πλ. (fântănă, -nⁱ) = πηγὴ, κοιν. βρύσι. Ἐκ τοῦ λατ. fontana = πηγαῖος, ἀντὶ fons - fontis = πηγὴ· ἰτ. ισπ. πρῶτ. fontana, γαλ. fontaine, πορτ. fon-

tinha· ρουμ. fintinǎ.

φάντάνάρο^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ναρ' πληθ. (fântânár^u, -nar'ⁱ) = κρηνοποιός· 2) κρηνοφύλαξ, ιτ. fontaniere, ισπ. fontanero, γαλ. fontainier· ρουμ. fintinar.

φάντάνέλλᾶ καὶ **φουντάνέλλᾶ**, οὐσ. θηλ., -λλι πλ. (fântânéllǎ, -lǐi) = καυτήριον, σικύα, κοιν. φουντανέλλα, ιτ. fontanella, προβ. fontanil, γαλ. fontanelle· ρουμ. fintinè.

φάπτου, -τᾶ (fǎptu, -tǎ) = γεγεννημένος, πεποιημένος· 2) κεχοδώς, κοιν. χεσμένος, κατὰ τὸ ἑλληγν. τάκαμε = κέχοδε, ἔγεσε· ρουμ. făcut.

φάρᾶ, οὐσ. θηλ., φᾶρι πληθ. (fǎrǎ, fǎri) = γένος, καταγωγή, κοιν. φάρα, ἄλβ. fare, λομβαρδιστὶ fara, ρουμ. neam, μαγ.

φᾶρᾶ, προθ. (fǎrǎ) = ἄνευ, πλῆγν' : φᾶρᾶ τίνε καὶ φᾶρ' ντὶ τίνε = ἄνευ σοῦ· : φᾶρᾶ ουν κάρτου = παρὰ τέταρτον. Ἐκ τοῦ λατ. foras, foris = ἔξω, ἐκτός· ιτ. fora καὶ fore = ἔξω· ισπ. fuera, πορτ. fora, προβ. forás, ἀρχ. γαλ. fors, ν. γαλ. hors, ρουμ. fǎrǎ. Καὶ ἀφάρᾶ (afǎrǎ) (ad foras) = ἔξω· ρουμ. afarǎ· ναφάρᾶ = ἔξω (nafǎrǎ) in + ad + foras, ντιναφάρᾶ (dinafǎrǎ) = ἔξωθεν· de + in + ad + foras.

φᾶράμιτούρ', οὐσ. θηλ. πληθ. ἄρ. (fǎrǎmitúr'ⁱ) = ψάθυρμα, ψίξ, κοιν. ψίχα τοῦ ἄρτου. Ἐκ τοῦ λατ. frango· ἴδε φράγγκου· ρουμ. fǎrǎmituri, λατ.

φᾶράσε, οὐσ. θηλ., φᾶρᾶσ' πληθ. (fǎrǎse, fǎrǎs'ⁱ) = ξύλινον κυτίον, ἐν ᾧ τίθενται τὰ κορήματα (σκουπίδια), κοιν. φάρασι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. faras, ρουμ. fǎras.

φᾶρίνᾶ, οὐσ. θηλ., -ριν' πλ. (fǎrínǎ, -rin'ⁱ) = ἄλευρον. Ἐκ τοῦ λατ. farina· ιτ. προβ. farina, ισπ. harina, πορτ. farinha, γαλ. farine, ρουμ. fǎinǎ.

φᾶρινάρο^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ναρ' πληθ. (farinár^u, -nar'ⁱ) = ἄλευροπώλης· λ. farinarius γ. farinier, προβ. farnier, ρ. fǎinar.

φᾶρινόσο^{ου}, ἐπιθ., -νοσᾶ θηλ. fǎrinós^u, -nosǎ) = ἄλευρώδης. Ἐκ τοῦ λατ. farinosus, ιτ. farinoso, ισπ. harinoso,

γαλ. farineux, ρουμ. făinos.

φάρμακον, οὐσ. οὐδ., -μάτσ' πληθ. (fārmák^u, -mātsiⁱ) = δηλητήριον, κοιν. φαρμάκι· ρουμ. fărmeç, ιτ. ισπ. πορτ. far-maco· 2) θλίψις, κατὰ τὸ ἑλλην. φαρμάκι, ρουμ. ortavă, σλ.

φάρμακον καὶ **νφάρματόν**, φάρμακάι -ατᾶ, -αρε ρ. (fār-māk^u καὶ nfārmátš^u, fārmākáⁱ, -atá, -are) = δηλητηριάζω, κοιν. φαρμακίωνω. Ἐκ τοῦ λατ. ∗ farmacare (φαρμακεύω) ρουμ. înveninez· 2) σφόδρα θλίβω, λυπῶ κατὰ τὸ ἑλλην. φαρμακίωνω.

φάρμακάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -κάρ' πληθ. (fārmākáre, -kārⁱ) = δηλητηρίασις, κοιν. φαρμάκωμα· 2) θλίψις, κατὰ τὸ ἑλ. φαρμάκωμα· ρουμ. înveninare, λατ.

φάρμακάτον, -τᾶ, πθμ. τοῦ ρ. φάρμακον (fārmākát^u, -tă) = δηλητηριασμένος, κοιν. φαρμακωμένος· 2) σφόδρα τεθλιμμένος, κατὰ τὸ ἑλλην. φαρμακωμένος = περίλυπος, ρ. înveninat, λατ.

φάρφαρᾶ, ἐπιθ., -ρατῆζ πλ., -ρρανε θηλ. (fārfāră, -radz, -rɔane) = φλύαρος, κοιν. φαρφαρῆς, ἕπερ ἐκ τοῦ ιτ. farfano, γαλ. farfarone, ρουμ. farfară.

φάρφαρέσκου, -ριῖ -ριτᾶ, -ριρε ρ. (fārfārésku, -riⁱ, -rită, -rire) = βατταρίζω, ληρῶ, φλυαρῶ, κοιν. φαρφαρίζω, ἴδε φάρφαρᾶ· ρουμ. bārlesc, σλαβ. Дал.

φάρφαρίον, οὐσ. ἀρσ., (fārfārí^u) = πορσελάνη, κοιν. φαρφουρί, ρουμ. farfurie.

φάρτάτον, οὐσ. ἀρσ., -τατς πληθ. (fārtát^u, tats) = ἀδελφοποιητός. Ἐκ τοῦ μεταγ. λατ. foederatus = ἐμόσπονδος σύμμαχος, ιτ. federato = σύμμαχος, σύντροφος, ἢ ἐρθέτερον κατὰ Miclosișh ἐκ τοῦ frâte = ἀδελφός, ὡς τὸ θηλ. τῆς λέξεως ταύτης σοράτᾶ ἐκ τοῦ σόρα = ἀδελφή, καὶ soror-oris = ἀδελφή, ρ. fārtat.

φάσᾶ, οὐσ., -σι πληθ. (fássă, -si) = εἶδος ἀγρίων περιστερῶν, καὶ ἡ κοιν. φάσσα· ρουμ. hulub, σλαβ.

φάσᾶ καὶ **φάσῃ**, οὐσ. θηλ., φᾶσῃ καὶ -σουργ' πληθ (fásă καὶ fásiⁱ, fășiⁱ καὶ -șurⁱ) = σπάργανον, κοιν. φασκιά· 2) λουρί. Ἐκ τοῦ λατ. fascia = σπάργανον, ιτ. fascia, πορτ. faxa, προέ. faisă,

γαλ. *faisse*, ἄλβ. *faške*, ρουμ. *fašă*

φαῖσανό, οὐσ. ἄρσ. -νατζ πληθ. (*fašanó, -nadz*) = φασιανός, κοιν. φαζάνι (πτηνόν), ρουμ. *fazan*, ἑλλην

φᾶσούλιον, οὐσ. οὐδ., -σουλι πληθ. (*fasúliu, -suli*) = φάσηλος ἢ φασίλος, κοιν. φασούλι, λατ. *phaselus* (φάσηλος), ιτ. *fagiola*, προβ. *faisol*, γαλ. *faséole*, ἄλβ. *fašoule* ρ. *fasole*.

φάτσᾶ, οὐσ. θηλ., φᾶτς πληθ. (*fátsă, fătcs*) = ὄψις, πρόσωπον. Ἐκ τοῦ λατ. *facies, -ei* = ὄψις· ιτ. *faccia*, ισπ. *facha*, πορτ. *face*, προβ. *facia*, γαλ. *face*, ἄλβ. *fakje*, ρ. *obraz*, σλ.

φάτσιρε καὶ **φίτσεᾶρε**, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ρ. φάκον, -τσερι πληθ. (*fátsire* καὶ *fitsăare, -tseri*) = ποίησις, τὸ πράττειν, κατασκευή, ρουμ. *facere*.

φεᾶρικᾶ, οὐσ. θηλ., φέριτς πληθ. (*feárică, férirts*) = πτέρις, κοιν. φτέρι. Ἐκ τοῦ λατ. *filix-icis felicem*. Τὸ *i* τρέπ. εἰς *e*, περὶ οὗ ἴδε ἐν λέξει *αρίνα*, τὸ *l* ἐναλλάσσεται πρὸς τὸ *ρ*, περὶ οὗ ἴδε ἐν λέξει *ακάρε*. Μετὰ τὴν τροπὴν τοῦ *i* εἰς *e*, τοῦτο ἐδιφθογγίσθη εἰς *ξα*, περὶ οὗ ἴδε ἐν λέξει *βεᾶργκᾶ*· ιτ. *felce*, πορτ. *feto*, ρουμ. *ferigă*.

φέσε, οὐσ. θηλ., φέσι πληθ. (*fése. fés*) = τὸ ἐρυθρὸν τουρκ. κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κοιν. φέσι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. *fes*, ρ. *fes*.

φιάλᾶ, οὐσ. θηλ., φιέλι πληθ. (*fiálă, fiéli*) = φιάλη· μεταγ. λατ. *phiala*, ιτ. *fiala*, προβ. *fiala*, γαλ. *fiola* ρ. *sticlă*, σλ.

φιάτᾶ καὶ **φεᾶτᾶ**, οὐσ. θηλ., φιάτι πληθ. (*fjătă* καὶ *feătă, fjăti*) = κόρη, κοράσιον. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ *feta*, προβ. λατ. *fetus -us*· ρουμ. *fată* (*feată*).

φιγούρᾶ, οὐσ. θηλ., -γουρι πληθ. (*fiğură, -ğur*) = ἐντύπωσις, ἐπίδειξις, κοιν. φιγούρα· ρουμ. *impresie*, λατ. Δαλ.

φιγουράτον, ἐπιθ., -ρατᾶ θηλ. (*fiğurată, -rată*) = ὁ ἐμποιῶν ἐντύπωσιν, ἐπιδεικτικός, κοιν. φιγουράτος, ρ. *impresionabil*, λ.

φιλανθρωπῶν, ἐπιθ. (*filantróp*) = φιλόανθρωπος ρ. *filantrop*.

φιλανθρωπίε, οὐσ. θηλ., -πιε πληθ. (*filantropie, -pi*) = φιλανθρωπία· ρουμ. *filantropie*.

φιλησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ -σιρε ρ. (filisésku, -siῖ, -sită, -sire) = ὠφελῶ χρησιμεύω. Ἐκ τοῦ ἀορ. ὠφέλησα, ρ. folososc, ἑλ.

φιλησίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρῖ πληθ. (filisire, -sirῖ) = ὠφέλεια, χρησιμότης, ρουμ. folosire, ἑλλην.

φιλησίτῳ, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (filisit^u, -tă) = ὠφελιμένος· ρουμ. folosit, ἑλλην.

φιλίε, οὐσ. θηλ. φιλίῖ πληθ. (filie, fillῖ) = φίλια, ἀγάπη, ρουμ. amicitsie, λατ.

φιλιτζάνε, οὐσ. θηλ., -τζᾶνῖ πληθ. (filidzane, -dzănῖ) = κύπελλον τοῦ καφέ. κοιν. φιλιτζάνι, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. feldzan, ρουμ. tsească, σλαβ.

φιλιψέσκου, -ψιῖ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (filipsésku, -psiῖ, -psită, -psire) = ἐστιῶ, κοιν. φιλεύω, φιλιψα. ρ. ospatez, λ.

φιλιπίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρῖ πληθ. (filipsire, -psirῖ) = ἐστίαις, κοιν. φιλευμα· ρουμ. ospătare, λατ.

φιλιπίτῳ, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (filipsit^u, -tă) = φιλευμέ- νος· ρουμ. ospătat.

φιλλίε, οὐσ. θηλ., φιλλίῖ πληθ. (fillie, fillῖ) = τεμάχιον ἄρτου ἢ ἄλλου ἀντικειμένου, κοιν. φελλί, ἐκ τοῦ λατ. ofella, ὑποκ. τοῦ offa = ψωμός, κομμάτιον· ἀλβ. fellii = τεμάχιον, ρ. bucată.

φίλντισῳ καὶ **φίλῳ**, οὐσ. ἀρσ., φίλντισούρῖ πληθ. (fildis^u καὶ fill^u, fildisurῖ) = ἔλεφαντόδους, κοιν. φίλντις, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. fildis, ἀλβ. fil· ρουμ. fildesh.

φιλολόγῳ, οὐσ. ἀρσ., -γῖ πληθ. (filolog^u, -γῖ) = φιλόλογος· ρουμ. filolog, Δαλ.

φιλολογίε, οὐσ. θηλ., -γιῖ πληθ. (filologie, -γιῖ) = φιλολο- γία· ρουμ. filologie.

φιλόνε, οὐσ. θηλ., -νῖ πληθ. (filone, -nῖ) = τὸ περίβλημα τοῦ ιερέως λειτουργοῦντος, τὸ φιλόνη, ἕπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. φαινόλης = μανδύας. Πολυδ. 7, 61, καὶ φαινόλιον παρὰ τοῖς ἐκκλ. Βυζ. ρουμ. felon.

φιλόσοφῳ, οὐσ. ἀρσ. (filosof^u) = φιλόσοφος, ρ. filozof.

φιλοσοφίε, οὐσ. θηλ., -φιῖ πληθ. (filosofíe, -fiⁱ) = φιλοσοφία, ρουμ. filozofie.

φιλότιμου, ἐπιθ., -μαῖ, θηλ. (filótimu^u, -mǎi) = φιλότιμος· ρουμ. ambitsios, λατ.

φιλοτινίε, οὐσ. θηλ., -νιῖ πληθ. (filotiníe, -niⁱ) = φιλοτιμία· ρουμ. ambitsiune, λατ.

φιλονικησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (filunikisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = φιλονεικῶ· ρουμ. discutez, λατ.

φιλονικίε, οὐσ. θηλ., -κιῖ πληθ. (filunikíe, -kiⁱ) = φιλονεικία, ρουμ. discutezie, λατ.

φιλουρξάουᾶ οὐσ. θηλ., -εῖ πληθ. (filureǎuǎ, -eⁱ) = φιλύρα, κοιν. φλαμούρι· ρουμ. teiu sălbatic, λατ.

φιλουτινισέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σίρε ρ. (filutinisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) = ἐξεγείρω τὴν φιλοτιμίαν τινός· μι φιλουτινισέσκου, = φιλοτιμοῦμαι, ρουμ. a ambiționǎ.

φίνου, ἐπιθ., φίνᾶ θηλ. (fínu^u, -fínǎ) = λεπτός, ἔντεχνος, κομψός, κοιν. φίνος· ρουμ. fin, λατ. Δαλ.

φινγγίτου, οὐσ. οὐδ., -τς πληθ. (fingítu^u, -ts) = ὁ λύχνος, κοιν. φεγγίτης· ρουμ. opaits, σλαβ.

φιντάνε, οὐσ. θηλ., -νιῖ πληθ. (fidáne, -niⁱ) = βλάστημα, κοιν. φιντάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. fedan· ρ. arbore tânăr, λατ.

φχόνγκου. οὐσ. οὐδ., -ουρι και φχόντζι (fjónngu, -uriⁱ) και fjónǰzi) = υυσανίσκος, σύναμμα ταινίας, κόμβος και φχιόγγος, ὅπερ πιθ. ἐκ τοῦ λατ. floccus, ιτ. fiocco· ρουμ. fiong.

φιρίτᾶ, οὐσ. θηλ., -ριτι πληθ. (firítǎ, -riti) = προσοχή, ἐπαγρύπνησις, προφύλαξις· ἴδε αφερίρε· ρουμ. pazǎ, σλαβ.

φιριτζέ, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πληθ. (firidzé, -adz) = γυναικεία καλύπτρα τῶν ὀθωμανίδων, ὁ φερετζές· ρ. ferezeǎ, τρκ. Δαλ.

φιρμάνε, οὐσ. θηλ., -νιῖ πληθ. (fir máne, -niⁱ) = διάταγμα Σουλτάνων, κοιν. φερμάνι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. ferman· ρ. firman.

φιρφιρέτζου, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (firfirédzu^u, -raiⁱ, -ratǎ, -rare) = ἀνεμοῦμαι, σείομαι, ἰδίως ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων,

κοιν. φισφιρίζω, πεποιοημ. ρουμ. fǎlfǎesc καὶ vǎlvǎesc, σλαβ.

φισέκε, οὐσ. θηλ., -κί πληθ. (fiséke, -kí) = τὸ φισέκιον, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. fisek· ρουμ. fišek.

φιστίκε, οὐσ. θηλ., -κί πληθ. (fistíke, -kí) = πιστάκιον, κοιν. φιστίκι, τρκ. fistik, ἔπερ ἐκ τοῦ πιστάκιον· ρουμ. fistikǎ, γερμ. pistazie, γαλ. pistache.

φίστουλᾶ, οὐσ. θηλ., -λί πληθ. (fistulǎ, -lí) = συρίγγιον (ἔλκος) κοιν. φίστουλας, ἐκ τοῦ λατ. fistula, ἰτ. fistula, γαλ. fistul, γερμ. fistel· ρουμ. fistulǎ.

φιτάλιον, οὐσ. οὐδ., -λί πληθ. = ὁ καιρὸς τοῦ τοκετοῦ τῶν προβάτων καὶ λοιπῶν· ρουμ. fǎtǎturǎ, λατ. fetura = κύησις.

φιτέσκου, ἐπιθ., φιτεάσκᾶ θηλ. (fitésku, fiteáskǎ) = παρθένιος, κορασιώδης, κοιν. κοριτσιίστικος. Ἐκ τοῦ φιάτᾶ, ἔπερ ἴδε· ρουμ. fetesc, λατ.

φιτίκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσί πληθ. (fitíkǎ, -tsí) = μικρὸν κοράσιον, ὑποκορ. τοῦ φιάτᾶ· ρουμ. copilitsǎ.

φιτίλιον, οὐσ. οὐδ., -λί πληθ. (fitíli^u, -lí) = θρυαλλίς, κοιν. φιτίλι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. fetil = θρυαλλίς· ρουμ. fitil.

φιτσόρον, οὐσ. ἄρσ., -ρί πληθ. (fitsóru^u, -rí) = παῖς. Ἐκ τοῦ λατ. :: fetiolus (fetus)· ρουμ. copil, νλν. κοπέλι.

φιτσουράκον, οὐσ. ἄρσ., -ρατσί πληθ. (fitsurák^u, -ratsí) = νεανίας, νέος, κοιν. παληκάρι. Ἐκ τοῦ φιτσόρον· ρ. copilandru.

φιτσουράμε, οὐσ. θηλ., -ράνι πληθ. (fitsuráme, -rání) = πληθὺς παίδων. Ἐκ τοῦ φιτσόρον, ἔπερ ἴδε· ρουμ. feciorime.

φιτσουρέσκου, ἐπιθ., -ρεασκᾶ θηλ. (fitsurésku, -reaskǎ) = παιδικός. Ἐκ τοῦ φιτσόρον, ἔπερ ἴδε· ρουμ. copilǎresc.

φλάμπουρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρί πλ. (flámburǎ, -rí) = σημαία, κοιν. φλάμπουρον. Παρὰ Βυζαντινοὶς φλάμπουλον καὶ φλάμπουρον, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. flammula = εἶδος ἰππικῆς σημαίας, ἰτ. fiamma, ἰσπ. πορτ. flamula, γαλ. flamé· ρουμ. flamura.

φλάουτᾶ, οὐσ. θηλ., -τί πληθ. (fláutǎ, tí) = ὄργανον μουσικόν, αὐλός, τὸ φλάουτον, ἰτ. flauto, ἰσπ. πορτ. προσ. flauta,

γαλ. flûte, γερμ. flöte· ρουμ. flaut, λατ. flatus = φύσημα
φλάσκουτᾶ, οὐσ., -τι πληθ. (fláskutǎ, -ti) = κόλαφος, κολάφισμα, κτύπημα διδόμενον διὰ τῆς παλάμης, κοιν. μπάτσος. Σλαβ. καταγ. ρουμ. fleašcǎ.

φλεάκᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (fleákǎ, -tsi) = φλόξ, ἐκ τοῦ ἁλβ. fljákǎ, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. facula = λαμπάδιον· ιτ. fiaccola. ρουμ. flakǎrǎ.

φλεάμᾶ, οὐσ. θηλ., φλεάμι πληθ. (fleámǎ, fleámi) = φλόξ, πῦρ, συνων. τῶ φλέακᾶ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ Ἄδου, οἶον: ἐπὶ κατάρας, σᾶ τι λῆα φλεάμα = ὑπαγε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ἐς κόρακας, στὸ δγκάβολο· ἴου του φλεάμᾶ τι ντούσις καὶ τί τσές = ποῦ στὸ δγκάβολο πῆγες; Ἐκ τοῦ λατ. flamma = φλόξ· ρουμ. flacǎrǎ, λατ.

φλε- καὶ **φλιβάρου**, (fle- καὶ flivár^u) = ὁ Φεβρουάριος μῆν, κοιν. Φλεβάρης. Ἐκ τοῦ λατ. Februarius· ιτ. Febrazzo, ἰσπ. Febrero, πορτ. FEVEREIO, προβ. Febrier, γαλ. Février, ρουμ. Fevruarie.

φλίτουρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρι πληθ. (flíturǎ, -turi) = ψυχή, χρυσαλλίς, κοιν. πεταλούδα, συνών. τῶ πᾶπερχανᾶ καὶ πिरπιρούνᾶ, ὅπερ ἴδε. Καὶ φλούτουρου. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ flutulus, ὅπερ ἐκ τοῦ fluito καὶ fluto, θαμ. τοῦ fluo, ιτ. fiotola = ἠπίολος, ἢ περὶ τὸν λύχνον πετομένη καὶ καιομένη πεταλούδα· ἁλβ. fluture· ρουμ. fluture. Φλούτουρᾶ λέγονται καὶ τὰ μετάλλινα κοσμήματα τῶν γυναικῶν. Rušc, 6, 27.

φλιτουράρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ κτρ., -ράρᾶ πληθ. (flituráre, -rǎrǎ) = πτερύγισμα, ἀνέμισμα, κίνησις διὰ τοῦ ἀνέμου. ρ. fluturare.

φλιτουράτου, πθμ. τοῦ κτρ. -ρατᾶ θηλ. (fliturát^u, -ratǎ) πτερυγίζων, ἠνεμωμένος = κεκινημένος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ρ. fluturat.

φλιτουρέτζου καὶ **φλίτουρου**, -ραῖ, -ρατᾶ, -ραρε ρ. (fliturédz^u καὶ flítur^u, -raí, -ratǎ, -rare) = πτερυγίζω, πτερύττομαι, κοιν. πετῶ· 2) ἀνεμοῦμαι, κινουῦμαι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὡς ἡ σημαία, ἢ ὁ πέπλος. Ἐκ τοῦ λατ. ∴ flutulo-rare, ὅπερ ἐκ τοῦ

fluto, θαμ. τοῦ fluo-ere, ἀλβ. fljutoronī, ρουμ. flutur.

φλόαρε, οὐσ. θηλ., φλόρ' πληθ. (flóare, flórī) = ἄνθος. Ἐν χρήσει πρὸ πάντων ἐν Μετσόβω καὶ παρὰ τοῖς Μογλενίταις. Ἐκ τοῦ λατ. flos-florem, ιτ. σαρδ. fiore, προβ. ισπ. πορτ. flor, γαλ. fleur, ρουμ. floare ἴδε λάλούδα καὶ λιλίτσα.

φλόκον, οὐσ. οὐδ., φλόατσι πληθ. (flókū, flóatsi) = κνάφαλον, κροσσός, κοιν. κρόσσια καὶ φλόκια· γερμ. focke, Ἐκ τοῦ λατ. floccus = μαλλός, κνάφαλον, ιτ. fiocco, ισπ. flucece, πορτ. choco, προβ. floe, γαλ. flock, flocon, ἀλβ. fljok, ρουμ. floc.

φλόρον, ἐπιθ., -ρά θηλ. (flórū, -rǎ) = λευκός, κυρίως ἐπὶ ζώων, ἄνευ μηδεμιᾶς λευκῆς τριχός· οἶον : kaprǎ florǎ = αἰξ λευκή, ρουμ. caprǎ albǎ, λατ.

φλούδα, οὐσ. θηλ., φλούδι πληθ. (flúđǎ, flúđi) = φλοιός, κοιν. φλούδα, ἴδε κοάζα· ρουμ. cǎsǎ, σλαβ. Δαλ.

φλουϊάρα, οὐσ. θηλ., -ερ' πληθ. (fluiǎrǎ, -erī) = αὐλός, συρίστρα, κοιν. φλουγέρα· ἀλβ. flojere. Ἴδ. ἀλβ. λεξ. Meyer, 108 καὶ λεξ. Cihac. II 499, καὶ Pušc. 625. Ἐν τῇ Μικρῇ Ρωσσίᾳ flojara, ρουμ. šuietǎtoare, fluer.

φλουῖρε, οὐσ. θηλ., -ῖρ' πληθ. (fluíre, -irī) = νόμισμα χρυσοῦν, κοιν. φλουρί, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. fiorino. Καὶ φλουρίε (flu-rie) ρουμ. galben (moneda).

φλουκάτα, οὐσ. θηλ., -κάτς πληθ. (flukátǎ, -kǎtsī) = μάλλινος μανδύας, τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα τῶν Ἀλβανῶν, κοιν. φλοκάτα· Ἐκ τοῦ φλόκον, ὅπερ ἴδε.

φράλε, οὐσ. ἀρσ., φόλ' πληθ. (frále, fóli) = θύλακος, κοιν. τουλούμι· ἴδε καὶ βᾶτάλάγον. Ἐκ τοῦ λατ. follis = θύλακος. Περὶ διφθογγισμοῦ τοῦ ο εἰς ρα ἴδε μράρα. Οἱ Παραδουν. fole· πορτ. folle, προβ. fol, γαλ. fou (fol) θηλ. folle = θύλακος πλήρης ἀέρος, παράφρων, μωρός· ρουμ. foale. Καὶ οὔτρε, ὅπερ ἴδε.

φράμε, οὐσ. θηλ. (fráme) = πείνα. Ἐκ τοῦ λατ. fames is, ιτ. fame, ἀργ. ισπ. fame, πορτ. fome, προβ. fam, γαλ. faime, ρουμ. foame.

φάρτικᾶ, οὐσ. θηλ., -τιτσ' πληθ. (fǫärtikǎ -tits'i) = ψαλλίς. Ἐκ τοῦ λατ. *forfex -icis* = ψαλλίς· ιτ. *forfice*, ρ. *foarfece*.

φοβᾶρόσου, ἐπιθ., -ρασᾶ θηλ. (fovâróșu, -rasă) = φοβερός· ρουμ. *teribil*, λατ.

φοβέρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πληθ. (fóvērǎ, -ri) = ἀπειλή, κοιν. φοβέρα· ρουμ. *amerintsare*.

φοβισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (fovirsésku, -si'i, -sitǎ, -sire) = ἀπειλῶ, κοιν. φοβερίζω - φοβέρισα, ρουμ. *a menasǎ*, γ.

φόκου, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (fókū, -ur'i) = πῦρ, κοιν. φωτιά. Ἐκ τοῦ λατ. *focus* = πῦρ, ιτ. *foco* καὶ *fuoco*, ισπ. *fuego*, πορτ. *fogo*, πορτ. *fogo*, προβ. *foe*, γαλ. *feu*· ρουμ. *foe*.

φókᾶ, οὐσ. θηλ., φókι πληθ. (fókǎ, fókī) = ἐρυσίπελας, κοιν. ἀνεμοπύρωμα. Ἐκ τοῦ λατ. *focus*· ρουμ. *foe viu*, λατ. *brāncǎ*, ἑλλην. (βράγχος).

φóλᾶ, οὐσ. θηλ., φóλι πληθ. (fólǎ, fólī) = μικρὸν στρογγύλον τεμάχιον δέρματος ἢ μετάλλου, κοιν. φόλα· 2) ὁ δηλητηριώδης βλωμὸς κρέατος ὁ ριπτόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς κατὰ τῶν κυνῶν, (ἐκ τοῦ σχήματος). Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλ. *φολῖς* = λέπιον.

φονικό, οὐσ. ἄρσ. (fonikó) = φόνος, κοιν. φονικό· ρ. *omor*, σλ.

φóρα, ἐπιρ., (fóra) = παρρησία, κοιν. ἐλευθεροστόμως, φανερά, 2) ἔφοδος. Ἐκ τοῦ πορτ. *fora*, ἴδε *αφράρα*· ρουμ. *deschiș. cu asalt*, λατ. *Δαλ*.

φóρτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσι πληθ. (fórtsǎ, -tsi) = ἰσχύς, δύναμις, κοιν. φόρτσα, ὅπερ ἐκ τοῦ ιτ. *forza*, βενετ. *forza*, γαλ. *force*, ἄλβ. *fortsǎ*· ρουμ. *fortsǎ* καὶ *putere*, λατ.

φουγγάρο, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (fugárū, -r'i) = καπνοδόχη, κοιν. φουγγάρος καὶ φουγγάρος· βενετ. *fogolar*, ιτ. *fogaro*. Ἐκ τοῦ λατ. *focus*, πορτ. *fogao*, ισπ. *hogar*, γαλ. *foyer* = ἐστία, ἐσχάρα· ρουμ. *cămin*, ἑλλην.

φούγκου, -τζι', -τζιτᾶ, -τζιρε ρ. (fúgu, -dzi'i, -dzitǎ, -dzire) = φεύγω. Ἐκ τοῦ λατ. *fugio, fugi, fugitum, ere* = φεύγω· ιτ. *fuggire*, ισπ. *huire*, πορτ. προβ. *fugir*, γαλ.

fuir, ρουμ. fug. Το άπρ. και φουγκάρε και φουτζιάρε.

φούγκᾶ, ούσ. θηλ., -τζ' πληθ. (fúgǎ, dz^l) = φυγή. Έκ του λατ. fuga, ιτ. ισπ. πορτ. fuga, προβ. fugua, γαλ. fuite· ρουμ. fugǎ.

φουγκάτου, πθμ. του φούγκου, -γκατά θηλ. (fugát^u, -gatǎ) = πεφευγώς, κοιν. φευγατος· ρουμ. fugǎrit.

φουϊόρου, ούσ. ούδ. φουϊοράρι πληθ. (fuióru, fuiorári) = δεσμίσ λίνου, κοιν. τουλούπα λιναρίου έξαμμένου και περι την ήλακάτην τυλιγμένου προς νήσιν (γνέσιμον). Έκ του λατ. *folliculus, ύποκορ. του follis· ρουμ. fuior. Και φουλιόρου, Δαλ.

φουκᾶρά, έπιθ., (fukǎrǎ) = πτωχός, δυστυχής, κοιν. φουκαράς, όπερ έκ του τρκ. focara· ρουμ. řǎrak, σλαβ.

φουκᾶρλίκε, ούσ. θηλ., -λικ' πληθ. (fukǎrlíkje, liki) = πενία, πτωχεία, κοιν. φουκαρλίκι, τρκ. fucarlik· ρ. řǎrǎcie, σλ.

φουκουρίνᾶ, ούσ. θηλ., -ριν' πληθ. (fukuriná, -rinⁱ) = πυρά, τής όποίας μόνον ή στάκτη σώζεται. Έκ του λατ. focus = έσχαρίς. Οι Ρουμ. στεροϋνται μονολεξίας.

φουλᾶό, ούσ. θηλ., φουλέ' πληθ. (fulǎó, fuléⁱ) = φωλεά, κοιν. φουλᾶ· ρουμ. cuib, λατ.

φουλίκου, ούσ. άρσ., -τσ' πληθ. (fulík^u, -tsⁱ) = άσκίδιον, κοιν. τουλουμάκι, ύποκορ. του φράλε, όπερ ίδε. Ίδε κουϊμπάρου

φουλίνᾶ, ούσ. θηλ., -λιν' πληθ. (fuliná, -linⁱ) = άσκιον, άσκος κενός. Έκ του φράλε, όπερ ίδε.

φούμου, ούσ. -μουρ' πληθ. (fúm^u, -murⁱ) = καπνός. Έκ του λατ. fumus = καπνός· ιτ. πορτ. fumo, γ. fumée, ισπ. humo, προβ. fum, ρουμ. fum. Έν τῷ πληθ. σημ. άναθυμιάσεις, άτμοί.

φουμᾶάλε, ούσ. θηλ., -μελ' πληθ. (fumǎále, -melⁱ) = οικογένεια. Έκ του λατ. familia = οικογένεια, ιτ. famiglia, γαλ. famille, ισπ. πορτ. familia, προβ. familia, άλβ. řemijě και řámélé, ρουμ. familie.

φουμιτόσου, έπιθ., -τρασᾶ θηλ (fumitós^u -trǎsǎⁱ) = σειναλέος κοιν. πεινασμένος. Έκ του φράμε όπερ ίδε, ρουμ. flámând,

λατ. Δαλ. Ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὴν λέξιν, οὔτε fāmiātos τοῦ Μηγ.

φουρνίγκᾶ καὶ **φουρνίκᾶ** οὔσ. θηλ., -τσ' πληθ. (furnigă καὶ furníkă, -tsi') = μύρμηξ. Ἐκ τοῦ λατ. formica = μύρμηξ. Περὶ ἐναλλαγῆς m n· Ἴδε ν προσ. ἀντων. ἰτ. formica, ἰσπ. hormiga, πορτ. formiga, προβ. formiga, γαλ. fourmi, ρουμ. furmică.

φούνε, οὔσ. θηλ., φούν' καὶ φούνουρ' πληθ. (fune, funi' καὶ funuri') = σχοῖνος, σχοινί. Ἐκ τοῦ λατ. funis = σχοῖνος, ἰτ. fune, γαλ. funin = καλώδιον λευκόν· ρουμ. funie

φούνντᾶ, οὔσ. θηλ., φούνντι πληθ. (fundă, fundi) = θύσανος, κοιν. φούντα, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. funda = σφενδόνη· ρ. canaf.

φούνντου, οὔσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (fundu, -uri) = ἔδαφος, πυθμῆν. Ἐκ τοῦ λατ. fundus = πυθμῆν, ἰτ. fondo, γαλ. fond, ἰσπ. fundo, πορτ. fando, ἀλβ. found· ρουμ. fund.

φουνντουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (fundusésku, -si', -sită, -sire) = ἐκρύω καὶ καλύπτομαι ὑπὸ φύλλων (ἐπὶ τῶν δένδρων), κοιν. φουντώνω· φούντωσαν τὰ δένδρα· ρουμ. infrundzedz. Ἐκ τοῦ φούνντᾶ, ὅπερ ἴδε.

φουνντουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (fundusitu, -tă) = κεκαλυμμένος ὑπὸ φύλλων (ἐπὶ τῶν δένδρων), φουντωμένος· ρουμ. infundzit, λατ.

φουνντουτόσου, ἐπιθ., -τχασᾶ θηλ. (fundutósu, -tχasă) = πυκνός, ὀασύς, κοιν. φουντωτός· ρουμ. tufoș, λατ.

φουντούλ^{ου}, ἐπιθ., -λᾶ θηλ. (fudulă, -lă) = ἐγωϊστής, οἰηματίας, κοιν. φουντούλης, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. fudoul ρ. mândru.

φουντουλεᾶτσᾶ, οὔσ. θηλ. (fuduleătsă) = ἐγωϊσμός, οἰησις. Παρὰ Δημένια· ρουμ. mândrie, σλαβ.

φουντουλέσκου, -λι', -λιτᾶ, -λιρε ρ. (fudulésku, -li', -lită, -lire) μεσ. μί φουντ. = ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι, ὑπερηφανεύομαι. Ἐκ τοῦ φουντούλ^{ου}· ρουμ. mă mândresc, σλ.

φούρι-κᾶ, συνδ. ὑποθ. (furi-kă) = εἰ, ἐάν· ρουμ. dacă Ἐκ τοῦ ἔσκου καὶ χί^{ου}, ὅπερ ἴδε, καὶ κᾶ.

φουριτσίνᾶ, οὐσ. θηλ., -νᾶ πλῆθ. (fūrītsínā, -nī) = λιγνός, αἰθάλη. Ἐκ τοῦ λατ. fūligo - inis = λιγνός. Περὶ ἐναλλαγῆς l p ἴδε ἀκάρε, ἰτ. fulicaine· ρουμ. funindzine.

φούρκᾶ, οὐσ. θηλ., φούρτσι πλῆθ. (fūrkā, fūrtsi) = δίκρανον, ἡλακότη, κοιν. φόκα. Ἐκ τοῦ λατ. furca, ἰτ. προβ. κατ. πορτ. forca, σικ. σαρε· furca, ἰσπ. horca, γαλ. fourche = δίκρανον, ἀλβ. furke· ρουμ. furcă.

φουρκουλίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -λίτσᾶ πλ. (furkulītsā, -litsī) = κρεάγρα, περόνη, κοιν. πηρούνι, ὑποκ. φούρκᾶ, ὅπερ ἴδε, γαλ. fourchette, ἰτ. forcheta, ἀλβ. furkulitse, νλν. φουρκουλίτσα· ρουμ. furculitsă.

φουρνάρου, οὐσ. ἄρσ., -ρῶ πλῆθ. (furnárū, -rī) = ἀρτοπώλης, κοιν. φουρνάρης, ὅπερ ἔκ τοῦ λατ. fornarius, ἰτ. fornajo, ἰσπ. hornero, πορτ. forneiro, προβ. fornier· ρουμ. brutar, σλαβ.

φουρνίε, οὐσ. θηλ., -νίε πλῆθ. (furníe, -nī) = ἀροομή, αἰτία, πρόβρασις, κατηγορία· ρουμ. cauză, λατ.

φουρνικάμε, οὐσ. θηλ., -κᾶνι πλῆθ. (furnikáme, kănī) = μυρμηκιά, σωρὸς μυρμηκῶν· ἴδε φουρνίκα, ρουμ. multsime de furnici, λατ.

φουρνιτσέλου, οὐσ. ἄρσ., -τσελί πλῆθ. (furnitsélu, ·tselī) = δόθειν, κοιν. σπυράκι. Ἐκ τοῦ λατ. furunculus = δόθειν· γαλ. furoncle, ρουμ. furnicéi, λατ.

φούρνου, οὐσ. ἄρσ., φούρνι πλῆθ. (fūrnu, fūrni) = ἰπνός, κοιν. φούρνος. Ἐκ τοῦ λατ. furnus = ἰπνός, ἰτ. forno, ἰσπ. horno, προβ. forn, γαλ. four, ρουμ. cuptor, ἀλέ. fourrē = ἡ γάστρα. ἴδε καὶ τσιρεάπου.

φουρτίε, οὐσ. θηλ., -τίε πλῆθ. (furtíe, -tī) = φορτίον, ρουμ. sartsină, λατ.

φούρτου, οὐσ. οὐδ., -ουρῶ πλῆθ. (fūrto, -urī) = κλοπή. Ἐκ τοῦ λατ. furtum = κλοπή· ἰτ. furto, πορτ. furto, προβ. furt. ἰσπ. hurto, ρουμ. hotsie, σλαβ.

φουρτούνᾶ, οὐσ. θηλ. -τουν' πληθ. (furtúnā tuni) = τρικυμία, θύελλα, κοιν. φουρτούνα, ἔπερ ἐκ τοῦ λατ. fortuna, ιτ. fortuna, γαλ. fortune, ισπ. προβ. πορτ. fortuna, ἀλβ. four-toune. Τὸ βλαχ. προέρχεται κατ' εὐθεΐαν ἐκ τοῦ νέου ἑλλην. φουρτούνα, ἔπερ ἐκ τοῦ ιτ. καὶ βενετ. fortuna, ρουμ. furtună.

φουρτουτίρε, οὐσ. θηλ., -τιρ' πληθ. (furtutire fir'i) = τὸ πρὸς φόρτωσιν χρησιμεῦον οἰκράνον ξύλον (κοντός) κοιν. φουρτουτήρα, ἔπερ ἐκ τοῦ φουρτώνω, ρουμ. propteală, σλαβ.

φούσου, οὐσ. οὐδ., φούσι πληθ. καὶ φούσουρ' ἀρσ. (fús^u, fúsi καὶ fúsuri) = ἄτρακτος, κοιν. ἄδράκτι. Ἐκ τοῦ λατ. fusus, ιτ. fuso, γαλ. fuseau = ἄτρακτος, πορτ. fuso, ἀργ. ισπ. fuso, προβ. fus, ρουμ. fus.

φουσάρου, οὐσ. ἀρσ., -σαρ' πληθ. (fusár^u, -sari) = ὁ ἀτρακτοποιός, κατασκευαστὴς ἀτράκτων, κοιν. ἀδράχτια. Ἐκ τοῦ λατ. fusarius, ιτ. fusajo, πορτ. fuseiro, ρουμ. fusar.

φουσέκε, οὐσ. θηλ., -σεκ' πληθ. (fuséke, -sek'i) = φουσέκιον, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. fisek, ρουμ. fișec.

φούσκᾶ, οὐσ. θηλ. φούστι πληθ. (fúskā, fústi) = φλύκταινα, κοιν. φούσκα (ἐκ τοῦ φύσκη). 2) πομφόλυξ = φουσαλλίς, φουσκάλιδα τοῦ ὕδατος, σάπωνος' ρουμ. băsică, λατ. bulbuc, σλαβ.

φούστᾶ, οὐσ. θηλ., φούστι πληθ. (fústă, fústi) = γιτώνιον, τὸ μισοφούστανον τῶν γυναικῶν. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ φουστάνι καὶ ἡ φουστάνελλα, μεσαιων. ἑλλ. φουτᾶς = σουδάριον, κοιν. προσώψι, ιτ. fustano, ισπ. fustan, πορτ. fustão, γαλ. futaine, ρουμ. fustă. Κυρίως σημ. εἶδος ὑφάσματος παραγομένου ἐν Fostat = τὸ παλαιὸν Κάϊρον. Ἴδε Cihac 578 καὶ Diez D^s I 192.

φουστάνε, οὐσ. θηλ., -στάν' πληθ. (fustáne, stāni) = γυναικεῖον ἔνδυμα, τὸ λεγόμενον φουστάνι, ἐκ τοῦ τρκ. festan.

φουστανέλλᾶ, οὐσ. θηλ., -νελλι πληθ. (fustanéllă, ·nelli) = ἡ γνωστὴ φουστανέλλα' ρουμ. fustanéllă.

φούστε, οὐσ. θηλ., -στι πληθ. (fúste, -sti) = ξυλοκόπημα. Ἐκ τοῦ λατ. fustis = σκυτάλη, προβ. λατ. fustibus verbero

aliquem = γ-τά^{ου} φούστ^{ου} = σκυταλῶ, ξυλοκοπῶ, δέρνω· ιτ. fusto, ισπ. πορτ. fuste, προσβ. fust, γαλ. fût· ρουμ. fust.

φούτ^{ου}, -του^ι, -τουτᾶ, -τεαρε ρ. (fút^u, -tui, -tută, -teare) = όπύω, βινῶ, κοιν. γαμῶ· ιτ. fotto, προσβ. fotre. Ἐκ τοῦ λατ. futuo. futui. fututum, ἔρε = βινῶ· ρουμ. fut.

φουτεᾶρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., φουτέρ^ι πλθ. (futeăre, futériⁱ) = βίνησις, κοιν. γάμημα καὶ γαμήσι· ρουμ. futătură.

φουτούτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (futút^u, -tă) = βεβινημένος, κοιν. γαμημένος· ρουμ. futut.

φρᾶμπτε καὶ φρᾶμπχε καὶ φρούντε καὶ φρούνγκε, οὐσ. θηλ., φρᾶμπτουρ^ι πλθ. (frămp^te καὶ frămp^he καὶ frún^te καὶ frún^ge, frămp^{tur}i) = μέτωπον. Ἐκ τοῦ λατ. frons ntis = μέτωπον, προσβ. φρούμπχε = γέφυρα ἐκ τοῦ pons - ntis· ιτ. fronte, ἀργ. ισπ. fronte, προσβ. γαλ. front· ρουμ. frunte.

φρᾶμπτου, πθμ. τοῦ ρ. φρᾶνγκου, -τᾶ θηλ. (frămp^tu, -tă) = συντετριμμένος, κοιν. σπασμένος· ρουμ. frânt

φρᾶμτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ^ι πλθ. (frămtúră, -turⁱ) = ῥήξις, ῥήγμα, κοιν. τσάκισμα· ρουμ. spărtură, λατ. μεταρ. σχηματισμός, ἄκκισμα = τὸ καλλωπίζεσθαι πρὸς τινά (ἐπὶ γυναικὸς ἰδίως) κατὰ τὸ ἑλλην. ἔχει, κάμνει πολλὰ τσακίσματα αὐτή. Ἐκ τοῦ ἀνρ. φρᾶμτου, ἔπερ ἰδὲ· ρουμ. gesturi. λατ.

φρᾶν^{ου} καὶ φᾶρονου, ἰέν Κρουσόφω, φρᾶν^ι πλθ. (frăn^u, frănⁱ) = γαλινός. Ἐκ τοῦ λατ. frenum = γαλινός. Περὶ τροπῆς τοῦ θ εἰς α, προσβ. αρᾶου ἐκ τοῦ reus, αρᾶμᾶνου καὶ αρμᾶν^{ου} = μένω ἐκ τοῦ remaneo. βᾶρον καὶ βᾶρονου = οὐδείς ἐκ τοῦ vel-unus, βᾶργέσκου ἐκ τοῦ verbesku, ιτ. ισπ. freno, προσβ. fren, γαλ. frein· ρουμ. frău.

φρᾶνγκου, φρᾶμδου, φρᾶμπτᾶ καὶ φρᾶμτᾶ, φρᾶντζᾶρε καὶ φρᾶντζιρε ρ. (frăngu, frămsu, frămp^tă καὶ frămtă, frăn^{dze}ăre καὶ frăndzireⁱ) = θραύω, συντρίβω, κοιν. τσακίζω. Ἐκ τοῦ λατ. frango, fregi, fractum, ἔρε = συντρίβω· ιτ. frango· ἀργ. ισπ. πορτ. frangir, προσβ. franger, ἀργ. γαλ. fraindre,

ν. γαλ. enfreindre· ρουμ. frîng.

φράγγκου, οὐσ. ἔθν. ἄρσ., φράντζι πληθ. (frângu, frândzi) = γάλλος, κοιν. φράγκος· ρουμ. francez.

φράντζᾶ, οὐσ. θηλ., φράντζι πληθ. (frândzǎ, frândzi) = φύλλον. Ἐκ τοῦ λατ. ❖ frondia (frons - ndis) = φύλλον, φύλλωμα, ιτ. fronzolo, ισπ. frondo, σαρδ. frunza· ρ. frunzǎ.

φράντζᾶρε καὶ **φράντζιρε**, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. φράγγκου, φράντζέρ· πληθ. (frândzeǎre, frândzér^l) = θραύσις, σύντριψις, κοιν. τσάκισμα· ρουμ. frângere.

φράντζέσκου, ἐπιθ., φράντζᾶσκά θηλ. (frândzêsku, frândzeǎskǎ) = γαλλικός, κοιν. φράγκικος, ρουμ. frâncesc.

φράντζικον, οὐσ. οὐδ., φράντζι πληθ. (frândzi^u, frândzi) = χαμαικόμαρον, κοιν. χαμοκέρασον καὶ φράουλα. Ἐκ τοῦ λατ. fraga, orum, ιτ. fraga. ισπ. fresa, γαλ. fraise· ρ. fragǎ. Καὶ φράντσα (frântsǎ) καὶ φράνγκᾶ, -ντζι (frângǎ, -ndzi).

φράντζόσον, ἐπιθ., τζρασᾶ θηλ. (frândzós^u, -dzorasǎ) = φυλλώδης, γεμᾶτος ἀπὸ φύλλα. Ἐκ τοῦ φράντζᾶ, ὅπερ ἴδε· ρουμ. frunzos. Καὶ φρουντζόσον.

φράτε, οὐσ. ἄρσ., φρατς πληθ. (fráte, frats) = ἀδελφός. Ἐκ τοῦ λατ. frater -tris = ἀδελφός· ιτ. frate καὶ frattelo, γαλ. frère, προβ. ισπ. πορτ. fraire, ἀλβ. frat = ἱερεὺς καθολικός, ρουμ. frate.

φράτέσκου, ἐπιθ., φράτεᾶσκά θηλ. (frátêsku, fráteǎskǎ) = ἀδελφικός. Ἐκ τοῦ φράτε· ιτ. fratesko, ρουμ. frătesk.

φράτίκον, οὐσ. ἄρσ., -τιτς· πληθ. frátik^u, -tits^l) = ἀδελφίδιον, κοιν. ἀδελφούλι. Ἐκ τοῦ φράτε, ὅπερ ἴδε· ρ. fratsior, λ.

φράτσάστε ἐπιρ. τροπ. (frátsástej) ἀδελφικῶς. Ἐκ τοῦ φράτε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. frătsește, λατ.

φράτσίλιε, οὐσ. θηλ., -τσιλι· πληθ. (frátsilje, -tsilj^l) = ἀδελφότης, οικειότης. Ἐκ τοῦ φράτε, ὅπερ ἴδε· ρουμ. frătsie, λ.

φράψινον, ἴδε θράψου.

φρέκον, φρικᾶ, -ατᾶ, -αρε ρ. (frék^u, frikáⁱ, -atǎ, -are)

= τρίβω. Ἐκ τοῦ λατ. frico, fricui. atum, are = τρίβω, ψήχω· ιτ. frottare, ισπ. frotar, προβ. fretar, ἀλβ. ferkoig, γαλ. froter, ρουμ. frec.

φρέσκου, ἐπιθ. -σκά θηλ. (frésku, -skǎ) = πρόσφατος, κοιν. φρέσκος, γαλ. frais, ρουμ. proaspăt, ἑλλην.

φρίγκου, φρίψου, φρίπτᾶ, φρίτζειε καὶ φριτζεάρε ρ. (frígu, fripsu, friptǎ, frídzeire καὶ fridzeǎre) = ψήνω. Ἐκ τοῦ λατ. frigo, xi. ctum. ere = ψήνω· ιτ. friggo, ισπ. freir, πορτ. frigir, προβ. fregir, γαλ. frire ρουμ. frig.

φρίγκου, οὐσ. οὐδ., φρίγκουρ' πληθ. (frígu, friguri) = δριμύ ψυχος, ῥῆγος. Ἐκ τοῦ λατ. frigus, oris = ψυχος, ιτ. freddo, ισπ. πορτ. καταλ. frío, προβ. freg, γαλ. froid, ρουμ. frig, friguri. Ὁ πληθ. παρὰ τοῖς Ρουμ. σημαίνει πυρετόν.

φρίκᾶ, οὐσ. θηλ., φρίτσι πληθ. (frikǎ, fritsi) = ζόδος. Ἐκ τοῦ ἑλλην φρίκη, ρουμ. frică, teamǎ, λατ.

φρικάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ φρέκου, -κᾶρ' πληθ. (frikáre, -kǎri) = τρίψις κοιν. τρίψιμον, ρουμ. frecare.

φρικάτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ φρέκου (frikátu -tǎ) = τετριμμένος, ρουμ. fricat.

φρικᾶτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -τουρ' πληθ. (fricâtúrǎ, -tur') = τριβή, τρίψις, κοιν. τρίψιμον· λατ. fricatura, ιτ. fregatura, ισπ. fregatura, ρουμ. frecăturǎ.

φρικόσου, ἐπιθ., -κρσᾶ θηλ. (frikósu, -krasǎ) = δειλός, Ἐκ τοῦ φρίκᾶ, ρουμ. timid, λατ.

φρικουσιάτλου, οὐσ. ἄρσ. (frikusjǎtlu) = ὁ Ἄδης, ἡ Κόλασις (ἐκκλησ.) ἡ γῶρα τῆς φρίκης καὶ τοῦ τρόμου. Παρὰ Δημόνια, ρουμ. tartar, ἑλλην. iad, ἕδης. Καὶ μφρικουσιάτου.

φριμίτου, φριμίτου καὶ φριμίντου, φριμτάι, -ατᾶ, -αρε ρ. (frimítu, firmítu καὶ frimintu) = ζυμῶ, κοιν. ζυμώνω. Ἐκ τοῦ λατ. fermento, avi, atum, are = ζυμῶ· ιτ. fermentare, γαλ. fermenter, ισπ. πορτ. fermentar, ρ. frâmînt.

φριμτάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ φριμίτου, -μτᾶρ' πληθ. (frimítare,

-tārⁱ) = ζύμωσις, κοιν. ζύμωμα· ρουμ. frāmintare.

φριμτάτ^{ου}, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (frimtat^u, -tǎ) = ζυμωμένος· ρουμ. frāmintat.

φριπτάλι^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -πτάλι· πληθ. (friptǎli^u, -ptǎliⁱ) = εἶλον ψητὸν ζῶον· ρουμ. fripturǎ.

φρίπτου, πθμ. τοῦ φρίγκ^{ου}, φρίπτα θηλ. (frīptu, frīptǎ) = ὠπτημένος, κοιν. ψημένος, ψητός. Ἰὸ θηλ. φρίπτα ὡς οὐσ. = ψητὸ (ἐννεύεται κρέας, κάρνη)· λατ. frictus.

φριπτούρα, οὐσ. θηλ., -τουρι· πλ. (friptúrǎ, -turⁱ) = τὸ ὠπτά, κοιν. κρέας ψητὸν καὶ ἀπλῶς ψητό. Ἐκ τοῦ λατ. frictura, ιτ. frittura, ισπ. περτ. fritura, γαλ. friture, ρ. fripturǎ.

φρίτζιρε καὶ φριτζεάρε, πθμ. οὐσ. τοῦ ρ. φρίγκ^{ου}, φριτζέρⁱ· πλ. (frīdzire καὶ frīdzǎre, frīdzérⁱ) = ὠπτησις, κοιν. ψήσιμον· ρουμ. frīgure.

φρόνιμ^{ου}, ἐπιθ., -μά θηλ. (frónim^u, -niǎ) = ὁ, ἡ φρόνιμος, κήσυχος· ρουμ. blândi, λατ.

φρονιμάδα, οὐσ. θηλ., -μάτζ· πληθ. (fronimǎdǎ, -mǎdz) = φρόνησις, σύνεσις, κοιν. φρονιμάδα. Καὶ φρουνιμάτσά· ρουμ. blândețse λατ.

φρονντίδα, οὐσ. θηλ., -τιτζ· πλ. (ἐκ τοῦ φροντιδ(ε)ς) (fron-dǎdǎ, -tidǎzi) = φροντίς· ρουμ. grîje, σλαβ.

φρονντισέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε ρ. (frondisósku, -siⁱ, -sitǎ, -sirǎ) = φροντίζω, καὶ φρουνντιξέσκου· ρουμ. îngrijesc

φρούτ^{ου} καὶ φρούτά, οὐσ. ἀρσ., -τι· πληθ. frút^u, frútǎ, -ti) = ἐπωρικόν, κοιν. φρούτον, ὅπερ ἐκ τοῦ λατ. fructus = καρπός, ιτ. frutto, γαλ. fruits, προβ. fruita· ρουμ. frupt.

φταίξιμ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -μι· πλ. (ftéksim^u, -mi) = ἀμάρτημα, πταῖσμα, κοιν. πταίξιμο καὶ φταίξιμο· ρουμ. greșeala, τλ. Δαλ.

φτίσε, οὐσ. θηλ., -σι· πλ. (ftise, -si) = φθίσις· ρ. oftică, ἐλ. φτισέσκου, -σιⁱ, -σιτά, -σιρε ρ. (ftisósku, -siⁱ, -sitǎ, -sirǎ) = πταίω, κοιν. φταίγω, ἔφταιξα καὶ ἔφτιξα καὶ ἔφτισα, ἐξ οὗ τὸ προκ. ρῆμα, καὶ φτιξέσκου· ρουμ. greșesc, σλαβ.

φτισίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ρι' πληθ. (ftisíre, -ri) = πταῖσμα, κοιν. φταίξιμον. Καὶ φταίξιμ^{ου}· ρουμ. grešalǎ, σλαβ.

φτισικό, ἐπιθ., (ftisikó) = φθισικός· ρουμ. ofticos, ἑλλην.

φτώχου, ἐπιθ., φτράχᾶ θηλ. (ftóhu, ftqáhǎ) = πτωχός, κοιν. φτωχός· ρουμ. sǎrac, σλαβ.

φτώχε, οὐσ. θηλ., -χι' πληθ. (ftóhe, -hi) = πενία, πτωχεία, κοιν. φτώχια· ρουμ. sǎracie, σλαβ.

φύρα, οὐσ. θηλ., φύρι πληθ. (fýrǎ, fýri) = ἐλάττωσις, ἕκπτωσης τῆς ἀρχικῆς ποσότητος ἀντικειμένου τινός, κοιν. φύρα, ἔξ οὗ καὶ ῥῆμα φυραίνω = ἐλαττοῦμαι. Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἑλλην. φυράν, ἔξ οὗ καὶ φύραμα παρ' Ἡσυχίου = ζημία· ρ. pagubǎ, σλ.

φυράδα, οὐσ. θηλ., φυράτζ πλ. (fýrǎdǎ, fýrǎdz) = ῥωγμή, κοιν. σχισμάδα καὶ φυράδα, ἕπερ ἐκ τοῦ θύρα· ρ. crǎpǎturǎ, λ.

φυρίδα, οὐσ. θηλ., φυρίτζ πληθ. (fyrídǎ, fyrídz) = θυρίς, παράθυρον. Περὶ ἐναλλαγῆς τῶν δασέων ἴδε ἐν λέξει ἰχκάτ^{ου}· ρουμ. ferestruie, λατ. Καὶ φρίντᾶ.

φυρισέσκου, -σι^ι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (fyrisésku, -siⁱ, -sitǎ, -sire) ἀμετ. = ἐλαττοῦμαι, ὀλιγοστεύω διὰ τῆς ἐξατμίσεως, κοιν. φυραίνω, καὶ ἐν γένει ἀπόλλυμαι, κοιν. χάνομαι. Ἐκ τοῦ νλν. ἀορ. φύρισα· ἴδε φύρα· ρουμ. firosesc, ἑλλην. Δαλ.

φυρισίρε, ἀπθ. τοῦ ἀνρ. -σιρι' πλ. (fyrisíre, -sirⁱ) = ἐλάττωσις, ἀπώλεια διὰ τῆς ἐξατμίσεως, κοιν. φύραμα καὶ χάσιμον· ρουμ. firosire, ἑλλην. Δαλ.

φυρισίτου, πθμ τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (fyrisit^u, -sitǎ) = ὁ ἀποβαλὼν τι, ὁ ἐλαττωθεὶς διὰ τῆς ἐξατμίσεως, κοιν. φυραμένος· ρουμ. firosit, ἑλλην.

φύσε, οὐσ. θηλ., -φύσι' πληθ. (fýse, fýsi) = φύσις· φύσε λέγεται ἀστικῶς καὶ τὸ αἰδοῖον, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἢ φύσι· ρουμ. naturǎ, λατ.

φυσικό, ἐπιθ. (fysikó) = φυσικός. Λέγεται καὶ ἀντ^ι οὐσ. κατὰ τὸ ἑλλην. «τὸ φυσικό»· ρουμ. natural.

φυσιουνουμίε, οὐσ. θηλ., -μι^ι πληθ. (fysiununie, -miⁱ) =

φυσιογνωμία· ρουμ. fizionomie, γαλ. physionomie.

φυτειάο, οὐσ. θηλ., φυτέϊ πληθ. (fytjáo, fytéi) = φυτεία, κοιν. φυτειά· ρουμ. viie noă.

φυτιψέσκου, -ψιΐ, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (fytipsésku, -psiΐ, -psitᾶ, -psire) = φυτεύω, ἐφύτευσα καὶ κοιν. φύτιψα, φυτιψέσκου· ρουμ. a implantá, γαλ.

φυτιψίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρΐ πληθ. (fytipsíre, -psirΐ) = φύτευσις, φύτευμα· ρουμ. implantare, γαλ.

φυτιψίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (fytipsít^u, -tᾶ) = πεφυτευμένος, κοιν. φυτευμένος· ρουμ. implantat, γαλ.

φύτρου, οὐσ. οὐδ., φύτρι πληθ. (fýtru, fýtri) = βλάστη, βλάστημα. τὸ φύτρον, ἡ πρώτη βλάστησις τοῦ σίτου ρ. germen, λ.

φυτρουσέσκου, φυτρουσί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (fytrusésku, fytrusΐ, -sitᾶ, -sire) = φύομαι, κοιν. φυτρώνω, φύτρωσα· ρουμ. incoltsesc, λατ.

φυτρουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρΐ πληθ. (fytrusíre, -sirΐ) = βλάστησις, κοιν. φύτρωμα· ρουμ. incoltsire, λατ.

φυτρουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ., (fytrusít^u, -tᾶ) = πεφυκώς, κοιν. φυτρωμένος, ρουμ. incoltsit, λατ.

φώλ^{ου}, οὐσ. οὐδ., φώλι πληθ. (fólj^u, fólji) = τὸ ἐν τῇ φωλεᾷ ὄν, τὸ κοιν. ἐν Μακεδ. προφώλι. Ἐκ τοῦ φωλεά· ρ. cuibar, λ.

φώσφουρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -φουρΐ πλ. (fósfur^u -furΐ) = φωσφόρος, κοιν. φώσφορον· ρουμ. fosfor.

φώτᾶ, φώτιλι = τὰ Θεοφάνεια, κοιν. τὰ Φῶτα. Ἴδε καὶ πατιτζιούνε. Ἐν Μολοδίστᾳ Boboteádză καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ Boboteză. ρουμ. Bobotează, ὅπερ κατὰ Cihac. ἐκ τοῦ ἐλλ. βάπτισις.

φωτογράφ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -γραφΐ πληθ. (fotoγράφ^u, -grafΐ) = φωτογράφος· ρουμ. fotograf.

φωτογραφησέσκου, -σιΐ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (fotoğrafisésku, -siΐ, -sitᾶ, -sire) = φωτογραφῶ· ρουμ. fotografiesc.

φωτογραφησίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. fotoğrafísít^u, -tᾶ) = φωτογραφημένος· ρουμ. fotografiat.

φωτογραφίε, οὐσ. θηλ., -φι'. πληθ. (fotoğrafie, -fi') = φωτογραφία· ρουμ. fotografie.

X. χ.

X, χ. χάου, οὐσ. οὐδ., χάουρι' πληθ. (háu, háur'i) = τὸ χάος, ἄβυσσος, ἀμέτρητον βάθος· ρουμ. prăpastie, σλαβ. Δαλ.

χάβᾶ, οὐσ. ἄρσ., χᾶβᾶτζ πληθ. (hâvǎ, hâvǎdz) = θερμοκρασία, καιρός, κλίμα, κοιν. χαβάς. ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. havâ· καὶ χᾶβάε· ρουμ. temperaturǎ, λατ.

χάβᾶλέ, οὐσ. ἄρσ., -λετζ πληθ. hâvâlé, -ledz) = ἐντολή πρὸς εἰσπραξιν χρημάτων, ἔνταλμα, κοιν. χαβαλές, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. havâlê = ἔνταλμα, ρουμ. ordin, λατ.

χάβᾶνε, οὐσ. θηλ. χᾶβᾶνι' πληθ. (hâvâne, hâvâni') = δῶμος, ἔγδη, κοιν. γουδι καὶ χαβάνι (τὸ μετάλλινον), ἐνῶ τὸ γουδι εἶνε ξύλινον· ἐκ τοῦ τουρκ. havan, ρουμ. piulitsǎ, λατ.

χάβᾶρο, οὐσ. ἄρσ. (haviâr'u) = τάριχος, κοιν. χαβᾶρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. haviar, ρουμ. icre, σλαβ.

χάβούζᾶ, οὐσ. θηλ., -βουζι' πληθ. (hâvúzǎ, -vuzi') = δεξαμενή, κοιν. χαβούζα, ἐκ τρκ. havouz = δεξαμενή, ρ. basin, γαλ.

χάβρα, οὐσ. θηλ., χᾶβρι πληθ. (hâvrǎ, hâvri) ἡ συναγωγή τῶν ἰουδαίων, κοιν. χᾶβρα· ρουμ. sinagogǎ, ἑλλην.

χάγιατε, καὶ χᾶϊάτε, οὐσ. θηλ., χαγιέτς πληθ. (hâgiáte και hâiáte, hâgiéts) = τὸ πρόστωον, κοιν. ἐν Τουρκ. χαγιατί και χαιάτι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. haiat· ρουμ. pridvor, σλαβ.

χάζᾶρε, ἐπιθ. (hâzǎre) = ἔτοιμος, κοιν. χαζίρι, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. hazir, ρουμ., gatǎ, σλαβ.

χαζνέ, οὐσ. ἄρσ., χαζνέτζ πληθ. (hazné, haznédz) = θησαυρός, θησαυροφυλάκιον, κοιν. χαζνές, ἐκ τοῦ τουρκ. hazné. Καὶ χᾶζνᾶ (hâznǎ), ρουμ. visterie, σλ.

χάζούρε καὶ χουζούρε, οὐσ. θηλ. (hâzúre και huzúre) =

ράστώνη, ἀνάπαυσις, κοιν. χουζούρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. houzour, ῥουμ. huzur.

χαῖνον, ἐπιθ., -νά, θηλ. (hainⁿ, -nă) = ὀκνηρός, κοιν. χαινής, ἐκ τοῦ τουρκ. hain, ῥουμ. leneș, σλαβ.

χαῖνλίκε, οὐσ. θηλ., -λικί πλῆθ. (hainlike, -likⁱ) = ὀκνηρία, κοιν. ὀκνηργιὰ καὶ χαινλίκι, τρκ. hainlik, ῥ. trândăvie, σλ.

χαῖρε, οὐσ. θηλ., -ῖρι πλῆθ. (hăire, -irⁱ) = ὠφέλεια, κοιν. χάιρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hair, ῥουμ. folos, ἔλλην.

χαῖρουσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε (hăirusésku, -siⁱ. -sită, -sirē) = ἐνίναμαι, ὠφελοῦμαι, κοιν. εὐρίσκω κέρδος, βλέπω χάιρι. Ἐκ τοῦ νλν. χάιρουσα, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. χάιρι· ἴδε χάιρε, ῥουμ. mē folosesc, ἔλλην. (ὠφελῶ), ved noroc. λατ + σλαβ. Δαλ.

χάκε, οὐσ. θηλ., χᾶκι πλῆθ. (hăke, hăki = τὸ δίκαιον, τὸ ὀφειλόμενον, ἐκδίκησις, κοιν. χᾶκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hak, ῥ. hac.

χᾶλάλε, οὐσ. θηλ., -λάλι πλῆθ. (hălăle, -lăliⁱ) = εὐλογία· 2) τὸ νόμιμον δίκαιον, κοιν. χαλάλι ἐκ τοῦ τρκ. halal, ῥ. halal.

χᾶλάτε, οὐσ. θηλ., χᾶλάτς πλῆθ. (hălăte, hălăts) = ὄργανον, ἐργαλεῖον, κοιν. χαλάτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. halat = ἐργαλεῖον, ῥουμ. instrument, λατ.

χᾶλβᾶ, οὐσ. ἄρσ., χᾶλβᾶτζ πλῆθ. (hălvă, hălvădz) = τὸ γνωστὸν τουρκ. γλύκυσμα, ὁ χαλβᾶς· τρκ. halva, ῥ. alva, Δαλ.

χᾶλβᾶντζίου, οὐσ. ἄρσ., -τζιατζ πλ. (hălvândziⁿ, -dziadz) = ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς τοῦ χαλβᾶ, κοιν. χαλβατζῆς· ῥουμ. alvangiu.

χάλε, οὐσ. θηλ., χᾶλι καὶ χᾶλιουρⁱ πλῆθ. (hăle, hăliⁱ καὶ hăliurⁱ) = κακὴ κατάστασις, διάθεσις, νόσημα χρονικόν, κοιν. χᾶλι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hal· ῥουμ. hal, stare rea, boală cronică, σλαβ. + ἔλλην.

χαλέ, οὐσ. ἄρσ., χαλέτζ πλῆθ. (halé, halédz) = ἀπόπατος, ἀναγκαῖον, κοιν. χαλές, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. halé = ἀπόπατος· ῥουμ. âmbilătoare, λατ.

χαλίτσᾶ, οὐσ. θηλ., -τσί πλῆθ. (hălītsă, -tsiⁱ) = γᾶλιξ,

κοιν. χαλίκι· ρουμ. bicaš, μαγυαρ.

χάλκᾱ, οὐσ. ἄρσ., γάλκᾱτζ πληθ. (hâlkă, hâlkădz) = χρ(ι-
κος, κοιν. χαλκᾱς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. halkâ· ρουμ. halca.

χάλκουμᾱ, οὐσ. θηλ., χαλκώματι πληθ. (hâlkumă, hal-
kômati) = χαλκός καὶ ἅπαντα τὰ γάλκινα οἰκειακὰ σκεύη, ἰδίως
δὲ ὁ λέβης, κοιν. καζάνι καὶ γάλκωμα ἐν Βελβενδῶ. Ἴδε καὶ κάλ
ντάρε· ρουμ. căldare, Δαλ.

χάμᾱλ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -λι· πληθ. (hâmal^u, -li) = ἀχθοφόρος,
κοιν. χαμάλης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hamal· ρουμ. hamal.

χάμᾱλίκε, οὐσ. θηλ., -κι· πληθ. (hâmalîke, -ki) = ἀχθοφο-
ρία, κοιν. χαμαλίκι· 2) ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἀχθοφορίας, τὸ λεγόμενον
χαμαλίκι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hamalîk· ρ. hamaliatică, ἑλλην.

χάμᾱμε, οὐσ. θηλ., -μᾱμι· πλ. (hâmăme, -mămi) = λουτρών,
λουτρον, κοιν. χαμάμι, τρκ. hamain = λουτρών· ρουμ. hăi, λατ.

χαμομήλᾱ, οὐσ. θηλ., -λι· πληθ. (hamomîlă, -li) = χαμαί-
μηλον, κοιν. χαμόμηλον καὶ χαμομήλι, γαλ. camomille· ρουμ.
camomilă, ἑλλην. Δαλ.

χαμουρίντ^{ου}, χαμουρίστ^{ου}, χαμουρίντεᾱρε ρ. (hamurîd^u,
hamurîs^u, hamurîdeᾱre) = ὑπομειδιῶ, κοιν. χαμογελῶ, καθ'
ὁ ἐσχηματίσθη καὶ τὸ Κίβλαχ. Ἴδε αρίντ^{ου}· ρουμ. surîd, λατ.
surrîdeo, γαλ. sourire, Δαλ.

χαμουρίστ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ρίστᾱ θηλ. (hamurîs^u, -rîsă)
= μειδιῶν, μειδιαστικός, κοιν. χαμογελῶν, χαμογελαστός· ρουμ.
care surîde, λατ.

χαμουρίστ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρι· πληθ. (hamurîs^u, -uri) =
μειδίαμα, κοιν. χαμογέλασμα, χαμόγελον, καθ' ὁ ἐσχηματίσθη
καὶ τὸ Κίβλαχ. Ἴδε αρίστ^{ου}· ρουμ. surîs, γαλ. souris.

χάμπᾱρε, οὐσ. θηλ., -μπᾱρι· πληθ. (hâbăre, -bări) = εἰδήσεις,
ἀγγελία, κοιν. χαμπάρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. habar = ἀγγελία, εἰδή-
σεις· ρουμ. veste, σλαβ.

χάνε, οὐσ. θηλ., χᾱνι· πληθ. (hâne, hăni) = ξενοδοχεῖον,
κοιν. χᾱνι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. han = ξενοδοχεῖον· ρουμ. han.

χάνντάνε, οὐσ. θηλ., -ντᾶκ' πληθ. (hândáke, -dăki) = χάνδαξ, κοιν. χανδάκι· ρουμ. șants. γερμ. schanze.

χάνντᾶκουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hândâkusésku, -si', -sită. -sire) = κατακρημνίζω τινά εἰς τὸν χάνδακα, κοιν. χαντακώνω, καταστρέφω· ρουμ. nenorotsese. σλαβ.

χάνντᾶκουσίτ^{ου}, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hândâkusít^u, -tă) = κατεστραμμένος, κοιν. χαντακωμένος· ρουμ. nenorotsit, σλαβ.

χάντζάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (hândzăr^u. -r'i) = ξίφος, μακρὰ μάχαιρα, κοιν. χαντζάρι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. handzâr = μάχαιρα· ρουμ. handzear.

χαντζί^{ου}, οὐσ. ἄρσ., χαντζίτζ πλ. (handzí^u, handzîdz) = ξενοδόχος, κοιν. χαντζῆς, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. handzi = ξενοδόχος· ρουμ. handziu.

χᾶουσέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hâusésku, -si', -sită, -sire) μέσον = εισδύω, εἰς τὸ βάθος, κοιν. χώνομαι βαθειά: μι χᾶουσί' του πάντούρ^ε = εισέδυσσα, χώθηκα εἰς τὸ δάσος. Ἐκ τοῦ χᾶ^{ου}, ἔπερ ἴδε· ρουμ. a se afundă, λατ.

χᾶπ^{ου} καὶ χᾶπᾶ, οὐσ. ἄρσ., χᾶπ' πληθ. (hăp^u καὶ hăpă, hăp'i) = γᾶπιον, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. habb· ρουμ. pilulă, γαλ.

χᾶπουέσκου, -ι', -ιτᾶ, -ιρε ρ. (hăpuésku. -i', -ită, -ire) = καταβροχθίζω, κοιν. χαπώνω, ἔπερ πεποιημ. ρουμ. hăpăesc. Καὶ γλᾶπουέσκου, ἴδε καὶ γλουπουέσκου.

χᾶπουῖρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ιρ' πληθ. (hăpuîre, -ir'i) = καταβροχθισμός, κοιν. χᾶπωμα· ρ. hăpăire. Καὶ γλᾶπουῖρε.

χᾶπουῖτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ιτᾶ θηλ. (hăpuît^u, -ită) = καταβροχθισμένος, κοιν. χαπωμένος· ρ. hăpăit. Καὶ γλᾶπουῖτ^{ου}.

χάρ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -ρ' πληθ. (hăr^u, -r'i) = ὁ Χάρων, κοιν. χάρος· ρουμ. charon.

χᾶράγε, οὐσ. θηλ., -γ' πληθ. (hărăge, -γ'i) = μέγας σάκκος μάλλινος, κοιν. χαράγι (ἐν Νοτ. Μακεδ.)· ρουμ. sac mare, λ.

χᾶρᾶγίε, οὐσ. θηλ., -γί' πληθ. (hărâgîe, -γ'i') = αὐγή, κοιν. ἐξημέρωμα καὶ χαραγή, καὶ χάραγμα· ρουμ. zori, σλαβ.

χάρακον, οὐσ. ἄρσ., -τσι πληθ. (hárak^u, -tsi) = γάραξ, κοιν. χαράκι· ρουμ. riglă, λατ. regula, γαλ. regle.

χάρᾱκόπου, ἐπιθ. -πά θηλ. (hârokóp^u, -pă) = εὐθυμος, φαιδρός, κοιν. χαροκόπος· ρουμ. vesel, σλαβ.

χάρᾱκουπίλε, οὐσ. θηλ., -πιλί πληθ. (hârâkupíle, -pilⁱ) = φαιδρότης, εὐθυμία, κοιν. χαροκοπιά· ρουμ. veselie, σλ. Δαλ.

χάρᾱμε, οὐσ. θηλ., χᾱρᾱνⁱ πληθ. (hârâme, hârănⁱ) = τὸ ἀναξίως λαμβάνειν τι, παρανομία, κοιν. χαράμι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. haram· ρουμ. nemeritat, λατ.

χαραμίον καὶ χαραμί, οὐσ. ἄρσ., χαραμίτζ πληθ. (haramí^u καὶ haramí. haramídz) = ἐκδιαστής, ληστής, βίαιος, κοιν. χαραμῆς καὶ χαραμιτζῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. ρουμ. haramină.

χάρᾱξέσκου, -ξιⁱ, -ξιτά, -ξιρε ρ. (hârâksésku, -ksiⁱ, -ksită, ksirei) = χαράσσω, κοιν. χαράζω· ρουμ. crestez, λατ. Ἐν τῷ γ'. προσ. χᾱρᾱξεάστε = ὑποφώσκει κοιν. χαράζει· ρουμ. se creapă de dziuă λατ.

χάρᾱξίτου, -τά, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hârâksít^u, -tă) = κεχαραγμένος· ρουμ. crestat, λατ.

χᾱράο, οὐσ. θηλ., χᾱρᾱⁱ πληθ. καὶ χᾱρέⁱ (hârâo, hârăⁱ, καὶ hârēⁱ) = χαρά· νι ε χᾱράο = χαίρω· ρουμ. me bucur· ρουμ. bucurie, ἕλβ.

χᾱράτσε, οὐσ. θηλ., χᾱρᾱτσⁱ πληθ (hârâtse. hârătsⁱ) = φόρος, κοιν. χαράτσι, ἐκ τοῦ τρκ. kharâdj = φόρος, ρ. bir, μαγ.

χᾱρε, οὐσ. θηλ., χᾱρⁱ πληθ. (hâre, hârⁱ) = χάρις, κοιν. χᾱρι μετ' ἀμφοτέρων τῶν σημασιῶν τῆς ἑλλην. λέξεως· ρουμ. gra-tsie, λατ. dar, σλαβ.

χᾱρέμε, οὐσ. θηλ., χᾱρέμⁱ πληθ. (hârême, hârémⁱ) = γυναικονίτης καὶ αἱ γυναῖκες, κοιν. χαρέμι, ὅπερ ἐκ τοῦ τρκ. harem. ρουμ. hărem.

χᾱριόσου, ἐπιθ., χᾱριῶσᾱ θηλ. (hâriós^u, hâriῶsă) = εὐθυμος, κοιν. χαρούμενος καὶ χαργιόζος ρουμ. bucuros, ἕλβ.

χᾱρισέσκου, χᾱρισίⁱ, -σιτά, σιρε (hârisésku, hârisí,

sitã, -sire) = χαρίζω, χάρισα· ρουμ. daruesc, σλαβ.

χâρισίτ^{ου}, -τã, πθμ. τοῦ ἀνρ., (hârisít^u, -tã) = κεχαρισμένος, κοιν. χαρισμένος. Καὶ χârζίτ^{ου}· ρουμ. dâruiť, σλαβ.

χârμπίε, οὐσ. θηλ., -μπιῖ πληθ. (hârbíe, -biⁱ) = ἡ σιδηρᾶ ράβδος τοῦ ἐμπροσθογεμοῦς ὅπλου, κοιν. χαρμπί, ὅπερ ἐκ τοῦ τουρκ. harbi, ρουμ. arbiu.

χârνέσκου, χârνίῖ, -νιτã, -νιρε ρ. hârnésku, harníⁱ, -nitã, -nire) = προσφυλάττω, συντηρῶ, διατρέφω. Ἐκ τοῦ σλαβ. hraniti = τρέφω· ἰδ. χράνã. Καὶ χρânέσκου διὰ μεταθέσεως, ρουμ. hrãnesc, σλαβ. nutriesc, λατ.

χârνίτ^{ου} καὶ χρânίτ^{ου}, -τã, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hârnít^u καὶ hrânít^u, -tã) = διατεθραμμένος, προπεφυλαγμένος· ρουμ. hranit, nutrit, λατ.

χârπράλã, οὐσ. θηλ., -πραλι πληθ. (hârpqálã -pqli) = φλέγμα, κοιν. χαρμπουλιã· ρουμ. flegmã, ἑλλην.

χârπουλέσκου, -λιῖ -λιτã, -λιρε ρ. (hârpulésku -liⁱ, -litã, -lire) = ἐξάγω, ἐκπτύω τὰ φλέγματα, ταῖς χαρπάλαις· ρουμ. scuir flegme, λατ. + ἑλλην. Δαλ.

χârσέσκου, χârσίῖ, -σιτã, -σιρε ρ. (hârsésku, hârsíⁱ, -sitã, -sire) = χαίρω, ἀπολαύω· ρουμ. mã bucur, ἀλβ.

χârσίτ^{ου}, -τã, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hârsít^u, -tã) = περιχαρής· ρουμ. bucurat, ἀλβ.

χârτζε, οὐσ. θηλ., χârτζι πληθ. (hârdze, hãrdzi) = δαπάνη, ρουμ. cheltueala, μαγυαρ.

χârτίε, οὐσ. θηλ., χârτίῖ πληθ. (hârtíe, hãrtíⁱ) = χάρτης πρὸς γραφήν, κοιν. χαρτί· ρουμ. hãrtie.

χârτου, οὐσ. ἄρσ., χârτσι πληθ. (hãrtu, -hãrtsi) = χάρτης, ἄτλας· ρουμ. hartã.

χârχârέσκου, -ριῖ -ριτã -ριρε ρ. (hãrhãrésku, -riⁱ, -ritã, -rire) = σαροάνιον γελῶ, καγχάζω, κοιν. χαρχαρίζω, ὅπερ πεποιημ. ρουμ. rid cu hohot, λατ. + σλαβ. Δαλ.

χârχârίρε, ἀπῳ. τοῦ ἀνρ., -ριριῖ πληθ. (hãrhãríre, -riⁱ) =

σαρδάνιος γέλως, κᾶγγασμα, κοιν. γαργάρισμα· ῥουμ. ris cu hohot, λατ+σλαβ.

χᾶσᾶμπᾶ, οὐσ. ἄρσ., -ατζ πλ. (hâsâbă, -adz) = πόλις, κοιν. χασαμπᾶς, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. hasabâ = πόλις· ῥ. oraș, μαγυαρ.

χᾶσᾶπου, οὐσ. ἄρσ., χᾶσᾶκι πλθ. (hâsâpu, hâsâki) = κρεο-πώλης, κοιν. χασάπης, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. hasap ἢ kassap· ῥουμ. matselar, λατ.

χᾶσᾶκᾶρε, ἄπθ. οὐσ. τοῦ ῥ. χᾶσκου, χᾶσᾶκᾶρι πλθ. (hâs-kâre, hâskârî) = τὸ χᾶσκαιν· ῥουμ. cascade, ἑλλην.

χᾶσκου, -καῖ, -κατᾶ, -καρε ῥ. (hâsku, -kai, -kată, -kare) = χᾶσκω, λατ. hisco, ἕρε = χᾶσκω, γασμῶμαι, κοιν. γασμορ-γισθῶμαι· ῥουμ. cascade, ἑλλ., σαρδ. cascade. Ἐν τῷ βουρ. τμήμ. λέγουσι κᾶσκου (kâsku).

χατζί, οὐσ. ἄρσ., χᾶτζίτζ πλθ. (hadzi, hadzîdz) = προσ-σκυνητῆς τῶν Ἁγίων Τόπων, κοιν. χᾶτζῆς, ἕπερ ἐκ τοῦ τουρκ. hadzi· ῥουμ. hadziu.

χᾶτζιλίκε, οὐσ. θηλ., (hâdzilîke) = οἱ Ἁγιοὶ Τόποι· 2) προσ-κύνημα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, κοιν. χᾶτζηλίκι, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. hadzilyk· ῥουμ. hagiâlîc.

χᾶτίρε, οὐσ. θηλ., -ρι πλθ. (hâtîre, -ri) = χάρις, ἐκδού-λευσις, κοιν. χᾶτίρι, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. hatyr = χάρις, ἀγάπη· ῥουμ. gratisie, favor, λατ.

χᾶψᾶ, οὐσ. θηλ., χᾶψᾶ πλθ. (hâpsă, hâpsi) = εἰρκτή, ρυ-λακή, κοιν. χᾶψα, ἕπερ ἐκ τοῦ τρκ. haps· ῥ. temnitsă, σλαβ.

χειμουνίκου, οὐσ. ἄρσ., -νιτσι πλθ. (himunîku, -nitsi) = πέπων, κοιν. χειμωνικό· ῥουμ. pepene verde, λατ.

χειροτουνησέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ῥ. (hirotunisésku, -siî, -sită, -sire) = χειροτονῶ· ῥουμ. hirotonisesc.

χειροτουνησίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hirotunisîtû, -tă) = χειροτονημένος· ῥουμ. hirotonisit.

χειρούργου, οὐσ. ἄρ., -γι πλθ. (hirûrgu, -gi) = χειροῦρ-γος· ῥουμ. chirurg.

χέλε, οὐσ. θηλ., χέλ' πληθ. (hêle, héli) = ἔγγελος, κοιν. χέλι· ρουμ. tsîpar, μαγυαρ.

χέρου, οὐσ. οὐδ., χεάρι πληθ. (hêru, heári) = σίδηρος. Ἐκ τοῦ λατ. ferrum· ιτ. ferro, fierro, πορτ. ferro, προβ. γαλ. fer· ρ. fer. Ἐν τῷ πλ. χεάρι σημ. καὶ τὰ δεσμά· ρ. lants, σλ.

χεριστί, οὐσ. ἀρσ., (heristî) = ὁ Ἰούνιος μῆν. Ἐκ τοῦ θεριστής, ἴδε καὶ τσιρισχάρου· ρουμ. Junie, λατ.

χέρμπου, χέρσου, χεάρτᾶ χιρμπεάρε ρ. (hêrbu, hêrsu, heártă, hirbeäre) = βράζω. Ἐκ τοῦ λατ. ferbeo, ere = βράζω, ιτ. fervere, ισπ. fervir, πορτ. ferver· ρουμ. ferb.

χέρτου, πθμ. τοῦ χέρμπου, χεάρτᾶ θηλ. (hêrtu, heártă) = βρασμένος· ρουμ. fierť, λατ.

χερτούρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρ' πληθ. (hertúră, -rî) = φακῆ καὶ ἐν γένει τὰ ὄσπρια. Ἐκ τοῦ χέρμπου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. fertură. Καὶ χιρτούρᾶ. Συνων. λίν|τε.

χήνᾶ, οὐσ. θηλ., -νι πληθ. (hínă, -ni) = χήν, κοιν. χήνα· ρουμ. gâscă, σλαβ.

χηριτισέσκου, -σι', -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hiritisésku, -si', -sită, -sire) = χαιρετίζω· ρουμ. salut, λατ.

χίου καὶ **έσκου**, φού', χίρε ρ. (hîu καὶ êsku, fú', híre) = εἰμί, ὑπάρχω. Ἐκ τοῦ sum καὶ fio, fieri· ρ. sunt. Ἴδε καὶ έσκου.

χιάβρᾶ, οὐσ. θηλ., χέβρι πληθ. (hiávnră, hévri) = πυρετός. Ἐκ τοῦ λατ. febris = πυρετός· ρουμ. friguri (πληθ. τοῦ frig) γαλ. fièvre, ιτ. febbre, ισπ. fiebre.

χιάρε, οὐσ. θηλ., (hiáre) = χολή· ὀργή. Ἐκ τοῦ λατ. fellis = χολή, πικρότης. Περὶ ἐνλλαγῆς τῶν δασέων ἴδε ἐν λέξει ιχκάτου, περὶ ἐνλλαγῆς I ρ ἴδε ακάρε, ιτ. felle, fielle, ισπ. hiel, πορτ. προβ. fel· ρουμ. fiere.

χιβρέσκου, -βρι', -βριτᾶ, -βριρε ρ. (hivrésku, -vri', -vrită, -vrire) = πυρέσσω. Ἐκ τοῦ λατ. febresco ἀντι febrío, ire = πυρέσσω· ρουμ. sunt prins de friguri, am friguri. λατ.

χιβρίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (hivritu, -tă) = πυρέσ-

σων· ρουμ. prins de friguri, λατ.

χίγκου, γίπδου χίπτά, χιτζεάρε ρ. (hígu, hípsu, híptă, hidzeáre) = ἐμπήγνυμι, κοιν. γώνω. Ἐκ τοῦ λατ. figo, xi, um, ěre = ἐμπήγνυμι· ιτ. ficcare, ισπ. πορτ. προβ. ficar, γαλ. ficher· ρουμ. infing.

χίκου, οὔσ. ἄρσ., χίτσι πληθ. híku, hítsi) = συκῆ. Ἐκ τοῦ ficus· ρουμ. smokin, σλαβ.

χικά, οὔσ. θηλ., χίτσι πλ. (híkă, hítsi) = σῦκον. Ἐκ τοῦ λατ. ficus, ἄλβ. fik· ρουμ. smokină. σλαβ.

χίλε, οὔσ. θηλ., χίλι πληθ. (híle, híli) = θυγάτηρ. Ἐκ τοῦ λατ. filia = θυγάτηρ, ιτ. figlia, ισπ. hija, πορτ. filha, πρ. filla, γαλ. fille· ρ. fia. Παραδουν. filja καὶ fiica, Μογλ. iliă.

χίλικου, οὔσ. ἄρσ., χίλι πληθ. (híliu, híli) = υἱός. Ἐκ τοῦ λατ. filius = υἱός· ιτ. figlio, ισπ. hijo, πορτ. filhs, προβ. γαλ. fils· ρουμ. fiu.

χιλιάστρου, ἐπιθ., -στρă θηλ. (hiljăstru, -stră) = θετός υἱός. Ἐκ τοῦ λατ. filiaster, ιτ. figliastro, προβ. filhastre, ισπ. hijastro, ἄλβ. dieštre, φρ. fijastri· ρουμ. fiastru.

χιλίνου, οὔσ. ἄρσ., -λινă, θηλ. (hilínu, -lină) = ἀναδεξιμαῖος, κοιν. βαπτισιμνιός. Ἐκ τοῦ * filianus, ὅπερ ἐκ τοῦ filius = υἱός· ἄλβ. fizan, ρουμ. fijan, ρουμ. fin. Pušc.

χίμă, ἐπίρ. (himă) = κάτω, πρὸς τὰ κάτω, ταχέως, Ἐκ τοῦ λατ. infimus καὶ imus, ὑπερθ. τοῦ inferus, ρουμ. jos. λατ. Ἴδε καὶ νχίμă. Πιθανώτερον ἐκ τοῦ χύνομαι.

χιμουσέσκου, χιμουσί, -σιτά, -σιρε ρ. himusésku, himusí, -sită, -sire) = ἐπαφίημι, διεγείρω, ἐξορμῶ (ιδίως τὸν κύνα κατὰ τινος) κοιν. ἐν Βελθενδῶ Μακ. χυμίζω, χύμισα καὶ χύμσα. Λέγεται καὶ ἀμεταβ. = ἐξορμῶμαι, ἐφορμῶ μετὰ σπουδῆς κατὰ τινος, ἣν ἀμεταβ. σημ. ἔχει καὶ τὸ Κ/ελαχ. Ἐκ τοῦ χύνομαι. Πρβ. τὸ χύθηκεν ἐπάνω μου· ρουμ. asmutsesc, σλαβ. năvălesk = ἐπιπίπτω· σλαβ. Καὶ χιμουσέσκου.

χιμουσίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (himušíre,

-sirⁱ) = ἐξόρμησις, διέγερσις, κοιν. γύμισμα, ἔφοδος· ρουμ. asmutsire, nãvãlire, σλαβ. Καὶ χμουμουσίρε.

χιμουσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ. -σιτᾶ θηλ. (himusit^u, -sitã) = ἐξωρμημένος, κοιν. πικρακινημένος καὶ γυμισμένος, ἐφωρμημένος, ρουμ. asmutsit, nãvãlit σλαβ. Καὶ χμουμουσίτ^{ου}.

χίπτου, πθμ. τοῦ ρ. χίγκ^{ου}, χίπτᾶ θηλ. (híptu, híptã) = κεχωσμένος, κοιν. γωμένος· ρουμ. infipt.

χίρ^{ου}, οὐσ. οὐδ., χίρι πληθ. (hír^u, -hírì) = νῆμα, κλωστή. Ἐκ τοῦ λατ. filum, ἰτ. filo, ἰσπ. hilo, πορτ. fio, προβ. γαλ. fil, ἀλβ. fie, fil, ρουμ. fir.

χιράρ^{ου}, οὐσ. ἀρσ., -ραρⁱ πληθ. (hirár^u, -rarⁱ) = τιδηρουργός. Ἐκ τοῦ λατ. ferrarius, ἰτ. ferrajo, ἰσπ. herrero, πορτ. ferreiro, ρουμ. fierar.

χιρμπεάρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ρ. χέρμπου, χιρμπέρⁱ πληθ. (hirbãre, hirbérⁱ) = βράσις, κοιν. βράσιμον· ρουμ. ferbere. Καὶ χιάρμπιρε (hjárbire).

χίτσι, ἐπιρ. = οὐδὲλως (hítsi. Ἐκ τοῦ τουρκ. hits = οὐδὲλως, ρουμ. nimic. λατ.

χνοράτᾶ, οὐσ. θηλ., -ατι πληθ. (hnorátã, -ati) = τὸ ἐκ τοῦ στόματος ἐκρυσώμενον πνεῦμα, πνοή, κοιν. χνότον, πληθ. χνότα. Παρὰ Καβχλ. χνοράτᾶ· ρουμ. duhoare, σλαβ.

χοράρᾶ, οὐσ. θηλ., χώρι πληθ. (hoárã, hóri) = χώρα, χωρίον· ρουμ. sat, ἀλβ. Μογλ. kãtun.

χουέσκου, χουίⁱ, -ιτᾶ, -ιρε ρ. (huésku, hufⁱ, -itã, -ire) = βοῶ, κραυγάζω· νλν. χουϊάζω, ἴδε στρίγγ^{ου}.

χουκιμάτε, οὐσ. θηλ., -μάτς πληθ. (hukimãte, -mãts) = δικαστήριον, κοιν. χουκιμάτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. hukimat, ρουμ. tribunal, λατ.

χούε, οὐσ θηλ., χούιουρⁱ πληθ. (húe, húiurⁱ) = ἔξις, συνήθως κακὴ ἔξις, κοιν. χούϊ, ἔπερ ἐκ τοῦ τουρκ. húi, ρ. nãraν, σλ.

χουζουριψέσκου, -ψιⁱ, -ψιτᾶ, -ψιρε, ρ. (huzuripsésku, -psiⁱ, -psitã, -psire) = ἀναπαύομαι, κοιν. χουζουρεύω - χουζού-

ριψα. Ἐκ τοῦ χουζούρε, ὅπερ ἴδε, ρουμ. huzuresc, τρκ.

χουζουριψίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -ψιτᾶ θηλ. (huzuripsít^u, -psitᾶ) = ἀναπεπαυμένος, κοιν. χουζουρευμένος ρουμ. huzurit.

χουλέρᾶ, οὐσ. θηλ., -ρι πλ. (hulérᾶ, -ri) = πανώλης, κοιν. χολέρα· ρουμ. holerᾶ.

χουλέτζ^{ου}, -τζαί, -τζατᾶ, -τζαρε ρ. (hulédz^u, -dzai, -dzatᾶ, -dzare) = βλασφημῶ, ὕβριζω, σλαβ. καταγ. ρουμ. hulesc, σλ.

χουλίε, οὐσ. θηλ., -λιί πλ. (hulie, lii) = χολή· ρ. fiere, λ.

χουλουσέσκου, -σιί, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hulusésku, -sii, -sitᾶ, -sire) = χολῶ-ῶ τινα, κοιν. θυμώνω καὶ χολιάζω· ρουμ. pecajesc, σλαβ.

χουλουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρί πληθ. (hulusíre, -sirí) = χόλωσις, ἐξοργισμός, κοιν. θύμωμα καὶ χόλιασμα· ρουμ. pecajire, σλαβ.

χουλουσίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (hulusít^u, -sitᾶ) = κεχολωμένος, κοιν. θυμωμένος καὶ χολιασμένος· ρ. pecajit, σλ.

χουνίε, οὐσ. θηλ., -νιί πληθ. (hunie, nii) = χωνίον, κοιν. χουνί· ρουμ. rǎlnie, σλαβ.

χουνιπέσκου, -ψιί, -ψιτᾶ, -ψιρε ρ. (hunipsésku, -psii, -psitᾶ, -psire) = πέσσω διὰ τῶν πεπτικῶν ὄργάνων, κοιν. χωνεύω· ρουμ. a digerá, λατ.

χουνιπίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -ψιρί πληθ. (hunipsíre, -psirí) = πέψις, κοιν. χώνευμα· ρουμ. digestiune, λατ.

χουνιψίτ^{ου}, πθμ. τοῦ ἀνρ., -τᾶ θηλ. (hunipsít^u, -tᾶ) = πεπεμμένος, κοιν. χωνευμένος· ρουμ. digerat, λατ.

χουνντόσ^{ου}, ἐπιθ., -ντράσᾶ θηλ. (hundós^u, -dorasᾶ) = βαθύς, ἴδε αφουντουκόσ^{ου}.

χουνντράτᾶ, οὐσ. θηλ., -ᾶτσι πληθ. (hundrátᾶ, -ᾶtsi) = συμβόλαιον, κοιν. χονδράτον· ρουμ. contract, λατ.

χουρτζάτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τς πληθ. (hurǵát^u, -ts) = χωρικός, ἀπολίτιστος· ρουμ. tsǵaran, λατ.

χουρτζανίτ^{ου}, οὐσ. ἄρσ., -τς πλ. (hurǵianít^u, -ts) = συμ-

οπλίτης, κοιν. χωργιανίτης· ρ. consătean, ἄλβ. μετὰ προθ. λ.

χουρμᾶ, οὐσ. ἄρσ., χουρμάτζ πλ. (hurmă, hurmădz) = φοινικοδάλανος, κοιν. χορμᾶς καὶ κουρμᾶς, ἔπερ ἐκ τοῦ περσ. hurma· ρουμ. curmală.

χουρσέσκου, -σιῖ, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hursésku, -siî, -sită, -sire) = ὀφείλω, χρεωστῶ· ρ. daturesc, λατ.

χουσμέτε, οὐσ. θηλ., χουσμέτς πληθ. (husméte, husmêts) = ὑπηρεσία, κοιν. χουσμέτι, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hesmet· ρουμ. slujbă, σλαβ.

χουσμικιάρου, οὐσ. ἄρσ., -ριῖ πληθ. (husmikiâr^u, -riî) = ὑπηρέτης, κοιν. χουσμικιάρης, ἔπερ ἐκ τοῦ τρκ. hesmikiar· ρουμ. serb, λατ.

χούτου, ἐπιθ., -τᾶ θηλ. (hút^u, -tă) = βλάξ, ἠλίθιος, μωρός, κοιν. χούτος, τρκ. hut· ρουμ. prost, neghiob, σλαβ. Δαλ.

χουτσάμε, οὐσ. θηλ., -τσᾶνῖ πληθ. (hutsáme, -tsăni) = εὐήθεια, μωρία, ἀνοησία· ρουμ. prostie, neghiobie, σλαβ.

χουτσᾶσκου, -τσιῖ, -τσιτᾶ, -τσιρε ρ. (hutsăsku, -tsiî, -tsită, -tsire) = γίνομαι εὐήθης, μωραίνομαι, ἀνοηταίνω. Ἐκ τοῦ ἄνωτ. χούτου, ἔπερ ἴδε· ρουμ. mă prostesc, σλαβ. Δαλ.

χράνᾶ, οὐσ. θηλ., (hránă) = διατροφή συντήρησις· ρουμ. hrană, σλ. καταγ. ἴδε χᾶρνέσκου, σλ. hrana = τροφή, hraniti = τρέφω, διατηρῶ, βουλγ. hranu = διατροφή, hranî = τρέφειν.

χρένου, οὐσ. ἄρσ., (hrén^u) = ἀγρία ραφανίς, ὁ χράνος, κοιν. χρένος· ρουμ. hrean.

χρέουσου, οὐσ. ἄρσ., (hréus^u) = καθῆκον, ὀφειλή, χρέος· ρουμ. oficiu, λατ.

χρίσμᾶ, οὐσ. θηλ. (hrísmă) = χρίσμα· ρουμ. hrismă, ἐλ.

χριστό, ὁ Χριστός· ρουμ. Cristos.

χρυσάφε, οὐσ. θηλ., χρυσᾶχιῖ πληθ. (hrysáfe, hrysăhi) = χρυσός, κοιν. χρυσάφι· ρουμ. aur, λατ.

χρύσικον, οὐσ. ἄρσ., χρύσιτσιῖ πληθ. (hrysik^u, hrysi-tsi) = χρυσοχόος, χρυσικός· ρουμ. gintar.

χρυσουσέσκου, χρυσουσίι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (hrysusésku, hrysusíi, -sită, sire) = χρυσῶ, κοιν. χρυσώνω, χρύσωσα· ρουμ. aurese, λατ.

χρυσουσίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ᾽ πληθ. (hrysusíre, -sirí) = χρύσωσις, ρουμ. aurire.

χρυσουσίτου, -τᾶ, πθμ. τοῦ ἀνρ. (hrysusítu, -tă) = κεχρυσωμένος, ἐπίχρυσος· ρουμ. aurit.

χρυσώσμά, οὔσ. θηλ., -σμάτι πληθ. (hrysósmă, -matí) = νῆμα χρυσοῦν· ρουμ. fir de aur, λατ.

χταπόδε, οὔσ. θηλ., χταπότζ πληθ. (htapódzi, htapódz) = πολύπους, κοιν. χταπόδι· ρουμ. polip, ἑλλην.

χτιζᾶ, οὔσ. ἄρσ., χτιζᾶτζ πληθ. (htiză, htizădz) = ἀνάγκη, κοιν. χτιζᾶς, ἰκ τοῦ τουρκ. htezâ = ἀνάγκη· ρουμ. nevoie, σλ.

χώργια καὶ **αχώργια**, (hórgia καὶ ahórgia) χωρίς, χωριστά, καὶ χώργια· ρουμ. separat, λατ.

Ψ. ψ.

ψαλμό, οὔσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (psalmó, -madz) = ὁ ψαλμός, ρουμ. psalm.

ψάλσέσκου, ψάλσιι, -σιτᾶ, -σιρε ρ. (psâlsésku, psâlsíi, -sită, -sire) = ψάλλω· ρουμ. psalmodiez, ἑλλην.

ψάλσίρε, ἀπθ. οὔσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ᾽ πληθ. (psâlsíre, -sirí) = ψαλμωδία, κοιν. ψάλσιμον· ρουμ. psalmodie, ἑλλην.

ψάλσίτου, πθμ. τοῦ ἀνρ., -σιτᾶ θηλ. (psâlsítu, -sită) = ἐψαλμένος, ρουμ. psalmodiat, ἑλλην.

ψάλτήρε, οὔσ. ἄρσ., ψάλτήρ᾽ πληθ. (psáltíre, -tirí) = ψαλτήριον, ρουμ. psaltire.

ψάλτικίε, οὔσ. θηλ. -κι᾽ πληθ. (psáltikíe -kíi) = ἡ ψαλτική, ρουμ. psaltikie, ἑλλην.

ψάλτου, οὔσ. ἄρσ., ψάλτσι᾽ πληθ. (psáltu, pláltsi) = ψάλ-

της· ρουμ. psalt, ἑλλην.

ψουμά, οὐσ. ἄρσ., -ματζ πληθ. (psumǎ, -madz) = ἄρτο-
πώλης, κοιν. ψωμάς. Καὶ πᾶνάρ^{ου}, -ναρ' (pânár^u, -nar'), Ἐκ
τοῦ λατ. ∴ panarius ἀντὶ panarium = ἄρτοθήκη, ἐξ οὗ τὸ
τῆς συνηθείας πανέριον. Ἴδε καὶ πᾶνε· ρουμ. brutar, σλαβ.

ψουσέσκου, ψουσί^ι, -σιτᾶ -σιρε ρ. (psusésku, psusí,
-sitǎ, -sire) = ἀποθνήσκω (ἐπὶ τῶν ζώων) κοιν. ψοφῶ, ὅπερ ἐκ
τοῦ ψόφος, ρουμ. mor, λατ.

ψουσίρε, ἀπθ. οὐσ. τοῦ ἀνρ., -σιρ' πληθ. (psusíre, -sir') =
ψόφισμα, ρουμ. murire,

ψουσίτ^{ου}, -τᾶ πθμ. τοῦ ἀνρ., (psusít^u, -tǎ) = ψοφισμένος·
ρουμ. mort.

ψόφ^{ου}, οὐσ. οὐδ., -ουρ' πληθ. (psóf^u, -uri) = ὁ ψόφος, ψό-
φισμα· ρουμ. moarte.

ψουθίμε, οὐσ. θηλ., -θιν' πληθ. (psuθίme, -θini') = κενέ-
δρειον, κοιν. ψοφήμι· ρουμ. stǎrv, σλαβ.

ψουργιάρ^{ου}, ἐπιθ., -γιαρᾶ θηλ. (psurγιάρ^u, -giarǎ) = ψω-
ραλέος, κοιν. ψωργιάρης· ρουμ. rǎjos, λατ. Ἴδε καὶ αρᾶνιόσ^{ου}.

ψώρᾶ, οὐσ. θηλ. (psórǎ) = ψώρα· ρουμ. rǎje, rfiǎ, λατ.
Ἴδε καὶ αρᾶνε.

Ω. ω.

Ω, ω. ω!, ἐπιφ. θαυμ. (o) = ὦ! ρουμ. o.

ωρολόγε, οὐσ. θηλ., -λογ' πληθ. (orolόγε, -log') = ὠρολό-
γιον, ρουμ. orologiu, ἑλλην.

ώστε, συνδ. συμπ. (oste) = ὥστέ· λέγεται καὶ αλοιπόν·
ρουμ. prin urmare, λατ.

ωφέλιμ^{ου}, ἐπιθ., -λιμαῖ θηλ. (ofélim^u, -limǎ) = ὠφέλιμος·
ρουμ. folositor, ἑλλην.

ωχ! ἐπιφ. σχετλ. (oh) = ὦχ! Καὶ ὦχου· ρουμ. oh.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Ἐντὶ τῶν πλημμελῶς φερομένων ἀνάγνωθι·
Σελ. 2, στιχ. 2 παιδιά· σελ. 3, στιχ. 13 τόρ' rⁱ, σελ. 5, στιχ.
10 ἀγκουδὴν· σελ. 6 στιχ. 15 oublier· σελ. 7, στιχ. 20
gręátsa· σελ. 12 στιχ. 28, nechezà καὶ nechiezà καὶ rⁱn-
chezà, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑλλην. ῥονκανίζω, ῥογχανίζω, ῥογχαλίζω,
ἀρχ. ἑλλην. ῥέγγω καὶ ἀττ. ῥέγκω (ῥόγγος, ῥόγκος) λατ. r^hon-
chare· σελ. 16, στιχ. 25 δξίνω, ξινίζω· σελ. 19, στιχ. 23
συνήθως· σελ. 25 στιχ. 15 ad-lubrico-are· σελ. 45 πρὸ τοῦ
ανγκρέκ^{ου} προτακτέα τὰ ανγκουτσέσκου, ανγκουτσίρε καὶ ανγκου-
τσιτράρε· σελ. 48, στιχ. 25 spríjin· σελ. 48, στιχ. 28, sprí-
jinit· σελ. 53, στιχ. 6 ἀντίχριστι, στιχ. 22, anai· σελ. 56,
στιχ. 9 αουμπράρε, στιχ. 12 αουμπράτᾶ· σελ. 61, στιχ. 20,
ἀπόια· σελ. 67, στιχ. 18 ρωμαῖος· σελ. 70, στιχ. 22, ἐξεσμένος,
κοιν. ξυσμένος· σελ. 73, στιχ. 7, κατεσκληκώς, σελ. 77, στιχ. 3,
argus· σελ. 79, στιχ. 24, ρράμιγκ^{ου}· σελ. 89, στιχ. 10 Ci-
has· σελ. 95, στιχ. 1, sirⁱ. σελ. 97, στιχ. 16, astés^u· σελ.
99 στιχ. 31, -κουρ', -kurⁱ. σελ. 100 στιχ. 12, ατζούν^{ου} σελ.
108, στιχ. 20, τᾶρ'· σελ. 109, στιχ. 30, vākâgręatsǎ, σελ.
116, στιχ. 3, ἐμφύχων· σελ. 125, στιχ. 19, βιδέλο· σελ. 130,
στιχ. 18, ὄρκος· σελ. 167, στιχ. 16, ὅπερ· σελ. 177, στιχ. 28
ἀπρ., στιχ. 28 δύο τινές· σελ. 219 στιχ. 29 κύσθος, σελ. 229,
στιχ. 28, κουβούκλιου kuvukliu· σελ. 236, στιχ. 30, ὄρος·

σελ. 237, στιχ. 9, στάζειν· σελ. 247, στιχ. 24 νκρόπ^{ου}· σε
 248, στιχ. 32, codex· σελ. 258, στιχ. 13 σλαβ., σελ. 281,
 στιχ. 25 ἑλλην. μαρούλιον, στιχ. 26 μετὰ τὸ mārâl ἀνάγνωθι
 καὶ Iartuca, λατ. σελ. 285, στιχ. 20 ἐξαλειπτέον τὴν ὑπο-
 στιγμὴν μετὰ τοῦ συγγενῆς καὶ σπῖλος· σελ. 299, στιχ. 27
 βώτριδα, στιχ. 14 μυργιολόγ^{ου}, μυρολόγι. μυρολογῶ· σελ. 307,
 στιχ. ὃ mutat· σελ. 319, στιχ. 22 ἀηδών, στιχ. 11, ἀπλῶς·
 σελ. 338, στιχ. 16 προσθετέον τὸ ρουμ. me visez· σελ. 339,
 στιχ. 8, προσθετέον τὸ ρουμ. ingrašare· σελ. 340, στιχ. 26,
 ἴδε ν' ἐν σελ. 334· σελ. 341, στιχ. 19, ρουμ. ne· σελ. 352,
 στιχ. 18, ἡ βία· σελ. 356, στιχ. 26, νόντ^{ου}· σελ. 360, στιχ. 2
 de + anda, ὅπερ ἴδε· σελ. 367, στιχ. 21, ἀναστροφή· σελ.
 373, στιχ. 9 ἀποκραιπαλῶ· σελ. 398 στιχ. 29 uscare· σελ.
 399, στιχ. 12, ἐκ τοῦ ὄα=οῦια, ὅπερ ἐκ τοῦ οῖα=σελ. 402,
 στιχ. 4, πάλάβρα, στιχ. 19 παλαμύδα, ἀρχ. ἑλλην. πηλαμύς.
 Τὸ παλαμίδα ἐκ τοῦ παλάμη εἶνε παρετυμολογία· σελ. 417,
 στιχ. 4 ὑποβολιμαῖον· σελ. 419, στιχ. 18, peteclum· σελ.
 434, στιχ. ὃ, δύναται· σελ. 440, στιχ. 15, μᾶζα· σελ. 445,
 στιχ. 26, πολὺ μᾶλλον· σελ. 450, στιχ. 15, stropitură·
 σελ. 451, στιχ. 23, προξενητής· σελ. 458, στιχ. 19, ρουτζι-
 νέτζ^{ου}· σελ. 462, στιχ. 7, sanctus καὶ στιχ. 28, sanctus·
 σελ. 446, στιχ. 17, sârâtór^u· σελ. 468, στιχ. 23 satâr·
 σελ. 477, στιχ. 23, stâmână· σελ. 479, στιχ. 27 scamnum·
 σελ. 485, στιχ. 22, schiopat· σελ. 490, στιχ. 27, ἐξασμέ-
 νον· σελ. 521, στιχ. 8, ταγάριον· σελ. 528, στιχ. 26, περί·
 σελ. 529, στιχ. 23, ἑλλην. σελ. 534, στιχ. 23, σεός· στιχ. 16,
 καί· σελ. 544, στιχ. 2, λυσσῶ· σελ. 546, στιχ. 28, ἐξοχή· σελ.
 555, στιχ. 16, κηρίς, κοιν. τσηρός σελ. 559, τυράνσέσκου·
 σελ. 560, στιχ. 3, tyrânsésku, tyrânnisesku· σελ. 573,
 στιχ. 31, πειναλέος· σελ. 574, στιχ. 4, formica· σελ. 587,
 στιχ. 28, γυναικωνίτης.

Κωνσταντίνος Νικολαΐδης

Φιλολόγος εγκρατής και Γυμνασιάρχης με μεταπτυχιακές σπουδές εκείνα τα χρόνια στο πανεπιστήμιο της Λειψίας. Ο Ντούλας (Κωνσταντίνος) Νικολαΐδης γεννήθηκε στο Λιβάδι. Ελάχιστα στοιχεία είναι γνωστά για τη ζωή και τη δράση του. Το 1887-88 δίδαξε ως καθηγητής εις τα Ζαρίφεια εκπαιδευτήρια και εν συνεχεία εις Μοναστήριον, Κωνσταντινούπολιν και Σμύρνην ως Γυμνασιάρχης. Είναι γνωστός για το μνημειώδες έργο του *Ετυμολογικόν Λεξικόν της Κουτσοβλαχικής Γλώσσης* (1909). Είναι ένας άθλος επιστημονικός και τυπογραφικός για εκείνα τα πρώιμα χρόνια. Γνώριζε και τα κουτσοβλάχικα, όπως τα θυμόταν από τα νηπιακά χρόνια στο Λιβάδι. Τα μελέτησε επιστημονικά έχοντας υπόψη και τη σχετική βιβλιογραφία της εποχής, κυρίως ξένη. Το βιβλίο γράφεται στα χρόνια του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908), όταν οργιάζαν οι προπαγάνδες στις βόρειες επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ήταν τότε σε έξαρση και η ρουμανική προπαγάνδα που άρχισε στα 1850. Το βιβλίο προλογίζει ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ ο Γ'. Ο Νικολαΐδης είχε και άλλη δράση στον Μακεδονικό Αγώνα και χρειάζεται έρευνα. Με όπλο την επιστημοσύνη του και το προσωπικό του κύρος εργάστηκε και εναντίον της ρουμανικής προπαγάνδας. Αδελφός του Κωνσταντίνου ήταν ο Αναστάσιος (Κάγας) Νικολαΐδης. Φιλολόγος με μεταπτυχιακές σπουδές στη Λειψία, ιδρυτής Λυκείου στη Θεσσαλονίκη. Πέθανε νέος και δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τα εκπαιδευτικά του όνειρα. Μια έρευνα στην ιστορία της εκπαίδευσης της Θεσσαλονίκης, της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αι. είναι βέβαιο ότι θα φώτιζε τη ζωή και τη δράση των δύο αυτών αδελφών, διακεκριμένων φιλολόγων της εποχής τους. Η έλλειψη πηγών για τον Κωνσταντίνο Νικολαΐδη αδικεί τον άνθρωπο και τη δράση του. Παλιοί συγγενείς του, όπως η οικογένεια Λαναρίδη, ίσως κάτι να θυμούνται. Ευτυχώς υπάρχει το Λεξικό του. Το επώνυμο Νικολαΐδης, όπως και πολλά άλλα, δεν υπάρχουν εδώ και πολλά χρόνια στο Λιβάδι. Συγγενής του πιθανόν ήταν ο Κλεάνθης Νικολαΐδης (γενν. 1858) με νομικές σπουδές στην Αθήνα και στο εξωτερικό. Καθηγητής της ελληνικής φιλολογίας στην ονομαστή σχολή των ανατολικών γλωσσών της Βιέννης. Υπερασπίστηκε τα ελληνικά δίκαια ως δημοσιογράφος σε γερμανικές εφημερίδες. Στο Βερολίνο εκδίδει την "Ανατολικήν Ανταπόκρισιν" επί 40 χρόνια. Πολύγλωσσος και πολυγραφότατος έγραψε και την "Ιστορία του Ελληνισμού από των αρχαιοτάτων χρόνων". Προσωπικότητα σημαντική του ελληνισμού εντελώς άγνωστη.

Νεότερο λεξικό της κουτσοβλαχικής, εξήντα χρόνια περίπου μετά, είναι του Parahagi (1964) - το πληρέστερο ως σήμερα - που παραπέμπει συχνά στο Λεξικό του Νικολαΐδη.

Η οικογένεια Νικολαΐδη ήταν γνωστή παλαιότερα στο Λιβάδι.